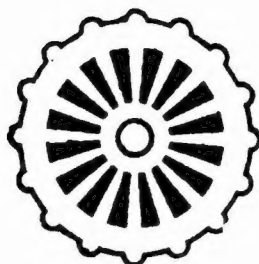

බුද්ධචර්යනතිත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 18.

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

12 වන ග්‍රන්ථය.

අභිග්‍රන්තරතිකාය

ප්‍රථම භාගය

එකක දූක තික නිපාත

ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආගමනයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

අභිග්‍රන්තරතිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 18

The Twelfth Book in the

Suttanta-Pitaka

12

ANGUTTARANIKĀYA

With the Sinhala translation by

The Anguttaranikāya Editorial Board

of

The Tripitaka Translation Committee

සුභානන්දිපකේ
අඩගුතාරනිකායෝ
පඨමො භාගො

සුත්‍රානන්දිපකයෙහි
අඩගුතාරනිකාය
ප්‍රථමභාගය

පටුන

CONTENTS

පිටුව

සංස්කාරක නිවේදනය	xi
ත්‍රිපිටක පරිච්ඡිත සංස්කාරක මණ්ඩලය	xii
උත්තරිතර සංස්කාරක මණ්ඩලය	xii
අභිභූතතරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලය	xii
සංඥාපනය	xiii-xvii
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS	xviii
පාලිභෝගිය — PĀLI ALPHABET	xix
විසයසූචි	xx-XL
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	2-555
හාපාදිපාදනුකකමණිකා	557-558
සඤ්ඤානාමානුකකමණිකා	559-560
පදනුකකමණිකා	561-624
ශුද්ධ පත්‍රය	625-627

සංස්කාරක නිවේදනය.

ප්‍රීත්‍රාන්ත පිටකයෙහි චතුර්ගම වශයෙන් දැක්වෙන සිවුමහසති අතුරෙන් සිවුවන අභිගුහනර සඟ්ගෙහි එකක - දුක - නික නිපාන තුනෙන් යුත් මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාවෙහි සඟ්ගා වශයෙන් 18 වන ග්‍රන්ථය වේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ අභිගුහනරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් පණිවිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ, පණිවිත පරවාහාර පඤ්ඤානඤ සථවිරයන් වහන්සේ, පණිවිත නලල්ලේ ධම්මානඤ සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් මෙහි පාලිය ද සංශෝධනය කරමින් සිංහල පරිවර්තනය නිමගම් කරණ ලදී. පණිවිත ලබුගම ලබ්බානඤ සථවිරයන් වහන්සේ ද කලක් මේ පරිවර්තනයෙහි ද ශුද්ධියෙහි ද නියුක්ත වූහ.

මෙහි සංස්කරණය සම්බන්ධයෙන් සසඳු බැලූ පුස්තකෝල පොත්හි ද මුද්‍රිත පොත්හි ද පදවිභාග - වාක්‍යවේද - විරාමසංකේතාදියෙන් සකස් නොවූ, අසාධනපතිත පෙය්‍යාලයෙන් ද වාක්‍යසම්බලනයෙන් ද ආකූල වූ පාලිය හැකි පමණින් අභිවබ්බොධයට පහසු වන සේ අභිතව මුද්‍රණයට සකස් කිරීම සඳහා අප විසින් දැරූ ප්‍රයත්නය කෙබඳු දැයි මෙය කියනුවන්ට හැඟිය හැක. මෙහි මුද්‍රිත පාලියෙහි ද පරිවර්තනයෙහි ද ඒ ඒ තත්ති දක්නට ලැබෙන “[-], (-)” අභිවතුරසු - අභිවතුර රෙබා, අභික සඟ්ගා ආදියෙන් නිර්දේශ පද - වාක්‍ය ඒ ඒ වග්ග හා සූත්‍ර වෙන් කිරීම පිණිසත්, ඒ ඒ සූත්‍රයන්හි එන ධර්මාකෘති පැහැදිලි කිරීම පිණිසත් යෙදෙන පරිදි සලකා අප විසින් යෙදූ බව සැලකිය යුතු.

අභිගුහනරනිකාය සංසෝධක මණ්ඩලයේ සභාපති ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ හා අප විසින් ශෝඛාපත්‍ර බලා මුද්‍රණයට පත් කරණ ලද මේ ග්‍රන්ථයෙහි මූලික ශෝඛාපත්‍ර බැලීමෙන් ද විසයසූචි සැපයීමෙන් ද පණිවිත ගලගම ධම්මික සථවිරයන් වහන්සේ අපට සහාය වූහ. අප හැමගේ අවධානය ඉක්මවා මෙහි රැඳුන අවශ්‍යයෙන් දැක්විය යුතු බලිතස්ථාන ග්‍රන්ථවසානයෙහි ශුද්ධිපත්‍රයෙන් දක්වා ඇත.

ධම්මිතය හා භාෂා සාහිත්‍ය විෂයෙහි හසල බුද්ධි ඇති පණිවිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් අභිගුහනරනිකායප්‍රශස්ති වශයෙන් ග්‍රන්ථයෙහි ප්‍රකරණ මහත්ත්වය හා තදභූත විශද කෙරෙමින් එහි ධර්මශාරවයට සරිලන සේ ලියූ අභිව්‍යාකතියෙන් සුහග වූ සංඥපනය මේ අතහි සම්බන්ධයෙන් ගැණ දතයුතු පමණ පමණට ම ගෙන ඇර පා ඇත. එහෙයින් මෙහි අමුතු විඤ්ඤානනිකථා නො යෙදේ.

සම්මුඛශාසනානිවාර්ණයට හිත වූ මේ අධිකාරයෙහි ස්වායත්ත කායඝී සම්පාදනයෙන් සහභාගි වූ සංස්කාරක සථවිරවරුන් හා ලක් රජය ද, රජයේ සාංස්කෘතික කායඝී ශාසනෙහි අධිකාරීන් හා සෙවක භවත්තු ද, සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරීන් හා මුද්‍රණශිල්පීහු ද බෞද්ධලෝකයාගේ කාතඤ්ඤා සහිත සතුන්ට පාත්‍රවෙමින් ධර්මදායක කුලල මහිමයෙන් හැම කල්හි සුබන්ධ වෙත්වා යි ආශංසනය කරමිනි.

පරවාහාර වජිරඤ්ඤා සථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සම්පාදක.

ත්‍රිපිටක කායඝීලය, ධර්මදායක විද්‍යාලය,
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය

1. වැලිපිටියේ සෞරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සමපාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජෝති නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන ධම්මරක්ඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලමගොඩ ධම්මකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. චේරගොඩ අමරමොලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඛකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරැන්දේ දෙවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. ඉදුරුවේ උත්තරුත්ත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මහිනේ පඤ්ඤසීහ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කොස්ගොඩ ධම්මවංස සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසීහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. අකුරැටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
24. කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

උත්තරිතරසංස්කාරක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත වැලිපිටියේ සෞරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 ආචාර්ය පරවාහාර වජිරඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රය නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ
 පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

අඛණ්ඩනරනිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
 පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ.

අභිමතානුකූලතාවය :

උප බුදුන් බරණස්කුමාර සාහිත්‍ය මුද්‍රණ මුද්‍රාලයකින් දී 'බමුවකු'ය පැවැත්වූ තාත් පටන් කොට සුභද්‍රපරිව්‍රාජකදමනය තෙක් පන්සාලිස් අවුරුද්දක් දවස් කාන්තාසමාජයෙහි සෙසින් දහම්අමාත්‍යවරයෙක් වස්-වමන් සුවිසිදුසංඛ්‍යායක් දෙවිමිනිසුන් අමාත්‍යවරයෙක් දක්වා පිරිනිවිසද, සංඛ්‍යාසංචාර වූ මහානාමාස මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති ත්‍රිපිටක සම්පාදනාපති ප්‍රභේදධර සිසුපිළිසැඟියාපත් මහරහත්හු පන්සියක් දෙනා වහන්සේ දෙය-කාල-නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි බමුවියා වීරසංඛ්‍යා වනු පිණිස පළමු වන පසුබිමකිනිසිය කළහ.

එහි ලා දිස-මජ්ඣිම-සංයුත-අභිමතානුකූල-බුද්ධක විසින් ආගමපසෙකින් සුතත්වලා බෙදනුවෝ උත්තරේතතරයෙහි අභිම විසින් තැබුණු සුත්‍රයන් පිළිකොට ගත් නිපාතසමුහය අභිමතානුකූල නම් කළහ. එකතරකතරය, අභිමතානුකූලතාවය, අභිමතානුකූලතාවය, යනුද එහි මැ නම්. මෙහි අභිමතානුකූල යනු තෙල නිපාතසමුහයෙහි අභිමතානුකූල විශේෂයකි. ආගම යනු සාමාන්‍ය සංඥා ය. එහි ලා "ආගමස්සන්ති එත් එතෙන එතස්මා වා අතනප්පරප්පාද-යෝති ආගමො"යි ආගම ශබ්දයෙහි නිෂ්පාදන කියති. "තෙල නිපාතසමුහ-යෙහි ලා ආත්මාපිපරාප්පාදිනු උදබවට එත් නු"යි ආත්මාපිපරාප්පාදිනු ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසමුහය කරණ කොට ගෙන, ආත්මාපිපරාප්පාදිනු උදබවට එත් නු"යි ආත්මාපිපරාප්පාදිනු කරණය ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසමුහය කෙරෙන් ආත්මාපිපරාප්පාදිනු උදබවට එත් නු"යි ආත්මාපිපරාප්පාදිනු අවධිය ආගම නම් වෙයි. මෙසේ ශබ්දනිෂ්පාදන විසින් ගනුත් මැ ආගම ශබ්දය ආත්මාපිපරාප්පාදිනු ආධාරයත් කරණයත් අවධියත් කියන්නේ ය. "එකකාදිහි අභිමතානුකූල උපරාප්පරි උත්තරේ අභිකෝති අභිමතානුකූල"යි අභිමතානුකූල ශබ්දයෙහි ද නිෂ්පාදන කියති. එකක-දුක ආදී අභිමතයන් මනුෂ්‍යයෙහි උත්තර වැ අධික වැ සිටුවේ නු යි අභිමතානුකූල නම් වෙයි. "අභිමතානුකූල ව සො ආගමො වෙති අභිමතානුකූල-ගමො"යි සමාසවෘත්ති විසින් කියත් මැ විශේෂයකි විසින් 'අභිමතානුකූල' සෙසිනුද, සාමාන්‍යයකි විසින් 'ආගම' සෙසිනුද සිටුවේ එක් මැ නිපාත-සමුහය වේ නු යි එ නිපාතසමුහය අභිමතානුකූල නම් වන්නේ ය. අභිමතානුකූල යනු බෞද්ධ සංඝකාන්තයෙහි ව්‍යවහාරය.

සහි අනුරේඛි වර්ගයෙන් කළ සමුහයෙන් ද ඇත, සංයුක්තවශයෙන් කළ සමුහයෙන් ද ඇතැයි මෙසෙයින් තාත්පර්‍යය සිමිදිත් මැ අභිමතානුකූල නම් නිපාතවශයෙන් කළ සමුහයෙන් වේ නු යි 'නිපාතසමුහය' ද වන්නේ ය. "එකකදුකාදිපතිමනෙතස්ස අභිමතානුකූලවරස්ස"යි බුද්ධසොසා-මාරිත් වහන්සේ ද නිපාතසමුහයෙන් තෙල සහිතට සොනු කළහ. අටුවාහි එක සෙසින් බලත් මැ මෙහි නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙහි. 'විතතපරිසාදන' ආදී සුත්‍රයෝ තවදහස්පන්සියසත්පනස් දෙනෙක් නිපාත-ගණයෙහි බැසාගෙන සිටිති. එහිම බණවර විසින් එක්සිය විස්සෙහි. බණවරෙක් අනුරු අටදහසක් ඇත්තේ නු යි තෙල නිපාතසමුහයෙහි

අක්‍ෂරයෝ තදලක්‍ෂ්‍යසංවදහස් දෙනෙක් ඇත. එසින් මැ සහි අනුරෝ ලා සුත්‍රගණනයෙහිදු භාණ්ඩාරගණනයෙහිදු අක්‍ෂරගණනයෙහිදු බාහන්-සබ්‍රහ්මය ද වන්නේ යැ.

වාරිත්‍ර - වාරිත්‍ර ආදි ශීලකපා යැ, පිණිසපාතිකවිහාදි බ්‍රහ්මයෝ යැ, කසිණාදි කම්ප්‍යානයෝ යැ, රුගවය්‍යාදිහු යැ, රූපාවචරධ්‍යානස් හා අරූපසමාපනතිහු යැ, ෂබ්දිඥ යැ, සකති - බාහු - ආයතන - ඉන්ද්‍රිය - බල-බෝධ්‍යවහයෝ යැ, චතුරාය්‍යසිසතාස ධර්මයෝ යැ, ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පාද කපා යැ, ශමප්පිදගීතාභාවතා යැ යනාදි ධර්මයෝ තෙල සහියෙහි බෙහෙවින් බැසැ සිටිති. ශ්‍රාවකස්ත්තේ අග්‍රසථානයෝ යැ, පුද්ගලසන්තයෝ යැ, සද්පදෙශ යෝ යැ, දුෂ්ඨාදිවිද්‍යයෝ යැ, නිත්‍රසසථානයෝ යැ, රාජධර්මයෝ යැ, ජානපදික ධර්මයෝ යැ යනාදි නොයෙක් කරුණු ද මෙහි වැදගෙනැ සිටුනේ යැ. ව්‍යව-භාරයෙහි කුශල වූ භාග්‍යවන්හු විසින් ව්‍යවහාර බාහුල්‍යය ගෙන වදල සුත්‍ර රාශි වන බැවින් වොභාරදෙසනායෙහිදු අන්තර්ගත වෙයි. අනෙකාධ්‍යායය-අනුශය-වරිත - අභිමුක්ති ඇති සන්ධ්‍යනට යථානුලෝමයෙන් අනුශාසනා කළ සුත්‍රරාශි වන බැවින් යථානුලෝමසාසනයෙහි දු අන්තර්ගත වෙයි. දෙසාට මිසදිවු බිදුනට වදල සුත්‍ර වන බැවින් දිට්ඨිවිනිවේදනකපායෙහි දු අන්තර්ගත වෙයි. ත්‍රිපිට ශික්‍ෂාවන් කෙරෙහි අභිවිතනශික්‍ෂා පිණිසැ බෙහෙවින් අනුශාසනා ඇතියෙන් අභිවිතනශික්‍ෂා කියනුයේ වෙයි. ප්‍රභාණස්ත් කෙරෙහි කෙලෙස-යන්තේ පස්සුන්තානට විපක්‍ෂ උපදෙශ බහුල වන බැවින් පස්සුන්තා-ප්‍රභාණස් කියනුයේ වෙයි. “සුත්‍රපිටකයෙහි පිළිපත්තාහු සමාධිසමපත් ඇසිරි කොට ගෙනැ ෂබ්දිඥ ලබන්නු”හි අභිඥසමපත් දෙනුයේ ද වෙයි. ධර්ම විසින් අභි විසින් දෙශනා විසින් යථාභූතාවබෝධ විසින් අත්‍යම්යෙන් ගැඹුරු වූයේ ද වෙයි.

ධර්මසංවණ්ණා කරන ආවාසීවරයෝ සංවණ්ණිනියධර්මයට මූලාමැ විශේෂ ගුණ නිර්තනයෙකින් සොනානු කරති. බුද්ධිසොසාවාරිත් වහන්සේ ද ආගමස්ත් සතර දෙනා ගෙනැ සංවණ්ණා කරනුවෝ සුමධගලවිලාසිනි-යෙහිදි විශේෂ ගුණකිතීන් විසින් ශ්‍රද්ධාවහ-ගුණස් ගෙනැ දීඝාගමස්ත් සොනානු කළහ. පපසාවසුද්ධියෙහි දි විශේෂ ගුණකිතීන් විසින් පරවාදමථනය ගෙනැ මජ්ඣිමාගමස්ත් සොනානු කළහ. සාරන්ද්‍රසාසනියෙහි දි විශේෂ ගුණකිතීන් විසින් ඥානප්‍රභේදජනනය ගෙනැ සංසුත්තාගමස්ත් සොනානු කළහ. මනොරථපුරණියෙහි දි විශේෂ ගුණකිතීන් විසින් විචිත්‍ර ප්‍රතිභා-ජනනය ගෙනැ අඛණ්ඩනරාගමස්ත් සොනානු කරනුවෝ මනොරථපුරණි ‘ගුද්ධිකගාථා’ යෙහි දි -

“එකකදුකාදිපතිමණ්ඩනස්ස අඛණ්ඩනරාගමවරස්ස
ධම්මකපිකපුඛගවානං විචිතන පටිභානජනනස්ස” යනුද,

නිගමන ගාථායෙහි දි-

“ධම්මකපාය නිපුණ පරමනිකායස්සට්ඨකං ආරඥො
යමහං චිරකාලට්ඨිති මිච්ඡන්තො සාසනන්තානං” යනුද කියති.

මෙසෙසින් එකකදුකාදිනිපාතස්ත් විසින් ප්‍රතිමණ්ඩන වන අඛණ්ඩනරා-ගමස් නම් ධර්මකපිකපුඛගවස්ත් ‘විචිත්‍ර ප්‍රතිභා’ ඇති කරන හෙයින් ධර්මකපායෙහි ලා නිපුණ වූත් එසින් මැ පරම වූත් නිකාය වහස් කියති.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නාලපක්කං සමපති බ්‍රහ්මා පට්‍රිතනං පරිසුඛං
හොති පරියොදනං” යි මෙහි මූලික පෙළෙහි (3, 2, 2, 3.) එන ‘පට්‍රිතනං’ යනු
ඡට්ඨසංඛිති යෙහිදී ‘පට්‍රිතනං’ යි ගනිති. මෙ ද වැරදි තැනෙකි.

අටුවාවාර්හු ‘ට්‍රිතන’ යන පදයෙහි අභිනන්ද දක්වන්නාහු තෙල පදය ද
උද්ගරණ කරති. ආවායාගී **ගුරුඑගොමිහු** අටුවාපාඨය සියබසට තහන්නාහු
“පනතලොමො පදරට්‍රිතෙනා මිගභුතෙන වෙනසා විහරති” යන
තන්හි ජිවිතවාතනියැ වැටෙයි. “සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ණිපලාසො බ්‍රහ්මා
පට්‍රිතෙනා අහබ්බො හරිතතතාය” යන තන්හි බ්‍රහ්මයෙන් ප්‍රමුක්තතාවයෙහි
වැටෙයි. මෙ දෙක වෘතීහිගෙ ප්‍රයෝගයි. ‘වෘති’ නම් වාතු - වචිතෙ යන
ධාතූහි” යනු කියති. මේ අභිකථානුගත විවරණයෙකි. මේ හෙතෙයින් අපි
‘පට්‍රිතනං’ යනු ශුඛපදය කොට ගනුමිහ.

මෙසෙයින් ශබ්දලක්ෂණය හා අභිකථාව හා වහල් කොට පරික්ෂා
කරත් මැ ඡට්ඨසංඛිතායතයෙහි දී ශුඛලෙස ගත් කිසිතැනක් ඒ
සැටියෙන් නොපිළිගත හෙතෙස මෙහි සදහන් කළ යුතු වෙයි. “අග්නිමුක්කො-
අට්ඨිකභා-බ්‍රහ්මයෙහු අනුයුතෙනා-අරඤ්ඤ වතපජාති-අසබ්බයො-
උදකමලකෙ-ඔපනතිකො-ඔපුතෙය්‍ය” මෙ ආදී පද “අග්නිමුක්කො-අට්ඨි-
කභා-බ්‍රහ්මයෙහු අනුයුතෙනා - අරඤ්ඤ වතපජාති - අසබ්බයො-
උදකකපලකෙ - ඔපනෙය්‍යකො - ඔපුතෙය්‍ය” ආදී විසින් පෙරලා ගනිති.
මෙහි කිසි පද කෙතෙක් දුර්විකෘත වන හෙයින් අපහංග සේ පැනෙති. කිසි
පද කෙතෙක් අයථාසංසකරණ වෙති. (ඒ ඒ පාඨානන්තරයන් අධෝලිපි
වශයෙන් මෙහි එනුයෙන් අර්ථින් එයින් දන්නේ යැ.)

ඔබ ශබ්දලක්ෂණ කියන කල ද පවා කිසිතැනෙකැ දුළුල බව කියැයුතු
වෙයි. “දළහබ්බමො බ්‍රහ්මහාහො” යනු හැමයෙහි එතෙස දක්මින්
“දළහබ්බමො” කියා ශුඛ කෙරෙති. මෙහිදහලායනව්‍යාකරණය ප්‍රමාණ
කොට ගෙන ඒ ශුඛිය කළහේ ද සදහන් කරත්. “බ්‍රහ්මො වාඤ්ඤානෙ” යි
මුගලතෙහි ගණසූත්‍රයෙක් ඇත. ‘බ්‍රහ්ම’ - ශබ්දය සමාසවෘතතියට පැමිණ
අත්‍යාථයක් කියත් මැ වෛකල්පික වශයෙන් ‘රූපාදිගණ’ යෙහි සිටුනා සේ
ගණසූත්‍රයෙන් උපදිෂ්ට යි එකානන්තව්‍යවස්ථායෙක් එහි තැන. හැමයෙහි
‘දළහබ්බමො’ යනු එත් මැ ‘දළහබ්බමො’ කියා ගැනුමට සුත්‍රොපදෙශයෙහි
පිහිටෙක් ද තැන.

පෙළෙහි පාඨශෝධනය පිණිසැ අපි අභිකථාව ප්‍රමාණාත්මක
වශයෙන් ගනුමිහ. නිදර්ශනයක්නම්: පෙළෙහි “දනෙත’තිදනනමාධාය” යනු
එයි. අපි එ ශුඛ පාඨය කොට ගනුමිහ. ආ පූජී ධා-ධාතුයෙන් සිඬි ‘ආධාය’
යන පූජිත්‍රියාව ආධාරයක් අපෙක්ෂා කෙරෙයි. එයින් ‘දනෙත’ යන
ආධාරය මෙහි සිටින වෙයි. “අතිදනනනති උපරිදනනං” යන අටුවා ප්‍රමාණ
කොට ගෙන කුශාත්‍රියබුද්ධි ඇති මහපඬිවරයකු විසින් “දනෙතති
දනනමාධාය” යන්න “දනෙත’තිදනනමාධාය” කියා ශෝධනය කොට ගන්නා
ලදී. අටුවායෙහි අලු තසින් සංශෝධිත තෙල පදය නිවරදබවට
දෙස්-දෙන ප්‍රයෝගානන්තරයේ ද ඇත. අශ්වකොෂාචාර්‍යසාදයෝ ද-

“දනෙතපි දනනං ප්‍රණිධාය කාමං නාලවග්‍රමුක්තපිඨය ව ජිහවයාපි

විතෙතන විතනං පරිගාහ්‍ය වාපි කාඨී: ප්‍රයතෙනා ත තු තෙ’නුවෘතතා:” යි
කියති.

හෙතු - උපමාදින් ප්‍රතිමණ්ඩන කානාමිධ දෙශනානය සහසුයන් විසින් විවිත්‍ර වන හෙයින් 'විවිත්‍රප්‍රතිභාජනන'ය තෙල සහියෙහි 'අනන්‍යසාධාරණ ගුණයෙහි' යි කියූ වෙන්. ධම්කපිකයන් මහාජනයන් කෙරෙහි බැසැ කරන ධම්කපායෙහි ලා තරතුරු උඬරණයට තිසි දෙශනා ඇතියෙන් අන්‍යවිසෙන් නිපුණ වූත් ප්‍රචර වූත් ආගමය නම් 'අභිගුහනරගම' හමැයි ද කියූ වෙන්.

ඔබ 'දික්සති-මැදුම්සති-සංයුත්සති' පසසමින් "බුද්ධානුබුද්ධසංවණණි-නස්ස"යි බුද්ධානුබුද්ධසංවරණින සේ කියුව ද, අභිගුහනරසහියෙහි ලා ඒ පදය විශේෂණ විසින් නො යොදනි. ආගමයෙහි සාවහාවකථනයක් වත් මුත් විශේෂවණිතා නොවනුයෙන් මෙහි ලා ඒ පදය නො නියති. ධම්කපායෙහි ලා එන විවිත්‍රප්‍රතිභාජනනය විශේෂ සේනානු විසින් තෙල ආගමය පිණිසැ වෙන් කොට ගනිත්.

පළමුවන දහම්සහායෙහි රැස් වූ සිටි මහරහත්හු තෙල සහිය ගෙනා දිවැස් ඇති සම්මත් කෙරෙහි අගනත් හිය අනුරුද්ධ මහරහතුන්හට දක්වා දුන්හ. ඔබගේ නිඃශ්‍රිතයෝ අභිගුහනර භාණක නම් වූ සිටි ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍ය-ශාඛාපරමපර විසින් තෙල සහිය පුහුණු කරමින් සිටියහ. අද ද පවා ධම්කපායෙහි යෙදෙන ධම්කපිකයනට තෙල ආගමය හඤ්ඤාසාරයක් සෙසින් සිටුනේ යැ. මෙහි දී තෙවළායෙහි පෙළපොත් පිණිස එන වාදවිවාද හා සංඛිති ගැනැ දනු කැමැතියන් මහවහට ලියූ ප්‍රස්තාවනාව බලන්නේ යැ.

සංශෝධනා:

අභිගුහනරනිකාය සියබසින් තබන් මැ පෙළෙහි ශෝධනය ද අවශ්‍ය මැ යැ. සාදේශ විදේශයෙහි පළට වූ පොත් සසඳා තීරවද, පාඨය නභා ගැනුම අතීතය දුෂකරයෙහි. බුද්ධිකොසාවාරීන් කළ අටුවායෙහි දු විසඳුණ-පාඨ දක්වති. එයින් පෙනෙනුයේ බුද්ධිපරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රථම වර්ෂසහසුය තුළදීත් දුෂිට පාඨයන් පාඨානතර වශයෙන් පහළ වූ තුබූ බවයි. එහි දී හළමනා පාඨය හා ගතමනා පාඨය හා වෙන් නොකළ හෙත නැත උභයපාඨයෙහි මැ ව්‍යාඛ්‍යාත කියති. එකක් බැහැර ලත්තට කරුණු දුටු, හෙතු දක්වා එය බැහැර කෙරෙහි. දෙදහස්පන්සියක් වසක් ගත වූ සිටි මෙ දවස වත් මැ පාඨානතර ගහන වනු ආශ්වාසයක් නො වෙයි. එහි දී ශුද්ධිපාඨය සොයන්නට ප්‍රමාණ කොට ගතමනා වනුයේ අටුවා විකාවන් හා ශබ්දලක්ෂණය ම වෙයි.

ළඟා දී බුරුමරටෙහි කළ ජපස්සබ්‍යායනායෙහි එන සංශෝධන පාඨ අපි පරීක්ෂා කළමිහ. කිසිතැනෙකැ නොපිළිගත හෙත ශෝධනයෝ ඇත. මෙහි ලා එයට නිදර්ශන කිහිපයක් දක්වනු තිසි වෙයි:

බුරුම තෙරවරු "බහුතනං" යනු දෙශනානරයෙන් ගත් හැම පොතෙකැ එනසේ කියමින් එය "අශුද්ධියන"යි බැහර කොට "බහුතනං" යනු ශුද්ධිපාඨය සේ දක්වති. මෙ ශුද්ධිය නොපිළිගත හෙන්නේ යැ. "බහුකතිහනං" (1. 50.) නමති බහුතො කතියා ව නුක් හොති. බහුතනං, කතීහනං" යි මුගලන් විසරණෙහි දී සුත්‍ර-වෘත්ති-උද්භරණ කියමින් 'බහුතනං' යනු සිද්ධි කරත්. 'බහුතනං-කතීහනං' යන රූපයෝ 'බහුතනං-කතීහනං' යි නො සිටිත්. එයින් එහි වෛකල්පික රූපයෝ ද නැත. තෙවළායෙහි 'බහු-කති' දෙ ශබ්ද-යන් පිළිබැඳි තෙල විශේෂය නොදත්තානු වැරැදි පදය ශුද්ධ පදය සෙසින් ගන්නට සිතත්. මෙවැනි නැතැ ශුද්ධ පදය සොයන්නට ශබ්දලක්ෂණය වහල් වන්නේ යැ. එයින් අපි වෛශාකරණයන් විසින් උපදිෂ්ට පද ඒ සැටියෙන් මැ ගනුමිහ.

මෙසේ වන හෙයින් අපි අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙන, මෑ පාඨශෝධනය පිණිස, ප්‍රයත්න බැරෑරීම. මෙහි කියන ලද්දේ බිඳෙහි. එද අප ගත් මාගිය දක්වනු පිණිස, වෙයි.

ව්‍යාධ්‍යානය:

පුද්ගලයෙක් භවතත්වයට සරිලන සෙයින් වළඳනා පිළි හා පළඳනා හා බරන්තේ වෙයි. එයින් රජෙක් ගාමියන් හඳුනා පොරෝනා නියායෙන් හැදුම් පෙරවුම් නො කෙරෙයි. රජකෙනකුට සරිලන සෙයින් මෑ වෙස් බරයි. සියබසින් කරන ආගමව්‍යාධ්‍යානයන් පෙලබස නොදන්නවුන් පිණිස, කළ ද ආගමියට නිසිවන බසින් කළමනා වෙයි. එහිලා ගත වනා බස නම් වියත් බසයි. වියත්බස නොවියතුනට දුරවබොධ වන්නේ යැ. එසේ දුරවබොධ වුව ද බසඅතිනුදු ඔවුනට වැඩ සඳහා ප්‍රත්ත බැරුව වනා කාලයෙක් දැන් එළැඹ ඇත. එයින් අපි හෙල ආගමියට සියබසින් ව්‍යාධ්‍යාන කරන්නමෝ බෙහෙවින් වියත් බස් මෑ නිසි කොට ගනුමහ. “භින්නරුවිර් හි ලොකා” (“ලොකයෝ භින්නරුවකයහ”) යනු ආනාවවන වන හෙයින් මෙහි ලා උපසුකන බස පිණිස, කෙතෙක් පහන් වෙති. කෙතෙක් නොපහන් වෙති. මෙද අපි දනුමහ. අප්‍රසන්නයනට ද වැඩ සඳහා යැ මෙහි පැරැණි හෙළ වදන් යෙදුණේ. සිංහලසාහිත්‍යයෙහි එන පැරැණි වදන් යෙදුව ද අතිප්‍රසුකන සංස්කෘත වචන මිස, පාලිපද සකුබසින් තබන්නට නො ගියමින. සකුබහරෙහි භාෂිල, වාගිග ආදී විසින් එන වචන කිමිල, ඩබ්බිස ආදී විසින් පාලිසාවයෙන් සිටුවනේ යැ. එබඳු තත්ති පාලිසාවිය මෑ තැබුමහ.

ව්‍යාධ්‍යානයෙහි දී ගුරුකුලෙහි දෙන අමිය දුන මතා මෑ වෙයි. ගුරුකුල විසින් ‘අටුවා’ මිස, ගතමනා අන් නැතෙක් නැත. මහාවිභාරාධිවාසීන් ආගම-ව්‍යාධ්‍යාන කළසැටි අටුවායෙහි එයි. මේ ව්‍යාධ්‍යානය ඒ අටුවා වහල් කොට ගත් හෙයින් මෙහි ආවාසීපරමපරා ගුදබ්‍ය ඇතිසේ කියමන පෙළ නොදනුදු, ආවාසීපරමප්‍රදය නොදනුදු, ඇතැම් පණ්ඩිතමත්‍ය කෙතෙක් බණ පිණිස ද නිශාබස් කියන්නේ. එයින් උන් ආගමඥනයෙහි දුට්ටසෙ, සැදුහැ නැතිසෙ කියාගනිත්. ගිහිගෙයි සිටුවනා, බණ කියන, කියවන උවසුවන් නිතර පැරැණි ඇදුරන් හරසර දී සිහිපත් කරන්නේ යැ. ගුරුඑදුම් ආදී ආදිරෝ කිසිදු නැතෙකා පෙළ හෝ අටුවා හෝ හෙළා දක්නා වචනමාත්‍රයකුදු නො කිහ. ඒ යැ ගතමනා ආදැහී නම්.

අභිගුහතරනිකාය සංසොධක මණ්ඩලයට අයත් ශාස්ත්‍රාවායී පරවාහාර පඤ්ඤානඤ පණ්ඩිත සථවිරයන් වහන්සේගේත්, පණ්ඩිත තලල්ලේ බමමානඤ සථවිරයන් වහන්සේගේත්, අප ද හේත් අතින් නිමහම් පත් තෙල ව්‍යාධ්‍යානය හුද්දනන්ගේ ප්‍රමොදය පිණිස වැටෙති යි සිතමහ. රූපදුගිතය පිණිස, ආලෝකය වහල් වන්නාත් සෙයින් මේ ව්‍යාධ්‍යානය කිරීමෙහි ලා පඨාප්ති ව්‍යාධ්‍යානයෙහි වාහුය්‍ය ඇති ශ්‍රී ලසියා විද්‍යොදය විශවිද්‍යාලයෙහි සමාධ්‍යයනෙදියෙහි විනෙතා හා ප්‍රමුඛාවායී ආවාය්‍යී පරවාහාර චර්ජිතඤාණ නා ගිමිපාණන් වෙසෙස්ත් වහල් වැ ගියසෙ මෙහි සදහන් කරමහ. මෙහි අක්‍ෂරවිනයාසය ද විද්‍යොදය ගුරුකුලයෙන් එන ආමනාය ගෙන, යෙදුණ. සැදුහැනියත් මෙහි එන බුද්ධිණ දනා උගෙන, දෙලෝ වැඩ සාදා ගෙන මතුයෙහි අමාමහතිවත් පසක් කරන්නේ මැනව.

කෝදුගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිර.

විද්‍යාවන්‍යු පිරිවෙන - අහංගම.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සී.	----	සීහල නාලපණ්ණ පොත්කං
සී.මු.	----	සීහලකතර - මුද්දිත පොත්කං
සසා.	----	සසාමකතර - මුද්දිත පොත්කං
මු.ප්‍ර.	----	මු.ප්‍ර.පොත්කං - මු.ප්‍ර.පොත්කං
PTS.	----	Pali Text Society-Aṅguttara Nikāya

U

කa	කā	කිki	කිkī	කුku	කුkū	කෙē	කෙō
ඛkha	ඛkhā	ඛkhi	ඛkhī	ඛkhu	ඛkhū	ඛkehē	ඛkehō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

o a l c e i u u e i e o

අදිගුගාරනිකායො

පටිමහාග-විසයසූචි

(එසේ පන සබ්බස් පාළයාගත පස්මාදි සුත්තසංඛිතා
අභිකසංඝෙකතෙන නිද්දිට්ඨා හොනති.)

විසයා:

පිට්ඨකොති

1. එකකතිපාතො

1-94

1. විගතපජ්ජාදානවග්ගො

1 - 4

පස්ම	සුත්තං	2
දුතිය	"	2
තතිය	"	2
චතුස්ස	"	2
පඤ්චම	"	4
ඡට්ඨම	"	4
සත්තම	"	4
අට්ඨම	"	4
නවම	"	4
දසම	"	4

වග්ගො පස්මො.

2. නිවරණප්පහාණවග්ගො

6 - 8

පස්ම	සුත්තං	6
දුතිය	"	6
තතිය	"	6
චතුස්ස	"	6
පඤ්චම	"	8
ඡට්ඨම	"	8
සත්තම	"	8
අට්ඨම	"	8
නවම	"	8
දසම	"	8

වග්ගො දුතියො.

3. අනමමනියවග්ගො

10 - 12

පස්ම	සුත්තං	10
දුතිය	"	10
තතිය	"	10
චතුස්ස	"	10
පඤ්චම	"	10
ඡට්ඨම	"	10
සත්තම	"	10
අට්ඨම	"	12
නවම	"	12
දසම	"	12

වග්ගො තතියො.

විෂයා:

පිටිබිකානි

4. අදහනවගනා

12 - 14

පස්ම	සුනනං	12
දුතිය	"	12
තතිය	"	12
චතුස්	"	12
පඤ්චම	"	14
ඡට්ඨම	"	14
සත්තම	"	14
අට්ඨම	"	14
නවම	"	14
දසම	"	14

වගනා චතුසෝ,

5. සුභවගනා

16 - 18

පස්ම	සුනනං	16
දුතිය	"	16
තතිය	"	16
චතුස්	"	16
පඤ්චම	"	18
ඡට්ඨම	"	18
සත්තම	"	18
අට්ඨම	"	18
නවම	"	18
දසම	"	18

වගනා පඤ්චමෝ,

6. පභසාරවගනා

20 - 22

පස්ම	සුනනං	20
දුතිය	"	20
තතිය	"	20
චතුස්	"	20
පඤ්චම	"	20
ඡට්ඨම	"	20
සත්තම	"	20
අට්ඨම	"	22
නවම	"	22
දසම	"	22

වගනා ඡට්ඨෝ,

විෂයා:

පිටිවිකානි

7. විවිධාරම්භවශයා

22 - 24

පස්ම	සුත්තං	22
දුතිය	"	22
තතිය	"	22
චතුස්ස	"	24
පඤ්චම	"	24
ඡට්ඨම	"	24
සත්තම	"	24
අට්ඨම	"	24
නවම	"	24
දසම	"	24

වග්ගෙ සත්තමො.

8. කල්‍යාණමිත්තවශයා

26 - 28

පස්ම	සුත්තං	26
දුතිය	"	26
තතිය	"	26
චතුස්ස	"	26
පඤ්චම	"	26
ඡට්ඨම	"	26
සත්තම	"	28
අට්ඨම	"	28
නවම	"	28
දසම	"	28
එකාදසම	"	28

වග්ගො අට්ඨමො.

9. සමාදවග්ගො

28 - 32

පස්ම	සුත්තං	28
දුතිය	"	28
තතිය	"	28
චතුස්ස	"	30
පඤ්චම	"	30
ඡට්ඨම	"	30
සත්තම	"	30
අට්ඨම	"	30
නවම	"	30
දසම	"	30
එකාදසම	"	30
ද්වාදසම	"	30
තෙරසම	"	32
ත්‍රිංශසම	"	32
පඤ්චදසම	"	32
සොලසම	"	32

වග්ගො නවමො.

විස්සයා:

ප්‍රධානකෘති

10. අනුකෘතිකවග්‍යෝ

32 - 40

පඨම	සූත්‍රාං	32
දුතිය	"	32
තතිය	"	32
චතුස්	"	32
පඤ්චම	"	34
ෂට්ඨම	"	34
සත්තම	"	34
අට්ඨම	"	34
නවම	"	34
දසම	"	34
එකාදසම	"	34
ද්වාදසම	"	34
තෙරසම	"	36
චුරුදසම	"	36
පඤ්චදසම	"	36
සොළසම	"	36
සත්තදසම	"	36
අට්ඨාරසම	"	36
එකුතවිසතිම	"	36
විසතිම	"	36
එකවිසතිම-තිංසතිම	සූත්‍රාං	38
එකතිංසතිම	සූත්‍රාං	38
ද්විතීය-තිංසතිම	"	38
වතුකොටිකං නිවේදනං					38
තෙතතිංසතිම-ද්විතීය-තිංසතිම	සූත්‍රාං	40

වග්‍යෝ දසමෝ.

11. අධ්‍යයනවග්‍යෝ

40

පඨම	සූත්‍රාං	40
දුතිය-දසම	සූත්‍රාං	40

වග්‍යෝ එකාදසමෝ

12. අනුප්‍රාප්තිවග්‍යෝ

42

පඨම-දසම	සූත්‍රාං	42
එකාදසම-විසතිම	"	42

වග්‍යෝ ද්වාදසමෝ.

13. එක්පුහුණුවීම

42-46

පස්ම	සුභතං	42
දුතිය	,,	44
තතිය	,,	44
චතුර්ථ	,,	44
පඤ්චම-තෙරසම	සුභතං	44
චුඤ්චම-පඤ්චසතිම	,,	44
ඡබ්බිසතිම	සුභතං	46

විග්නා මතරසමා,

14. එකදහසම

46-52

පස්ම-දසම	සුභතං	46
----------	-------	-----	-----	-----	----

විග්නා පස්මා,

පස්ම-එකදසම	,,	46
------------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා දුතියමා,

පස්ම-දසම	,,	48
----------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා තතියමා,

පස්ම-සොලසම	,,	48
------------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා චතුර්ථමා,

පස්ම-තෙරසම	,,	50
------------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා පඤ්චමමා,

පස්ම-දසම	,,	50
----------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා ඡබ්බිසමා,

පස්ම-දසම	,,	52
----------	----	-----	-----	-----	----

විග්නා සුභතංමා,

විෂයා:

පිටුවකොනි

15. අධ්‍යානපාළි

54-60

පඨම	සුත්තං	54
දුතිය	”	54
තතිය	”	54
චතුස්ථ	”	54
පඤ්චම	”	54
ඡට්ඨම	”	54
සත්තම	”	56
අට්ඨම	”	56
නවම	”	56
දසම	”	56
එකාදසම	”	56
ද්වාදසම	”	56
තෙරසම	”	58
ත්‍රිදසම-සොලසම	සුත්තානි	58
සත්තරසම	සුත්තං	58
අට්ඨාරසම-එකුනවිසතිම	සුත්තානි	58
විසතිම	සුත්තං	58
එකවිසතිම-ද්වාවිසතිම	සුත්තානි	58
තෙවිසතිම	සුත්තං	58
චතුර්විසතිම-පඤ්චවිසතිම	සුත්තානි	58
ඡබ්බිසතිම	සුත්තං	60
සත්තවිසතිම-අට්ඨවිසතිම	සුත්තානි	60

අධ්‍යානපාළි නිවේශනා.

16. එකබ්බමපාළි

62-66

පඨම	සුත්තං	62
දුතිය-දසම	සුත්තානි	62

විෂයා පඨමො.

පඨම	සුත්තං	62
දුතිය	”	62
තතිය	”	64
චතුස්ථ	”	64
පඤ්චම	”	64
ඡට්ඨම	”	64
සත්තම	”	64
අට්ඨම	”	64
නවම-පඤ්චදසම	සුත්තානි	66
සොලසම-ද්වාවිසතිම	”	66

විෂයා දුතියො.

විස්සයා

පිටියකොන

68-72

පසම	සුභනං	68
දුතිය	”	68
තෘතිය	”	68
චතුස්ස	”	68
පඤ්චම	”	68
ඡට්ඨම	”	70
සත්තම	”	70
අට්ඨම	”	70
නවම	”	70
දසම	”	70
එකාදසම	”	70
ද්වාදසම	”	70
තෙරසම	”	70
ත්‍රිදසම-සත්තරසම	සුභනානි	72

වග්ගො තනිසො.

ජමබුද්ධපෙසසාලො

72-78

පසම	සුභනං	72
දුතිය	”	72
තෘතිය	”	72
චතුස්ස	”	72
පඤ්චම	”	72
ඡට්ඨම	”	74
සත්තම	”	74
අට්ඨම	”	74
නවම	”	74
දසම	”	74
එකාදසම	”	74
ද්වාදසම	”	74
තෙරසම	”	76
ත්‍රිදසම	”	76
පඤ්චදසම	”	76
සොළසම - අට්ඨාරසම	සුභනානි	76
එකුතවිසතිම - එකවිසතිම	”	76
ද්වාවිසතිම - චතුර්විසතිම	”	76
පඤ්චවිසතිම - සත්තවිසතිම	”	78
අට්ඨවිසතිම - නිංසතිම	”	78
එකතිංසතිම - තෙතතිංසතිම	”	78
චතුරතිංසතිම - ඡතතිංසතිම	”	78
සත්තතිංසතිම - එකුතවත්තාලිසතිම	”	78
චත්තාලිසතිම - ද්වාචත්තාලිසතිම	”	78
තෙචත්තාලිසතිම - පඤ්චචත්තාලිසතිම	”	78

ජමබුද්ධපෙසසාලො නිට්ඨිතො.

වග්ගො චතුස්සො.

විසයා:

පිටපතකි

පස්ම - සොළසම

සුත්තානි

....

....

80

සොළසපසාදකර්මමා නිවේනා.

වග්ගො පඤ්චමො.

අවජරාසබ්බාසවග්ගො

80-86

පස්ම	සුත්තං	80
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	80
තවම - ආදසම	"	80
තෙරසම = සොළසම	"	82
සත්තරසම - විසතිම	"	82
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	"	82
ඡබ්බිසතිම - තිංසතිම	"	82
එකතිංසතිම - සත්තතිංසතිම	"	82
අට්ඨතිංසතිම - පඤ්චවත්තාලිසතිම	"	82
ඡවත්තාලිසතිම - තෙපඤ්ඤසතිම	"	84
චතුපඤ්ඤසතිම - එකසට්ඨම	"	84
ආසට්ඨම = ආසත්තතිම	"	84
තෙසත්තතිම - ආසිතිම	"	86
තෙඅසිතිම - ආතට්ඨම	"	86
තෙතට්ඨමාදි (93 - 182)	සුත්තානි	86

වග්ගො ඡට්ඨො.

කායගතාසතිවග්ගො

88-92

පස්ම	සුත්තං	88
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	88
තවම - ආදසම	"	88
තෙදසම	සුත්තං	88
ට්ඨදසම	"	88
පඤ්චදසම - එකුතවිසතිම	සුත්තානි	90
විසතිම - එකවිසතිම	"	90
ආවිසතිම - චතුර්විසතිම	"	90
පඤ්චවිසතිම - අට්ඨවිසතිම	"	90
එකුතතිංසතිම - චතුර්වත්තාලිසතිම	"	92

කායගතාසතිවග්ගො සත්තමො.

අමතවග්ගො

93-94

පස්ම-අට්ඨම	සුත්තානි	92
තවම - චතුර්විසතිම	"	94

අමතවග්ගො අට්ඨමො.

එකකතිපාතසස සුත්තසසසසස සමත්තං.

2. දුකනිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො.

1. වසසුපනාසිකාවගො.

96-102

වජ්ජ	සුත්තං	96
පබ්බත	"	98
නපනීය	"	98
අනපනීය	"	98
උපඤ්ඤාන	"	100
සංඤ්ඤාප්තීය	"	100
කණ්ණා	"	102
සුකක	"	102
වරියා	"	102
වසසුපනාසිකා	"	102

වසසුපනාසිකාවගො පඨමො

2. අබ්බරණ්වගො

104-116

පඨම	සුත්තං	104
දුතිය	"	104
තතිය	"	106
චතුස්ස	"	106
පඤ්චම	"	110
ඡට්ඨම	"	110
සත්තම	"	112
අට්ඨම	"	114
නවම	"	116
දසම	"	116

අබ්බරණ්වගො දුතියො

3. බාලවගො

116-120

පඨම	සුත්තං	116
දුතිය	"	116
තතිය	"	118
චතුස්ස	"	118
පඤ්චම	"	118
ඡට්ඨම	"	118
සත්තම	"	120
අට්ඨම	"	120
නවම	"	120
දසම	"	120
එකාදසම	"	120

බාලවගො තතියො.

මිෂයා:

පිටිබිඳකානි

4. සමවිගතවග්ගො

120-134

පස්ම	සුන්නං	120
දුතිය	”	120
තතිය	”	122
චතුර්ථ	”	124
පඤ්චම	”	124
ඡට්ඨම	”	128
සත්තම	”	132
අට්ඨම	”	134
නවම	”	134
දසම	”	134

සමවිගතවග්ගො වතුපො.

5. පරිසවග්ගො

136-146

පස්ම	සුන්නං	136
දුතිය	”	136
තතිය	”	138
චතුර්ථ	”	138
පඤ්චම	”	140
ඡට්ඨම	”	140
සත්තම	”	142
අට්ඨම	”	144
නවම	”	144
දසම	”	146

පරිසවග්ගො පඤ්චමො.

පස්මො පණ්ණාසකා සමන්තො.

දුතියො පණ්ණාසකා

6. පුග්ගලවග්ගො

146-152

පස්ම	සුන්නං	146
දුතිය	”	148
තතිය	”	148
චතුර්ථ	”	148
පඤ්චම	”	148
ඡට්ඨම	”	148
සත්තම	”	148
අට්ඨම	”	148
නවම	”	150
දසම	”	150
එකාදසම	”	150
ද්වාදසම	”	152
තෙරසම	”	152

පුග්ගලවග්ගො ඡට්ඨො.

විෂයා:

පිටපතකි

7. සුඛවග්ගො

154-156

පඨම	සුඛතං	154
දුතිය	"	194
තතිය	"	154
චතුත්ථ	"	154
පඤ්චම	"	154
ඡට්ඨම	"	154
සතතම	"	156
අට්ඨම	"	156
නවම	"	156
දසම	"	156
එකාදසම	"	156
ද්වාදසම	"	156
තෙරසම	"	156

වග්ගො ස්ථානමො.

[8. සනිච්ඡතවග්ගො]

158-160

පඨම	සුඛතං	158
දුතිය	"	158
තතිය	"	158
චතුත්ථ	"	158
පඤ්චම	"	158
ඡට්ඨම	"	158
සතතම	"	158
අට්ඨම	"	158
නවම	"	160
දසම	"	160

වග්ගො අට්ඨමො.

9. ධම්මවග්ගො

160-162

පඨම	සුඛතං	160
දුතිය	"	160
තතිය	"	160
චතුත්ථ	"	160
පඤ්චම	"	260
ඡට්ඨම	"	162
සතතම	"	222
අට්ඨම	"	162
නවම	"	162
දසම	"	162
එකාදසම	"	162

වග්ගො නවමො.

විස්සයා:

පිටිබිකානි

10. බාලවංශනා

162-168

පස්ම	සුත්තං	162
දුතිය	"	162
තතිය	"	164
චතුර්ථ	"	164
පඤ්චම	"	164
ඡට්ඨම	"	164
සතතම	"	164
අට්ඨම	"	164
නවම	"	164
දසම	"	164
එකාදසම	"	166
ද්වාදසම	"	166
තෙරසම	"	166
චුද්දසම	"	166
පඤ්චදසම	"	166
සොළසම	"	166
සතතරසම	"	166
අට්ඨාදසම	"	166
එකුනවිසතිම	"	168
විසතිම	"	168

වංශනා දසමො.

දුතියො පණණාසකො සමවංශනා.

නතිසො පණණාසකො

11. ආසාවංශනා

168 - 170

පස්ම	සුත්තං	168
දුතිය	"	168
තතිය	"	168
චතුර්ථ	"	168
පඤ්චම	"	168
ඡට්ඨම	"	170
සතතම	"	170
අට්ඨම	"	170
නවම	"	170
දසම	"	170
එකාදසම	"	170
ද්වාදසම	"	170

වංශනා එකාදසමො.

විෂයා:

පිටුවකොනි

12. ආයාචනවග්ගො.

170 - 176

පස්ම	සූතනං	172
දුතිය	,,	172
තතිය	,,	172
චතුස්	,,	172
පඤ්චම	,,	172
ඡට්ඨම	,,	172
සත්තම	,,	174
අට්ඨම	,,	174
නවම	,,	174
දසම	,,	176
එකාදසම	,,	176
ද්වාදසම	,,	176
තෙරසම	,,	176
චුද්දසම	,,	176

වග්ගො ද්වාදසමො.

13. දුතවග්ගො.

178 - 180

පස්ම	සූතනං	178
දුතිය	,,	178
තතිය	,,	178
චතුස්	,,	178
පඤ්චම	,,	178
ඡට්ඨම	,,	178
සත්තම	,,	178
අට්ඨම	,,	178
නවම	,,	180
දසම	,,	180

වග්ගො තෙරසමො.

14. සන්ථාරවග්ගො.

180 - 182

පස්ම	සූතනං	180
දුතිය	,,	180
තතිය	,,	180
චතුස්	,,	180
පඤ්චම	,,	180
ඡට්ඨම	,,	182
සත්තම	,,	182
අට්ඨම	,,	182
නවම	,,	182
දසම	,,	182
එකාදසම	,,	182
ද්වාදසම	,,	182

වග්ගො චුද්දසමො.

විෂයා:

පිටිබර්තන

15. සමාපනතිවගෙන.

184 - 186

පස්ම	සුතනං	184
දුතිය	”	184
තතිය	”	184
චතුස්	”	184
පඤ්චම	”	184
ඡට්ඨම	”	184
සතතම	”	184
අට්ඨම	”	184
නවම	”	184
දසම	”	186
එකාදසම	”	186
ද්වාදසම	”	186
තෙරසම	”	186
චුද්දසම	”	186
පඤ්චදසම	”	186
සොළසම	”	186
සත්තරසම	”	186

වගෙන පණන්රසමො.

තනිසො පණන්රසමො සම්මතො.

16. තෝරවිගෙන

188 - 190

පස්ම - පඤ්චම	සුතනාති	188
ඡට්ඨම - දසම	”	188
එකාදසම - පණන්රසම	”	188
සොළසම - විසතිම	”	188
එකවිසතිම - පඤ්චවිසතිම	”	188
ඡබ්බිසතිම - තිංසතිම	”	188
එකතිංසතිම - පඤ්චතිංසතිම	”	190
ඡතතිංසතිම - වතනාලිසතිම	”	190
එකවතනාලිසතිම - පඤ්චවතනාලිසතිම	”	190
ඡවතනාලිසතිම - පඤ්ඤසතිම	”	190

වගෙන සොළසමො.

17. සතනරසමො වගෙන

192 - 194

1. අකුසලපෙසාලං.

පස්ම - පඤ්ඤසතිම	සුතනාති	192
-----------------	---------	-----	-----	-----

2. විනිසපෙසාලං.

පස්ම - දසම	සුතනාති	192
එකාදසම - 300	”	192-194

විනිසපෙසාලං නිබ්බිතං.

විෂයය:

පිටිබිංකානි

ගිහපෙය්‍යාලං.

පඨම - දසම	සුත්තානි	194
එකාදසම - සත්තනිම	,,	194

ගිහපෙය්‍යාලං නිවේදිතං.

වග්ගො සත්තරසමො නිවේදිතො.

දුකනිසානො සමනො.

3. තිකනිපාතො

196-544

පඨමො පණ්ණාසකො

1. බාලවග්ගො

196 - 202

පඨම	සුත්තං	196
දුතිය	,,	198
තතිය	,,	198
චතුස්ස	,,	200
පඤ්චම	,,	200
ෂට්ඨම	,,	200
සත්තම	,,	200
අට්ඨම	,,	202
නවම	,,	202
දසම	,,	202

බාලවග්ගො පඨමො.

2. රථකාරවග්ගො

204 - 220

පඨම	සුත්තං	204
දුතිය	,,	204
තතිය	,,	206
චතුස්ස	,,	208
පඤ්චම	,,	212
ෂට්ඨම	,,	214
සත්තම	,,	216
අට්ඨම	,,	216
නවම	,,	218
දසම	,,	220

පඨමනාන්තරාග්ග නිවේදිතො.

වග්ගො දුතියො.

විසය:

පිටිබිඳකෘති

8. පුගලවග්ගො

222 - 242

පඨම	සුත්තං	222
දුතිය	"	226
තතිය	"	228
චතුස්	"	228
පඤ්චම	"	230
ඡට්ඨම	"	232
සත්තම	"	234
අට්ඨම	"	236
නවම	"	238
දසම	"	240 - 242

පුගලවග්ගො තනිකො.

4. දෙවද්දනවග්ගො

244 - 270

පඨමො	සුත්තං	244
දුතිය	"	244
තතිය	"	246
චතුස්	"	248
පඤ්ච	"	250
ඡට්ඨම	"	252
සත්තම	"	254
අට්ඨම	"	262
නවම	"	264
දසම	"	268 - 270

දෙවද්දනවග්ගො චතුසස්සා.

5. චූළවග්ගො

272 - 278

පඨම	සුත්තං	272
දුතිය	"	272
තතිය	"	272
චතුස්	"	274
පඤ්චම	"	274
ඡට්ඨම	"	274
සත්තම	"	274
අට්ඨම	"	274
නවම	"	276
දසම	"	276
එකාදසම	"	276-278

චූළවග්ගො පඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමග්ගො.

දැනියා ප්‍රතිචාරය.

විෂයය:

පිටපත්කර

1. ප්‍රාග්ධනවග්ගය

280 - 308

පස්ම	පුත්තං	280
දුතිය	"	280
තතිය	"	282
චතුස්	"	284
පඤ්චම	"	286
ඡට්ඨම	"	226
සත්තම	"	388
අට්ඨම	"	292
නවම	"	298
දසම	"	300 - 308

ප්‍රාග්ධනවග්ගය පස්ම.

2. මහාවග්ගය

310 - 380

පස්ම	පුත්තං	310
දුතිය	"	318
තතිය	"	322
චතුස්	"	330
පඤ්චම	"	336
ඡට්ඨම	"	344
සත්තම	"	352
අට්ඨම	"	356
නවම	"	358
දසම	"	366 - 380

මහාවග්ගය දැනියා.

3. අනුඤ්චවග්ගය

382 - 404

පස්ම	පුත්තං	382
දුතිය	"	384
තතිය	"	388
චතුස්	"	390
පඤ්චම	"	392
ඡට්ඨම	"	394
සත්තම	"	396
අට්ඨම	"	398
නවම	"	398
දසම	"	402 - 404

අනුඤ්චවග්ගය තතිය.

විෂයා:

පිටියිකානි

3. පුග්ගලවග්ගො

222 - 242

පස්ම	සුත්තං	222
දුතිය	”	226
තතිය	”	228
චතුස්ස	”	228
පඤ්චම	”	230
ඡට්ඨම	”	232
සත්තම	”	234
අට්ඨම	”	236
නවම	”	238
දසම	”	240 - 242

පුග්ගලවග්ගො තතියො.

4. දෙවදුතවග්ගො

244 - 270

පස්මො	සුත්තං	244
දුතිය	”	244
තතිය	”	246
චතුස්ස	”	248
පඤ්ච	”	250
ඡට්ඨම	”	252
සත්තම	”	254
අට්ඨම	”	262
නවම	”	264
දසම	”	268 - 270

දෙවදුතවග්ගො චතුස්සො.

5. චූළවග්ගො

272 - 278

පස්ම	සුත්තං	272
දුතිය	”	272
තතිය	”	272
චතුස්ස	”	274
පඤ්චම	”	274
ඡට්ඨම	”	274
සත්තම	”	274
අට්ඨම	”	274
නවම	”	276
දසම	”	276
එකාදසම	”	276-278

චූළවග්ගො සඤ්චමො.

පස්මො සත්තමො සමත්තො.

දුනිසා පණිනාසකා.

විසයා:

පිටිබකානි

1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

280 - 308

පඨම	සූතනං	280
දුතිය	”	280
තතිය	”	282
චතුස්	”	284
පඤ්චම	”	286
ෂට්ඨම	”	226
සත්තම	”	388
අට්ඨම	”	292
නවම	”	298
දසම	”	300 - 308

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඨමො.

2. මහාවග්ගො

310 - 380

පඨම	සූතනං	310
දුතිය	”	318
තතිය	”	322
චතුස්	”	330
පඤ්චම	”	336
ෂට්ඨම	”	344
සත්තම	”	352
අට්ඨම	”	356
නවම	”	358
දසම	”	366 - 380

මහාවග්ගො දුනිසා.

3. අභිනඤ්චවග්ගො

382 - 404

පඨම	සූතනං	382
දුතිය	”	384
තතිය	”	388
චතුස්	”	390
පඤ්චම	”	392
ෂට්ඨම	”	394
සත්තම	”	396
අට්ඨම	”	398
නවම	”	398
දසම	”	402 - 404

අභිනඤ්චවග්ගො තතිසා

විසයා:

සිංහලානි

4. සමන්වග්ගො

406 - 424

පඨම	සුත්තං	406
දුතිය	,,	406
තතිය	,,	406
චතුස්ස	,,	408
පඤ්චම	,,	408
ඡට්ඨම	,,	410
සත්තම	,,	412
අට්ඨම	,,	416
නවම	,,	418
දසම	,,	418
එකාදසම	,,	420 - 424

සමන්වග්ගො චතුස්සො.

5. ලොණඵලවග්ගො

426 - 458

පඨම	සුත්තං	426
දුතිය	,,	428
තතිය	,,	430
චතුස්ස	,,	432
පඤ්චම	,,	434
ඡට්ඨම	,,	436
සත්තම	,,	438
අට්ඨම	,,	438
නවම	,,	442
දසම	,,	452
එකාදසම	,,	456 - 458

ලොණඵලවග්ගො පඤ්චමො.

මහාපණණාසකො සමන්වග්ගො දුතියො.

3. තනියො පණණාසකො.

1. සමමොඛිවග්ගො

460 - 474

පඨම	සුත්තං	460
දුතිය	,,	460
තතිය	,,	462
චතුස්ස	,,	462
පඤ්චම	,,	464
ඡට්ඨම	,,	464
සත්තම	,,	464
අට්ඨම	,,	468
නවම	,,	468
දසම	,,	470 - 474

සමමොඛිවග්ගො පඨමො.

විෂයා:

පිටපතකොට්ඨාස

2. ආපාතිකවග්ගය

474 - 492

පස්ම	සුත්තං	...	474
දුතිය	”	...	474
තතිය	”	...	476
චතුස්ස	”	...	476
පඤ්චම	”	...	480
ඡට්ඨම	”	...	482
සත්තම	”	...	486
අට්ඨම	”	...	488
නවම	”	...	490
දසම	”	...	492

ආපාතිකවග්ගය දුතියො.

3. හරණ්ඩුවග්ගය

494 - 512

පස්ම	සුත්තං	...	494
දුතිය	”	...	496
තතිය	”	...	498
චතුස්ස	”	...	498
පඤ්චම	”	...	502
ඡට්ඨම	”	...	504
සත්තම	”	...	506
අට්ඨම	”	...	508
නවම	”	...	510
දසම	”	...	510 - 112

හරණ්ඩුවග්ගය තතියො.

4. සොධාපිච්චග්ගය

512 - 526

පස්ම	සුත්තං	...	412
දුතිය	”	...	514
තතිය	”	...	514
චතුස්ස	”	...	514
පඤ්චම	”	...	516
ඡට්ඨම	”	...	516
සත්තම	”	...	518
අට්ඨම	”	...	518
නවම	”	...	520
දසම	”	...	524
එකාදසම	”	...	524
ද්වාදසම	”	...	526
තෙරසම	”	...	526

සොධාපිච්චග්ගය චතුසො.

විෂයා:

පිටුවකිනි

5. මගලවගෙහා

526 - 532

පස්ම	පුතනං	526
දුතිය	,,	528
තතිය	,,	528
චතුස්	,,	528
පඤ්චම	,,	528
ඡට්ඨම	,,	530
සත්තම	,,	530
අට්ඨම	,,	530
නවම	,,	530
දසම	,,	532

මගලවගෙහා පඤ්චමො.

වුද්දකපණ්ණාසකො සමතො තතියො.

6. පටිපදාවගෙහා

532 - 538

පස්ම	පුතනං	532
දුතිය	,,	536
තතිය	,,	536
චතුස්	,,	536
පඤ්චම	,,	536
ඡට්ඨම	,,	538
සත්තම	,,	538

පටිපදාවගෙහා ඡට්ඨො.

7. කම්මපථසෙයාලං

538 - 544

පස්ම	පුතනං	538
දුතිය	,,	538
තතිය	,,	540
චතුස්	,,	540
පඤ්චම	,,	540
ඡට්ඨම	,,	540
සත්තම	,,	540
අට්ඨම	,,	540
නවම	,,	540
දසම	,,	540

විෂයා:		පිටුව අංකය			
එකාදසම	සූත්‍රය	542
ද්විදසම	”	542
තෙරසම	”	542
චූර්ණසම	”	542
පණණරසම	”	542
සොළසම	”	542
සත්තරසම	”	542
අට්ඨාරසම	”	542
එකුනවිසතිම	”	544
විසතිම	”	544

කම්මපට්ඨපෙය්‍යාලං නිබ්බන්ධං.

8. රාගපෙය්‍යාලං.

1 — 170	සූත්‍රය	...	544
---------	---------	-----	-----

රාගපෙය්‍යාලං නිබ්බන්ධං.

නිකානිපානො.

උද්දනිගාමං 546 – 554

එකකනිපානො	546-548
ද්වකනිපානො	550-552
තිකනිපානො	552-554

සුභතනපිටකේ

අභිගුණාරනිකායෝ

පඨමො භාගො

සුභගතපිටකේ අට්ඨගුත්තරනිකායෝ

පඨමො භාගො

1. එකකනිපාතො

1. විතතපරියාදනවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1. 1. 1.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවතියං විහරති ජෙනවතො අනාථපිණ්ඩස්ස ආරාමේ. නත්ත ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතස්සි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජරූපං. ඉඤ්ජරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසදුමි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජසදුං. ඉඤ්ජසදුං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගනිමි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජගනො. ඉඤ්ජගනො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

1. 1. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපමි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ජරසො. ඉඤ්ජරසො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස විතතං පරියාදය තිට්ඨතිති.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි අට්ඨගුත්තකරසූතිය

ප්‍රථම භාගය

1. එකකනිපාගය

1. විහතපරියාදාන වගීය

ඒ භාග්‍යවන් අහින් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

1. 1. 1.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සාවැන්නුවර සම්පයෙහි අගන්පිටු සිටුහු විසින් කරවන ලද ජෙනවනාගම-
යෙහි වාඩි වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' සි
හිඤ්ඤන් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ 'වහන්සා' සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ සත්‍රුපය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන (කුසල් ඩිඨා පාඨාර ගෙන) සිටුවන් ද, එබඳු වූ
අන් එක ද රූපයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍රුපය
පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ය.

1. 1. 2.

මහණෙනි, මේ සත්‍රිගබ්ඳය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ගබ්ඳයෙක් (ගබ්ඳ
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගබ්ඳයක් මේ
(නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍රිගබ්ඳය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන
සිටුවන් ය.

1. 1. 3

මහණෙනි, මේ සත්‍රිගකිය (සත්‍රින් ඇසිරි කළ විලෙවුන් ඇ ගද) යම්සේ
වේ ද, එසේ යම් ගකියෙක් (ගකිගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද,
එබඳු වූ අන් එක ද ගකියක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි,
සත්‍රිගකිය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ය.

1. 1. 4.

මහණෙනි, මේ සත්‍රිසය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස
ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවන් ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මේ
(නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍රිසය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන
සිටුවන් ය.

1. 1. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපොට්ඨබ්බමි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො, ඉඤ්ඤොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරුපමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසරුපං. පුරිසරුපං භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසසද්දො. පුරිසසද්දො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගණමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසගණො. පුරිසගණො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසරසො. පුරිසරසො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

1. 1. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපොට්ඨබ්බමි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨති, යථසිදං භික්ඛවෙ පුරිසපොට්ඨබ්බො. පුරිස-පොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ ඉඤ්ඤා චිත්තං පරියාදය නිට්ඨතිති.

වග්ගො පඨමො.*

* රූපාදිවග්ගො පඨමො-මජ්ඣිම, PTS.

1. 1. 5.

මහණෙනි, මේ සත්‍යසම්මානසංයමය (සත්‍යසංයමය) කෙරෙහි දැනගැනීම පහසු යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් සත්‍යසංයමයක් (සත්‍යසංයමය) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සත්‍යසංයමයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සත්‍යසංයමය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

1. 1. 6.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරූපය යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් රූපයක් (රූප-ගුණ) සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රූපයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරූපය සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

1. 1. 7.

මහණෙනි, මේ පුරුෂශබ්දය යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයක් (ශබ්දගුණ) සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂශබ්දය සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

1. 1. 8.

මහණෙනි, මේ පුරුෂගති යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් ගතිකයක් (ගතිගුණ) සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගතිකයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂගති සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

1. 1. 9.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරසය යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් රසයක් (රස-ගුණ) සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරසය සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

1. 1. 10.

මහණෙනි, මේ පුරුෂසත්‍යසංයමය යැයි කියා වේ ද, එසේ යම් සත්‍යසංයමයක් (සත්‍යසංයමය) සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද සත්‍යසංයමයක් මේ (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂසත්‍යසංයමය සත්‍යසංයමයක් සිත් ගෙන සිටුවනේ ය.

සලලි වග සි.

2. නිවර්ණපහාණවගො

1. 2. 1.

[සාවනිනිදාන:]

නාහං හික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකඛමමථ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනො වා කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති, යථසිද්ධං හික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං. සුභනිමිත්තං හික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කඤ්ඤො අනුප්පනො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පනො ච කාමච්ඡන්දො භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති.

1. 2. 2.

නාහං හික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකඛමමථ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනො වා ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පනො වා ව්‍යාපාදො භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති, යථසිද්ධං හික්ඛවෙ පටිසනිමිත්තං. පටිසනිමිත්තං හික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කඤ්ඤො අනුප්පනො වෙව ව්‍යාපාදො¹ උප්පජ්ජති, උප්පනො ච ව්‍යාපාදො භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති.

1. 2. 3.

නාහං හික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකඛමමථ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා චිතමිද්ධං² උප්පජ්ජති, උප්පනං වා චිතමිද්ධං භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති, යථසිද්ධං හික්ඛවෙ අරති නඤ්ඤි චිත්මහිකා³ භනනසම්මදො චේතසො ච ලිතනතං. ලිතනිතනස්ස හික්ඛවෙ අනුප්පනං වෙව චිතමිද්ධං උප්පජ්ජති, උප්පනංඤ්ච චිතමිද්ධං භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති.

1. 2. 4.

නාහං හික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකඛමමථ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චං උප්පජ්ජති, උප්පනං වා උද්ධච්චකුක්ඛච්චං භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති, යථසිද්ධං හික්ඛවෙ චේතසො අවුපසමො. අවුපසනන-නිත්තස්ස හික්ඛවෙ අනුප්පනං වෙව උද්ධච්චකුක්ඛච්චං උප්පජ්ජති, උප්පනං ච උද්ධච්චකුක්ඛච්චං භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති.

1. 2. 5.

නාහං හික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඵකඛමමථ සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පනං වා විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පනං වා විචිකිච්ඡා භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති, යථසිද්ධං හික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාඤ්ඤො. අයොනිසො හික්ඛවෙ මනසි කඤ්ඤො අනුප්පනං වෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පනං ච විචිකිච්ඡා භියොසාභාවාය වෙපුලාය සංවහනති.

1. බ්‍යාපාදො-මජ්ඣං. සා. 2. චිතමිද්ධං-මජ්ඣං. 3. චිත්මහිකා-මජ්ඣං.

2. නිවරණප්‍රභාණ වගීය

1. 2. 1.

[සැමැත්තියෙකු:]

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ශුභනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නුපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය උපදනේ ය, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිස (අතිඡට) නිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රතිසනිමිත්ත නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නුපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද චිතමිද්ධිය (චිත්ත-වෛතසිකයන් කමිණිස නොවන බව) උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද චිතමිද්ධිය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ (දුර-සෙතසුන්හි හෝ අභිකුහලධර්මයෙහි නොඇල්ම වූ) අරතිය ද, (අලසබව වූ) තන්ද්‍රිය ද, (අභ මැළි කැසීම වූ) විජම්භිකාව ද, (බත්මන නම් වූ) භ්‍යන්තරමච්ඡා ද, චිත්තයාගේ හැකිළු බව වූ ලිහනය ද යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, හැකිළු සිත් ඇත්තනුට නුපන්නා වූ ද චිතමිද්ධිය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද චිතමිද්ධිය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 4.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද (චිත්තයාගේ නො සන්ත්‍රාන් බව හා විපිළිසරබව ය යි කියන ලද) උද්ධවච්ඡාකුච්චය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකුච්චය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, චිත්තයාගේ මේ නොසන්ත්‍රාන් බව යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නුවණැසින් නො දක්මි. මහණෙනි, නොසන්ත්‍රාන් සිත් ඇත්තනුට නුපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකුච්චය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද උද්ධවච්ඡාකුච්චය භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 5.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද (බුද්ධාදි අට තත්ති සැකය යි කියන ලද) විචිකිච්ඡාව උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ නුනුවණින් මෙතෙහි කිරීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙතෙහි කරණුවහට නුපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයෝග්‍යවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪ සමනුපසාසාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දෙ පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං. අසුභනිමිත්තං භිංඛවෙ යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡන්දෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දෙ පභිසතිති.

1. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪ සමනුපසාසාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදෙ පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ චෙනො චෙතොවිමුහති. චෙනො භික්ඛවෙ චෙතොවිමුහති. යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව ව්‍යාපාදෙ නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදෙ පභිසතිති.

1. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪ සමනුපසාසාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා චිත්තමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා චිත්තමිද්ධං පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ ආරම්භාධාතු නික්කමිධාතු පරක්කමිධාතු. ආරද්ධිවිජියසා භික්ඛවෙ අනුප්පන්නාඤ්ච චිත්තමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නාඤ්ච චිත්තමිද්ධං පභිසතිති.

1. 2. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪ සමනුපසාසාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ චෙතසො වූපසමො. වූපසන්නචිත්තසා භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං චෙව උද්ධච්චකුක්කුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නාඤ්ච උද්ධච්චකුක්කුච්චං පභිසතිති.

1. 2. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪ සමනුපසාසාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා පභිසති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නා චෙව විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නා ච විචිකිච්ඡා පභිසතිති.

වග්ගො දුතියො.*

1. 2. 6.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය නුපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ අශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙතෙහි කරත්තාහට නුපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 7.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය නුපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ මෛත්‍රීචිත්ත-විමුක්ති යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, මෛත්‍රීචිත්තවිමුක්තිය නුවණින් මෙතෙහි කරත්තාහට නුපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 8.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද භිතමිද්ධිය නුපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද භිතමිද්ධිය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ (ප්‍රථමාරම්භ-විසඪි සංඛ්‍යාත) ආරම්භධානු ද (කුසිතභාවයෙන් නික්මුණු බැවින් එයට වඩා බලවත්) නික්මව්‍යානු ද, (සම්බාධ මැඩ වෙනුවෙන් යන හෙයින් එයට ද වඩා බලවත්) පරික්මව්‍යානු ද යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ආරම්භවිසඪි ඇතියහට නුපත්තා වූ ද භිතමිද්ධිය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද භිතමිද්ධිය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 9.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය නුපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ චිත්තයාගේ සන්තිදීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සන්තුවත් සිත් ඇත්තහට නුපත්තා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය ප්‍රතිණ වේ.

1. 2. 10.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව නුපදනේ නම්, උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ නුවණින් මෙතෙහි නිර්ම යම්සේ වේ ද, එබඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙතෙහි කරත්තාහට නුපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වේ.

දෙවන වග සි.

3. අකමමනියවගෙනා

1. 3. 1.

[සාවනිනිදානං:]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අකමමනියං භොති, යථසිද්ධං* විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අකමමනියං භොතිති.

1. 3. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං කමමනියං භොති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං කමමනියං භොතිති.

1. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 3. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 3. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අපාචුභුතං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 3. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං පාචුභුතං මහතො අන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ භාවිතං පාචුභුතං මහතො අන්දාය සංවතනතිති.

1. 3. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබහුලිකතං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං විතතං. විතතං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබහුලිකතං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

* යථසිද්ධං නික්ඛවෙ විතතං-සඤ්ඤා මඡ්ඤං.

3. අකමිණිතවගිය

1. 3. 1.

[සැවැත් නිදහස:]

මහනෙති, යමක් මෙසේ (හාවතා වශයෙන්) නොවඩන ලද්දේ අකමිණිත (=කමිට අගිත) වේ නම්, චිත්තය බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවඩන ලද සිත අකමිණිත වේ.

1. 3. 2.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (හාවතා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ කමිණිත වේ ද, චිත්තය බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, (හාවතා වශයෙන්) වඩන ලද සිත කමිණිත වේ.

1. 3. 3.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (හාවතා වශයෙන්) නොවඩන ලද්දේ මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවඩන ලද සිත මහත් අතථිස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 4.

මහනෙති, යමක් මෙසේ (හාවතා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ මහත් අතථිස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, වැඩු සිත මහත් අතථිස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 5.

මහනෙති, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ (විදගීතා මාගී ජල නිමාණයන් අරමුණු කොට) පහළ නො වූයේ මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බදු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නොවැඩු (විදගීතාදිය අරමුණු කොට) පහළ නො වූ සිත මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 6.

මහනෙති, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ පහළ වූයේ මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, වැඩු (විදගීතාදිය අරමුණු කොට) පහළ වූ සිත මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 7.

මහනෙති, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බදු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහනෙති, නො වැඩු බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකළ සිත මහත් වූ අතථිස පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 8.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං භාෂිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං^{*} චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ භාෂිතං බහුලිකතං මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 3. 9

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං අභාෂිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ අභාෂිතං අබහුලිකතං දුක්ඛාවහං¹ හොතිති.

1. 3. 10.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං භාෂිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ භාෂිතං බහුලිකතං සුඛාවහං² හොතිති.

වගෙහා නතිසො.³

4. අදනනවගෙහා

1. 4. 1.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි යං එවං අදනනං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ අදනනං මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 4. 2.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං දනනං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ දනනං මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 4. 3.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං අගුනනං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ අගුනනං මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 4. 4.

නාහං හිකඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමපි සමනුපසාසාමි, යං එවං ගුනනං මහතො අත්ථාය සංවතනති, යථසිද්ධං චිත්තං. චිත්තං හිකඛවෙ ගුනනං මහතො අත්ථාය සංවතනතිති.

1. 'දුක්ඛාසිවහං' ඉතිපි පාසො, අට්ඨකපායං. 2. 'සුඛාසිවහං' ඉති ව පාසො, අට්ඨකපායං.
3. අකමමතිසවගෙහා නතිසො - ච්ඡසං. * යථසිද්ධං සික්ඛස්ව චිත්තං-සංඝං. මජ්ඣං.

1. 3. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩු බහුල වශයෙන් කළ සිත මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොවැඩුයේ බහුල වශයෙන් නොකෙළේ දුක් ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවැඩු බහුල වශයෙන් නොකළ සිත දුක් ඵලවත්තේ වෙයි.

1. 3. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වැඩුයේ බහුල වශයෙන් කෙළේ සුව ඵලවත්තේ වේ නම්, සිත බඳු අත් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලීකාර වූ සිත සුව ඵලවත්තේ වේ.

තෙවන ධග සි.

4. අදහන වගීය

1. 4. 1.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදැමුවෝ මහත් වූ අතතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමුවු සිත මහත් වූ අතතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 2.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුවෝ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දැමුවු සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 3.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (සතිසංවරයෙන්) ගොපනය නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අතතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අගොපිත වූ සිත මහත් වූ අතතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 4.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ ගොපනය කරණ ලද්දේ මහත් වූ අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අත් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ගොපිත වූ සිත මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අරකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ අරකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං රකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ රකඛිතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං අදනනං අගුණතං අරකඛිතං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ අදනනං අගුණතං අරකඛිතං අසංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

1. 4. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යං එවං දනනං ගුණතං රකඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනති, යථසිදං විහතං. විහතං භික්ඛවෙ දනනං ගුණතං රකඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවහනතිති.

මංගලා චතුස්සො.¹

* යථසිදං භික්ඛවෙ විහතං - සාග්, ඡෙසං. 1. අදනනවග්ගො චතුස්සො - ඡෙසං.

1. 4. 5.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ තොරක්තා ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, තොරැකුනු සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ රක්තා ලද්දේ මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, රැකුනු සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර කළ සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදැමුනේ ගොප්‍රතය නොකරණ ලද්දේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමුනු ගොප්‍රතය නොකළ නොරැකි සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනභීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දැමුනේ ගොප්‍රතය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දහන වූ ගුණ වූ රැකින වූ සංචාත වූ සිත මහත් වූ අභීය පිණිස පවත්නේ ය.

සිවුමන වග සි.

5. සුඛවග්ගො.

1. 5. 1.

[සාවකවිනිශ්චයන:]

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාරිසුක්ඛං වා යවසුක්ඛං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හන්වන්ත ථා පාදෙන වා අක්කන්තං හන්වං ථා පාදං වා හෙවුන්ති*, ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති තෙනා ධානං විජ්ජති. නා කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ සුක්ඛස්ස. එවමෙව බො භික්ඛවෙ සො චත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතෙන විතොන අවිජ්ජං හෙවුන්ති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතිති තෙනා ධානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 2.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාරිසුක්ඛං වා යවසුක්ඛං වා සම්මාපණ්ණිතං හන්වන්ත ථා පාදෙන වා අක්කන්තං හන්වං ථා පාදං වා හෙවුන්ති*, ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සතිති, ධානමෙනං විජ්ජති. නා කිස්ස හෙතු: සම්මා පණ්ණිතතා භික්ඛවෙ සුක්ඛස්ස.¹ එවමෙව බො භික්ඛවෙ සො චත භික්ඛු සම්මා පණ්ණිතෙන විතොන අවිජ්ජං හෙවුන්ති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතිති ධානමෙනං විජ්ජති. නා කිස්ස හෙතු: සම්මාපණ්ණිතතා භික්ඛවෙ විතතස්සාති.

1. 5. 3.

ඉදං² භික්ඛවෙ එකච්චං ඥානලං පද්ධත්තිනං එචං වේදනා වේදනා පරිච්ච පජානාමි: ඉමමිති වෙ අයං සමයෙ ඥානලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාහන්ත නික්ඛිතොතා එචං නිරයෙ. නා කිස්ස හෙතු: විතනං හිස්ස භික්ඛවෙ පද්ධත්තං. වේදනාපදෙසහෙතුච්ච³ පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගති. විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තිති.

1. 5. 4.

ඉදං භික්ඛවෙ එකච්චං ඥානලං පසන්නවිතනං එචං වේදනා වේදනා පරිච්ච පජානාමි: ඉමමිති වෙ අයං සමයෙ ඥානලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාහන්ත නික්ඛිතොතා එචං සග්ගෙ. නා කිස්ස හෙතු: විතනං හිස්ස භික්ඛවෙ පසන්නං. වේදනාපසාදහෙතුච්ච⁴ පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා දුගති: සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිති.

1. සාරිසුක්ඛස්ස—සයා. 2. ඉදං—සයා, මජ්ඣං. 3. වේදනාපදෙස හෙතු ච—සයා, වේදනාපදෙස හෙතු ට්ඨ—මජ්ඣං. 4. වේදනාපසාද හෙතු ච—සයා, වේදනාපසාද හෙතු —ට්ඨමජ්ඣං. * හෙවුන්ති—සිමු. මනොරථසුරණි.

5. ශුභ චරිතය

1. 5. 1.

[සැවැත් නිදහස:]

මහණෙනි, (උඩු අක් කොට නො තබා) වරදවා නබන ලද හැල්වි නංඩු-
යෙක් වේවයි යට වී නංඩුයෙක් වේවයි, අනිත් වේවයි පසින් වේවයි, ඇක්-
වුනේ, අන වේවයි පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන
මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංඩුව
වරදවා තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි එකානනයෙන් ඒ මහණ වරදවා
නබන ලද සිතින් (දුර්බාදි අට නත්ති නොදැනීම) ය යි කියන ලද අවිද්‍යාව
බිඳුනේ ය, (අතීතමානික සංකල්ප) විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිමාණය සංකල්ප
කරන්නේ ය යන මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්:-
මහණෙනි, සිත වරදවා තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 2.

මහණෙනි, (බිඳිතට හැකි සේ උඩුඅක් කොට) මොනොවට නබනා ලද
හැල්විනංඩුයෙක් වේවයි යටවිනංඩුයෙක් වේවයි, අනිත් වේවයි පසින් වේවයි,
ඇක්වුනේ අන වේවයි, පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය
යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නංඩුව
මොනොවට තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි එකානනයෙන් ඒ මහණ
මොනොවට නබන ලද සිතින් අවිද්‍යාව බිඳුනේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය,
නිමාණය සංකල්ප කරන්නේ ය යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර
හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත මොනොවට තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 3.

මහණෙනි, මම මෙලොව (දෙව්ලොව) ප්‍රදුෂ්ට වූ සිත් ඇති කිසි පුහුලකු
“ඉදින් මේ පුද්ගල තෙමේ මේ සමයෙහි කල්ලිය කරන්නේ නම්, (හිසින්)
ගෙනවුත් තැබූයේ යම්යේ වේද, එසේ නිර්ණය කිරීමෙන්” යි මෙසේ මා
සිතින් උහු සිත පිරිසිදු දකිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ
සිත ප්‍රදුෂ්ට ය, එහෙයෙනි. මහණෙනි, මෙසේ මෙලොව සත්‍ය කෙනෙක්
විනාප්‍රදේශගෙනුයෙන් කාලින් මරණින් මතු (සුවෙන් නොර බැවින්)
අපාය නම් වූ (නපුරා ගති ඇති බැවින්) දුගීති නම් වූ (වචස ව පතිත වන
බැවින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 4.

මහණෙනි, මම මෙලොව පහත් සිත් ඇති කිසි පුහුලකු “ඉදින් මේ
පුහුල් වේ සමයෙහි කල්ලිය කරන්නේ නම්, (හිසින්) ගෙනවුත් තැබූයේ
යම්යේ වේද, එසේ අවගීයෙහි සිටුනේ” යි මෙසේ මා සිතින් උහු සිත
පිරිසිදු දකිමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මොහුගේ සිත පහත්
වේ, එහෙයෙනි. මහණෙනි, මෙලොව සත්‍ය කෙනෙක් මෙසේ විනා-
ප්‍රසාදගෙනුයේනු දු කාලින් මරණින් මතු (සුඛයට ගති වූ හෙයින්) සුගති
නම් වූ (මොනොවට අග්‍ර හෙයින්) සංගත නම් වූ ලොකයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 5.

සෙයසථාපි භික්කවෙ උදකරහදෙ ආවිලො පුලිනො කලලිභුනො, තත්ථ වකුච්ඡා පුරිසො තිරෙ සිනො න පයොයා සිප්පිකමි* සකරකසලමි චෛගුමිමි වරහමමි තිට්ඨනමමි. නං කියා හෙතු: ආවිලනා භික්කවෙ උදකසා. එවමෙව ඛො භික්කවෙ සො වන භික්කු ආවිලෙන විනෙතන අනාත්ථං වා ඤායාති, පරත්ථං වා ඤායාති, උභයත්ථං වා ඤායාති, උතතරං වා මුහුසාධමමා අලමිරයඤ්ඤාදසානවිසෙසං සච්ඡිකරියාතිති, තෙනං යාතං විජ්ජති. නං කියා හෙතු: ආවිලනා භික්කවෙ විනාසායාති.

1. 5. 6.

සෙයසථාපි භික්කවෙ උදකරහදෙ අචේජා විප්පසනො අනාවිලො, තත්ථ වකුච්ඡා පුරිසො තිරෙ සිනො පයොයා සිප්පිකමි සකරකසලමි චෛගුමිමි වරහමමි තිට්ඨනමමි. නං කියා හෙතු: අනාවිලනා භික්කවෙ උදකසා. එවමෙව ඛො භික්කවෙ සො වන භික්කු අනාවිලෙන විනෙතන අනාත්ථං වා ඤායාති, පරත්ථං වා ඤායාති, උභයත්ථං වා ඤායාති, උතතරං වා මුහුසාධමමා අලමිරයඤ්ඤාදසානවිසෙසං සච්ඡිකරියාතිති, යාතමෙනං විජ්ජති. නං කියා හෙතු: අනාවිලනා භික්කවෙ විනාසායාති.

1. 5. 7.

සෙයසථාපි භික්කවෙ යාති කාතිචි රුක්කිජාතානං¹ එඤ්ඤා² තෙසං අගගමකායාති, යදිදං මුද්දනාය වෙට්ඨිකමමඤ්ඤානාය ව. එවමෙව ඛො අගං භික්කවෙ න අඤ්ඤා³ එකධමමමි සමුහුපසායමි, යං එවං භාවිතං බහුලිකතං මුද්ද වා⁴ හොති කමමඤ්ඤාදා⁵, යථසිදං විතනං. විතනං භික්කවෙ භාවිතං බහුලිකතං මුද්ද වා හොති කමමඤ්ඤාදායාති.

1. 5. 8.

නාහං භික්කවෙ අඤ්ඤං එකධමමමි සමුහුපසායමි, යං එවං ලුහුපරිවතනං, යථසිදං විතනං. යාවඤ්ඤාදං භික්කවෙ උපමාපි න සුකරු යාට් ලුහුපරිවතනං විතනානති.

1. 5. 9.

පහසාරමිදං භික්කවෙ විතනං, තඤ්ච ඛො අගනානුකෙති උපකති-ලෙසෙති උපකතිලිට්ඨනති.

1. 5. 10.

පහසාරමිදං භික්කවෙ විතනං, තඤ්ච ඛො අගනානුකෙති උපකතිලෙසෙති විපමුත්තනනති.

වගොනා පඤ්චමො.⁶

1. රුක්කිජාතානි - සො. 2. එඤ්ඤා - සො. 3. නාඤ්ඤං - සො. මජ්ඣ. 4. මුද්දාදා - සිමු 5. කමමනියඤ්ඤා - සො. කමමඤ්ඤාදාදා හොති - මජ්ඣ. 6. පඤ්චිකිත අමරවගොනා පඤ්චමො - මජ්ඣ. * සිප්පික සමුහුකමි - කාසිචි

1. 5. 5.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොපහත් වූ කැළැඹුණු වෙඩිබිලි දියවිලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුවනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාට කැබලිති හා මස්-කැල ද නොදක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය නොපහත් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ කැළැඹුණු සිතින් සුකත ව එකානන්තයෙන් ආත්මාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, පරාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, උභයාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, (දශකුලබම් සංඛ්‍යාත) මනුෂ්‍ය-බම්බයෙන් මන්තෙති වූ ආභිභාවය කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙකරුණ සිදු නොවේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොපහත් වන බැවිනි.

1 5. 6.

මහණෙනි, යම් පරිදි පිරිසිදු වූ වෙසෙසින් පහත් වූ නොකැළැඹුණු දිය විලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙරු සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුවනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කාට කැබලිති හා මස්කැල ද දක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දිය පහත් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ එකානන්තයෙන් නො කැළැඹුණු සිතින් ආත්මාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, පරාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, උභයාණීය හෝ දෑත ගන්නේය, මනුෂ්‍යබම්බයෙන් මන්තෙති වූ ආභිභාවය ඇති කර ගැනීමට සමත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙ කරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත පහත් වන බැවිනි.

1. 5. 7.

මහණෙනි, යම් පරිදි යම්කිසි වාක්‍ය කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුනතුරෙන් මෘදුකියෙන් හා කම්මණ්ණයායෙනු ද බුදුරුද්මුනුගස අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම යමෙක් මෙසේ වචන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වේ නම්, කම්මණ්ණන් වේ නම්, සිත බඳු අත් එක බම්බයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත වචන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වෙයි, කම්මණ්ණන් වෙයි.

1. 5. 8.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ වහා ඉපද නස්නා සුළු වේ නම්, සිත බඳු අත් එක බම්බයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත අත්‍යම්යෙන් වහා පෙරළෙන සුළු වේ නම්, (එයට) උපමාවකුදු අකිශයදුෂකර වේ.

1. 5. 9.

මහණෙනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසාර ය, හෙ ද වතාහි ආගන්තුක ජවත්කෙණෙහි උපදනා රාගාදි) උපකෙලයන්ගෙන් නිලිටි වූයේ ය.

1. 5. 10.

මහණෙනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසාර ය, හෙ ද වතාහි ආගන්තුක උපකෙලයන්ගෙන් මිදින.

පස්වන වග සි.

6. පහසුරවගෙන

1. 6. 1.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ විතතං. තඤ්ච ඛො ආගනතුකෙහි උපකක්ඛි-
ලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨං. තං අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො යථාභූතං තප්පජානාති.
තස්මා අස්සුතවතො පුට්ඨජ්ජනස්ස විහගභාවතා තජ්ජිති වදාමිති.

1. 6. 2.

පහසුරමදං භික්ඛවෙ විතතං. තඤ්ච ඛො ආගනතුකෙහි උපකක්ඛි-
ලෙසෙහි විපපමුහනං. තං සුතවා අරියසාවකො යථාභූතං පජානාති. තස්මා
සුතවතො අරියසාවකස්ස විහගභාවතා තජ්ජිති වදාමිති.

1. 6. 3.

අච්ඡරුසංඝාතමනනාමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං¹ විතතං ආසෙවති,
අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිතතජ්ඣානො විහරති, සජ්ජසාසනකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරොනතිති.

1. 6. 4.

අච්ඡරුසංඝාතමනනාමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං විතතං භාවෙති,
අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිතතජ්ඣානො විහරති, සජ්ජසාසනකරො
ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදෙ යෙ නං
බහුලීකරොනතිති.

1. 6. 5.

අච්ඡරුසංඝාතමනනාමපි වෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙනතං විතතං මනසි
කරෙති, අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිතතජ්ඣානො විහරති, සජ්ජ-
සාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන
වාදෙ යෙ නං බහුලීකරොනතිති.

1. 6. 6.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා අකුසලභාගියා අකුසලපකක්ඛිකා,
සබ්බෙ තෙ මනොපුබ්බගාමා. මනො තෙසං ධම්මානං පස්මං උප්පජ්ජති,
අකුදෙව අකුසලා ධම්මාති.

1. 6. 7.

යෙ කෙවි භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසලපකක්ඛිකා, සබ්බෙ
තෙ මනොපුබ්බගාමා. මනො තෙසං ධම්මානං පස්මං උප්පජ්ජති, අකුදෙව
කුසලා ධම්මාති.

1. මෙනතවිතතං - සායා. මෙනතාවිතතං - මජ්ඣං

6. ප්‍රභාසවර වගිය

1. 6. 1.

වෙහෙණනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වතාහි ආගනතුක (උවත්කෙණෙහි උපදනා රාහාදි) උපකෙලයන්ගෙන් කිලිටි වූයේ ය. ශ්‍රාවණින පාඨග්ජන තෙමේ එය තත් වූ පරිද්දෙන් නොදනී. එහෙයින් 'අශ්‍රාවණන් පාඨග්ජනයාහට විතනභාවතායෙක් නැතැ'යි කියමි.

1. 6. 2.

වෙහෙණනි, මේ (හවාසන) සිත ප්‍රභාසවර ය. එ ද වතාහි ආගනතුක උපකෙලයන්ගෙන් මිදින. එය ශ්‍රාවණන් ආසීශ්‍රාවක තෙමේ තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. එහෙයින් 'ශ්‍රාවණන් ආසීශ්‍රාවකයාහට විතනභාවතාව ඇතැ'යි කියමි.

1. 6. 3.

වෙහෙණනි, ඉදින් වෙහෙණ අසුරාසනක් පමණකුළු වෙත් සිත සෙවුනේ නම්, වෙහෙණනි, මේ වෙහෙණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ (රියතීපථවිහරණයෙන්) වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාන් වහන්සේගේ අනුශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදවේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 4.

වෙහෙණනි, ඉදින් වෙහෙණ අසුරාසනක් පමණකුළු වෙත් සිත වඩා නම්, වෙහෙණනි, මේ වෙහෙණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදවේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 5.

වෙහෙණනි, ඉදින් වෙහෙණ අසුරාසනක් පමණකුළු වෙත් සිත මෙනෙහි කෙරේ නම්, වෙහෙණනි, මේ වෙහෙණ නොසිස් දූහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘයාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදවේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කපා ද?

1. 6. 6.

වෙහෙණනි, යම් ධම්ම කෙනෙක් අකුශල වෙත් ද, අකුශලභජනයෙහි, අකුශල පක්‍ෂයෙහි වැටෙත් ද, එහාම ධම්මෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධම්මයනට පළමු උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම අකුශලධම්මෝ උපදිත්.

1. 6. 7.

වෙහෙණනි, යම් කිසි ධම්ම කෙනෙක් කුශල වෙත් ද, කුශලභජනයෙහි, කුශලපක්‍ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ සියලු ධම්මෝ සිත පෙරවූ කොට ඇත. සිත ඒ ධම්මයනට පළමු ව උපදන්ය. ඒ හා එක්වට ම කුශලධම්මෝ උපදිත්.

1. 6. 8.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ පමාදෙ. පමනතස්ස හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 6. 9.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ අප්පමාදෙ. අප්පමනතස්ස හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 6. 10.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ කොසජ්ජං. කුසිතස්ස හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

වගෙහා ජට්ඨා*

7. විරියාරමභවගෙහො

1. 7. 1.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ විරියාරමෙහා.¹ ආරද්ධිවිරියස්ස² හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 2.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ මභිච්ඡනා. මභිච්ඡස්ස හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

1. 7. 3.

නාහං හිකඛචෙ අඤ්ඤං එකබමමමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, යථසිද්ධං හිකඛචෙ අප්පිච්ඡනා. අප්පිච්ඡස්ස හිකඛචෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභායන්තිති.

* අවජ්ජරා සංඝානවගෙහා ජට්ඨා - මජ්ඣං.

1. විරියාරමෙහා - මජ්ඣං.

2. ආරද්ධි විරියස්ස - මජ්ඣං.

1. 6. 8.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පමා වූ පුතුල්හට නූපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 9.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නොපමා පුතුල්හට නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 10.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, කුසිත බව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිතයාහට නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සමන වහ සි.

7. විශාරමය වගිය

1. 7. 1.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, විශාරමය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ඇරඹූ වැර ඇත්තාහට නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, මහෙව්ණාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ණ-පුද්ගලයාහට නූපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් තම්, උපත්තා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් තම්, මහණෙනි, අලොච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡ-යාහට නූපත්තා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසනතුට්ඨිතා. අසනතුට්ඨිසං භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්තිති.

1. 7. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ, සනතුට්ඨිතා. සනතුට්ඨිසං භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 7. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයෝනිසො මනසිකාරො. අයෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 7. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යෝනිසො මනසිකාරො. යෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 7. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අසම්පජ්ඤ්ඤං. අසම්පජ්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 7. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ සම්පජ්ඤ්ඤං. සම්පජ්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 7. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්ඪි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා පාපමිත්තසං භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

වග්ගො සත්තමො.*

* විරියාරම්භාදිවග්ගො - මජ්ඣං

1. 7. 4

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, ලද දැසින් නොසහු වූ බව (ලොහය) වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, ලද දැසින් නොසහු වූ වන්තාගට නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත්. උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 5.

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, ලද දැසින් සහු වූ බව (අලොහය) බඳු අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, ලද දැසින් සහු වූ වන්තාගට නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 6.

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාගට නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 7.

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාගට නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 8.

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, (මොහ සබ්බාසා) අසම්පජ්ඣාය වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, සමුද්ධ පුද්ගලයාගට නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 9.

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, සමයක්ප්‍රඥව (තිරණප්‍රඥව) වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, සමයක්ප්‍රඥයෙන් දක්නාගට නූපත්තා වූ ද කුලබමියෝ උපදිත්, උපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 10

මහනෙති, යමක් හෙහු කොට ගෙන නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත් නම්, මහනෙති, පාප මිත්‍රතාව වැනි අන් එක බමියකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, පාපමිත්‍රයන් ඇත්තනුට නූපත්තා වූ ද අකුලබමියෝ උපදිත්. උපත්තා වූ ද කුලබමියෝ පිරිහෙත්.

සත්වන වග සි.

8. කලාණමිතනවගෙහා

[සාවස්ථි නිදනා:]

1. 8. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ කලාණමිතනතා. කලාණමිතනස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්තිති.

1. 8. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං අනනුයොගා කුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා පරිභාසන්තිති.

1. 8. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගා අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්තිති.

1. 8. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා න භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගිකා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගිකා න භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡන්තිති.

1. 8. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣංගිකා භාවනා පාරිපුරිං ගච්ඡන්ති, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා වෙව බොජ්ඣංගිකා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව බොජ්ඣංගිකා භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡන්තිති.

1. 8. 6.

අප්පමනනිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං ඤ්ඤතිපරිභානි, එතං පතිනිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිභානීතං යදිදං පඤ්ඤා පරිභානිති.

8. කලාණමිත්‍ර වගිය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 8. 1.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කලාණමිත්‍රතාව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කලාණමිත්‍රත් ඇත්තාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 2.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, අකුශල ධර්මයන්හි යෙදීම හා (වාසුර්භූමක) කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙනුදු කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීමෙනුදු නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 3.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීමෙන් හා අකුශල ධර්මයන්හි නො යෙදීමෙන් හා නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්තම්.

1. 8. 4.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්, මහණෙනි, අයොනිසො මහසිකාරය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍ය ධර්මයෝ නූපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්තම්.

1. 8. 5.

මහණෙනි, යමක් හෙතු කොට ගෙන නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ උපදිත්තම්, උපන්නා වූ ද බොධ්‍යඛ්‍යධර්මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්තම්.

1. 8. 6

මහණෙනි, යම් ඥාති පරිභාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලපාමාත්‍ර වූ පරිභාණියෙකි. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිභාණියෙක් වේ නම්, පිරිහීම් අතුරෙන් තෙල පිරිහීම නිකාමට ය.

1. 8. 7.

අපමනනිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං ඤාතිවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහතිතබ්බං: පඤ්ඤවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහතිතබ්බනති.

1. 8. 8.

අපමනනිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං ගොගපරිභානි. එතං පතිතිවසං භික්ඛවෙ පරිභානිනං යදිදං පඤ්ඤපරිභානිනි.

1. 8. 9.

අපමනනිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං ගොගවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහතිතබ්බං: පඤ්ඤවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහතිතබ්බනති.

1. 8. 10.

අපමනනිකා එසා භික්ඛවෙ පරිභානි, යදිදං යසොපරිභානි. එතං පතිතිවසං භික්ඛවෙ පරිභානිනං යදිදං පඤ්ඤපරිභානිනි.

1. 8. 11.

අපමනනිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං යසොවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධිනං යදිදං පඤ්ඤවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිහතිතබ්බං: පඤ්ඤවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිහතිතබ්බනති.

වග්ගො අට්ඨමො*

9. පමාදවග්ගො

[සාවනි නිදනං:]

1. 9. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මස්ස සමුත්තපස්සාමි, යො එවං මහතො අතජාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ පමාදො. පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අතජාය සංවතනති.

1. 9. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මස්ස සමුත්තපස්සාමි, යො එවං මහතො අතජාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අපමාදො. අපමාදො භික්ඛවෙ මහතො අතජාය සංවතනති.

1. 9. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මස්ස සමුත්තපස්සාමි, යො එවං මහතො අතජාය සංවතනති, යථසිදං භික්ඛවෙ කොසල්යං. කොසල්යං භික්ඛවෙ මහතො අතජාය සංවතනති.

* කල්‍යාණමිගනාද්වග්ගො අට්ඨමො - මජ්ඣං.

1. 8. 7.

මහනෙති, යම් ශුභවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමානු වාදියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥයෙක් වැඩිමෙන් වේ නම්, වාදීන් අනුරන් නෙල වාදිය අනු වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

1. 8. 8.

මහනෙති, යම් හොඳපරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙ පරිහාණිය අලප මානු වූයක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණින් අනුරන් නෙල පරිහාණිය නිකාඡව වෙයි.

1. 8. 9.

මහනෙති, යම් හොඳවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමානු වාදියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥවාදියෙක් වේ නම්, වාදීන් අනුරන් නෙල අනු වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

1. 8. 10.

මහනෙති, යම් යහස් පරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමානු පරිහාණියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණින් අනුරන් නෙල නිකාඡව වෙයි.

1. 8. 11.

මහනෙති, යම් යහොවාදියෙක් වේ නම්, මෙය අලපමානු වාදියෙක. මහනෙති, යම් ප්‍රඥවාදියෙක් වේ නම්, එය වාදීන් අනුරන් අනු වෙයි. මහනෙති, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවාදියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතු ය. මහනෙති, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

අට වන වග යි.

9. ප්‍රමාද වර්ගය

[සැවැත් හිඳුනයි:]

1. 9. 1.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, ප්‍රමාදය මහත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 2.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහනෙති, අප්‍රමාදය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 3.

මහනෙති, යමෙක් මෙසේ මහත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහනෙති, කුසිනබව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහනෙති, කුසිනබව මහත් අතර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ චිරියාරමො. චිරියාරමො භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ මභිච්ඡනා. මභිච්ඡනා භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අප්පච්ඡනා. අප්පච්ඡනා භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසහනුට්ඨිනා. අසහනුට්ඨිනා භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ සහනුට්ඨිනා. සහනුට්ඨිනා භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 9

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 11.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසමප්ඤ්ඤං. අසමප්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 12.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඛමමමි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අන්ධාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ සමප්ඤ්ඤං. සමප්ඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අන්ධාය සංවහනතිති.

1. 9. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, විශාර්ථය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, විශාර්ථය මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 5.

මහණෙනි, යමක් මහත් අතීය පිණිස පවත්නි නම්, මහණෙනි, මහෙව්ජනා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ජනාව මහත් අතීය පිණිස පවත්නි ය.

1. 9. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නි නම්, මහණෙනි, අලොච්ඡනා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අලොච්ඡනා මහත් අතීය පිණිස පවත්නි ය.

1. 9. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නි නම්, මහණෙනි, අසනතුෂ්ටිතා බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුෂ්ටිතා මහත් අතීය පිණිස පවත්නි ය.

1. 9. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නි නම්, මහණෙනි, සනතුෂ්ටිතා බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුෂ්ටිතා මහත් අතීය පිණිස පවත්නි ය.

1. 9. 9.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුභවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුභවණින් මෙතෙහි කිරීම මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 10.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුභවණින් මෙතෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුභවණින් මෙතෙහි කිරීම මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 11.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මොහ සංඛ්‍යාත අසම්පරිකුලය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පරිකුලය මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 12.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අතීය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, සමසක් ප්‍රඥව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසක් ප්‍රඥව මහත් අතීය පිණිස පවත්නි ය.

1. 9. 13.

නාහං හිනිකවෙ අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතා හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 14.

නාහං හිනිකවෙ අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ කල්යාණමිත්තතා. කල්යාණමිත්තතා හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 15.

නාහං හිනිකවෙ අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො හිනිකවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 9. 16.

නාහං හිනිකවෙ අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො හිනිකවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

වගො නවමො.*

10. අර්ඝ්ඤානිකවගො

[සාවසී හිදනං:]

1. 10. 1.

අර්ඝ්ඤානිකං හිනිකවෙ අභගනති කර්තෘ න¹ අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ පමාදෙ. පමාදෙ හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 2.

අර්ඝ්ඤානිකං හිනිකවෙ අභගනති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනුපසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ අපපමාදෙ. අපපමාදෙ හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 3

අර්ඝ්ඤානිකං හිනිකවෙ අභගනති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනු-පසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ කොසල්ලං. කොසල්ලං හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

1. 10. 4.

අර්ඝ්ඤානිකං හිනිකවෙ අභගනති කර්තෘ න අඤ්ඤං එකබ්බමමපි සමනු-පසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවතනති, යථසිද්ධං හිනිකවෙ චිරියාරමො. චිරියාරමො හිනිකවෙ මහතො අනන්දාය සංවතනතිති.

* පමාදවගො නවමො - මජ්ඣ. 1. නාඤ්ඤා - මජ්ඣ.

1. 10. 5.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යා¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ මගිච්ඡතා.
මගිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 6.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යා¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අපිච්ඡතා.
අපිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 7.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යා¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ
අසනනුට්ඨිතා. අසනනුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 8.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යා¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ සනනුට්ඨිතා.
සනනුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 9.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යො¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ
අයොනිසො මනසිකාරේ. අයොනිසො මනසිකාරේ භික්ඛවෙ මහතො
අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 10.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යො¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ යොනිසො
මනසිකාරේ යොනිසො මනසිකාරේ භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 11.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ අසමප-
ඡඤ්ඤං. අසමපඡඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 12.

අර්ඛකතිකං භික්ඛවෙ අමගනති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමපි සමනු-
පසාමි, යං එවං මහතො අනන්දාය සංවහනති, යථසිදං භික්ඛවෙ සමපඡඤ්ඤං.
සමපඡඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනන්දාය සංවහනතිති.

1. 10. 5.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, මහෙව්ච්ඡාතව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙව්ච්ඡාතව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 6.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, අලෙච්ඡතව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අලෙච්ඡතව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 7.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, අසනතුට්ඨතව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසනතුට්ඨතව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 8.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, සනතුට්ඨතව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සනතුට්ඨතව මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 9.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අයෝනිසො මහසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අයෝනිසො මහසිකාරය මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 10.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, යෝනිසො මහසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, යෝනිසො මහසිකාරය මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 11.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජ්ඣාදය මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 12.

මහණෙනි, ‘ආධ්‍යාත්මික අඛණ්ඩ’ යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සම්පජ්ඣාදය මහත් අනුභූතිය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 13.

බාහිරං භික්කුවෙ අභිගන්ති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනුපස්සාමි,
යො¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ පාපමිත්තතා.
පාපමිත්තතා භික්කුවෙ මහතො අනන්දාය සංවහන්ති.

1. 10. 14.

බාහිරං භික්කුවෙ අභිගන්ති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනුපස්සාමි,
යො¹ එවං මහතො අනන්දාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ කල්‍යාණමිත්තතා.
කල්‍යාණමිත්තතා භික්කුවෙ මහතො අනන්දාය සංවහන්ති.

1. 10. 15.

අර්ඛබන්තිකං භික්කුවෙ අභිගන්ති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනු-
පස්සාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ
අනුසොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුසොගො කුසලානං ධම්මානං.
අනුසොගො භික්කුවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුසොගො කුසලානං ධම්මානං
මහතො අනන්දාය සංවහන්ති.

1. 10. 16.

අර්ඛබන්තිකං භික්කුවෙ අභිගන්ති කර්ථො න අඤ්ඤං එකඛගමි සමනු-
පස්සාමි, යො එවං මහතො අනන්දාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ අනුසොගො
කුසලානං ධම්මානං, අනනුසොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුසොගො භික්කුවෙ
කුසලානං ධම්මානං, අනනුසොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අනන්දාය
සංවහන්ති.

1. 10. 17.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස
සමෙමාසාය අනන්තරධාතාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ පමාදෙ. පමාදෙ
භික්කුවෙ සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධාතාය සංවහන්ති.

1. 10. 18.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස
සිතියා අසමෙමාසාය අනන්තරධාතාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ අප්ප
මාදෙ. අප්පමාදෙ භික්කුවෙ සද්ධම්මස්ස සිතියා අසමෙමාසාය අනන්තර-
ධාතාය සංවහන්ති.

1. 10. 19.

නාහං භික්කුවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපස්සාමි, යො² එවං සද්ධම්මස්ස
සමෙමාසාය අනන්තරධාතාය සංවහන්ති, යථසිදං භික්කුවෙ කොසජ්ජං.
කොසජ්ජං භික්කුවෙ සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධාතාය සංවහන්ති.

1. 10. 13.

මහණෙනි, 'බාහිර අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනවධි පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බදු අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනවධි පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 14

මහණෙනි, 'බාහිර අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනවධි පිණිස පවත්නි ද, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බදු අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අනවධි පිණිස පවත්නි ය.

1. 10. 15.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාතමික අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනවධි පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අන් එක අභ්‍යයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනවධි පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 16.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාතමික අභ්‍යය' යි කොට ගෙන යමක් මෙසේ මහත් අනවධි පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශල-ධර්මයන්හි නොයෙදීම බදු අන් එක අභ්‍යයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනවධි පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 17.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අනාගතභාවය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අනාගතභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 18.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 19.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමොභය පිණිස අනාගතභාවය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, කුසිත බව බදු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසිත බව සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමොභය පිණිස අනාගතභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 20.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාදි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ඕනිසා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ චිරියා-රණො. චිරියාරණො භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ඕනිසා අසමෙමාසාය අනන්තර-ධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 21-30.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාදි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ මහිව්ඡනා -පෙ- අපච්ඡින්නා -පෙ- අසානුට්ඨිතා -පෙ- සානුට්ඨිතා -පෙ- අසොනිසො මනසි කාරො -පෙ- යොනිසො මනසිකාරො -පෙ- අසම්පර්ඤ්ඤං -පෙ- සම්ප-ර්ඤ්ඤං -පෙ- පාපමිත්තතා -පෙ- ඤායාණමිත්තතා. ඤායාණමිත්තතා භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ඕනිසා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 31.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාදි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අනුසොතො අකුසලානං ධම්මානං, අනුසොතො කුසලානං ධම්මානං. අනුසොතො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනුසොතො කුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

1. 10. 32.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමපි සමනුපසාදි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ඕනිසා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනි, යථසිදං භික්ඛවෙ අනු-සොතො කුසලානං ධම්මානං, අනුසොතො අකුසලානං ධම්මානං. අනුසොතො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනුසොතො අකුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස ඕනිසා අසමෙමාසාය අනන්තරධානාය සංවත්තනිති.

චතුසකාමිකං නිබ්බිතං.¹

1. 10. 33.

සෙ² හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අධම්මං ධම්මානි දිපෙන්නි, හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාතිනාස³ පටිපන්නා බහුජනාසුඛාස⁴ බහුජනා ජනස්ස අනස්සාය දිනිතාය දුකාය දෙමම්මසායාං. බහුඤ්ච හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤං පසචන්ති, තෙවිම් සද්ධම්මං අනන්තරධාපෙන්නිති.

1. චතුසකාමිකං නිබ්බිතං - මුල්යං. 2. සෙසි - සො. 3. බහුජන අතිතාය - මුල්යං. 4. බහුජන අසුඛාය - මුල්යං.

1. 10. 20.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, චියාර්ථය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදකිමි. මහණෙනි, චියාර්ථය සද්ධම්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 21-30.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් වීම පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, චියෙව්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදකිමි. ... අප්‍රමොඡතාව ... අසානුධිතාව ... සනුධිතාව ... අසොනිසොමනසිකාරය ... සොනිසොමනසිකාරය ... අසමප්ප්ඤ්ඤය ... සමප්ප්ඤ්ඤය ... පාපමිත්‍රයන් දැනි බව ... කල්‍යාණමිත්‍රයන් දැනි බව. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව සද්ධම්මයාගේ සමිති පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 31.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනන්ධාන පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අකුලඛම්මයන්හි යෙදීම හා කුලඛම්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදකිමි. මහණෙනි, අකුලඛම්මයන්හි යෙදීම හා කුලඛම්මයන්හි නොයෙදීම සද්ධම්මයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන්වීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 32.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධම්මයාගේ සමිති පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ද මහණෙනි, කුලඛම්මයන්හි යෙදීම හා අකුලඛම්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නොදකිමි. මහණෙනි, කුලඛම්මයන්හි යෙදීම හා අකුලඛම්මයන්හි නොයෙදීම සද්ධම්මයාගේ සමිති පිණිස අප්‍රමොඡය පිණිස අභුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නේ ය.

වතුකොමිකය නිමි.

1. 10. 33.

මහණෙනි, යම් ට මහණ කොහෙක් ඒ ඒ ධර්මප්‍රදේශ උපාධාබිකවනයෙන් ගෙන) අධර්මය ධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුළු පිණිස බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිටුපත්තාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහු බොහෝ පම ද උදා කෙරෙති. ඔහු ට මේ සද්ධම්ම අභුරුදන් කෙරෙත්.

1. 10. 34—42.

යෙ තෙ හිකබවෙ හිකඩු බමම. අඩමමවගි දිපෙහති -පෙ- අවිතයං විතයෙහි දිපෙහති -පෙ- විතයං අවිතයෙහි දිපෙහති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- අපඤ්ඤානං තථාගතෙන පඤ්ඤානං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- පඤ්ඤානං තථාගතෙන අපඤ්ඤානං තථාගතෙනාහි දිපෙහති, තෙ හිකබවෙ හිකඩු බහුජනාතිභාය පටිපනනා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අන්තාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ හිකබවෙ හිකඩු අපුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සද්ධමමං දන්තරබාපෙහතිති.

වගො දසමො.

11. අඩමමවගො

1. 11. 1.

[සාමප්තිදනං:]

යෙ තෙ හිකබවෙ හිකඩු අඩමම. අඩමමවගි දිපෙහති, තෙ හිකබවෙ හිකඩු බහුජන හිතාය පටිපනනා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අන්තාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ හිකබවෙ හිකඩු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සද්ධමමං සපෙහතිති.

1. 11. 2—10.

යෙ තෙ හිකබවෙ හිකඩු බමම. බමමවගි දිපෙහති -පෙ- අවිතයං අවිතයෙහි දිපෙහති -පෙ- විතයං විතයෙහි දිපෙහති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- අපඤ්ඤානං තථාගතෙන පඤ්ඤානං තථාගතෙනාහි දිපෙහති -පෙ- පඤ්ඤානං තථාගතෙන අපඤ්ඤානං තථාගතෙනාහි දිපෙහති, තෙ හිකබවෙ හිකඩු බහුජනහිතාය පටිපනනා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අන්තාය අභිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ හිකබවෙ හිකඩු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං¹ සද්ධමමං සපෙහතිති.

වගො එකාදසමො.²

1. තෙවිමං-සිළු, තෙවිමං-සා, මජ්ඣං, PTS.

2. අඩමමවගො එකාදසමො - මජ්ඣං.

1. 10. 34-42.

වෙහණෙනි, යම් ම වෙහණ කෙනෙක් ධම්ම අධම්ම යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... අමිත්ත මිත්ත යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... මිත්ත අමිත්ත යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපණවන ලද්ද ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද... වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ දෙනාට අභිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුළු පිණිස බොහෝ දෙනාට අනාථ පිණිස දෙවිමිනිස්නට අභිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ පම ද උද කෙරෙහි. ඔහු ම මේ සද්ධම්ම අතුරුදන් කෙරෙත්.

දසවන වග සි.

11. අටම ම වග්ගය.

[සැමැත් නිදහසි:]

1. 11. 1.

වෙහණෙනි, යම් ම වෙහණ කෙනෙක් අධම්ම අධම්ම යි දක්වත් ද, වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුළු පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්නට භිත පිණිස සුළු පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ පිත ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධම්ම තබත්.

1. 11. 2-10.

වෙහණෙනි, යම් ම වෙහණ කෙනෙක් ධම්ම ධම්ම යි (යථාපිටියෙන් ගෙණ) දක්වත් ද... , අමිත්ත අමිත්ත යි දක්වත් ද..., මිත්ත මිත්ත යි දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොනෙපලන ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද... , තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපණවන ලද්ද ප්‍රකාශ දක්වත් ද... , වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුළු පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්නට භිත පිණිස සුළු පිණිස පිළිපත්තාහු වෙති. වෙහණෙනි, ඒ වෙහණු බොහෝ පිත ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධම්ම තබත්.

එකොළොස් වන වග සි.

12. අනාපනතිවග්ගො

1. 12. 1—10.

[සාවසේනිදානං]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපනතිං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ආපනතිං අනාපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං ආපනතිං ගරුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ගරුකං අපනතිං ලුහුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- දුට්ඨලලං ආපනතිං අදුට්ඨලලා ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අදුට්ඨලලං ආපනතිං දුට්ඨලලා ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සාවසේසං ආපනතිං අනවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අනවසේසං ආපනතිං සාවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨකමමං ආපනතිං අප්පට්ඨකමමං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨකමමං ආපනතිං සප්පට්ඨකමමං ආපනතිනි දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාභිනාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අපුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං සද්ධමමං අනතරධාපෙනති.

1. 12. 11—20.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනාපනතිං අනාපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ආපනතිං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ලුහුකං ආපනතිං ලුහුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- ගරුකං ආපනතිං ගරුකං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- [දුට්ඨලලං ආපනතිං දුට්ඨලලා ආපනතිනි දීපෙනති] -පෙ- අදුට්ඨලලං ආපනතිං අදුට්ඨලලා ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සාවසේසං ආපනතිං සාවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අනවසේසං ආපනතිං අනවසේසං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- සප්පට්ඨකමමං ආපනතිං සප්පට්ඨකමමං ආපනතිනි දීපෙනති -පෙ- අප්පට්ඨකමමං ආපනතිං අප්පට්ඨකමමං ආපනතිනි දීපෙනති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනාභිනාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං සද්ධමමං ධපෙනති.

වග්ගො ද්වාදසමො

13. එකපුග්ගලවග්ගො

1. 13. 1.

[සාවසේනිදානං]

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජන-භිනාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය¹ අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: නථාගතො අරහං සම්මාසන්ඛුඤ්ඤො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහු-ජනාභිනාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිනාය සුඛාය දෙව-මනුස්සානනති.

1. ලොකානුකම්පාය - අධිකාරී

[-] අනගරිතපාසො - සිදු. පාසාසො න දිස්සන්.

12. අනාපනති වගීය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 12. 1-10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නොඇවැත් ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ඇවැත් නොඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ලුහු ඇවැත් ගුරු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැත් ලුහු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., දුළු ඇවැත් නොදුළු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., නොදුළු ඇවැත් දුළු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැත් අනවශෙෂ ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැත් සාවශෙෂ ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැත් පිළියම් රහිත ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැත් පිළියම් සහිත ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණ හු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නො වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපනනාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙති. ඔහු ම මේ සස්ත අනුරුද්ධ කෙරෙත්.

1. 12. 11-20.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නො ඇවැත් නො ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ඇවැත් ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ලුහු ඇවැත් (පස්ඇවැත්කදු) ලුහු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., ගුරු ඇවැත් (දෙඇවැත්කදු) ගුරු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., දුළු ඇවැත් දුළු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., නො දුළු ඇවැත් නො දුළු ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැත් සාවශෙෂ ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැත් (පරිජ්ජාපන) අනවශෙෂ ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැත් පිළියම් සහිත ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැත් (පරිජ්ජාපන) පිළියම් රහිත ඇවැත්වැයි දක්වන් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිස්තට හිත සුව පිණිස පිළිපනනාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද උදා කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය නබත්.

දෙළොස්වන වග සි.

13. එකසුගගල වගීය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 13. 1.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ (සත්ත්වලොකයෙහි = මිනිස්ලොවැ) උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස (අභිනතඵලාක්ෂණයෙහි) උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යන්: තථාගත අතීන් සමයක් සම්මුද්ධයන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්තට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 2.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාඤ්ඤාචො දුලලහො ලොකස්මිං. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: නථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාඤ්ඤාචො දුලලහො ලොකස්මිනති.

1. 13. 3.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරිය-මනුස්සො. කතමො එකපුග්ගලො: නථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරිය-මනුස්සොති.

1 13. 4.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ කාලකිරියා බහුතො ජනයස්ස අනුභව්‍යා¹ගොති කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: නථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස කාලකිරියා බහුතො ජනයස්ස අනුභව්‍යා ගොතිති.

1. 13. 5-13

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො අසභායො, අප්පට්ඨො, අප්පට්ඨමො, අප්පට්ඨාගො, අප්පට්ඨගලො, අසමො අසමසමො, දිපදනං අග්ගො. කතමො එකපුග්ගලො: නථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො, අසභායො, අප්පට්ඨො, අප්පට්ඨමො, අප්පට්ඨාගො, අප්පට්ඨගලො, අසමො, අසමසමො, දිපදනං අග්ගොති.

1. 13. 14-25.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාඤ්ඤාචො මහතො වකුඤ්ඤා පාඤ්ඤාචො ගොති, මහතො ආලොකස්ස පාඤ්ඤාචො ගොති, මහතො ඔභාසස්ස පාඤ්ඤාචො ගොති, ඡන්තං අනුත්තරියානං පාඤ්ඤාචො ගොති, චතුත්තං පටිසම්භිදනං සම්මතීරියා ගොති, අතෙකධාතුපට්ඨෙධො ගොති, නානාධාතුපට්ඨෙධො ගොති, විජ්ජාපිඤ්ඤානිඵලසම්මතීරියා ගොති, සොභාපතනිඵලසම්මතීරියා ගොති, සකදගාමිඵලසම්මතීරියා ගොති, අනාගාමිඵලසම්මතීරියා ගොති, අරහත්තඵලසම්මතීරියා ගොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: නථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාඤ්ඤාචො මහතො වකුඤ්ඤා පාඤ්ඤාචො ගොති, මහතො ආලොකස්ස පාඤ්ඤාචො ගොති, මහතො ඔභාසස්ස පාඤ්ඤාචො ගොති, ඡන්තං අනුත්තරියානං පාඤ්ඤාචො ගොති, චතුත්තං පටිසම්භිදනං සම්මතීරියා ගොති, අතෙක ධාතුපට්ඨෙධො ගොති, නානාධාතුපට්ඨෙධො ගොති, විජ්ජාපිඤ්ඤානිඵලසම්මතීරියා ගොති, සොභාපතනිඵලසම්මතීරියා ගොති, සකදගාමිඵලසම්මතීරියා ගොති, අනාගාමිඵලසම්මතීරියා ගොති, අරහත්තඵලසම්මතීරියා ගොතිති.

1. අනුභව්‍යා - කස්චි.

1. 13. 2.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ ඉපැදීම ලොවැ දුල්භ ය. කවර එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ ය? යත්: තථාගත අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ ඉපැදීම ලොවැ දුල්භ ය.

1. 13. 3.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ ආශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ අශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 4.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුකූල කර වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ ය? යත්: තථාගත අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ (කාලක්‍රියා) ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුකූලකර (වෙනොද්‍රැබාවය) වෙයි.

1. 13. 5-13.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභ්‍ය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයෙකු වනාහි ලොවැ උපදනට පොහොසත් අද්විතීය ව, අසභ්‍ය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 14-25.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ නිෂ්පහනිය හෙතු කොට ගෙන මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂුස්ගුණේ පහළ මිම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයක්ගුණේ පහළ මිම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවිභාසයක්ගුණේ පහළ මිම වෙයි, අනුත්තරියධම්මයන් සදෙනාගේ පහළ මිම වෙයි, සිවුපිළිසැකියාවන්ගේ පසක් කිරීම වෙයි, (අටළොස් වැදූරැම්) අතෙක බාහුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, (අටළොස් වැදූරැම්) නානාබාහුන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයන්ගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රෝතාපහති ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, සකාදගාමී ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමී ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීත්ති ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, කවර එක් පුද්ගලයෙක්ගුණේ ය? යත්: තථාගත අතීත් සමයක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ නිෂ්පහනියෙන් මහත් වූ ප්‍රඥවක්‍ෂුස්ගුණේ පහළ මිම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥලෝකයාගේ පහළ මිම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥවිභාසයාගේ පහළ මිම වෙයි, අනුත්තරිය ධර්මයන් සදෙනාගේ පහළ මිම වෙයි, සිවුපිළිසැකියාවන්ගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, අතෙක බාහු ප්‍රතිවෙධය වෙයි, නානාබාහුප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රෝතාපහති ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, සකාදගාමී ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමී ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි, අතීත්ති ඵලයාගේ සාක්ෂාත් කිරීම වෙයි.

1. 13. 26.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුගග්ගමි සමනුපසායාමි, යො එවං
නපාගතෙන අනුගතරං ධම්මවක්කං පවත්තිතං සම්මදෙව අනුප්පවහෙතති,
යථසිදං භික්ඛවෙ සාරිපුතෙනා. සාරිපුතෙනා භික්ඛවෙ නපාගතෙන අනුගතරං
ධම්මවක්කං පවත්තිතං සම්මදෙව අනුප්පවහෙතතිති.

වග්ගො තෙරස්මො

14. එතදගහපාළි.

1. 14. 1. 1-10.

[සාවකවිනිදානං:]

එතදගහං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං රත්තඤ්ඤානං යදිදං අඤ්ඤා-
නොණ්ඩංඤ්ඤා,¹ -පෙ- මහාපඤ්ඤානං යදිදං සාපිපුපනනා, -පෙ- ඉද්ධිමනනා-
නං යදිදං මහාපමාගග්ගලාපනා, -පෙ- ධුතවාදනං යදිදං මහාභය්‍යපො,
-පෙ- දිබ්බවස්සුකානං යදිදං අනුරුද්ධා, -පෙ- උච්චාකුලිකානං යදිදං
නද්දිසො කාලිගොධාස පුතෙනා, -පෙ- මඤ්ජය්‍යරානං යදිදං ලකුණ්ඩක-
ඤ්ඤිසො, -පෙ- සිහනාදිකානං යදිදං පිටණ්ඩාලහාරද්වාපජා, -පෙ- ධම්ම-
කවිකානං යදිදං පුෂණණා මහනාණිපුෂ්පනනා, -පෙ- සංඛිනෙතන ගාසිතය්‍ය
වික්ඛාරෙත අත්ථං විහරන්තානං යදිදං මහාභව්වාගොති.

වග්ගො පඨමො.

1. 14. 2. 1-11.

එතදගහං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං මනොමයං කායං අභිනිවිම්භ-
ණන්තානං යදිදං චූලපණ්ණො,² -පෙ- චේතොවිච්චකුසලානං යදිදං චූල-
පණ්ණො, -පෙ- සඤ්ඤාච්ච්චකුසලානං යදිදං මහාපණ්ණො, -පෙ-
ආරණ්විහාරිතං යදිදං සුභුති, -පෙ- දකඛණේය්‍යානං යදිදං සුභුති, -පෙ-
ආරඤ්ඤාකානං යදිදං රෙච්ඡො ඛදිරවතීසො, -පෙ- කායිකං යදිදං
භග්ගාචරමනො -පෙ- ආරභිවිරියානං යදිදං සොණො පනාලිපිසො -පෙ-
කල්‍යාණවාකකරණානං යදිදං සොණො භවිහිමණණා, -පෙ- ලාභිනං යදිදං
සිඛලි, -පෙ- සභ්බාධිමුත්තානං යදිදං චක්කලිති.

වග්ගො දුතියො.

1. අඤ්ඤාසිංඝාණධ්‍යානඤ්ඤා - මජ්ඣං අඤ්ඤානොණ්ඩංඤ්ඤාති - භාස්වි.

2. චූලපණ්ණො - මජ්ඣං.

1. 13. 26.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුගතර වූ ධර්මවක්‍රය මොනොවට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වා ද, මහණෙනි, ශාරිපුත්‍රයන් බඳු අන් එක පුතුලකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සැරියුත් තෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුගතර වූ ධර්මවක්‍රය මනා කොට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වයි.

තෙළෙස්වන වගයි.

14. එතදගහ පාළිය

[සැවැත් නිදහසි:]

1. 14. 1-10.

මහණෙනි, යම් අක්කුසංඝාණ්ඩකයෙකු නම් මහණෙක් වේ ද, විරරාහුඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් ශාරිපුත්‍ර නම් මහණෙක් වේ ද, මහාප්‍රාඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙහි ... යම් මහා චෝදිගලායන නම් මහණෙක් වේ ද, සාද්ධිමතුන් අතුරෙහි ... යම් මහාභාග්‍යප නම් මහණෙක් වේ ද, ධුතවාද ඇත්තවුන් අතුරෙහි ... යම් අනුරුද්ධ නම් මහණෙක් වේ ද, දිව්‍ය ආර්යයන් අතුරෙහි ... කාලිංගොධා-වගේ පුත් යම් භද්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, උසස් කුලයෙහි උපනුවන් අතුරෙහි ... යම් ලකුණ්‍යක භද්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, මිහිරි කටයබ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් පිණ්ඩාලාභාරදවාස් නම් මහණෙක් වේ ද, සිංහනාද කරනුවන් අතුරෙහි ... යම් මනනාණ් බැමණියගේ පුත් පුණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මකම්මයන් අතුරෙහි ... යම් මහාභව්‍යාන නම් මහණෙක් වේ ද, සැකෙවින් නිසුරු දූයෙහි අරාත් විහරිත් බෙදා දක්වන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

පළමුවන වග යි.

1. 14. 2. 1-11.

මහණෙනි, යම් මුලලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, මනෝමය කය මවන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් මුලලපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, වෙතොව්වට (රූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් මහාපණ්ණ නම් මහණෙක් වේ ද, සක්කුසම්බට (අරූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් අග්‍රහනි නම් මහණෙක් වේ ද, කෙළෙස් රහිත විහරණ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් සුභුති නම් මහණෙක් වේ ද, දක්ෂිණාභියන් අතුරෙහි ... කිහිරිවන වැසි යම් රෙවන නම් මහණෙක් වේ ද, අරණ්‍යවැසි මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කබ්බිරෙවන නම් මහණෙක් වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනවුන් අතුරෙහි ... කොලිච්ඡ ගොත්‍රයෙහි උපත් යම් කොණ නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැර ඇති භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් කුටිකණ්ණකොණ නම් මහණෙක් වේ ද, තලණ බස් තෙපලනුවන් අතුරෙහි ... යම් සිවලි නම් මහණෙක් වේ ද, සිවුපසය ලබනුවන් අතුරෙහි ... යම් චක්කලි නම් මහණෙක් වේ ද, බලවත් සැදහැ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

දෙවැනි වග යි.

1. 14. 3. 1-10.

ඵතදග්ගං භික්ඛුවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං සිකතිකාමානං යදිදං රාහුමලා,
 -පෙ- සුඛාපබ්බජිතානං යදිදං රසිසාමලා, -පෙ- පස්මං සලාකං
 ගණනනානං යදිදං කුණ්ඩාමා, -පෙ- පටිතානවනානං යදිදං
 ධම්මිසා, -පෙ- සමනපාසාදිකානං යදිදං උපසෙතො වසිනනපුතො,
 -පෙ- සෙනසනපඤ්ඤාපකානං යදිදං දමබ්බා මලලපුතො, -පෙ- දෙවනානං
 පියමනාපානං යදිදං පිළිඤ්චෙත්ථ,¹ -පෙ- බ්වපාභිඤ්ඤානං යදිදං බාහිසො
 දුරුවිජ්ජො -පෙ- විනානපිකානං යදිදං කුමාරකක්ඛො, -පෙ-
 පටිසම්භිද්දාපනානං යදිදං මහාසකාමිතොති.

වග්ගො නතිසො

1. 14. 4. 1-16.

ඵතදග්ගං භික්ඛුවෙ මම සාවකානං භික්ඛුනං බහුසුතානං යදිදං ආනිසෙද්ද,
 -පෙ- යතිමනානං යදිදං ආනිසෙද්ද, -පෙ- ගතිමනානං යදිදං ආනිසෙද්ද,
 -පෙ- බිහිමනානං යදිදං ආනිසෙද්ද, -පෙ- උපට්ඨාකානං යදිදං ආනිසෙද්ද,
 -පෙ- මහාපරිසානං යදිදං උරුමෙලකක්ඛො, -පෙ- කුලපපසාදකානං යදිදං
 කාලුදසී, -පෙ- අප්පාබාධානං යදිදං බහකුමලා,² -පෙ- පුබ්බ නිවාසං
 අනුසාරනානං යදිදං සොතිතො, -පෙ- විනසබ්බතං යදිදං උපාලී, -පෙ-
 හික්ඛිතොවාදකානං යදිදං නිසෙද්ද, -පෙ- ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනදායකං යදිදං
 නිසෙද්ද, -පෙ- භික්ඛුමවාදකානං යදිදං මහාකප්පිතො, -පෙ- තෙජොධාතු-
 කුසලානං යදිදං සාගතො, -පෙ- පටිගාතෙසාසකානං යදිදං ග්ගො, -පෙ-
 ලුබ්චිවරධරතං යදිදං මොක්ඛජාති.

වග්ගො වතුකො.

1. පිලිඤ්චෙත්ථ - මජ්ඣ. 2. බාහුමලා - මජ්ඣ.

1. 14. 3. 1-10.

මහණෙනි, යම් රාහුල නම් මහණෙක් වේ ද, මාගේ ශ්‍රාවක වූ සිංහාමානි හික්කුන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර වේ. ... යම් රජසපාල නම් මහණෙක් වේ ද, සාද්ධායෙන් පාවිඳි වූ මාගේ ශ්‍රාවක හික්කුන් අතුරෙහි ... යම් කුණ්ඩලාන නම් මහණෙක් වේ ද, පෙරට ව ලහගන්හා මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි යම් මිහිතිස්ස නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වාටනිම ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ හික්කුන් අතුරෙහි ... වඩනනා බ්‍රාහ්මණයාගේ පුත්‍ර වූ යම් උසසෙහන නම් මහණෙක් වේ ද, පාහැඳීම උළුවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... මල්ලාරපුත්‍ර වූ යම් දබ්බ නම් මහණෙක් වේ ද, සෙනසුනා පණවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ හික්කුන් අතුරෙහි ... යම් පිළිසිවමස් නම් මහණෙක් වේ ද, දෙවියනට ප්‍රියමනාප වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් දුරුමිසිය බාහිය නම් මහණෙක් වේ ද, මහා ලත් අභිභූ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කුමාරකාශ්‍යාස නම් මහණෙක් වේ ද, මිහිතුරු ධර්මකපා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාමහාධාරි නම් මහණෙක් වේ ද, පිළිසැතියා ලත් මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර වේ.

තුන්වැනි වග සි.

1. 14. 4 1-16.

මහණෙනි, යම් ආනාදී නම් මහණෙක් වේ ද, බොහෝ ඇසු පිරු හැට් ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර වෙයි, ... යම් ආනාදී නම් මහණෙක් වේ ද, ධාරණසූත්‍ර ඇති මහණුන් අතුරෙහි ... ප්‍රඥානි ඇති ... ධාතීමත් වූ ... උපසංඝයක වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර වෙයි. ... යම් උරුමෙලකාසය නම් මහණෙක් වේ ද, මහපිරිස් ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් කාචදසී නම් මහණෙක් වේ ද, කාල පහදවන මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් බහාකුල නම් මහණෙක් වේ ද, නිරෝග වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් පසාහිත නම් මහණෙක් වේ ද, පෙර විසූ කදවිලිවෙල සිති කාරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් උපාලී නම් මහණෙක් වේ ද, විනයධර වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ හික්කුන් අතුරෙහි ... යම් නාසක නම් මහණෙක් වේ ද, මෙහෙණනට ඔවා දෙන මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් නාසක නම් මහණෙක් වේ ද, ඉදුරන් කෙරෙහි වැසූ පෙර ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මහාකප්පින නම් මහණෙක් වේ ද, හික්කුන්ට අවවාද කරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් සාහග නම් මහණෙක් වේ ද, හෙරොධානු සමාපත්තියට සමවැදීමෙහි දක්ෂ වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් රාමා නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මදෙශනා ප්‍රතිපාතයට ප්‍රත්‍යාය වන කපා ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි ... යම් මොහරාජ නම් මහණෙක් වේ ද, රුක්ෂමිවර දරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මේ අග්‍ර වේ.

සතරවන වග සි.

1. 14. 5. 1-13.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං රහතඤ්ඤානං යදිදං
 වහාපජාපති ගොතමි, -පෙ- මහා පඤ්ඤානං යදිදං ධෙමා, -පෙ- ඉද්ධිමනනී-
 නං යදිදං උප්පලවණ්ණා, -පෙ- චිතයධරානං යදිදං පටාමාණ, -පෙ-
 ධම්මකපිකානං යදිදං ධම්මදිග්ගා, -පෙ- ක්කාසීනං යදිදං නිජ්ජා, -පෙ-
 ආරභිවීරියානං යදිදං සොණා, -පෙ- දිබ්බවක්ඛකානං යදිදං සකුලා,¹
 -පෙ- බ්භාභිඤ්ඤානං යදිදං භද්දකුණ්ඩලසොණා, -පෙ- පුබ්බෙතිවාසං
 අනුසාරනීනං යදිදං භද්දකාපිලානි, -පෙ- මහාභිඤ්ඤාඨානානං යදිදං
 භද්දකම්මානා, -පෙ- ලුඛවීරධරානං යදිදං කිසාගොතමි, -පෙ- සද්ධාධි-
 මුත්තානං යදිදං සිගාලමානානි.²

වග්ගො පඤ්චමො.

1. 14. 6. 1-10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං උපාසකානං පඨමං සරණං
 ගච්ඡන්තානං යදිදං නුසුඤ්ඤාලිකා³ වාණිජා, -පෙ- දායකානං යදිදං
 සුද්දන්තා ගහපති අනාඨපිණ්ඩිකො, -පෙ- ධම්මකපිකානං යදිදං විංචනා
 ගහපති මජ්ඣිකාසන්තිකො, -පෙ- චතුරි සම්ගහවජ්ඣති පරිසං සම්ගණන්තානං
 යදිදං ගක්ඛිකො ආලම්බකා, -පෙ- පණ්ණිනදායකානං යදිදං මහානාමො
 සකෙකා, -පෙ- මනාපදායකානං යදිදං උග්ගො ගහපති වෙසාලිකො,
 -පෙ- සංඝුපට්ඨාකානං යදිදං උග්ගජනා⁴ ගහපති, -පෙ- අවෙච්චපසන්නානං
 යදිදං සුග්ගේ අමබ්බො⁵, -පෙ- පුග්ගලපසන්නානං යදිදං ජිව්ගො
 ගොමාරහම්මො, -පෙ- විසයාසකානං යදිදං නකුලපිනා ගහපතිනි.

වග්ගො ජට්ඨො.

1. බකුලා - මජ්ඣ. 2. සිගාලකම්මානා - මජ්ඣ. 3. භාසසුඤ්ඤාලිකා - සංඝ. PTS
 4. නක්ඛිගාමකො උග්ගො ගහපති - මජ්ඣ. 5. සුරබ්බකො - මජ්ඣ.

1. 14. 5. 1—13.

මහනෙති, යම් මහාපුරාණි ගොතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, තීරරාත්‍රඤ චූ මාගේ ශ්‍රාවිකා මෙහෙණන් අතුරෙහි තුල අග්‍ර වේ. ... යම් බෙමා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මහාපුරා ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි... යම් උසුලවණ්ණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ සාදුසි ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි. යම් පමාවාරා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ විතසබර මෙහෙණන් අතුරෙහි. යම් බමබදිහනා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ බමි කපික මෙහෙණන් අතුරෙහි... යම් නඤ්ඤ නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, බ්‍යානසෙති ඇලුහු මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. යම් පසාණා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ සවස්සුණි කාරණ ලද විසි ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි. ... යම් සකුලා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, දිව්ස් ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. යම් පඤ්ඤ කුණ්ඩලංකසි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, සමිප්‍රාතිඤ චූ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. ... යම් පඤ්ඤ කාමිලානි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, පෙර විසු කදපිලිවෙල සිහි කාරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. යම් පදදකම්මානා නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, මහා අභිඤ ලද මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. ... යම් සිසා-ගොතමි නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, රුක්ඝ විවර දරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි. ... යම් සිසාලමානු නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, ශ්‍රද්ධාලක්ෂණයෙහි බැස ගත් මාගේ ශ්‍රාවිකා චූ මෙහෙණන් අතුරෙහි තුල අග්‍ර වේ.

පස්වන වග සි.

1. 14. 6. 1—10.

මහනෙති, යම් තුළුය ය හලලිය ය යන වෙනෙදහු දෙදෙනෙක් වෙන් ද, නමුත් පළමු ව සරණ යන මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙහි හෙලනු අග්‍ර වෙන්. යම් අනාඨිනියක සුදහන නම් වූ ගෘහපතියෙක් වේ ද, දායක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් මවුණිකාසයක වූ පුරවැසි විතන නම් ගෘහපතියෙක් වේ ද, ධම්මපික වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් හස්ත ආලවක නම් රජෙක් වේ ද, සිවුසතුවතින් පිරිස් සගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් මහානාම නම් නාකාසයෙක් වේ ද, ප්‍රණීත ප්‍රත්‍යය දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් විසල්පුර වැසි උගත නම් ගෘහාචියෙක් වේ ද, මනාප ද දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් උගත නම් ගෘහාචියෙක් වේ ද, සමේසාපස්ථායක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් සුරමඛවසී නම් සිවුවරයෙක් වේ ද, අවුප්‍රසාදයෙන් සමිණිත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් ජිවක කොමාරහව ව නම් උපාසකයෙක් වේ ද, පෞද්ගලික ප්‍රසාදයෙන් සමිණිත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි යම් නකුලපීත නම් ගෘහාචියෙක් වේ ද, විශ්වාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙන් හෙල අග්‍ර වේ.

සමූහි වහනි.

1. 14. 7. 1-10.

එතදග්ගං හිතධ්වෙ මම සාවිකානං උපාසිකානං පස්මං ඝරණං ගව්ජනනීතං
 යදිදං ඝූෂාතා සෙනානිදිතා,¹ දුසිකානං යදිදං විසාධා මිහාරමානා,
 බහුස්සුතානං යදිදං චුජ්ජනනං, මෙහතාවිහාරිතං යදිදං සාමාධනී, කාසිකං
 යදිදං උත්තං නන්දමානා, පණ්ණාසිකානං යදිදං සුප්පමාසා කොලිසඬිතා,
 ගිලානුපට්ඨානිතං යදිදං ඝූප්පිසා උපාසිකා, අවෙච්චප්පසන්නානං යදිදං
 කාට්ඨිසානී, විසාසිකානං යදිදං නකුලමානා ගහපනානී, අනුස්සවප්ප-
 සන්නානං යදිදං කාලි උපාසිකා කුරුසෙසිකානී²

වග්ගො සන්නමො.

1. සෙනිසඬිතා - මජ්ඣ.

2 කුලසරිකා - මජ්ඣ.

1. 14. 7. 1-10.

මහණෙනි, යම් සෙහානිබ්බු සුඡාතා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, සියල්ලන්ට පළමු ව සරණයෙහි පිහිටි මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් මිහාරමානු විසාඨා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, දීමෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් බුරුල්ලාගන් නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, බහුශ්‍රාවන වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සාමාවනි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, චෛත්‍රිවිහ රණ ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් උතතන් නිසුමානු නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, බහානයෙහි අතිරත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කොඳියෙහි වූ සුපපවාසා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ප්‍රණීත රසදාසිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් සුපටියා නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, ශ්‍රාන්තොපසාසිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි . යම් කානියානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අවේකප්‍රසාදයෙන් සම්මන්ත මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් නකුලමානු ගහපතානි නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, විභාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් කුරුසර වාසි භාළු නම් උපාසිකාවක් ඇද් ද, අනුශ්‍රවයෙන් උපත ප්‍රසාද ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

සත්වැනි වග සි.

15. අවධානයට.

1. 15. 1.

[සාමන්තිදානං]

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි¹ සංඛාරං නිව්විතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො කඤ්චි සංඛාරං නිව්විතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.²

1. 15. 2.

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො කඤ්චි සංඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 3.

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො *කඤ්චි ධම්මං අනන්තො උපගච්ඡෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො කඤ්චි ධම්මං අනන්තො උපගච්ඡෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 4.

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො මාහරං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො මාහරං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 5.

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො පිතරං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො පිතරං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.

1. 15. 6.

අවධානමෙනං හික්ඛිතෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අරහන්තං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානඤ්ච ඛො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජතො අරහන්තං ජ්ඣිතා මොරොපෙය්‍ය, ධානමෙනං විජ්ජති.

15. අධ්‍යානපාලිය.

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 15. 1.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් මාග්දූෂ්ටියෙන් යුත් (=සොවන්) පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල අවිද්‍යමාන නැතෙකි. ප්‍රත්‍යය රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ කිසි සම් සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 2.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දූෂිතසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුබය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුබය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 3.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දූෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ කිසි ධර්මයක් ආත්මය යි ගන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 4.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දූෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 5.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දූෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 6.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් දූෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පාඨශ්‍රවණ තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 7.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තථාගතස්ස දුට්ඨිත විතෙතන ලොභිතං උප්පාදෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජනො තථාගතස්ස දුට්ඨිත විතෙතන ලොභිතං උප්පාදෙය්‍ය, සානමේනං විජ්ජති¹.

1. 15. 8.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සංඝං භික්ඛෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජනො සංඝං භික්ඛෙය්‍ය, සානමේනං විජ්ජති.

1. 15 9.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුපුජ්ජනො අඤ්ඤං සන්ධාරං උද්දිසෙය්‍ය, සානමේනං විජ්ජති.

1. 15. 10.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතූයා දො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධා අපුබ්බං අචරිතං උප්පජ්ජෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතූයා එකො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො උප්පජ්ජෙය්‍ය, සානමේනං විජ්ජති.

1. 15. 11.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතූයා දො රූපානො චක්ඛවතී අපුබ්බං අචරිතං උප්පජ්ජෙය්‍ය, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතූයා එකො රූප චක්ඛවතී උප්පජ්ජෙය්‍ය, සානමේනං විජ්ජති.

1. 15. 12.

අටසානමේනං හික්ඛිතෙ අනථකාසො, යං ඉසී අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, තෙනං සානං විජ්ජති. සානංදාමු බො එතං හික්ඛිතෙ විජ්ජති, යං පුරිසො අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, සානමේනං විජ්ජති.

1. 15. 7.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතවස්තුවක් පුද්ගල තෙමේ දූෂිත වූ සිතින් නිවැරදිවත් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨශ්‍රීත පුද්ගල තෙමේ දූෂිත වූ සිතින් නිවැරදිවත් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 8.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතවස්තුවක් පුද්ගල තෙමේ සමස්ත බිඳුණේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨශ්‍රීත තෙමේ සමස්ත බිඳුණේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 9.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දූෂිතවස්තුවක් පුද්ගල තෙමේ අන්‍යායාසයකින් කෙතකුත් උදෙසා සිටුවනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි, තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පාඨශ්‍රීත තෙමේ අන් භාෂාවකින් කෙතකුත් උදෙසා සිටුවනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 10.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලෝකධාතුවෙකි අතීත වූ දෙසම්බුදු කෙනකුත් වහන්සේ එකවර උපදනා ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලෝකධාතුවෙක එක ම අතීත සම්බුදුරජානන් වහන්සේ කෙනෙක් උපදනා ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 11.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලෝකධාතුවෙකි සක්විති රජවරු දෙදෙනෙක් එකවර උපදනා ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලෝකධාතුවෙකි එක් සක්විතිරජෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 12.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සත්‍යයක් අතීත සම්මානසම්මුඛ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් අතීත සම්මානසම්මුඛ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 13.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉපථි රාජා අස්ස චක්ඛවතී,
තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො රාජා
අස්ස චක්ඛවතී, ධානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 14—16.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉපථි සක්ඛාතං කාරෙය්‍ය -පෙ-,
මාර්ගං කාරෙය්‍ය -පෙ-, බ්‍රහ්මතං කාරෙය්‍ය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච
ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො සක්ඛාතං කාරෙය්‍ය, මාර්ගං
කාරෙය්‍ය, බ්‍රහ්මතං කාරෙය්‍ය, ධානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 17.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො
මනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච ඛො එතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො
විපාකො නිබ්බන්ධනය, ධානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 18—19.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනො සුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය,
තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනො-
සුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය, ධාන-
මේතං විජ්ජති.

1. 15. 20.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො
අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය, තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච
ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො
විපාකො නිබ්බන්ධනය, ධානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 21—22.

අට්ඨානමේතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං චච්චුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතස්ස අතිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය,
තෙනං ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්ච-
රිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බන්ධනය, ධානමේතං විජ්ජති.

1. 15. 13.

මහජනතා, යම් හෙයකින් සත්‍යය සත්‍යවී රජ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහජනතා, පුරුෂයෙක් සත්‍යවී රජ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 2. 14-16

මහජනතා, යම් හෙයකින් සත්‍යය සත්‍යවේ රජ බව කරති යි ... මාර්ග කරති යි ... බ්‍රහ්ම බව කරති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහජනතා, යම් හෙයකින් පුරුෂයෙක් සත්‍යවේ බව කරන්නේ ය ..., මාර්ග කරන්නේ ය ..., බ්‍රහ්ම බව කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 17.

මහජනතා, යම් හෙයකින් කායදුග්ධර්මයාගේ ඉෂ්ට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහජනතා, යම් හෙයකින් කායදුග්ධර්මයාගේ අනිෂ්ට අකාන්තා අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 18-19.

මහජනතා, යම් හෙයකින් මායාදුග්ධර්මයාගේ ..., යම් හෙයකින් මනෝ - දුග්ධර්මයාගේ ඉෂ්ට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. මහජනතා, යම් හෙයකින් මනෝදුග්ධර්මයාගේ අනිෂ්ට අකාන්තා අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 20.

මහජනතා, යම් හෙයකින් කායදුග්ධර්මයාගේ අනිෂ්ට අකාන්තා අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහජනතා, යම් හෙයකින් කායදුග්ධර්මයාගේ ඉෂ්ට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 21-22.

මහජනතා, යම් හෙයකින් මායාදුග්ධර්මයාගේ ..., මනෝදුග්ධර්මයාගේ අනිෂ්ට අකාන්තා අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහජනතා, යම් හෙයකින් මනෝදුග්ධර්මයාගේ ඉෂ්ට කාන්තා මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 23.

අට්ඨානදේහං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා
නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය,
තෙනා ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුච්චරිත-
සමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං
විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ධානදේහං විජ්ජති

1. 15. 24-25.

අට්ඨානදේහං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ච්චිසුච්චරිතසමිඛි -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනා ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච බො එතං
භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා කායස්ස
හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ධානදේහං
විජ්ජති.

1 15. 26.

අට්ඨානදේහං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා
නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං
උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනා ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං
කායසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං
සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ධානදේහං විජ්ජති.

1. 15. 27-28.

අට්ඨානදේහං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ච්චිසුච්චරිතසමිඛි -පෙ-, යං
මනොසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, තෙනා ධානං විජ්ජති. ධානංඤ්ච බො
එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුච්චරිතසමිඛි නන්තිදුතා නප්පච්චයා
කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ධානදේහං
විජ්ජති.

[අට්ඨානපාළි නිබ්බන්ධා.]

1. 15. 23.

මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කායදුඛවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (මනාශනි ආති හෙයින්) සුගති නම් වූ සංගීලොකයකට (ප්‍රතිසංකීර්තයෙන්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කායදුඛවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (සුවන් පහ වූ හෙයින්) අපාය නම් වූ (නපුරු ගති ආති හෙයින්) දුගති නම් වූ (විවසව පතිත වන හෙයින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට (ප්‍රතිසංකීර්තයෙන්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ආත.

1. 15. 24—25.

මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් වාග්දුඛවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ... මනෝදුඛවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයකට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ, තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් මනෝදුඛවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ, තෙල හෙතු ආත.

1. 15. 26.

මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කායසුවර්තයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කායසුවර්තයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයකට (පිටිසද විසින්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ආත.

1. 15. 27—28.

මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් වාක්සුවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ..., යම් හෙයෙනින් මනෝසුවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට (පිටිසද විසින්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් මනෝසුවර්තයෙන් සමජ්ඣික පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංගීලොකයකට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ආත.

[අට්ඨානපාළිය නිමි.]

16. එකධම්මපාළි.

1. 16. 1. 1.

[සාවජ්ඣිනිදායං:]

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිඛිදය විරුගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි. කතමො එකධම්මො: බුද්ධානුස්සනි. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිඛිදය විරුගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි.¹

1. 16. 1. 2—10.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිඛිදය විරුගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි. කතමො එකධම්මො: ධම්මානුස්සනි - පෙ - සම්මානුස්සනි - භිලානුස්සනි - පෙ - වාගානුස්සනි - පෙ - දෙවනානුස්සනි - පෙ - දානාපාණස්සනි - පෙ - මරණස්සනි - පෙ - නායගතාස්සනි - පෙ - උපසමානුස්සනි. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො එකන්තනිඛිදය විරුගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙබ්බාධාය නිබ්බාණාය සංවත්තනි.

වග්ගො පඨමො¹.

1. 16. 2. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපසංගමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති.

1. 16. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මමි සමනුපසංගමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා වෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව කුසලා ධම්මා භියෙසාභාවාය වෙජුලාය සංවත්තන්ති.

1. සංවත්තනීති - මජ්ඣිම, සං

16. එකධම්මපාලිය.

1. 16. 1. 1.

[සැවැත්නිදහසි:]

මහණෙනි, එක් ම ධම්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්තයෙන් (සසර) කලකිරීම පිණිස, (සසර) නොඇලීම පිණිස (රුහාදින්නේ) නිරෝධය පිණිස (කෙලෙස්) සන්තිදීම පිණිස (අනිහසාදිවශයෙන්) වෙසෙසා දැනුම පිණිස සිවුසස් පිළිවිදීම පිණිස නිවන් පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධම්මයෙක් යත්: බුද්ධානුසමාතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධම්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්තනිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සංවේධාධය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 1. 16. 2—10.

මහණෙනි, එක් ම ධම්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ත නිවේදය පිණිස, විරුගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සංවේධාධය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධම්මයෙක් යත්: ධම්මානුසමාතිය යි. ... සංඛ්‍යානුසමාතිය යි. ... භිජානුසමාතිය යි. ... ත්‍යාගානුසමාතිය යි. ... දෙවනානුසමාතිය යි. ... ආනාපානසමාතිය යි. ... මරණානුසමාතිය යි. ... කායගතසමාතිය යි. ... උපගමානුසමාතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධම්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකානන්ත නිවේදය පිණිස විරුගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සංවේධාධය පිණිස නිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

පළමු වග සි.

1. 16. 2. 1.

මහණෙනි, යම් ධම්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද අකුශල ධම්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධම්මයෝ භූයස්කමය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂට්ඨය බඳු අත් එක ධම්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෂට්ඨකයාහට නුපන්නා වූ ද අකුශලධම්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධම්මයෝ භූයස්කමය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින්.

1. 16. 2. 2.

මහණෙනි, යම් ධම්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපන්නා වූ ද කුශල ධම්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධම්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස පවතින් නම්, මහණෙනි, සම්මාන්දෂට්ඨය බඳු අත් එක ධම්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මාන්දෂට්ඨකයාහට නුපන්නා වූ ද කුශලධම්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධම්මයෝ භූයස්කමය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතින්.

1. 16. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති.¹

1. 16. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව අකුසලා ධම්මා පරිභාසන්ති.

1. 16. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා මිච්ඡාදිට්ඨි පචක්ඛන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ අයෝනිසො මනසිකාරො. අයෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා චෙව මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව මිච්ඡාදිට්ඨි පචක්ඛන්ති.²

1. 16. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා සමමාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා සමමාදිට්ඨි පචක්ඛන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ යෝනිසො මනසිකාරො. යෝනිසො භික්ඛවෙ මනසිකාරොනො අනුප්පන්නා චෙව සමමාදිට්ඨි උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ව සමමාදිට්ඨි පචක්ඛන්ති.

1. 16. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි යෙනෙවං³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති.⁴

1. 16. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මපාලි සමනුපස්සාමි යෙනෙවං³ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති, යථසිදං භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨි. සමමාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්තාගතා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප්පජ්ජන්ති.

1. පරිභාසන්ති - මජ්ඣං, සත්තං.

2. පචක්ඛන්ති - මජ්ඣං, සත්තං.

3. යෙන - මජ්ඣං.

4. උප්පජ්ජන්ති - මජ්ඣං.

1. 16. 2. 3.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද කුහලබවයෝ නුපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද කුහලබවයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, මේ ජායාදූෂටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මේ ජායාදූෂටියා හට නුපත්තා වූ ද කුහලබවයෝ නුපදිත්. උපත්තා වූ ද කුහලබවයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද අකුහලබවයෝ නුපදිත් නම්, උපත්තා වූ ද අකුහලබවයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සමසන්දූෂටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසන්දූෂටියා හට නුපත්තා වූ ද අකුහලබවයෝ නුපදිත්. උපත්තා වූ ද අකුහලබවයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 5.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද මේ ජායාදූෂටිය උපදගේ නම්, උපත්තා වූ ද මේ ජායාදූෂටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ අයෝගිසො මහසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අනුපාය මහසිකාරයෙන් මෙතෙහි කරනුමුහුට නුපත්තා වූ ද මේ ජායාදූෂටිය උපදී. උපත්තා වූ ද මේ ජායාදූෂටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන නුපත්තා වූ ද සමසන්දූෂටිය උපදගේ නම්, උපත්තා වූ ද සමසන්දූෂටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ අයෝගිසො මහසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුපත්තා වූ ද සමසන්දූෂටිය උපදී. උපත්තා වූ ද සමසන්දූෂටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 7.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ සුගති නම් වූ චිතියාන නම් වූ තිරියට (පුනිසසී වඩයෙන්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ මේ ජායාදූෂටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මේ ජායාදූෂටියෙන් සුඛත සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ සුගති නම් වූ චිතියාන නම් වූ තිරියට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 8.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙන මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංඛිලොකයට (පිටුසද විසිත්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ සමසන්දූෂටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සමසන්දූෂටියෙන් සුඛත වූ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ සංඛිලොකයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 9—15.

මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යඤ්ඤ වචිකමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යා ච චේතනා-යා ච පඤ්ඤා-යො ච පඤ්ඤි-යෙ ච සඤ්ඤා-සබ්බෙ හෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකාන්තාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවහනනති. තං නිස්ස හෙතු: දිට්ඨි ති¹ භික්ඛවෙ පාපිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිවෙසිතං වා නොසානකිසිතං වා නිත්තකලාබ්බිතං වා අලලාය පස්චියා² නිකඛින්නං යඤ්ඤව පස්චිරසං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං නිත්තකතනාය කච්ඡකතනාය අසානතනාය සංවහනති. තං නිස්ස හෙතු: ඛිජං³ හි භික්ඛවෙ පාපකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යඤ්ඤ වචිකමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සඤ්ඤා - සබ්බෙ හෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකාන්තාය අමනාපාය අභිනාය දුක්ඛාය සංවහනනති. තං නිස්ස හෙතු: දිට්ඨි ති භික්ඛවෙ පාපිකාති.

1. 16. 2. 16—22.

සමමාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යඤ්ඤ වචිකමමං -පෙ- යඤ්ඤ මනොකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සඤ්ඤා - සබ්බෙ හෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවහනනති. තං නිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උච්ඡිසිතං වා සාලිසිතං වා මුද්දිකාසිතං වා අලලාය පස්චියා³ නිකඛින්නං යඤ්ඤව පස්චිරසං උපාදියති, යඤ්ඤ ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං මුද්දිකාය සානතනාය අසංවහනනාය⁴ සංවහනති. තං නිස්ස හෙතු: ඛිජං හි භික්ඛවෙ හද්දිකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සමමාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්ඤව කායකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යඤ්ඤ වචිකමමං යථාදිට්ඨි සමනතං සමාදිනතං, යා ච චේතනා - යා ච පඤ්ඤා - යො ච පඤ්ඤි - යෙ ච සඤ්ඤා - සබ්බෙ හෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවහනනති. තං නිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ හද්දිකාති.

වග්ගො දුතියො

1. දිට්ඨිසිස - මජ්ඣ. 2. ඛිජං - සිවු. ඛිජංහිසස - මජ්ඣ. 3. පස්චියා - මජ්ඣ.
4. අසංවහනකතාය - මජ්ඣ.

1. 16 2. 9-15

මහණෙනි, මිසද්ධිගත් පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකම්යෙකුත් වේ ද. යම් වාක්කම්යෙකුත් වේ ද, දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ මොනවට ගන්නා ලද යම් මතකම්යෙකුත් වේ ද... (දෘටිසහජාතවූ) යම් චේතනායෙකුත් වේ ද. යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද. යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් (චේතනා ප්‍රාථිනාවන්ගේ එකසෙන් සිත පිහිටුවාලීමෙන්) වේ ද... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිථු වූ අකාන්ත වූ මන නොවනවා වූ අභිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘටිය පටිථු ය, එහෙයින්. මහණෙනි, යම්පේ කොසඬි බිජුවටෙන් වේවයි, වැටකොළ බිජුවටෙන් වේවයි, නිත්ත ලඬු බිජුවටෙන් වේවයි, හෙත් බිට බහාලන ලද්දේ යම් ම පාටිති රසයකුත් ආද ගණී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ආද ගණී ද, ඒ සියල්ල නින්තරස බව පිණිස, කටුකරස බව පිණිස, ගොමතිරි රස බව පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, බිජුවට ලාමක ය, එහෙයින්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිසද්ධි ගත් පුරුෂ පුද්ගලයාගේ දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකම්යෙකුත් වේ ද. යම් වාක්කම්යෙකුත් වේ ද... යම් මතකම්යෙකුත් වේ ද... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිථු වූ නොකල් වූ අමනාප වූ අභිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘටිය පටිථු ය, එහෙයින්.

1. 16. 2. 16-22.

මහණෙනි, සම්මන්දෘටික වූ පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකම්යෙකුත් වේ ද. යම් වාක්කම්යෙකුත් වේ ද... දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ, සමාදන් වූ යම් මතකම්යෙකුත් වේ ද... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද. යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද. යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ භිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘටිය කල්‍යාණය, එහෙයින්. මහණෙනි, යම් බදු ලත් බිජුවටෙන් වේවයි, හැල් බිජුවටෙන් වේවයි, මිදි බිජුවටෙන් වේවයි, හෙත් බිමෙහි ආද බහාලන ලද්දේ යම් ම පාටිති රසයකුත් ආද ගණී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ආද ගණී ද, ඒ සියල්ල මධුරභාවය පිණිස, ලිංභාවය පිණිස අසෙවනකභාවය (අවුහු රස නො ඉසිය යුතු බව = අභ්‍යන්තරාසය) පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, බිජුවට සොදුරු ය, එහෙයින්. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සම්මන්දෘටික පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ ගත් යම් කායකම්යෙකුත් වේ ද. යම් වාක්කම්යෙකුත් වේ ද... දෘටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ ගත් යම් මතකම්යෙකුත් වේ ද... යම් චේතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාථිනායෙකුත් වේ ද. යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ භිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින්: මහණෙනි, දෘටිය සොදුරු ය, එහෙයින්.

දෙවන වගසි.

1. 16. 3. 1.

එකපුගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනා-
තිතාය බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුකඛාය දෙව-
මනුස්සානං. කතමො එකපුගලො: මිච්ඡාද්ධිකො හොති විපජ්ජනදස්සනො,
සො බහුජනං සද්ධම්මා වුට්ඨාපෙඨා අසද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං ටො
භික්ඛවෙ එකපුගලො ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනාතිතාය
බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය දුකඛාය දෙවමනුස්සානං.

1. 16. 3. 2.

එකපුගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජන-
තිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.
කතමො එකපුගලො: සම්මාද්ධිකො හොති අවිපජ්ජනදස්සනො, සො බහුජනං
අසද්ධම්මා වුට්ඨාපෙඨා සද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං ටො භික්ඛවෙ එක-
පුගලො ලොකෙ උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති බහුජනතිතාය බහුජනසුඛාය
බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානෙනි.

1. 16. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මස්ස සමනුපස්සාමි, යං එවං මහාසාවජ්ජං,
යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මිච්ඡාද්ධිං. මිච්ඡාද්ධිපරමාති භික්ඛවෙ වජ්ජානිති.¹

1. 16. 3. 4

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුගලස්ස සමනුපස්සාමි, යො එවං බහු-
ජනාතිතාය පටිපන්නො බහුජනාසුඛාය බහුතො ජනස්ස අනත්ථාය අභිතාය
දුකඛාය දෙවමනුස්සානං, යථසිද්ධං භික්ඛවෙ මහාඋ මොඝපුරිසො. සෙය්ඨාපි
භික්ඛවෙ තදිමුඛෙ බ්වං² ඔඤ්ඤාය බහුජනං මිච්ඡානං අභිතාය දුකඛාය
අනත්ථාය චාසනාය. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ මහාඋ මොඝපුරිසො මනුස්සබ්බං
මඤ්ඤෙ ලොකෙ උපපන්නො බහුජනං සහනානං අභිතාය දුකඛාය අනත්ථාය
චාසනායාති.

1. 16. 3. 5.

දුරකඛානෙ භික්ඛවෙ ධම්මජිතෙය් යො ව සමාදපෙති, යඤ්චි සමාදපෙති,
යො ව සමාදම්මො නාථකාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ හෙ බහුං අපුඤ්ඤං
පසළොස්සති. තං නිස්සි හෙතු: දුරකඛානානා භික්ඛවෙ ධම්මෙය්.

1. මහාසාවජ්ජානිති - මජ්ඣං.

2. බ්වං උඤ්ඤාය - මජ්ඣං.

1. 16. 3. 1.

මහණෙනි, ලෙව්ති උපදනට සමත් වූ පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස බොහෝ දෙනාට හොඳුව වීණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩි වීණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත වීණිස දුක් වීණිස උපන්නේ වෙයි. තවර එක් පුද්ගලයෙකු යන: ව්‍යර්තදායක ඇති ව්‍යාදායක වෙයි. හෙතෙම බොහෝ දෙනා (දායකලක්ෂණයන්) සද්ධර්මයෙන් නතා (දායකලක්ෂණයන්) අසද්ධර්මයෙන් පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්ති උපදනට සමත් වේ එක් පුද්ගලයෙකු බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස බොහෝ දෙනාට හොඳුව වීණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩි වීණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත වීණිස දුක් වීණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 2.

මහණෙනි, ලෙව්ති උපදනට සමත් වූ පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස බොහෝ දෙනාට හොඳුව වීණිස බොහෝ දෙනාට වැඩි වීණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත වීණිස දුක් වීණිස උපන්නේ වෙයි. තවර එක් පුද්ගලයෙකු යන: මහණෙනි, අවිච්ඡිත දායක ඇති සමාග් දායක වෙයි. හෙතෙම බොහෝ දෙනා අසද්ධර්මයෙන් නතා සද්ධර්මයෙන් පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්ති උපදනට සමත් වේ එක් පුද්ගලයෙකු බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස බොහෝ දෙනාට හොඳුව වීණිස බොහෝ දෙනාට වැඩි වීණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත වීණිස දුක් වීණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 3.

මහණෙනි, යමෙක් වෙසේ මහාසාමදාය වේ ද, මහණෙනි, මේ මහාසාමදාය සම්බන්ධ වේ නම් එහිදී අත එක වීමකුළු මම නො දක්මි. මහණෙනි, දෙවියෝ ව්‍යාදායක පරම කොට ඇතියහ.

1. 16. 3. 4.

මහණෙනි, යමෙක් වෙසේ බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස බොහෝ දෙනාට හොඳුව වීණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩි වීණිස දෙවිමිනිස්තට අහිත වීණිස දුක් වීණිස පිළිපන්නේ ද, මහණෙනි, මහාසාමදාය බිඳු අත එක පුද්ගලයෙකු මට නො දක්මි. මහණෙනි, යමෙක් හෝමුවදොර බොහෝ වේතට අහිත වීණිස දුක් වීණිස නොවැඩි වීණිස වාසන වීණිස නොමැත්ත බොහෝ දෙනාට අහිත වීණිස දුක් වීණිස නොවැඩි වීණිස වාසන වීණිස ලෙව්ති උපන් මිනිස් කෙමිනක් බිඳු වේ.

1. 16. 3. 5.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක භාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමෙකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් දතුවැඩියෙකුත් ඒ වීණිස පිළිපදන නම්, එහිම දෙන බොහෝ පම රැස් කෙරෙහි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ඒ භාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 6.

සමාකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ව සමාදාපෙති, යදදා සමාදාපෙති,
යො ව සමාදාපිතො නාමනාය පටිපාටිති, සබ්බෙ තෙ බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති.
නං කිසං හෙතු: සමාකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 7.

දුරකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ දායකෙන මන්තා ජාතිතබ්බා, තො
පටිග්ගාහකෙන නං කිසං හෙතු: දුරකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 8.

සමාකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ පටිග්ගාහකෙන මන්තා ජාතිතබ්බා, තො
දායකෙන නං කිසං හෙතු: සමාකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 9.

දුරකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ආරභ්චිට්ඨියො, සො දුකං
විහරති. නං කිසං හෙතු: දුරකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 10.

සමාකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො කුසිතො, සො දුකං විහරති.
නං කිසං හෙතු: සමාකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 11.

දුරකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො කුසිතො, සො සුඛං විහරති.
නං කිසං හෙතු: දුරකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 12.

සමාකම්භතෙ භික්ඛවෙ ධම්මචිතයෙ යො ආරභ්චිට්ඨියො, සො සුඛං විහරති.
නං කිසං හෙතු: සමාකම්භන්තා භික්ඛවෙ ධම්මසාති.

1. 16. 3. 13.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපමනාකොපි අපථා දුග්ගායකො හොති, එවධම්ම
බො අහං භික්ඛවෙ අපමනාකමිථ හම් න වණ්ණමි, අන්තමසො අමුජරං-
සමිසානමි කුඤ්ඤිති

1. 16. 3. 6.

මහණෙනි, මොනොවට (එකානන්තොයොසිකතාවයෙන්) දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතාවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එහිම දෙන බොහෝ පින් රැස් කෙරේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 7.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකායනයෙහි දෘශ්‍යයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 8.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් පමණ දන යුතු වෙයි. දෘශ්‍යයා විසින් නොදන යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 9.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකායනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හෝ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 10.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් කුසිත (කුන් විනාත්) ඇති වේ ද, හෝ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 11.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකායනයෙහි යමෙක් කුසිත වේ ද, හෝ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 12.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හෝ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින්: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 13.

මහණෙනි, යම්සේ අලාභානු වූත් ශුචය දුගඳ වේ ද, එසෙයින් ම මම අලාභානු කාලයකුදු යටතින් ඇතිලිපොළනකල් පමණකුදු හවුලනිසායිය නො වණමි.

1. 16. 3. 14-17.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමානකප්ඵි චූළානං දුග්ගසං ගොති -පෙ- අප්පමානකොපි චෙත්සා දුග්ගසං ගොති -පෙ- අප්පමානකොපි පුබ්බො දුග්ගසං ගොති -පෙ- අප්පමානකප්ඵි ලොභිනං දුග්ගසං ගොති, එවමෙව ටො අහ භික්ඛවෙ අප්පමානකප්ඵි හව න චණ්ණමි, අනාදිසො අවිජ්ජසංඝාතමත්තමිති.

වග්ගො නතිසො.

[ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො]

1. 16. 4. 1.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමානකං ඉතිහිං ජම්බුදීපෙ ආරුරුදි-
ණ්ණෙය්‍යකං චතරුදිණ්ණෙය්‍යකං භුරුදිණ්ණෙය්‍යකං පොතරුරුදිණ්ණෙය්‍යකං.
අථ ටො එතෙව ටො ඛත්තං යදිදං අභ්‍යුද්භිකුලං නදිපිදුකං. ඛණ්ණකං ටො-
ධානං¹ පබ්බතමිසමිං. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ ඵලජා.
අථ ටො එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ ඔදකං.

1. 16. 4. 2.

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ මුත්තසෙසං
පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ අඤ්ඤානු ටුට්ඨෙය්‍යති
පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 3.

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ මුත්තසෙසං
ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ පච්චිනථිසෙසං
ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති අභිඤ්ඤානාසෙසං මුලකෙසු.

1. 16. 4. 4.

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ පඤ්ඤානා
අර්ථා අනෙලමුතා පටිබලා සුභාසිතදුභාසිතස්ස අත්ථසංඤ්ඤානං. අථ ටො
එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ දුරාඤ්ඤා ජලා ඵලමුතා න පටිබලා සුභාසිත-
දුභාසිතස්ස අත්ථසංඤ්ඤානං.

1. 16. 4. 5.

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ අරිසෙක
පඤ්ඤානාසෙසං සමුත්තාගතා අථ ටො එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ
අභිජාගතා සමුලුතා.

1. 16. 4. 6.

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකං තෙ සත්තං යෙ ලහනන් නටාගහං
දස්සනාය අථ ටො එතෙව සත්තං ඛත්තං යෙ න ලහනන් නටාගහං දස්සනාය.

1. 16. 3. 14-17

මහණෙනි, යම්සේ අලාමානු වූ ද මුත්‍රය දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද කෙළි දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද පුසා දුගද වේ ද ... අලාමානු වූ ද ලෙහෙ දුගද වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අලාමානුකාරයකුදු යටත් පිරිසෙයින් ඇතිලිවටන කලක් පමණකුදු හවය මම නො වණමි.

තෙවන වගසි.

[ජමබ්බදිපපෙය්‍යාලය]

1. 16. 4. 1.

මහණෙනි, මෙ දඹදිව අරම රමණිය, වන රමණිය, බිම් රමණිය, පොකුණු රමණිය යම්සේ අලාමානු වේ ද, වැලිදු ලොය හා හෝකඩ බුහු නැන් ද, නදි දුර්ග ද, කණු කටු පිහිටි නැන් ද, ගිර මිමමසථාන ද යන මෙය ම ඉබොහෝ වේ, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් හොඳ උපද්‍රවනු ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දියෙහි උපද්‍රවනු ද තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 2.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් මිනිසුන් හැරපියා (නිරුති) උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 3.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් මහාම ජනපදයෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අඟු වූ මෛත්‍රියෙන් ඇති පසල්දනවූහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 4.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් පැණවන් වෙත් ද, මුසු නො වෙත් ද, වහනොදු නො වෙත් ද, සුභාෂිත දුර්භාෂිතයන්ගේ අභි දන්තට සමත් වෙත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් දුෂ්ප්‍රාඥ ද, මුසු ද, වහනොලු ද, සුභාෂිත දුර්භාෂිතයන් ගේ අභි දන්තට අසමත් ද ඒ සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 5.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ආයුෂී වූ ප්‍රඥවශ්‍යයින් සමස්ත වෙත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් අච්ඡ අච්ඡරෙන් යුක්ත වූවාහු මූළා වූවාහු ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 6.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නවාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන් ද, ඒ සත්‍යයෝ ම අලා වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් තවාගතයන් වහන්සේ දක්නට නො ලබන් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 7.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ ස්වභායෙ ලහනති නථාගතප්ප-
වෙදිතං ධම්මචිතයං සවණය. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු, යෙ න
ලහනති නථාගතප්පවෙදිතං ධම්මචිතයං සවණය.

1. 16. 4. 8.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ සුඤ්ඤා ධම්මං
ධාරෙතති. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු, යෙ සුඤ්ඤා ධම්මං න ධාරෙතති.

1. 16. 4. 9.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ ධ්වනානං¹ ධම්මානං
අත්ථං උපපරිකඛනති. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු යෙ ධ්වනානං ධම්මානං
අත්ථං න උපපරිකඛනති.

1. 16. 4. 10.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ අත්ථමිඤ්ඤය ධම්මං-
මිඤ්ඤය ධම්මානුබ්බිමං පටිපජ්ජති. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු යෙ²
අත්ථමිඤ්ඤය ධම්මමිඤ්ඤය ධම්මානුබ්බිමං න පටිපජ්ජති.

1. 16. 4. 11.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ සංවෙජ්ජිකේසු³
යානෙසු සංවිජ්ජති. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු යෙ සංවෙජ්ජිකේසු
යානෙසු න සංවිජ්ජති.

1. 16. 4. 12.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ සංවිග්ගා යොනිසො
පදනති. අථ බො එතෙව සභා ඛුතරු යෙ සංවිග්ගා යොනිසො න
පදනති.

1. 16. 4. 13.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සභායෙ වචස්සග්ගාරම්මිණං
කරිතා ලහනති සමාධිං⁴, ලහනති විභ්වස්ස⁵ එකගං. අථ බො එතෙව
සභා ඛුතරු යෙ වචස්සග්ගාරම්මිණං කරිතා න ලහනති සමාධිං, න
ලහනති විභ්වස්ස එකගං.

1. ධ්වනානං-මජ්ඣ. 2. යෙ න අත්ථමිඤ්ඤය න ධම්මමිඤ්ඤය ධම්මානුබ්බිමං න පටිපජ්ජති.
සීග්‍ර P.S.T. 3. සංවෙජ්ජිකේසු - මජ්ඣ. 4. ලහනති විභ්වස්ස සමාධිං - සීග්‍ර.
5. ලහනති විභ්වස්සකග්ගනං - සං. මජ්ඣ.

1. 16. 4. 7.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සිදුකළ පවසා වදාළ ධර්මිකය අසන්නට ලැබේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් (සිදුකළ) හෙළි කොට වදාළ ධර්මිකය අසන්නට නො ලැබේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 8.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් අසා පෙළ දරන්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් අසා පෙළ නො දරන්නේ ද තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 9.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ප්‍රකාශ පෙළ අරුත් පිරික්සන්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් දැර පෙළ අරුත් නො පිරික්සන්නේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 10

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් අධ්‍යාය දැන පෙළ දැන සමානුකූලය (ලොච්ඡා දහමට අනුලෝම පිළිවෙත) පිළිපදින්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් අරුත් දැන පෙළ දැන සමානුකූලය නො පිළිපදින්නේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 11.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් සංවේග ජනන කරුණෙහි (ජාතභාදියෙහි) (සංවේග (සංග්‍රහ) යුග) කෙරෙන්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් සංවේග ජනන කරුණෙහි සංවේග නො කෙරෙන්නේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 12.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් සංවිග්‍රහ චූළානුචරිත් ප්‍රගන් වැර වඩන්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් සංවිග්‍රහ චූළානු චරිත් වැර නො වඩන්නේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 13.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් තිවත් අරමුණු කොට මාර්ජලසමායා ලබන්නේ ද, විවේකකාලය ලබන්නේ ද, ඒ සත්‍යයෝ අලා පෙති වැලිද යම් සත්‍ය කෙනෙක් තිවත් අරමුණු කොට සමායා නො ලබන්නේ ද, විවේකකාලය නො ලබන්නේ ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 14.

-පෙ- එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ අනාගතරසනායං ලාභිනො. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ අනාගතරසනායං න ලාභිනො උසේජ්ඣ කපාලාහතෙත යාපෙනති.

1. 16. 4. 15.

-පෙ- එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ අනරසසං ධම්මරසසං විමුතරසසං ලාභිනො. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ අනරසසං ධම්මරසසං විමුතරසසං න ලාභිනො. තස්මාතිහ හිතාවෙ එවං සිකඛිභබ්බං අනරසසං ධම්මරසසං විමුතරසසං ලාභිනො හවිසස්මාති. එවං හි මො හිතාවෙ සිකඛිභබ්බනති.

1. 16. 4. 16-18.

සෙය්‍යථාපි හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ ඉමස්මි ජලේදිපෙ ආරාමරාම-
ණෙය්‍යකං චතරාමිණෙය්‍යකං භූමිරාමිණෙය්‍යකං පොකරිණිරාමිණෙය්‍යකං,
අථ බො එතෙව බහුතරං යදිදං උසකුලවිකුලං නදිවිදුගං බාණ්ණකංචකා-
චානං¹ පබ්බතවිසමිං. එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ මනුස්සා
චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ මනුස්සා
චුතා නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- නිරවජ්ජනසොනියා පච්චාජායනති, -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 19-21.

-පෙ- එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ මනුස්සා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ මනුස්සා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- නිරවජ්ජනසොනියා පච්චාජායනති. -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 22-24.

-පෙ- එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ දෙවා චුතා
දෙවෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ නිරවජ්ජන-
සොනියා පච්චාජායනති. -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. 16. 4. 25-27.

-පෙ- එවමෙව බො හිතාවෙ අපපකා තෙ සහාය යෙ දෙවා චුතා
මනුස්සෙසු පච්චාජායනති. අථ බො එතෙව සහාය බහුතරං යෙ දෙවා චුතා
නිරයෙ පච්චාජායනති. -පෙ- නිරවජ්ජනසොනියා පච්චාජායනති. -පෙ-
පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායනති.

1. බාණ්ණකංචකාං - ම.ජ.සං.

1. 16. 4. 14.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර වූ පඤ්චගොඡ්-යන් හා අග්‍ර වූ රස ලබනසුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර ආහාර හා අග්‍ර රස තො ලබන සුලු වෙත් ද අසුලා ගත් වනමූලඵලයෙන් හෝ කබලින් අල අහරින් හෝ යපෙන් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 15.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (වතුා ශ්‍රාද්ධෝපල සම්බන්ධ) අභීරසයන් (වතුර් මාගී සම්බන්ධ) ධර්මරසයන් (නිමාණ සම්බන්ධ) විමුක්තරසයන් ලබනසුලු වෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අභීරස ධර්මරස විමුක්තරස තොලබන සුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ‘අභීරසය - ධර්මරසය - විමුක්තරසය ලබන සුලු වම්භ’යි මෙසෙයින් හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසෙයින් හික්මිය යුතුයි.

1. 16. 4. 16—18.

මහණෙනි, යම්සේ මෙ දඹදිව අරම් රමණීය, වත රමණීය, බිම් රමණීය, පොතුණු රමණීය අලපමාත්‍ර වේ. වැලිදු යම් ගොඩවල නාන්, නදිදුගී, කණු කටු ගාවසිගන් නාන් හා පමුත විෂ්ලේඛාන ඇත් ද, වෙය ම බහුතර වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. ... නිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද, ... ප්‍රෙතමිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 19—21.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසන් බැවින් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතමිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. .

1. 16. 4. 22—24.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතමිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 25—27

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අලප වෙති. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතමිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 28—30

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ නිරයා චුතා මුහුසෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 31—33.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා, යෙ නිරයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 34—36.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ නිර්වණායොනියා චුතා මුහුසෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ නිර්වණායොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 37—39

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ නිර්වණායොනියා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ නිර්වණායොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 40—42

-පෙ- එවමෙව ටො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා මුහුසෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ටො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 43—45.

-පෙ- එවමෙව බො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙතතිවිසයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ බො එතෙව සත්තා බුහුතර් සෙ පෙතතිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- නිර්වණායොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ- පෙතතිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

[ප්‍රමුඛිප සෙය්‍යාලො නිධිතො]

ධගෙතා චතුසො.

1. 16. 4. 28—30.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 31—33.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි ම උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 34—36.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරිසන්යොන්ති ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරිසන්යොන්ති ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 37—39.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරිසන්යොන්ති ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් නිරිසන්යොන්ති ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 40—42.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 43—45.

වහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්‍ය කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්‍යයෝ අලාභ වෙති. වැලිදු යම් සත්‍ය කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ව්‍යුහ වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... නිරිසන්යොන්ති උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්‍යයෝ ම බහුතර වෙත්.

[ඡම්බුද්ධිප පෙය්‍යාලය හිමි.]

සතරවන වග සි.

1. 16. 5. 1-16.

අඛම්භිදං භික්ඛාටෙ ලාභානං යදිදං ආරක්ඛකතං¹ - පිණ්ඩපාතිකතං - පංසුකුලිකතං - හෙව්වරිකතං - ධම්මකපිකතං - විනයබරතං² - බාහසච්චං - ථාවරෙය්‍යං - ආකප්පසම්පදා - පරිවාරසම්පදා - මහාපරිවාරතා - කොලප්පහති - වණ්ණණපොභාගරතා - කල්‍යාණවාසකරණතා - අප්පච්ඡතා - අප්පාබාධතාති.

(කොලප්පසාදකර ධම්මා නිබ්බිතා.)

වග්ගො පසුඛමො.

[අච්ඡරාසංඝාතවග්ගො*]

1. 16. 6. 1.

අච්ඡරාසංඝාතවග්ගොස් ථෙ භික්ඛාටෙ භික්ඛු පසුචං ඝාතං³ භාවෙති, අයං චුච්චති භික්ඛාටෙ භික්ඛු අරිහත්ඤාතො විහරති, සඤ්ඤාසනකතො ඔවාදපතිකරො අමොසං රථිම්පිණ්ඩං භුංඤ්ති. කො පන වාදො යෙ තං බහුලිකරොනති.

1. 16. 6. 2-8.

අච්ඡරාසංඝාතවග්ගොස් ථෙ භික්ඛාටෙ භික්ඛු දහිං ඝාතං⁴ භාවෙති, -පෙ- තහිං ඝාතං⁵ භාවෙති, - වහුථං ඝාතං⁶ භාවෙති - චෙතනං චෙතො - විමුහ්ඨං භාවෙති, - කරුණං චෙතොවිමුහ්ඨං භාවෙති, - මුද්දනං චෙතොවිමුහ්ඨං භාවෙති, - උපෙකාං චෙතොවිමුහ්ඨං භාවෙති, අයං චුච්චති භික්ඛාටෙ භික්ඛු අරිහත්ඤාතො විහරති, සඤ්ඤාසනකතො ඔවාදපතිකරො අමොසං රථිම්පිණ්ඩං භුංඤ්ති. කො පන වාදො, යෙ තං බහුලිකරොනති.

1. 16. 6. 9-12.

-පෙ- කායෙ කායානුපයස් විහරති ආනාපි සම්පජ්ජනො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොවනස්සං, -පෙ- වෙදනාසු වෙදනානුපයස් විහරති, -පෙ- විතෙය්‍ය විතනානුපයස් විහරති, -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපයස් විහරති ආනාපි සම්පජ්ජනො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොවනස්සං =

1. ආරක්ඛකතං - මජ්ඣං.

2. විනයබරතං - ස්‍යා. PTS

3. පසුච්ඡාතං - සිවු.

4. දහිං ඝාතං - සිවු.

5. තහිං ඝාතං - සිවු.

6. වහුථං ඝාතං - සිවු.

7. චිත්තං - මජ්ඣං.

* ඝාතවග්ගො - PTS

1. 16 5. 1-16.

මහණෙනි, යම් ආරණ්‍යක බවෙක් වේ ද, පිණ්ඩපාතික බවෙක් වේ ද, ... පංසුකුලික බවෙක් වේ ද, ... හෙවිවරික බවෙක් වේ ද, ... ඛම්බක බවෙක් වේ ද, ... විනයධර බවෙක් වේ ද, ... ඛුණ්ණික බවෙක් වේ ද, ... ස්ථාවරප්‍රාණ බවෙක් වේ ද, ... ආකල්පසම්පන්නියෙක් වේ ද, ... පරිවාර-සම්පන්නියෙක් වේ ද, ... මහපිරිවර ඇති බවෙක් වේ ද, ... කුලසුත් බවෙක් වේ ද, ... රූපසම්පන්න බවෙක් වේ ද, ... ඛස්කම්මි විසුරු ගත ඇති බවෙක් වේ ද, ... අලෝචිත බවෙක් වේ ද, ... ආරෝග්‍යසම්පන්නියෙක් වේ ද, මෙය ලාභයන් අනුරෙහි එකානන ලාභය වේ

[පසාලොස්ප්‍රසාදකරධම් ගිම්]

සස්වන මහ සි.

[අවජරාසලිසාත වතිය]

1. 16. 6. 1.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඇතිලි පොළන පමණ කලෙකුදු ප්‍රථමධ්‍යානය ගවා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොහළ දෑහැන් ඇතිව එසෙයි කියනු ලැබේ. භාෂාභාසනය කරන්නේ (භාෂාභාසනානි වචනාසේනේ) අවවාදය පිළිපදනේ ඊට වැඩියාගේ (සම්පාත හෙයින්) නොසිස් වූ පිණ්ඩපානය වළඳහිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කපා ය.

1. 16. 6. 2-8.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරු ගසන පමණ කලෙකුදු ද්වතීයධ්‍යානය ගවා නම්, ... තෘතීයධ්‍යානය ගවා නම්, ... චතුර්තීයධ්‍යානය ගවා නම්, ... (අප්පිණ්ණප්‍රාණ වූ) ටෙට්ඨිවිපාතවිමුක්තිය ගවා නම්, ... කරුණානිපාතවිමුක්තිය ගවා නම්, ... මාද්‍යනානිපාතවිමුක්තිය ගවා නම්, ... උපෙක්ඛානිපාතවිමුක්තිය ගවා නම්, ... මහණෙනි මේ මහණ නොහළ දෑහැන් ඇතිව එසෙයි කියනු ලැබේ. භාෂාභාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ ඊට වැඩියාගේ (සම්පාත හෙයින්) නොසිස් වූ පිණ්ඩපානය වළඳහිසි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කපා ය.

1. 16. 6. 9-12.

... (අටළොස් වැදූරම්) කයෙහි කය අනුව දක්නේ කෙලෙස් නවන වැට ඇත්තේ, සම්මානප්‍රඥ ඇත්තේ, ස්වාතිමත් වූයේ, (කායසංඛ්‍යාත) ලෙච්භි (පඤ්චකාමගුණිකතාපණ්ණව වූ) දළ ලොභය ද (ප්‍රතිසංසිද්ධසාධන) දෙමිනස ද දුරු කොට වෙසේ ද, ... (නවමිධ වෙදනාවන්හි වෙදනාව අනුව දක්නේ වෙසේ ද, ... (භොග්‍ය ප්‍රභෙද) විග්‍රහයෙහි, (පඤ්චනිවරණද) ධර්මයන්හි ධර්ම අනුව දක්නේ, කෙලෙස් නවන වැට ඇත්තේ, සම්මානප්‍රඥ ඇත්තේ, ස්වාතිමත් වූයේ, ලෙච්භි අභිධ්‍යාන හා දෙමිනස දුරුලා වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 13-16.

-පෙ- අනුප්පන්නානං පාසකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති, විරියං¹ ආරහති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං පාසකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං භික්ඛා අසමමාසාය භික්ඛාභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරහති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති -පෙ-

1. 16. 6. 17-20.

-පෙ- ඡන්ද සමාධි පාසකානං-සමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, -පෙ- විරිය සමාධි, -පෙ- චිත්තසමාධි, -පෙ- විමංසාසමාධිපට්ඨානසමාර සමනනාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 21-25.

-පෙ- සද්ධිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- විරිඤ්ඤා² භාවෙති, -පෙ- සනිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- සමාධිඤ්ඤා භාවෙති, -පෙ- පසුඤ්ඤා භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 26-30

-පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති -පෙ- විරියබලං¹ භාවෙති -පෙ- සනිබලං භාවෙති -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති -පෙ- පසුඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 31-37.

-පෙ- සතිසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- ධම්මචිත්තසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- විරියසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- චිත්තසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- පසුඤ්ඤාසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- සමාධිසමෝපකම්භා භාවෙති, -පෙ- උපෙක්ඛාසමෝපකම්භා භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 38-45.

-පෙ- සමොද්ධිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසංඝායාං භාවෙති, -පෙ- සමචාරිකා භාවෙති, -පෙ- සමමානමිත්තං භාවෙති, -පෙ- සමචාරාජිවං භාවෙති, -පෙ- සමමාචාරාමං භාවෙති, -පෙ- සමමාසතිං භාවෙති, -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති -පෙ-

1. විරියං - ඉජ්ඣං. 2. විරිඤ්ඤා - ඉජ්ඣං.

1. 16. 6. 13—16

භූමන් ලොහාදි ලාමක අකුහල ධම්මන්ගේ අනුභූතාදය පිණිස (කර්ම-
තෘප්තියා) කුහල-විජ්ජාදය උපදවා ද, ... ව්‍යම්භි කෙරේ ද කාසික වෛතසික විසිය
අරඹා ද, සංඝාතවිසියෙන් සිත නතා නවා ද, ප්‍රධන් විසී කෙරේ ද,
උපන් ලාමක අකුහලධම්මන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය පිණිස කුහල-විජ්ජාදය උපදවා
ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නතා නවා ද, ප්‍රධන් විසී
කෙරේ ද, ... භූමන් කුහල ධම්මන්ගේ උපාදාදය පිණිස ඡ්ඤාදය දනවා ද,
ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නතා නවා ද, ප්‍රධන් විසිය
කෙරේ ද ... උපන් කුහල-ධම්මන්ගේ ධර්මය පිණිස නො නස්නා පිණිස,
භූමසංඛ්‍ය පිණිස, විජුල බව පිණිස, වැසිම පිණිස, පිරිපුන් බව පිණිස
ඡ්ඤාදය දනවා ද, ව්‍යම්භි කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නතා නවා ද ප්‍රධන්
විසිය කෙරේ ද-

1. 16. 6. 17—20

කතනුකම්පනාත්ඤාය පැවති සමාධිය හා විභූතිවිච්ඡාදක ප්‍රධාන
සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සාද්ධිපාදය වඩා ද, ... විසිය ඇසිරි තොට පැවති
සමාධිය හා, විනාශ ඇසිරි තොට පැවති සමාධිය හා, ... විමොක්ඛා ඵ ඇසිරි
තොට පැවති සමාධිය හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ සාද්ධිපාදය
වඩා ද

1. 16. 6. 21—25

ග්‍රඤ්ඤිත්‍රියය වඩා ද, ... විඤ්ඤිත්‍රියය වඩා ද, ... සමාතිත්‍රියය වඩා ද,
... ධර්මාත්‍රියය වඩා ද, ... ප්‍රඤ්ඤිත්‍රියය වඩා ද

1. 16. 6. 26—30

ග්‍රඤ්ඤිබලය වඩා ද, ... විඤ්ඤිබලය වඩා ද, ... සමාතිබලය වඩා ද, ...
සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඤ්ඤිබලය වඩා ද

1. 16. 6. 31—37

සමාතිසමෝධායිකත්‍වය වඩා ද, ... ධම්මවිච්ඡේදසමෝධායිකත්‍වය වඩා ද,
... විඤ්ඤිසමෝධායිකත්‍වය වඩා ද, ... ප්‍රීතිසමෝධායිකත්‍වය වඩා ද, ... ප්‍රසන්නි-
සමෝධායිකත්‍වය වඩා ද, ... සමාතිසමෝධායිකත්‍වය වඩා ද, ... උපෙක්ඛා සංවර්ණ-
ධායිකත්‍වය වඩා ද

1. 16. 6. 38—45

සමන්ග්දූෂිතය වඩා ද, ... සමන්ක්කංකල්පය වඩා ද, ... සමන්-
වචනස වඩා ද, ... සමන්ක්කම්පනත්‍වය වඩා ද, ... සමන්ග්ගාථිත්‍වය වඩා
ද, ... සමන්ග්ව්‍යායාමස වඩා ද, ... සමන්ග්සමාතිත්‍වය වඩා ද, ... සමන්-
සමාධිත්‍වය වඩා ද

1. 16. 6. 46-53.

-පෙ- අජ්ඣන්තං රූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති පරිත්‍යානානි සුවණ්ණ-
 දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣන්තං රූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ-
 දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති පරිත්‍යානානි සුවණ්ණ-
 දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ-
 දුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. අජ්ඣන්තං
 අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති නිලානි නිලවණ්ණානි නිලතිදස්සනානි
 නිලතිහාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ-
 අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති විතානි විතවණ්ණානි
 විතතිදස්සනානි විතතිහාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ
 හොති. -පෙ- අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති ලොභිකතානි
 ලොභිකකවණ්ණානි ලොභිකකතිදස්සනානි ලොභිකකතිහාසානි, තානි
 අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ- අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ
 බ්‍රහ්මාරූපානි පස්සති ඔද්දානානි ඔද්දානවණ්ණානි ඔද්දානතිදස්සනානි ඔද්දා-
 නිහාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවං සංඝයේ හොති. -පෙ-

1. 16. 6., 54-61.

-පෙ- රූපි රූපානි පස්සති. -පෙ- අජ්ඣන්තං අරූපසංඝයේ බ්‍රහ්මාරූපානි
 පස්සති. -පෙ- සුභනොව අභිමුච්ඡොගා හොති. -පෙ- සබ්බසො රූපසංඝයෙහි
 සමතිකකමං පටිසංඝඤ්ඤානං අත්ථංගමං නානාගතසංඝඤ්ඤානං අමනසිකාරා
 අනුනො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ-
 සබ්බසො ආකාසානඤ්චායනං සමතිකකමං අනුනං විඤ්ඤාණතරී
 විඤ්ඤාණඤ්චායනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චා-
 යනං සමතිකකමං නමි නිස්සවති ආතිඤ්චඤ්ඤායනං උපසම්පජ්ජි විහරති.
 -පෙ- සබ්බසො ආතිඤ්චඤ්ඤායනං සමතිකකමං තෙවසංඝඤ්ඤානසංඝඤ්ඤ-
 යනං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ- සබ්බසො තෙවසංඝඤ්ඤානසංඝඤ්ඤායනං
 සමතිකකමං සංඝඤ්ඤාදේදධිකතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. -පෙ-

1. 16. 6. 62-72.

-පෙ- පස්සිකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආපොකසිණං භාවෙති, -පෙ- තෙජෝ-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- වායොකසිණං භාවෙති, -පෙ- භූමිකසිණං භාවෙති,
 -පෙ- ජිකකසිණං භාවෙති, -පෙ- ලොභිකකසිණං භාවෙති, -පෙ- ඔද්දා-
 කසිණං භාවෙති, -පෙ- ආකාසකසිණං භාවෙති, -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණං
 භාවෙති, -පෙ- ආලොකකසිණං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 46—53

... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූප සංඥ ඇත්තේ නො වැළු සුවණ් දුමණ් වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ (නිමිත්තරූපයන්) මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද සුවණ් දුර්වණ් වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ පරිත්ත වූ සුවණ් දුමණ් වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද හෙයින් දාප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුමණ් වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ නිල් වූ, නිල්වන් වූ, අසමීනන නිලවණ් ඇති, නිලාවහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ පිත (තසා) වූ පිතවණ් වූ අසමීනන පිතවණ් ඇති පිතාවහාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ රතු වූ රතුපාඨා ඇති නොමුසු රතු පාඨා ඇති රත්පාඨායෙන් බබලන බාහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ සුදු වූ සුදු පාඨා ඇති, නොමුසු සුදු පාඨා ඇති, සුදුපාඨායෙන් බබලන බාහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දනම්, දක්මැ'යි මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද ...

1. 16. 6. 54—61

... (නිලකසිණද වශයෙන් උපන්) රූපධ්‍යාත ඇත්තේ (ධ්‍යානවිශුද්ධිත්) රූපයන් දක්නේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ බාහැරි රූ දක්නේ ද, ... ශුභයයි ම ගෙණ ඇවුනේ වේ ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් රූපාවචර-ධ්‍යාන සංඥවත් ඉක්මවීමෙන්, (දහවිධ) ප්‍රතිසංඥවත්ගේ අසන්නමයෙන්, (පිටුසාලිස් වැදූරාම්) නානාත්වසංඥවත් මෙනෙහි නොකිරීමෙන්, 'ආකාශය අනන්තය'යි ආකාශානන්තායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්තායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාන අනන්තය'යි විඤ්ඤානායතන-තයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානායතනය ඉක්මවා 'නිසිත් නැහැ'යි ආකිඤ්චනායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චනායතනය ඉක්මවා තෛවසංඥනාසංඥයතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් තෛවසංඥනාසංඥයතනය ඉක්මවා සංඥවෙදසිත නිරෝධයට පැමිණ වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 62—72

... පස්විකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආපොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... තෙජෝකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... වායොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... නිලකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... පිත කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ලොහිතකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ඔදහකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආකාශ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... විඤ්ඤාණ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආලොක කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ...

1. 16. 6. 73-82.

-පෙ- අභිභවසද්ධං භාවෙති, -පෙ- මරණසද්ධං භාවෙති, -පෙ- ආභාසර පටිකකුලසද්ධං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිභවසද්ධං¹ භාවෙති, -පෙ- අනිච්ඡසද්ධං භාවෙති, අනිච්ඡා පුරාණසද්ධං භාවෙති, -පෙ- දුකො අනභවසද්ධං භාවෙති, -පෙ- පුරාණසද්ධං භාවෙති, -පෙ- මරණසද්ධං භාවෙති, -පෙ- නිරෝධසද්ධං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 83-92.

-පෙ- අනිච්ඡසද්ධං භාවෙති, -පෙ- අනභවසද්ධං භාවෙති, -පෙ- මරණසද්ධං භාවෙති, -පෙ- ආභාසර පටිකකුලසද්ධං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිභවසද්ධං භාවෙති, -පෙ- අනිච්ඡසද්ධං භාවෙති, -පෙ- දුලච්ඡාසද්ධං භාවෙති, -පෙ- චරිතසද්ධං භාවෙති, -පෙ- මිඤ්ඤික- සද්ධං භාවෙති, -පෙ- උච්චිමානසද්ධං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 93-102

-පෙ- බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ධම්මානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සම්මා- නුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සීලානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- මාගානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- දෙවනානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- අනාපානසතිං භාවෙති, -පෙ- මරණසතිං භාවෙති, -පෙ- කායගතසතිං භාවෙති, -පෙ- උපසමානුස්සතිං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 103-142.

-පෙ පස්මස්සානසහගතං සද්ධං භාවෙති, -පෙ- මර්මස්සානං? භාවෙති, -පෙ- සතිස්සානං භාවෙති, -පෙ- සමාධිස්සානං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාස්සානං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- මර්මබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති. ද්විත්වස්සානසහගතං -පෙ- ත්විත්වස්සානසහගතං -පෙ- චතුර්ත්වස්සානසහගතං පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 143-182.

-පෙ- මෙභාගාසහගතං -පෙ- කරුණාසහගතං -පෙ- මුද්දිනාසහගතං -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්ධං භාවෙති, -පෙ- මර්මස්සානං භාවෙති, -පෙ- සතිස්සානං භාවෙති, -පෙ- සමාධිස්සානං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාස්සානං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- මර්මබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛාමෙ භික්ඛු අර්හතස්සානො මිහරති, සද්දුසාසනකරො නවාදපතිකරො අපොසං උරස්මිත්තිං පුරුහති. යො පන වාදෙ සෙ තං බලලිකාරතාමති.

වග්ගො ජමෙය්ඨා

(අමර්තා සංඝාතමොහ පොසාල මුළුත නිද්දිට්ඨි ගොති දාසිතායාධික සුත්තසතං?)

1. අනභිභවසද්ධං - ම. ජ. සං. 2. මර්මස්සානං - මජ්ඣං.

1. 16. 6. 73-82

... අභුත සංඥාව වඩා ද, ... මරණ සංඥාව වඩා ද, ... ආහාරයෙහි ප්‍රතික්‍රම සංඥාව වඩා ද, ... සියලුම (ප්‍රොධාන) ලෝකයෙහි අනතිරුත සංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍යසංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍ය (වූ පැයවසකකි) යෙහි දුබ සංඥාව වඩා ද, ... දුබ (වූ පැයවසකකි) යෙහි අනාතම සංඥාව වඩා ද, ... (පැයවසක) ප්‍රාණ සංඥාව වඩා ද, ... (පැයවසක) චරිත සංඥාව වඩා ද, ... (සංස්කාරයන්හි) නිරෝධ සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 83-92

... අනිත්‍ය සංඥාව වඩා ද, ... අනාතම සංඥාව වඩා ද, ... මරණ සංඥාව වඩා ද, ... ආහාරයෙහි ප්‍රතික්‍රම සංඥාව වඩා ද, ... සම්ප්‍රකාරයෙන් ලෝකයෙහි අනතිරුතසංඥාව වඩා ද, ... අසංකිතසංඥාව වඩා ද, ... පුලුල්ත සංඥාව වඩා ද, ... විනිලකසංඥාව වඩා ද, ... විච්ඡේදක සංඥාව වඩා ද, ... උද්භූමිකාක සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 93-102.

... බ්‍රහ්මානුස්මෘතිය වඩා ද, ... ධර්මානුස්මෘතිය වඩා ද, ... සම්මානුස්මෘතිය වඩා ද, ... විලානුස්මෘතිය වඩා ද, ... නාසානුස්මෘතිය වඩා ද, ... දෙවතානුස්මෘතිය වඩා ද, ... ආනාපානස්මෘතිය වඩා ද, ... මරණස්මෘතිය වඩා ද, ... කායගතාස්මෘතිය වඩා ද, ... උපගමානුස්මෘතිය වඩා ද, ...

1. 16. 6 103-142

... ප්‍රථමධ්‍යාන සහගත වූ ග්‍රහේන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... විසේතින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... සමාතින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... සමාධින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ප්‍රඥේන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ග්‍රහ්ඛාබලය වඩා ද, ... විසතිබලය වඩා ද, ... සමාතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥබලය වඩා ද, ... ද්විතීයධ්‍යාන සහගත වූ, ... තෘතීයධ්‍යාන සහගත වූ, ... චතුර්ථධ්‍යාන සහගත වූ, ... ප්‍රඥබලය වඩා ද

1. 16. 6. 143-182.

... ජෙමෙත්‍රිසහගත වූ, ... කරුණාසහගත වූ, ... භාරතාසහගත වූ, ... උපපත්‍යාසහගත වූ, ... ග්‍රහේන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... විසේතින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... සමාතින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... සමාධින්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ප්‍රඥේන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ග්‍රහ්ඛාබලය වඩා ද, ... විසතිබලය වඩා ද, ... සමාතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥබලය වඩා ද, මහජණනී, ජෙ මහණනො හළ දහමත් අත්තේ ය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘශාසනකර වූයේ, ඔවා පිළිපෙනණ කරත්තේ නො සිසි වූ රවතිපිණ්ඩය වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කපාය.

සමන වගසි.

(අවුරුසඛ්‍යාත වග්ගයෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් දක්වන ලද සූත්‍ර සඛ්‍යාව එක්සිය දෙ අසූවකි ?)

[කායගතාසනිවග්ගො]

1. 16. 7. 1.

යස්ස කස්සපි භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො මග්ගො සංවෙගාය සංවහනති,
කුණ්ඨාදියො යා කාවි සමුදදංගමා. එවමෙව බො¹ භික්ඛවෙ යස්ස කස්සපි
කායගතාසනි භාවිතො ඛුලිකතො, අනෙතාගධා තස්ස කුසලා ධම්මො, යෙ කෙච්ඡි
විජ්ජාභාගියා.²

1. 16. 7. 2—8.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො මග්ගො සංවෙගාය සංවහනති,
-පෙ- මහණො අප්ථාය සංවහනති, -පෙ- මහණො යොගනොඛමාය සංවහනති,
-පෙ- සතිසම්පජ්ඣස්සය සංවහනති, -පෙ- ඤ්ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවහනති,
-පෙ- දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරය සංවහනති, -පෙ- විජ්ජාවිමුක්තිඵලසම්පන්නිරයාය,
සංවහනති. කතමො එකධම්මො: කායගතාසනි. අයං බො භික්ඛවෙ
එකධම්මො භාවිතො ඛුලිකතො මග්ගො සංවෙගාය සංවහනති, මහණො
අප්ථාය සංවහනති, මහණො යොගනොඛමාය සංවහනති, සතිසම්පජ්ඣස්සය
සංවහනති, ඤ්ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවහනති, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරය
සංවහනති, විජ්ජාවිමුක්තිඵලසම්පන්නිරයාය සංවහනති.

1. 16. 7. 9—12

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො කායොපි පස්සමනති, -පෙ-
විහනම්පි පස්සමනති, -පෙ- විහකකම්මාරුපි චූපසම්මනති, -පෙ- කෙච්ඡාපි
විජ්ජාභාගියා ධම්මො භාවනාපාරිද්ධිරිං ගව්ඡනති. කතමස්මිං එකධම්මො:
කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො ඛුලිකතො
කායොපි පස්සමනති, විහනම්පි පස්සමනති, විහකකම්මාරුපි චූපසම්මනති,
කෙච්ඡාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මො භාවනාපාරිද්ධිරිං ගව්ඡනති.³

1. 16. 7. 13.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා
ධම්මො නුප්පජ්ජනති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මො පටියනති. කතමස්මිං
එකධම්මො: කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො
ඛුලිකතො අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මො නුප්පජ්ජනති, උප්පන්නා ච
අකුසලා ධම්මො පටියනති.

1. 16. 7. 14.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො ඛුලිකතො අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මො
උප්පජ්ජනති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මො භියොගාභාගාය චෙච්ඡලාය
සංවහනනති. කතමස්මිං එකධම්මො: කායගතාසනියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ
එකධම්මො භාවිතො ඛුලිකතො අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මො උප්පජ්ජනති,
උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මො භියොගාභාගාය චෙච්ඡලාය සංවහනනති.

1. එවමෙව - මෙසා. 2. විජ්ජාභාගියානි - මෙසා. 3. ගව්ඡනති - මෙසා.

[කායගතාසනී වග්ගිය]

1. 16. 7. 1.

මහණෙනි, යම් නිසිවකු විසින් මහසමුදර සිතින් පහස්නා ලද්දේ නම්, මහමුහුදට ගලා බස්නා යම් නිසිකුඩා නදිවු වෙත් ද, ඔහු එයට ඇතුළත් වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් නිසිවකු විසින් කායගතාසනී (කායගතාසනීය) වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ වේ ද, අනුමිද්ධ භජනය කරණ යම් නිසි කුහල ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඔහු එයට (කායගතාසනීයට) ඇතුළත් වෙති.

1. 16. 7. 2—8.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ සංවෙශය මණ්ඩ පවත්වනේය... මහත් වූ අභිය (සතරවග) මණ්ඩ පවත්වනේය... මහත් වූ සොහොසත්වය (සතර ග්‍රාමීය) මණ්ඩ පවත්වනේය සංභාවය හා සමයක් ප්‍රඥාව මණ්ඩ පවත්වනේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය (දිව්‍යේ වුවණ්) මණ්ඩ පවත්වනේය ඉහාත්විභාවස්ථ විහරණය මණ්ඩ පවත්වනේය විද්‍යා - විමුක්තිඵල - මාර්ගප්‍රඥා - සමුද්‍රස්තනධර්ම - අභිත්ඵල) ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කිරීම මණ්ඩ පවත්වනේය කවර එක ම ධර්මයකගත්; කායගතාසනීය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් සංවෙශය මණ්ඩ පවත්වනේය... මහත් අභිය මණ්ඩ පවත්වනේය... මහත් සොහොසත්වය මණ්ඩ පවත්වනේය... සංභාවය හා සමයක් ප්‍රඥාව මණ්ඩ පවත්වනේය... ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය මණ්ඩ පවත්වනේය... අනුමිද්ධ විහරණය මණ්ඩ පවත්වනේය... විද්‍යා විමුක්ති - මාර්ගප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කිරීම මණ්ඩ පවත්වනේය.

1. 16. 7. 9—12.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි කස ද (නාටි - කර්ජ දෙකාය) සන්තිදෙයි... සිත ද සන්තිදෙයි... මහති විචාරයෝ ද සන්තිදෙත්. සියලු විද්‍යාභානිය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්; කායගතාසනීය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි කස ද සන්තිදෙයි. සිත ද සන්තිදෙයි. විචාරිවිචාරයෝ ද සන්තිදෙත්. සියලු විද්‍යාභානිය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිසුන් බවට යෙත්.

1. 16. 7. 13.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නුපත් අකුහලධර්මයෝ ද නුපදිත් උපත් අකුහලධර්මයෝ ද ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්; කායගතාසනීය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නුපත්තා වූ ද අකුහලධර්මයෝ නුපදිත් උපත්තා වූ ද අකුහලධර්මයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 14.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නුපත්තා වූ ද කුහලධර්මයෝ උපදිත්. උපත්තා වූ කුහලධර්මයෝ ද භ්‍යසනිය මණ්ඩ මිදුල බව මණ්ඩ පවත්නාහ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්; කායගතාසනීය (වැඩු කල්හි) යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නුපත්තා වූ ද කුහලධර්මයෝ පහසෝ බව මණ්ඩ මිදුල බව මණ්ඩ පවත්නාහ.

1. 16. 7. 15-19.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අමිථං පටියති, -පෙ- මිථං උපපජ්ජති. -පෙ- අසම්මානො පටියති, -පෙ- අනුසයා සමුග්ගානං ගච්ඡන්ති, -පෙ- සංඝෙඤ්ඤාපජා පටියන්ති. තත්ථස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාය සතියා. ඉමස්මිං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලිකතො අමිථං පටියති, මිථං උපපජ්ජති. අසම්මානො පටියති, අනුසයා සමුග්ගානං ගච්ඡන්ති, සංඝෙඤ්ඤාපජා පටියන්ති.¹

1. 16. 7. 20-21.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවහන්ති, -පෙ- අනුපාදා පරිනිබ්බාණංය සංවහන්ති, කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවහන්ති, අනුපාදා පරිනිබ්බාණංය සංවහන්ති.²

1. 16. 7. 22-24.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො අනෙකධාතූපටිපෙට්ඨො හොති, -පෙ- නානාධාතූපටිපෙට්ඨො හොති, -පෙ- අනෙකධාතූපටිසම්භිදා හොති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාය³ සතියා. ඉමස්මිං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතො බහුලිකතො අනෙකධාතූපටිපෙට්ඨො හොති, නානාධාතූපටිපෙට්ඨො හොති, අනෙකධාතූපටිසම්භිදා හොති.⁴

1. 16. 7. 25-28.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලිකතො සොනාපනතිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති, -පෙ- සකදගාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති, -පෙ- අනාගාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති -පෙ- අරහතාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති. තත්ථමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලිකතො සොනාපනතිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති, සකදගාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති, අනාගාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති, අරහතාමිථලසම්භිතිරියාය සංවහන්ති.

1. පටියනති-මජ්ඣං.

2. සංවහනති-මජ්ඣං.

3. කායගතා සතියා-සීමු.

4. හොති-මජ්ඣං.

1. 16. 7. 15-19.

මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි (අටහන්තිබොල්අදුරා කරණ) අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ වේ.... (අනිත්තමානීඥත) විද්‍යාව උපදනිය... (නවවිධ) අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ... (සනා) අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්... (දශ)සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි අවිද්‍යාව ප්‍රතිණ වේ. විද්‍යාව උපදනිය. අසම්මානය ප්‍රතිණ වේ. අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්, සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

1. 16. 7. 20-21.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥ ප්‍රභෙදය පිණිස පවත්නේ ය... අනුපාද පරිනිමාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාගියාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥප්‍රභෙදය පිණිස පවත්නේ ය. අනුපාද පරිනිමාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 22-24.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි අනෙක (අටළොස්) ධාතුන්ගේ (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වෙයි. (අටළොස්) ධාතුන්ගේ නානාභාවයෙන් (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වේ... අනෙක (අටළොස්) ධාතුන්ගේ ප්‍රතිසම්පිද, ඥානය වේ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩු කල්හි යත්: කාගියාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩු කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි අනෙක ධාතුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. නානාධාතුන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. අනෙක ධාතුන්ගේ ප්‍රතිසම්පිද, ඥානය වේ.

1. 16. 7. 25-28.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝචන්පල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය... සෙදගාමිපල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය... අනගාමිපල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය... රහන්පල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාගියාසී ය සි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝචන්පල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය. සෙදගාමිපල පසක් නිරිම පිණිස පවති. අනගාමිපල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය. රහන්පල පසක් නිරිම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 29-44.

එකධම්මො භික්ඛිවෙ භාවිතො ඛුත්තිකතො පඤ්ඤාපටිලාභාය සංවහනති,
 -පෙ- පඤ්ඤාචූඤ්ඤා සංවහනති, -පෙ- පඤ්ඤාචූත්තලාය සංවහනති,
 විභාපඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- පුත්තපඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- විපුලප -
 ඤ්ඤාභාය සංවහනති-පෙ- ගම්භිරපඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- අසාමිනන -
 පඤ්ඤාභාය¹ සංවහනති, -පෙ- භූරිපඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- පඤ්ඤාබ් -
 හුලාය සංවහනති, -පෙ- සීඝ්‍රපඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- ලුප්පඤ්ඤාභාය
 සංවහනති, -පෙ- භාසුපඤ්ඤාභාය² සංවහනති, -පෙ- ජවනපඤ්ඤාභාය
 සංවහනති, -පෙ- නිකම්පඤ්ඤාභාය සංවහනති, -පෙ- නිකම්බිකපඤ්ඤාභාය
 සංවහනති. කතමො එකධම්මො: කායගතාසති. අයං ජනා භික්ඛිවෙ එකධම්මො
 භාවිතො ඛුත්තිකතො පඤ්ඤාපටිලාභාය සංවහනති, පඤ්ඤාචූඤ්ඤා සංවහනති,
 පඤ්ඤාචූත්තලාය සංවහනති, විභාපඤ්ඤාභාය සංවහනති, පුත්තපඤ්ඤාභාය
 සංවහනති, විපුලපඤ්ඤාභාය සංවහනති, ගම්භිරපඤ්ඤාභාය සංවහනති,
 අසාමිනනපඤ්ඤාභාය සංවහනති, භූරිපඤ්ඤාභාය සංවහනති, පඤ්ඤාබ්හුලාය
 සංවහනති, සීඝ්‍රපඤ්ඤාභාය සංවහනති, ලුප්පඤ්ඤාභාය සංවහනති, භාසුපඤ්ඤා -
 භාය සංවහනති, ජවනපඤ්ඤාභාය සංවහනති, නිකම්පඤ්ඤාභාය සංවහනති,
 නිකම්බිකපඤ්ඤාභාය සංවහනති.³

[කායගතාසති] විගේහා සත්තමො.

[අමතවගෙහා]

1. 16. 8. 1-8.

අමතං තෙ භික්ඛිවෙ න පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං න පරිභුඤ්ජන්ති.
 අමතං තෙ භික්ඛිවෙ පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං පරිභුඤ්ජන්ති.
 අමතං තෙසං භික්ඛිවෙ අපරිභුන්තා, යෙසං කායගතාසති අපරිභුන්තා.
 අමතං තෙසං භික්ඛිවෙ පරිභුන්තා, යෙසං කායගතාසති පරිභුන්තා.
 අමතං තෙසං භික්ඛිවෙ පරිභිතං, යෙසං කායගතාසති පරිභිතා.
 අමතං තෙසං භික්ඛිවෙ අපරිභිතං, යෙසං කායගතාසති අපරිභිතා.
 අමතං තෙසං භික්ඛිවෙ මිරඬං, යෙසං කායගතාසති මිරඬං.
 අමතං තෙසං භික්ඛා වෙ ආරඬං, යෙසං කායගතාසති ආරඬං.

1. අසමත්තපඤ්ඤාභාය-සංසං සං - අසමත්තපඤ්ඤාභාය, කසම්.
 2. කාය පඤ්ඤාභාය - මජ්ඣං. 3. සංවහනති-මජ්ඣං.

1. 16. 7. 29 - 44.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වඩන ලද්දේ, බහුල වශයෙන් කරුණ ලද්දේ ප්‍රඥප්තිලාභය පිණිස පවත්වනේය. ප්‍රඥවගේ වෘද්ධි පිණිස පවත්වනේය ... ප්‍රඥවගේ විපුල බව පිණිස පවත්වනේය ... මොප්‍රඥ බව පිණිස පවත්වනේය ... (සකකාදිකාතාවමයන්හි) පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... විපුල ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... ගාමුරු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (රහාදිකෙලෙස් මඩනා) භරි ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්වනේය ... ගිහුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (සුනු ව සිද්ධපුරණ) සම්ප්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (නුමටබලව ගිආදිය පුරණ) භාසුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (සකකාදිකාතාවමයන්හි ද්වන) ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (කෙලෙස් සිද්ධි) නිසන්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය ... (සායකාරයන්හි කලහිරුවන) නිවේදක ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කායගතාසනිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු කරුණ ලද්දේ ප්‍රඥවගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්වනේය. ප්‍රඥවගේ වෘද්ධිය පිණිස පවත්වනේය. ප්‍රඥවගේ විපුලතාව පිණිස පවත්වනේය. මොප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. පාඨක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. විපුලප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. ගමනිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. භරිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. ප්‍රඥබාහුලය පිණිස පවත්වනේය. ගිහුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. සම්ප්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. භාසු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. නිසන් ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය. නිවේදක ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්වනේය.

සත්වන [කායගතාසනි] වගසි.

[අමානවගීය]

1. 16. 8. 1-8.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අමානසදාය කායගතාසනිය පරිභොග ධර්මාසමාපජ්ජනයෙන් නො කෙරේද් ද, ඔහු අමාන සකායාන නිව්ඤ්ඤා නො වළඳන්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසනිය පරිභොග කෙරේද් ද, ඔහු අමානය වළඳන්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය නො වළඳන ලද් ද, ඔවුන් විසින් අමානය නො වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය වළඳන ලද් ද, ඔවුන් විසින් අමානය වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ගේ කායගතාසනිය පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමානය පිරිහින.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ගේ කායගතාසනිය නො පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමානය නො පිරිහින,

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය අනබ්බවයෙන් වරදනා ලද් ද, ඔවුන් විසින් අමානය වරදනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් කායගතාසනිය සැපයිති ද, ඔවුන් විසින් අමානය නිසපාදිත වෙයි.

1. 16. 8. 9.—24.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ පමාදිංසු, යෙ කායගතාසනිං පමාදිංසු.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ නපපමාදිංසු, යෙ කායගතාසනිං නපපමාදිංසු.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පමෙවුට්ඨා, යෙසං කායගතාසනි පමෙවුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපමෙවුට්ඨා, යෙසං කායගතාසනි අපමෙවුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අනාසෙවිතං, යෙසං කායගතාසනි අනාසෙවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අාසෙවිතං, යෙසං කායගතාසනි අාසෙවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභාවිතං, යෙසං කායගතාසනි අභාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ භාවිතං, යෙසං කායගතාසනි භාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අබහුලිකතං, යෙසං කායගතාසනි අබහුලිකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ බහුලිකතං, යෙසං කායගතාසනි බහුලිකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අතභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අතභිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අභිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි අපරිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤානං, යෙසං කායගතාසනි පරිඤ්ඤානා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අසම්පිකතං, යෙසං කායගතාසනි අසම්පිකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ සම්පිකතං, යෙසං කායගතාසනි සම්පිකතානි.

[අමත] චග්ගො අධ්ධිමො.

එකතනිපානං සුභරාෂ්මං* සමතං.

1. 16. 8. 9-24.

මහණෙනි, යම් තොතෙක් කායගතාසනිය පමා කෙරෙත් ද, ඔහු අමාතය පමා කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙතෙක් කායගතාසනිය පමා නො කෙරෙත් ද, ඔහු අමාතය පමා නො කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ට කායගතාසනිය විසමාන ද, ඔවුන්ට අමාතය විසමාන වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ට කායගතාසනිය විසමාන නො වේ ද, ඔවුන්ට අමාතය විසමාන නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය නො සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය සෙවුනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය සෙවුනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය සෙවුනා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය නො වඩනා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය වඩනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය වඩන ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය වඩන ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය බහුල වශයෙන් පුරුදු නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පුරුදු කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පුරුදු කරණ ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය විශිෂ්ටඥායෙන් නො දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය (භූතපරිඥවශයෙන්) පිරිසිදු නොදන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පිරිසිදු දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පිරිසිදු දන්නා ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පිරිසිදු දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පසක් නො කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පසක් කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසනිය පසක් කරණ ලද ද, ඔවුන් විසින් අමාතය පසක් කරණ ලද වෙයි.

අට්ටැහි [අමා] වහයි.

එකකතිපාතසෙති සුත්‍රදහස* නිමි.

* විමසන්නේය.

2. දුකනිපාතො

පබ්බතො පණ්ණසකො

1. වසසුපනාසිකාවග්ගො

වසසුපනං

2. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුභං: එකං සමයං ගඟවා සාවනියං විහරති ඡෙතවිපන අනාඨිණිකාසං ආරාමේ. තත්‍ර ඛො ගඟවා හිංසු ආමනොසි හිංසාවොති. හදනෙතති හෙ හිංසු ගඟවතො පච්චසෙසාසු. ගඟවා එතදවොච:

දෙමානි හිංසාවෙ වජ්ජාති. කතමානි දො: දිට්ඨධම්මිකාදො වජ්ජං, සමපරාසිකාදො වජ්ජං. කතමාදො හිංසාවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං: ඉධ හිංසාවෙ එකච්චො පසංගි වොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙතා විවිධා කම්මකාරණා කාරණෙන, කසාගිපි තාලෙනෙන, වෙහෙහතිපි තාලෙනෙන, අද්දාදණ්ඩකෙතිපි තාලෙනෙන, හන්ථා ඡිද්දෙනෙන, පාදමි ඡිද්දෙනෙන, හන්ථාපාදමි ඡිද්දෙනෙන, කණ්ණමි ඡිද්දෙනෙන, තාංගමි ඡිද්දෙනෙන, කණ්ණතාසමි ඡිද්දෙනෙන, බලබං-ථාලිකමි කාරණෙන, සංඛාමුණ්ඩකමි කාරණෙන, රාහුමුණ්ඩි කාරණෙන, ජොතිමාලිකමි කාරණෙන, හන්ථපජොතිකමි කාරණෙන, වරකවිතතිකමි කාරණෙන, විරකවිසිකමි කාරණෙන, එණෙසකමි කාරණෙන, බලිසං-මිසිකමි කාරණෙන, කහාපණ්ඩකමි කාරණෙන, බාරාපතමිකමි කාරණෙන, පලිසපරිවතතිකමි කාරණෙන, පලාලමිවිසිකමි කාරණෙන, තනෙහතිපි තෙලෙන මිසිකමිකමි, සුතබෙතිපි බාදපෙනෙන, ඡිවනාමම සුලෙ උත්තාසෙනෙන, අසිතාපි සිසං ඡිද්දෙනෙන. තස්ස එවං භොති: සථාරාපානං ඛො පාපකානං කම්මානං හෙදු වොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙතා විවිධා කම්මකාරණා කාරණාති, කසාගිපි තාලෙනෙන පෙ-අසිතාපි සිසං ඡිද්දෙනෙන. අහං වෙච ඛො පන එවරාපං පාපං කම්මං කරියාම, වෙච රාජානො ගහෙතා එවරාපා විවිධා කම්මකාරණා කාරණාසු: කසාගිපි තාලෙයුං -පෙ-අසිතාපි සිසං ඡිද්දෙයුනති. අහං දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස හිංසො න පරෙසං පාහනං පදුමපෙනො වරති. ඉදං චුච්චති හිංසාවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං.

කතමාදො හිංසාවෙ සමපරාසිකං වජ්ජං: ඉධ හිංසාවෙ එකච්චො ඉති පටිසංද්ධිකතා: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, චච්චිදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, මනොදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං. අහං වෙච ඛො පන කායෙත දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං නිඤ්ච නං, යාහං න කායස්ස හෙදු පරමමරණං අපායං දුගතිං විනිපාතං තිරියං උපපජෙය්‍යනති. භො සමපරාසිකස්ස වජ්ජස්ස හිංසො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, චච්චිදුච්චරිතං පහාය චච්චිදුච්චරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති හිංසාවෙ සමපරාසිකං වජ්ජං. දෙමානි ඛො හිංසාවෙ දො වජ්ජාති. කසමානති හිංසාවෙ එවං සිකතිතබ්බං: දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස හාසිසාම, සමපරාසිකස්ස වජ්ජස්ස හාසිසාම. වජ්ජහිරානො හවිසාම වජ්ජහසදස්සා-විනොති. එවං හි වො හිංසාවෙ සිකතිතබ්බං. වජ්ජහිරානො හිංසාවෙ වජ්ජහස-දස්සාවිනො එතං පාටිකාකං, යං පරිච්චිද්ධස්සති සබ්බවපෙට්ඨති.

2. දුකනිපාතය

සම්මපණ්ණාසකය

1. වසසුපනාසිකා වග්ගිය

2. 1. 1. 1.

වස්සුකය.

1. මා පිසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමිපයෙහි සේනවතා නම් වූ අගන්පිඩු සිටුවුනේ අරමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙකි, යි හිඤ්ඤා ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤා වහන්සා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ වදා (අපරාධ) දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: දූෂවධමි-විපාක ඇති අපරාධය හා පරලොච විපාක ඇති අපරාධය යි. මහණෙනි, ඉභානමයෙහි විපාක ඇති අපරාධය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව රජවරු අපරාධ කරණ සොරු ගෙන විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවැලිහුදු කළත්, වෙවැලිහුදු කළත්, මුගුරුහුදු කළත්, අහුදු සිදුහි, පාද සිදුහි, අත් පාද සිදුහි, කණ්ණු සිදුහි, නාභාය ද සිදුහි, තන් නාසා ද සිදුහි, බිලඹාපාලිකා නම් වධය ද කරත්, සංකිමුණ්ණිකා නම් වධය ද කරත්, රුහුමුඛ නම් වධය ද කරත්, තේනිමාලිකා නම් වධය ද කරත්, හත්පඤ්ඤානිකා නම් වධය ද කරත්, එරක-වහනිකා නම් වධය ද කරත්, මිරිකාමාසිකා නම් වධය ද කරත්, එණෙයාසක නම් වධය ද කරත්, බලිසමාසිකා නම් වධය ද කරත්, කභාපණ්ණිකා නම් වධය ද කරත්, බාරුපනවිජිකා නම් වධය ද කරත්, පලිසපරිවහනිකා නම් වධය ද කරත්, පලාලපිටිකා නම් වධය ද කරත්, කනිසන තෙලිහුදු ඉසින්, කිසිවෙක් තෙල සොරු දක්නේ ය. එහුට මේ බදු සිතෙක් වෙයි: යම් බදු පාපකම්යන් හෙතු නොව ගෙන අපරාධකාරී සොරු ගෙන රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවැලිහුදු කළත් ද, අසිපතිහුදු හිස සිදිත් ද, මම වැලිත් මේ බදු පමකම් කරන්නෙමි නම්, රජදරුවෝ මිසිදු ගෙන මේ බදු විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවැලිහුදු කළත්, අසිපතිහුදු හිස සිදිත් ය කියා යි. හෙ තෙම ඉභානමයෙහි වූ වරදට බියපත් වූයේ මෙරමාගේ නාණ්ඩ වෙලොගන්මින් නො හැසිරෙයි මහණෙනි, මෙය දූෂවධාදිකවදාය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්පරාධිකවදාය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කිසිවෙක් මෙසේ ක්‍රමණින් සිතයි: 'කායදුග්චරිතයාගේ වනාහි පරලොච ලාමක වූ දූඛවිපාකයෙක, වාග්දුග්චරිතයාගේ පරලොච ලාමක වූ දූඛවිපාකයෙක. මනොදුග්චරිතයාගේ පරලොච ලාමක වූ දූඛවිපාකයෙක. මම වැලිත් කසින් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, වචනයෙන් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, සිතින් දුසිරිත කරන්නෙමි නම්, යම්බදු ඒ දුසිරිතින් මම කාබුන් වරුණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි කුප්පදින්තෙමි ද! නිම ඒ නො වේදැයි. හේ පරලොචිති වරදින් බියපත් වූයේ කායදුග්චරිතය දුරු කායසුවරිතය වඩයි. වාග්දුග්චරිතය දුරු වාක්සුවරිතය වඩයි. මනො-දුග්චරිතය දුරු මනස්සුවරිතය වඩයි. මිරිසිදු ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සම්පරාධිකවදාය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වදා දෙක ය. මහණෙනි, එයාසින් මෙසේ හික්මිය යුතුය: ඉභානමවිපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නමහ. පරලොච විපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නමහ වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලමෝ වදාහීරුක වුවමෝ වන්නමහ යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, සියලු වරදින් මිදෙන්නේය යන යමෙක් ඇදීද, වරදට බිය වන දුලු වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලකු විසින් මෙය කැලහි විය යුතුයි.

2. 1. 1. 2.

පට්ඨානසූත්තං.

2. දොමොති භික්කුවෙ පට්ඨානාති දුරභිසම්භවාති ලොකස්මිං. කතමොති දොමො යස්සෙව ගිහිනං අගාරං අජ්ඣාමසනං චිවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලාන-පච්චයභොසණ්ටරිකාරාහුප්පදානන්දං පට්ඨානං, යස්සෙව අගාරස්මා අනගාරිසං පබ්බජිතානං සබ්බපට්ඨපට්ඨිනස්සග්ගන්දං¹ පට්ඨානං. ඉමාති ඛො භික්කුවෙ දොම පට්ඨානාති දුරභිසම්භවාති ලොකස්මිං. එතදග්ගං භික්කුවෙ ඉමෙසං දුරිතානං පට්ඨානානං යදිදං සබ්බපට්ඨපට්ඨිනස්සග්ගන්දං පට්ඨානං. නස්මාතිහ භික්කුවෙ එවං සිකඛිතබ්බං: සබ්බපට්ඨපට්ඨිනස්සග්ගන්දං පට්ඨානං පදගිස්සාමාහි. එවං හි ථො භික්කුවෙ සිකඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 3.

තපනිසූත්තං.

3. දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා නපනියා. කතමෙ දොමො ඉධ භික්කුවෙ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති කායසුච්චරිතං; චම්-දුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති චම්සුච්චරිතං; මනොදුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති මනොසුච්චරිතං; සො කායසුච්චරිතං මෙ කතන්ති නපපති, අකතං මෙ කායසුච්චරිතන්ති තපපති; චම්දුච්චරිතං මෙ කතන්ති තපපති, අකතං මෙ චම්සුච්චරිතන්ති නපපති; මනොදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තපපති, අකතං මෙ මනොසුච්චරිතන්ති තපපති. ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ දොම ධම්මා තපනියාහි.

2. 1. 1. 4.

අතපනිසූත්තං.

4. දොමෙ භික්කුවෙ ධම්මා අතපනියා. කතමෙ දොමො ඉධ භික්කුවෙ එකච්චස්ස කායසුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති කායදුච්චරිතං; චම්-සුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති චම්දුච්චරිතං; මනොසුච්චරිතං කතං ගොති, අකතං ගොති මනොදුච්චරිතං; සො කායසුච්චරිතං මෙ කතන්ති න තපපති, අකතං මෙ කායදුච්චරිතන්ති න තපපති; චම්සුච්චරිතං මෙ කතන්ති තපපති, අකතං මෙ චම්දුච්චරිතන්ති න තපපති; මනොසුච්චරිතං මෙ කතන්ති තපපති, අකතං මෙ මනොදුච්චරිතන්ති තපපති. ඉමෙ ඛො භික්කුවෙ දොම ධම්මා අතපනියාහි.

1. සබ්බපට්ඨපට්ඨිනස්සග්ගන්දං - අධ්මකපා

2. 1. 1. 2.

ප්‍රධාන සූත්‍රය

2. මහණෙනි, ලොවහි දුකසේ පිරිය යුතු මේ (ප්‍රධාන) වීරියයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ගිහිගෙයි වසන ගිහියන්ගේ චිවර-පිණ්ඩපාන - ශයනාසන - උලානප්‍රභාසය - හෙමන්තය - පරිභ්‍යාස දීම පිණිස යම් වීරියයෙක් වේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම අනාගාරිය සංඛ්‍යාත ශාසනයට පාමණිය වූන්ගේ (සංඛ්‍යා - සෙලා - අභිසංඛාර සංඛ්‍යාත) සියලු උපයින් බැහැර ලිම වූ නිවන් පිණිස යම් වීරියයෙකුත් වේ ද (යන දෙකයි.) මහණෙනි, ලොවහි දුකාර වූ මේ වීරියයෝ දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ ද්විවිධ වීරියයන් අනුරෝන් සියලු උපයින් දුරලිම පිණිස යම් වීරියයෙක් වේ නම්, පොල අග්‍ර වේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ නික්මිය යුතුයි: සියලු උපයින් දුරලිම පිණිස වීරිය වඩන්නාමයි මෙසේ ම තොප විසින් නික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 3.

තපනීය සූත්‍රය

3. මහණෙනි, මේ තපනීය (සිත් සතැවුලියෙන් නවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි නිසිවකු විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. කාය සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. වාක්සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. මනස්සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලදු යි නැවෙයි මා විසින් කායසුවරිතය නොකරණ ලදු යි නැවෙයි මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලදු යි නැවෙයි. මා විසින් වාක්සුවරිතය නොකරණ ලදු යි නැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලදු යි නැවෙයි. මා විසින් මනස්සුවරිතය නොකරණ ලදු යි නැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි තවන ධර්මයෝ දෙදෙන වෙති.

2. 1. 1. 4.

අතපනීය සූත්‍රය

4. මහණෙනි, මේ අතපනීය වූ (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසිවකු විසින් කායසුවරිතය, කරණ ලද වෙයි. කායදුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාක්සුවරිතය කරණ ලද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. මනස්සුවරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායසුවරිතය කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මා විසින් කායදුශ්චරිතය නො කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මා විසින් වාක්සුවරිතය කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය නො කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මා විසින් මනස්සුවරිතය නො කරණ ලදු යි නො නැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අතපනීය (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනයි.

2. 1. 1. 5.

උපක්කමසුතං.

5. දවිනාහා භික්ඛවෙ ධම්මානං උපක්කමසිං: යා ච අසනතුට්ඨිතා කුසිලෙසු ධම්මෙසු, යා ච අපපට්ඨාතිතා පට්ඨානසම්. අපපට්ඨාති සුදුහං භික්ඛවෙ පදහාමි: කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨි ච අචසිස්සතු සරිසෙර, උපසුසස්සතු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තඛබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිථා චිරියස්ස සන්තං¹ භවිස්සතිති. තස්ස මොහං භික්ඛවෙ අපමාදාදිගතා බොධි, අපමාදාදිගතො අනුතතරො යොගකෙතිමො.

තුමො වෙපි භික්ඛවෙ අපපට්ඨානං පදහසායාථ: කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨි ච අචසිස්සතු සරිසෙර, උපසුසස්සතු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තඛබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිථා චිරියස්ස සන්තං භවිස්සතිති. තුමොපි භික්ඛවෙ න චිරියෙව යස්සන්තං කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්ම අනගාරියං පඛබ්ජන්ති, තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨංච ධම්මෙ සසං අභික්කමසි සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා මිහරිස්සථ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එචං සිද්ධතිඛබ්බං: අපපට්ඨානං පදහසාම, කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨි ච අචසිස්සතු සරිසෙර, උපසුසස්සතු මංසලොභිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසචිරියෙන පුරිසපරිකාමෙන පත්තඛබ්බං, න තං අපාපුණ්ණිථා චිරියස්ස සන්තං භවිස්සතිති. එචං භි වො භික්ඛවෙ සිකතිඛබ්බන්ති.

2. 1. 1. 6.

සංකෙසුප්පතිස සුතං.

6. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: යා ච සංකෙසුප්පතියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතා, යා ච සංකෙසුප්පතියෙසු ධම්මෙසු නිබ්බදනුපස්සිතා.

සංකෙසුප්පතියෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සි මිහරතො රුහං නපප්පහති², දොසං නපප්පහති, මොහං නපප්පහති. රුහං අපහාය දොසං අපහාය මොහං අපහාය න පරිමුච්චති ජාතිසා ජරාස මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති. න පරිමුච්චති දුකාසමාති වදුමි.

සංකෙසුප්පතියෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු නිබ්බදනුපස්සි මිහරතො රුහං පප්පහති, දොසං පප්පහති. මොහං පප්පහති. රුහං පහාය දොසං පහාය මොහං පහාය පරිමුච්චති ජාතිසා ජරාස මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දොමනස්සෙති උපායාසෙති පරිමුච්චති දුකාසමාති වදුමි. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

1. සන්තං - සසා. මජ්ඣං. 2. න පප්පහති - මජ්ඣං.

2. 1. 1. 5.

උපකරණය සූත්‍රය

5. මහණෙනි, මම ධර්මයන් දෙදෙනෙකුගේ ගුණ ඵලය දැන ගනිමි: (ධර්මාදි) කුශලධර්මයන්හි (මෙතෙක් පමණකි) යම් නොපසුබස්නා බවෙන් වේ ද, ප්‍රධන් වීර්යයෙහි යම් නොපසු බස්නා බවෙන් වේ ද (යන දෙකයි). මහණෙනි, මම නොපසු බස්නා සැහැටි ඇත්තෙමි 'එකානායෙන් සිරුරෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරික්‍රමයෙන් ලාබ්‍ය යුතු වේ නම්, එය නො ලාබ වීර්යයාගේ නැඟීමේ (නැවැත්මේ) නම් නො වේ ය' යි චාර වැසිමි. මහණෙනි, ඒ මා විසින් සමෝධිය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලද, අනුහතර වූ (අභිත්ථල, නිව්ඤ්ඤා සංඛ්‍යාන) යොග්‍යමය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලදී.

මහණෙනි, තෙව් දු නො පසු බස්නා චාර වඩව: 'එකානායෙන් සිරුරෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරික්‍රමයෙන් ලාබ්‍ය යුතු වේ නම්, එය නො ලාබ වීර්යයාගේ නැවැත්මෙන් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තෙව් දු මද කලෙකින් ම යමක් (යම් රහත්ථලක්) උදෙසා කුලපුත්‍රයෝ ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සංඛ්‍යාන ශාසනයට මොනොවට යෙන් නම්, මානිබ්‍රහ්මවද්‍රියෙහි කෙළවර වූ ඒ අනුහතර ආර්යථලය දිට්‍ඨමයෙහි ම තුළු විශිෂ්ටභූතයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සපයා වාසය කරව.

මහණෙනි, එතෙසින් මෙසේ නික්මිය යුතුයි: 'මාගේ සිරුරෙහි එකානායෙන් සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ විසල්වො, නො පසුබස්නා චාර වඩන්නමහ, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවීර්යයෙන් පුරුෂපරික්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු වේ නම්, එයට නො පැමිණ වීර්යයාගේ නැඟීමෙන් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම නික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 6.

සංයෝජනීය සූත්‍රය

6. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දහවිධ සංයෝජනයකට ප්‍රත්‍යය වූ භ්‍රෙහුමක ධර්මයන් විෂයෙහි යම් ආකාරයක විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි යම් උකවලී විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, යන මේ දෙකය.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන් විෂයෙහි ආකාරය විසින් දැක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය නො හරනේ ය. ද්වේෂය නො හරනේ ය. මොහය නො හරනේ ය. රුචය නො හැර ද්වේෂය නො හැර මොහය නො හැර ජාතියෙන් ජරයෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලැස්මෙන් දුකින් දෙමනසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් නො මිදෙයි. වට දුකින් නො මිදේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි නිවේද වශයෙන් බලන සුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය හරනේ ය, ද්වේෂය හරනේ ය, මොහය හරනේ ය, රුචය හැර ද්වේෂය හැර මොහය හැර ජාතියෙන් ජරයෙන් මරණයෙන් ශොකයෙන් වැලැස්මෙන් දුකින් දෙමනසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් මිදෙයි. වට දුකින් මිදේ ය යි කියමි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙන යි.

2. 1. 1. 7

කණ්ණසුතං.

7. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කණ්ණා කතමෙ දො: අතිරික්ඛෙව අනොගත-
පසංඛු. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා කණ්ණාති.

2. 1. 1. 8

සුක්කසුතං.

8. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුක්කා. කතමෙ දො: තිරි ව ඔත්තපසංඛු.
ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මා සුක්කාති.

2. 1. 1. 9.

චරියාසුතං.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ සුක්කා ධම්මා ලොකං පාලෙනාති. කතමෙ දො:
තිරි ව ඔත්තපසංඛු. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සුක්කා ධම්මා ලොකං
ත පාලෙය්ස, නසිධ පසංඛුයෙථ මාහාති වා මාභුච්ඡාති වා මාභුලානිති වා
ආචරියභරියාති වා ගරුතං දරාති වා, සමෙහදා ලොකො අගමිස්ස, යථා
අපේළකා කුකුඤ්චස්ස කරා සොනසීගාලා යස්මා ව බො භික්ඛවෙ ඉමෙ දො
සුක්කා ධම්මා ලොකං පාලෙනාති, නස්මා පසංඛුයෙති¹ මාහාති වා මාභුච්ඡාති වා
මාභුලානිති වා ආචරියභරියාති වා ගරුතං දරාති වාති.

2. 1. 1. 10.

වස්සපනාසිකාසුතං.

10 දොමා භික්ඛවෙ වස්සපනාසිකා. කතමා දො: සුරිථිකා ව
පච්ඡිථිකා ව. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො වස්සපනාසිකාති

වස්සපනාසිකාවග්ගො පඨමො

කසෙසුඤ්ඤා :

චර්ජා පටානා දො තපනියා

උපස්සෙඤ්ඤාතෙන පසංඛුමං

සංඝෙඤ්ඤාජනස්ස කණ්ණස්ස

සුක්කං චරියා වස්සපනාසිකෙත වග්ගො.*

2. 1. 1. 7.

භෞත සූත්‍රය

7. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණ (පාෂාඨයෝ) දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්න: (පවට චිත්‍රිතැති බව වූ) අභිරික්ක ද (පවට බිරිතැති බව වූ) අනොත්තප්පය ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණධෘතියෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 8.

සුක්ක සූත්‍රය

8. මහණෙනි, මේ ශුක්ල (කුකුල) ධෘතියෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්න: (පවට විදුෂාති බව වූ) හිරිය ද (පවට බිරිතැති බව වූ) ඔහ්නප්පය ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධෘතියෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 9.

වරියා සූත්‍රය

9. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධෘතියෝ දෙදෙන ලොව පාලනය කරන්න. කවර දෙදෙනෙක යන්න: හිරිය හා ඔහ්නප්පය වේ. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධෘතියෝ දෙදෙන ලොව නොපල්ලානු නම්, මෙලෙව්නි වැදූ මවැ සි හෝ සුළු මවැ සි හෝ නැඳියැ සි හෝ ආදුරුබිරියැ සි හෝ ගුරුප්පෝ අත්බරහ සි හෝ (වෙනස) නො පැණෙයි. ලොහයෝ එළු නිරෝච්ඡන් මෙන් ද කුකුළු සුරන් මෙන් ද බිඳු සිවුලුන් මෙන් ද පණන් බිඳුලට යන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් මේ ශුක්ල ධෘතියෝ දෙදෙන ලොව රනින් ද, එහෙයින් වැදූ මවැ සි හෝ සුළු මවැ සි හෝ නැඳියැ සි හෝ ආදුරුබිරියැ සි හෝ ගුරුප්පෝ අත්බරහ සි හෝ (වෙනස) පැණෙයි.

2. 1. 1. 10.

වසසුපනාසිකා සූත්‍රය

10. මහණෙනි, මේ වස් ඵළුබිම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්න: පෙරවස් ඵළුබිම ය, පසුවස් ඵළුබිම ය (යන දෙකයි). මහණෙනි, මේ වනාහි වස් ඵළුබිම් දෙක යි.

පළමු වසසුපනාසිකා වගයි.

එහි උද්දානය:

වර්ෂ සූත්‍රය, පටාන සූත්‍රය, නපනිය සූත්‍ර දෙකය, පස්වන උපසංකප්පන සූත්‍රය, සංයෝජන සූත්‍රය, කණ්ණ සූත්‍රය, සුක්ක සූත්‍රය, වරියා සූත්‍රය, වසසුපනාසිකා සූත්‍රය දැයි මෙයින් වර්ග වේ.

2. අධිකරණවගෙහා

2. 1 2. 1.

[සාමන්තිදානං]

11. දෙමානි හික්කවෙ බලානි. කනමානි දෙව: පටිසංඝානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කනමඤ්ච හික්කවෙ පටිසංඝානබලං: ඉධ හික්කවෙ එකච්චා ඉති පටිසංඝානිකානි: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, චච්චිච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව¹ ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චානි සො ඉති පටිසංඝාය කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති. චච්චිච්චරිතං පභාය චච්චුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුළචිති හික්කවෙ පටිසංඝානබලං. කනමඤ්ච හික්කවෙ භාවනාබලං. නත්ත හික්කවෙ යමිදං² භාවනාබලං. සෙබමෙතො³ බලං. සෙබා හි සො හික්කවෙ බලං ආගම්ම රුගං පජ්ඣති, දෙසං පජ්ඣති, මොහං පජ්ඣති, රුගං පභාය දෙසං පභාය මොහං පභාය යං අඤ්ඤං, හං න කරොති.⁴ යං පාපං, හං න සෙවති. ඉදං චුළචිති හික්කවෙ භාවනාබලං. ඉමානි බො හික්කවෙ දෙව බලානිති.

2. 1. 2. 2.

12. දෙමානි හික්කවෙ බලානි. කනමානි දෙව: පටිසංඝානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කනමඤ්ච හික්කවෙ පටිසංඝානබලං: ඉධ හික්කවෙ එකච්චා ඉති පටිසංඝානිකානි: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. චච්චිච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චානි සො ඉති පටිසංඝාය කායදුච්චරිතං පභාය කායසුචරිතං භාවෙති, චච්චිච්චරිතං පභාය චච්චුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුළචිති හික්කවෙ පටිසංඝානබලං. කනමඤ්ච හික්කවෙ භාවනාබලං: ඉධ හික්කවෙ හික්කු සතිසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති විචෙකතිසංඝානං විරුගතිසංඝානං නිරුධතිසංඝානං වොස්සගාපරිනාමිං. ධම්මවිචයසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති -පෙ- විරියසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති -පෙ- විහිසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති -පෙ- පස්සද්ධිසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති -පෙ- සමාධිසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති -පෙ- උපෙකනාසමෙබ්බාසංඝානං භාවෙති විචෙකතිසංඝානං විරුගතිසංඝානං නිරුධතිසංඝානං වොස්සගාපරිනාමිං. ඉදං චුළචිති හික්කවෙ භාවනාබලං. ඉමානි බො හික්කවෙ දෙව බලානිති.

1. දිට්ඨො ධම්මෙ - සිමු PTS. 2. යමිදං - සිමු. 3. සෙබාන මෙතං බලං - මජ්ඣං. සෙබසෙසනංවි බලං - සාජ්චි. 4. හ හං කරොති - මජ්ඣං.

2. අධිකරණ වගීය

2 1. 2 1.

[සැවැත් ගිදුකයි.]

11. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකෙහි යත්: පටිසංඛාත - බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසංඛාතබලය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි නිසිවෙක් මෙසේ භ්‍රවණින් පස්විකා බලයි: “කායදුගච්ඡිකාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. වාග්දුගච්ඡිකාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. මනෝදුගච්ඡිකාගේ ලාමක වූ විපාකය දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි” යි. හෙතෙම මෙසේ භ්‍රවණින් බලා කායදුගච්ඡිකා හැරපියා කායසුච්චිකා වඩයි. වාග්දුගච්චිකා හැරපියා වාග්සුච්චිකා වඩයි. මනෝදුගච්චිකා හැරපියා මනස්සුච්චිකා වඩයි. ඔරිසිද අත්භව පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙය පටිසංඛාතබලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, එහි ලායම භාවනාබලයෙක් වේ නම්, මෙය සොක්ක - බලය වේ. මහණෙනි, හේ සොක්කබලයට පැමිණ රාගය හැරලයි. දොෂය හැරලයි. මොහය හැරලයි. රාගය හැර ලා, දොෂය හැර ලා, මොහය හැර ලා යමෙක් අකුල වේ නම් එය නො කෙරෙයි. යමෙක් පව වේ නම් එය නො සෙවින්නේය. මහණෙනි, මෙය භාවනාබලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 2.

12. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකෙහි යත්: පටිසංඛාත - බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසංඛාතබලය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසිවෙක් මෙසේ භ්‍රවණින් පස්විකා බලයි: කායදුගච්ඡිකාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. වාග්දුගච්චිකාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. මනෝදුගච්චිකාගේ ලාමක විපාකය දිවුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. හේ මෙසේ භ්‍රවණින් බලා කායදුගච්චිකා හැරපියා කායසුච්චිකා වඩයි. වාග්දුගච්චිකා හැරපියා වාග්සුච්චිකා වඩයි. මනෝදුගච්චිකා හැරපියා මනස්සුච්චිකා වඩයි. ඔරිසිද අත්භව පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පටිසංඛාතබලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පොළව විවේකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කොලපරිත්‍යාගය හා නිව්‍යාණප්‍රසංගය පිණිස පිරිනමන සතිසමෝච්ඡායකමය වඩයි. ධම්මවිමසමෝච්ඡායකමය වඩයි. විරියසමෝච්ඡායකමය වඩයි. පිනිසමෝච්ඡායකමය වඩයි. පසාදසමෝච්ඡායකමය වඩයි. සමාධිසමෝච්ඡායකමය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කොලපරිත්‍යාගය හා නිව්‍යාණප්‍රසංගය පිණිස පිරිනමන උපෙක්ඛාසමෝච්ඡායකමය වඩයි. මහණෙනි, මේ භාවනාබලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ බල දෙකයි.

2. 1. 2. 3.

13. දෙවමානි භික්කුවෙ බලානි. කතමානි දෙව: පටිසංඝානබලංගා වහාබලංගා. කතමස්ස භික්කුවෙ පටිසංඝානබලං: ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා ඉති පටිසංඝානනි කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායස්ස, වච්චිච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායස්ස, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායස්ස. සො ඉති පටිසංඝාය කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්චිච්චරිතං පහාය වච්චිච්චරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුඛං අන්තරානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්කුවෙ පටිසංඝානබලං. කතමස්ස භික්කුවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්කුවෙ භික්ඛු විවිච්චිතං කාමෙහි විවිච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්පන්නං සම්මාරං විවෙකජං ජිනිසුඛං පස්මං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විනාශක-විවාරනං චුපසමා අභිකුන්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අම්මාරං සමාධිජං ජිනිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ටිනියා ව විරුගා උපෙක්කකො ව විහරති සතො ව සම්පජ්ජානො, සුඛස්ස කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියො ආවික්කන්තං උපෙක්කකො සනිමා සුඛමිහාරීති, නතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙමනස්සානං අත්ථමාමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්කාසනි-පාරිසුද්ධිං වහුන්තං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චුච්චති භික්කුවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්කුවෙ දෙව බලානිති.

2. 1. 2. 4.

14. දෙවමානි භික්කුවෙ නථාගතස්ස ධම්මදෙසනා. කතමා දෙව: සංඛිතෙනන ව, වින්දාරෙන ව. ඉමා ඛො භික්කුවෙ දෙව නථාගතස්ස ධම්මදෙසනානි.

2. 1. 2. 5

15. යස්මිං භික්කුවෙ අධිකරණෙ ආපනො² ව භික්ඛු චොදකො ව භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තනානං පච්චිච්චෙකති³, නසෙවනං භික්කුවෙ අධිකරණෙ පාටිකසිං, දීඝත්තාය බරත්තාය වාලත්තාය සංවත්තිස්සති, භික්ඛු ව න ථාසුකං⁴ විහරිස්සන්ති. යස්මිං ව ඛො භික්කුවෙ අධිකරණෙ ආපනො ව භික්ඛු චොදකො ව භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තනානං පච්චිච්චෙකති,³ නසෙවනං භික්කුවෙ අධිකරණෙ පාටිකසිං, න දීඝත්තාය බරත්තාය වාලත්තාය සංවත්තිස්සති, භික්ඛු ව ථාසුකං⁴ විහරිස්සන්ති:

1. පස්මංගානං - සි. ඉ. 2. අපනාපංකනා - සංඛි. 3. පච්චිච්චෙකති - සි. ඉ. 4. ථාසු - සංඛි. 5. විහරිස්සන්ති - සි. ඉ.

2. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙහි. කවර දෙකක යත්: පටිසංඛානබලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසංඛානබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොවහි නිසිවෙන් මෙසේ නුවණින් පස්විසා බලයි: කාය-දුග්ඛර්තයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිදුදුමයෙහි ද පරලොවහි ද වෙයි. වාග්දුග්ඛර්තයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවහි ද පරලොවහි ද වෙයි. මනෝදුග්ඛර්තයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොවහි ද පරලොවහි ද වෙ. තේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුග්ඛර්තය හැරපියා කායසුවර්තය වඩයි. වාග්දුග්ඛර්තය හැරපියා වාග්සුවර්තය වඩයි. මනෝදුග්ඛර්තය හැරපියා මනස්සුවර්තය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පිරිවටයි. මහණෙනි, මේ පටිසංඛාන-බලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුලලධම්මෙන් වෙන් ව ම විනාසි සනිහ වූ විචාර සනිහ වූ චිත්තයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමයානාය උපයා වෙසෙයි. විනාසිවිචාරයන්ගේ සනතිදීමෙන් අධ්‍යානම-යෙහි මනා පැහැදීම ඇති විෂයයාගේ එකාග්‍රතාවය ඇති විනාශීර්තිත වූ විචාරර්තිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති අවිනිශ්චයානායට ඇටි ඇටි සද සමවාද වෙසෙයි. මුනිනුගේ ද චරාගයෙන් උපෙක්ඛාව ඇත්තේ ද සමානිමත් වූයේ ද සමයක්ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. තමන් සුව පිළිවිදියි ආයාගියෝ “උපෙක්ඛා ඇත්තේ සෘණිත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තොත්” යි යම් යානාලාභියකු (ගෙණි. කියද්ද, ඒ නාමිකයානායට පමණ වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රනාණයෙන් දුකයාගේ ද ප්‍රනාණයෙන් කාලා ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අසාධනමයෙන් නොදක් නොසුව වූ උපෙක්ඛාසමාන පරිශුද්ධිය ඇති වතුභික්ෂානායට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙය භාවනාබලය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි බල දෙකයි

2. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ මේ ධම්මදෙශනා දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යත්: සංකෙපිත දෙසුම් හා විහර විසිත් දෙසුම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි තථාගතයන් වහන්සේගේ ධම්මදෙශනා දෙක ය.

2. 1. 2. 5.

15. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද මොනොවට හෙමේ ම නමා නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා හෙල කැමැති විය යුතුය: දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රථබස්තම පිණිස, කාකුළබව පිණිස (ඒ අධිකරණය) පවත්නේ ය. හිසුනු ද සුවසේ නො වසන් නානුය යි

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිලා (ඇවැත්) අවන් මහණ ද (ඇවැත්) වොදනා කරණ මහණ ද හෙමේ ම මොනොවට නමා නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි දී හෙල කැමැති විය යුතුය: දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රථබස්තම පිණිස, කාකුළබව පිණිස (ඒ අධිකරණය) නො පවත්නේ ය. හිසුනු ද සුවසේ වසන් නානුය යි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති: ඉධ භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු ඉති පටිසංඤ්චිතාති, අහං බො අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නා¹ මං සො භික්ඛු අදදස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නො වෙ අහං අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, න මං සො භික්ඛු පසෙය්‍යය අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, යස්මා ච බො අහං අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නස්මා මං සො භික්ඛු අදදස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, දිස්වා ච පන මං සො භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන අත්තනමිතො අහොසි, අත්තනමිතො සමානො අත්තනමිතවචනං මං සො භික්ඛු අවච. අත්තනමිතවචනාහං හෙත භික්ඛුතා ටුතොනා සමානො අත්තනමිතො අහොසිං, අත්තනමිතො සමානො පරෙසං ආරොවෙසිං, ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඛකද්‍යයකංච හණ්ඩයමිතාති, එවං බො භික්ඛවෙ ආපනොනා භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති: ඉධ භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු ඉති පටිසංඤ්චිතකිති: අයං බො භික්ඛු අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, ²නාහං ඉමං භික්ඛුං අදදසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නො වෙ අයං භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නාහං ඉමං භික්ඛුං පසෙය්‍යයං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, යස්මා ච බො අයං භික්ඛු අකුසලං ආපනොනා කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නස්මා අහං ඉමං භික්ඛුං අදදසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, දිස්වා ච පනාහං ඉමං භික්ඛුං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, අත්තනමිතො අහොසිං, අත්තනමිතො සමානො අත්තනමිතවචනාහං ඉමං භික්ඛුං අවචං, අත්තනමිතවචනාහං භික්ඛු මයා ටුතොනා සමානො අත්තනමිතො අහොසි, අත්තනමිතො සමානො පරෙසං ආරොවෙසි, ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඛකද්‍යයකංච³ හණ්ඩයමිතාති, එවං බො භික්ඛවෙ වොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති.

යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපනොනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති, නසෙන්නං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකස්සං දිස්වනාය බරතතාය වාලානාය සංවතතිස්සති, භික්ඛු ච න එසුකං විහරිස්සන්තිති, යස්මිං ච බො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපනොනා ච භික්ඛු වොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙකකිති, නසෙන්නං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකස්සං න දිස්වනාය බරතතාය වාලානාය සංවතතිස්සති, භික්ඛු ච එසුකං විහරිස්සන්තිති.

1. මං සො භික්ඛු-මජ්ඣං, නස්මා මං සො භික්ඛු - සෘ, සි 1.

2. අහං ඉමං භික්ඛුං - මජ්ඣං, සෘ, 3. සුඛකද්‍යයකංච - සෘ,

මහණෙනි, කෙසේ නම් ආවාත් අවන් මහණ මොනොවට හෙමේ ම නමා නුවණින් බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙති (ආවාත්) අවන් මහණ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ වනාහි කරුණ කසිත නිසිදෙසක් ම අකුසලට (අන්‍යතර ආපනතියකට) අවන්ම. ඒ මහණ කසිත් නිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපනති) යකට අවදනා ඒ මා දිටි. මම වැලිත් කසිත් යම් ම අකුසල (ආපනති) යකට නො අවන්තෙමි නම්, ඒ මහණ කසිත් නිසියම් අකුසල (ආපනති) යකට අවදනා මා නො දක්නේ ය. යම් හෙයකින් මම කසිත් නිසියම් අකුසල (ආපනති) යකට අවන්තෙමි මේ ද, එහෙයින් ඒ මහණ කසිත් නිසියම් ප්‍රදේශමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දිටි. ඒ මහණ කසිත් නිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මා දැක ද නො සතුටු සිත් ඇති විය. නොසතුටු සිත් ඇත්තේ ම ඒ මහණ මට නො සතුටු බස් කිය. මම ඒ මහණහු විසින් නො සතුටු බසින් නියනු ලැබුයේ ම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීම. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම අනුතට සැළ කෙළේ. මෙසේ භාණ්ඩයෙහි සුළුවන් දෙන්නකු සෙසින් ඒ අධිකරණයෙහි මාගේ ම (දෙවැදූරුම්) අපරාධයක් මා බබාගෙන නැගිනා' යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ආවාත් අවන් මහණ හෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් චෝදනා කරණ මහණ හෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙති චෝදක භික්ෂු හෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ මහණ හෙමේ වනාහි කසිත් නිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසල (ආපනති) යකට අවන්තේය. මම කසිත් නිසියම් එකදෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා ඒ මහණහු දිටිමි. ඉදින් මේ මහණ කසිත් නිසියම් අකුසලයකට නො අවදනේ නම්, මම කසිත් යම් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු නො දක්නෙමි. යම් හෙයකින් මේ මහණ හෙමේ කසිත නිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවන්තේ ද, එහෙයින් මම කසිත් නිසියම් දෙයක් ම අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දිටිමි. කසිත් නිසියම් දෙයමාත්‍ර වූ අකුසලයකට අවදනා මේ මහණහු දැක ද මම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙමි වීම. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙමි ම මේ මහණහට නො සතුටු බස් කිමි. මා විසින් නො සතුටු බසින් නියනු ලැබුයේ ම මේ මහණ නො සතුටු සිත් ඇති විය. නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ම එය අනුතට සැළ කෙළේය. මෙසේ ඒ අධිකරණයෙහි ලා භාණ්ඩයෙහි සුළුවන් දෙන්නකු සේ මාගේ ම (දෙවැදූරුම්) අපරාධයක් මා බබාගෙන නැගිනා' යි. මහණෙනි, මෙසේ චෝදක මහණ හෙමේ මොනොවට හෙමේ ම නමා නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිහි ආවාත් අවන් භික්ෂු හෙමේ ද චෝදක භික්ෂු හෙමේ ද හෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රථබස්කම් පිණිස කැකුළබැව් පිණිස (අධිකරණය) පවත්නේය. භික්ෂුහු ද සැපයේ නො වසන්තාහු' යි. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙකිහි ලා (ආවාත්) අවන් මහණ හෙමේ ද ආවාතින් චෝදනා කරණ මහණ හෙමේ ද හෙමේ ම නමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රථබස් කම් පිණිස කැකුළබැව් පිණිස අධිකරණය නො පවත්නේ ය. භික්ෂුහු ද සැපයේ වසන්තාහු' යි.

2. 1. 2. 6.

16. අථ ඛො අඤ්ඤානරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තොනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධං සමෙවාදි. සමෙවාදනියං කථං සාරුඤ්ඤං
චිතිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනොතා ඛො සො බ්‍රාහ්මණො
භගවතාං එතදවොච: කො භු ඛො හො ගොතමි හෙභු, කො පච්චයො, යෙන
මිධෙකළේච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං චිතිපාතං
නිරයං උපපජ්ජන්තිහි?

[භගවා:]

අධම්මවරියා¹ විසම්මරියා හෙභු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකළේච සත්තා
කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තිහි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන හො ගොතමි හෙභු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකළේච
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිහි?

[භගවා:]

ධම්මවරියා සම්මවරියා හෙභු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකළේච සත්තා කායස්ස
හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිහි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභිකක්කන්තං හො ගොතමි අභිකක්කන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි ගො
ගොතමි නිකක්කජ්ජිතං වා උකක්කජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුකස්ස වා
මග්ගං අභිකෙට්ඨෙය්‍ය² අකිකාසෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය, 'චක්ඛුමිනොතා
රුපානි දකඛිනාහි'²ති, එවමෙව හොතා ගොතමෙත අනෙකපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො. එසාහං භවගතං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
සංඝස්ඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙභු අජ්ඣතගො පාණ්ඩපෙතං
සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 7.

17 අථ ඛො ජාණ්ණස්සොණ් බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තොනුපසඛකම්
උපසඛකම්භා භගවතා සද්ධං සමෙවාදි -පෙ- එකමන්තං නිසීනොතා ඛො
ජාණ්ණස්සොණ් බ්‍රාහ්මණො භගවතාං එතදවොච. කො භු ඛො හො ගොතමි,
හෙභු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකළේච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා
අපායං දුගගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තිහි.

[භගවා:]

කතත්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතත්තා ච එවමිධෙකළේච සත්තා කායස්ස හෙද
පරමමරණා අපායං දුගගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තිහි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන හො ගොතමි හෙභු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකළේච
සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තිහි.

1. අධම්මවරිය විසම්මවරියා හෙභු - සඃ.

2. දකඛිනාහි - සඃ. මජ්ඣ.

2. 1. 2. 6.

16. එකල්හි නොපාල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග තුස්තකථාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කථාව නිමවා එකත් පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළේ ය: ‘හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ ලොවිහි ආනාමි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ නිදර්ශන වූ විවිධ පහතයට නැන් වූ තීරයට (උපපාත වශයෙන්) පැමිණෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේය?’

[හඟවත්තූ:]

බමුණ, අධිවිවර්ත සංඛ්‍යාත විෂම ව්‍යව්‍යාස හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ආනාමි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගීහි වූ විනිපාත වූ තීරයට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

හවන් ගෞතමයෙනි, මෙලොවිහි ආනාමි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වභාවයට එළඹෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[හඟවත්තූ:]

බමුණ, ධර්මව්‍යව්‍යාස සංඛ්‍යාත සමව්‍යව්‍යාස හෙතු කොට ගෙන මෙසේ මේ ලොවිහි ආනාමි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වභාවයට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස! යම් සේ යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කොට තබන්නේ, පිළිසන් වූවක් හෝ වැසුම් හරහන් මැළලා වුවහට හෝ මග කියන්නේ ‘ආස් ආත්තෝ රු දක්කාහුය’ යි බොල් අදුරෙහි හෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එසෙයින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ගත්තිසරින් ධර්ම ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය. ඒ මම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්ම ද භික්ඛුසංඝයා ද සරණ යෙමි. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමයෙන් සරණ ගිය උවසුවක සේ රැස්තා සේක්වා’ යි.

2. 1. 2. 7.

17. එකල්හි ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වීය ... එකත් පසෙක හුන් ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙනින් මේ ලොකයෙහි ආනාමි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ තීරයට යෙත් නම්, (එයට) හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[හඟවත්තූ:]

බමුණ, කළ බැවිනුදු නොකළ බැවිනුදු මෙසේ මේ ලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ තීරයට එළඹෙත්.

[බමුණ:]

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙනින් මේ ලොව කිසි සත්‍ය කෙනෙක් සුගති සංඛ්‍යාත ස්වභාවයට එළඹෙත් නම්, (එයට) හෙතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවා:]

කතන්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

න ඛො අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිභොත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං¹ අවිභවතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිභොත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජාතෙය්‍යන්ති.

හෙත භි බ්‍රාහ්මණ දුණ්හි, සාධුකං මතසි කුරුහි, භාසිස්සාමිති. එවමෙහාහි ඛො ජාණ්ණස්සොණී බ්‍රාහ්මණො භගවතො පඨවස්සොඨි: භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුචරිතං. චම්ප්ප්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති චම්ප්ප්චරිතං. මනොදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුචරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ච අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපාසං දුග්ගති විතීපාන තීරය උපපජ්ජන්ති.

ඉධ ජන බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුච්චරිතං. චම්ප්ප්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති චම්ප්ප්චරිතං. මනොසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුච්චරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතන්තා ච අකතන්තා ච එවමිධෙකච්ච සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අභිකසන්ත හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මි. භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 8.

19. අථ ඛො ආයස්මි ආනිඤ්ඤ යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උප-සඤ්ඤාමිච්චා ගගවන්තං අභිවාදෙච්චා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

එකංසෙනාහං ආනන්ද අකරණීයං චදුමි කායදුච්චරිතං චම්ප්ප්චරිතං මනොදුච්චරිතන්ති.

1. විජ්ජාරෙන අත්ථං අවිභවතස්ස - යාමිප්පොත්තො අයං ධා දිස්සති.

[භගවත්තු:]

බමුණ, කළබාවිහුදු නොකළ බැවිහුදු මෙසේ මෙ ලොව නිසි සහති කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාව සවිතීයව එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මෙ භාෂිතයාගේ අනිය මම විතර විසින් නො දකිමි. යම්සේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මෙ භාෂිතයාගේ අනිය විතර විසින් දැනගන්නොම ද එපරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම දෙසන සේක් නම් මැනවි.

බමුණ, එසේ වී නම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, දෙසමි යි. එසේය වහන්සැ' යි ජාණ්ණසොණී බ්‍රාහ්මණ නොමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඔප්පිවදන් අරුත්විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, මෙ ලොවයෙහි නිසිවකු විසින් කායදුග්‍යවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායසුචරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්දුග්‍යවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්සුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. මනෝදුග්‍යවර්තය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනෝසුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි තළ බැවිහුදු නො කළ බැවිහුදු මෙ ලොවහි නිසි සහති කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු මෙසේ සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව නිසිවකු විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායදුග්‍යවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්සුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්දුග්‍යවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. මනෝසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනෝදුග්‍යවර්තය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැවිහුදු නො කළ බැවිහුදු මෙ ලොවහි නිසි සහති කෙනෙක් මෙ පරිද්දෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාව සවිතීයව එළඹෙත්.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිකිමි කොට සරණ ගිය උචසුටකු සේ මා රැස්නා සේක්වායි.

2. 1. 2. 8.

18. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ආනඤ්ඤ, මම කායදුග්‍යවර්තය වාග්දුග්‍යවර්තය මනෝදුග්‍යවර්තය එකානන්තයෙන් නො කළ යුතුයි කියමි.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භන්තෙ භගවතා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ කො ආදිනවො පාටිකඤ්ඛාති.

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදිනවො පාටිකඤ්ඛාති.

අනන්‍යාපි අනන්‍යානං උපවදති, අනුච්චිව විඤ්ඤා ගරභනති, පාපකො කිතතිසද්දො අබ්‍රහ්මචරිති, සමමුලොභා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරයං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අකතානං කායදුච්චරිතං වච්චුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආදිනවො පාටිකඤ්ඛාති.

එකංසෙනානං ආනන්ද කරණීයං වදාමි කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතනති.

[ආනන්දෝ:]

යමිදං භන්තෙ භගවතා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ කො ආනිසංසො පාටිකඤ්ඛාති?

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඤ්ඛාති.

අනන්‍යාපි අනන්‍යානං උපවදති, අනුච්චිව විඤ්ඤා පසංසනති, කල්‍යාණො කිතතිසද්දො අබ්‍රහ්මචරිති, අසමමුලොභා කාලං කරොති, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අකතානං කායසුචරිතං වච්චුච්චරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කසිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඤ්ඛාති.

2. 1. 2. 9.

19. අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣථ. සක්කා භික්ඛවෙ අකුසලං පජ්ඣිතුං. නො වෙ නං¹ භික්ඛවෙ සක්කා අභිජ්ඣ්‍ය අකුසලං පජ්ඣිතුං, තාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣථා”ති. යස්මා ච බො භික්ඛවෙ සක්කා අකුසලං පජ්ඣිතුං, තස්මාහං එවං වදාමි “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣථා”ති. අකුසලං ච හිදං භික්ඛවෙ පතිනං අභිකාය දුක්ඛාය සංවතෙතය්‍ය. තාහං එවං වදෙය්‍යං “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣථා”ති. යස්මා ච බො භික්ඛවෙ අකුසලං පතිනං භිකාය සුඛාය සංවතනති, තස්මාහං එවං වදාමි “අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣථා”ති.

1. නොවෙදං - මජ්ඣිමං.

[අනද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්, වාග් දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි වදාරණ ලද ද ඒ නොකට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි කවර ආදිතවයෙක් කැමැති විය යුතු ද?

[භගවත්හු:]

ආනන්දය, මො විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්-වාග්දුශ්චරිතයෙක්-මනෝ-දුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කට යුතුය යි වදාරණ ලද නම්, ඒ නො කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුතුය:

“නෙමෙත්ත භව්ච උප්පාද කෙරෙයි. නුවණැතිතෝ විමසා දැන ගරහත්. අපකිත්තිය උස්ව නගිති. සම්මුසු ව කප්පිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ චිතිපාත වූ තිරයට එළඹෙත්” ය යි.

ආනන්දය, මො විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක් - වාග්දුශ්චරිතයෙක් - මනෝදුශ්චරිතයෙක් එකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි පවසන ලද නම්, ඒ නොකට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ ආදිතවය කැමැති විය යුත්තේ ය.

ආනන්දය, මම කායසුචරිතය වාක්සුචරිතය - මනසුචරිතය එකාන්ත යෙන් කළ යුතු යයි කියමි.

[අනද තෙරහු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක් - මනසුචරිතයෙක් එකාන්තයෙන් කළ යුතු ය යි පවසන ලද නම්, ඒ කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි කවර අනුසසෙක් කැමැති විය යුත්තේ ද?

[භගවත්හු:]

ආනන්දය, යම් මේ කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක් - මනසුචරිත යෙක් එකාන්තයෙන් කට යුතුය යි මො විසින් කියන ලද නම්, ඒ කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ ය:

“නෙමෙත්ත භව්ච උප්පාද කො කෙරෙයි. නුවණැත්තෝ විමසා දැන පසසත්. යසගි උස්ව නැගෙයි අසම්මුසු ව කප්පිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සම්මලොකයට එළඹෙත්.”

ආනන්දය, යම් කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක්-මනසුචරිතයෙක් එකාන්තයෙන් කට යුතුය යි ම විසින් පවසන ලද නම් ඒ කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ යයි.

2. 1. 2. 9.

19 මහණෙනි, අකුශලය දුරලව්. මහණෙනි, අකුශලය දුරලත්තට හැකිය. මහණෙනි, ඉඳින ඒ අකුශලය දුරලීමට නො හැකි නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව්” මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය දුරලත්තට හැකි ද, එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව්” යි මෙසේ මම කියමි. එවද මහණෙනි, මේ අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ අභින පිණිස දක් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව්” යි මම මෙසේ නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයකින් අකුශලය ප්‍රතිණ වූයේ භින පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, අකුශලය දුරලව්” යි මම මෙසේ කියමි.

කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ. සකකා භික්කුවෙ කුසලං භාවෙතුං. නො වෙතං¹ භික්කුවෙ සකකා අභිච්ඡායා කුසලං භාවෙතුං, නාහං එවං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ”ති. යස්මිං ච බො භික්කුවෙ සකකා කුසලං භාවෙතුං, තස්මිං - හා එවං වදාමි “කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ”ති. කුසලං ච හිදං භික්කුවෙ භාවිතං අභිතාය දුකතාය සංවතොසය, නාහං එවං වදෙය්‍යං “කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ”ති. යස්මිං ච බො භික්කුවෙ කුසලං භාවිතං භිතාය සුඛාය සංවතොති තස්මිංහං එවං වදාමි “කුසලං භික්කුවෙ භාවෙථ”ති.

2. 1. 2. 10.

20. දො මෙ භික්කුවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනාති. කතමෙ දො? දුනතිකිත්තාද්ධි පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච දුනතිනො. දුනතිකිත්තාය භික්කුවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි දුනතොයො හොති. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනාති.

දො මෙ භික්කුවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනාති. කතමෙ දො? දුනතිකිත්තාද්ධි පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච සුනතිනො. සුනතිකිත්තාය භික්කුවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි සුනතොයො හොති. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො ධම්මා සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනාති.

අබ්භරණවග්ගො දුතිථයා.

3. බාලවග්ගො

2. 1. 3. 1.

[සාවජ්ඣනදානං]

21. දො මෙ භික්කුවෙ බාලා. කතමෙ දො? යො ච අච්චයං අච්චයනො න පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙන්නාස්ස යථාඛම්මං න පතිගණ්හාති.¹ ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො බාලාති.

දො මෙ භික්කුවෙ පණ්ණා. කතමෙ දො? යො ච අච්චයං අච්චයනො පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙන්නාස්ස යථාඛම්මං පතිගණ්හාති.² ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො පණ්ණාති.

2. 1. 3. 2.

22. දො මෙ භික්කුවෙ නථාගතං අබ්භාවිකිනන්ති. කතමෙ දො? දුට්ඨො වා දෙසන්නොරො, සඤ්ඤා වා දුග්ගතිනො. ඉමෙ බො භික්කුවෙ දො නථාගතං අබ්භාවිකිනන්ති.

1. නපට්ඨගණ්හාති - මජ්ඣං.

2. පට්ඨගණ්හාති - මජ්ඣං. පට්ඨගණ්හාති - සී. 1

මහණෙනි, කුශලය වඩව. මහණෙනි, කුශලය වඩන්නට හැකිය. මහණෙනි, ඉදිත් කුශලය නොවැඩිය හැකි නම් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කුශලය වඩනානට හැකි ද එහෙයින් “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි. මහණෙනි, කුශලය පසන ලද්දේ ඉදිත් අභිත පිණිස දුන් පිණිස පවත්නේ නම් “මහණෙනි, කුසල් වඩව”යි මෙසේ මම නො කියමි.

නවද මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කුශලය වඩන ලද්දේ භිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම “මහණෙනි, කුශලය වඩව”යි මම මෙසේ කියමි.

2. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙක් සඤ්චයාගේ විනාශය පිණිස අනුරුද්ධන් විම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: උපිළිවෙලින් වරදවා ගත් පෙළ ද වරදවා පෙරළා ගත් අටුවා ද යන දෙකය. මහණෙනි, වරදවා ගත් පාළියෙහි අටුවා ද දුර්වය (අත්තාය) වෙයි. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙන සඤ්චයාගේ විනාශය පිණිස අනාගතිය පිණිස පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙක් සඤ්චයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අනුරුද්ධන් නොවිම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනක යත්: මොනොවට ගත් පෙළදහම ද මොනොවට ගත් අටුවා ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මොනොවට ගත් පෙළදහමෙහි අටුවා ද සුභය වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙන සඤ්චයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අනුරුද්ධන් නොවිම පිණිස පවත්නාහ යි.

අධිකරණවග දෙවැනි සි

3. බාලවතිය

2. 1. 3. 1.

[සැවැත්නිදහසි:]

21. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, යමෙකුත් (පිළිගෙන) වරද දෙසන්නනුගේ යථාධර්මය නො පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු බාලයෝ දෙදෙන වෙති.

මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් දක්නේ ද, යමෙකුත් පිළිගෙන වරද දෙසන්නනුගේ යථාධර්මය පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු දෙදෙන පණ්ඩිත වෙති.

2. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නථාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. (අනුගයෙන් දෙස් නබන්.) කවර දෙදෙනෙක යත්: දුෂ්ට වූයේ ඇතුළත සිටිනා ජ්‍යෙෂ්ඨ අභිනේෂී හෝ වෙ ද, වැරදි ලෙස ගැණිමෙන් වූ සැදහැ අභිනේෂී හෝ වෙ ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නථාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 3.

23. දොමෙ භික්ඛවෙ භථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච අභාසිතං අලපිතං භථාගතො භාසිතං ලපිතං භථාගතොනාති දිපෙති, යො ච භාසිතං ලපිතං භථාගතො අභාසිතං අලපිතං භථාගතොනාති දිපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො භථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති.

දොමෙ භික්ඛවෙ භථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච අභාසිතං අලපිතං භථාගතො අභාසිතං අලපිතං භථාගතොනාති දිපෙති, යො ච භාසිතං ලපිතං භථාගතො භාසිතං ලපිතං භථාගතොනාති දිපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො භථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 4.

24. දොමෙ භික්ඛවෙ භථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච නෙය්‍යස්ථං සුභතන්තං නිඛජ්ථො සුභතන්තොති දිපෙති, යො ච නිඛජ්ථං සුභතන්තං නෙය්‍යස්ථො සුභතන්තොති. දිපෙති ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො භථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 5.

25. දොමෙ භික්ඛවෙ භථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ දො? යො ච නෙය්‍යස්ථං සුභතන්තං නෙය්‍යස්ථො සුභතන්තොති දිපෙති, යො ච නිඛජ්ථං සුභතන්තං නිඛජ්ථො සුභතන්තොති දිපෙති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො භථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති.

2. 1. 3. 6.

26. පට්ඨිච්ඡාදාකමමන්තස්ස භික්ඛවෙ දිවන්තං ගතීන්තං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: නිරයො වා නිරව්ජානසොනි වාති.

අප්පට්ඨිච්ඡාදාකමමන්තස්ස භික්ඛවෙ දිවන්තං ගතීන්තං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: දෙවා වා මහුස්සා වාහි.

2. 1. 3. 7.

27. මුච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ දිවන්තං ගතීන්තං අඤ්ඤාතරු ගති පාටිකඛ්ඛා: නිරයො වා නිරව්ජානසොනි වාති.

2. 1. 3. 3.

23. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නොපලන ලද්ද නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද යි නොපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නොපලන ලද්ද නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නොපලන ලද්ද දක්වා ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො නොපලන ලද්ද නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද යි නො නොපලන ලද්ද දක්වා ද, යමෙකුත් නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද නොපලන ලද්ද නිවාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද යි නොපලන ලද්ද දක්වා ද, (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3-4.

24 මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය ඵලවා කිය යුතු අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සුත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන නිවාගතයන්ට අභ්‍යාබ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, පිළිසන්කමන්හට (පමිකම් ඇත්තනුට) නිරය හෝ නිරිසන් යොනිය හෝ යයි දෙගතින් අනුරෝධ එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, නො පිළිසන් කමන්හට දෙවගතිය හෝ මුහුර්තගතිය හෝ යයි දෙගතින් අනුරෝධ එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 8.

28. සමමාදිලිකස්ස භික්ඛවෙ දව්නං ගතිනං අඤ්ඤාදරු ගති පාරිකඝිඛා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 9.

29. දුස්සිලස්ස භික්ඛවෙ දෙව පටිග්ගාහා: නිරයො වා නිරව්ඡානසොනි වාති.¹ සිලවගො භික්ඛවෙ දෙව පටිග්ගාහා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 10.

30. ද්වාහං භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤාද වනපත්ථානි¹ පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවාමි. කතමෙ දෙව? අත්ථගො ව දිට්ඨධම්ම - සුඛමිහාරං සමපස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජතානා අනුකමපමානො. ඉමෙ ඛො අහං භික්ඛවෙ දෙව අත්ථවසෙ සමපස්සමානො අරඤ්ඤාද වනපත්ථානි පනානාති සෙනාසනාති පටිසෙවාමිති.

2. 1. 3. 11.

31. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මං විජ්ජාගාගියා. කතමෙ දෙව? සමථො ව භිපස්සානා ව. සමථො භික්ඛවෙ ගාචිගො කමිත්ථමනුගොති? විනතං ගාචියති. විනතං ගාචිගං කමිත්ථමනුගොති?? සො රුගො, සො පටියති. විපස්සානා භික්ඛවෙ ගාමිගා කමිත්ථමනුගොති? පඤ්ඤා ගාචියති. පඤ්ඤා ගාමිගා කමිත්ථමනුගොති? යා අමිජ්ජා, සා පටියති. රුගුපකතිලිට්ඨං වා භික්ඛවෙ විනතා න විමුච්චති. අමිජ්ජපකතිලිට්ඨා වා පඤ්ඤා න ගාචියති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ රුගමිරුගා වෙගොවිමුහති, අමිජ්ජමිරුගා පඤ්ඤාවිමුහන්ති.

බාලවගො තතිසො.

4. සමවිනාවගෙහා

2. 1. 4. 1.

[සාමසිහිදානං:]

32. අසප්පරිසභුමිඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි³ සප්පරිසභුමිඤ්ච, නා සුණ්ඨං, සායුකං මනසි කරොථ, ගාසිස්සාමිති. එවිමගනෙතති ඛො ගෙ භික්ඛු ගතවතො පච්චස්සොක්ඛං. හගවා එතදවොච:

කතමා ව භික්ඛවෙ අසප්පරිසභුමි? අසප්පරිසො භික්ඛවෙ අකතඤ්ඤා හොති අකතවෙදී. අසඛතිගො භික්ඛවෙ උපඤ්ඤානං යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතවෙදිගා. තොවලා එසා භික්ඛවෙ අසප්පරිසභුමි යදිදං අකතඤ්ඤානා අකතවෙදිගා.

1. අරඤ්ඤාවනපත්ථානි - මජ්ඣ.

2. කිමත්ථමනුගොති - ස්‍යා. කතමත්ථමනුගොති - කසජි

3. දෙසෙස්සාමි - මජ්ඣ. ස්‍යා. සි. 1.

2. 1. 3. 8.

28. මහණෙනි, ථේරාදාසවිකයාට නිරය හෝ නිරිසන් යෝනිය හෝ යයි දෙගනින් අනුරෝථාත්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

මහණෙනි, පථ්ව්‍යාදාසවිකයාට දෙවගනිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගනින් අනුරෝථාත්තරා ගතියෙන් කැමැති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 9.

29 මහණෙනි, දුශ්ශිලයාගේ පිළිගාවෝ (ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ) දෙදෙනෙකි. නිරය හෝ නිරිසන් යෝනිය හෝ යි. මහණෙනි, සිල්වත්තූගේ පිළිගාවෝ දෙදෙනෙකි. දෙවියෝ හෝ මනුෂ්‍යයෝ හෝ යි.

2. 1. 3. 10.

30. මහණෙනි, මම කරුණු දෙකක් දක්වනෙමි අරන් ද, වතපෙන් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි. කවර දෙකෙක යන්: නමන්නට ඉහාතමසුඛවිගරණය දක්වනෙමි හෝ පශ්චිමජනනාවට අනුකම්පා කරන්නෙමි හෝ යි මහණෙනි, මම මේ කරුණු දෙක දක්වනෙමි අරන් ද, වතපෙන් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි.

2. 1. 3. 11.

31. මහණෙනි, මේ පිදුගානිය ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශමථය හා විදගීනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, ශමථය වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මොගීප්පනය වැඩෙයි. වැඩුනු සිත කිනම් අතීයක් සපයා ද? යම් රුගයෙක් වේ නම්, එය පැහෙයි (ප්‍රතිණ්වේ.) මහණෙනි, විදගීනාව වඩන ලද්දේ කිනම් අතීයක් සපයා ද? මොගීප්පය වැඩෙයි. වැඩුනු ප්‍රඥාව කිනම් අතීයක් සපයා ද? යම් අවිද්‍යායෙක් වේ නම් එය පැහෙයි. මහණෙනි, රුගයෙන් නිලිව වූ සිත නො මිදෙයි. අවිද්‍යායෙන් නිලිව වූ ප්‍රඥාව නො වැඩෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි රුගයාගේ ඝෂයවිරාගයෙන් (ඵලසමාධිසංඛ්‍යාන) විභවවිමුක්තිය වේ. අවිද්‍යාවගේ ඝෂයවිරාගයෙන් (ඵලප්‍රඥසංඛ්‍යාන) ප්‍රඥවිමුක්තිය වේ.

බාල මහ තෙමැනි යි.

4. සමචිතත වර්ගය

2. 1. 4. 1

[සැමැත්තියගනි:]

32 මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂ භූමිය හා සහපුරුෂ භූමිය දෙකම. එය අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියමි (වදාලහ.) වහන්ස, එසේ ය යි ඒ නිසැල්ල ගාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ගාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, අසත්පුරුෂ ගෙමේ අකානඥ වෙයි, කෙලෙහිගුණ පාලකොට නො දන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ අකානඥ බවෙක් වේ ද, අකානඥවේ බවෙක් වේ ද, මෙය අසත්පුරුෂ-යන් විසින් ම පසස්නා ලදී. මහණෙනි, යම් අකානඥ බවෙක් අකානඥවේ බවෙක් වේ ද, මේ සමුප්පන්න අසත්පුරුෂ භූමිය වෙයි.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසභුමි? සප්පුරිසො ච බො භික්ඛවෙ කතඤ්ඤා හොති කතවෙදි. සබ්බිහෙතං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤාතං යදිදං කතඤ්ඤාභා කතවෙදිතා. කෙවලා එසා භික්ඛවෙ සප්පුරිසභුමි යදිදං කතඤ්ඤාභා කතවෙදිතාති.

2. 1. 4. 2.

33. දවින්නාහං භික්ඛවෙ න සුප්පතිකාරං වදාමි,* මාතුළුව පිතුළුව¹. එකෙන භික්ඛවෙ අංසෙන මාහරං පරිහරෙය්‍ය. එකෙන අංසෙන පිතරං පරිහරෙය්‍ය වස්සසත්තායුකො වස්සසභජ්ඣී. සො ච ගෙසං උච්ඡාදනපරිමද්දන නාහාපනසම්බාහනෙන, ගෙමි නුසේව මුහුත්තාරිසං විජෙය්‍යා, නකේව භික්ඛවෙ මාහාපිතුනාං කතං වා හොති, පතිකතං² වා.

ඉමිස්සා ච භික්ඛවෙ මහාපඝමියා පඤ්ඤාසහතරතනාය³ මාහාපිතරෙ ඉස්සරාසිප්පේච රජෙර පතිට්ඨාපෙය්‍ය, නකේව භික්ඛවෙ මාහාපිතුනාං කතං වා හොති, පතිකතං² වා. තා කිස්ස හෙතු: ඛණ්ඩාධාරී භික්ඛවෙ මාහාපිතරෙ පුත්තානං ආපාදකා පොසකා, ඉමිස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරෙ.

යො ච බො භික්ඛවෙ මාහාපිතරෙ අස්සදෙධි සද්ධාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුස්සිලෙ ඕලසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරි වාගසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුප්පඤ්ඤා පඤ්ඤාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, එතතාවතා බො භික්ඛවෙ මාහාපිතුනාං කතං කාඤ්ඤි හොති පතිකතංකාඤ්ඤි අතිතාඤ්ඤාති †

2. 1. 4. 3.

34. අථ බො අඤ්ඤාතරෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන ගගවා තොනුපසඝිකම්. උපසඝිකම්නි ගගවතා සද්ධිං සමෙමාදි - පෙ - එකමිත්තං නිසිනොතා බො සො බ්‍රාහ්මණො ගගවත්තං එතදවොච: කිංවාදි ගවං ගොතමො නිමිකතාසිති?

[භගවා:]

කිරියවාදි මාහං බ්‍රාහ්මණ අකිරියවාදි මාහි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

යථාකථං පන ගවං ගොතමො කිරියවාදි ච අකිරියවාදි මාහි?

[භගවා:]

අකිරියං බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායදුච්චරිතස්ස වච්ඡිදුච්චරිතස්ස මනොදුච්චරිතස්ස, අනෙකච්චිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදාමි. කිරියංකුච්ච බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායසුචරිතස්ස වච්ඡිසුචරිතස්ස මනොසුචරිතස්ස, අනෙකච්චිතානං කුසලානං ධම්මානං කිරියං වදාමි. එවං බො අහං බ්‍රාහ්මණ කිරියවාදි ච අකිරියවාදි මාහි.

* කතමෙසං දවික්ඛං - මෙසං. PTS. ස්‍යා. 1 මාතු ව, පිතු ව - මෙසං. ස්‍යා.

2. පතිකතං වා - මෙසං. ස්‍යා. 3. පඤ්ඤාසහතරතනාය - මෙසං.

†. අයං පාසො සොම මරමිම පොභිකෙසු න දිස්සන්ත

මහණෙනි, සන්තප්පරුම භූමිය කවර? මහණෙනි, සන්තප්පරුම හෙමේ කාතාඥ වූයේ කාතාවේදී වූයේ වේ මහණෙනි, හෙල කාතාඥ බවෙන් කාතාවේදී බවෙන් වේ ද, මෙය සන්තප්පරුමයන් විසින් ම පසස්තා ලදී. මහණෙනි, හෙල කාතාඥ බවෙන් කාතාවේදී බවෙන් වේ ද, මේ සමප්පඤ්ඤා සන්තප්පරුම භූමිය මැයි

2. 1. 4. 2.

33 මහණෙනි, මම මවට ද පියාට දැයි දෙදෙනාට ප්‍රභාසපකාරය සුකාරය යි නො කියමි. මහණෙනි, ගතවම්සාසුසක වූ යමෙක් සියවස් ජීවත් වන්නේ එක් අංසයෙකින් මව පිළිදගින්නේ එක් අංසයෙකින් පියා පිළිදගින්නේ වේ ද, හෝ ම ඔවුන්ගේ සිරුරු සුවද සුඤ්ඤ ඉළීමෙන් හා අත්පා පිරිමැදීමෙන් හා සිහිපැයන් පාණ්ණපැයන් නැවීමෙන් හා අභිසංඛායනයෙන් හා උපසංඛාත කෙරේ ද, ඔවුන් ඒ අංසයෙහි ම හිඳ ලෙල මුහු පහකරන්නාහු නම්, මහණෙනි, හෝ එසේ ද වුව, මවුපියන්ට උපකාරයෙන් හෝ ප්‍රභාසපකාරයෙන් හෝ නොවේ මැයි.

මහණෙනි, බොහෝ සත්තුවන් ඇති මේ මහා පාඨවිසෙති මවු පියන් සත්විනි රජයෙහි පිහිටුවන්නේ නමුදු, මහණෙනි, මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේ හෝ ප්‍රභාසපකාර කරණ ලද්දේ හෝ නො ම වෙයි. එයට හෙතෙම කවරේද? මහණෙනි, මවුපියෝ දු පුහුනට බොහෝ උපකාර ඇතිසහ. පුහුන් වඩන්නාහු පොෂණය කරන්නාහු මේ ලොකය දක්වනසුළු වෙති.

මහණෙනි, යමෙක් ශ්‍රද්ධා නැති මවුපියන් ශ්‍රද්ධාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද මසුරුවුවන් නායගසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. දුෂ්ප්‍රාඥවූන් ප්‍රඥසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. මහණෙනි, මෙතෙකින් මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේන් ප්‍රභාසපකාර කරණ ලද්දේන් අධික උපකාර කරණ ලද්දේන් වේ යයි.

2. 1. 4. 3.

34 එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙක් ගාග්‍යවහුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹී ගාග්‍යවහුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී ය. එකත් පසෙක හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණ හෙමේ ගාග්‍යවහුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. නවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි වාද ඇතිසේක් ද? කුමක් වදාරණ ද? ද?

[හඟවන්නු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම ක්‍රියාවාදීන් වෙමි, අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බමුණු:]

නිසෙසින් නවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වහන්සේක් ද?

[හඟවන්නු:]

බ්‍රාහ්මණය, මම කායදුශ්චරිතයාගේත් වාග්දුශ්චරිතයාගේත් මනෝදුශ්චරිතයාගේත් අක්‍රියාව (නො කිරීම) කියමි. නන්වැදූරුම් ලාමක අකුඤ්ඤායෙන් නොකිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම කායසුචරිතයාගේත් වාග්සුචරිතයාගේත් මනෝසුචරිතයාගේත් කිරීම කියමි. නන්වැදූරුම් කුඤ්ඤායෙන් කිරීම කියමි. බ්‍රාහ්මණය, මම මෙසේ වනාහි ක්‍රියාවාදීන් අක්‍රියාවාදීන් වෙමි.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අනික්කභානං හෝ ගොතමි -පෙ- උපාසකං ම- භවං ගොතමො ධාරෙභු අජ්ජනගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

2. 1. 4. 4

35 අථ බො අනාඨිණ්ඩිකාං ගහපති සෙන භගවා තෙත්‍රසංඝමි. උපසංඝමිණිං ගතවන්තං අභිවාදෙඤ්ච ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීන්තො බො අනාඨිණ්ඩිකො ගහපති ගතවන්තං ඵතදවොච: කති ඤු බො ගහෙන ලොකෙ දැකිණේය්‍යා? තස්ථ ච දුතං දුතබ්බනති?

ඒවා බො ගහපති ලොකෙ දැකිණේය්‍යා සෙබො ච අසෙබො ච. ඉමෙ බො ගහපති ඒවා ලොකෙ දැකිණේය්‍යා. ඵස්ථ ච දුතං දුතබ්බනති, ඉදමවොච භගවා. ඉදං වතා¹ සුගතො අථාපරං ඵතදවොච සත්ථා:

සෙබො අසෙබො ච ඉමසමිං ලොකෙ
ආත්‍රණේය්‍යා යජමානානං හොන්ති,
තෙ උජ්ජුභුතා කායෙන වාචාය උද වෙතසා
බෙතතං තං යජමානානං ඵස්ථ දින්නං මහපථලන්ති.

2. 1. 4. 5

36 ඵවා මෙ සුතං; ඵකං සමයං ගතවා සාධුජනීයං විහරති භස්සකඛනො අනාඨිණ්ඩිකාං ආරාමෙ. ගොත බො පන සමයෙන ආයස්මා සාභිපුතෙතා සාවස්මයං විහරති සුබ්බාරාමෙ මිහාරමාභුපාසාදෙ. භාඤු බො ආයස්මා සාභි-පුතෙතා භික්ඛු ආමනෙහසි, ආවුසො භික්ඛවොති.² ආවුසොති බො හෙ භික්ඛු ආයස්මහො සාරිපුතායං පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුතො ඵතදවොච

අභ්ඛාතාසංඝෙඤ්ඤජනඤ්ච ආවුසො පුග්ගො දෙසිස්සාමි බහිද්ධාසංඝෙඤ්ඤ-ජනඤ්ච. තං සුණාථ සාවුසං මහසි කරොථ ගාසිස්සාමිති. ඵවමාවුසොති බො හෙ භික්ඛු ආයස්මහො සාරිපුතායං පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුතො ඵතදවොච:

කතමො වාවුසො අභ්ඛාතාසංඝෙඤ්ඤජනො පුග්ගලො? ඉධාවුසො භික්ඛු සීලවා හොති පාඨිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචර-සමපතො අණ්ණමනෙහසු වජ්ජෙසු ගයදස්සාපි සමාදාය පිනති භික්ඛා-පදෙසු. සො කායස්මා ගෙද පරමිචරණා අඤ්ඤාචර දෙවතිකායං උපපජ්ජති. සො තතො වුතො ආගාමි හොති ආගන්තා ඉත්ථන්තා. අසං වුච්චන්තාවුසො අභ්ඛාතාසංඝෙඤ්ඤජනො පුග්ගලො ආගාමි ආගන්තා ඉත්ථන්තා.

1. දුදං වතානං - මජ්ඣං.

2. සික්ඛවෙති - මජ්ඣං.

[බමුණු:]

ගවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනම් . . ගවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් කරුණ ගන් උපාසකයකු කොට මා රැස්කා සේක් වා යි.

2. 1. 4. 4.

35. ඉක්බිති අනාථපිණ්ඩික ගාහපති තෙමේ නාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලසිංහේ ය. ඵලසි ගාහ්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගාහපති තෙමේ නාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ලොකයෙහි දැක්මකිසිසේ කෙරෙත් ද? කො කැන්හි දන් දිය යුතු ද?

ගාහපතිය, ලොකයෙහි දැක්මකිසිවට සුදුස්සෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ගෞතම තෙමේ ය, අගෞතම තෙමේ ය යන දෙදෙනා යි. ගාහපතිය, ලොකයෙහි මේ දැක්මකිසිවට සුදුස්සෝ දෙදෙන වෙත්. මොවුන් කෙරෙහි දන් දිය යුතු වේ නාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. මෙය වදාරා ඉක්බිති සුගත වූ නාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල ගය ද වදාළසේක.

මේ ලොකයෙහි ගෞතම තෙමේ ද අගෞතම තෙමේ ද යාග කරනු වනට ආනුෂංග්‍ය (ඇරුදෙන්තට්ඨි) වෙති. ඔහු කයින් ද වචනයෙන් ද යලි සිහින් ද සෘජු වෙති. යාග කරන්නන්ගට එය කෙන වෙයි මෙහි දෙන ලද්දේ මහත් ඵල වෙයි.

2. 1. 4. 5

36. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකිනි නාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජෛනමන නම්වූ අග්නිපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි ආයුමත් ආරිපුත්ත තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි සුචාරම නම් මුරවර්මාපායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙහි යි හිඤ්ඤා ඇමතුන. ඒ හිඤ්ඤා ඇවැත්හි, යි ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දැස්වූහ. ආයුමත් ආරිපුත්ත සචරියන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය දෙසූහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා දෙසමි. එය අසව මොනොවට මෙතෙහි කරව. දෙසම යි. ඇවැත්හි, එසේ යි ඒ හිඤ්ඤා ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන දැස්වූහ. ආයුමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදාළහ:

ඇවැත්හි, අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්හි, මේ යාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවර්ගිලයෙන් සම්බාගතවූයේ ආචාරශෝචර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අලාභානු වූ ද වරදෙහි බිස දන්නා සුලු වූයේ ගිණිපදයන් මොනොවට ගෙන ගින්නෙයි. හෙ තෙමේ කාලුන් මරණින් මතු එක්කරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි හෝ එයින් ව්‍යුහවූයේ ආගාමි වූයේ මේ මිනිස් බවට එන්නේ වෙයි. ඇවැත්හි, මේ තෙමේ ආගාමි වූ මිනිස් බවට එන අධ්‍යාතමසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ

කතමො වාදුසො බිතිද්ධාසංකේඤ්ජනො පුග්ගලො? ඉධාදුසො භික්ඛු සීලවා හොති. පානිමොක්ඛසංවරසංවුතො මිහරති ආචාරගොවරසංවෛතො අණුමතොසු වජේජසු ගජදස්සාමී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු සො අඤ්ඤාහරං සන්තං චෙතොච්ඡින්නං උපසංවජ්ජ මිහරති. සො කායස්ස ගෙද පරමමරණං අඤ්ඤාහරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති සො නතො වුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්තං. අයං වුච්චිතාදුසො බිතිද්ධාසංකේඤ්ජනො පුග්ගලො අනාගාමී¹ අනාගන්තා ඉත්තං.

පුනවපරං ආදුසො භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො කාමානං යෙව නිබ්බිදාය මිරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති. සො ගවානං යෙව නිබ්බිදාය මිරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති සො නණ්ණකියාය² පටිපන්නො හොති. සො ලොහකකියාය පටිපන්නො හොති. සො කායස්ස ගෙද පරමමරණං අඤ්ඤාහරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. සො නතො වුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්තං. අයං වුච්චිතාදුසො බිතිද්ධාසංකේඤ්ජනො පුග්ගලො අනාගාමී අනාගන්තා ඉත්තං.

අඵමො සමිනුලා සමමිත්තා දෙවතා යෙන ගගවා හෙත්තපසිකමංසු උපසිකමිත්වා ගගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධංසු. එකමන්තං සිතා බො තා දෙවතා ගගවන්තං එතදවොචුං:

එසො ගන්තො ආයස්මා සාරිපුතො පුබ්බාරාමෙ මාරාමාතුපාසාදෙ භික්ඛුනං අජ්ඣන්තසංකේඤ්ජනස්ස පුග්ගලං දෙසෙති, බිතිද්ධාසංකේඤ්ජනස්ස. ගගවා ගන්තො පරිසා සාධු ගන්තො ගගවා යෙනායස්මා සාරිපුතො හෙත්තපසිකමතු, අග්‍රකමපං උපාදායාති. අභිවාසෙසි ගගවා තුණ්හිතාවෙන

අඵ මො ගගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමුඤ්ජිතා³ වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමුඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව ජෙතවතෙ අනන්තං හිතො පුබ්බාරාමෙ මාරාමාතුපාසාදෙ ආයස්මො සාරිපුතස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. නිසීදි ගගවා පඤ්ඤාගෙන ආසතො. ආයස්මාපි බො සාරිපුතො ගගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං සාරිපුතං ගගවා එතදවොචුං:

1. අනාගාමී හොති - මජ්ඣං. 2. නණ්ණකකියාය - මජ්ඣං. 3. සමුඤ්ජිතං - මජ්ඣං.

ඇවැත්ති, බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගල හෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්ති, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංචරයෙන් සම්නාගත වූයේ ආචාර ගොවර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අලපමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දැක්නා සුලු වූයේ ගිණ්‍යාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි. හේ හෙමේ එක්තරා ශාන්ත විහ්න ටුලිතනියකට පැමිණ වාසය කරයි. හෙ හෙමේ කාබුන් මරණින් මතු එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. හේ එයින් ව්‍යුහ වූයේ මේ මිනිසන් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්ති, මේ හෙමේ මේ මිනිසන් බවට නො එන්නේ බාහිරසංයෝජන ඇති අනාගාමී පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්ති, යලිදු අනෙකක් කියමි: මහණ හෙමේ සිල්වත් වෙයි ... ගිණ්‍යාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි හෙ හෙමේ කාමයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, පිරිගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ තෙමේ ත්‍රිපිටි භවයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස, පිරිගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙහෙම (පඤ්චකාමගුණික වූ) නාමරූපය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ හෙමේ භවලෝභය ක්‍ෂය කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. හෙ හෙමේ කාබුන් මරණින් ඊත්තෙහි එක්තරා දෙවනිකායෙක උපදී. හේ එයින් ව්‍යුහ වූයේ මේ මිනිසන් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි ඇවැත්ති, මේ මිනිසන් බවට නො පැමිණෙන, අනාගාමී වූ බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති, බොහෝ වූ සමයක් ඇති දෙව්වරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව සිටියාහු ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව්වරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළාහු ය:

වහන්ස, මේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පූමාරාම නම් වූ මුවරමාපහයෙහිදී හික්කුන්ට අධ්‍යාන්‍යසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙයනා කෙරෙහි. වහන්ස, පිරිස සතුටු වූ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන සේක් තම් මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණිච්චාවයෙන් ඉවසූ සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් කො කරණ තුරු දිගු කළ අතක් වක් නො කරන තුරු ජේතවනයෙහි අතුරු දහන් වූ සේක් පූමාරාම නම් මුවරමාපහයෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේගේ පෙරට පැණි ගිය සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්තෙහි වැඩ හුන් සේක. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදාළ සේක:

ඉඬ සාරිපුහන සමිඬුලා සමිඬිනා දෙවනා යෙනාහා හෙහුපසසිකා-
මිංසු. උපසසිකමිඬා මිං අනිවාදෙඬා එකමනා අට්ඨංසු. එකමනාං සිඬා
බො සාරිපුහන නා දෙවනා මිං එතදවොචුං:

එසො හතො ආයසමා සාරිපුහො පුබ්බාරාමෙ මගාරමානුපාසාදෙ,
නිකඬුනා අර්ඝ්ඤානසංකෙඤ්ජනසමි පුහලං දෙසෙති බතිදාසංකෙඤ්ජනසමි.
“හට්ඨා හතො පරිසා සාධු හතො හගමා යෙනායසමා සාරිපුහො හෙහුප-
සසිකමතු අනුකමපං උපාදාසා”ති. නා බො පත සාරිපුහන දෙවනා දසපි හුඬා
පිසමපි¹ හුඬා තිංසමපි හුඬා චගගාරිසමපි හුඬා පඤ්ඤසමපි හුඬා සරසිමපි
හුඬා ආරගතකොටිතිත්තුදුනමනොපි² නිට්ඨනති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං
ව්‍යාබාධෙනති.

සිසා බො³ පත හෙ සාරිපුහන එවමසා. නත් ඤාන නාසං දෙවනානං
නථා විනාං ගාමිනං යෙන නා දෙවනා දසපි හුඬා පිසමපි¹ හුඬා තිංසමපි
හුඬා චගගාරිසමපි හුඬා පඤ්ඤසමපි හුඬා සරසිමපි හුඬා ආරගතකොටි-
තිත්තුදුනමනොපි² නිට්ඨනති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙනති.

න බො පතොහං සාරිපුහන එවං දට්ඨබ්බං, ඉඬෙව සාරිපුහන නාසං
දෙවනානං නථා විනාං ගාමිනං යෙන නා දෙවනා දසපි හුඬා පිසමපි¹ හුඬා
තිංසමපි හුඬා චගගාරිසමපි හුඬා පඤ්ඤසමපි හුඬා සරසිමපි හුඬා ආරගත-
කොටිතිත්තුදුනමනොපි² නිට්ඨනති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙනති.

හසමාගිහ සාරිපුහන එවං සිකඬිහබ්බං: සන්තිච්ඡිසා ගමිසාම සන්තමා-
නසාති. එවං හි වො සාරිපුහන සිකඬිහබ්බං. සන්තිච්ඡිසානං හි වො සාරි-
පුහන සන්තමානසානං සන්තං යෙව කායකමමං ගමිසාම සන්තං චිචිකමමං
සන්තං මනොකමමං, සන්තංයෙව උපහාරං උපහරිසාම සමුහවචාරිසුඬි.
එවං හි වො සාරිපුහන සිකඬිහබ්බං.

අනඤ්ඤං බො සාරිපුහන අඤ්ඤතිඤ්ඤා පරිබ්බාජකා යෙ ඉමං ධම්ම-
පරිසායං න අසොසාසුනති.

2. 1. 4—6.

37. * එකං සමසං ආයසමා මහාකච්චානො වරණායං විහරති කල්ලම-
දහතිරෙ. අථ බො ආරාමදණෙඬා බ්‍රාහමණො යෙනායසමා මහාකච්චානො
හෙහුපසසිකමි. උපසසිකමිඬා ආයසමනා මහාකච්චානො සද්ධිං සමෙමාදි,
සමෙමාදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙඬා එකමනාං නිසිදි. එකමනාං
නිසිනො බො ආරාමදණෙඬා බ්‍රාහමණො ආයසමනාං මහාකච්චානා
එතදවොච:

කො හු බො ගො කච්චාන, හෙහු, කො පච්චියො යෙන බහනියාපි
බහනියෙති විවදනති, බ්‍රාහමණපි බ්‍රාහමණෙති විවදනති, ගහපතිකාපි
ගහපතිකෙති විවදනති?

1. විසතිමි-කසපි. 2. ආරගතකොටිතිත්තුදුනමනොපි - මජ්ඣං.
3. සිසා බො පත සාරිපුහන - මජ්ඣං. * එවං මෙසුනං - මජ්ඣං.
4. සාරණියං - මජ්ඣං.

ආර්යපුත්‍රය, මෙහි බොහෝ වූ සමසින් ඇති දෙවිවරු මා වෙත ඵලධියාහු ය. ඵලධි මා වැද එකත් පසෙක සිටියාහු ය. ආර්යපුත්‍රය, එකත් පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙවියෝ මට හෙල සාල කළාහු ය. වහන්ස, මේ ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවෝ සුමාරාමී නම්වූ බ්‍රුවරපාසනයෙහි දී හික්කුන්ට අධ්‍යානමයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙනතා කෙරෙහි, වහන්ස, පිරිස හුටු වූය. වහන්ස, භාෂාවකුත් වහන්සේ ආයුෂමත් ආර්යපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත අනුකම්පා කොට ඵලසේන සේක් නම් වැනවැසි. ආර්යපුත්‍රය, ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තර්හිදු සිටිත්. ඔවුනොවුන් නො ද පෙළති යි.

ආර්යපුත්‍රය, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. එනම්: යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවිවරු දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තර්හිදු සිටිත් ද, උනුත් නො ද පෙළත් ද, ඒ දෙවියන් විසින් එකානනයෙන් ඒ රූපවටයෙහි දී එසේ සිත වඩනා ලද්දේ ය (නියා යි.)

ආර්යපුත්‍රය, මෙය මෙසේ නොදන යුතුය. ආර්යපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තර්හි සිටිත් ද, ඔවුනොවුන් නො පෙළත් ද, මෙසේතෙහි දී ම ඒ දෙවියන් විසින් එසේ සිත වඩන ලද.

ආර්යපුත්‍රය, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: සන්තූන් ඉදුරන් ඇත්තමෝ සන්තූන් සින් ඇත්තමෝ වන්තමහ (නියායි.) ආර්යපුත්‍රය, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය. ආර්යපුත්‍රය, සන්තූන් ඉදුරන් ඇත්තා වූ ම සන්තූන් සින් ඇත්තා වූ ම නොපගේ කායකමය ආත්ත වන්නේ ය. වාක්කමය ආත්ත වන්නේ ය. මනාකමය ආත්ත වන්නේ ය. සමුම්සරුන් කෙරෙහි ආත්ත වූ ම උපහාරයක් කරන්නම්හ යි (නියායි). ආර්යපුත්‍රය, මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

ආර්යපුත්‍රය, යම් කෙනෙක් මේ ධර්මපරිණාය නො ඇසුහු ද, ඒ අත්‍යවශ්‍යක යෝ තටුවාහු ම වෙති යි.

2. 1. 4. 6.

37. එක් සමයෙකිනි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වරණයෙහි කදදමදහරියෙහි වසන සේක. එකල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත ඵලධියෝ ය. ඵලධි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සමෝදනකථාවට නිසි සිතීතරුහුටට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට මෙය කී ය.

හවන් කාන්‍යායනයෙහි, යම් හෙයෙකින් ක්‍රියායෝග්‍ය ද ක්‍රියායෝග්‍ය හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, ගෘහවිසෝ ද ගෘහවිසෝ හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[මහාකච්චානො:]

කාමරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකි¹පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානගෙතු බො බ්‍රාහ්මණ, බහ්‍රතියාපි බහ්‍රතියෙහි විවදනති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදනති, ගහපතිකාපි ගහපතිකෙහි විවදනති.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පන හො කච්චාන, ගෙතු කො පච්චයො යෙන සමණාපි සමණෙහි විවදනති?

[මහාකච්චානො:]

දිට්ඨිරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකි²පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානගෙතු බො බ්‍රාහ්මණ, සමණාපි සමණෙහි විවදනති.

[ආරාමදණේඛා:]

අඤ්ච පන හො කච්චාන, කොපි ලොකස්මිං යො ඉමං චෙව කාමරුග- විනිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමං ච දිට්ඨිරුගච්චිවෙස²විනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති?

[මහාකච්චානො:]

අඤ්ච බ්‍රාහ්මණ ලොකස්මිං යො ඉමඤ්චෙව කාමරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකි- පලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරුගච්චිවෙස²- විනිබ්බකිපලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති.

[ආරාමදණේඛා:]

කො පන යො හො කච්චාන, ලොකස්මිං යො ඉමඤ්චෙව කාමරුග- විනිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති?

[මහාකච්චානො:]

අඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, පුරුෂමෙසු ජනපදෙසු ආවුඤ්චි නාම නගරං. තත්ථ සො භගවා එතරති චිත්තරති අරහං සමමාසමුද්ධො. සො හි බ්‍රාහ්මණ, භගවා ඉමඤ්චෙව කාමරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සම- තික්කනෙනා, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරුගච්චිවෙසවිනිබ්බකිපලිගෙධපරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති.

එවං වුත්තෙ ආරාමදණේඛා බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තර- සංගං කරිතො දක්ඛිණං ජාණ්ණමණ්ඩලං පුට්ඨිසං³ තිහනවා යෙන භගවා තෙනඤ්ච ලිං පණ්ණමෙඨා තික්කනතුං උදානං උදානෙසි: නමො නස්ස භගවතො අරහතො සමමා සමුද්ධංසං - නමො නස්ස භගවතො අරහතො සමමා- සමුද්ධංසං -පෙ- යො හි සො භගවා ඉමඤ්චෙව කාමරුග² විනිවෙස විනිබ්බකි- පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනා, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරුග²විනිවෙස- විනිබ්බකි පලිගෙධ පරිසුට්ඨානඥේඛාසානං සමතික්කනෙනාති.

1. කාමරුගච්චිවෙස විනිබ්බකි - මජ්ඣං.

2. දිට්ඨිරුගච්චිවෙස විනිබ්බකි - මජ්ඣං.

3. පථවිසං - කන්චි.

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, කාමරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, චෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හෙතු කොට ගෙන ම ඤාත්‍රියයෝ ද ඤාත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙති බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙති. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා සමග විවාද කෙරෙති

[රුප්දමුඛමුණු:]

හවත් කාත්‍යායනයෙති, යම් හෙයකින් ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, දූෂටිරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, චෙසෙසින් බැඳීම ය, ඵරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හෙතු කොට ගෙන ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත්.

[රුප්දමුඛමුණු:]

හවත් කාත්‍යායනයෙති, යමෙක් මේ කාමරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතය ඉක්ම වී ද, මේ දිට්ඨිරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතය ඉක්ම වී ද එබඳු කිසිවෙක් ලොකයෙහි ඇත් ද?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, ලොකයෙහි යමෙක් මේ කාමරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතය ඉක්ම වූයේ ද, මේ දිට්ඨිරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතයන් ඉක්ම වී ද එබඳු කෙනෙක් ඇත.

[රුප්දමුඛමුණු:]

හවත් කාත්‍යායනයෙති, යම් කෙනෙක් ලොකයෙහි මේ කාමරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතය ඉක්ම වූ හු නම්, යම් කෙනෙක් මේ දිට්ඨිරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පරිසුට්ඨාන අර්ක්කාසාතයන් ඉක්ම වූ හු නම්, ඔහු කවරහ?

[කසසින්තෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, පෙරදිග දතව්වෙහි සැවැත් නම් හුවරෙක් ඇත. එහි ඒ අතීත් සමයක් සමුද්ධා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් වැඩවසන සේක. බ්‍රාහ්මණය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මේ කාමරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පයස්සිත්ථාන අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූ සේක. මේ දූෂටිරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පයස්සිත්ථාන අධ්‍යවසාය ද ඉක්ම වූ සේකා හි.

මෙසේ කි කල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ හුතස්තෙන් නැති සිට උතුරුසඵල එකස් කොට ලා දකුණු දණ්ඩාල පොළොවෙහි හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දසට ඇඳිලි බැඳ යම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් මේ කාමරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පයස්සිත්ථාන අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූහු ද, මේ දූෂටිරාග චිතිවෙස විනිබ්‍ඛා පලිගෙටි පයස්සිත්ථාන අධ්‍යවසායයන් ඉක්ම වූහු ද ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමයක් සමුද්ධායන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා හි තෙවරක් උදන් ඇති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- සෙසංථාපි හො කච්චාන නික්ඛුජ්ඣිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛිය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමිනො රුපානි දකඛිනති,¹ එවමෙවං හොතා කච්චානෙන අනෙකපරියාසෙන ධමෙමා පකාසිතො. එසාහං හො කච්චාන නං ගගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛු-සඤ්ඤා. උපාසකා මං භවං කච්චානො ධාරෙහු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 7.

38. එකං සමයං ආයස්මා මහාකච්චානො මඬුරායං විහරති ගුහුවනෙ. අථබො කණ්ඩිරුයණො² බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො, තෙනුප-සඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසිනොතො ඛො කණ්ඩිරුයණො² බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොච:

සුභං මෙනං හො කච්චාන, න සමණො කච්චානො බ්‍රාහ්මණ ජ්ජණණ චුද්ධො මහලලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුපපන්නෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසන්නෙ වා නිමන්තෙති, තසිදං හො කච්චාන, තථෙව, නති ගමං කච්චානො බ්‍රාහ්මණ ජ්ජණණ චුද්ධො මහලලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුපපන්නෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසන්නෙ වා නිමන්තෙති. තසිදං හො කච්චාන න සමපන්නමෙවාති.

අභි බ්‍රාහ්මණ, තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්චුද්ධොන චුද්ධාමුමි ව අකබ්භා, දහරහුමි ව. චුද්ධො චෙපි බ්‍රාහ්මණ හොති ආසීතිකො වා තාවුතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා, සො ව කාමෙ පරිභුඤ්ඤාති, කාමමජ්ඣිවසති, කාමපරිලාභෙන පරිබ්ඣතති, කාමවිතකෙකති ඛජ්ජති, කාමපරිසෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො බාලො* තෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. දහරෙ චෙපි බ්‍රාහ්මණ, හොති සුචා සුසුකාලකෙසො ගද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසං. සො ව න කාමෙ පරිභුඤ්ඤාති, න කාමමජ්ඣි-වසති, න කාමපරිලාභෙන පරිබ්ඣතති, න කාමවිතකෙකති ඛජ්ජති, න කාමපරිසෙසනාය උස්සකෙකා. අථ බො සො පණ්ණිනො ථෙරොතෙව සඬ්ඛං ගච්ඡති. එවං චුතොන කණ්ඩිරුයණො බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරසඬ්ඛං කරිතා දහරතං සුදං භික්ඛුතං පාදෙ සිරසා වඤ්ඤා චුද්ධා භවන්තො චුද්ධාමුමියං සිතා, දහර මයං දහරහුමියං සිතාති.

අභික්ඛන්තං හො කච්චාන -පෙ- උපාසකා මං භවං කච්චානො ධාරෙහු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. දකඛනති - මජ්ඣ. 2. කණ්ඩිරුයණො - මජ්ඣ. * ක ථෙරොතෙව - මජ්ඣ.

භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනවි ... භවත් කාන්‍යායනයෙනි, යම්සේ
යවිහුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ පිළිසින වුවක් විවර
කරන්නේ හෝ මංමුළා වුවකුගට මග නියන්නේ හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප
දක්නාහුය' යි අදුරෙහි තෙල්වැටුප් හෝ දරන්නේ වේ ද, එසේ ම භවත්
කාන්‍යායනයන් විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය දෙශනා කරණ ලද. භවත්
කාන්‍යායනයෙනි, තෙල මම ඒ භාග්‍යවත් ගෞරවයෙන් වහන්සේ ද ධර්මය ද
භික්ෂුසමසංයා ද ශරණ කොට යෙමි. භවත් කාන්‍යායනයෝ අද පටන් කොට
දිවයෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා රැස්නා සේත්වා යි.

2. 1. 4 7.

38. එකල්හි ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන වහන්සේ මධුරායෙහි
වූ ගුහාවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කණ්ඩරායන් බමුණු ආයුෂමත්
මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එලඹ ආයුෂමත්
මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා සමග ... එකත් පසෙක හුන්
කණ්ඩරායන් බමුණු ආයුෂමත් මහාකාන්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල
සිල කෙළේය:

භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ශ්‍රමණ කාන්‍යායන තෙමේ ජරාජිණී වූ විසඳනට
ගිය දැමිහලු වූ කල් ගිය පැවිම වසසට පැමිණි බ්‍රාහ්මණයන් නොවදහේය
යි ද, දැක හුනස්තෙන් නොනැගිටිවුන් යයි ද, අස්තෙන් නො අමතනේ
යයි ද, යන මෙය මා විසින් අසන ලදී. භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඒ කාරණය
එසේ ම ය. "භවත් කාන්‍යායන තෙමේ ජරාජිණී වූ වයොවිදායී වූ මහලු වූ කල්
ඉක්ම වූ පැවිම වසසට පැමිණි බමුණන් නො වදහේය. දැක හුනස්තෙන් ද
නැග නොසිටිවුන්. අස්තෙහුද නො අමතනේ ය. භවත් කාන්‍යායනයෙනි,
එ කරුණ නොනිසිමය"යි.

බ්‍රාහ්මණය, භාග්‍යවත් වූ (සියලු දතසුභු දේ) දන්තා වූ (සියලු දැඩිය
සුභු දේ හඤ්ඤාසංකල්පයක් සේ) දන්තා වූ අතීත් වූ ඒ සමයක් සම්බුද්ධයන්
වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද වාදානුමයෙක් හා දහරහුමයෙක් හා ඇත.
බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් උත්පත්තියෙන් අසුවයස් ඇති හෝ අනුවයස් ඇති හෝ
සියක්වස් ඇති හෝ වාදානුමයක් වේ නම් හෙ ද වස්තුකාම කෙලෙසකාමයන්
වළඳ කෙරේ ද, වස්තුකාම කෙලෙසකාමයෙහි ලා ඉවස්නේ ද, කාමපරිලාභයෙන්
දූවේ ද, කාමවිතතීයන් විසින් කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරිසෙස්ලියට
උත්සාහවත් වූයේ ද, එකල්හි හෙ බාලයෙක යන සංකීර්ණයට ම යෙයි.
බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් තරුණ වූයේ මනා බොල් කළ කෙස් ඇත්තේ බහදුරු
සොළිතින් සමනාවූයේ ප්‍රථම වයසින් යුක්ත දහරයෙක් හෝ වේ ද, හෙ ද
වස්තුකාම කෙලෙසකාමයන් පරිභෝග නො කරනේ ද, වස්තුකාම කෙලෙසකාම
යෙහි ලා නො ඉවස්නේ ද, කාමපරිදාහයෙන් නො දූවේ ද, කාමවිතතීයන්
විසින් නො කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරිසෙස්නට උත්සාහවත් නො වේ ද,
'එකල්හි හෙ තෙමේ පණ්ඩිත වූ ස්ථවිර නම්' යන සංකීර්ණයට ම යේ යි.

මෙසේ නි කල්හි කණ්ඩරායන් බ්‍රාහ්මණ හුනස්තෙන් තැනි උතුරුසළුව
එකස් කොට ලා "වාදා වූ භවත්හු භූමි වාදානුමයෙහි සිටියහ. දහර වූ අපි
දහරහුමයෙහි සිටියමෝය" යි. තරුණ භික්ෂූන්ගේ පා (මෙසේ) සිරසින්
වදිසි: භවත් කාන්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනවි ... භවත් කාන්‍යායන තෙමේ
අද පටන් කොට දිවයෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා
රැස්නාසේක් වා යි.

2. 1. 4. 8.

[සාවජිනිදානං:]

39. යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ වොරු බලවනො හොනති, රුජානො තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤ ආසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසංඤ්ඤානුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පී තසම් සමයෙ ත ආසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා බාහිරුති වා කම්මනානාති පටිච්චන්තිනුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පාපභික්ඛු බලවනො හොනති, පෙසලා භික්ඛු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පෙසලා භික්ඛු භුණ්තිභුතා භුණ්තිභුතා සඛසමජේඛි සංකසායනති¹ පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ හජන්ති. තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාභිනාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය අභිනාය දුකඛාය දෙවමනුස්සානං.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රුජානො බලවනො හොනති, වොරු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤ ආසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා, පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසංඤ්ඤානුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පී තසම් සමයෙ ආසු හොති අතියානුං වා නියානුං වා, බාහිරුති වා කම්මනානාති පටිච්චන්තිනුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යසම් සමයෙ පෙසලා භික්ඛු බලවනො හොනති, පාපභික්ඛු තසම් සමයෙ දුබ්බලා හොනති. තසම් භික්ඛවෙ සමයෙ පාපභික්ඛු භුණ්තිභුතා භුණ්තිභුතා සඛසමජේඛි සංකසායනති, යෙන වා පත තෙන පපතනති.² තසිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාභිනාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය භිනාය සුඛාය දෙවමනුස්සානනති.

2. 1. 4. 9.

40. දවිනනාහං භික්ඛවෙ ඕච්ඡාපට්ඨනති. න වණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා ඕච්ඡාපට්ඨනො ඕච්ඡාපට්ඨ-පන්තාධිකරණභෙදා නාරාධිතො හොති ඤායං ධම්මං භුසලං.

දවිනනාහං භික්ඛවෙ සම්මාපට්ඨනති. වණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා සම්මාපට්ඨනො සම්මාපට්ඨනාධි-කරණභෙදා ආරාධිතො හොති ඤායං ධම්මං භුසලනති.

2. 1. 4. 10.

41. යෙ හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුග්ගතිනොති සුභතනොති බ්‍රාහ්මණපති-රුජකොති අප්පඤ්ච ධම්මඤ්ච පටිබාහනති, හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනා-භිනාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනන්ධාය අභිනාය දුකඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච හෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අප්පඤ්ඤං පසවනති. තෙවිමං සද්ධම්මං අනතරධාපෙතති.

1. සංඤ්ඤායනති, අවිසංචා - සංභායනති - භාජෙති. 2. පසකමනති - ඉජ්ජං.

2. 1. 4. 8.

[සැවැත්තිදුකයි:]

39. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි සොරු බලවත් වෙත් ද, රජවරු එසමයෙහි දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ පසල්දනවුවෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වෙයි. එසමයෙහි බඩුණු ගැහැටියන්ට ද (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පවිටු හිඤ්ඤු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පෙශල හිඤ්ඤු දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පෙශල හිඤ්ඤු පුත පුතා නිශශබ්ද වුවාහු සහ මෑද කර බහා හිදුනාහ. පසල් දනට හෝ ඇසුරු කරන්නාහ. මහණෙනි, මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනාථ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජවරු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි සොරු දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ පසල් දනටුවෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වෙයි. එසමයෙහි බඩුණු ගැහැටියන්ට ද (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පෙශල හිඤ්ඤු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පවිටු හිඤ්ඤු දුෂීල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පවිටු හිඤ්ඤු පුත පුතා නිශශබ්ද වුවාහු සහ මෑද කරබහා හිදුනාහ. යම් මෑ තැනෙක හෝ යෙත්. මහණෙනි, ඒ මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

2. 1. 4. 9.

40. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වෙව සි පැවිද්දගේ වෙව සි දෙදෙනාගේ වරදවා පිළිපැදුම වණිනා නො කරමි. මහණෙනි, වරදවා පිළිපත් ගිහියා වෙව සි පැවිද්ද වෙව සි වරදවා පිළිපැදුම් හෙතුයෙන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්නට නො හැකි වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වෙව සි පැවිද්දගේ වෙව සි දෙදෙනාගේ නිවැරදි පිළිපැදුම වණිනා කරමි. මහණෙනි, නිවැරදි ව පිළිපත් ගිහියා වෙව සි පැවිද්ද වෙව සි නිවැරදි පිළිපැදුම් හෙතුයෙන් විදගීනා සහිත මාගීය පුරන්නට හැකි වෙයි.

2. 1. 4. 10.

41. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් වරදවා ගන්නා ලද පදප්පතිරූපක වූ (ශබ්දවිනාශයෙන් වරදවා ගන්නට නිසි) සුත්‍රාන්තයෙන් අවුවා ද පෙළ ද පිළිබන්ත්තාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට අනාථ පිණිස ද දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස ද දුක් පිණිස ද පිළිපන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ හිඤ්ඤු බොහෝ අකුසල් ද රුක් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ සස්ත ද අතුරුදන් කෙරෙත්.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභගහිතෙහි සුභගහොසති න බ්‍යඤ්ඤාපතිරූප-
කෙහි අත්ඤාව ධම්මඤ්ච අනුලොමෙනි, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු බහුජනනිකාය
පටිපන්නා බහුජනසුබ්බාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය භිකාය සුබ්බාය දෙව-
මනුස්සානං. ධර්මඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුඤ්ඤං පසචන්ති. තෙ විමං සද්ධම්මං
ස්පෙන්නති.

සමමිතතවගෙහා වතු සො

[5. පරිසවගෙහා]

2. 1. 5. 1.

[සාවජේතිදුතං:]

12. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: උත්තානා ව පරිසා, ගමහීර
ව පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ උත්තානා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
උද්ධතා භොනති උත්තලා වපලා මුඛර් විකිණ්ණවාචා මුඛස්සති අසම්පජානා
අසමාගිතා විබහන්තවිත්තා පාකතිඤ්ඤා අයං චූච්චති භික්ඛවෙ උත්තානා
පරිසා

කතමා ව භික්ඛවෙ ගමහීර පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු අනුද්ධතා භොනති අනුන්තලා අවපලා අමුඛර් අවිකිණ්ණවාචා
උපට්ඨිතස්සති සමපජානා සමාගිතා එකගා විත්තා සංචුතිඤ්ඤා. අයං චූච්චති
භික්ඛවෙ ගමහීර පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං ගමහීර පරිසාති.

2. 1. 5. 2.

13. දොමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දො: වග්ගා ව පරිසා, සමග්ගා ව
පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා. ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු
ගණ්ඨිතජාතා කඤ්ඤාජාතා විවාදපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසගතිති විතුදන්නා
විහරන්ති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං
භික්ඛු සමග්ගා සමෙවාදමානා අවිවදමානා බිරෙද්දහීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං
පියවිකුක්ඛිති සමපස්සන්නා විහරන්ති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා.
ඉමා ඛො භික්ඛවෙ දො පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං
යදිදං සමග්ගා පරිසාති.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් මොනවත් ගන්නා ලද වාසස්ථාන ප්‍රතිරූපක නොවූ (අක්‍ෂරවිනාශයෙන් උපරි ලෙස අදහස ගන්නට නොහිසි) සුත්‍රාන්තයෙන් අර්ථය ද ධර්මය ද අනුව පවත්නාදා ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වාචි පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්තාහු ය. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය තබන් සි.

සිවුවැනි සමසිත්වයයි.

[5. පරිස වගිය]

2. 1. 5. 1.

[සැවැත්විදායයි]

42. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: නොගැඹුරු (ප්‍රකට) පිරිස හා ගැඹුරු (මුඛ්‍ය) පිරිස හා යන දෙකය.

මහණෙනි, නොගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙකිහි භික්‍ෂුහු විෂමිපා සිත් ඇති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ ඇති වෙත් ද, වපල වෙත් ද, රළුවදත් ඇති වෙත් ද, පලස් ඇති වෙත් ද, මුෂිතසෘති වෙත් ද, සමාස්ප්‍රඥ නැති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් නැති වෙත් ද, එකඟ නො වූ සිත් ඇති වෙත් ද, ප්‍රාන්ත සිත් ඇති වෙත් ද, (සංවර නොකෙළෙන්) පියට ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ උභයාන (නොමුඛ්‍ය) පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙකිහි භික්‍ෂුහු විෂමිපා සිත් නැති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ නැති වෙත් ද, වපල නො වෙත් ද, රළුවදත් නැති වෙත් ද, අසංවෘත වචන නැති වෙත් ද, ඵලභසිටි සිති ඇති වෙත් ද, සමාස්ප්‍රඥ ඇති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් ඇති වෙත් ද, එකඟ වූ සිත් ඇති වෙත් ද, සංවර කළ ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ ගමහිර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අනුරොත් යම් ගැඹුරු පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 2.

43. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: වාග්‍ර පිරිස හා සමග්‍ර පිරිස හා යන දෙකයි.

මහණෙනි, වාග්‍ර පිරිස් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙකිහි භික්‍ෂුහු හටගත් සුමිභාග සවන් ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු, විරුද්ධවාදයට පැමිණියාහු, උනුන් මුවසැහිත් විද්‍යාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වචි පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙකිහි භික්‍ෂුහු සමග වුවාහු, සතුටුවන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු, කිරි හා දිය මෙන් සැසඳුනාහු, උනුන් පියතෙතින් බලන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍ර පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි දෙපිරිස ය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අනුරොත් යම් සමග්‍ර පිරිසක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 3.

44. දෙමමා හිකබ්බෙ පරිසා. කතමා දෙම: අනග්ගවතී ව පරිසා, අග්ගවතී ව පරිසා.

කතමා ව හිකබ්බෙ අනග්ගවතී පරිසා: ඉඬ හිකබ්බෙ යසං පරිසායං ථෙරා හිකච්ඡු බාහුලිකා¹ හොනති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න චිරයං ආරභන්ති අපපතනස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, තෙසං පච්ඡිමා ජනනා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති බාහුලිකා¹ සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පච්චෙකෙ නික්ඛිත්තධුරු, න චිරයං ආරභන්ති අපපතනස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං චූළවති හිකබ්බෙ අනග්ගවතී පරිසා.

කතමා ව හිකබ්බෙ අග්ගවතී පරිසා: ඉඬ හිකබ්බෙ යසං පරිසායං ථෙරා හිකච්ඡු න බාහුලිකා හොනති න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා චිරයං ආරභන්ති, අපපතනස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජනනා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බඛගමා, චිරයං ආරභන්ති අපපතනස්ස පතනියා අනබ්ගතස්ස අබ්ගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං චූළවති හිකබ්බෙ අග්ගවතී පරිසා. ඉමා බො හිකබ්බෙ දෙම පරිසා. එතදග්ගං හිකබ්බෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං අග්ගවතී පරිසාති.

2. 1. 5. 4.

45. දෙමමා හිකබ්බෙ පරිසා. කතමා දෙම: අනරියා ව පරිසා, අරියා ව පරිසා.

කතමා ව හිකබ්බෙ අනරියා පරිසා: ඉඬ හිකබ්බෙ යසං පරිසායං හිකච්ඡු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තපපජානන්ති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථා-භූතං තපපජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති. යථාභූතං තපපජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං තපපජානන්ති, අයං චූළවති හිකබ්බෙ අනරියා පරිසා.

1. බාහුලිකා - සහ. කං.

2. 1. 5. 3.

14. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (උතුම් පුභුලත් ඇති හෙයින්) අශාවතී නම් පිරිස හා (උතුම් පුභුලත් නැති හෙයින්) අනග්ගවතී නම් පිරිස හා දෙකකි.

මහණෙනි, අශාවතී පිරිස් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂුහු (සිවුරු ඇ පිරිකරන්) බාහුලික වෙන් ද, සස්ත ලිහිල් කොට ගන්නාහු වෙන් ද, අවක්‍රමණ සංඝායන පඤ්චනිවරණධම්මෙන් පිරිවෙහි පෙරවු වෙන් ද, ප්‍රවිච්ඡා සංඝායන නිමාණයෙහි බහා නැඹු විසිවූරු ඇති වෙන් ද, පොලන් (ධ්‍යාන - මිදුනා - මාග් - ඵල) විකේශයෙන් ප්‍රාප්තිය පිණිස අනග්ගවතී ධම්මයෙන් අධිගමය පිණිස, පසක් නො කළ ධම්මයෙන් පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩන් ද, ඔවුන්ගේ (සද්ධිවිහාරකාදි) පශ්චිමජනනාව (ඔවුන්ගේ ආචාරය අනුව යම්ය යි කියන ලද) දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙයි. ඒ ජනනාව ද බාහුලික වෙයි. ස්ථවලික වෙයි. අවක්‍රමණයෙහි පුළුඹවම වෙයි. ප්‍රවිච්ඡායෙහි හළ වූරු ඇති වෙයි. නො පත් ධම්මයට පැමිණීම පිණිස නො ලත් ධම්මය ලැබීම පිණිස පසක් නොකළ ධම්මය පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩයි. මහණෙනි, මේ අනග්ගවතී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අශාවතී නම් පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂුහු බාහුලික නො වෙන් ද, ස්ථවලික නො වෙන් ද, පඤ්චනිවරණ සංඝායන අවක්‍රමණයෙහි හළ විසිවූරු ඇති වෙන් ද, ප්‍රකම් විචේකයෙහි පෙරවු ව යන්නාහු වෙන් ද, පො පත් ධම්මයෙන් පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධම්මයෙන් ලැබීම පිණිස, පසක් නො කළ ධම්මයෙන් පසක් කිරීම පිණිස වැර වඩන් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිමජනනාව දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙයි. ඒ ජනනාව ද, බාහුලික නො වේ ස්ථවලික නො වේ අවක්‍රමණයෙහි හළ වූරු ඇති මේ ප්‍රවිච්ඡායෙහි පෙරවු ව යන්නා වේ. නො පත් ධම්මයෙන් පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධම්මයෙන් ලාභය පිණිස, පසක් නො කළ ධම්මයෙන් පසක් කිරීම පිණිස, වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ අශාවතී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අභුරුන් යම් අග්ගවතී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අනු වේ.

2. 1. 5. 4

15. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අනායාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා අනායාසී (ශ්‍රාවක) පිරිස හා දෙකකි.

මහණෙනි, අනායාසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂුහු මේ (තාපණාව තබා පඤ්ඤාකකිය) දුකැයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තාපණාව) දුඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තාපණාවගේ නැවැත්ම) දුඛනිරෝධ යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (අර්ථටතිමග) දුඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්තිය යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, මේ අනායාසී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්කවෙ අරියා පරිසා: ඉධ භික්කවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඉදං දුකතිනති යථාභුතං පජානන්ති, අයං දුකතිසමුදයොති යථාභුතං පජානන්ති, අයං දුකතිනිරෝධොති යථාභුතං පජානන්ති, අයං දුකතිනිරෝධං ගාමිති පටිපදාති යථාභුතං පජානන්ති. අයං චූළචති භික්කවෙ අරියා පරිසා: ඉමා බො භික්කවෙ දො පරිසා: එතදග්ගං භික්කවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං අරියා පරිසාති.

2. 1. 5. 5.

46. දොමා භික්කවෙ පරිසා: කතමා දො: පරිසකසටො¹ ච පරිස-මණොමා ච.

කතමො ච භික්කවෙ පරිසකසටො: ඉධ භික්කවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති. දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං චූළචති භික්කවෙ පරිසකසටො.

කතමො ච භික්කවෙ පරිසමණොමා: ඉධ භික්කවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු න ඡන්දගතිං ගච්ඡන්ති, න දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, න මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, න භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං චූළචති භික්කවෙ පරිසමණොමා. ඉමා බො භික්කවෙ දො පරිසා: එතදග්ගං භික්කවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං පරිසමණොමාති.

2. 1. 5. 6.

47. දොමා භික්කවෙ පරිසා: කතමා දො: ඔක්කාචිතච්ඡිතා² පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිතා, පටිපුච්ඡාචිතා පරිසා නො ඔක්කාචිතච්ඡිතා.

කතමා ච භික්කවෙ ඔක්කාචිතච්ඡිතා පරිසා නො පටිපුච්ඡාචිතා: ඉධ භික්කවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු යෙ හෙ සුත්තනනා නථාගතභාසිතා ගමහිරි ගමහිරිත්ථා ලොභානතර සුඤ්ඤාභා³ පටිසංඤ්ඤාතතා. තෙසු භඤ්ඤමා-තෙසු න සුසංසුසන්ති න සොතං ඔදගන්ති, න අඤ්ඤාචිතතං උපට්ඨපෙන්නි, න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගභෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. යෙ පන තෙ සුත්තනනා කපිකතා⁴ කාවෙය්‍යා විහතකබ්බං විහතබ්බාසුත්තා බාහිරකා සාවක-භාසිතා. තෙසු භඤ්ඤමාතෙසු සුසංසුසන්ති, සොතං ඔදගන්ති, අඤ්ඤාචිතතං උපට්ඨපෙන්නි, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගභෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණ්ණිතා න වෙච අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡන්ති, පටිච්චරන්ති*. ඉදං කපං, ඉමස්ස කෙතොති?. තෙ අච්චටඤ්ඤච න විචරන්ති, අනුග්‍රහානික-නඤ්ඤං නො උත්තානී කරෙන්නි. අතෙකපිතිතෙසු ච කඤ්ඤාචිතයෙසු ධම්මෙසු කඤ්ඤං න පටිච්චිතොදෙන්නි.⁵ අයං චූළචති භික්කවෙ ඔක්කාචිතච්ඡිතා පරිසා, නො පටිපුච්ඡාචිතා.

1. පරිසකසටො, පරිසමණොමා - මජ්ඣ. 2. උක්කාචිතච්ඡිතා - සී.පු. සි 1, PTS, සො. 3. සුඤ්ඤාචිතපටිසංඤ්ඤාතා - සො. 4. කපිතා - මජ්ඣ. 5. නපට්චිතොදෙන්නි - මජ්ඣ, සො. * පටිච්චරන්ති - කඤ්ඤ

මහණෙනි, ආයුෂී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤ මේ දුකැයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛනිරෝධයයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මේ දුඃඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්තියයි තත් වූ පරිදි දැනින් ද, මහණෙනි, මේ ආයුෂී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකයි. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරෝගී යම් ආයුෂී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අති.

2. 1. 5. 5.

16. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: කසල පිරිස හා නිකසල පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, කසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤ ඡන්දයෙන් අගතියට යෙත් ද, දෝෂයෙන් අගතියට යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට යෙත් ද, හයින් අගතියට යෙත් ද, මහණෙනි, මේ කසල පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිකසල පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤ ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, දෝෂයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, හයින් අගතියට නො යෙත් ද, මහණෙනි, මේ නිකසල පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරෝගී යම් නිකසල පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අති.

2. 1. 5. 6.

17. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: අවිනිත වූ පිළිවිස නොහික්වූහු පිරිසය, දුර්විනිත නො වූ පිළිවිස හික්වූහු පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, අවිනිත වූ පිළිවිස නො හික්වූහු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤ තපාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද (පාළි වසයෙන්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොපහර අනිශ්චය ප්‍රකාශ කරණ (සත්ති ප්‍රදාල) ගුණානායෙන් යුත් යම් සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට නො කැමැති වෙත්, ඇසීමට කන් රුකොට නොගනිත්, දෑත ගැනීමට සිත් නො එළවත්, ඒ ධම්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො හගිත්, කවිත් විසින් කරණ ලද, කවිත්ව භීත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යාකූල ඇති, සස්තෙන් බැහිරි වූ, සවිච්ඡන් විසින් කියන ලද යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, එය කියත් කියත් ඇසීමට කැමැති වෙත්, කන් රුකොට ගනිත්, ඇසීමට සිත් එළවත්, ඒ ධම්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හගිත්. ඔහු ඒ ධම්ම පුහුණු කොට ඔවුනොවුන් නො ද පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අරුත් කිම යි පිළිවිසුමට නො ම සැරිසරත්. ඔහු පිළිසන් අරුත විවර නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අනිශ්චය ප්‍රකට නො කෙරෙත්. තන් වැදෑරුම සැකයට කරුණු වූ ධම්මයන් විෂයෙහි සැක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ අවිනිත නො පිළිවිස හික්වූහු පිරිස වෙයි.

කතමා එ හිතකළේ පටිපුච්ඡාපිනිතා පරිසා නො ඔකකාවිතවිනිතා: ඉඬ හිතකළේ සසං පරිසාසං හිතමු සෙ තෙ සුත්තනනා, කවිකතා කාවෙය්‍යා විත්තකකිඬ විත්තකියඤ්ඤා බාහිරකා සාවකභාසිතා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු න සුසුසුසනති, න සොහං ඔදහනති, න අඤ්ඤ විත්තං උපරිසපෙනති, න එ තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරිසාපුණ්ණබ්බං මඤ්ඤනති යෙ පන තෙ සුත්තනනා නවාගනගාසිතා ගමහිඬ ගමහිරස්වා ලොකුගාඬ සුඤ්ඤනාපටි-සඤ්ඤනා, තෙසු භඤ්ඤවිනිතසු සුසුසුසනති, සොහං ඔදහනති, අඤ්ඤ විත්තං උපරිසපෙනති, තෙ එ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරිසාපුණ්ණබ්බං මඤ්ඤනති. තෙ නං ධම්මං පරිසාපුණ්ණබ්බං අඤ්ඤවිඤ්ඤං පටිපුච්ඡනති, පටිච්චරහන්, ඉදං කාමං? ඉදං සංසාරානි,¹ තෙ අච්චරඤ්ච චිචරනති? අනුගාමනිකනාදම් උග්ගානිකපෙතනති, අනෙකවිනිතෙසු එ කණ්ණාසානියෙසු ධම්මෙසු කඤ්ඤං පටිච්ඡනාදෙනති. අයං උච්චති හිතකළේ පටිපුච්ඡාපිනිතා පරිසා නො ඔකකාවිතවිනිතා, ඉමා බො හිතකළේ අදං පරිසා එතදග්ගං හිතකළේ ඉමාසං දිත්තං පරිසානං යදිදං පටිපුච්ඡාපිනිතා පරිසා නො ඔකකාවිතවිනිතානි.

2. 1. 5. 7.

48. දොමා හිතකළේ පරිසා. කතමා දො: ආමසගරා පරිසා තො සද්ධම්මගරා, සද්ධම්මගරා පරිසා තො ආමසගරා.

කතමා එ හිතකළේ ආමසගරා පරිසා නො සද්ධම්මගරා: ඉඬ හිතකළේ සසං පරිසාසං හිතමු හිතනා: ඔදහවසනානා සමමුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤාසං වණ්ණං ගාසනති, අසුකො හිතමු උග්ගොගාගමිමුගො, අසුකො පඤ්ඤ-විමුගො, අසුකො කාසසකති, අසුකො දිට්ඨපපගො, අසුකො සද්ධා-මිමුගො, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සිලවා කලාණ-ධම්මො, අසුකො දුග්ගිලො පාපධම්මොනි. තෙ තෙත ලාහං ලහනති. තෙ නං ලාහං ලහිණා ගමිතා මුළුතා අසොකාපනනා අනාදිතවදස්සාටතො අනිස්ස-රණපඤ්ඤා පරිභුසුතනි. අයං උච්චති හිතකළේ ආමසගරා පරිසා නො සද්ධම්මගරා.

1. කො අසොනි - මෙසං.

මහණෙනි, පිළිවිස හික්මුනු අවිනිත නො වූ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු කවින් විසින් කරණ ලද, කවින්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යාපෘත ඇති, සස්තෙන් බැහැර වූ ශ්‍රාවකයන් විසින් නියත ලද, යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙන් නම් ඒ සුත්‍රාන්තයන් නියත් ම එය ඇසීමට කන් තබා නොකෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් නො එළවත්. ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො ද හතිත්. තථාත්‍යයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද (පාළිවිසින්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර වූ, ගුණානුප්‍රතිසංයුක්ත වූ යම් ම සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙන් නම්, ඒ සුත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට කැමැති වෙත්. කන් තබා කෙරෙත්. දූතගැණීමට සිත් එළවත්. ඒ ධර්මයන් ද උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හතිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුහුණු කොට උනන් පිළිවිසින්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අතීත නිවැරදි පිළිවිසීමට සාරිසරත්. ඒ හික්මුනු හොට්පිසන් වූ අතීත මවර කෙරෙත්. අප්‍රකට වූ අතීත ද ප්‍රකට කෙරෙත්. නන්වැදූරම් සැකයට කරුණු වූ ධර්ම විෂයෙහි සැක දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ විනිත වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසා යි නිසැනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අනුරෝධ යම් පිළිවිස හික්මුනු විනිත වූ පිරිසෙක් මේ ද, හෙල අභි.

2 1. 5. 7

මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: ආමිස (සිවුපස) ගරු කරණ සදහම් ගරු නොකරණ පිරිසය, සදහම් ගරු කරණ ආමිස ගරු නො කරණ පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, ආමිස ගරු කරණ සදහම් ගරු නො කරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක හික්මුනු සුදුවත් හදනා ගිහියන් පෙරට අසෝ මහණ (සමථවිපස්සනා දෙකින් කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනු) උභයොභාගවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ගුහකවිදගික ක්ෂණාසුව) ප්‍රඥවිමුක්ත යෙක, අසෝ මහණ (නාමකසින් ධ්‍යානසප්ථි කොට නිවන් පසක් කළ) කාය-සාක්ෂියෙක. අසෝ මහණ දෘඪප්‍රාප්තයෙක. අසෝ මහණ (ශ්‍රද්ධාධුරයෙන් වැද කෙලෙසුන් නැසූ බැවින්) ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ප්‍රඥාධුරයෙන් වැද සෝවන්මත ගන්තා බැවින්) ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ (සැදහැයෙන් වැද සමවන් නොසපයා සොවන් මගට පිළිපත්) ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කලණ දහම් ඇති සිල්වනෙක, අසෝ මහණ පටිට්ඨදහම් ඇති දුශ්ශීල-යෙකා යි උනන් ගුණ බෙණෙන් ද, ඔහු එයින් ලාභ ලබත්. ඔහු මාසුනානු මුසපත්වුමානු (එහි) ගැලුනානු ආදිතව නො දක්නානු නිසාරණප්‍රඥ නැත්තානු ඒ ලාභය පරිභෝග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආමිසය ගරු කරණ සද්ධර්මය ගරු නොකරණ පිරිස වෙයි.

කතමා ච හික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා තො ආමිසගරු: ඉධ හික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛු භිහිතං ඔදනවසනානං සමුත්තං *න අඤ්ඤාමඤ්ඤාසං වණ්ණං භාසනති: අසුකො භික්ඛු උභතොභාගමිමුහොතා, අසුකො පඤ්ඤා-
මිමුහොතා, අසුකො කායසකති, අසුකො දිට්ඨිපපහොතා, අසුකො සද්ධාමිමුහොතා,
අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සිලවා කප්පාණ්ඩමෙමා,
අසුකො දුස්සිලො පාපට්ඨමොති. තෙ තෙත ලාභං ලභන්ති. තං ලාභමපි
ලභිත්වා අගමිතා අමුච්ඡිතා අතරේකාපනතා ආදිතවදස්සාවිතො නිස්සරණ-
පඤ්ඤා පරිතුඤ්ජන්ති. අයං චූළචති හික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා තො
ආමිසගරු. ඉමා ඛො හික්ඛවෙ දෙව පරිසා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමාසං
දවින්නං පරිසානං යදිදං සද්ධම්මගරු පරිසා තො ආමිසගරුති.

2. 1. 5. 8.

49. දෙවමා හික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෙව: මිසමා ච පරිසා, සමා ච පරිසා.

කතමා ච හික්ඛවෙ මිසමා පරිසා: ඉධ හික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං අධම්ම-
කමමාති පච්චන්තන්ති, ධම්මකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. අමිතයකමමාති
පච්චන්තන්ති, මිතයකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. අධම්මකමමාති දිපපනති,
ධම්මකමමාති න දිපපනති. අමිතයකමමාති දිපපනති, මිතයකමමාති න
දිපපනති. අයං චූළචති හික්ඛවෙ මිසමා පරිසා. †මිසමහො හික්ඛවෙ පරිසාය
අධම්මකමමාති පච්චන්තන්ති, ධම්මකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. අමිතයකමමාති
පච්චන්තන්ති, මිතයකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. අධම්මකමමාති දිපපනති,
ධම්මකමමාති න දිපපනති. අමිතයකමමාති දිපපනති, මිතයකමමාති න
දිපපනති.

කතමා ච හික්ඛවෙ සමා පරිසා: ඉධ හික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ධම්මකමමාති
පච්චන්තන්ති, අධම්මකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. මිතයකමමාති පච්චන්තන්ති,
අමිතයකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. ධම්මකමමාති දිපපනති, අධම්මකමමාති න
දිපපනති. මිතයකමමාති දිපපනති, අමිතයකමමාති න දිපපනති. අයං චූළචති
හික්ඛවෙ සමා පරිසා. †සමහො හික්ඛවෙ පරිසාය යමකමමාති පච්චන්තන්ති,
අධම්මකමමාති න්‍යාපච්චන්තන්ති. මිතයකමමාති පච්චන්තන්ති, අමිතයකමමාති
න්‍යාපච්චන්තන්ති ධම්මකමමාති දිපපනති, අධම්මකමමාති න දිපපනති. මිතය-
කමමාති දිපපනති, අමිතයකමමාති න දිපපනති, ඉමා ඛො හික්ඛවෙ දෙව පරිසා.
එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරිසානං යදිදං සමා පරිසාති.

2. 1. 5. 9.

50. දෙවමා හික්ඛවෙ පරිසා. කතමා දෙව: අධම්මිකා ච පරිසා, ධම්මිකා ච
පරිසා. -පප- ඉමා ඛො හික්ඛවෙ දෙව පරිසා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමාසං
දවින්නං පරිසානං යදිදං ධම්මිකා පරිසාති.

* අඤ්ඤාමඤ්ඤාසං වණ්ණං න භාසනති - මිසම, න භිහිතං.

ඔදනවසනානං සමුත්තං අඤ්ඤාමඤ්ඤාසං වණ්ණං භාසනති - ස්වා. මිසම.

† මරමමපොඤ්ඤා අයං පාපමා න දිස්සන්තෙ.

මහණෙනි, සද්ධම්මය ගරු කරණ (ආමිපය ගරු නොකරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි යම් පිරිසෙක තිසුනු සුදුවන් හදනා ගිහියන් පෙරට 'අසෝ මහණ උභයොගාග විමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ප්‍රඥවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ කායසායමියෙක, අසෝ මහණ දුෂ්ටප්‍රාප්තයෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කල්‍යාණදහම ඇති සිල්වතෙක, අසෝ මහණ පටිපුද්දහම ඇති දුගතිලයෙකැ යි උනුන් ගුණ නො බෙණෙත්. ඔහු ලාග ද ලබා නො වැසුනාහු මුසපත් නො වූවාහු (එනි) නො ගැලුනාහු ආදිතව දක්නාහු නිසරණප්‍රඥ ඇත්තාහු පරිහොග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ සද්ධම්මය ගරු කරණ ආමිපය ගරු නො කරණ පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සද්ධම්මය ගරු කරණ ආමිපය ගරු නො කරණ පිරිසෙක් වේ නම් තෙල ඇති.

2. 1. 5. 8.

19. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්: විෂම පිරිස හා සමපිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, විෂම පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක අධම්මකමයෝ පවතින් ද, ධම්මකමයෝ නො පවතින් ද, අවිනය කමයෝ පවතින් ද, විනයකමයෝ නො පවතින් ද, අධම්මකමයෝ දිළහ වෙත් ද, ධම්මකමයෝ දිළහ නො වෙත් ද, අවිනයකමයෝ දිළහ වෙත් ද, විනයකමයෝ දිළහ නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ විෂම පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස විෂම බැවින් අධම්මකමයෝ පවතින්. ධම්මකමයෝ නො පවතින්. අවිනයකමයෝ පවතින්. විනයකමයෝ නො පවතින්. අධම්මකමයෝ දිළහ වෙත්. ධම්මකමයෝ දිළහ නො වෙත්. අවිනයකමයෝ දිළහ වෙත්. විනයකමයෝ දිළහ නො වෙත්.

මහණෙනි, සමපිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි යම් පිරිසෙක ධම්මකමයෝ පවතින් ද, අධම්මකමයෝ නො පවතින් ද, විනයකමයෝ පවතින් ද, අවිනයකමයෝ නො පවතින් ද, ධම්මකමයෝ දිළහ වෙත් ද, අධම්මකමයෝ දිළහ නො වෙත් ද, විනයකමයෝ දිළහ වෙත් ද, අවිනයකමයෝ දිළහ නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමපිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස සම බැවින් ධම්මකමයෝ පවතින්. අධම්මකමයෝ නො පවතින්. විනයකමයෝ පවතින්. අවිනයකමයෝ නො පවතින්. ධම්මකමයෝ දිළහ වෙත්. අධම්මකමයෝ දිළහ නො වෙත්. විනයකමයෝ දිළහ වෙත්. අවිනයකමයෝ දිළහ නො වෙත්. මහණෙනි, මේ චතෘති පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සම පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 9.

20. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙහි. කවර දෙකෙක යන්:

අධාර්මික පිරිස හා ධාර්මික පිරිස හා දෙකය. ... මහණෙනි, මේ චතෘති පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් මේ ධාර්මික පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 10.

51. දොමා හික්කවෙ පරිසා. කතමා දො: අධම්මවාදිනි ව පරිසා, ධම්මවාදිනි ව පරිසා.

කතමා ව හික්කවෙ අධම්මවාදිනි පරිසා: ඉධ හික්කවෙ යස්සං පරිසායං හික්කු අභිකරණං ආදියනති ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ නං අභිකරණං ආදිසිත්වා න වෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති, න ච සඤ්ඤානති උපගච්ඡන්ති, න ච නිජ්ඣාපෙනති, න ච නිජ්ඣානති උපගච්ඡන්ති. තෙ අසඤ්ඤානතිබලා අනිජ්ඣානතිබලා අපපටිනිස්සග්ගමනන්තො තමෙව අභිකරණං ථාමසා පරුමස්ස¹ අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති. අයං වුච්චති හික්කවෙ අධම්මවාදිනි පරිසා.

කතමා ව හික්කවෙ ධම්මවාදිනි පරිසා: ඉධ හික්කවෙ යස්සං පරිසායං හික්කු අභිකරණං ආදියනති, ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ නං අභිකරණං ආදිසිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤපෙනති වෙව සඤ්ඤානතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. නිජ්ඣාපෙනති වෙව නිජ්ඣානතිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. තෙ සඤ්ඤානතිබලා නිජ්ඣානතිබලා පටිනිස්සග්ගමනන්තො ත තමෙව අභිකරණං ථාමසා පරුමස්ස² අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති. අයං වුච්චති හික්කවෙ ධම්මවාදිනි පරිසා. ඉමා බො හික්කවෙ දො පරිසා. එතදග්ගා හික්කවෙ ඉමාසං දව්‍යානං පරිසානං යදිදං ධම්මවාදිනි පරිසාහි.

පරිසවගො පඤ්චමො.

තත්‍රාඤ්ඤානං:

උත්තානා වග්ගා අග්ගවති අරියා කසටො ව පඤ්චමො,
ඕක්කාචිනාමිසඤ්ඤව චිසමා අධම්මා ධම්මියෙන වාහි.

පඨමො පණ්ණාසගො සමතො.

දුතියො පණ්ණාසගො

[6. පුග්ගලවගො]

2. 2. 6. 1.

[සාවසථිහිදානං:]

1. දොමෙ හික්කවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති බහුජන-
හිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමෙහුස්සානං.

කතමෙ දො: නථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රජා ච වක්කවන්ති.
ඉමෙ බො හික්කවෙ දො පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති
බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුතො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය
දෙවමෙහුස්සානන්ති.

1. පරුමස්ස - මජ්ඣං.

2. 1. 5. 10

51. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: අධම්මාදී පිරිස හා ධම්මාදී පිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, අධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙති යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා දූතාමි වූ හෝ නො දූතාමි අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් නො ද හතුවන්. හාහළීමට නො ද එළඹෙත්. නො ද දක්වත්. දැක්වීමට නො ද එළඹෙත්. නො ඇතළීම බලය කොට ඇති, නො දැක්වීම බලය කොට ඇති ඔහු (අසුහති) දුරලීමට මනාමුණ නොකරන්නාහු එම අධිකරණ (දූෂිටි) ශෝචයෙන් පරමර්ශ කොට එයට වැදගෙන 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවුත්' යි ව්‍යවහාර කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ අධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධම්මාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙති යම් පිරිසෙක හිඤ්ඤා දූතාමි හෝ නො දූතාමි අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් ද හතුවන්. හාහළීමට ද එළඹෙත්. උනුන් දක්වත්. දැක්වීමට ද එළඹෙත්. හාහළීම බලය කොට ඇති, දැක්වීම බලය කොට ඇති (අධම්මය) දුරලීමට ම මනාමුණ කැරණ සුලු ඔහු එම අධිකරණය 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුවුත්' යි (දූෂිටි) ශෝචයෙන් පරමර්ශ කොට එයට මිසිස ව්‍යවහාර නො කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ ව්‍යාති ධම්මාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ධම්මාදී පිරිසක් වේ නම් තෙල අතු වේ.

සස්තෙති පිරිස් වන යි.

එහි උද්දාය:

උත්තාන, වගා, අග්ගවතී, අරියසුත්‍රය හා සස්තෙති කසට සුත්‍රය ද, උක්කාචන, ආමිස, මිසම, අධම්ම, ධම්මය සුත්‍රය ද යන වේ.හු (දහසුත්‍රයෝ) යි.

සුඵම පණණාසකය සමාපත යි.

දෙවන පණණාසකය

[6. පුදගලවගීය]

2. 2. 6. 1.

[සැවැත්තිදායයි:]

1. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙනෙක් උපදනට සමන්වුමානු ලොකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙවිමිනිසුන්ට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදාහ.

කවර දෙදෙනෙක යත්: නථාගත අතීත් සමාසක්සලිඛයන් වහන්සේ හා චක්‍රවතීති රජුහු හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුදගලයෝ දෙදෙන ලොකයෙහි උපදනට සමන්වුමානු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙවි මිනිසුන්ට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදනාහ යි.

2. 2. 6. 2.

2. දෙවමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අව්ඡරිය-
මනුස්සා. කතමෙ දෙව: නථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රුජා ච
චක්ඛන්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව පුග්ගලා ලොකෙ උපපජ්ජමානා
උපපජ්ජන්ති අව්ඡරියමනුස්සාති.

2. 2. 6. 3.

3. දින්නාං භික්ඛවෙ පුග්ගලානං කාලකිරියා බහුතො ජනස්ස ආනුතප්පා¹
හොති, කතමෙසං දින්නා: නථාගතස්ස² අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, රක්ඛෙය්ස
චක්ඛන්ති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දින්නාං පුග්ගලානං කාලකිරියා බහුතො
ජනස්ස ආනුතප්පා හොති.³

2. 2. 6. 4.

4. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ථුපාරභා. කතමෙ දෙව: නථාගතො ච අරහං සම්මා-
සම්බුද්ධො, රුජා ච චක්ඛන්ති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ථුපාරභාති.

2. 2. 6. 5.

5. දෙවමෙ භික්ඛවෙ බුද්ධා. කතමෙ දෙව: නථාගතො ච අරහං සම්මා-
සම්බුද්ධො, පඨෙවකබුද්ධො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව බුද්ධාති.

2. 2. 6. 6.

6. දෙවමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්නසන්ති. කතමෙ දෙව:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, හත්ථාජාතියො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව අසනියා
ඵලනතියා න සන්නසන්තිති.

2. 2. 6. 7.

7. දෙවමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්නසන්ති. කතමෙ දෙව:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, අස්සාජාතියො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව අසනියා
ඵලනතියා න සන්නසන්තිති.

2. 2. 6. 8.

8. දෙවමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලනතියා න සන්නසන්ති. කතමෙ දෙව:
භික්ඛු ච බිණ්ණසවො, සිංහො ච මිගරුජා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව අසනියා
ඵලනතියා න සන්නසන්තිති.

1. අනුතප්පා හොති - මජ්ඣ. සං. PTS.

2. නථාගතස්ස ච - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. හොතිති - මජ්ඣ. සං. PTS.

2. 2. 6. 2.

2. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙනෙක් ලෝකයෙහි උපදනට සමත් වූවාහු ආශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපදිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: නවාගත අතීත් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා චක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, ලෝකයෙහි උපදනට සමත් මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙන ආශ්වායී මනුෂ්‍ය ව උපදනාහ.

2. 2. 6. 3.

3. මහණෙනි, පුද්ගලයන් දෙදෙනෙක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුනාපකර වෙයි. කවර දෙදෙනෙක්හුගේ ය යත්: නවාගත අතීත් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේගේ ය, චක්‍රවතීති රජුගේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුනාප කර වේ.

2. 2. 6. 4.

4. මහණෙනි, මේ සතුපාතීයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: නවාගත අතීත් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා චක්‍රවතීති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු වතාහි සතුපාතීයෝ දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 5.

5. මහණෙනි, මේ බුදුවරු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: නවාගත අතීත් සමයක් සමුද්ධියන් වහන්සේ හා ප්‍රත්‍යයක බුදුන්වහන්සේ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු බුදුවරු දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 6.

6. මහණෙනි, මොහු දෙදෙනෙක් සෙන ගිහිරි කරණ කල්හි නොබිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂීණාස්‍රව තෙමේ ද ආජාතෙය හසති තෙමේ ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරුන් නො බිති.

2. 2. 6. 7.

7. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගිහිරි කරත් ම නො බානහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂීණාස්‍රව තෙමේ ද ආජාතෙය අභයා ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරුණ කල්හි තැහි නො ගණිත්.

2. 2. 6. 8.

8. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැහි නො ගණිත්: කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍ෂීණාස්‍රව මහණ හා වෘතරාජන් වූ සිංහයා හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැහි නො ගණිත්.

2. 2. 6. 9.

9. දොමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සමපසාමානා නිමුජ්ජා මානුසිං වාචං න භාසන්ති. කතමෙ දො: මා ව මුසා භණ්ණිමා¹, මා ව පරං අභුතෙන අර්ථා-
විකම්මාති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අත්ථවසෙ සමපසාමානා නිමුජ්ජා
මානුසිං වාචං න භාසන්තිති.

2. 2. 6. 10.

10. දවන්තං භික්ඛවෙ² ධම්මානං අනිනො අපච්චිතො මානුගාමො
කාලං කරොති. කතමෙසං දවන්තො: මෙජ්ඣධම්මසමාපතතියා³ ව, විජායකස්ස
ච, ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ දවන්තං ධම්මානං අනිගොතා අපච්චිතො මානුගාමො
කාලං කරෙතිති.

2. 2. 6. 11.

11. අසන්තසානිවාසං ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි⁴ සන්තසානිවාසංදො.
තං සුණාථ, සාග්ගිකං මනසි කරෙථ, භාසිස්සාමීති: එවං හන්තොති බො හෙ
භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච.

කථංදො භික්ඛවෙ අසන්තසානිවාසො හොති: කථංදො අසන්තො සානි-
වසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ පෙරස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: පෙරෙපි මං න වදෙය්‍ය,
මඤ්ඤිමොපි මං න වදෙය්‍ය, තවොපි මං න වදෙය්‍ය, පෙරමපහං⁵ න වදෙය්‍යා,
මඤ්ඤිමපහං න වදෙය්‍යා, තවමපහං⁶ න වදෙය්‍යා, පෙරෙ වෙපි මං වදෙය්‍ය,
අභිතානුකම්පි මං වදෙය්‍ය, තො භිතානුකම්පී, තොති නං වදෙය්‍යා, විහෙ-
සෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යා. මඤ්ඤිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
තවො වෙපි මං වදෙය්‍ය, අභිතානුකම්පි මං වදෙය්‍ය; තො භිතානුකම්පී. තොති
නං වදෙය්‍යා, විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යා. මඤ්ඤිමොපි
භික්ඛුනො එවං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති: පෙරෙපි මං න
වදෙය්‍ය, මඤ්ඤිමොපි මං න වදෙය්‍ය, තවොපි මං න වදෙය්‍ය, පෙරමපහං න
වදෙය්‍යා, මඤ්ඤිමපහං න වදෙය්‍යා, තවමපහං නං වදෙය්‍යා, පෙරෙ වෙපි මං
වදෙය්‍ය, අභිතානුකම්පි මං වදෙය්‍ය, තො භිතානුකම්පී, තොති නං වදෙය්‍යා,
විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යා. මඤ්ඤිමො වෙපි මං වදෙය්‍ය,
තවො වෙපි මං වදෙය්‍ය; අභිතානුකම්පි මං වදෙය්‍ය, තො භිතානුකම්පී, තොති
නං වදෙය්‍යා, විහෙසෙය්‍යමපි⁷ නං, පස්සමපිස්ස න පටිකරෙය්‍යා. එවං බො
භික්ඛවෙ අසන්තසානිවාසො හොති. එවං ච අසන්තො සානිවසන්ති.

1. භණ්ණිම - මජ්ඣ. සං, සී 1. PTS.

2. දවන්තං ධම්මානං භික්ඛවෙ - මජ්ඣ.

3. මෙජ්ඣසමාපතතියා ච - මජ්ඣ.

4. දෙසෙස්සාමි - මජ්ඣ, සං, PTS.

5. පෙරමපහං - මජ්ඣ, සං.

6. තවමපහං - සං. මජ්ඣ.

7. විහෙසෙය්‍යා - මජ්ඣ.

2. 2. 6. - 9.

9. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් දක්නා කිපුරුමයෝ මිනිස්බස් නොබෙණෙත්. කවර දෙකෙක යත්: නහමක් මුසවා බණමෝව යි, මෙරම අභූතයෙන් තහමක් අභ්‍යාව්‍යාන කරමෝව යි යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක දක්නා කිපුරුමයෝ මිනිස්බස් නොබෙණන්හ.

2. 2. 6. 10.

10. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකක් පිළිබඳව මාගම අභ්‍යාපන ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කරයි. කවර දෙකක් පිළිබඳවය යත්: මෙවුන්දම්සෙවීම හා පුද්ගලික හා යන දෙක පිළිබඳව යි. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙක පිළිබඳ මාගම අභ්‍යාපන ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කෙරේ ය යි.

2. 2. 6. 11.

11. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය හා සත්පුරුෂසන්නිවාසය හා දෙසමි. එය අසව....

මහණෙනි, කෙසේ නම් අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය වෙයි යත්: කෙසේ නම් අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි සථවීර භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: වැඩිහිටි තෙරද මට තහමක් කියවා, මධ්‍යම තෙර ද මට තහමක් කියවා, නවක තෙමේ ද මට තහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියමිවා, මම මැදුම් තෙරුන්ට ද තහමක් කියමිවා, නවක භික්ෂුහට ද තහමක් කියමිවා, මහලු තෙර ද මට කියන්නේ නම්, භිතානුකම්පා නැත්තේ ම මට කියයි. භිතානුකම්පා ඇති ව නො කියයි. ඔහුට නැතැයි ද කියතෙමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි, එය දක්නෙමි නමුදු පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු ද මට කියා නම්, අභිතානුකම්පා ඇති ව මට කියන්නේය. භිතානුකම්පා ඇති ව නො වේ. ඔහුට මම නැතැයි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මැදුම් මහණහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙරද මට තහමක් කියවා, මැදුම් තෙර ද මට තහමක් කියවා, නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට තහමක් කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම තහමක් කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම තහමක් කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, (මට) අභිතානුකම්පි ව කියන්නේය. භිතානුකම්පි ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, අභිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, භිතානුකම්පි ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි අසත්පුරුෂ සන්නිවාසය මේ. මෙසේ ද අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්.

කථංඥො භික්ඛවෙ සත්තසන්තිවාසො හොති: කථංඥො සන්තො සන්ති-
වසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුතො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං වදෙය්‍ය,
මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය. නවොපි මං වදෙය්‍ය, ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣමමපහං වදෙය්‍යං, නවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිත්තානුකමපි, සාමුඛි නං වදෙය්‍යං, න නං
විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣමො චෙපි මං වදෙය්‍ය,
නවො චෙපි මං වදෙය්‍ය භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිත්තානුකමපි, සාමුඛි
නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣමොපි
භික්ඛුතො ඵලං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුතො ඵලං හොති: ථෙරොපි මං
වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය, නවොපි මං වදෙය්‍ය. ථෙරමපහං වදෙය්‍යං,
මජ්ඣමමපහං වදෙය්‍යං, නවමපහං වදෙය්‍යං. ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය,
භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය, තො අභිත්තානුකමපි, සාමුඛි නං වදෙය්‍යං, න නං
විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣමො චෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො
චෙපි මං වදෙය්‍ය, භිත්තානුකමපි මං වදෙය්‍ය තො අභිත්තානුකමපි, සාමුඛි නං
වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සමපිස්ස පටිකරෙය්‍යං. ඵලං ඛො භික්ඛවෙ
සත්තසන්තිවාසො හොති. ඵලං ව¹ සන්තො සන්තිවසන්තිති.

2. 2. 6. 12.

12. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වට්ඨංසාදො දිට්ඨිපලාසො
චෙත්තසො ආසාතො අප්පච්චයො අනනිරද්ධි අජ්ඣන්තං න අමුපසන්නං² හොති.
තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඝ්ඛං: දීඝන්තාය ඛරන්තාය වාලන්තාය
සංවත්තස්සති, භික්ඛු ව න ථාසුං විහරිස්සන්ති.

2. 2. 6. 13

13. යස්මිංඥො ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වට්ඨංසාදො දිට්ඨි-
පලාසො චෙත්තසො ආසාතො අප්පච්චයො අනනිරද්ධි අජ්ඣන්තං අමුපසන්නං
හොති. තස්මෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඝ්ඛං: න දීඝන්තාය ඛරන්තාය
වාලන්තාය සංවත්තස්සති. භික්ඛු ව ථාසුං විහරිස්සන්තිති.

සුභංග චගෙතා ඡටෙඛා.

1. ඵලං - මජ්ඣං. ඵලං ඛො - ස්‍යා.

2. න අමුපසන්නං - සි 1. සිමු.

මහණෙනි, සන්පුරුෂසාධිතාසය කෙසේය යත්: සන්පුරුෂයෝ කෙසේ නම් එක්ව වෙසෙහි යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහලු තෙරුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා, මැදුම් තෙර ද මට කියවා, නවකභික්ෂු තෙමේ ද මට කියවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට ද කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියයි. අභිනානුකම්පි ව නො වේ, මෑතවැසි ඔහුට කියමි. මම ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසන්නෙමි. මම දක්නෙමි එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මධ්‍යම තෙර ද මට කියා ... නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය. (මම) මෑතවැසි ඒ තෙරුන්ට කියමි, ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසමි, දක්නෙමි එයට පිළියම් කරමි. මධ්‍යම භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියවා. මැදුම් මහණ තෙමේ ද මට කියවා. නවක මහණ තෙමේ ද මට කියවා. මම ද මහලු තෙරුන්ට කියනෙමි... මම ද මැදුම් තෙරුන්ට කියන්නෙමි ... මම ද නවක මහණහට කියන්නෙමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, මට භිතානුකම්පි ව කියන්නේය. අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය ඔහුට “මෑතවැසි” කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙමි නමුදු එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියන්නේ නම් .. ඉදින් නවක මහණ තෙමේ ද මට කියන්නේ නම්, භිතානුකම්පි ව මට කියන්නේය, අභිනානුකම්පි ව නො කියන්නේය. ඔහුට “මෑතවැසි” කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙමි පිළියම් ද කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සන්පුරුෂ සාධිතාසය වෙයි. මෙසේ ම සන්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යයි.

2. 2. 6. 12.

12. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක (උනුත් ආක්‍රොශවශයෙන් සම්මලා ගැණීම වූ) වෘත්තසංසරණය ද, (දූෂිත නිසා උපද්‍රව්‍ය යුගලාග සංඛ්‍යාත) පළාසය ද, විභ්‍රායෙහි වූ කොපය ද, නො සතුට ද, නො ආලේඛ ද, අධ්‍යාතම යෙහි මෑතාවිත් තොසන්තිදුතේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි මෙය බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැසබවට වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ තො වෙසෙන්නාහ’යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

2. 2. 6. 13.

13. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක දෙපස වෘත්ත සංසරණය, දිට්ඨි-පළාසය, විභ්‍රායාගේ ආසාතය අසනතුපිය, අනභිභූතිය අධ්‍යාතමයෙහි මෑතාවිත් සන්තිදුතේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය ඒ අධිකරණයෙහි බොහෝ කල් පැවැත්මට රථබවට සැසබවට නො වැටෙන්නේය. භික්ෂුහු ද සුවසේ වෙසෙන්නාහ’යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

සමන පුභුල්මහසි.

[7. සුඛවග්ගො]

2. 2. 7. 1.

[සාවකභිදානං:]

14. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: ගිහිසුඛං, පබ්බජ්ජා-
සුඛං.¹ ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නං සුඛානං යදිදං පබ්බජ්ජාසුඛානි.

2. 2. 7. 2.

15. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: කාමසුඛං, තෙකම්ම-
සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නං සුඛානං යදිදං තෙකම්ම සුඛානි.

2. 2. 7. 3.

16. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: උප්පිසුඛං,²
නිරූපපිසුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නං සුඛානං යදිදං නිරූපපිසුඛානි.

2. 2. 7. 4.

17. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාසවං, අනාසවං,
සුඛං.² ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නං සුඛානං යදිදං අනාසවං සුඛානි.

2. 2. 7. 5.

18. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාමසං, නිරුමසං,
සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ
ඉමෙසං දව්නං සුඛානං යදිදං නිරුමසං සුඛානි.

2. 2. 7. 6.

19. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: අරියසුඛං, අනරිය-
සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
දව්නං සුඛානං යදිදං අරියසුඛානි.

1, පබ්බජ්ජාසුඛං - ඡෙස්.

2. සාසවංසුඛං, අනාසවංසුඛං - ඡෙස්.

[සුඛ වර්ගය]

2. 2. 7. 1.

[සැවැත්තිදනයි:]

14. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: හිනිසුඛ හා පැවිදි සුඛ හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් පැවිදි සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 2.

15. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: කාමසුඛය හා නෙතනම්මසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නෙතනම්මසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 3.

16. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (ත්‍රේහුමිකසුඛ සංඛිත්ත) උපධි සුඛය හා (ලොකොත්තරසුඛ සංඛිත්ත) නිරූපධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිරූපධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 4.

17. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (චට්ටසුඛ සංඛිත්ත) සාසවසුඛය හා (චිචට්ටසුඛ සංඛිත්ත) අනාසවසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අනාසවසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 5.

18. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (චට්ටගාමීසුඛ සංඛිත්ත) සාමිස සුඛය හා (චිචට්ටගාමී සුඛ සංඛිත්ත) නිරුමිස සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිරුමිසසුඛයෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 6.

19. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: ආයාසීසුඛය හා අනායාසී සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් ආයාසීසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 7.

20. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: කාසිකඤ්ච සුඛං වෙනසිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ චෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං වෙනසිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 8.

21. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සප්පිතිකඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 9.

22. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාතසුඛඤ්ච උපෙකානා-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං උපෙකානාසුඛන්ති.

2. 2. 7. 10.

23. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සමාධිසුඛඤ්ච අසමාධි-සුඛඤ්ච. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං සමාධිසුඛන්ති.

2. 2. 7. 11.

24. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං, නිප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං නිප්පිතිකාරමමණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 12.

25. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: සාතාරමමණඤ්ච සුඛං, උපෙකාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං උපෙකාරමමණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 13.

26. දොමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි දො: රූපාරමමණඤ්ච සුඛං, අරූපාරමමණඤ්ච සුඛං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ දො සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දව්‍යානං සුඛානං යදිදං අරූපාරමමණං සුඛන්ති.

වග්ගො සන්තමො

2. 2. 7. 7.

20. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කායිකසුඛය හා වෛතසික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් වෛතසිකසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 8.

21. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) සප්‍රිතික සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) නිෂ්ප්‍රිතික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රිතික සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 9.

22. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) සාහසුඛය හා (චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) උපෙක්‍ෂා-සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපෙක්‍ෂාසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 10.

23. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අභිණාමට හෝ උපමාරයට පැමිණි) සමාධිසුඛය හා (එසේ නො පැමිණි) අසමාධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් සමාධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 11.

24. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන දෙක ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාකරන්නහුට උපන් සප්‍රිතිකාලම්භිත සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථ ධ්‍යාන ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂාකරන්නහුට උපන්) නිෂ්ප්‍රිතිකාලම්භිත සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රිතිකාලම්භිත සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 12.

25. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) සාපාලම්භිත සුඛය හා (චතුර්ථ ධ්‍යාන සංඛිධ්‍යාන) උපෙක්‍ෂාලම්භිත සුඛය හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපෙක්‍ෂාලම්භිතසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 13.

26. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (රූපාවචර-චතුර්ථ ධ්‍යානය අරමුණුකොට ඇති) රූපාලම්භිත සුඛය හා අරූපාවචරධ්‍යාන අරමුණුකොට ඇති අරූපාලම්භිත සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අරූපාලම්භිත සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේය යි.

සන්වැහි සුවවග යි.

[8. සනිමිනාවගොනා]

2. 2. 8. 1.

[සාමසම්ප්‍රදාය:]

27. සනිමිනා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිමිනා. නසොච නිමිනාස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.¹

2. 2. 8. 2.

28. සනිදානා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිදානා. නසොච නිදානස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 3.

29. සහෙතුකා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අහෙතුකා. නසොච හෙතුස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 4.

30. සප්පච්චයා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අප්පච්චයා. නසොච පච්චයස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 5.

31. සරූපා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අරූපා. නසොච රූපස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 6.

32. සචෙදනා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අචෙදනා. නසොච චෙදනාස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 7.

33. සසඤ්ඤා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඤ්ඤා. නසොච සඤ්ඤාස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

2. 2. 8. 8.

34. සසඛ්ඛාරා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඛ්ඛාරා. තෙසං යෙව සඛ්ඛාරානං පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොනති.

1. න භොනතිති - මජ්ඣිම, සක, PTS.

[8. සතිමිත්ත වගීය]

2. 2. 8. 1.

[සැවැත්තිදනයි:]

27. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සතිමිත්ත ව උපදිත්. අතිමිත්ත ව නූපදිත්. ඒ නිමිත්තයාගේ ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 2.

28. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සතිදන ව උපදිත්. අතිදන ව නූපදිත්. ඒ නිදහයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 3.

29. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සහෙතුක ව උපදිත්. අහෙතුක ව නූපදිත්. ඒ හෙතුහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 4.

30. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සංසකාර සහිත ව උපදිත්. සංසකාර රහිත ව නූපදිත්. ඒ සංසකාරයන්ගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 5.

31. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදිත්. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදිත්. ඒ ප්‍රත්‍යයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 6.

32. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ රූපසහිත ව උපදනාහ. රූප රහිත ව නූපදනාහ. ඒ රූපයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නා යි.

2. 2. 8. 7.

33. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ වේදනා සහිත ව උපදනාහ. වේදනා රහිත ව නූපදනාහ. ඒ වේදනාහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 8.

34. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ සංඥ සහිත ව උපදනාහ. සංඥ රහිත ව නූපදනාහ. ඒ සංඥාහුගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නොවන්නා යි.

2. 2. 8. 9.

35. සවිඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, තො අවිඤ්ඤාණං. තස්සෙව විඤ්ඤාණස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොන්ති.

2. 2. 8. 10.

36. සඤ්ඤාතාරමමණං භික්ඛවෙ උපපජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, තො අසඤ්ඤාතාරමමණං. තස්සෙව සඤ්ඤාතස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න භොන්ති.

වග්ගො අට්ඨමො

[9. ධම්මවග්ගො]

2. 2. 9. 1.

[සාවිසේනියානං:]

37. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: වෙතොවිමුත්ති වපඤ්ඤා-
විමුත්ති ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 2.

38. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: පහතභො ව අවිසේනපො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 3.

39. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: නාමද්දා, රූපද්දා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 4.

40. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: විජ්ජා ව විමුත්ති ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 9. 5.

41. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: භවදිට්ඨි ව විභවදිට්ඨි ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 2. 8. 9.

35. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ විඤ්ඤාන සහිත ව උපදනාහ විඤ්ඤාන රහිත ව නුපදනාහ. ඒ විඤ්ඤානයෙන් ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ සි.

2. 2. 8. 10.

36. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධම්මයෝ (හෙතුප්‍රත්‍යයෙන් උපත්) සංසාරානන්ධ අරමුණු කොට උපදනාහ. (හෙතුප්‍රත්‍යයෙන් නුපත්) අසංසාරානන්ධ අරමුණු කොට නුපදනාහ. ඒ සංකිතයාගේ ම ප්‍රභාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධම්මයෝ නො වන්නාහ සි.

අවමත වග සි.

[9. ධම්මට්ඨක]

[සැවැත්විණිදහසි:]

2. 2. 9. 1.

37. මහණෙනි, මේ ධම්ම දෙකෙකි. කචර දෙකෙක යත්: (ඵලසමාධි සංඛිත්තාන) මෙතොවිමුක්ඛාය හා (ඵලප්‍රඥ සංඛිත්තාන) ප්‍රඥවිමුක්ඛාය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම්ම දෙක සි.

2. 2. 9. 2.

38. මහණෙනි, මේ ධම්ම දෙකෙකි. කචර දෙකෙක යත්: (විධිසංඛිත්තාන) පුත්‍රාභය හා (විවේචනාකාන්තාන සංඛිත්තාන) අවිසේෂය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම්ම දෙක සි.

2. 2. 9. 3.

39. මහණෙනි, මේ ධම්ම දෙකෙකි. කචර දෙකෙක යත්: (සතර අරුපසංඛිති සංඛිත්තාන) තාමය හා රුප (සංඛිති) ය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම්ම දෙක සි.

2. 2. 9. 4.

40. මහණෙනි, මේ ධම්ම දෙකෙකි. කචර දෙකෙක යත්: (ඵලඤ්ඤාන සංඛිත්තාන) විද්‍යාව හා (ඵලඤ්ඤාන සම්ප්‍රසූක්ඛන සංසු ධම්ම සංඛිත්තාන) විමුක්ඛාය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම්ම දෙක සි.

2. 2. 9. 5.

41. මහණෙනි, මේ ධම්ම දෙකෙකි. කචර දෙකෙක යත්: (ශාසමන සංඛිත්තාන) හවදුපටිය හා (උචේජද සංඛිත්තාන) විහවදුපටිය හා යන දෙක සි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධම්ම දෙක සි.

2. 2. 9. 6.

42. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: අහිරිකංඤ්ච අනොග්ගප්පඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

2. 2. 9. 7.

43. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: හිරි ච ඔග්ගප්පඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

2. 2. 9. 8.

44. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: දොවචස්සතා ච පාපමිත්තතා ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

2. 2. 9. 9.

45. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: සොවචස්සතා ච කල්යාණ- මිත්තතා ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

2. 2. 9. 10.

46. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ධාතුකුසල්ලතා ච මනසිකාර- කුසල්ලතා ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

2. 2. 9. 11.

47. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: ආපනතිකුසල්ලතා ච ආපනති- උට්ඨානකුසල්ලතා ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාහි.

වග්ගො නවමො

[10. බාලවග්ගො]

[සාමජිහිදගං:]

2. 2. 10. 1.

48. දොමෙ භික්ඛවෙ බාලා, කතමෙ දො: සො ච අනාගතං භාරං වහති, සො ච ආගතං භාරං න වහති, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො බාලාහි.

2. 2. 10. 2.

49. දොමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා, කතමෙ දො: සො ච ආගතං භාරං වහති, සො ච අනාගතං භාරං න වහති, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පණ්ඩිතාහි.

2. 2. 9. 6.

42. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (පච්ච ලජ්ජා නැති බව වූ) අභිකය හා (පච්ච නො බානා බව වූ) අපත්‍රපාච හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 7.

43. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (පච්ච ලජ්ජා ඇති බව වූ) ශ්‍රිය හා (පච්ච බානා බව වූ) අපත්‍රපාච හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 8.

44. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (බව්වා නොපිළිගන්නා බව වූ) සොච්චස්සතාච හා (පළිව මිතුරන් සෙවුනා බව වූ) පාපමිභතතාච හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 9.

45. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (බව්වා පිළිගන්නා බව වූ) සොච්චස්සතාච හා (කලණමිතුරන් සෙවුනා බව වූ) කලාණමිභතතාච හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 10.

46. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: (අභ්වාදය) ධාතුන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා (ඒ) ධාතුන් අනිත්‍යාදි ඵලයෙන් මෙතෙහි නිර්මෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 11.

47. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙනි. කවර දෙකෙක යත්: සභ්‍යාපනති-සකඩයන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා ඇවැත්න් නැතිකිරීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වතාහි ධර්ම දෙකය.

නවවන වග සි.

[10. බාලවගිය]

[සැමැත්තියෙකු:]

2. 2. 10. 1.

48. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් නො පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් පැමිණි බර නො උසුලනුයේ නම් යෝය යන මේ දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 2.

49. මහණෙනි, මේ පණ්ණිකයෝ දෙදෙනෙහි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් නො පැමිණි බර නො උසුලනුයේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වතාහි පණ්ණිකයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 3.

50. දොමෙ භික්ඛාටෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ච අකප්පියෙ කප්පිය-
සංඝෝ, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො බාලාහි.

2. 2. 10. 4.

51. දොමෙ භික්ඛාටෙ පණ්ණිනා. කතමෙ දො: යො ච අකප්පියෙ
අකප්පියසංඝෝ, යො ච කප්පියෙ කප්පියසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො
පණ්ණිනාහි.

2. 2. 10. 5.

52. දොමෙ භික්ඛාටෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ච අනාපචාරියා ආපචාරි-
සංඝෝ, යො ච ආපචාරියා අනාපචාරිසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො
බාලාහි.

2. 2. 10. 6.

53. දොමෙ භික්ඛාටෙ පණ්ණිනා. කතමෙ දො: යො ච අනාපචාරියා
අනාපචාරිසංඝෝ, යො ච ආපචාරියා ආපචාරිසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ
දො පණ්ණිනාහි.

2. 2. 10. 7.

54. දොමෙ භික්ඛාටෙ බාලා. කතමෙ දො: යො ච අධම්ම ධම්මසංඝෝ,
යො ච ධම්ම අධම්මසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො බාලාහි.

2. 2. 10. 8.

55. දොමෙ භික්ඛාටෙ පණ්ණිනා. කතමෙ දො: යො ච අධම්ම අධම්ම-
සංඝෝ, යො ච ධම්ම ධම්මසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො පණ්ණිනාහි.

2. 2. 10. 9.

56. දොමෙ භික්ඛාටෙ බාලා කතමෙ දො: යො ච අවිනයෙ විනයසංඝෝ,
යො ච විනයෙ අවිනයසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො බාලාහි.

2. 2. 10. 10.

57. දොමෙ භික්ඛාටෙ පණ්ණිනා. කතමෙ දො: යො ච අවිනයෙ අවිනය-
සංඝෝ, යො ච විනයෙ විනයසංඝෝ. ඉමෙ බො භික්ඛාටෙ දො පණ්ණිනාහි.

2. 2. 10. 3.

50. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් නො කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 4.

51. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අකැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 5.

52. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි ආපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 6.

53. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 7.

54. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අධිමියෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි අධිමසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 8.

55. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අධිමියෙහි අධිමසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 9.

56. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනය සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 10.

57. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, විනයෙහි විනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2 10. 11.

58. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච න භුක්ඛුච්චාසිතබ්බං භුක්ඛුච්චායති, යො ච භුක්ඛුච්චාසිතබ්බං න භුක්ඛුච්චායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 12.

59. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා න වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච න භුක්ඛුච්චාසිතබ්බං න භුක්ඛුච්චායති, යො ච භුක්ඛුච්චාසිතබ්බං භුක්ඛුච්චායති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා න වසිස්නතිති.

2. 2 10. 13.

60. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤි, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 14.

61. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා න වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤි, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා න වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 15.

62. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අනාපනතියා ආපනතිසඤ්ඤි, යො ච ආපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 16.

63. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා න වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අනාපනතියා අනාපනතිසඤ්ඤි, යො ච ආපනතියා ආපනතිසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා න වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 17.

64. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අධිමම ධම්මසඤ්ඤි, යො ච ධිමම අධිමමසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 18.

65. ද්විත්තං භික්ඛවෙ ආසවා න වසිස්නති. කතමෙසං ද්විත්තං: යො ච අධිමම අධිමමසඤ්ඤි, යො ච ධිමම ධම්මසඤ්ඤි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ ද්විත්තං ආසවා න වසිස්නතිති.

2. 2. 10. 11.

58. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙන-කුන්ටය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණුයේ ද, යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් නො කරණුයේ ද යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනහට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 12.

59. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස් නො කරණුයේ ද, යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණුයේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 13.

60. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙන-කුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි නො කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 14.

61. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකාප දූයෙහි අකාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කාප දූයෙහි කාපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 15.

62. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙ-නකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අනාපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 16.

63. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් ආපනතියෙහි ආපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් අනාපනතියෙහි අනාපනතිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 17.

64. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්. කවර දෙදෙන-කුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 18.

65. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධම්මයෙහි අධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධම්මයෙහි ධම්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 19.

66. දවනාං හිකනිවෙ ආසවා වඩස්නති. කතමෙසං දවනාං: යො ව අචිතයෙ චිතයංසද්දේ, යො ව චිතයෙ අචිතයංසද්දේ. ඉමෙසං බො හිකනිවෙ දවනාං ආසවා වඩස්නති.¹

2. 2. 10. 20.

67. දවනාං හිකනිවෙ ආසවා න වඩස්නති. කතමෙසං දවනාං: යො ව අචිතයෙ අචිතයංසද්දේ, යො ව චිතයෙ චිතයංසද්දේ. ඉමෙසං බො හිකනිවෙ දවනාං ආසවා න වඩස්නති.

වගගො දසමො.

දුට්ඨො පණ්ණාසකො සමනො.

තනිසො පණ්ණාසකො

[11. ආසාවගො]

[සාමප්තිදනං:]

2. 3. 11. 1.

1. දොමා හිකනිවෙ ආසා දුප්පභා. කතමා දො: ලාභාසා ව, ජිවිතාසා ව. ඉමා බො හිකනිවෙ දො ආසා දුප්පභාති.

2. 3. 11. 2.

2. දොමෙ හිකනිවෙ පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ දො: යො ව පුබ්බසාරි, යො ව කතස්සද්දි. ඉමෙ බො හිකනිවෙ දො පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිනි.²

2. 3. 11. 3.

3. දොමෙ හිකනිවෙ පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ දො: නිවෙනා ව, නපෙයනා ව. ඉමෙ බො හිකනිවෙ දො පුග්ගලා දුලලහා ලොකස්මිනි.²

2. 3. 11. 4.

4. දොමෙ හිකනිවෙ පුග්ගලා දුග්ගප්පයා. කතමෙ දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං නිකම්පති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං විස්සපේති. ඉමෙ බො හිකනිවෙ දො පුග්ගලා දුග්ගප්පයාති.

2. 3. 11. 5

5. දොමෙ හිකනිවෙ පුග්ගලා සුත්තප්පයා. කතමෙ දො: යො ව ලද්ධං ලද්ධං න නිකම්පති, යො ව ලද්ධං ලද්ධං න විස්සපේති. ඉමෙ බො හිකනිවෙ දො පුග්ගලා සුත්තප්පයාති.

1. වඩස්නති - මජ්ඣං, සභා- 2. ලොකස්මිනිති - මජ්ඣං

2. 2. 10. 19.

66. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යන්න: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙන්නාහ යි.

2. 2. 10. 20.

67. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යන්න: යමෙකුත් අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙන්නාහ යි.

දසවන වගයි.**දෙවන පණණාසකය සමාපතයි.****පහවන පණණාසකය****[11. ආසාවගීය]**

[සැවැත්විණි.]

2. 3. 11. 1.

1. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙනෙක් හැරැලීමට දුෂ්කර වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යන්න: ලාභාශාව හා ජීවිතාශාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙන හැරැලීමට දුෂ්කර වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 2.

2. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුතුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුත් පළමුම උපකාර කරන්නේ වේ ද, යමෙකුත් කෘතඥ වූයේ කෘතවේදී වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුතුලෝ දෙදෙන වනාහි ලොච්ඡි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 3.

3. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුතුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යන්න: තාප්ප වූයේ ද, තාප්පිකයට පමුණුවන්නේ ද යන දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ පුතුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 4.

4. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුතුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) තාප්පිමත් කළ නො හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුත් ලද ලද දෑ තැන්පත් කෙරේ නම්, යමෙකුත් ලද ලද දෑ විසදම් කෙරේ නම්, යන මොහු දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුතුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි තාප්පිමත් කළ නො හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 5.

5. මහණෙනි, ලොච්ඡි මේ පුතුලෝ දෙදෙනෙක් (දයකයා විසින්) පහසුවෙන් තප්පිණය කළ හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්න: යමෙකුත් ලද ලද දෑ තැන්පත් නො කෙරේ ද, යමෙකුත් ලද ලද දෑ විසදම් නො කෙරේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුතුලෝ දෙදෙන ලොච්ඡි පහසුවෙන් තප්පිණය කළ හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 6.

6. දොමෙ හික්ඛවෙ පච්චයා රුගස්ස උප්පාදය. කතමෙ දො: සුභ-
නිමිත්තංඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො පච්චයා
රුගස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 7.

7. දොමෙ හික්ඛවෙ පච්චයා දෙසස්ස උප්පාදය. කතමෙ දො: පටිස-
නිමිත්තංඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො පච්චයා
දෙසස්ස උප්පාදය.

2. 3. 11. 8.

8. දොමෙ හික්ඛවෙ පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දො:
පරතො ච සොසො, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො
පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදය.

2. 3. 11. 9.

9. දොමෙ හික්ඛවෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය. කතමෙ දො:
පරතො ච සොසො, යොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො
පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදය.¹

2. 3. 11. 10.

10. දොමා හික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා දො: ලුහුකා ච ආපත්ති,
ගරුකා ච ආපත්ති. ඉමා බො හික්ඛවෙ දො ආපත්තියො.²

2. 3. 11. 11.

11. දොමා හික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා දො: දුට්ඨිලා ච ආපත්ති,
අදුට්ඨිලා ච ආපත්ති. ඉමා බො හික්ඛවෙ දො ආපත්තියො.²

2. 3. 11. 12.

12. දොමා හික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා දො: සාවසෙසා ච ආපත්ති,
අනවසෙසා ච ආපත්ති. ඉමා බො හික්ඛවෙ දො ආපත්තියොති.

වග්ගො ඵකාදකමො³.

[12. ආයාචනවග්ගො]

[සාවසෙතිදුතං:]

2. 3. 12. 1.

13. සඤ්ඤා හික්ඛවෙ හික්ඛු ඵං සම්මා ආයාචමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො හොමි, යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලොනාති. ඵසා හික්ඛවෙ තුලා,
ඵතා පමාණං මම සාවකාතං හික්ඛුතං යදිදං සාරිපුත්තමොග්ගලොනාති.

1. උප්පාදයාති - මජ්ඣං.

2. ආපත්තියොති - මජ්ඣං.

3. ආසාදපපජ්ඣවග්ගො -

පඨමො - මජ්ඣං.

2. 3. 11. 6.

6. මහණෙනි, රුගයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: සුභතිමිතත හා අයෝනිසොමනයිකාරය හා යන දෙකකි. මහණෙනි, මොහු වනාහි රුගයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 7.

7. මහණෙනි, දේවපියාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: ප්‍රතිසන්මිතත හා අයෝනිසොමනයිකාරය හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි දේවපියාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 8.

8. මහණෙනි, මිථ්‍යාදූෂට්‍රයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මේරමාගෙන් (අසඬුමිය) ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි මිථ්‍යාදූෂට්‍රයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 9.

9. මහණෙනි, සම්මන්ද්‍රයට්‍රයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යත්: මේරමාගෙන් සඬුමිය ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි සම්මන්ද්‍රයට්‍රයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 10.

10. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙකු යත්: පුහු ඇවැත් හා ගුරු ඇවැත් හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 11.

11. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙකු යත්: දුළුල් ඇවැත් හා කො දුළුල් ඇවැත් හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 12.

12. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙකු යත්: සාවසෙසා-පතනිය හා අතවසෙසාපතනිය හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

එකොළොස්වන වගසි.

[12. ආයාචනවගීය]

[සැවැත්තිදුකසි:]

2. 3. 12. 1.

13. මහණෙනි, සැදූහැති මහණ මෙසේ මොනොවට යදහෝ සැරියුන් මුගලන් දෙදෙන යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙමිව යි යදහෝය. (කවර හෙයින් යත්:) මහණෙනි, යම් සැරියුන් මුගලන් දෙදෙනෙක් වෙත් නම්, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන්ට තෙල තුල්‍යව ය. තෙල ප්‍රමාණ ය යි.

2. 3. 12. 2.

14. සද්ධා භික්ඛවෙ භික්ඛුනී එවං සමමා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² ඛෙමා ච භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා වාහි. එසා භික්ඛවෙ ඩුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං යදිදං ඛෙමා ච භික්ඛුනී, උප්පලවණ්ණා වාහි.

2. 3. 12. 3.

15. සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සමමා ආයාචමානො ආයාචෙය්‍යා: නාදිසො හොමි, යාදිසො විතොනා ච ගහපති, හන්ථකො ච ආලවකොති. එසා භික්ඛවෙ ඩුලා, එතං පමාණං මම සාවකානං උපාසකානං යදිදං විතොනා ච ගහපති, හන්ථකො ච ආලවකොති.

2. 3. 12. 4.

16. සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සමමා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍යා: නාදිසා¹ හොමි, යාදිසා² බුජ්ජුත්තරා ච උපාසිකා, වෙලුකණ්ඩකියා ච නන්දමානාති. එසා භික්ඛවෙ ඩුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසිකානං යදිදං බුජ්ජුත්තරා ච උපාසිකා, වෙලුකණ්ඩකියා ච නන්දමානාති.

2. 3. 12. 5.

17. ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්‍යතොනා අසප්පුරිසො බහං උපහනං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච හොති සානුවජේඡා³ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි ද්විති: අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා අවණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා වණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්‍යතොනා අසප්පුරිසො බහං උපහනං අත්තානං පරිහරති, සාවජේඡා ච හොති සානුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤා පසවති.⁴

2. 3. 12. 6.

18. ද්විති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යතොනා සප්පුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවති. කතමෙහි ද්විති: අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති, අනනුවිච්ච අපරිසොගාගෙඤ්ඤා වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්විති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යතොනා සප්පුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවජේඡා ච හොති, අනනුවජේඡා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤා පසවතිති.

1. නාදිසි හොමි - මජ්ඣ.

2. යාදිසි - මජ්ඣ. 3. සානුවජේඡා ච - මජ්ඣ.

4. පසවතිති - මජ්ඣ.

2. 3. 12. 2.

14. මහණෙනි, සාද්දාහි මෙතෙණ මෙසේ මොනොවට යදන්ති බොවා උප්පලවණ්ණා දෙනව යම්බඳු වෙන් නම්, එබඳු වෙම්වයි යදන්තිය. (කචර-හෙය්න යන්:) මහණෙනි, මේ බොවා හා උප්පලවණ්ණා හා යන දෙදෙන යම්සේ වෙන් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුකීන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 3.

15. මහණෙනි, සාද්දාහි උපාසක මෙසේ මොනොවට යදන්ති විහ්න ගාහපති හා හත්ත ආලවක හා යම්බඳු වෙන් නම්, එබඳු වෙම්වයි යදන්තිය. (කචරහෙය්න යන්:) මහණෙනි, මේ විහ්න ගාහපති හා හත්ත ආලවක තෙමේන් යම්සේ වෙන් නම් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන්ට තෙල තුලාව වේ, තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 4.

16. මහණෙනි, සාද්දාහි උපාසිකාව මෙසේ මොනොවට යදන්ති බ්‍රිජ්ජුහාර උපාසිකාව හා වෙච්ඤානිකියා නඤ්ඤානාව හා යම්බඳු වෙන් ද, එබඳු වෙම්වයි යදන්තිය. (කචරහෙය්න යන්:) මහණෙනි, මේ බ්‍රිජ්ජුහාරා උපාසිකාව ද වෙච්ඤානිකියා නඤ්ඤානාව ද යන දෙදෙනෙක් වෙන් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන්ට තෙල තුලාව වේ. තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 5.

17. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්ධාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ දාහි, තට ගුණ දාහි ආත්මය පරිහරණය කරයි. සද්දස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පටි ද රැස් කරයි. කචර දෙකෙකින් යන්: නොදැන නොපිටිස නුගුණ කිමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, නොදැන නොපිටිස ගුණ කිමට සුදුස්සාගේ අගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සුක්ක වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ දාහි, තට ගුණ දාහි ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. සද්දස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පටි ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

18. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්ධාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ගුණ දාහි, නොනට ගුණ දාහි ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිද්දස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේය. කචර දෙකෙකින් යන්: දැන පිටිස නුගුණ කියා සුඛතාගේ නුගුණ කියා නම්, දැන පිටිස ගුණ කිමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සුක්ක වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දමන ලද ගුණ දාහි, නොනට ගුණ දාහි ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිද්දස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

19. දිගි භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො බාලො අබ්බතො අසපුරිසො බතං උපහනං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථා ච හොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි අපුඤ්ඤාදං පසවති. කතමෙති දිගි: අනනුමිච්ච අපරිසොගාගෙභා අපසසාදනියෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති. අනනුමිච්ච අපරිසොගාගෙභා පසාදනියෙ යානෙ අපසසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දිගි ධම්මෙති සමනාගතො බාලො අබ්බතො අසපුරිසො බතං උපහනං අත්තානං පරිහරති. සාවජේථා ච හොති, සානුවජේථා¹ විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤාදි අපුඤ්ඤාදං පසවති.²

2. 3. 12. 7.

20. දිගි භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනාගතො පණ්ණිකො බ්බතො අසපුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථා ච හොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි පුඤ්ඤාදං පසවති. කතමෙති දිගි: අනුමිච්ච පරිසොගාගෙභා අපසසාදනියෙ යානෙ අපසසාදං උපදංසෙති, අනුමිච්ච පරිසොගාගෙභා පසාදනියෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ දිගි ධම්මෙති සමනාගතො පණ්ණිකො බ්බතො අසපුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති අනවජේථා ච හොති, අනනුවජේථා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤාදි පුඤ්ඤාදං පසවති.

2. 3. 12. 8.

21. දිඤ්ඤා භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසපුරිසො බතං උපහනං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථා ච හොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි අපුඤ්ඤාදං පසවති. කතමෙසු දිඤ්ඤා මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දිඤ්ඤා මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්බතො අසපුරිසො බතං උපහනං අත්තානං පරිහරති, සාවජේථා ච හොති සානුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි අපුඤ්ඤාදං පසවති.²

2. 3. 12. 9.

22. දිඤ්ඤා භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිකො බ්බතො අසපුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථා ච හොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි පුඤ්ඤාදං පසවති. කතමෙසු දිඤ්ඤා මාතරි ච පිතරි ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දිඤ්ඤා සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ණිකො බ්බතො අසපුරිසො අකබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවජේථා ච හොති අනනුවජේථා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤාදි පුඤ්ඤාදං පසවති.

1. සානුවජේථා ච - මජ්ඣිම. 2. පසවතිති - මජ්ඣිම.

2 3. 12. 6.

19. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සම්මාගත වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින් යන්: නොදූන නොපිවිස නොපාහාදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, නො දූන නොපිවිස පාහාදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සම්මාගත වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2 3. 12. 7.

20. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සම්මාගත වූ වසාන වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ පිත් ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින් යන්: දූන පිවිස නො පාහාදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, දූන පිවිස පාහාදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සම්මාගත වූ වසාන වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය යි.

2 3. 12. 8.

21. මහණෙනි, දෙතැනෙකි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි, සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු වූයේ ද වේයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යන්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අවසාන වූ අසන්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය.

2 3. 12. 9.

22. මහණෙනි, දෙතැනෙක මොනොවට පිළිපදනා වූ වසාන වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නොකතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කට යුත්තේ ද වේයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යන්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හි ය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි මොනොවට පිළිපදනා වූ වසාන වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වේයි. බොහෝ පිත් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 10.

23. දවසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපරුමානො බාලො අබ්‍යවෙනා අසපුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවරෙණ ච භොති සානුවරෙණ විඤ්ඤානං. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු දවසු: නථාගතෙ ච නථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දවසු මිච්ඡා පටිපරුමානො බාලො අබ්‍යවෙනා අසපුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවරෙණ ච භොති සානුවරෙණ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.

2. 3. 12. 11.

24. දවසු භික්ඛවෙ සමමා පටිපරුමානො පණ්ණිනො බ්‍යවෙනා සපුරිසො අනබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවරෙණ ච භොති, අනනුවරෙණ විඤ්ඤානං. බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු දවසු: නථාගතෙ ච නථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ දවසු සමමා පටිපරුමානො පණ්ණිනො බ්‍යවෙනා සපුරිසො අනබ්භං අනුපහනං අත්තානං පරිහරති, අනවරෙණ ච භොති අනනුවරෙණ විඤ්ඤානං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.

2. 3. 12. 12.

25. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සම්මතචොදනඤ්ච, න ච නිඤ්ච ලොකෙ උපාදිසති ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 13.

26. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොඛො ච උපනායො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

2. 3. 12. 14.

27. දොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: කොඛිත්තං ච උපනාය-
විත්තං ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො ධම්මාති.

වග්ගො ද්වාදසමො.

2. 3. 12. 10.

23. මහණෙනි, දෙතැනෙක වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්‍ෂා වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමි කනන ලද ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කර-
ණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපදවාද කළ යුත්තේ ද වෙයි.
බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය යන්: නවාගතයන්
වහන්සේ කෙරෙහි ද නවාගතප්‍රාචක්‍යා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිස.
මහණෙනි, මේ දෙතන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්‍ෂා වූ අසත්පුරුෂ වූ
බාල තෙමි කනන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය
කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද
වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ යයි.

2. 3. 12. 11.

24. මහණෙනි, දෙතැනෙක මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්‍ෂා වූ සත්පුරුෂ වූ
පණ්ණිත තෙමි නොකනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය
පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො
කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය
යන්: නවාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද නවාගතප්‍රාචක්‍යා කෙරෙහි ද යන
දෙතන්හිස. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්‍ෂා වූ
සත්පුරුෂ වූ පණ්ණිත තෙමි නො කනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති
ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින්
උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ යයි.

2. 3. 12. 12.

25. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: (අභ්‍යවසායාත්ති
සංකිතාන) ස්වච්ඡිකතව්‍යවදනය ද ලොවා කිසි එක ද ධර්මයක් (වාෂණ දුෂ්ට
මානසරාමිභියෙන්) නොගත්තේ ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි
ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 13.

26. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රොධය හා
උපතායය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 14.

27. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ක්‍රොධවිනය
හා උපතාහමිනය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

අද්ද්‍රෝශ්වන වග සි.

[13. දුනවගොතා]

[සාවජ්ඣනදානං]

2. 3. 13. 1.

28. දොමානි හික්ඛවෙ දානාති. කතමානි දො: ආමිසදානඤ්ච ධම්ම-
දානඤ්ච. ඉමානි බො හික්ඛවෙ දො දානාති. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමෙසං
ද්විත්තං දානානං යදිදං ධම්මදානනති.

2. 3. 13. 2.

29. දොමෙ හික්ඛවෙ යාගා. කතමෙ දො: ආමිසයාගො ච ධම්මයාගො
ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො යාගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං
යාගානං යදිදං ධම්මයාගොති.

2. 3. 13. 3.

30. දොමෙ හික්ඛවෙ වාගා. කතමෙ දො: ආමිසවාගො ච ධම්මවාගො ච.
ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො වාගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්විත්තං වාගානං
යදිදං ධම්මවාගොති.

2. 3. 13. 4.

31. දොමෙ හික්ඛවෙ පරිච්චාගා. කතමෙ දො: ආමිසපරිච්චාගො ච
ධම්මපරිච්චාගො ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො පරිච්චාගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ
ඉමෙසං ද්විත්තං පරිච්චාගානං යදිදං ධම්මපරිච්චාගොති.

2. 3. 13. 5.

32. දොමෙ හික්ඛවෙ භොගා. කතමෙ දො: ආමිසභොගො ච ධම්ම-
භොගො ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො භොගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමෙසං
ද්විත්තං භොගානං යදිදං ධම්මභොගොති.

2. 3. 13. 6.

33. දොමෙ හික්ඛවෙ සමෙහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසමෙහාගො ච
ධම්මසමෙහාගො ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො සමෙහාගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ
ඉමෙසං ද්විත්තං සමෙහාගානං යදිදං ධම්මසමෙහාගොති.

2. 3. 13. 7.

34. දොමෙ හික්ඛවෙ සංවිහාගා. කතමෙ දො: ආමිසසංවිහාගො ච
ධම්මසංවිහාගො ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො සංවිහාගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ
ඉමෙසං ද්විත්තං සංවිහාගානං යදිදං ධම්මසංවිහාගොති.

2. 3. 13. 8.

35. දොමෙ හික්ඛවෙ සඬග්ගා. කතමෙ දො: ආමිසසඬග්ගො ච ධම්ම-
සඬග්ගො ච. ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො සඬග්ගා. එතදග්ගං හික්ඛවෙ ඉමෙසං
ද්විත්තං සඬග්ගානං යදිදං ධම්මසඬග්ගොති.

[13. දුනවගිය]

[සැවැත්තිදුනයි:]

2. 3. 13. 1.

28. මහණෙනි, මේ දුන දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ආමිෂදුතය හා ධම්මදුතය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි දුන දෙකය. මහණෙනි, මේ දුන දෙක අනුරෝධ්‍යම් ධම්මදුතයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 2.

29. මහණෙනි, මේ යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂයාගය හා ධම්මයාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මයාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 3.

30. මහණෙනි, මේ න්‍යාග දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යන්: ආමිෂන්‍යාගය හා ධම්මන්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි න්‍යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ න්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මන්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 4.

31. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂපරිත්‍යාගය හා ධම්මපරිත්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මපරිත්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 5.

32. මහණෙනි, මේ භොගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂභොගය හා ධම්මභොගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි භොග දෙක ය. මහණෙනි, මේ භොගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මභොගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 6.

33. මහණෙනි, මේ සමේවාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසමේවාගය හා ධම්මසමේවාගය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සමේවාගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ සමේවාගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මසමේවාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 7.

34. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසංවිභාගය හා ධම්මසංවිභාගය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංවිභාගයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මසංවිභාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 8.

35. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිෂසංග්‍රහය හා ධම්මසංග්‍රහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංග්‍රහයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයන් දෙදෙනා අනුරෝධ්‍යම් ධම්මසංග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 9.

36. දොමෙ භික්ඛවෙ අනුගහා. කතමෙ දො: ආමිසානුගහො ච ධම්මානුගහො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො අනුගහා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දවින්නං අනුගහානං යදිදං ධම්මානුගහොති.

2. 3. 13. 10.

37. දොමා භික්ඛවෙ අනුකම්පා. කතමා දො: ආමිසානුකම්පා ච ධම්මානුකම්පා ච. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො අනුකම්පා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං අනුකම්පානං යදිදං ධම්මානුකම්පාති.

වග්ගො තෙරසමො.

[14. සන්ථාරවග්ගො]

[සාමන්තිදානං:]

2. 3. 14. 1.

38. දොමෙ භික්ඛවෙ සන්ථාරා. කතමෙ දො: ආමිසසන්ථාරො ච ධම්ම-සන්ථාරො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො සන්ථාරා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දවින්නං සන්ථාරානං යදිදං ධම්මසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 2.

39 දොමෙ භික්ඛවෙ පටිසන්ථාරා. කතමෙ දො: ආමිසපටිසන්ථාරො ච ධම්මපටිසන්ථාරො ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දො පටිසන්ථාරා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං දවින්නං පටිසන්ථාරානං යදිදං ධම්මපටිසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 3.

40. දොමා භික්ඛවෙ එසනා කතමා දො: ආමිසෙසනා ච ධම්මෙසනා ච ඉමා බො භික්ඛවෙ දො එසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං එසනානං යදිදං ධම්මෙසනාති.

2. 3. 14. 4.

41. දොමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා. කතමා දො: ආමිසපරියෙසනා ච ධම්මපරියෙසනා ච. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරියෙසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරියෙසනානං යදිදං ධම්මපරියෙසනාති.

2. 3. 14. 5.

42. දොමා භික්ඛවෙ පරියෙට්ඨියො. කතමා දො: ආමිසපරියෙට්ඨි ච ධම්මපරියෙට්ඨි ච. ඉමා බො භික්ඛවෙ දො පරියෙට්ඨියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං දවින්නං පරියෙට්ඨිනං යදිදං ධම්මපරියෙට්ඨිති.

2. 3. 13. 9.

36. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපඅනුග්‍රහය හා ධම්මඅනුග්‍රහය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මඅනුග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 13. 10.

37. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපඅනුකම්පාව හා ධම්මානුකම්පාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි අනුකම්පාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මානුකම්පාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

තෙලෙස්වන වගයි.

[14. සන්ථාරවග්ගිය]

[සැවැත්තිදහනි:]

2. 3. 14. 1.

38. මහණෙනි, මේ සන්ථාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපසන්ථාරය හා ධම්මසන්ථාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි සන්ථාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ සන්ථාරයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මසන්ථාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 2.

39. මහණෙනි, මේ පටිසන්ථාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපපටිසන්ථාරය හා ධම්මපටිසන්ථාරය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පටිසන්ථාරයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පටිසන්ථාරයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපටිසන්ථාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 3.

40. මහණෙනි, මේ එසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපඑසනාව හා ධම්මඑසනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි එසනාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ එසනාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මඑසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 4.

41. මහණෙනි, මේ පරියෙසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපපරියෙසනාව හා ධම්මපරියෙසනාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියෙසනා දෙක ය. මහණෙනි, මේ පරියෙසනාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපරියෙසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 5.

42. මහණෙනි, මේ (මුද්දන්තස්සෙවම්) පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ආමිපපරියෙට්ඨිය හා ධම්මපරියෙට්ඨිය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වතාහි පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ පරියෙට්ඨිනු දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධම්මපරියෙට්ඨියෙක් වේ ද, මෙය අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 6

43. දොමා හික්කවෙ පුජා. කතමා දො: ආමිසපුජා ච ධම්මපුජා ච. ඉමා බො හික්කවෙ දො පුජා. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමාසං දව්‍යනං පුජානං යදිදං ධම්මපුජාති.

~

2. 3. 14. 7.

44. දොමානි හික්කවෙ ආතිපෙය්‍යාති. කතමානි දො: ආමිසාතිපෙය්‍යඤ්ච ධම්මාතිපෙය්‍යඤ්ච. ඉමානි බො හික්කවෙ දො ආතිපෙය්‍යාති. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං ආතිපෙය්‍යානං යදිදං ධම්මාතිපෙය්‍යනාති.

2. 3. 14. 8.

45. දොමා හික්කවෙ ඉද්ධියො. කතමා දො: ආමිසිද්ධි ච ධම්මිද්ධි ච. ඉමා බො හික්කවෙ දො ඉද්ධියො. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමාසං දව්‍යනං ඉද්ධිනං යදිදං ධම්මිද්ධිති.

2. 3. 14. 9.

46. දොමා හික්කවෙ චුද්ධියො. කතමා දො: ආමිසචුද්ධි ච ධම්මචුද්ධි ච. ඉමා බො හික්කවෙ දො චුද්ධියො. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමාසං දව්‍යනං චුද්ධිනං යදිදං ධම්මචුද්ධිති.

2. 3. 14. 10.

47. දොමානි හික්කවෙ රතතාති. කතමානි දො: ආමිසරතතඤ්ච ධම්මරතතඤ්ච. ඉමානි බො හික්කවෙ දො රතතාති. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං රතතානං යදිදං ධම්මරතතනාති.

2. 3. 14. 11.

48. දොමෙ හික්කවෙ සහාවයා. කතමෙ දො: ආමිසසහාවයො ච ධම්මසහාවයො ච. ඉමෙ බො හික්කවෙ දො සහාවයා. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං සහාවයානං යදිදං ධම්මසහාවයොති.

2. 3. 14. 12

49. දොමානි හික්කවෙ වෙපුලාති. කතමානි දො: ආමිසවෙපුලඤ්ච ධම්මවෙපුලඤ්ච. ඉමානි බො හික්කවෙ දො වෙපුලාති. එතදග්ගං හික්කවෙ ඉමෙසං දව්‍යනං වෙපුලානං යදිදං ධම්මවෙපුලනාති.

වග්ගො චුද්දසමො.

2. 3. 14. 6.

43. මහණෙනි, මේ පූජාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසපූජාව හා ධර්මපූජාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි පූජාවෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පූජාවන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මපූජාවෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 7.

44. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වතාහි ආගනතුකදාන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආගනතුකදානයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මයෙන් කරණ ආගනතුකදානයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 8.

45. මහණෙනි, මේ සාද්ධිහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසසමාදායීය හා ධර්මසමාදායීය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි සාද්ධිහු දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සාද්ධීන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මසමාදායීයෙක් වේ නම් මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 9.

46. මහණෙනි, මේ වාද්ධිහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසවාද්ධිය හා ධර්මවාද්ධිය හා යන දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ වාද්ධීන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මවාද්ධියෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 10.

47. මහණෙනි, මේ රතනායෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසරතනය හා ධර්මරතනය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි රතනායෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ රතනායන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මරතනයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 11.

48. මහණෙනි, මේ සන්තතිවයයෝ (රැස්කිරිමි) දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසසන්තතිවය හා ධර්මසන්තතිවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සන්තතිවයයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මසන්තතිවයයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 12.

49. මහණෙනි, මේ චෛත්‍යයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක සත්: ආමිසචෛත්‍යය හා ධර්මචෛත්‍යය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වතාහි චෛත්‍යයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ චෛත්‍යයන් දෙදෙනා අනුරෝන් යම් ධර්මචෛත්‍යයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

තුදස්වන වග සි.

[15. සමාපනතිවගෙනා]

[සාවකිනිදානං]

2. 3. 15. 1.

50. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සමාපනතිකුසලනා ච සමාපනතිච්ඡායකකුසලනා ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.¹

2. 3. 15. 2.

51. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: අරුචඤ්ච, පිඤ්චඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 3.

52. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: බහති ච සොරච්චඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 4.

53. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සාබ්බ්‍රයඤ්ච පටිසංඝාරො ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 5.

54. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: අපිට්ඨිසං² ච සොචෙය්‍යඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 6.

55. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: ඉන්ද්‍රියෙසු අග්‍රහනදාරනා ච භොජනෙ අමහනඤ්ඤානා ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 7.

56. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: ඉන්ද්‍රියෙසු ග්‍රහනදාරනා ච භොජනෙ මහනඤ්ඤානා ච. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 8.

57. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: පටිසංඝාතබ්බලඤ්ච භාවනා-බ්බලඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

2. 3. 15. 9.

58. දෙවමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දෙව: සතිබ්බලඤ්ච සමාධිබ්බලඤ්ච, ඉමෙ බො භික්ඛවෙ දෙව ධම්මා.

[15. සමාපනතිවග්ගීය]

[සංඛ්‍යාත්තිදුතසී:]

2. 3. 15. 1.

50. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙකු යන්: සමාපනතියෙහි දක්‍ෂ බව හා සමාපනතියෙන් නැති සිටීමෙහි දක්‍ෂ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 2.

51. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: සංජ්ඣය හා මාද්‍යය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 3.

52. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: ස්වභාවය (ඉවසීම) හා සුරතබව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 4.

53. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: සබ්බල (පරිපූර්ණ) වෙනුයේ දැනට බව හා පරිසංසාරය (පිළිසැර) හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 5.

54. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: (කාරුණික) ප්‍රමාණය වූ දැනටිසංචාර හා (තිලවහසෙන්) පිරිසිදු බව) සුමනාවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 6.

55. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: ඉදුරන්හි නො පිසුණු දැනටි බව හා නොජනනෙහි පමණ දන්වා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 7.

56. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: ඉදුරන්හි පිසුණු දැනටි බව ද, නොජනනෙහි පමණ දන්වා බව ද යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 8.

57. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: ප්‍රකාශවේද්‍යාබලය හා භාවනාබලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 9.

58. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙකු යන්: සමාතිබලය හා සමාධිබලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 10.

59. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සමථො ව විපස්සනා ව.
ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 11.

60. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සිලවිපතනි ව දිට්ඨිවිපතනි ව
ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 12.

61. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සිලසමුපදා ව දිට්ඨිසමුපදා ව.
ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 13.

62. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සිලවිසුද්ධි ව දිට්ඨිවිසුද්ධි ව.
ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 14.

63. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: දිට්ඨිවිසුද්ධි ව ස්ථාදිට්ඨිස්ස ව
පඨානං. ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 15.

64. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: අසනතුට්ඨිනා ව කුසලෙසු
ධමෙමසු අප්පට්ඨානිනා ව පඨානස්මිං. ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 16.

65. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: මුට්ඨිසච්චඤ්ඤා අසමප-
ඡ්ඤාඤ්ඤා. ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මා.

2. 3. 15. 17.

66. දොමෙ හිකඛවෙ ධම්මා. කතමෙ දො: සහි ව සමපඡ්ඤාඤ්ඤා.
ඉමෙ බො හිකඛවෙ දො ධම්මාහි.

වග්ගො පණ්ණාසකො.

නතිසො පණ්ණාසකො සමන්තො.

2. 3. 15. 10.

59. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශමථය හා විදහිතාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 11.

60. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශිලිසම්පදාව හා දූෂටිසම්පදාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 12.

61. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශිලිසම්පදාව හා දූෂටිසම්පදාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 13.

62. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: ශිලිවිතුද්ධිය හා දූෂටිවිතුද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 14.

63. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: දූෂටිවිතුද්ධිය හා දූෂටිය වූ පරිදි ප්‍රබන්ධියතී කිරීම හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 15.

64. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: කුහලධම්මෙහි අසනතුළුවනාවය හා ප්‍රබන්ධියතියෙහි නො පසුබස්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 16.

65. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: මූලාසිතිය හා නුනුවණ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 17.

66. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යන්: සමාතිය හා සම්ප්‍රජනාය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධම්මෝ දෙදෙනා යි.

පසලොස්වන වගයි.

තුන්වන පණ්ණාසකය නිමි.

[16. කොට්ඨශො]

[සාධෙයිහිදුනං.]

2. 16. 1-5.

දොමෙ හික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ-
ච්ඤො ච පලාසො ච - ඉක්ඛා ච චිච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාසේය්‍යඤ්ච-අතිරි-
කඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච, ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 16. 6-10.

දොමෙ හික්ඛවෙ ධම්මා, කතමෙ දො: අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච
-පෙ- අමකෙකා ච අපලාසො ච - අතික්ඛා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච
අසාසේය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච, ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො ධම්මා.

2. 16. 11-15.

දුට්ඨි හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො දුක්ඛං විහරති, කතමෙහි දුට්ඨි:
කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ- මකෙකා ච පලාසො ච - ඉක්ඛා ච
චිච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාසේය්‍යො ච - අතිරිකො ච - අනොත්ත-
පො ච - ඉමෙහි බො හික්ඛවෙ දුට්ඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො දුක්ඛං
විහරති.

2. 16. 16-20.

දුට්ඨි හික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො සුඛං විහරති, කතමෙහි දුට්ඨි:
අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමකෙකා ච අපලාසො ච -
අතික්ඛා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාසේය්‍යො ච - හිරියා ච
ඔත්තප්පො ච - ඉමෙහි බො හික්ඛවෙ දුට්ඨි ධම්මෙහි සමන්තාගතො සුඛං
විහරති.

2. 16. 21-25

දොමෙ හික්ඛවෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තනති,
කතමෙ දො: කොට්ඨො ච උපනාහො ච -පෙ- මකෙකා ච පලාසො ච - ඉක්ඛා ච
චිච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාසේය්‍යඤ්ච - අතිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච - ඉමෙ
බො හික්ඛවෙ දො ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො පරිභානාය සංවත්තනති.

2. 16. 26-30.

දොමෙ හික්ඛවෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තනති,
කතමෙ දො: අකෙකාට්ඨො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමකෙකා ච අපලාසො ච -
අතික්ඛා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාසේය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච,
ඉමෙ බො හික්ඛවෙ දො ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො අපරිභානාය සංවත්තනති.

[16. ක්‍රොඩ වගීය]

[සැමැත්තිදහම:]

2. 16. 1—5.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: ක්‍රොඩය හා උපනාහය හා යන දෙක ය ... මකකිය හා පලාසය හා දෙක ය. ... ඊෂ්ඨාව හා මාතෘසංඝීය හා දෙක ය. ... මායාව හා සායෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොභාතපය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 6—10.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යන්: අක්‍රොඩය හා අනුපනාහය හා දෙක ය. ... අමකකිය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අභිසංචා හා අමමච්ඡරිය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසායෙය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔභාතපය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 11. 15.

මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙකින් සම්මාගත වූයේ දුක සේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යන්: ක්‍රොඩයෙන් හා උපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨයෙන් හා මාතෘසංඝීයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සායෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිරිකයෙන් හා අනොභාතපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සම්මාගත වූයේ දුක සේ වෙසේ යි.

2. 16. 16—20.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සම්මාගත වූයේ සුවසේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින් යන්: අක්‍රොඩයෙන් හා අනුපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අභිමඝ්ඨයෙන් හා අමාතෘසංඝීයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසායෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... භිරියෙන් හා ඔභාතපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සම්මාගත වූයේ සුවසේ වෙසේ යි.

2. 16. 21—25.

මහණෙනි, ලොකස් භික්‍ෂූහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතින්. කවර දෙදෙනෙක යන්: ක්‍රොඩය හා උපනාහය හා දෙක ය. ... මකකිය හා පලාසය හා දෙක ය. ... ඊෂ්ඨාව හා මාතෘසංඝීය හා දෙක ය. ... මායාව හා සායෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අභිරිකය හා අනොභාතපය හා දෙක ය. මහණෙනි, ලොකස් භික්‍ෂූහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා පවතින්.

2. 16. 26—30.

මහණෙනි, ලොකස් භික්‍ෂූහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතින්. කවර දෙදෙනෙක යන්: අක්‍රොඩය හා අනුපනාහය හා දෙක ය. ... අමකකිය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අභිමඝ්ඨාව හා අමාතෘසංඝීය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසායෙය්‍ය හා දෙක ය. ... භිරිය හා ඔභාතපය හා දෙක ය. මහණෙනි, ලොකස් භික්‍ෂූහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා පවතින්.

2. 16. 31—35.

දිව්හි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙතො ඵලං නිරසෙ. කතමෙහි දිව්හි: කොට්ඨකො ව උපනාහෙන ව - මහෙකෙන ව පලාසෙන ව - ඉස්සාය ව මුච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සායෙයොන ව - අහිරිකෙන ව අනොභතපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දිව්හි ධම්මෙහි සම්මනාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙතො ඵලං නිරසෙ.

2. 16. 36—40.

දිව්හි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි දිව්හි: අකෙකාට්ඨකො ව අනුපනාහෙන ව - අමහෙකෙන ව අපලාසෙන ව - අතිස්සාය ව අමුච්ඡරියෙන ව - අමායාය ව අසායෙයොන ව - හිරියා ව ඉභතපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දිව්හි ධම්මෙහි සම්මනාගතො යථාභතං නික්ඛිනෙතො ඵලං සග්ගෙති.

2. 16. 41—45.

දිව්හි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි දිව්හි: කොට්ඨකො ව උපනාහෙන ව - මහෙකෙන ව පලාසෙන ව - ඉස්සාය ව මුච්ඡරියෙන ව - මායාය ව සායෙයොන ව - අහිරිකෙන ව අනොභතපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දිව්හි ධම්මෙහි සම්මනාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

2. 16. 46—50

දිව්හි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි දිව්හි: අකෙකාට්ඨකො ව අනුපනාහෙන ව - පෙ- අමහෙකෙන ව අපලාසෙන ව - පෙ- අතිස්සාය ව අමුච්ඡරියෙන ව - පෙ- අමායාය ව අසායෙයොන ව - පෙ- හිරියා ව ඉභතපෙසන ව. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ දිව්හි ධම්මෙහි සම්මනාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස හෙද පරමමරණො සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

විගේහා සොදුසුමො.

2. 16. 31-35.

මහණෙනි, ධම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා නැඟුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර දෙකෙකින් යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මානසයෙහියෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සායෙයසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අතිරික්තයෙන් හා අනොත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා නැඟුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ.

2. 16. 36-40.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා නැඟුයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් සංවර්ධයෙහි ය. කවර දෙකෙකින් යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනිෂ්ඨායෙන් හා අමානසයෙහියෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසායෙයසයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා නැඟුයේ යම්සේ වේ ද එසෙයින් සංවර්ධයෙහි වේ.

2. 16. 41-45.

මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ, විනිපාත නම් වූ තීරයට (පටිසංඝි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින් යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මකකියෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්ඨායෙන් හා මානසයෙහියෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සායෙයසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අතිරික්තයෙන් හා අනොත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ තීරයට (පටිසංඝි විසින්) පැමිණේ.

2. 16. 46-50.

මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු සුභති නම් වූ සංවර්ධයෙහි (පටිසංඝි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින් යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපතාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමකකියෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනිෂ්ඨායෙන් හා අමානසයෙහියෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසායෙයසයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තපයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්තාගත වූයේ කාබුත් මරණින් මතු සුභති නම් වූ සංවර්ධයෙහි (පටිසංඝි විසින්) පැමිණේ.

කොලොස්වන වගසි.

[17. සත්තරසමො වග්ගො]

1. අකුසලසෙසාලං

1-50.

දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා ආචර්ජා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අභවර්ජා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛද්වයා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛද්වයා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛවිපාකා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛවිපාකා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අබ්‍යාපර්ක්කා -පෙ- දෝමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අබ්‍යාපර්ක්කා. කතමේ දෝ: අකෙකාධොව අනුපනානො ව -පෙ- අමකෙකා ව අප්පාසො ව -පෙ- අතිස්සා ව අමච්ඡරියඤ්ච -පෙ- අමායා ව අසාසෙය්‍යඤ්ච -පෙ- හිරි ව ඔහනපපඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ ධම්මා අබ්‍යාපර්ක්කාති.

2. විනයසෙසාලං

1-10

දෝමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤානං. කතමේ දෝ: සංඝාද්ධුතාය, සංඝාද්ධුතාය -පෙ- දුම්ඛද්වයානං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛුනං චාසුචිභාරයා -පෙ- දිට්ඨධම්ම-කානං ආසවානං සංවරය, සම්පරාධිකානං ආසවානං පටිසානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මකානං වෙරුනං සංවරය, සම්පරාධිකානං වෙරුනං පටිසානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මකානං වර්ජනං සංවරය, සම්පරාධිකානං වර්ජනං පටිසානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මකානං හයානං සංවරය, සම්පරාධිකානං හයානං පටිසානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරය, සම්පරාධිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිසානාය -පෙ- ගිහිනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං¹ පකුලුපචෙත්ථය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය -පෙ- අඛම්මවසී-නියා විනයානුග්ගහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ දෝ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤානන්ති.

11-300

දෝමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං පාඨමොක්ඛං පඤ්ඤානං -පෙ- පාඨමොක්ඛද්දෙසා පඤ්ඤානං -පෙ- පාඨමොක්ඛට්ඨපනං පඤ්ඤානං -පෙ- පචාරණං පඤ්ඤානං -පෙ- පචාරණට්ඨපනං පඤ්ඤානං -පෙ- තප්පනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- නියසසකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පබ්බාජනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පටිසාරණියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- උකෙකපනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- පරිවාසදානං පඤ්ඤානං -පෙ- මුලාය-පටිකසුනං පඤ්ඤානං -පෙ- මානහනදානං පඤ්ඤානං -පෙ- අභිනානං පඤ්ඤානං -පෙ- ඔසාරණීයං පඤ්ඤානං -පෙ- නිසසාරණීයං පඤ්ඤානං -පෙ- උපසම්පදා පඤ්ඤානං -පෙ- ඤ්ඤානිකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- ඤ්ඤානි-දුනියකම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- ඤ්ඤානිචතුර්ත්තම්මං පඤ්ඤානං -පෙ- අප්පඤ්ඤානෙන පඤ්ඤානං -පෙ- පඤ්ඤානෙන අනුප්පඤ්ඤානං -පෙ- සම්මුඛාවිනයො පඤ්ඤානං -පෙ- සංඛිවිනයො පඤ්ඤානං -පෙ- අමුලු-විනයො පඤ්ඤානං -පෙ- පටිඤ්ඤානකරණං පඤ්ඤානං -පෙ- යෙභ්බය-සිකා පඤ්ඤානං -පෙ- තස්ස පාඨය්‍යසිකා පඤ්ඤානං -පෙ- නිණ්වර්ජාරකො පඤ්ඤානං.

1. පාපිච්ඡානං භික්ඛුනං -මජ්ඣ. 2. අනුපඤ්ඤානං -මජ්ඣ.

[17. සහලෝස්වනවග]

1. අකුහල පෙය්‍යාලය

1.—50.

මහණෙනි, මේ අකුසල් දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ කුසල් දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ සාපද්‍යධම්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධම්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ දුක් වචන දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ සුඛ වචන දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ දුඃඛවිපාක ඇති දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ සුඛ විපාක ඇති දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ දුක් සහිත දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. මහණෙනි, මේ නිදුක් දහමිනු දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙකු යත්: අත්‍යෝධය හා අනුපනානය හා ... අමකය හා අපලාසය හා ... අනිප්පාච හා අමාත්‍යාය හා ... අමායාච හා අසාසයාය හා ... නිරිස හා ඔහනපාය හා දෙදෙන වෙති මහණෙනි, මේ දහමිනු දෙදෙන නිදුක් දහමිනු වෙති.

අකුහල පෙය්‍යාලය නිමි.

2. විනය පෙය්‍යාලය

1—10.

මහණෙනි, කරුණු දෙකක් පිණිස නාමාගනයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව සිකපද පණවන ලදී.

කවර දෙකෙකු යත්: සම්ඝයාගේ සුප්පුභාවය පිණිස හා සම්ඝයාගේ ඵාසුභාවය පිණිස හා යි. දුසිල් පුබුලනට නිගා පිණිස හා පොල මහණුන්ට ඵාසුපිභාරය පිණිස හා යි. ... ඉගානම්සෙහි වන ආසුචයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොචිති වන ආසුචයන් වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ඉගානම්සෙහි වන චෙරයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොචිති වන චෙරයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ඉගානම්සෙහි වන දෙපයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ඉගානම්සෙහි වන බිය වැළඹීම පිණිස හා පරලොචිති වන බිය වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ඉගානම්සෙහි වන අකුහල ධම්මයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා පරලොචිති වන අකුහලධම්මයන්ගේ වැළඹීම පිණිස හා යි. ... ගිහිත්තව අනුකම්පා පිණිස හා පාපෙව්ඡයන්ගේ පරික්ෂා-පවේෂ්ඨය පිණිස හා යි. අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ප්‍රසන්නයන්ගේ භූතෝභාවය පිණිස හා යි. ... සංඛ්‍යායාගේ මිරිසිමය පිණිස හා විනයානු-ග්‍රහය පිණිස හා යි. ... මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස නාමාගනයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව සිකපද පණවන ලදී.

11—300

මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් පිණිස නාමාගනයන් වහන්සේ විසින් සම්මතව පාමොක් පණවන ලදී. ... පාමොක් උදෙසාම පණවන ලදී. ... පාමොක් තැබීම පණවන ලදී. ... පමාරණා පණවන ලදී. ... පමාරණ නැටුම් පණවන ලදී. ... නාට්‍යකය කම්ම පණවන ලදී. ... නියංගකම්ම පණවන ලදී. ... පබ්බාජනීයකම්ම පණවන ලදී. ... පටිසාරණීයකම්ම පණවන ලදී. ... උකෙහිපනීයකම්ම පණවන ලදී. ... පරිවාරදානය පණවන ලදී. ... මූලාය-පටිකසංග්‍රහය පණවන ලදී. ... මානාග්‍රහදානය පණවන ලදී. ... අබ්බාතය පණවන ලදී. ... ඛසාරණීයය පණවන ලදී. ... නිසාරණීයය පණවන ලදී. ... උපසංචුට පණවන ලදී. ... ඤානිකම්ම පණවන ලදී. ... ඤානි-දුතීයකම්ම පණවන ලදී. ... ඤානිවතුත්තකම්ම පණවන ලදී. ... නො පණවන ලද්දෙහි (සිකපද) පණවන ලදී. ... පණවන ලද්දෙහි අනුප්‍රාසංඝ-කති පණවන ලදී. ... සම්මුඛාචිතය පණවන ලදී. ... සතිවිනය පණවන ලදී. ... අමුලාචිතය පණවන ලදී. ... පටිඤ්ඤාකාරණය පණවන ලදී. ... සෙභ්‍යාය-කාව පණවන ලදී. ... තස්සපාමසයසිකාව පණවන ලදී. ... තිණවත්තරකය පණවන ලදී. ...

කතමෙ දෙව: සංඝසුච්ඡිනාය -පෙ- සංඝපාසුනාය -පෙ- දුම්මබ්බුතං
 පුත්තලානං නිගග්ගාය -පෙ- පෙසලානං නික්ඛුතං ඵාදුට්ඨාරුස -පෙ-
 දිට්ඨධම්මිකානං අසචානං සංවරුය -පෙ- සංවරුසිකානං අසචානං
 පටිඝානාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං -පෙ- වරුනං -පෙ- භයානං
 -පෙ- අභුසලානං ධම්මානං සංවරුය -පෙ- සංවරුසිකානං අභුසලානං
 ධම්මානං පටිඝානාය -පෙ- ගිහිනං අනුකම්පාය -පෙ- පාපිච්ඡානං පක්ඛ-
 සවේශ්දාය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදාය -පෙ- පසන්නානං භීසොගාචාය
 -පෙ- සද්ධම්මවිසිනිසා -පෙ- විතසානුග්ගතාය. ඉමෙ ලො භික්ඛවෙ දෙව
 අත්ථවසෙ පටිච්ච නිථාගතෙන සාමකානං තිණ්වඤ්ඤානො පඤ්ඤානොති.

විනයපෙය්‍යාලං නිබ්බිතං.

රාගපෙය්‍යාලං

1-10

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය දෙව ධම්මා භාවෙතඛඛා. කතමෙ දෙව:
 සමථො ව විපස්සනා ව. රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ දෙව ධම්මා
 භාවෙතඛඛා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරිකම්භාය -පෙ- පහානාය -පෙ-
 බයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුතාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ-
 පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ දෙව ධම්මා භාවෙතඛඛා.

11-70

දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස -පෙ- තොධස්ස -පෙ- උපනාහස්ස -පෙ-
 මකඛස්ස -පෙ- පලාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරිගස්ස -පෙ- මායාය
 -පෙ- සායෙය්‍යස්ස -පෙ- ඵමායස්ස -පෙ- සාරමායස්ස -පෙ- මානස්ස -පෙ-
 අනිමානස්ස -පෙ- මදස්ස -පෙ- පමාදස්ස, අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ-
 පරිකම්භාය -පෙ- පහානාය -පෙ- බයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුතාය -පෙ-
 නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ දෙව ධම්මා භාවෙ-
 තඛඛාති.

රාගපෙය්‍යාලං නිබ්බිතං.

විදග්ගා සන්තරසමො නිබ්බිතො.

දුක්ඛනිපාතො සමතො.

කවර දෙකෙක සත්:සම්පදාගේ දූෂණතාවය පිණිස හා . සම්පදාසුභාව පිණිස හා ... දුෂිල් පුගුලතට තිගා පිණිස හා ... පෙතල හිඤ්ඤාට එසුපිහාරය පිණිස හා ... ඉතාපමිසෙහි වන ආසුටයන්ගේ සංවරය පිණිස හා. සම්පදාසික ආසුට...න්ගේ වැළඟිම පිණිස හා . දූෂටධාර්මික චෙරයන්ගේ. වදායන්ගේ... හිතීන්ගේ . . . අකුණලයවන්නන්ගේ සංවරය පිණිස හා . සම්පදාසික අකුණල යමින්නන්ගේ ප්‍රතිසානය පිණිස හා ... ගිහිකතට අනුකම්පා පිණිස හා ... පාපෙවත්තන්ගේ පරිත්‍යාගචෙරදය පිණිස හා ... අප්‍රසන්නතන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ... ප්‍රසන්නතන්ගේ භූයෝහාවය පිණිස හා ... සද්ධම්මසිත්ති... පිණිස හා ... විනයානුග්‍රහය පිණිස හා සි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස භටාගනයන් වහන්සේ මිහිප් සම්මතට නිශ්චිතභාරතය පණවන ලදී.

විනයපෙය්‍යාලය නිමි.

රාගපෙය්‍යාලය

1-10

මහණෙනි, රාගය ප්‍රභාසය කිරීම පිණිස ධම්මෝ දෙදෙනෙක් වැඩිය යුක්තාන.

කවර දෙදෙනෙක සත්: සම්පද හා විදගිතාව හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, රාගය ප්‍රභාසය කිරීම පිණිස මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුක්තාන. මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජානනය පිණිස ... පරිසය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... සය පිණිස ... වාය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරොධය පිණිස ... නාසගය පිණිස ... නිසජිතය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුක්තාන.

11-70

මහණෙනි, ද්වේපයාගේ ... මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපතාහයාගේ. කෙකියාගේ ... පලාසියාගේ ... ඊ පරිවිතේ ... මාහසය්‍යියාගේ ... මායාවගේ ... ශයහාවයාගේ ... ඝනවහයාගේ ... සාරමහයාගේ ... මානසාගේ ... අති-මානසාගේ ... මදසාගේ ... ප්‍රමාදසාගේ ... ප්‍රභාසය කිරීම පිණිස ... පරිජා-නනය පිණිස ... පරිසය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... සය පිණිස ... වාය පිණිස ... විරුගය පිණිස ... නිරොධය පිණිස ... නාසගය පිණිස ... නිසජිතය පිණිස ... මේ ධම්මෝ දෙදෙන වැඩිය යුක්තාන.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි.

සතලොස්වන වගිය නිමි

දුකනිපානය සමාපතයි.

3. තිත්තිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

[1. බාලවග්ගො]

3. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුභා: එකං සමයං භගවා සාවණ්ණිකං වීහරති ඡේතවට්ඨන අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤො භගවා භික්ඛු ආවනොති, භික්ඛාපොති, හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සොසුං, භගවා එතදවොච.

යාති කාති ටි භික්ඛවෙ භයාති උපපජ්ජති. සබ්බාති තාති බාලතො උපපජ්ජති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ඡි උපද්දවා උපපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ඡි උපසග්ගා¹ උපපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජති, තො පණ්ණිතතො.

සෙසාථාපි භික්ඛවෙ නලාගාරො වා තිණාගාරො² වා අග්ගිවුහෙකා³ කුටාගාරානිපි දහති උලුලිහනාවලිතනාති නිවාහාති පුස්සිතග්ගලානි⁴ පිනිත-වාතපානාති.⁵ එවමෙව බො භික්ඛවෙ යාති කාති ටි භයාති උපපජ්ජති, සබ්බාති තාති බාලතො උපපජ්ජති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ඡි උපද්දවා උපපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජති, තො පණ්ණිතතො. යෙ කෙච්ඡි උපසග්ගා උපපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උපපජ්ජති තො පණ්ණිතතො.

ඉති බො භික්ඛවෙ සප්පට්ඨගො බාලො, අප්පට්ඨගො පණ්ණිතො. සඋපද්දවො බාලො, අනුපද්දවො පණ්ණිතො. සඋපසග්ගො බාලො, අනුප-සග්ගො පණ්ණිතො. තඤ්ඤො භික්ඛවෙ පණ්ණිතතො භයා, තඤ්ඤො පණ්ණිතතො උපද්දවො, තඤ්ඤො පණ්ණිතතො උපසග්ගො.

තසමානිඤ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිතබ්බං: යෙහි තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අනිතිවජ්ජනා යෙහි තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාද්දා වනතිස්සා-මාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්තිතබ්බනති.

1. උපසග්ගා - කප්පි. 2. කලාගාරා වා තිණාගාරා වා - මජ්ඣ. සං. PTS.
3. අග්ගිවුහෙකා - මජ්ඣ. 4. පුස්සිතග්ගලානි - කප්පි. පුස්සිතග්ගලානි - මජ්ඣ. සං.
5. වාතපානාති - PTS.

3. තිත්තිපාතය.

පරිමපණනාසනය

[1. බාලවගීය]

3. 1. 1. 1.

1. මා පිහිටි වෙසේ අසන ලදී. එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භූමියෙන් නුවර සමයෙහි පස්වන නම් වූ අතේපිඬු සිවුහුගේ අරමිති වැඩි වසන සේක. එසවයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිසසුන් ඇමතු සේක. පින්වතුන් වහන්සැ යි ඒ හිසසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සුත්‍රය වදාළ සේක.

මහණෙනි, යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම භීතිය බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ.

මහණෙනි, රතනණිත් සුසන් ගෙසක් හෝ නණ කරලින් සුසන් ගෙසක් හෝ ගිනි ඇවිල ගත්තේ, ඇතුළත පිටත සුණුවමින් ගල්වන ලද, වැළඳු සුලං ඇති, පාහැසු කවුළු ඇති, යෙදූ දෑල් කවුළුදොර ඇති කැණිදුන් ගෙය ද යමෙක් දවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම භීතිය බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ. යම් කිසි උපසගී කෙනෙක් උපදිත් නම් එහාම උපසගීයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නුපදනාහ.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි බාල හෙමේ ප්‍රතිභය සහිත වේ. පණ්ඩිත හෙමේ ප්‍රතිභය රහිත වේ. බාල හෙමේ උපද්‍රව සහිත වේ. පණ්ඩිත හෙමේ උපද්‍රව රහිත වේ. බාල හෙමේ උපසගී සහිත වේ. පණ්ඩිත හෙමේ උපසගී රහිත වේ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයා කෙරෙන් බියෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපද්‍රවයෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපසගීයෙක් නැත.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම්ම තුණෙකින් සමනාගත බාල හෙම දන යුතු නම්, ඒ ධම්ම තුණ තෙරු යම්බඳු ධම්ම තුණෙකින් සමනාගත පණ්ඩිත හෙම දහසුතු නම්, ඒ ධම්ම තුණ සමාදන් කොට ගෙණ පටන්ගනිමි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, භොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 2.

2. කම්මලකකණො හිතතටෙ බාලො, කම්මලකකණො පණ්ණිනො,
අපද්දනසොභිනි¹ පණ්ණසුති.

නිති හිතතටෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙති
නිති: කායද්වවරිතෙන, වජ්ජවවරිතෙන, චිතොද්වවරිතෙන ඉමෙහි බො
තිකතටෙ නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

නිති හිතතටෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො; කතමෙති
නිති: කායසුචරිතෙන, වජ්ජසුචරිතෙන, චිතොසුචරිතෙන. ඉමෙහි බො
තිකතටෙ නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො.

තස්සොතිහ හිතතටෙ එවං සිකතිතබ්බො ; ථෙහි නිති ධම්මෙති සම්මනාගතො
බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තස්සා ධම්මෙ අභිනිවර්ජ්ජනා යෙති නිති ධම්මෙති
සම්මනාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො, තෙ තස්සා ධම්මෙ සමාදාය චන්දිස්සා-
මාති. එවං හි වො තිකතටෙ සිකතිතබ්බොති

3. 1. 1. 3.

3. නිශ්ශ්මාති හිතතටෙ බාලස්ස බාලලකකණොති බාලනිමිත්තාති බාලා-
පද්දනාති.² කතමාති නිශ්ශ්: ඉධ හිතතටෙ බාලො ද්වවිනතිතවිනති ව යොති,
දුඛොසිතොති, දුක්ඛානකමමකාරී හො වෙදං³ හිතතටෙ බාලො ද්වවිනතිත-
විනති ව අහපිස්ස, දුඛොසිතොති, දුක්ඛානකමමකාරී. කෙන නං පණ්ණිනො
ජාතෙය්සා බාලො අයං හවං අසප්පරිසොති. යස්සා ව බො හිතතටෙ බාලො
ද්වවිනතිතවිනති ව යොති, දුඛොසිතොති, දුක්ඛානකමමකාරී. තස්සා නං
පණ්ණිනො ජාතොති, බාලො අයං හවං අසප්පරිසොති. ඉමාති බො හිතතටෙ
නිශ්ශ් බාලස්ස බාලලකකණොති බාලනිමිත්තාති බාලාපද්දනාති

නිශ්ශ්මාති හිතතටෙ පණ්ණිනස්ස පණ්ණිනලකකණොති පණ්ණිනනිමිත්තාති
පණ්ණිනාපද්දනාති⁴. කතමාති නිශ්ශ්: ඉධ හිතතටෙ පණ්ණිනො සුවිනතිත-
විනති ව යොති, සුඛොසිතොති, සුක්ඛානකමමකාරී හො වෙදං³ හිතතටෙ
පණ්ණිනො සුවිනතිතවිනති ව අහපිස්ස, සුඛොසිතොති, සුක්ඛානකමමකාරී. කෙන
නං පණ්ණිනො ජාතෙය්සා, පණ්ණිනො අයං හවං අසප්පරිසොති. යස්සා ව බො
හිතතටෙ පණ්ණිනො සුවිනතිතවිනති ව යොති, සුඛොසිතොති, සුක්ඛානකමමකාරී.
තස්සා නං පණ්ණිනො ජාතොති, පණ්ණිනො අයං හවං අසප්පරිසොති. ඉමාති
බො හිතතටෙ නිශ්ශ් පණ්ණිනස්ස පණ්ණිනලකකණොති පණ්ණිනනිමිත්තාති
පණ්ණිනාපද්දනාති. තස්සොතිහ -පෙ- එවං හි වො හිතතටෙ සිකතිතබ්බොති.

1 අපද්දනො සොභනති පණ්ණසු-PTS. සො. අපද්දනා සොභනති-එමසං. 2 බාලපද්දනාති - PTS
ද නොවෙතං - සො. කං. 4 පණ්ණිනපද්දනාති - PTS.

3. 1. 1. 2.

2. මහණෙනි, බාල තෙවේ කම්මය ලකුණු කොට ඇතියේ ය. පණ්ණාසක තෙවේ කම්මය ලකුණු කොට ඇතියේ ය. ප්‍රඥව චරිතාපදානසෙන් හොබනී ය.

මහණෙනි, ධම් භූණෙකින් සම්මාගත වූ බාලයා දනසුභු ය. කචර භූණෙකින් යන්: කායදුගචරිතයෙන් හා වාග්දුගචරිතයෙන් හා මනෝදුගචරිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධම් භූණෙන් සම්මාගත වූ බාල තෙවේ දනසුභු ය.

මහණෙනි, ධම් භූණෙකින් සම්මාගත වූ පණ්ණාසක තෙවේ දනසුභුය: කචර භූණෙකින් යන්: කායසුචරිතයෙන් හා වාග්සුචරිතයෙන් හා මනසුචරිතයෙන් හා යන භූණෙනි. මහණෙනි, මේ ධම් භූණෙන් සම්මාගත වූ පණ්ණාසක තෙවේ දනසුභු ය.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම් භූණෙකින් සම්මාගත බාල තෙවේ දනසුභුන්ගේ නම්, ඒ භූන් ධම්මයන් තෙරැ යම් ධම් භූණෙකින් සම්මාගත පණ්ණාසක තෙවේ දනසුභුන්ගේ නම්, ඒ ධම් භූණ සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාමහසි ටෙසේ තික්මිය යුතුය. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 3.

3. මහණෙනි, බාලයාගේ බාලාභිඤ්ඤායෝ, බාලනිමිත්තයෝ, බාලචරිතයෝ මොහු භූන්දෙතෙක් වෙත්. කචර භූන්දෙතෙක යන්: මහණෙනි, මේ ලොවහි බාල තෙවේ (අභිධ්‍යාදි විසින්) නපුරු සිතිවිලි සිතනුයේ ද වෙයි. නපුරු බස් බණනුයේ ද වෙයි. නපුරු කම් කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් බාල තෙවේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුන්, නපුරු බස් බණන සුලුන්, නපුරු කම් කරණ සුලුන් නොවී නම්, පණ්ණාසකයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂයෙකි කචර සැටියෙකින් මුහු හඳුනාගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් බාල තෙවේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුන් වේ ද, නපුරු බස් බණන සුලුන් වේ ද, නපුරු කම් කරණ සුලුන් වේ ද, පණ්ණාසකයෝ මේ හවත් බාල ය, අසත්පුරුෂයෙකි එයින් මුහු හඳුනන්නාහ. මහණෙනි, මොහු භූන්දෙත බාලයාගේ බාලලක්ෂණ වෙති. බාලනිමිත්ත වෙති. බාලාපදාන වෙත්.

මහණෙනි, පණ්ණාසකයාගේ පණ්ණිකලක්ෂණයෝ පණ්ණිකනිමිත්තයෝ පණ්ණිකචරිතයෝ මොහු භූන්දෙතෙක් වෙති. කචර භූන්දෙතෙක යන්: මහණෙනි, මෙලොවහි පණ්ණික තෙවේ මනාසිතිවිලි සිතන සුල්ලේන්, මනාතෙපුල් තෙපලන සුල්ලේන්, මනා කම් කරණ සුල්ලේන් වෙයි. මහණෙනි, පණ්ණික තෙවේ ඉදින් මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේන්, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේන්, මනා කම් කරණ සුල්ලේන් නොවී නම්, කචර සැටියෙකින් පණ්ණිකයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක පණ්ණිකයෙකා යි මුහු හඳුනා ගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පණ්ණික තෙවේ මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේන් වේ ද, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේන් වේ ද, මනා කම් කරණ සුල්ලේන් වේ ද. එහෙයින් පණ්ණිකයෝ මේ හවත් සත්පුරුෂයෙක, පණ්ණිකයෙකා යි මුහු හඳුනා ගන්නාහ. මහණෙනි, පණ්ණිකයාගේ පණ්ණික ලක්ෂණයෝ පණ්ණික නිමිත්තයෝ පණ්ණිකාපදානයෝ මොහු භූන්දෙත වෙත් යයි. එහෙයින් ... මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ ම භික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 4.

4. තීර්ති නිකායවෙ ධර්මමානි සමනනාගරායෝ බාලො වෙදිනබෙබ්බා, කානමෙයි
තීර්ති: අච්චයං අච්චයනො ත පසුසාහි, අච්චයං අච්චයනො දිසවා යථාධර්මං ත
පටිකරොති, පරසා බො පත අච්චයං දෙසෙනාසාය යථාධර්මං ත පති-
ගණනාති.¹ ඉමෙති බො නිකායවෙ තීර්ති ධර්මමානි සමනනාගරායෝ බාලො
වෙදිනබෙබ්බා.

තිනි නිකායේ බමෙමිනි සමනාගයෝ පණ්ඩිතෝ වෙදිනබෙබ්බ, කානමෙහි
 තිනි: අච්චයං අච්චයො පසසනි, අච්චයං අච්චයො දිඤ්චා සථාධම්මං
 පටිකඤ්ඤානි, පරසං බො පන අච්චයං දෙසසිනාසං සථාධම්මං පනිගණොති.³
 ඉමෙහි බො නිකායෙ තිනි බමෙමිනි සමනාගයෝ පණ්ඩිතෝ වෙදිනබෙබ්බ.
 නුසංනිහ - පෙ - එවං හි වො භිකායෙ ඩිකානිකබ්බනාති.

3. 1 1. 5.

[illegible]

තිනි හිකනිවෙ බලවමනි සංනාගහො පණසිහො වෙදිහලෙබො, කානවෙති
 තිනි: යොතිසො පණහං කානා හොති, යොතිසො පණහං විසාප්පිතා
 හොති, පරසා ලො පන යොතිසා පණහං විසාප්පිතං පරිවිජ්ඣලෙති
 පදබ්බංගොති සිලිවෙබ්බි උපගතොති අබ්බානුමොදිතා හොති. ඉමෙති ඛො
 හිකනිවෙ තිනි ධමමෙති සංනාගහො පණසිහො වෙදිහලෙබො. නාමොතිහ
 -පෙ- එවං හි වො හිකනිවෙ සිකිතිහබ්බන්ති.

3. 1. 1. 6.

6. නීති හිතානුචිත බලමගින් සම්පත්තාගතයෝ බාලො පෙදිනලේබා, කඩවලෙහි නීති අකුසලෙන කාශකමමන අකුසලෙන චචිකමමන අකුසලෙන මණ-කමමන. ඉට්ටි ගො හිතාවෙ නීති බලමගින් සම්පත්තාගතෝ බාලො වෙදිනලේබා.

නීති භික්කුවෙ බලමෙති සංනතාගතො පඤ්ඤානො වෙදිතංඛිනා, ඤාතමෙති
 නීති: ඤාසලෙන භාසකමමෙන, ඤාසලෙන ඵච්ඡාතමමෙන, ඤාසලෙන මනො-
 කමමෙන. ඉමෙති ඥා භික්කුවෙ නීති බලමෙති සංනතාගතො පඤ්ඤානො
 වෙදිතංඛිනා. තස්මානිධං -පෑ- එංගං හි වො භික්කුවෙ සිසාබ්බිතංඛිනාති.

3. 1. 1. 7.

7. ත්‍රිති භික්ඛුපෙට් ධර්මෙති සමනාගතො බාලො දෙදිනබේබා, කතමෙති ත්‍රිති: සාවපේරන කායකමෙවන, සාවපේරන වජ්‍රිකමෙවන, සාවපේරන මනොකමෙවන ඉපේති බො භික්ඛුපෙට් ත්‍රිති ධර්මෙති සමනාගතො බාලො චෙදිනබේබා.

[illegible]

I නපටවිගණකාගාරි - මිජසං, න පටිගණකාගාරි - සංඛ්‍යා, නපටනිගණකාගාරි - PTS.

3. 1. 1. 4.

4. මහණෙනි, ධම්තුණෙනින් සමන්ධාගත බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙනින යත්: වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දෑක ඇවැටාට නිසි යථාපරාධ දැක්කෙහි) පිළිගම් නොකෙරේ ද, අපරාධය දෙසන මෙරමාගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද (යන තුණෙනි) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත බාල තෙමේ දහසූතුවේ ය.

මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු ය. කවර තුණෙනින යත්: වරද වරද විසින් දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දෑක දහම් වූ පරිදි පිළිගම් කෙරේ ද, අපරාධය දෙසන අත්‍යයාගේ අපරාධය පිළිගනී ද, (යන තුණෙනි). මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත පණ්ණිත තෙමේ දහසූතුවේ ය. එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතුයි.

3. 1. 1. 5.

5. මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත බාල තෙමේ දහසූතු ය. කවර තුණෙනින යත්: නුනුවණින් ප්‍රශන කරණු වෙයි. නුනුවණින් ප්‍රශන විසදනු වෙයි. පිරිමවුලු සිලුලු අභිනුගතපදයෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් විසදන ලද ප්‍රශනය සතුටින් නො පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සුභත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ.

මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙනින යත්: නුවණින් ප්‍රශන කරණු වෙයි. නුවණින් ප්‍රශන විසදනු වෙයි. පිරිමවුලු සිලුලු අභිනුගත පදව්‍යාසයන්ගෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් විසදන ලද ප්‍රශනය සතුටින් පිළිගනු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු ය.

3. 1. 1. 6.

6. මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර තුණෙනින යත්: අකුශල වූ කායකම්මයෙන, අකුශල වූ වාක්කම්මයෙන, අකුශල වූ මනාකම්මයෙන. (යන තුණෙනි) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ.

මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වෙයි. කවර තුණෙනින යත්: කුශල වූ කායකම්මයෙන, කුශල වූ වාක්කම්මයෙන, කුශල වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු ය.

3. 1. 1. 7.

7. මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වේ. කවර ධම් තුණෙනින යත්: වරද සහිත වූ කායකම්මයෙන, වරද සහිත වූ වාක්කම්මයෙන, වරද සහිත වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත වූ බාල තෙමේ දහසූතු වෙයි.

මහණෙනි, ධම් තුණෙනින් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වෙයි. කවර තුණෙනින යත්: නිරවද්‍ය වූ කායකම්මයෙන, නිරවද්‍ය වූ වාක්කම්මයෙන, නිරවද්‍ය වූ මනාකම්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්ධාගත වූ පණ්ණිත තෙමේ දහසූතු වේ. එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු ය.

3. 1. 1. 8.

8. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි නිති: සබ්බාපඥෙඤ්ඤා කායකමෙවන, සබ්බාපඥෙඤ්ඤා වචිකමෙවන, සබ්බාපඥෙඤ්ඤා මනොකමෙවන. -පෙ- අබ්බාපඥෙඤ්ඤා කායකමෙවන, අබ්බාපඥෙඤ්ඤා වචිකමෙවන, අබ්බාපඥෙඤ්ඤා මනොකමෙවන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො. නසංඝාතීය භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: යෙහි නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ නයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙහි නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිනො වෙදිතබ්බො, තෙ නයො ධම්මෙ සමාදාය චතනිසංඝාතීහි. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 9.

9. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යාපනො අසප්පරිසො බතං උපහනං අනාගතං පරිහරති, සාවජේජා ව හොති සානුවජේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙහි නිති: කායසුචරිතෙන, වචිසුචරිතෙන, මනොසුචරිතෙන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යාපනො අසප්පරිසො බතං උපහනං අනාගතං පරිහරති, සාවජේජා ව හොති, සානුවජේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවති.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිනො ව්‍යාපනො අසප්පරිසො අකංචනං අනුපහනං අනාගතං පරිහරති, අනවජේජා ව හොති, අනනුවජේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති. කතමෙහි නිති: කායසුචරිතෙන, වචිසුචරිතෙන, මනොසුචරිතෙන. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ණිනො ව්‍යාපනො අසප්පරිසො අකංචනං අනුපහනං අනාගතං පරිහරති, අනවජේජා ව හොති, අනනුවජේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති.

3. 1. 1. 10.

10. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො තයො මලෙ අප්පහාය යථාහනං නික්ඛින්නො එවං නිරසෙ. කතමෙහි නිති: දුස්සිලො ව හොති, දුස්සිලාමලඤ්ඤාං අප්පහිනං හොති. ඉය්‍යුකී ව හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤාං අප්පහිනං හොති. මච්ඡරී ව හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤාං අප්පහිනං හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමෙ තයො මලෙ අප්පහාය යථාහනං නික්ඛින්නො එවං නිරසෙ.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො තයො මලෙ පහාය යථාහනං නික්ඛින්නො එවං සගෙහ. කතමෙහි නිති: සීලවා ව හොති, දුස්සිලාමලඤ්ඤාං පහිනං හොති. අභිකප්පකී ව හොති, ඉය්‍යාමලඤ්ඤාං පහිනං හොති. අමච්ඡරී ව හොති, මච්ඡරමලඤ්ඤාං පහිනං හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමෙ තයො මලෙ පහාය යථාහනං නික්ඛින්නො එවං සගෙහති.

බාලවග්ගො පඨමො.

1. තසසුද්දහං:- හයං ලක්ඛණවිනිව අවමයඤ්ඤා අයොනිසො,
අකුසලඤ්ඤා සාවජේජා - සබ්බාපඥානං බලංති - මජ්ඣිම. සං. 1.

3. 1. 1. 8.

8. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දහසූභු වෙයි. කවර භූතෙකින යත්: සදෙස් වූ කායකම්මයෙන, සදෙස් වූ වාක්කම්මයෙන, සදෙස් වූ මනාකම්මයෙන (යන භූතෙති.) නිදෙස් වූ කායකම්මයෙන, නිදෙස් වූ වාක්කම්මයෙන, නිදෙස් වූ මනාකම්මයෙන (යන භූතෙති.) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයන් සමන්තාගත වූ පණ්ඩිත ගොමේ දහසූභු වේ. මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත වූ බාල තෙමේ දහ සූත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල තෙරු යම් ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත වූ පණ්ඩිත ගොමේ දහසූත්තේ නම්, ඒ ධම්මානුකූල සමාදන් කොට ගෙන පවත්නාමින සි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 9.

9. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත අවසාන අසත්පුරුෂ බාල තෙම කැණු ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි. කවර භූතෙකින යත්: කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන (යන භූතෙති) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයන් සමන්තාගත වූ අවසාන අසත්පුරුෂ තෙමේ කැණු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පස්වටයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත අවසාන අසත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම තොනිණි ගුණ ඇති, තොනට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. නිදෙස්වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ (ලොභී ලොඛුතුරු) කුසල් ද රැස් කරයි. කවර භූතෙකින යත්: කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනස්සුචරිතයෙන (යන භූතෙති) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයන් සමන්තාගත අවසාන අසත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත ගොමේ තොනිණි ගුණ ඇති, තොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෙස් වූයේ නුවණැත්තන් විසින් තො ම උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරේ.

3. 1. 1. 10.

10. මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත වූයේ නුවිධ මල නො දැමූ (හිසින්) ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද, එසේ නිරසෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර භූතෙකින යත්: දුශ්චරිත ද වේ. මොහුගේ දොශනිලය මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වේ. ඊෂ්ඨා ඇත්තේත් වේ මොහුගේ ඊෂ්ඨාමලය ප්‍රතිණ වූයේත් වේ. මසුරුවූයේ ද වේ මහුගේ මසුරු මල නො ම ප්‍රතිණ වූයේ ද වේ. (යන භූතෙති,) මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයන් සමන්තාගත වූයේ මේ මල තුණ ප්‍රතිණ නො කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද එසේ නිරසෙහි (පිහිටියේ) වේ.

මහණෙනි, ධම්මානුකූලයින් සමන්තාගත වූයේ නුවිධ මල පහා හිසින් ගෙන වුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද, එසේ සවරියෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර භූතෙකින යත්: සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ දොශනිලය මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. ඊෂ්ඨා නැත්තේ ද වෙයි. ඔහුගේ ඊෂ්ඨා මලය ප්‍රතිණ වූයේත් වෙයි. නො මසුරු වූයේ ද වෙයි. ඔහුගේ මසුරු මල ප්‍රතිණ වූයේත් වේ. මහණෙනි, මේ ධම්මානුකූලයන් සමන්තාගත වූයේ මේ නුවිධ මලය ප්‍රතිණ කොට හිසින් ගෙනවුත් බහා නැබුයේ යම්සේ ද එසේ (සවරියෙහි) වේ.

පලමුවන බාල වහ සි.

[2. රථකාරවගො]

3. 1. 2. 1.

[සාමසතිදානං:]

11. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මානාගතො ඤග්ගො භික්ඛු බහුජනා-
තිනය පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනය්‍ය අන්තරාය අභිකාය
දුක්ඛාය දෙවමිත්‍රස්සානං. කතමෙහි නීති: අනුලොමිකෙ කායකමෙව
සමාදපෙති, අනුලොමිකෙ චිත්තමෙව සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු
සමාදපෙති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සම්මානාගතො ඤග්ගො
භික්ඛු බහුජනාතිනය පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනය්‍ය
අන්තරාය අභිකාය දුක්ඛාය දෙවමිත්‍රස්සානං.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මානාගතො ඤග්ගො භික්ඛු බහුජනාතිනය
පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනය්‍ය අන්තරාය භිකාය සුඛාය
දෙවමිත්‍රස්සානං. කතමෙහි නීති: අනුලොමිකෙ කායකමෙව සමාදපෙති,
අනුලොමිකෙ චිත්තමෙව සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු සමාදපෙති
ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සම්මානාගතො ඤග්ගො භික්ඛු බහුජන-
තිනය පටිපනො හොති, බහුජනසුඛාය බහුතො ජනය්‍ය අන්තරාය භිකාය
සුඛාය දෙවමිත්‍රස්සානන්ති.

3. 1. 2. 2,

12. නිත්ඤ්ඤාති භික්ඛවෙ රඤ්ඤාදි බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්ඣං
සාරණියාති¹ භවන්ති. කතමාති නිත්ඤ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ රුජා
බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තො ජාතො හොති ඉදං භික්ඛවෙ පස්මිං රඤ්ඤාදි
බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්ඣං සාරණියං හොති

පුනවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තො²
හොති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං රඤ්ඤාදි බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස² යාවජ්ඣං
සාරණියං හොති.

පුනවපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රුජා බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තො
සම්භාවං අභිවිජ්ජනා විජ්ජනසම්භාවො නමෙව සම්භාවිසිසං අරුණාවසති.
ඉදං භික්ඛවෙ තතියං රඤ්ඤාදි බන්ධනස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස² යාවජ්ඣං
සාරණියං¹ හොති. ඉමාති බො භික්ඛවෙ නිත්ඤ් රඤ්ඤාදි බන්ධනස්ස
මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජ්ඣං සාරණියාති භවන්ති.

චම්මෙව බො භික්ඛවෙ නිත්ඤ්ඤාති භික්ඛුස්ස යාවජ්ඣං සාරණියාති භවන්ති.
කතමාති නිත්ඤ්: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ භික්ඛු කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා
කාසායාති වත්තාති අවජාදෙත්වා අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතො හොති.
ඉදං භික්ඛවෙ පස්මිං භික්ඛුස්ස යාවජ්ඣං සාරණියං¹ හොති.

1 සරණියාති - සහ. කං PTS. සාරණියාති - මිජ්ජා. 2 මුද්ධාවසිත්තො - සහ.

[2. රථකාරවතිය]

[සැඟිල්ලිදායිය:]

3. 1. 2. 1.

11. මහණෙනි, කරුණු භුණෙතින් සම්මාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අතිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනාව පිණිස, දෙවිමිනිස්තට අතිත පිණිස, දුක් පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. කවර භුණෙතින් යන්: (ශාසනයට) අනුලෝම වූ කායකම්යෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම වූ චාක්කම්යෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම වූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම භුණෙන් සම්මාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අතිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනාව පිණිස දෙවිමිනිස්තට අතිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, ධර්ම භුණෙතින් සම්මාගත ප්‍රසිද්ධ මහණ බොහෝ දෙනාට අතිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට අතිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය. කවර භුණෙතින් යන්: (සජ්ජනට) අනුලෝම වූ කායකම්යෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම වූ චාක්කම්යෙහි සමාදන් කරවයි, අනුලෝම වූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි, මහණෙනි, මේ ධර්ම භුණෙන් සම්මාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අතිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්තට අතිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත්තේ ය.

3. 1. 2. 2.

12. මහණෙනි, මේ කරුණු භුණෙතින් මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිටි කරුණුවට තිසි වේ. කවර භුණෙක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකහි මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ උපන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිටි කටයුතු පළමු වන කරුණ වේ.

නවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක දී මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ බිසෙස් කෙළේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිම කොට සිටි කටයුතු දෙවෙනි කරුණ වේ.

නවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකහි දී මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජ සංග්‍රාමය දිනා, දිනු සංග්‍රාම ඇත්තේ, එම සංග්‍රාම ස්ථානය (කදවුරු) අභිභවා වෙස් ද, මහණෙනි, මේ මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවි හිමියෙන් සිටි කටයුතු තෙවෙනි කරුණ වේ. මහණෙනි, මේ මුද්දනෙහි බිසෙස් කළ කැන් රජහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිටි කරුණුවට තිසි කරුණු භුණ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණහු විසින් (දිවිහිම) කොට සිටි කරුණුවට තිසි මේ කරුණු භුණෙතින් වේ. කවර කරුණු භුණෙක යන්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසක දී මහණ නොවී කෙසෙත්වුලු බා කසාවත් හැඳ පෙරෙව ගිනිගෙන් තික්ම සසුන් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය දිවිහිමියෙන් මහණහු විසින් සිහිකටයුතු පළමු වන කරුණ ය.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනතී යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං භොති.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ආසවානං බියා අනාසවා චෙනොපිච්ඡනතී පඤ්ඤාපිච්ඡනතී දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයං භොති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි භික්ඛුස්ස යාවජ්චං සාරාණීයානි හවන්තීති.

3. 1. 2. 3.

13. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: නිරුසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො නිරුසො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුගගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජානො භොති, චණ්ඩාරකුලෙ වා නෙසාදකුලෙ වා චෙණ්ඩකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා, දළිඳෙද අප්පසාදාන-භොජනෙ කසිරවුනතිකෙ යථා කසිරෙන ආසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච භොති, දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බච්ඡාබාධො¹ කාණො වා කුණී වා බඤ්ජා වා පහාගතො වා, න ආභී අනායස්ස පානස්ස විඤ්ඤාස්ස යානස්ස මාලාගඤ්චලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථාපදීපෙය්‍යස්ස. සො සුණ්ඨි, ඉඤ්ඤානාමො කිර බහතියො බහතියෙති බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. නස්ස න එවං භොති: කුදස්සු නාම මම්මපි² බහතියා බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො නිරුසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො ආසංසො. ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා බහතියො මුද්ධාවසිත්තොස්ස ජෙට්ඨො පුත්තො භොති, ආභිසෙකො අනභිසිත්තො චචලප්පත්තො. සො සුණ්ඨි, ඉඤ්ඤානාමො කිර බහතියො බහතියෙති බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. නස්ස එවං භොති: කුදස්සු නාම මම්මපි³ බහතියා බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො විගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ රාජා භොති, බහතියො මුද්ධාවසිත්තො. සො සුණ්ඨි: ඉඤ්ඤානාමො කිර බහතියො බහතියෙති බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. නස්ස න එවං භොති: කුදස්සු³ නාම මම්මපි² බහතියා බහතියාහිසෙකෙන අභිසිත්තොති. නං නිස්ස භෙදා: යා හිස්ස භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනභිසිත්තොස්ස ආභිසෙකාසා සාස්ස පටිපස්සාදා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො විගතාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුගගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

1. බහ්වාබ්ධො - සො කං. PTS. 2. මම්ම - මජ්ඣ. 3. කුදස්සු නාම - මජ්ඣ.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙකිනි දී මහණ ‘මෙය දුකැ’යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, ‘මෙය දුක ඉපදීමට හෙතු යැ’යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, ‘මෙය දුකින් රෝධයට යන මාගියැ’යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගනී ද, මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිහි කටයුතු දෙවෙති කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, මහණ යම් පෙදෙසෙකිනි දී ආප්‍රවක්‍ෂයෙන් ආප්‍රවර්තිත වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රභූව ද දිට්‍ඨමයෙහි තෙමේ ම විධිමත්භූතයෙන් දැන පසක් කොට එය ලාබගෙණ වාසය කරයි ද මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු තෙවෙති කරුණ ය. මහණෙනි, මේ මහණහු විසින් දිවිහිමියෙන් මෙතෙහි කටයුතු කරුණු තුණයි.

3. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත්දෙනෙක් ලොච්ඡි විද්‍යාමාන වෙත්. කවර භූත්දෙනෙක යත්: නිරුභය, ආශංසය, විගහාශ යි.

මහණෙනි, නිරුභ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොච්ඡි ආතාමි පුද්ගලයෙක් දිළිඳු වූ ඔප්ප ආහාරපාන භෝජන ඇති දුක්දිවෙල් ඇති, දුකසේ ආහාර වස්තු ලබන, සැබල් කුලයෙහි වේව යි වැදි කුලයෙක වේව යි, කුලපොහු කුලයෙහි වේව යි, සොම්මර කුලයෙහි වේව යි, පුප්පඬු කුලයෙහි වේව යි, නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙතෙමේ ද දුච්ඡි වූ අප්‍රියදශිත ඇති ලකුණටක වූ බොහෝ ආබාධ ඇති කණෙක් හෝ අත් කොරෙක් හෝ පා කොරෙක් හෝ පිළෙක් හෝ වෙයි. ආහාර පාන වස්තු යාන මාලා ගඩු විලෙපන ශයනාවාස ප්‍රදීපොපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙයි. හෙ තෙමේ අසෝ ඤාත්‍රිය තෙමේ ඤාත්‍රියයන් විසින් ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරණ ලදැයි අසා, ඔහුට “කවර නම් දිනෙක ඤාත්‍රියයෝ මා ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් අභිෂෙස් කරන්නාහු දෙ!” යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ නිරුභ යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොච්ඡි ගිමිහිමිකත වූ ඤාත්‍රිය රජක්හුගේ අභිෂෙකයට යොග්‍ය වූ අවලප්‍රාප්ත වූ අනභික්‍ෂිකත වූ දෙටු පුතෙක් වේ හෙ තෙමේ අසෝ කැත් ඤාත්‍රියයන් විසින් ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් අභිෂෙකනයයි අසා, “ඤාත්‍රියයෝ කවර නම් දිනෙක මාත් ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු දෙ!” යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ ආශංස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගහාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොච්ඡි ගිමිහිමිකත වූ ඤාත්‍රිය රජෙක් වේ හේ මෙනම් “ඤාත්‍රිය තෙම ඤාත්‍රියයන් විසින් ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් අභිෂෙකනය” යි අසා, ඔහුට “කවර නම් දිනෙක ඤාත්‍රියයෝ මාත් ඤාත්‍රියානිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු දෙ!” යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අනභික්‍ෂිකත වූ ඔහුට පෙර යම් අභිෂෙකාශයෙක් වී ද, ඔහුගේ ඒ ආශාව සංහිදින. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ විගහාශ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොච්ඡි විද්‍යාමාන වෙති.

එවිමෙව ඛො භික්ඛවෙ තයො පුගාලා සංචේජ්ජමානා භික්ඛුසු, කතමෙ තයො: නිරුසො ආසංසො චිගතාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගාලො නිරුසො. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුගාලො දුග්ඝිලො ගොති, පාපධම්මො අසුචි සංකස්සරසමාවාතො පටිච්ඡන්තකම්මනො අස්සමණො සංඝෙපටිඤ්ඤා අබ්බමචාරි චුභමචාරිපටිඤ්ඤා අනොපුති අවස්සුතො කසට්ඨිථානො සො සුණ්ඛාති: ඉත්තනාමො නිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං ගොති: කුදස්සු² නාම අනම්භි ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ පුගාලො නිරුසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගාලො දාසංසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඤලවා ගොති, කල්‍යාණධම්මො යො සුණ්ඛාති: ඉත්තනාමො නිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස එවං ගොති: කුදස්සු² නාම අනම්භි ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ පුගාලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගාලො චිගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ගොති බිණ්ණසමො. සො සුණ්ඛාති: ඉත්තනාමො නිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස න එවං ගොති: කුදස්සු² නාම අනම්භි ආසවානං ඛයා පෙ - සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. තං කිස්ස ගෙභු: යා නිස්ස භික්ඛවෙ පුබ්බ අට්ඨ්ථානස්ස චිත්තනාසා, සාස්ස¹ පටිපාසස්සධා. අයං චූළචනි භික්ඛවෙ පුගාලො චිගතාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුගාලා සංචේජ්ජමානා භික්ඛුසුති.

3. 1. 2. 4.

14. යොච්ඡො භික්ඛවෙ රුජා චක්ඛාවතති ධම්මෙකො ධම්මරුජා, සොච්ඡි න අරාජකං චක්ඛං චතොතිති. එවං චූභො අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවතං චතදමොච: කො පන භතො රඤ්ඤා චක්ඛාවතතිස්ස ධම්මකස්ස ධම්ම - රඤ්ඤා රුජාති? ධම්මො භික්ඛුති, භගවා අමොච. ඉධ භික්ඛු රුජා චක්ඛා - චතති ධම්මෙකො ධම්මරුජා ධම්මෙසෙව නිස්සාය ධම්මං සකතරොතො ධම්මං ගරුකරොජනා ධම්මං අපමායමානො ධම්මධම්මො ධම්මකෙභු ධම්මාති - පතෙස්සා ධම්මකං රකඛාවරණභූතීං සංවිදන්ති අනො ජගස්මිං.

1. අවලපසන්නා - ඡෙස්ස. 2. කුදස්සු නාම - ඡෙස්ස. 3. ඉමෙ - ඡෙස්ස.

4. සා - ඡෙස්ස. 5. සොච්ඡි නාම - සහ P.T.S

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ පුද්ගලයෝ භූත්දේහෙක් හිඤ්ඤා අතර විද්‍යාමාන වෙති. කවර භූත්දේහෙක යත්: නිරුග්‍යය, ආශංසය, විගතාශයයි. මහණෙනි, නිරුග්‍යපුද්ගල හෙමෙ කවරේය යත්: මහණෙනි, ජේසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ලාභික ස්වභාව ඇත්තේ අපිරිසිදු වූ කායකමාදිය ඇත්තේ, සාත්තයෙන් සිහිකටයුතු හැසිරීම් ඇත්තේ, පිළිසන් කම් ඇත්තේ ශ්‍රමිණ ප්‍රතිරූපක වූ “ශ්‍රමිණයෙමි”යි ප්‍රතිඥා කරන්නේ බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ “බ්‍රහ්මචාරිමි”යි පිළිගත කරන්නේ ඇතුළත් දුගඳ ඇතිසේ රුගාදියෙන් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇත්තේ දුබල වෙයි. තෙ තෙමේ “මේතම හිඤ්ඤා හෙම ආසාදයන් ඤාය කිරීමෙන් ආසුචරනිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා දිට්ඨානික වෛර ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබගෙන වෙසේ ලැබී අසා ද, ඔහුට මේබල සිතෙක් නො වෙයි. “කවර නම් දිවෙක මිමන් ආසුචයන්ගේ ඤායයෙන් ආසුචරනිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාහමියෙහි ම හෙමෙ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබූ ඥානවෛර ම දෙමි”යි මේබල සිතෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, මේ වෛර නිරුග්‍ය පුද්ගල යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල හෙමෙ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ කායන යෙහි මහණෙක් සිල් ඇත්තේ, කලණ්දාම ඇත්තේ වේ. “මේතම හිඤ්ඤා හෙම ආසුචයන්ගේ ඤාය කිරීමෙන් ආසුචරනිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාහමියෙහි ම හෙමෙ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයාගෙන වෙසේ ලැබී හෙතෙම අසා ද, ඔහුට “කවර නම් දිවෙක මිමන් ආසුචයන්ගේ අනායුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් මේ අත්බවති ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබූ වසන්තනම් දෙමි”යි මේබල සිතෙක් වේ. මහණෙනි, මේතෙම ආශංස පුද්ගල යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල හෙමෙ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ කායනායෙහි මහණෙක් අභිඤ්ඤා වූයේ ඤාය කල ආයුධ ඇත්තේ වේ ද. “මේතම හිඤ්ඤා හෙම ආසුචයන්ගේ ඤායයෙන් ආසුචරනිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාහමියෙහි ම හෙමෙ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ලැබී අසා ද, ඔහුට “කවර නම් දිවෙක මිමන් ආසුචයන්ගේ ඤායයෙන් පසක් කොට ඊට පාමිණ වෙසෙමිදෙමි”යි (මේබල) සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවරුන්ගේ යත්: මහණෙනි, පෙර ම කෙලෙසුන්ගෙන් පොරොදන වූ ඔහුගේ යථ ඵලකාරියෙහි ආශාසෙක් ම ද ඒ ආශා තොරෙන් ඔහුට සංග්‍රහ. මහණෙනි, මේ විගතාශපුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන හිඤ්ඤා අතරෙහි විද්‍යාමාන වෙත්.

3. 1. 2. 4.

11. මහණෙනි, යම් ඒ දහම වූ ධම්මාරාජන් වූ සක්චිතිරජෙක් වේ ද, හෙ ද රජතුමාගේ තොර වූ අණසක නො පවත්වයි. මෙසේ වදල කල්හි එක්තරා මහණෙක් “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විගන්ස, දහම වූ ධම්මාරාජන් වූ සක්චිති රජතුමාට කවර නම් රජෙක් වේ ද”යි මෙය කීය. මහණ, ධම්ම වේයැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක. මහණ, මෙලොවහි දහම වූ ධම්මාරාජන් වූ සක්චිතිරජ තෙමේ ධම්ම ම ආශ්‍රය කොට ධම්මට සත්කාර කරමින් ධම්මට ගරු කරමින් ධම්ම ප්‍රදමින් ධම්ම ධර්ම කොට ඇත්තේ ධම්ම කෙටු කොට ඇත්තේ ධම්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ ධාර්මික වූ රක්‍ෂක ඇතුළත් ජනයා කෙරෙහි යොදයි.

පුත ව පරං හිකුටු රාජා වසකවහති ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිසායාය ධම්මං සකකරොනොති ධම්මං ගරුකරොනොති ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙයො ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිදහති බන්ධිතෙසු අනුයුතොසු¹ බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු, තෙගච්ඡානපදෙසු, සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, ඕගපකිසු. ස ඛො සො හිකුටු රාජා චක්කවහති ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මඤ්ඤව නිසායාය ධම්මං සකකරොනොති ධම්මං ගරුකරොනොති ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධි-පතෙයො ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිදහිතා අනොත්තසම්මි, ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිදහිතා බන්ධිතෙසු අනුයුතොසු බලකායසම්මි බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකෙසු තෙගච්ඡානපදෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු ඕගපකිසු ධම්මෙනෙව චක්කං වතෙහති. තං භොති චක්කං අප්පතිවහතියං කෙනපි මනුසස-සුතෙන පච්චක්කෙන පාණිනා

එවදෙව ඛො හිකුටු තථාගතො අරහං සමමාසලිඤ්ඤො ධම්මිකො ධම්ම-රාජා ධම්මං යෙව නිසායාය ධම්මං සකකරොනොති ධම්මං ගරුකරොනොති ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙයො ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිදහති කායකමමසම්මි, ඵවරුපං කායකමමං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං කායකමමං න සෙවිතබ්බනති.

පුතවපරං හිකුටු තථාගතො අරහං සමමාසලිඤ්ඤො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිසායාය ධම්මං සකකරොනොති ධම්මං ගරුකරොනොති ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙයො ධම්මිකං රකනි-වරණගුහනිං සංවිදහති චම්කමමසම්මි, ඵවරුපං චම්කමමං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං චම්කමමං න සෙවිතබ්බනති. -පප- මනොකමමසම්මි, ඵවරුපං මනොකමමං සෙවිතබ්බං, ඵවරුපං මනොකමමං න සෙවිතබ්බනති.

ස ඛො සො හිකුටු තථාගතො අරහං සමමාසලිඤ්ඤො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිසායාය ධම්මං සකකරොනොති ධම්මං ගරුකරොනොති ධම්මං අපවායමානො ධම්මඥාපො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙයො ධම්මිකං රකනි-වරණගුහනිං සංවිදහිතා කායකමමසම්මි, ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිද-හිතා චම්කමමසම්මි, ධම්මිකං රකනිවරණගුහනිං සංවිදහිතා මනොකමමසම්මි, ධම්මෙනෙව අනුගාරං ධම්මවකං පවතෙහති. තං භොති චක්කං අප්පති-වහතියං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා ටොරෙන වා බ්‍රහ්මණා වා කෙනපි වා ලොකස්මිනති.

1 . අනුයුතොසු - මජ්ඣං

තවද මහණ, දූහාමි වූ ධම්මරාජන් වූ සක්විතිරජ තෙමේ ධම්ම ම ආශ්‍රය කොට ධම්මට ම සහකාර කරන්නේ ධම්ම ම ගරු කරන්නේ ධම්ම ම පුදන්නේ ධම්ම ම ධර්ම කොට ඇත්තේ ධම්ම ම කෙනු කොට ඇත්තේ ධම්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අනුසුකත වූ ක්‍ෂත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණුගාභාවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දනවූ වෘස්සන් කෙරෙහි ද, මහණබමුණන් කෙරෙහි ද, භෞතපසීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවයි. මහණ, ඒ දූහාමි වූ ධම්මරාජන් වූ සක්විතිරජ ධම්ම ම ආශ්‍රය කොට, ධම්මට ම සහකාර කරන්නේ, ධම්ම ම ගරු කරන්නේ, ධම්ම ම පුදන්නේ, ධම්ම ධර්ම කොට ඇත්තේ, ධම්ම කෙනු කොට ඇත්තේ, ධම්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අභ්‍යන්තර ජනයා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා අනුසුකත වූ ක්‍ෂත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද, බමුණු ගාභාවියන් කෙරෙහි ද, නියමිගම් දනවූ වෘස්සන් කෙරෙහි ද, මහණ බමුණන් කෙරෙහි ද, භෞතපසීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා දූහාමින් ම අණසක පණවයි ද, ඒ අණසක මනුෂ්‍ය වූ පසමතුරු වූ නිසියම් ප්‍රාණියකු විසින් නොවැළැහිය හැකි වෙයි.

මහණ, එපරිද්දෙන් ම දූහාමි වූ අභිත් වූ ධම්මරාජන් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ නවාගතයන් වහන්සේ ධම්ම ම ආශ්‍රය කොට ධම්මට ම සහකාර කරණ සේක් ධම්ම ම ගරු කරණ සේක් ධම්ම ම පුදන සේක් ධම්ම ම ධර්ම කොට ඇති සේක් ධම්ම ම කෙනු කොට ඇති සේක් ධම්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ වාක්කමිය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ වාක්කමිය නො සෙවිය යුතුය යි ද, වාක්කමි විෂයෙහි ලා ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණගුප්තිය වදාරණ සේක.

මහණ, තවද දූහාමි වූ ධම්මරාජන් වූ අභිත් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ නවාගතයන් වහන්සේ ධම්ම ම ආශ්‍රය කොට ධම්මට සහකාර කරණ සේක් ධම්ම ගරු කරණ සේක් ධම්ම පුදන සේක් ධම්ම ධර්ම කොට ඇති සේක් ධම්ම කෙනු කොට ඇති සේක් ධම්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ වාක්කමිය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ වාක්කමිය නො සෙවිය යුතුය යි ද, වාක්කමි විෂයෙහි දූහාමි වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක. ... මෙබඳු වූ වාක්කමිය සෙවිය යුතුය, මෙබඳු වූ වාක්කමිය නො සෙවිය යුතුය යි ද වාක්කමි විෂයෙහි දූහාමි වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක.

මහණ, දූහාමි වූ ධම්මරාජන් වූ අභිත් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ ඒ නවාගතයන් වහන්සේ ධම්මට සහකාර කරණ සේක් ධම්ම ගරු කරණ සේක් ධම්ම පුදන සේක් ධම්ම ධර්ම කොට ඇති සේක් ධම්ම කෙනු කොට ඇති සේක් ධම්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් වාක්කමි විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, වාක්කමි විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, වාක්කමි විෂයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, දූහාමින් ම නිරාභතර වූ ධම්මකුස පවත්වන සේක් ද, ඒ ධම්මකුස වනාහි ලොචිති ශ්‍රවණ වූ හෝ බ්‍රාහ්මණ වූ හෝ දෙව වූ හෝ බ්‍රහ්ම වූ හෝ ලොචිති කිසිවකු විසින් නො වැළැහිය හැක්කේ වේ.

3. 1. 2. 5.

15. එකං සමිදං ගඟවා බාණ්ණසිංහං විහරති ඉතිපතංගා මිගදසෙ. නත්තං බො හගවා හික්කු ආමිනෙතයි හික්කවොති. හදනෙතති තෙ හික්කු හගවතො පච්චස්සොත්ථං. හගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං හික්කවෙ රාජා අයොසි පච්චතනො නාම. අථ බො හික්කවෙ රාජා පච්චතංගා¹ රථකාරං ආමිනෙතයි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තා මාසානං අච්චයෙන සඛිතාමො හට්ඨස්සති, සක්කයි² මෙ සමම රථකාර, නමං චක්කසුගං කාභුණ්ඩි? සක්කොමි දෙවොති බො හික්කවෙ රථකාරො රඤ්ඤ පච්චතනස්ස පච්චස්සොයි. අථ බො හික්කවෙ රථකාරො ඡති මාසෙහි ඡාර-නානුතෙහි එකං චක්කං නිට්ඨාපෙයි. අථ බො හික්කවෙ රාජා පච්චතනො රථකාරං ආමිනෙතයි: ඉතො මෙ සමම රථකාර, ඡන්තං දිවසානං අච්චයෙන සඛිතාමො හට්ඨස්සති නිට්ඨිතං තො³ නං චක්කසුගන්ති. ඉතෙහි බො දෙව ඡති මාසෙහි ඡාරානුතෙහි එකං චක්කං නිට්ඨිතන්ති. සක්කයි පත මෙ සමම රථකාර, ඉතෙහි ඡති දිවසෙහි දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙතන්ති? සක්කොමි දෙවොති බො හික්කවෙ රථකාරො රඤ්ඤ පච්චතනස්ස පච්චස්සොයි. අථ බො හික්කවෙ රථකාරො ඡති දිවසෙහි දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙතො නමං චක්කසුගා ආදස්ස යෙන රාජා පච්චතනො තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිති, රාජානං පච්චතනං එතදවොච: ඉදනෙත දෙව නමං චක්කසුගං නිට්ඨිතන්ති. යඤ්ච තෙ ඉදං සමම රථකාර, එක්කං ඡති මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරානුතෙහි, යඤ්ච තෙ ඉදං චක්කං ඡති දිවසෙහි නිට්ඨිතං. ඉතෙසං කිං නානාකරණං නෙසාහං⁴ කිඤ්චි තානාකරණං පස්සාමිති. අනථවෙසං දෙව නානාකරණං, පස්සතු දෙවො නානාකරණන්ති.

අථ බො හික්කවෙ රථකාරො යං නං චක්කං ඡති දිවසෙහි නිට්ඨිතං, තං පච්චතෙයි. තං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, නාවතිකං ගන්තො විඤ්ඤාසිති හුමියං පපති. යං පත නං චක්කං ඡති මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරානුතෙහි නං පච්චතෙයි. නං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, නාවතිකං ගන්තො අකාබ්ගනං මඤ්ඤෙ අවධාසිති.

කො හු බො සමම රථකාර, තෙත්ත, කො පච්චයො. යමිදං චක්කං ඡති දිවසෙහි නිට්ඨිතං, තං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, නාවතිකං ගන්තො විඤ්ඤාසිති හුමියං පපති? කො පත සමම රථකාර, තෙත්ත, කො පච්චයො? යමිදං චක්කං ඡති මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරානුතෙහි, තං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, නාවතිකං ගන්තො අකාබ්ගනං මඤ්ඤෙ අවධාසිති? යමිදං දෙව, චක්කං ඡති දිවසෙහි නිට්ඨිතං. නස්ස තෙමිපි සමංකා සදෙසා සක්කාමා. අරුමි සමංකා සදෙසා සක්කාමා. නාහිමි සමංකා සදෙසා සක්කාමා. නං තෙමියාමි සමංකන්තා අදෙසන්තා සක්කාමන්තා, අරුතමි සමංකන්තා අදෙසන්තා සක්කාමන්තා, නාහිමි සමංකන්තා අදෙසන්තා සක්කාමන්තා, අරුතමි සමංකන්තා අදෙසන්තා සක්කාමන්තා, නාහිමි සමංකන්තා අදෙසන්තා අකාබ්ගනං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති, නාවතිකං ගන්තො විඤ්ඤාසිති හුමියං පපති. යං පත නං දෙව චක්කං ඡති මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරානුතෙහි නස්ස තෙමිපි අමංකා අදෙසා අක්කාමා. අරුමි අමංකා අදෙසා අක්කාමා. නාහිමි අමංකා අදෙසා අක්කාමා. නං තෙමියාමි අමංකන්තා අදෙසන්තා අක්කාමන්තා, අරුතමි අමංකන්තා අදෙසන්තා අක්කාමන්තා, නාහිමි අමංකන්තා අදෙසන්තා අකාබ්ගනං පච්චතනං සමානං යාවතිකා අභිසංඝාරස්ස ගති. නාවතිකං ගන්තො අකාබ්ගනං මඤ්ඤෙ අවධාසිති.

1. සමචතනො නාම - මජ්ඣ. 2. සක්කයි කඤ්චි - සක්කස්සයි - මජ්ඣ.
3. නිට්ඨිතං - මජ්ඣ. සං. PTS. 4. නානං - සීචු. තෙසං නානං - PTS.

3. 1. 2. 5.

15 එක් සමයෙකහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර ඉසිසභන නම් වූ මහදායයෙහි වාසවසන සේක එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, මි' නිකුත්ව ඇතැවු සේක 'වහන්සැ' යි ඒ නිකුත්ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇසවුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහණෙනි, වූ විරියෙහි. සමච්ඡාදන නම් රජෙක් විය. මහණෙනි, ඉක්බිති පවෙනත රජ තෙම, "යහළු රථකාරය, යමෙක් සමසක් ඇවැසේන් මට යුග්ගයෙක් වන්නේ ය. යහළු රථකාරය, මට නව රියසක් යුග්ගක් කරන්නට හැක්කෙහි ද?" යි රියකරුවා ඇමතිය. මහණෙනි, "හැක්කෙම දෙවයෙනි" යි රියකරු පවෙනත රජහට පිළිවදන් ඇසවිය. මහණෙනි, ඉක්බිත් - තෙත් රථකාර තෙමේ සරියක් අඩු සමසෙහින් එක් රියසකක් නිමවිය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් පවෙනත රජ තෙමේ, "යහළු රථකාරය, යමෙක් සදවසක් ඇවැසේන් මාගේ සමිත්‍රාමය වන්නේය. නා විසින් නවසක්සහල නිමවන ලද දෑ යි රථකාරයා ඇමතිය. "දෙවසින්, සරියක් හල මේ සමසින් එක් රියසකක් නිමවන ලද" යි රියකරු කී ය. "යහළු රථකාරය, මේ සදවසින් මාගේ දෙවන රියසක නිමවන්නට හැක්කෙහි ද?" "දෙවසින්, හැක්කෙම" යි රථකාර තෙමේ පවෙනත රජුට පිළිවදන් ඇසවිය. මහණෙනි, ඉක්බිති රථකාර තෙමේ සදවසෙහින් දෙවන රියසක නිමවා නවසක්සහල රියසක පවෙනත රජු වෙත එළඹියේය. එළඹ පවෙනත රජුට "දෙවයෙනි, මුඛයේ මේ නවසක් යුග්ග නිමවන ලද" යි වෙස පැවසිය. "යහළු රථකාරය, නා විසින් යම් මේ රියසකක් සරියක් අඩු සමසෙහින් නිමවන ලද ද, නා විසින් යම් මේ රියසකක් සදවසෙහින් නිමවන ලද ද, මේ දෙකෙහි වෙනස කවරේ ය? මම කිසිවු වෙනසක් නො දකිමි" යි රජ කීය. "දෙවයෙනි, මේ දෙකෙහි වෙනස ඇත්තේ ය. දෙව තෙමේ වෙනස දකිති" යි රියකරු කීය.

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් රථකාර තෙමේ යම් ඒ රියසකක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒතාක් ගොස් බමා බිම වැටුණේය. යම් ඒ රියසකක් සරියක් අඩු සමසෙහින් නිමවන ලද ද එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝග ගතිය වන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුණ සෙයින් සිටියේය.

"යහළු රථකාරය, යම් මේ රියසකක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වන තාක් බමා බිම වැටුණේ ද, එයට හෙළ කිම? එයට කරුණු කිම? යහළු රථකාරය, යම් මේ සකෙක් සරියෙහි අඩු සමසෙහින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය වන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුණ සෙයින් සිටියේ ද, එයට හෙළ කවරේ ය? එයට කරුණ කවරේය? දෙවයෙනි, යම් මේ රියසකක් සදවසෙහින් නිමවන ලද ද, එහි නිමවුල්ල වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුක්ත වෙයි. දූවි ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි එලයෙන් යුක්ත වෙයි. නැබ ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුක්ත වෙයි. නිමවුල්ලෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද දූවියෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද නැබෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් බමා බිම වැටුණේ ය. දෙවයෙනි, යම් ඒ රියසකක් සරියක් අඩු සමසෙහින් නිමවන ලද ද, එහි නිමවුල්ල ද තො වක් වෙයි. නිදෙස් වෙයි. එලයෙන් තොර වෙයි. (එහි) දූවින ද තො වක් වන නිදෙස්ය. එලයෙන් තොරය. නැබ ද තො වක්ය, නිදෙස්ය, එලයෙන් තොරය, නිමවුල්ලේ තොවක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, දූවියෙහි තො වක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, නැබෙහි තො වක් බැවින් ද නිදෙස් බැවින් ද එලයෙන් තොර බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්ද වූ ම එය ප්‍රයෝගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුණ සෙයින් සිටියේය.

සියා බො පන භිකිනුවෙ භුමිකානං එවමස්ස: අඤ්ඤා භූත තෙන සමසෙන සො රථකාරො අභොසීති. න බො පනෙනං භිකිනුවෙ එවං දුට්ඨිකං. අභං තෙන සමසෙන සො රථකාරො අභොසී. තද පනාභං භිකිනුවෙ භුසලො දුරුවකිකානං දුරුද්දෙසානං දුරුකසාපානං. එතරති බො පනාභං භිකිනුවෙ අරුභං සම්මාසම්මුද්ධො භුසලො කායවකිකානං කායද්දෙසානං කායකසාපානං. භුසලො වච්චකිකානං වච්චද්දෙසානං වච්චකසාපානං. භුසලො මනොවකිකානං මනොද්දෙසානං මනොකසාපානං.

යස්ස කස්සචි භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා වා භිකිඤ්ඤා වා කායවකිකා අප්පනිතො කායද්දෙසො කායකසාපො. වච්චවකිකා අප්පනිතො වච්චද්දෙසො වච්චකසාපො. මනොවකිකා අප්පනිතො මනොද්දෙසො මනොකසාපො. එවං පපතිකා තෙ භිකිනුවෙ ඉමෙමා ධම්මවිතයා. සෙය්‍යථාපි තං වකකං ඡති දිවසෙති නිවසිතං.

යස්ස කස්සචි භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා වා භිකිඤ්ඤා වා කායවකිකා පනිතො කායද්දෙසො කායකසාපො. වච්චවකිකා පනිතො වච්චද්දෙසො වච්චකසාපො. මනොවකිකා පනිතො මනොද්දෙසො මනොකසාපො. එවං පතිට්ඨිතා තෙ භිකිනුවෙ ඉමෙමා ධම්මවිතයෙ. සෙය්‍යථාපි තං වකකං ඡති දොසෙති නිවසිතං ඡරතවුතෙති.

තසමාතිභ භිකිනුවෙ එවං සිකිතිතබ්බං: කායවකිකා පජ්ඣස්සාම, කාය දෙසං කායකසාපං. වච්චවකිකා පජ්ඣස්සාම, වච්චදෙසං වච්චකසාපං. මනොවකිකා පජ්ඣස්සාම, මනොදෙසං මනොකසාපනති. එවං ටි වො භිකිනුවෙ සිකිතිතබ්බනති.

3. 1. 2. 6.

[භාවජච්ඡිද්දනං:]

16. තිති භිකිනුවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො භිකිඤ්ඤා අපරිඤ්ඤා¹ පටිපදං පටිපනෙනා හොති. යොති වස්ස ආරද්ධා හොති. ආසවානං බියාය. කථමෙති තිති: ඉධ භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා ඉඤ්ඤාසු ගුහනද්ධාරෙ හොති, හොජ්ඣෙ මනාඤ්ඤා හොති, ජාගරියං අනුසුතෙනා හොති.

කථාද්ධා භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා ඉඤ්ඤාසු ගුහනද්ධාරෙ හොති: ඉධ භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා වකිඤ්ඤා රූපං දිස්වා න නිවිතනග්ගාති හොති, තානුබ්බාද්ධනග්ගාති යකාධිකරණ²මෙවා වකිඤ්ඤාසු අසංවුතං විතරනනං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙසනං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රකිති වකිඤ්ඤාසු, වකිඤ්ඤාසු සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුඛා - සාණෙන ගඤ්ඤා සාධිතා - ජ්වහාය රසං සාධිතා - කායෙන ථොට්ඨබ්බං ච්ඡිතා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාසු න නිවිතනග්ගාති හොති, තානුබ්බාද්ධනග්ගාති යකාධිකරණමෙතං² මනිඤ්ඤාසු අසංවුතං විතරනනං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනවාස්සවෙසනං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකිති මනිඤ්ඤාසු, මනිඤ්ඤාසු සංවරං ආපජ්ජති. එවං බො භිකිනුවෙ භිකිඤ්ඤා ඉඤ්ඤාසු ගුහනද්ධාරෙ හොති.

1. අපරිඤ්ඤාපටිපදං - සසා. මජ්ඣ. 2. යකාධිකරණාමෙතං - මජ්ඣ. සසා,

මහණෙනි, එසමයෙහි ඒ රියකරු එකානායෙන් අනෙකෙක් විය හැක්කා සි තොපට මෙබඳු සිතෙන් විය හෙයි. මහණෙනි, මෙසේ තො දැක්ක යුතු ම ය. එ සමයෙහි මම ඒ රියකරු වීමි. මහණෙනි, මම වනාහි එකල දෑව පිළිබඳ ඇදෙහි දෑව පිළිබඳ දෙත්ති දෑව පිළිබඳ ඵලයෙහි නිපුණයෙකිමි වීමි. මහණෙනි, දැන් වනාහි මම අතීත් සමාසක් සලබුද්ධිවූයෙමි කායච්ඡිකායන්ගේ ද කායදෙපයන්ගේ ද කායකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. වාග්ච්ඡිකායන්ගේ ද වාග්දෙපයන්ගේ ද වාක්කමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි. මනෝච්ඡිකායන්ගේ ද මනෝදෙපයන්ගේ ද මනාකමායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිමි වෙමි.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායච්ඡිකාය කායදෙපය කායකමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, වාග්ච්ඡිකාය වාග්දෙපය වාක්කමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, මනෝච්ඡිකාය මනෝදෙපය මනාකමායය ප්‍රතිණ නුච්ඡයේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඔහු මේ (ධම්මිතයයෙන්) ශාසනයෙන් ගුණ නිතවීමෙන් වැට්ටනාහු වෙති. සද්වසෙකීන් නිමවන ලද ඒ රියසක යම්සේ වේ ද, එසේය.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායච්ඡිකාය කායදෙපය කායකමායය ප්‍රතිණ වූයේ ද, වාග්ච්ඡිකාය වාග්දෙපය වාක්කමායය ප්‍රතිණ ද, මනෝච්ඡිකාය මනෝදෙපය මනාකමායය ප්‍රතිණ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඔහු මෙසස්තෙහි පිහිටියාහු වෙති. සරයක් හල සමසෙකීන් නිමි ඒ රියසක යම්සේ වේ ද එසේය.

මහණෙනි, එහෙයින් කායච්ඡිකාය කායදෙපය කායකමායය දුරලත්තමි. වාග්ච්ඡිකාය වාග්දෙපය වාක්කමායය දුරලත්තමි. මනෝච්ඡිකාය මනෝදෙපය මනාකමායය දුරලත්තමි යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 2. 6.

[සැවැත්තිදහයි:]

16. මහණෙනි, ධම් තුණෙකින් සමනාගත භික්ෂු තෙම අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි. ඔහු විසින් ආසුච්ඡන්තේ ඝෟසය පිණිස කරුණ ද පටන්ගන්නා ලද්දේ මේ. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන් විෂයයෙහි රක්තා ලද දොර ඇත්තේ මේ. හොඳනයෙහි මාත්‍රඥ වේ. නිද්වැරිවෙහි යෙදුනේ මේ.

මහණෙනි, භික්ෂු තෙම තෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයෙහි රක්තා ලද දොර ඇති වේ ද, මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු තෙම ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති වශයෙන් තො ගන්නේ වේ. අනුබ්‍යඤ්ඤා වශයෙන් තො ගන්නේ මේ. යම් කරුණෙකින් වස්සුරිත්‍රියය අසංවර කොට වාසය කරණ මේ පුද්ගලයා අභිධ්‍යා දොමිතසස තම් වූ ලාමක අකුශල ධම්මෝ ලුහු බදනාහු ද, ඒ වස්සුරිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. වස්සුරිත්‍රියය රක්තේ ය. වස්සුරිත්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙන්නේ ය. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසිකායෙන් ගඳක් ආශ්‍රාණය කොට ... දිවෙත් රසයක් විඳ ... කසින් සප්‍රභව්‍යයක් සප්‍රති කොට ... සිතින් දහමක් දැන නිමිති වශයෙන් තොගන්නේ මේ ද, අනුබ්‍යඤ්ඤා වශයෙන් තො ගන්නේ මේ ද, අභිධ්‍යා දොමිතසස තම් වූ ලාමක අකුශලධම්මෝ තුමු ම ඉන්ද්‍රියය සංවර කොට තොගෙණ වසන මේ පුද්ගල යම් හෙයෙකින් ලුහු බදනාහු ද, ඒ චිත්තිත්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදයි. මනිත්‍රිය රකියි. මනිත්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයයෙහි වැසු ද්වාර ඇති වේ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මහතඤ්ඤා භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඝිං යොතිස්සො ආහාරං ආහාරෙති, තෙව දවංසං න දොසං න මන්ධනාසං න විභූජනාසං. යාවද්දව ඉට්ඨස්ස කායස්ස භිතියා යාපනාසං විභිංසුපර්ඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤානුගහාසං, ඉති පුරාණස්ස චෙදනං පටිපාටිකාමි, නවස්ස චෙදනං න උපපාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මොභවිස්සති, අනවජ්ජනා ච ඵාසුට්ඨාතො වාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මහතඤ්ඤා භොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරිසං අනුසුභෙනා භොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ද්වසං චක්ඛාමෙන නිසජ්ජාසං ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසො-බෙති, රතනියා පයමං යාමං චක්ඛාමෙන නිසජ්ජාසං ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසොබෙති, රතනියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛිණෙන පසෙසන සීග්‍රසෙසං කපෙපති, පාදෙ පාදං අච්චාධාසං සතො සමපජානො උට්ඨානංඤ්ඤා මහසිකරිත්වා. රතනියා පටිජ්ජමං යාමං පච්චුට්ඨාසං චක්ඛාමෙන නිසජ්ජාසං ආවරණියෙති ධම්මෙති චිත්තං. පරිසොබෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරිසං අනුසුභෙනා භොති. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තා-ගතො භික්ඛු අපණ්ණකතං පටිපදං පටිපන්නො ගොති. යොති චස්ස ආරද්ධා භොති ආසවානං බයාසාති.

3. 1. 2. 7.

17. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවහනනති, පරව්‍යාබාධායපි සංවහනනති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවහනනති. කතමෙ තයො කායදුච්චරිතං, චජිදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා අභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවහනනති. පරව්‍යාබාධායපි සංවහනනති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවහනනති.

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තෙවභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවහනනති. න පරව්‍යා-බාධායපි සංවහනනති න උභයව්‍යාබාධායපි සංවහනනති. කතමෙ තයො කායදුච්චරිතං, චජිදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා තෙවභ්‍යව්‍යාබාධායපි සංවහනනති න පරව්‍යාබාධායපි සංවහනනති. න උභයව්‍යාබාධායපි සංවහනනති.

3. 1. 2. 8.

18. සචෙ වො භික්ඛවෙ අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: දෙවලොකුප්පකතියා ආදිස්සො සමිකේ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරිසං දිස්සෙතිති? නනු තුමො භික්ඛවෙ එවංපුට්ඨා අට්ටියෙය්‍යාථ, හරායෙය්‍යාථ, ජගුච්ඡෙය්‍යාථාති? එවමහනෙන. ඉති කීර් තුමො භික්ඛවෙ දිබ්බෙන ආයුතා අට්ටියථ, හරායථ, ජගුච්ඡථ. දිබ්බෙන වණ්ණෙන - දිබ්බෙන සුබ්බෙන-දිබ්බෙන යසෙන - දිබ්බෙන ආභිපතෙය්‍යෙන, අට්ටියථ, හරායථ, ජගුච්ඡථ. පතෙව බො පන භික්ඛවෙ තුමොති කායදුච්චරිතෙන අට්ටියිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජගුච්ඡිතබ්බං, චජි-පෙ - මනොදුච්චරිතෙන අට්ටියිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජගුච්ඡිතබ්බං.

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ භොජනයෙහි මාත්‍රාද වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ හෙම නුවණින් සලකා අහර ගනියි. කෙළි පිණිස නො වේ, වීද පිණිස නො වේ, අඩුතැන් පිරවීම පිණිස නො වේ, සාරසීම පිණිස නො වේ, මේ සිරුර පැවැත් ම පිණිස ම වේ, ශාපිම පිණිස ම වේ, සාගිති වෙදනාව වැළැක් ම පිණිස ම වේ, ආසනමාගිබ්‍රහ්මයනියනට අනුග්‍රහ පිණිස ම වේ, මෙසේ පාරණී කුසගිති වෙදනාව තසන්තෙමි. අභිතව වෙදනා නුපදවන්නෙමි. මාතේ ජිවිත යාත්‍රාව ද වන්නේ ය නිදෙස්බව ද නිවැරදිබව ද පහසු මිත්‍රණය ද වන්නේ ය යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ කෙමේ භොජනයෙහි පමණ දන්නේ වේ.

මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ වතාහි නිදිවැටීමෙහි යෙදුනේ වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ දවල් සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්-යන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඈ පළමු යම සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්යන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි, ඈ මැදියම දකුණු පසෙහි වමපස මදක් හයා තබා නැගිසිටිනා සංඥාව මෙනෙහි කොට සිති ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ සිංහ ශය්‍යාව කරයි. ඈ පැසුවයම නැගිට සක්මනින් ද හිදීමෙන් ද නිවරණධම්යන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. මහණෙනි, මෙසේ වතාහි මහණ කෙමේ නිදිවැටීමෙහි යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සලිතවාගන මහණ අවිජාග්‍ය භූතිපතනියට පිටිපන්නේ වෙයි. ආසුරයන්ගේ ඝෟසය පිණිස කරුණ ද පටන්ගන්නා ලද්දේ වෙයි.

3. 1. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ භූත්දෙනෙක් තමාට පිඩාවපිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස පවත්නාහ. කවර භූත්දෙනෙක සත්: කායදුශ්චරිත ය වාග්දුශ්චරිත ය මනෝදුශ්චරිත සි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ භූත්දෙන තමාට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ මෙරමා හට හිංසාව පිණිස ද, දෙදෙනාහට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ භූත්දෙනෙක් තමාට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස නො පවත්නාහ. කවර භූත්දෙනෙක සත්: කායසුචරිතය වාක්-සුචරිතය මනසුචරිතයි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ භූත්දෙන තමාට පිඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පිඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ.

3. 1. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්ති, දෙමළුව උප-දනා සදහා මහණගොස්සුම්හු කෙරෙහි බඩසරවස් වැසෙන්නේ වේ ද?” යි මෙසේ පුච්චිස්සාහු නමි, මහණෙනි, තෙපි මෙසේ පුච්චිස්සා ලද්දහු පිහිතවත්තහු නොවු ද, ලජ්ජිතවත්තහු නොවු ද, ජුගුප්සා ඇත්තහු නොවු ද යි. වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, මෙසේ තෙපි දිව්‍ය ආයුෂින් පිහින වව, ලජ්ජිත වව, හටගත් ජුගුප්සා ඇති වව, දිව්‍ය වූ වණ්ණසෙන් - දිව්‍ය වූ සුබසෙන් - දිව්‍ය වූ යශසින් - දිව්‍ය වූ ආබිජාතයෙන් පිහින වව, ලජ්ජිත වව, ජුගුප්සා ඇති වව, මහණෙනි, තොප විසින් කැල ම කායදුශ්චරිතයෙන් පිහින වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ජුගුප්සා ඇති වුව මැනව. වාග්දුශ්චරිතයෙන් ... මනෝ-දුශ්චරිතයෙන් පිහින වුව මැනව, ලජ්ජිත වුව මැනව, ජුගුප්සා ඇති වුව මැනව

3. 1. 2. 9.

19. තිති භික්ඛවෙ අභිගති සමනාගතො පාපණ්ණිකො අභලබ්බා අනසිගතං වා හොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා හොගං ථාතිකනතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පුබ්බන්තසසමයං න සක්කච්චං කමමනාං අසිට්ඨාති, ඥෙකන්තිකං² සමයං න සක්කච්චං කමමනාං අසිට්ඨාති, සායනසමයං න සක්කච්චං කමමනාං අසිට්ඨාති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති අභිගති සමනාගතො පාපණ්ණිකො අභලබ්බා අනසිගතං වා හොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා හොගං ථාතිකනතුං.¹

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අභලබ්බා අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකනතුං.¹ කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසසමයං න සක්කච්චං සමාසිතිමනාං අසිට්ඨාති. ඥෙකන්තිකං සමයං න සක්කච්චං සමාසිතිමනාං අසිට්ඨාති. සායනසමයං න සක්කච්චං සමාසිතිමනාං අසිට්ඨාති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු අභලබ්බා අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකනතුං.¹

තිති භික්ඛවෙ අභිගති සමනාගතො පාපණ්ණිකො භලබ්බා අනසිගතං වා හොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා හොගං ථාතිකනතුං.² කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පුබ්බන්තසසමයං සක්කච්චං කමමනාං අසිට්ඨාති, ඥෙකන්තිකං සමයං -පෙ- සායනසමයං සක්කච්චං කමමනාං අසිට්ඨාති. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති අභිගති සමනාගතො පාපණ්ණිකො භලබ්බා අනසිගතං වා හොගං අසිගනතුං, අසිගතං වා හොගං ථාතිකනතුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු භලබ්බා අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අනසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකනතුං. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්තසසමයං සක්කච්චං සමාසිතිමනාං අසිට්ඨාති. ඥෙකන්තිකං සමයං -පෙ- සායනසමයං සක්කච්චං සමාසිතිමනාං අසිට්ඨාති, ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනාගතො භික්ඛු භලබ්බා අනසිගතං වා කුසලං ධම්මං අසිගනතුං, අසිගතං වා කුසලං ධම්මං ථාතිකනතුනති.

3. 1. 2. 10.

20. තිති භික්ඛවෙ අභිගති සමනාගතො පාපණ්ණිකො න චුරස්සෙව මහනතතනං² චෙපුලලතනං පාපණ්ණිකො හොගෙසු. කතමෙති තිති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො චක්ඛුචා ම හොති, චිබ්බෙර ව, නිසායසමපගො ව.

1. ථාතිකාතුං - PTS. සො. ථාති. කාතුං - මජ්ඣ.
2. ඥෙකන්තිකසමයං - මජ්ඣ. සො.

3. 1. 2. 9

19. මහණෙනි, අභිභූතාරසතිසෙති සමුච්ඡායන වෙණෙදු නොලැබූ හොඟ ලබන්නට වේවයි ලැබූ හොඟ දිසුණු කරන්නට වේවයි අභව්‍යයෙහි. කවර අභිභූතාරසති සත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමානතයෙහි නො සිටුවන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි කම්මානතයෙහි සකසා නො සිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි කම්මානතයෙහි සකසා නොසිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ අභිභූතාරසති සමුච්ඡායන වූ වෙණෙදු නොලැබූ හොඟ ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ හොඟ දිසුණු කරන කට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ඊ ධම්ම භූතෙතින් සමුච්ඡායන වූ මහණ නොලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි. කවර භූතෙතින් සත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ ධම්ම භූතෙතින් සමුච්ඡායන වූ මහණ නො ලැබූ සමාධිනිමිත්ත ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ සමාධිනිමිත්ත වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, අභිභූතාරසති සමුච්ඡායන වෙණෙදු නොලැබූ හොඟ ලබාගන්නට වේවයි ලැබූ හොඟ වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි. කවර භූතෙතින් සත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ අභිභූතාරසති සමුච්ඡායන වෙණෙදු නොලැබූ හොඟ ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ හොඟ වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ඊ ධම්ම භූතෙතින් සමුච්ඡායන මහණ නො ලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි. කවර භූතෙතින් සත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, මධ්‍යාහන කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, සවස් කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුවන් ද, මහණෙනි, මේ ධම්ම භූතෙතින් සමුච්ඡායන වූ මහණ නොලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

3. 1. 2. 10.

20 මහණෙනි, අභිභූතාරසති සමුච්ඡායන වෙණෙදු නොලැබූ කලෙතින් ම හොගමිභයෙහි වහන්සිට විපුලබවට පැමිණෙයි. කවර භූතෙතින් සත්: මහණෙනි, මෙලොවහි වෙණෙදු නුමුණැස් ඇත්තේ වෙයි, ඥානසම්ප්‍රසංග වෙයි ඇත්තේ ද වෙයි, නිශ්ශ්‍රයසම්පන්න ද වේ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො වංශානුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො පණ්ණිකං ජානාති. ඉදං පණ්ණිකං එවං තිතං එවං වික්ඛයමානං ඵහානං මුලං හමිස්සති එතතකො උදයොති¹ එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො වංශානුමා හොති. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො භූසලො හොති පණ්ණිකං කෙතුංඤ්ච විකෙකතුංඤ්ච. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො විධුරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො යෙ තෙ ගහපති ඵා ගහපතිපුත්තා ඵා අසිංහ විහාරිතා මහාහොගා තෙ නං එවං ජානන්ති: අයං බො හම්ච පාපණ්ණිකො වංශානුමා ව විධුරො ව පටිබලො පුත්තදුරංඤ්ච පොසෙභුං. අමනාකංඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙත්ති. තෙ නං හොගෙති නිපන්නන්ති: ඉතො සමම පාපණ්ණික, හොගෙ හරිත්වා² පුත්තදුරංඤ්ච පොසෙති අමනාකංඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙතිති. එවං බො භික්ඛවෙ පාපණ්ණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති අමෙහති සමන්නාගතො පාපණ්ණිකො න චිරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙපුලලත්තං පාපුණ්ණති හොගෙසු.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙපුලලත්තං පාපුණ්ණති භූසලෙසු ධම්මෙසු, කතමෙහි නිති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වික්ඛමා ව හොති විධුරො ව නිස්සයසම්පන්නො ව. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වංශානුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුතනන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුතනන්තිරොධගාමති පටිපදති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වංශානුමා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දාරදබ්බිරියො විහරති අභූසලානං ධම්මානං පහානාස භූසලානං ධම්මානං උපසමිපදාය ථාමිථා දළහපරකකමො අනිකම්මාහුසරා භූසලෙසු ධම්මෙසු. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මානිකාධරා. තෙ කාලෙන කාලං උපසමිකම්මො පරිපුච්ඡති, පරිපසංභති ඉදං භතෙන කථා: ඉමස්ස කො අත්ථොති? නස්ස තෙ ආයස්මන්තො අච්චට්ඨෙඤ්ච චිට්ඨන්ති අනුත්තාතිකතංඤ්ච උත්තාතිකරෙත්ති, අතෙකමිතිහෙසු⁴ කඛිකාථානියෙසු ධම්මෙසු කඛිකං පටිවිතොදෙත්ති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්නත්තං³ චෙපුලලත්තං පාපුණ්ණති භූසලෙසු ධම්මෙසුති.

පඨමභාණ්ඩාරො නිබ්බිතො.

මග්ගො දුතිස්සො

1. උදයොති - කත්ති. 2. හරිත්වා - මුදා. 3. මහන්නං - මුදා.

4. අතෙකමිතිහෙසු ව - මුදා.

තසුස්සුඨා:- භූතොසරණොසා භික්ඛු - මහත්තමානි සමමාපො, අපණ්ණිකතො දෙවොච- දුරවපාපණ්ණිකතොති - මුදා.

මහණෙනි, වෙළෙඳ හෙය් නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිති වෙළෙඳ “මේ වෙළෙඳ බඩු මෙසේ මිල දී ගන්නා ලද්දේ මෙසේ විකුණනු ලබන්නේ වෙනස් මිල වෙයි. වෙනස් ලාභ වේ යයි” බඩුමිල දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ හෙම නුවණැස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම්, වෙළෙඳ හෙම ඥානසම්ප්‍රසූත වියද්දී ඇති වේද යත්: මහණෙනි, මෙලොවිති වෙළෙඳ හෙම වෙළෙඳ බඩු මිලට ගන්නට හා විකුණන්නට හා දක්‍ෂ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ හෙම ඥානසම්ප්‍රසූත වියද්දී ඇති වෙයි.

මහණෙනි, වෙළෙඳ හෙම කෙසේ නම් නිශ්‍රයසම්පන්න වේ ද? යත් මහණෙනි, මෙලොවිති වෙළෙඳෙක් වේද, “ආස් වූ මහත් වූ බව ඇති, මහා භාග ඇති, යම් ඒ ගාහපති කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ගාහපතිනු කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ඔවුහු “මේ හවන් වෙළෙඳ හෙම නුවණැස් ඇත්තේ ද, විධුර ද වෙයි. අඹුදරුවන් පුස්තට හා අපට කලින් කල අනුප්‍රදානය කරන්නට ද ප්‍රතිබල වේ ය”යි මෙසේ ඔහු දැන ගණිත් ද, ඔවුහු “භගය, වාණිජයෙහි, මෙයින් භාගයන් කෙණ ගොස් අඹුදරුවන් පුස්ත, කලින් කල අපට ද දෙව”යි ඔහු භාගයෙන් පවරත්. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ හෙම නිශ්‍රයසම්පන්න වේ. මහණෙනි, මේ අබ්‍යුහාරසභිසෙති වෙළෙඳ හෙම භාගවිෂයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, පරිද්දෙන් ම ධම්‍යුතෙකින් සම්බාගත මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධම්‍විෂයෙහි මහත් බවට විපුල බවට පැමිණෙයි. කවර භූතෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ නුවණැස් ඇත්තේ ප්‍රඥ ඇත්තේ නිශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ හෙම “මෙය දුක”යි හත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද - මෙය දුක් නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපදා යයි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ නුවණැස් ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විධුර වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ අකුශලධර්මයන් ප්‍රතිණ කිරීම පිණිස පටන්ගත් වැර ඇත්තේ වෙසෙයි ද, භූසල්දහම වැඩීම පිණිස ශක්ති ඇත්තේ දුස්සරානුම ඇත්තේ වේ ද, කුශලධර්මයන් කෙරෙහි නොහුරු වියද්දී ඇති වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ වියද්දී ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් නිශ්‍රය ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, බහුලාන වූ පැමිණි ශාස්තෘශාසන ඇති ධම්‍ධර වූ විනයධර වූ (උභය) මාහාකාමි ර වූ යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, කලින් කල ඔවුන් වෙත පැමිණ කරුණු නොකරුණු විවාර ද, වහන්ස, මෙය කෙසේ ය? මෙහි අතීය කිමෙකැයි? ප්‍රශ්නකරයි ද, ඒ ආශ්‍රමන්හු ඔහුට අප්‍රකට වූ ධර්ම ද විවර කෙරෙහි. විස්තෘත වූ ධර්ම විස්තර කෙරෙහි. තත්වැද්දැම් සැකසට කරුණු වූ ධර්මයන් කෙරෙහි සැක දුරලනි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ නිශ්‍රය ඇති වේ. මහණෙනි, මේ ධම්‍යුතෙකින් සම්බාගත වූ මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධම්‍විෂයෙහි මහත්බවට විපුල බවට පැමිණෙයි.

පළමු වන බණවර නිමි.

දෙවන වන සි.

3. 1. 3. 1

21. එවං මේ සුභා: එකං සමිසං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති, ඡෙතමිංහා අනාචරිණිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො ආයස්මා ච සම්මෙධො¹ ආයස්මා ච මහා-පඤ්ඤාධිකො තෙතායස්මා සාඤ්චුතො තෙත්තපසංකමිංසු. උපසංකමිත්වා ආයස්මා සාරිපුත්තො සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං සාරණියං විනිසාරෙත්වා එකමිත්තං නිසිදිංසු එකමිත්තං නිසිත්තං බො ආයස්මනො සමිට්ඨං අයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

තයොමෙ ආට්ඨසො සමිට්ඨ¹, පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො,² සද්ධිං විමුක්ඛො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං³ බො ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමිති, අභිකාන්තනාතරො ච පණීතතරො වාති

|| තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො, සද්ධිං විමුක්ඛො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං යමායං පුගලො සද්ධිං විමුක්ඛො, අයං මෙ පුගලො ඛමිති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකාන්තනාතරො ච, පණීතතරො ච නං තිස්ස හෙවු, ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සද්ධිං විමුක්ඛො අභිමත්තනති.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මනො මහාකොට්ඨිතො එතදවොච: තයො මේ ආට්ඨසො කොට්ඨිත, පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො, සද්ධිං විමුක්ඛො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමිති, අභිකාන්තනාතරො ච පණීතතරො වාති.

තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො, සද්ධිං විමුක්ඛො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං යමායං පුගලො කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො, අයං මෙ පුගලො ඛමිති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභිකාන්තනාතරො ච, පණීතතරො ච නං තිස්ස හෙවු? ඉමස්සාට්ඨසො පුගලස්ස සමාධිද්දියං අභිමත්තනති.

අථ බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො⁴ ආයස්මනො සාරිපුත්තො එතදවොච: තයොමෙ ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසකිඤ්ඤිට්ඨප්පනො, සද්ධිං විමුක්ඛො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො තයො පුගලා සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආට්ඨසො නිණ්ණං පුගලානං කතමො තෙ පුගලො ඛමිති, අභිකාන්තනාතරො ච පණීතතරො වාති.

1. සම්මෙධො - මජ්ඣ. 2. දිට්ඨිප්පනො - කප්පි 3. ඉමෙසං ආට්ඨසො - මජ්ඣ.
4. මහාකොට්ඨිකො - මජ්ඣ.

3. 1. 3. 1.

21. 20 විසින් චෙස් අසන ලදී: එක් සමයෙකිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි පෙනෙන නම් වූ අනෙපිටු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සරියා තෙරණුවන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සමෝදනයට ගෙනු වන සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිව්වා එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සරියා තෙරණුවන්ට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහ:

ආවැන්නි, සරියාසෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකිංස, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපට ඉතා මැනවැයි ප්‍රණීතතරය සි රුස්තේ ය?

ආවැන් ආරිපුත්‍රයෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකිංස, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ආවැන්නි: ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන විද්‍යමාන වෙති. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් සද්ධාවිමුත්ත නම් යම් පුද්ගලයෙක් වේ ද, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ පුද්ගල තෙමේ වඩා මැනවැයි ද වඩා ප්‍රණීත යයි ද වෙ රුස්තේ වේ. ඊට ගෙනු කවරේය යන්: ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රද්ධෙක්‍රිය බලවත් වේ ද එහෙයිනි.

ඉක්කිනි, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ආවැන්, කොට්ඨිකයෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකිංස, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද තොපට රුස්තේ වේ ද?

ආවැන් ආරිපුත්‍රයෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකිංස, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් කායසකිංස වේ ද, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද වෙ රුස්තේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යන්: ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයාගේ සමාධික්‍රිය ය ඉතා බලවත් වේ ද, එහෙයිනි.

ඉක්කිනි ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨික තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ: ආවැන් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යන්: කායසකිංස, දිට්ඨප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්ත ය. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. ආවැන්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය සි ද තොපට රුස්තේ වේ ද?

තයො මෙ ආවුසො කොට්ඨින, පුගලා සනෙතා භංජිතානා ලොකසමිං. කතමේ නයො: කායසකඛි, දිට්ඨිප්පනො, සද්ධාච්චිත්තො ඉමෙ බො ආවුසො භයො පුගලා සනෙතා භංජිතානා ලොකසමිං. ඉමෙසං ආවුසො නිණ්ණං පුගලානං යවායං පුගලො දිට්ඨිප්පනො, අයං මෙ පුගලො බමති, ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභික්කන්තතරො ව. පණ්ණිතරො ව, නං කිය්ස හෙතු: ඉමස්සාවුසො පුගලස්ස පසද්දේන්ද්‍රියං අබිජිතතනි.

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තඤ්ච සට්ටෙඨා ආයස්මන්තඤ්ච මහාකොට්ඨිනං එතදවොච: ව්‍යාකන්තං බො ආවුසො අමෙවහි සබ්බභෙව යථාසකං පටිභානං. ආයාමාවුසො යෙන භගවා නෙත්‍රපසඤ්ඤාම, උපසඤ්ඤාමිති භගවතො එතදිත්ථං ආරොචෙස්සාම. යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

එවමාවුසොති. බො ආයස්මා ච සට්ටෙඨා අයස්මා ච මහාකොට්ඨිනො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පටිච්ඡෙස්සාසුං. අථ බො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච සට්ටෙඨා ආයස්මා ච මහාකොට්ඨිනො යෙන භගවා නෙත්‍රප-සඤ්ඤාමිසු. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යාවතකො අහොති ආයස්මතා ච සට්ටෙඨන ආයස්මතා ච මහාකොට්ඨිනොන ඤ්ඤිං කථා-සිල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙයි.

න බොඪ්ඨ¹ සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභික්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති. ණානං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, යවායං පුගලො සද්ධාච්චිත්තො සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනො. යවායං පුගලො කායසකඛි, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො දිට්ඨිප්පනො, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොඪ්ඨ සාරිපුත්ත සුකරං, එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභික්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ණානං හෙතං සාරිපුත්ත විජ්ජති, යවායං පුගලො කායසකඛි සවාස්ස අරහත්තාය පටිපනො. යවායං පුගලො සද්ධාච්චිත්තො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො දිට්ඨිප්පනො, සො පස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොඪ්ඨ සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභික්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ණානං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, යවායං පුගලො දිට්ඨිප්පනො සවාස්ස අරහ, වා අරහත්තාය පටිපනො, යවායං පුගලො සද්ධාච්චිත්තො, සවාස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුගලො කායසකඛි, සොපස්ස සකදගාමී වා, අනාගාමී වා. න බොඪ්ඨ සාරිපුත්ත, සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං නිණ්ණං පුගලානං අභික්කන්තතරො ව පණ්ණිතතරො වාති.

ඇවැත් කොට්ඨකයෙහි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොචනි විද්‍යාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කායසකතිය, දිව්‍යප්‍රභාතය, සඳ්ධාපිච්ඡානයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොචනි විද්‍යාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් දිව්‍යප්‍රභාත වේ ද, ඇවැත්නි, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් ඉතා ඈතාවැයි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද, වට රැස්වෙත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ප්‍රඥෙයිසය ඉතා බලවත් වේ ද, උභෙය්නි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සම්ච්ඡි තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවන්ට හෙල කින: ඇවැත්නි, අප හැට දෙනා විසින් සිය සිය වාටනිම ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්නි, යම්හ, භාග්‍යවතුන් මහත්සේ කරා එළඹෙන්නම්හ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ පවත සැල කරමිහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් පරිද්දෙකින් වදාරණ සේක් නම්, එපරිද්දෙන් එය දරන්නම්හ යි.

ආයුෂමත් සම්ච්ඡි තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවෝ ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සම්ච්ඡි තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවන් හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා - හුය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක්පස් ව හුන්හ. එකක්පස් ව හුන් ආයුෂමත් සාරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සම්ච්ඡි තෙරණුවන් හා ආයුෂමත් මහාකොට්ඨක තෙරණුවන් හා සමඟ යම් බදු කථාසලාපයෙක් වී ද, ඒ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කළහ.

ශාරිපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ තෙමේ වඩා ඈතාවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ. ශාරිපුත්‍රය, මෙබදු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඳ්ධාපිච්ඡාන වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් පුද්ගලයෙක් කායසකතිය වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිව්‍යප්‍රභාත වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරිපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා ඈතාවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරිපුත්‍රය, මෙබදු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකතිය වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඳ්ධාපිච්ඡාන වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිව්‍යප්‍රභාත වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරිපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා ඈතාවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරිපුත්‍රය, මෙබදු කරුණෙක් ඇත: “යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිව්‍යප්‍රභාත වේ ද, හෙ අභීන් හෝ අභීන් මාගීයට පිළිපත්තේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සඳ්ධාපිච්ඡාන වේ ද, හෙ සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසකතිය වේ ද, හෙ ද සකාදගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.” ශාරිපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ තෙමේ වඩා ඈතාවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, එකානතයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ යයි.

[සාවිකිදානං:]

3. 1. 3. 2.

22. නයො'මෙ භික්ඛවෙ ගිලාන සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා ගිලානො ලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනෙතා වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලහනෙතා වා පතිරුපං උපට්ඨාකං, අලහනෙතා වා පතිරුපං උපට්ඨාකං, තෙව චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා ගිලානො ලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භොජනානි, ලහනෙතා වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලහනෙතා වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලහනෙතා වා පතිරුපං උපට්ඨාකං, අලහනෙතා වා පතිරුපං උපට්ඨාකං, චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකචෙවා ගිලානො ලහනෙතා' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව පතිරුපං උපට්ඨාකං නො අලහනෙතා, චූට්ඨානි තමා ආබාධා.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං ගිලානො ලහනෙතා' ව සප්පායානි භොජනානි නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව පතිරුපං උපට්ඨාකං නො අලහනෙතා, චූට්ඨානි තමා ආබාධා, ඉමං බො භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච ගිලානගහනං අනුඤ්ඤානා, ගිලාන-භෙසජ්ජං අනුඤ්ඤානා, ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤානො; ඉමස්ථ පන භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච අඤ්ඤාපි ගිලානා උපට්ඨානබ්බා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො ගිලානා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ නයො මෙ ගිලානුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ. නයො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පුග්ගලො ලහනෙතා වා නථාගතං දස්සනාය, අලහනෙතා වා නථාගතං දස්සනාය, ලහනෙතා වා නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, අලහනෙතා වා නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, තෙවොක්කමිනි¹ නියාමිං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පුග්ගලො ලහනෙතා වා නථාගතං දස්සනාය, අලහනෙතා වා නථාගතං දස්සනාය, ලහනෙතා වා නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, අලහනෙතා වා නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, වොක්කමිනි² නියාමිං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පුග්ගලො ලහනෙතා' ව³ නථාගතං දස්සනාය, නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, නො අලහනෙතා, වොක්කමිනි² නියාමිං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලහනෙතා' ව නථාගතං දස්සනාය, නො අලහනෙතා, ලහනෙතා' ව නථාගතප්පවේදිනං ධම්මවිනයං සවණාය, නො අලහනෙතා, වොක්කමිනි³ නියාමිං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මතනං. ඉමං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤානා. ඉමස්ථ පන භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච අඤ්ඤාසමි ධම්මො දෙසෙනබ්බො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො ගිලානුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1. භෙව භික්ඛවනි - මජ්ඣ. PTS. සං.

2. භික්ඛවනි - මජ්ඣ. සං. PTS.

3. ලහනෙතා - සං. PTS

[සැවැත් ගිදුනයි:]

3. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, ලොවිති මේ ගිලන්නු තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යන්: මහණෙනි, මේ ලොවිති නිසි ගිලනෙක් පථය භොජන ලබන්නේ හෝ පථය භොජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසංඝායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබන්නේ හෝ ඒ ආබාධයෙන් නොවැ නැති සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිති නිසි ගිලනෙක් පථය භොජන ලබන්නේ හෝ පථය භොජන නො ලබන්නේ හෝ, පථය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපසංඝායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබන්නේ හෝ, ඒ ආබාධයෙන් නැති සිටුවේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිති නිසි ගිලනෙක් පථය භොජන නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැති සිටුවේ ය.

මහණෙනි, එහි ලා යම් ගිලනෙක් පථය භොජන නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, පථය බෙහෙත් නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, නිසි උපසංඝායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැගේ ද, මහණෙනි, මේ ගිලනා පිණිස ගිලන් බහ අනුදත්තා ලදී. ගිලන් බෙහෙත් අනුදත්තා ලදී. ගිලන් උපටෙක් අනුදත්තා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ ගිලනා නිසා අත් ගිලන්නු ද උපටත් කළයුත්තාහු වෙති මහණෙනි, මේ වනාහි ලොවිති විද්වෘත වූ ගිලන්නු තුන් දෙන වෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොවිති මේ ගිලනුත් බදු පුදාලයෝ තුන්-දෙනෙක් විද්වෘත වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යන්: මහණෙනි, මේ ලොවිති ඇතැම් පුදාලයෙක් නවාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දක්නට නොලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට ලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුලලබමියන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට නො පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ලොවිති නිසි පුදාලයෙක් නවාගතයන් දක්නට ලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දක්නට නො ලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට ලබන්නේ හෝ නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුලලබමියන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ලොවිති නිසි පුදාලයෙක් නවාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම කුලලබමියන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එහි ලා යම් පුද්ගලයෙක් නවාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, නවාගතයන් දෙසු බමිවිතය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, කුලලබමියන් විෂයෙහි මාගීනියාම සංඛ්‍යාත සමයක්කයට පැමිණේ ද, මේ පුතුලා පිණිස බමිවෙතනාව අනුදත්තා ලදී. මහණෙනි, මේ පුතුලා පිණිස අනුත්තර බමිය දෙසිය යුතුයි. මහණෙනි, ලොවිති ගිලනුත් උපමා කොට ඇති මේ පුදාලයෝ තුන් දෙන විද්වෘත වෙත්.

3. 1. 3. 3

23. තයො'වෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනෙතා සංවර්ජමානා ලොකසමිං. කතවෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙච්චා පුගගලො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඛරොති, සබ්බාපජ්ඣං චච්ඡිකාරං අභිසංඛරොති, සබ්බාපජ්ඣං මනො- සංඝාරං අභිසංඛරොති. යො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඛරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං විච්ඡිකාරං අභිසංඛරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභි- සංඛරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තවෙන සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣං එසංසා පුප්පනති. යො සබ්බාපජ්ඣං ච පසංසෙති පුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣං චෙදනං චෙදියති එකන්තදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි සිත්තා තෙරසිකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙච්චා පුගගලො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභි- සංඛරෙති, අබ්බාපජ්ඣං චච්ඡිකාරං අභිසංඛරොති, අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඛරෙති. යො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඛරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං චච්ඡිකාරං අභිසංඛරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඛරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තවෙන අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපජ්ඣං පසංසා පුප්පනති. යො අබ්බාපජ්ඣං ච පසංසෙති පුට්ඨො සමානො අබ්බාපජ්ඣං චෙදනං චෙදියති එකන්තදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි දෙවං සුභතීන්තා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකවෙච්චා පුගගලො සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඛරොති, සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං චච්ඡිකාරං අභිසංඛරොති, සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඛරොති. යො සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං කායසංඝාරං අභිසංඛරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනොසංඝාරං අභිසංඛරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තවෙන සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බා- පජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං එසංසා පුප්පනති. යො සබ්බාපජ්ඣං ච පසංසෙති පුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣං අබ්බාපජ්ඣං චෙදනං චෙදියති එකන්තදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා, එකවෙච්චා ච දෙවං, එකවෙච්චා ච විතීපාතිකා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුගගලො සනෙතා සංවර්ජමානා ලොකසමිනති.

3. 1. 3. 4

24. තයො'වෙ භික්ඛවෙ පුගගලො පුගගලස්ස ඛත්තකාරා. කතවෙ තයො: යං භික්ඛවෙ පුගගලං ආගමි පුගගලො භුඤ්ඤං සරණං ගතො භොති, ධම්මං සරණං ගතො භොති, සසංසං සරණං ගතො භොති. අයං භික්ඛවෙ පුගගලො ඉමස්ස පුගගලස්ස ඛත්තකාරො.

පුග වප්පං භික්ඛවෙ යං පුගගලං ආගමි පුගගලො ඉදං දුක්ඛනාමි යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසංඝ්ඤාසාති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛ- නිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපද්දති යථාභූතං පජානාති. අයං භික්ඛවෙ පුගගලො ඉමස්ස පුගගලස්ස ඛත්තකාරො.

3. 1. 3. 3

23. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුග්ගලෙක් දූඛ සහිත (කායඥායෙහි උපදනා වෙනතා රුඛය හි නියත ලද) කායසංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත (වාග්ඥායෙහි උපදනා වෙනතා රුඛය හි නියත ලද) වාක්සංඝකාරය මුළු කෙරෙයි. දූඛ සහිත (මනෝඥායෙහි උපදනා වෙනතා රුඛය හි නියත ලද) මනාසංඝකාරය පිළි කෙරෙයි. හෙ දූඛ සහිත කාය-සංඝකාරය රැස් කොට, දූඛ සහිත වාක්සංඝකාරය මුළු කොට, දූඛ සහිත මනාසංඝකාරය පිළි කොට දූඛ සහිත ලොකයට පැමිණෙයි. දූඛ සහිත ලොකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දූඛ සහිත සංඝයෝ පහස්නාහ. හෙ දූඛ සහිත සංඝයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම නිරිසතුන් සෙයින් එකානායෙන් දුක් වූ සාබ්බසිපාක වෙදනාව විදුනේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුද්ගලයෙක් නිදුක් කායසංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් වාක්සංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් මනාසංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. හෙ නිදුක් කායසංඝකාරය රැස් කොට, නිදුක් වාක්සංඝකාරය රැස් කොට නිදුක් මනාසංඝකාරය රැස් කොට නිදුක් ලොකයට පැමිණෙයි. නිදුක් ලොවට පැමිණියා වූ ම ඔහු නිදුක් සංඝයෝ පහස්නාහ. හෙ නිදුක් සංඝයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම සුභගිණ්ණ දෙවියන් සෙයින් නිදුක් එකානාය සුළු ඇති විපාක වෙදනාව විදුනේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොවිහි තිසි පුද්ගලයෙක් දූඛ සහිත වූ ද, දූඛ රහිත වූ ද කායසංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද වාක්සංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද මනාසංඝකාරය රැස් කෙරෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද කායසංඝකාරය රැස් කොට දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද වාක්සංඝකාරය රැස් කොට, දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද මනාසංඝකාරය රැස් කොට දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ලොකයට පැමිණෙයි. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද ලොකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද සංඝයෝ පහස්නාහ. දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද සංඝයන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම හෙ ඇතැම් මිනිසුන් හා ඇතැම් මිනිසානික දෙවියන් සෙයින් දූඛ සහිත වූ ද දූඛ රහිත වූ ද සුචුද්දක් මුහු වූ වෙදනාව විදුනේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොවිහි විද්‍යමාන වෙති.

3. 1. 3. 4

24. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් පුද්ගලයක්හට බොහෝ වහල් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, යම් පුතුවකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ බුදුන් සරණ ගියා වේ ද, දැමි සරණ ගියා වේ ද, සතුන් සරණ ගියා වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතාවැයි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් ඉපැදියෙහි හෙතුය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති නිරිද්ද'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන ප්‍රතිපදාය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතාවැයි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

පුත වපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගම්ම පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුහතිං පඤ්ඤාපිමුහතිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජි චිතරති; අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමිස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලො පුග්ගලස්ස බහුකාරො.

ඉමෙහි ව පත භික්ඛවෙ තිති පුග්ගලෙති ඉමිස්ස පුග්ගලස්ස නත්ථංඤ්ඤා පුග්ගලො බහුකාරනරුති වදාමි. ඉමෙසඤ්ච භික්ඛවෙ තිතිස්ස පුග්ගලානං ඉමිනා පුග්ගලෙන න සුප්පතිකාරං වදාමි, යදිදං අභිවාදන පවිට්ඨාන අඤ්ඤාලිකම්ම සාමිච්ඡිකම්ම චිවරපිණ්ඩපානසෙතාසන ගිලානපච්චය ගෙසජ්ජ - පරිකාරානුපපදනෙනාති.

3. 1. 3. 5.

25. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ නයො: අරාකුපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො, විජ්ජපමිච්ඡෙනා,¹ පුග්ගලො, වජිරාපමිච්ඡෙනා² පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අරාකුපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පච්ඡි වුතො, සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පනිඤ්ඤති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්ච - යඤ්ච පාහුකරෙති. සෙය්‍යථාපි³ භික්ඛවෙ දුට්ඨාරාකා⁴ කට්ඨන වා කඨලෙන⁵ වා සට්ඨිනා⁶ භියොසාසොමනාය අස්සඤ්ඤා⁷; එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පච්ඡි වුතො, සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පනිඤ්ඤති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාහුකරෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරාකුපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ විජ්ජපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධ - ගාමිති පටිපදති යථාභුතං පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වකුඤ්චො පුරිසො රතනකිකාරතිමිසායං විජ්ජනනරිකාය රූපාති පසෙය්‍ය, එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛනති යථාභුතං පජානාති - පෙ - අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිති පටිපදති, යථාභුතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විජ්ජපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ වජිරාපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුහතිං පඤ්ඤාපිමුහතිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඛා උපසම්පජ්ජි චිතරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වජිරස්ස නත්ථි කිඤ්චි අභෙජ්ජං, මණි වා පාසානො වා. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා - පෙ - සච්චිකඛා උපසම්පජ්ජි චිතරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ වජිරාපමිච්ඡෙනා පුග්ගලො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනාති.

1. විජ්ජපමිච්ඡෙනා - PTS. 2. වජිරාපමිච්ඡෙනා - PTS. 3. සෙය්‍යථාපි කාම - PTS
4. දුට්ඨාරාකා - ස්‍යා. මජ්ඣ. PTS. 5. කඨලාය වා - සී 1. මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS.
6. සට්ඨිනො - මජ්ඣ. ස්‍යා. PTS. 7. අස්සච්ඡෙනාති - සි.වු. ආසවං දොති - PTS. මජ්ඣ. ස්‍යා

නවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පාමණ පුද්ගල හෙමේ ආප්‍රවයන්-
හේ ක්‍ෂයනෙහුයෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥව ද ඉහාත්මයෙහි ම
තමා විසින් වෙසෙසින් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා ගෙණ වාසය කරන්නේ වේ
ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල හෙමේ මේ අනාවාසි පුද්ගලයාහට බොහෝ
උපකාරවත් වේ. මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගලයෝ තුන් දෙන මේ අනාවාසි
පුද්ගලයාහට බොහෝ උපකාරවත් වෙති.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාට වඩා මේ අනාවාසි පුද්ගලයාට
උපකාර ඇති අනෙක් පුද්ගලයෙක් නැතියි කියමි. මහණෙනි මේ පුද්ගලයන්
තුන් දෙනාහට මේ (අනාවාසි) පුතුලා විසින් මනා සේ සුත්‍රාසාර කිරීම සුකර
නො වෙති යි කියමි. හේ කීමෙහිනා: වාදීම ය, දෑක හුත්‍යතෙන් නැගි සිරිම ය,
ආදිලි කිරීම ය, උපසර කිරීම ය, මිමර පිණිසාන සෙනාසන ගිලානපවමය
හා බෙහෙත් පිරිකර දීම ය යන මෙයිනි.

3. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවහි විද්‍යමාන වෙත්.
කවර තුන් දෙනෙක යන්: පැරැණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුලිය
බදු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුරක් බදු සිත් ඇති පුද්ගල යි.

මහණෙනි, පැරැණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්:
මහණෙනි, මෙලොවහි කිසි පුග්ගලෙක් කිපෙන සුළු වෙයි, දැඩි ආයාස බහුල
කොට ඇත්තේ වෙයි, මදකුදු කියනු ලැබුයේ ම ලාගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකාශීය
පියයි, තද ව සිටී, කොපයන් දොමයන් නොසතුටත් පහළ කෙරෙයි.
මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඩෙකින් හෝ කැබලිත්තෙකින් හෝ ගටනා ලද
පැරැණි වණයක් වෙසෙසින් (ලේසාරව) වගුරුවා ද, මහණෙනි, ඵපරිද්දෙන් ම
මේ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් කිපෙන සුළු වෙයි. දැඩි ආයාස බහුල කොට
ඇත්තේ වෙයි. මදකුදු කියනු ලැබුයේ ම ලාගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකාශීය අත්
හරියි, තදව සිටී, කොපයන් දොමයන් නොසතුටත් පහළ කෙරෙයි.
මහණෙනි, මේ පැරැණි වණයක් බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුලිය බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්: මහණෙනි,
මේ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් “මේ දුකා” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ
දුක් උපදනා හෙතු ය” යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කිරීම ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. “මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන පිළිවෙත ය” යි
තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක්
ගණදුරු රැයෙහි විදුලිය පවත්නා අතුරෙහි රූ දක්නේ වේ ද, මහණෙනි,
ඵපරිදි මේ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් ‘මේ දුකා’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ...
‘මේ දුක් නැති කරණ පිළිවෙත’ යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි,
මේ විදුලිය බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුර බදු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යන්: මහණෙනි,
මේ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥව ද ඉහාත්ම-
යෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දෑන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඇටි ඇටිසද සමවාද
වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි මිණෙක් වෙවයි, පහණෙක් වෙවයි, විදුර
විසින් නොබිඳලියනෙත දෑයෙක් තැද්ද, මහණෙනි, ඵපරිද්දෙන් ම මේ ලොවහි
කිසි පුද්ගලයෙක් ආප්‍රවණයන් ... ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා වෙසෙයි.
මහණෙනි, මේ විදුර බදු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි,
මේ වනාහි ලොකයෙහි විද්‍යමාන වන පුද්ගලයෝ තුන් දෙන වෙත්.

3. 1. 3. 6

26. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ නයො: අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජ්තබ්බො න
පසිරුපාසිතබ්බො. අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජ්තබ්බො පසිරු-
පාසිතබ්බො. අභි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකඛා ගරුකඛා සෙවිතබ්බො
භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජ්තබ්බො න
පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො හිංනා ගොති සිලෙන
සමාධිතා පඤ්ඤාය. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජ්-
තබ්බො න පසිරුපාසිතබ්බො අඤ්ඤානු අනුදායං¹ අඤ්ඤානු අනුකම්පාය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො:
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො සද්දසො ගොති සිලෙන සමාධිතා පඤ්ඤාය.
එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.
තා කියා ගෙතු: සිලසාවිඤ්ඤානුගතානං සතං සිලකථා ච නො හට්ඨංහි, සා ච
නො පචහන්ති² හට්ඨංහි, සා ච නො එාසු හට්ඨංහි. සමාධිසාවිඤ්ඤානුගතානං
සතං සමාධිකථා ච නො හට්ඨංහි, සා ච නො පචහන්ති² හට්ඨංහි. සා ච නො
එාසු හට්ඨංහි පඤ්ඤාසාවිඤ්ඤානුගතානං සතං පඤ්ඤාකථා ච නො හට්ඨංහි,
සා ච නො පචහන්ති² හට්ඨංහි, සා ච නො එාසු හට්ඨංහිති තස්සා
එවරුපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකඛා ගරුකඛා සෙවිතබ්බො
භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අධිකො
ගොති සිලෙන සමාධිතා පඤ්ඤාය, එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සකකඛා
ගරුකඛා සෙවිතබ්බො භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. තා කියා ගෙතු:
ඉති අපරිපූරං වා සිලකතං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සිලකතං. තත්ථ
තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමි. අපරිපූරං වා සමාධිකතං පරිපූරෙස්සාමි,
පරිපූරං වා සමාධිකතං. තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමි. අපරිපූරං වා
පඤ්ඤාකතං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා පඤ්ඤාකතං. තත්ථ තත්ථ
පඤ්ඤාය අනුගතෙස්සාමිති. තස්මා එවරුපො පුග්ගලො සකකඛා ගරුකඛා
සෙවිතබ්බො භජ්තබ්බො පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො
පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

1. නිතියති පුරිසො නිතිතසෙවී
න ච ගායෙථ කදචි තුලාසෙවී,
සෙට්ඨමුපතමං උදෙති බිප්පං
තස්මා අතතතො උතතරිං භජෙථාති

3. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, නො ඵලසිද්ධයුතු නො ආලියයුතු පුත-පුතා නො ඵලසිද්ධයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු හර්නය කටයුතු පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුතු හර්නය කටයුතු පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත.

මහණෙනි, සෙවනය නො කටයුතු හර්නය නො කටයුතු පයඤ්චාසනය නො කටයුතු පුද්ගලයා කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) ගීත වෙ ද, මහණෙනි, මේ බදු පුද්ගල සෙවනය නො කටයුතුය. හර්නය නො කටයුතුය. පයඤ්චාසනය නො කටයුතුය. දයාව හැරයි, අනුකම්පාව හැරයි.

මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු, හර්නය කටයුතු, පයඤ්චාසනය කටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) සමාන වෙ ද, මහණෙනි, මේ බදු පුද්ගල සෙවනය කටයුතුය. හර්නය කටයුතුය. පයඤ්චාසනය කටයුතු ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ශීලයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ශීල කථාව ද වෙයි, අපගේ ඒ කථාව ද පවත්නි වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. සමාධියෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ සමාධිකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. ප්‍රඥයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ප්‍රඥකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වේ. එහෙයින් මේ බදු වූ පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය හර්නය කටයුත්තේ ය පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ ය.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේ වෙ ද, හර්නය කටයුත්තේ වෙ ද, පයඤ්චාසනය කටයුත්තේ වෙ ද: මහණෙනි, මෙ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) වැඩි තරම් වෙ ද, මහණෙනි, මේ බදු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේය. හර්නය කටයුත්තේ ය. පයඤ්චාසනය කටයුත්තේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මෙසේ නො පිරිපුන් හෝ සිල්කරු පුරමි. පිරිපුන් හෝ සිල්කරු ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ සමාධිසංකය පුරමි. පිරිපුන් හෝ සමාධිසංකය ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ ප්‍රඥසංකය පුරමි. පිරිපුන් වූ හෝ ප්‍රඥසංකය ඒ ඒ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. එහෙයින් මේ බදු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සෙවනය කටයුත්තේය. හර්නය කටයුත්තේය. පයඤ්චාසනය කටයුත්තේය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

1. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) ගිතයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුලුන් සෙවුනා පුරුෂ කිසි කලෙකත් නො පිරිහෙයි. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත තමෙත්තේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩිහැටැත්තකු හර්නය කරන්නේ ය.

3. 1. 3. 7

27 නතො'වෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො අසමි භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අසමි භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛපෙක්ඛි-තබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. අසමි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, හජ්ඣතබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකමෙවා පුග්ගලො අසමිදා හොති පාපබලමො අසුචි සංඝස්සරසංඛාරො පටිච්ඡන්තාකම්මනො අස්ස-චණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්භවාරි ඉභවාරිපටිඤ්ඤා අනොපුච්ඡ අවාසුහො කසලෙත්වානා. එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජගුච්ඡතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිස්ස හෙතු: කිංඤ්ච භික්ඛවෙ ඵවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතීං ආපජ්ජති, අථ ඛො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිහො, පුරිසපුග්ගලො පාපසභාසො පාප-සම්පට්ඨෙතාති සෙසංචාපි භික්ඛවෙ අති ඉඨගතො, කිංඤ්ච න අසුචි, අථ තං චිකෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කිංඤ්ච ඵවරුපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතීං ආපජ්ජති, අථ ඛො තං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිහො, පුරිසපුග්ගලො පාපසභාසො පාපසම්පට්ඨෙතාති. නසො එවරුපො පුග්ගලො ජගුච්ඡතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකමෙවා පුග්ගලො කොධනො හොති -පෙ- සෙසංචාපි භික්ඛවෙ දුට්ඨාරුකා² කට්ඨන වා කස්ලෙන වා සට්ඨිතා³ භික්ඝොසොමන්තාය අස්සඤ්චි.⁴ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- සෙසංචාපි භික්ඛවෙ කිඤ්ඤාලානං කට්ඨන වා කස්ලෙන⁵ වා සට්ඨිතං භික්ඝොසොමන්තාය චිච්චිවායති, චිච්චිවායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- ගුච්ඡාපො කට්ඨන වා කස්ලෙන⁵ වා සට්ඨිතො භික්ඝොසො-මන්තාය දුග්ගතො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉට්ඨකමෙවා පුග්ගලො කොධනො හොති, උපාසාසබ්බුදාලා, අපමම් වුනො සට්ඨානො අභිසජ්ජති, භුජාති, ව්‍යාපජ්ජති, පතිපට්ඨති, කොසඤ්ච දෙසඤ්ච අපච්චසඤ්ච පාභු-කරොති, එවරුපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජික්ඛපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො. තං නිස්ස හෙතු: අකොකොසෙසංචාපි මං, පරිභාසෙසංචාපි මං, අනන්ධමි මං කරොයාති, කසො එවරුපො පුග්ගලො අජික්ඛපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න හජ්ඣතබ්බො, න පසිරුපාසිතබ්බො.

2. දුට්ඨාරුකො - මජ්ඣං. සො. PTS.
3. සට්ඨිතො - මජ්ඣං. සො. PTS. 4. ආසවං දදති - මජ්ඣං.
5. කස්ලෙය වා - සිමු, මජ්ඣං. සො. PTS.

3. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: මහණෙනි, පිළිකුල් කටයුතු වූ නොසෙවිය යුතු වූ හර්තය නොකටයුතු වූ පයඤ්චාසනය නොකටයුතු වූ පුතුවලක් ඇත. මහණෙනි, මෑදහන්ව දැක්කයුතු, නො සෙවියයුතු හර්තය නොකටයුතු පයඤ්චාසනය නොකටයුතු පුතුවලක් ඇත. මහණෙනි, සෙවනය කටයුතු හර්තය කටයුතු පයඤ්චාසනය කටයුතු පුතුවලක් ඇත.

මහණෙනි, ගැරැහිය යුතු නො සෙවියයුතු නො ඇලියයුතු පුතුවහා නො ඵලසිය යුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි නිසි පුද්ගලයෙක් දූෂිල වූ පාපකසායනව ඇති අපචිත්ත වූ සැකෙන් සිහි කලයුතු හැසිරීම් ඇති පිළිසන්කමක් ඇති ශ්‍රමණප්‍රතිරූපක වූ, ශ්‍රමණයෙහි, පිළිගත කරණ, බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වූ, බ්‍රහ්මචාරීම් පිළිගත කරණ, ඇතුළත දුගඳ වූ කෙලෙසුන් මිසිත් තෙත් වූ හටගත් කෙලෙස් කසල ඇතියේ වෙ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල නොම පිළිකුල් කටයුතු නො සෙවියයුතු හර්තය නො කටයුතු පයඤ්චාසනය නො කටයුතු වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොයනුදු වැලිත් “පමිට් මිතුරන් ඇති පමිට්ත් සත්‍යය කොට ඇති පමිට්ත් කෙරෙහි නැමෙන පුරුෂ ප්‍රදගලයෙකැ” යි ඔහුගේ ලාභක වූ නිර්තී ගබ්ඳය (අපකිතීතිය) උස්ව නැගිනි. මහණෙනි, අසුචියභාව වැඩුණු සමයා නොබහතත් වැලි ඔහු (අසුචියෙන්) යම්සේ හානි ද, මහණෙනි, එවෙත් ම මෙබඳු පුද්ගලාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොපැමිණිය ද වැලි “මේ පුරුෂපුද්ගල පාපමිත්‍රයක් ඇතියෙක, පාප යහළුවන් ඇතියෙක, පාපයන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ” යි ඔහුගේ අපකිතීතී ගබ්ඳය උස්ව නැගෙයි. එහෙයින් මේ බඳු වූ පුද්ගල පිළිකුල් කටයුතු වෙයි. සෙවනය නොකටයුතු වෙයි. හර්තය නොකටයුතු වෙයි. පයඤ්චාසනය නොකටයුතු වෙයි.

මහණෙනි, මෑදහන් සේ දැක්කයුතු සෙවනය නොකටයුතු හර්තය නොකටයුතු පයඤ්චාසනය නොකටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, වෙ ලෝකයෙහි නිසි පුතුවලක් නිපෙතසුලු වූයේ වෙ ද ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඩෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගවනු ලැබූ පැරැණි වණෙන් යම් සේ වෙසෙසින් ලේ සැරව වගුරුවා ද, මහණෙනි, එසේ ම ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඩෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගවනු ලැබූ නිසිරිතිනිපෙණෙහෙල්ල වැඩිපමණින් “මිටි මිටි” යන අනුකරණ පවත්වා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දඬුකඩෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගවනු ලැබූ අඟුම්වල යම්සේ වෙසෙසින් දුගඳ වහනය කෙරේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි නිසි පුද්ගලයෙක් දැඩි ආයාසබහුල කොට ඇත්තෝ මදකුත් නියත ලද්දේ එහි ගැවේ ද, කිපේ ද, තදව සිටුවන් වෙ ද, කොපයන් දෝෂයන් නොසතුටින් පහල කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල මෑදහන් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සෙවනය නොකට යුත්තේ ය. හර්තය නොකට යුත්තේ ය. පයඤ්චාසනය නොකට යුත්තේ ය. කවර හෙයින් යත්: වැලි මා හැටියහෙත්තේය, වැලි මට අසත්‍ය බණ්ණේය, මට අනව ද කරන්නේය කියායි. එබැවින් මෙබඳු පුද්ගල මෑදහන් සේ දැක්ක යුත්තේ ය. සෙවනය නොකට යුත්තේ ය. හර්තය නොකට යුත්තේ ය. පයඤ්චාසනය නොකට යුත්තේ ය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසි-
තබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො සීලවා ගොති කල්‍යාණධම්මො.
එවරුපො භික්ඛවෙ පුගගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො.
නං කිසසු හෙතු: කිසෙමාපි භික්ඛවෙ එවරුපසස පුගගලසස න දිට්ඨානුගතිං
ආපජ්ජති. අථ බො නං කල්‍යාණො කිතතිසල්ලෙ අබ්‍යුහනච්ඡති: “කල්‍යාණ-
මිත්තො පුරිසපුගගලො, කල්‍යාණසංඝායො, කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤා”ති. තස්ම
එවරුපො පුගගලො සෙවිතබ්බො, හජ්තබ්බො, පසිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ
බො භික්ඛවෙ තයො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

2. තිකියති පුරිසො තිතිතසෙවි

න ච භායෙථ කදාපි තුල්‍යසෙවි,
සෙට්ඨමුපනමං උදෙති බිප්පං
තස්මා අතතතො උතතරිං හජෙථාති.

3. 1. 3. 8

28. තයො’මෙ භික්ඛවෙ පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ තයො: ගුථභාණී පුප්ථභාණී මධුභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො ගුථභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො සහගගතො¹ වා පරිසගගතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣ-
ගතො වා රුජඤාලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³
පුරිස යං ජාතාසි, නං වදෙති”ති. සො අජානං වා ආහ, “ජාතාමි”ති.
ජානං වා ආහ, “න ජාතාමි”ති. අපසංසං වා ආහ, “පසංසාමි”ති. පසංසං වා
ආහ, “න පසංසාමි”ති. ඉති අතතගෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකධගෙතු
වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො ගුථභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො පුප්ථභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො සහගගතො වා පරිසගගතො² වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පුගමජ්ඣ-
ගතො වා රුජඤාලමජ්ඣගතො වා අභිනිතො සකඛිපුට්ඨො “එහමො³ පුරිස,
යං ජාතාසි නං වදෙති”ති. සො අජානං වා ආහ, “න ජාතාමි”ති, ජානං වා
ආහ, “ජාතාමි”ති, අපසංසං වා ආහ, “න පසංසාමි”ති, පසංසං වා ආහ,
“පසංසාමි”ති: ඉති අතතගෙතු වා පරතෙතු වා ආමිසකිඤ්ඤිකධගෙතු වා න
සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුගගලො පුප්ථභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුගගලො මධුභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුගගලො ඵරුසං වාචං පභාස ඵරුසාස⁴ වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා
වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනියා හදයධගමා පොරි බහුජනකතනා
බහුජනමනාපා; තථාරුපිං⁵, වාචං භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
පුගගලො මධුභාණී. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො පුගගලා සනෙතා සංවිජ්ජ-
මානා ලොකසමිනති.

1. සහගතො වා, - සසා. කා. 2. පරිසගතො වා - සීමු. සි 1 සසා.

3. එහමොපුරිස - P.T.S 4. ඵරුසා වාචා - සීමු. 5. තථාරුපං - සීමු.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සෙවනය කටයුතු වේ ද, හජනය කටයුතු වේ ද, පයස්සිපාසනය කටයුතු වේ ද: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසි පුද්ගලයෙක් කලණ දහම් ඇත්තේ සිල්වත් වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයස්සිපාසනය කටයුත්තේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටාන්තයට නොයනත් වැලි “මේ පුරුෂ පුද්ගල කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ”යි මෙසේ ඔහු ලකුණු කොට කලණ යස හි උස්ව නැගෙයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල සෙවනය කටයුත්තේ ය, හජනය කටයුත්තේ ය, පයස්සිපාසනය කටයුත්තේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

2. නමකට වඩා ගුණයෙන්) ඕනෑන් සෙවනා පුරුෂ පිරිසෙයි. නමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුගලන් සෙවනා පුරුෂ නිසිකලෙකන් නො පිරිහෙන්නේ ය. නමකට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත තැමෙන්තේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් නමකට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩි නැතැත්තකු හජනය කරන්නේ යි.

3. 1. 3 8

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවහි විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ගුප්තාණිය, ප්‍රප්තාණිය, මධුගාණිය යන මොහුයි.

මහණෙනි, ගුප්තාණි පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසි පුද්ගලයෙක් සභාවට ගියේ හෝ ගම්පිරිසට ගියේ හෝ නැයන් මැදට ගියේ හෝ සෙණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ “එම්බා, පුරුෂය, එව, යමක් දැනිනි නම් එය කියව”යි පිළිපිහිටි හමුදාට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවියනා ලද්දේ නොදන්නේ හෝ ‘දන්ම’යි කියයි. දන්නේ හෝ ‘නො දන්ම’යි කියයි. නො දන්නේ හෝ ‘දක්ම’යි කියයි. දන්නේ හෝ ‘නො දක්ම’යි කියයි. මෙසේ නම් හෙතු කොට ගෙන හෝ මෙරමා හෙතු කොට ගෙන හෝ මද ආමිෂයක් හෙතු කොට ගෙන හෝ දූත දූත මුසවා බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ගුප්තාණි පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රප්තාණි පුද්ගල කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසි පුද්ගලයෙක් සභාවට ගියේ හෝ පිරිසට ගියේ හෝ නැයන් මැදට ගියේ හෝ සෙණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ “එම්බා පුරුෂය, “එව, යමක් දැනිනි නම් එය කියව”යි පෙරමුණට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවියනා ලද්දේ මේ ද, හෙ නො දන්නේ හෝ “නොදන්ම” යි කියයි. දන්නේ හෝ “දන්ම”යි කියයි. නො දන්නේ හෝ ‘නො දක්ම’යි කියයි. දන්නේ හෝ “දක්ම”යි කියයි. මෙසේ නම් හෙතු කොට හෝ මෙරමා හෙතු කොට හෝ මද ආමිෂයක් හෙතු කොට හෝ දූත දූත මුසවා නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රප්තාණි පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධුගාණි පුද්ගල කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි නිසි පුද්ගලයෙක් පරුස්විසිකම් දුරු කොට කොරෙස් බසින් වැළඹුනේ වෙයි. යම් බසක් නිදෙස් ද, කණට සුව එළවා ද, පෙම් දනවා ද, ල ගණි ද, තන්වැසි (සහා) ද, බොහෝ දෙනාට කැමති ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එබඳු බස් කියන්නේ වෙ ද, මහණෙනි, මේ මධුගාණි පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවහි විද්‍යමාන වෙත් යයි.

3 1. 3. 9

29. නයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: අකො ඵකචක්ඛු ද්විවක්ඛු. කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ගලස්ස නථාරුපං චක්ඛු න භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡස්ස, අධිගතං වා භොගං ථාතිකරෙස්ස.¹ නථාරුපමිස්ස චක්ඛු න භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, සාවජ්ජානවජේ ධම්ම ජාතෙස්ස, භිත්තජ්ජානෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, කණ්ණසුක්කසප්පවිභාගෙ ධම්ම ජාතෙස්ස. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඵකචක්ඛු: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ගලස්ස නථාරුපං චක්ඛු භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡස්ස, අධිගතං වා භොගං ථාතිකරෙස්ස. නථාරුපමිස්ස චක්ඛු න භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, සාවජ්ජානවජේ ධම්ම ජාතෙස්ස, භිත්තජ්ජානෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, කණ්ණසුක්කසප්පවිභාගෙ ධම්ම ජාතෙස්ස. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඵකචක්ඛු.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ද්විවක්ඛු: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චස්ස පුග්ගලස්ස නථාරුපං චක්ඛු භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡස්ස, අධිගතං වා භොගං ථාතිකරෙස්ස.¹ නථාරුපමිස්ස චක්ඛු භොති, යථාරුපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, සාවජ්ජානවජේ ධම්ම ජාතෙස්ස, භිත්තජ්ජානෙ ධම්ම ජාතෙස්ස, කණ්ණසුක්කසප්පවිභාගෙ ධම්ම ජාතෙස්ස. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ද්විවක්ඛු. ඉමෙ වො භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. න වෙව භොගා නථාරුපා න ච පුඤ්ඤති කුඛබ්බි,
උභස්ථ කලිග්ගාභො අකිස්ස හතචක්ඛුතො.
4. අථාපරස්ස අකකාතො ඵකචක්ඛු ච පුග්ගලො,
ධම්මාධම්මෙන සසඬො,² භොගාති පරිසෙසති.
5. ථෙය්‍යෙන කුටකමෙමන මුසාවාදෙන වුභසං,
කුසලො භොති සංඝාතුං³ කාමභොගී ච මානවො,
ඉතො සො තිරස් ගන්ඛා ඵකචක්ඛු විහඤ්ඤති.
6. ද්විවක්ඛු පන අකකාතො සෙට්ඨා පුරිසපුග්ගලො,
ධම්මලඤ්ඤති භොගෙති උට්ඨානාධිගතං ධනං.
7. දදති සෙට්ඨසඬකප්පො අව්‍යග්ගමනසො⁴ නරො,
උපෙති භද්දකං ඨාතං යථ ගන්ඛා න සොචති.
8. අකිඤ්ඤ ඵකචක්ඛුඤ්ඤ ආරකා පරිචජ්ජෙ,
ද්විවක්ඛුං⁵ පන සෙට්ඨ සෙට්ඨා පුරිසපුග්ගලනි.

1. ථාති කරෙස්ස - මජ්ඣ. සං. 2. යට්ඨාසො, - මජ්ඣ. සං. සෙට්ඨා - කුඛබ්බි.

3. සංඝාතුං - සං. 4. අව්‍යග්ගමානසො නරො - මජ්ඣ. 5. ද්විවක්ඛුඤ්ඤ - PTS.

3. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත් දෙතෙක් ලොවිහි විදුහිත වෙත්. කැර භූත් දෙතෙක යත්: අකිං ය, එකාස් අභිජන් ය, දුස් අභිජන් ය යි. මහණෙනි, අකිං පුද්ගල කාරිත්වය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි නිසි පුද්ගලයෙකුට යම් බල ඇණකෙසෙකින් නොලැබූ හෝ ලබාගත් නම්, ලැබූ හොඟ හෝ මිඩා ගන්නේ නම්, එබල වූ නුමුණකෙසෙක් නොවෙයි. යම් බල නුමුණකෙසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුකීය දහම් දැනගන්නේ නම්, අනෙකාන්ත ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කාමණ ඥාල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබල වූ නුමුණකෙසෙක් ඔහුට නැත. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අකිංසා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එකාස් අභි පුද්ගල කාරිත්වය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවකෙහි නිසි පුද්ගලයෙකුට යම් බල ඇණකින් ලබා නොගත් හොඟ ලබා ගන්නේ නම්, ලබාගත් හොඟ හෝ මිඩා ගන්නේ නම්, එබල නුමුණකෙසෙක් ද වෙයි. යම් බල නුමුණකෙසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුකීය ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අනෙකාන්ත ප්‍රතිවිරුද්ධ කාමණ ඥාල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබල වූ නුමුණකෙසෙක් ඔහුට නොවේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල එකාස් පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුස් අභි පුද්ගල කාරිත්වය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවකි නිසි පුද්ගලයෙකුට යම් බල වූ නුමුණකෙසෙකින් නොලැබූ හෝ හොඟයන් ලබාගන්නේ නම් ලබාගත් හෝ මිඩා ගන්නේ නම් එබල නුමුණකෙසෙක් වෙයි. යම් බල වූ නුමුණකෙසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, භික්ෂුකීය ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අනෙකාන්ත ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කාමණ ඥාල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබල වූ නුමුණකෙසෙක් ඔහුට වේ. මහණෙනි, මේ දුස් අභි පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත් දෙත ලොවිහි විදුහිත වෙත්.

3. හට නුමුණක් අභි අකිංසාහට එබල හොඟයන් නොගන්න. මින් ද නොකරයි, දෙලොවිහි පරාජයග්‍රහණ වෙයි.

4. වැලිද ගසාවැ සිවුනා හේ මින්ගම දෙතින් නොගසන් සොයා ද, එබල වූ මේ අතෙක් එකාස් අභි පුතුලෙක් ද වදාරණ ලද්දේය.

5. කාමිහොති වූ ඒ මිනිස් සොර රුවලිලි හා වූසරිය යන දෙකිනුදු හොඟ රැස් කරන්නට දකුණෙක් වේ. එකාස් අභි හෙ මෙයින් නිරසට ගොස් වැනසෙයි.

6 7 දුස් අභිතා වූ ශ්‍රෙණි පුරුෂ පුද්ගලයෙක් ද වදාරණ ලද්දේය. ශ්‍රෙණි සාකල්‍යතා ඇති විවිකිට්ඨාරතික සිත් ඇති ඒ මනුෂ්‍යයා දහමින් ලත් හොඟයෙන් යුක්ත වූයේ උත්තමයායිනේ ලත් ධනය (මෝහයට) දෙයි. යම් නාමනකට ගොස් නොසොස්නේ නම්, එබල සොදුරු නැතට පැමිණෙයි.

8 අකිංසා ද එකාස් අභි පුද්ගලයා ද දුරින් දුරු කරන්නේය ශ්‍රෙණි වූ දුස් අභි පුරුෂ පුද්ගලයා සෙවනය කරන්නේය යි.

3. 1. 3. 10

30. නසො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ නයො: අවකුජ්ජපඤ්ඤා පුගගලො, උච්ඡිඛගපඤ්ඤා පුගගලො, පුජ්ජපඤ්ඤා පුගගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤා පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආරුමං ගනො හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සනාතිකෙ ධම්මසවණය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං චජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. චූට්ඨිනොපි නමො ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුළුඬො නිකකුජ්ජො, තනු උදකං ආසිතං චිව්ටති, නො සන්ථාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආරුමං ගනො හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සනාතිකෙ ධම්මසවණය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති, ආදිකල්‍යාණං චජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. චූට්ඨිනොපි නමො ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤා පුගගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤා පුගගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගගලො ආරුමං ගනො හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සනාතිකෙ ධම්මසවණය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං චජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. චූට්ඨිනොපි නමො ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසස්ස උච්ඡිඛග නානාබජ්ජකාති ආනිණ්ණාති තිලා වණ්ඤුලා මොදකා බදරා, සො නමො ආසනා චූට්ඨිගනො සතිසමෙමාසා පතිරෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුගගලො ආරුමං ගනො හොති අභික්ඛණං භික්ඛුනං සනාතිකෙ ධම්මසවණය. නස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙනති ආදිකල්‍යාණං චජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ථං සවාසඤ්ඤානං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙනති. සො නස්මිං ආසනෙ නිසින්නො නස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. චූට්ඨිනොපි නමො ආසනා නස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ උච්ඡිඛගපඤ්ඤා පුගගලො.

3. 1. 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොවිහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනක යත්: අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලය, උච්ඡිඛග්‍යඤ්ඤ පුද්ගලය, පුප්‍රපඤ්ඤ පුද්ගලයි.

මහණෙනි, අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත නිතර බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම්බසනිත කොට බ්‍යාඤ්ඤා සහිත කොට කෙවල සම්පූර්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බබසර ප්‍රකාශ කරත්, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි. මැද මෙනෙහි නො කරයි, අග මෙනෙහි නො කරයි. ඒ අස්තෙන් තැනී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ, අග මෙනෙහි නො කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි යටිකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, එත් කරණ ලද ජලය පෙරළේ ද, නො නවත්තේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දම් දෙසත් ද, අම්බසනිත කොට බ්‍යාඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බබසර ප්‍රකාශ කරත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද, ඒ අස්තෙන් තැනී සිටියේ ම ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද; මහණෙනි, මේ අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උච්ඡිඛග්‍යඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත දහම් ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම්බසනිත කොට බ්‍යාඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට ධම්ම දෙසත් ද, පිරිසිදු කොට බබසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි කෙරේ ද, අග මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් තැනී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ ද, අග මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයකුගේ හිතා කල සහල් අත්වට බෙබර යන නොයෙක් කැපුතු දෑ ගැවසුනේ වේ ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙන් තැනී සිටුනේ ම සිහිමුළාවෙන් වම්හයි ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ ලොවිහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂුන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂුහු ඔහට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට දහම් දෙසත් ද, අම්බසනිත කොට බ්‍යාඤ්ඤා සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට පිරිසිදු කොට බබසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූල මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි කෙරේ ද, අග මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්තෙන් තැනී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මූල නො මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, අග නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ උච්ඡිඛග්‍යඤ්ඤ පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

සාතමො ච භික්ඛවෙ පුප්පඤ්ඤෙ පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකමෙවො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණ්ණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසම්මාදං. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යන්තං කෙට්ඨපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසතෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමි මනසි-කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. ට්‍රිවිධොපි තමසා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුමෙහා උත්තරෙණ, තාහු උදකා ආසින්නං සන්ධාහි, හො ටිව්චති එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධකමෙවො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණ්ණං භික්ඛුතං සන්තතිකෙ ධම්මසම්මාදං. තස්ස භික්ඛු ධම්මං දෙසෙන්නි ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාන්ධං සම්මාද්‍යන්තං කෙට්ඨපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්නි. සො තස්මිං ආසතෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. ට්‍රිවිධොපි තමසා ආසනා තස්සා කථාය ආදිමි මනසි කරොති, මජ්ඣමි මනසි කරොති, පරියොසානමි මනසි කරොති. අයං ට්‍රිවිච්චි භික්ඛවෙ පුප්පඤ්ඤෙ පුග්ගලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්නි.

9. අභිගුහනපඤ්ඤෙ පුරිසො දුමෙවධො අවිචක්ඛණ්ණො,
අභික්ඛණ්ණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තතිකෙ.
10. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
උග්ගහෙත්තුං ත සකෙකාති පඤ්ඤෙ භික්ඛු න විජ්ජති.
11. උච්ඡිග්ගපඤ්ඤෙ පුරිසො සෙය්‍යො එතෙන ට්‍රිවිච්චි,
අභික්ඛණ්ණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තතිකෙ.
12. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
නිසින්නො ආසතෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තුං තාදිසො,
ට්‍රිවිධො¹ නපජ්ජානාති ගතිතමිසසා² මුසාති.
13. පුප්පඤ්ඤෙ ච පුරිසො සෙය්‍යො එතෙහි ට්‍රිවිච්චි,
අභික්ඛණ්ණමි වෙ හොති ගන්තා භික්ඛුත සන්තතිකෙ.
14. ආදිං කථාය මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං තාදිසො,
නිසින්නො ආසතෙ තස්මිං උග්ගහෙත්තුං තාදිසො.
15. ඛාරෙති සෙට්ඨසම්මාදො අභිගුහනමනසො නරො,
ධම්මානුධම්මපටිපන්නො දුක්ඛස්සන්තකරො³ සියාති.

පුග්ගලවග්ගො තතියො.

1. ට්‍රිවිධො ච ඛො - මජ්ඣ. 2. ගතිතං භික්ඛු - ස්‍යා - කං.
3. දුක්ඛස්සන්තකරො සියා - සිමු.
තඤ්ඤාදිනං - සම්මාදි ගිලානසම්මාදි බ්‍රහ්මාරා චජ්ජෙත ච
සෙට් ජිගුච්ඡාදිනං ඤාණිකාච අභිකුජ්ජනාති.

මහණෙනි, පුථුපඤ්ඤා පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොවහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ආශීම් පිණිස ආරාමයට නිතර යන්නේ වේ. භික්ෂූහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම් සහිත කොට බාහුර්න සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට බමිය දෙසත්. පිරිසිදු බඩසර ප්‍රකාශ කෙරෙත්. හෙතෙම ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. ඒ අස්තෙන් නැතිසිවියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි උඩුකුරු කළ කප්පයක් වෙ ද, එහි එත් කරණ ලද දිය පිහිටා ද, පිටත නොගැලේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලොවහි කිසි පුහුලෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ආශීම් පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වෙ ද, භික්ෂූහු ඔහුට මූල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අම් සහිත කොට බාහුර්න සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට බමිය දෙසත් ද, පිරිසිදු වූ බඩසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙ ඒ අස්තේ හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, ඒ අස්තෙන් නැති සිවියේත් ඒ කථායෙහි මූලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, මහණෙනි, මේ පුථුපඤ්ඤා පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොවහි විද්‍යමාන වෙත්.

9. විවක්‍ෂණ නුවු ප්‍රඥ තැනි, අවකුර්ජපඤ්ඤා පුරුෂ හෙමේ ඉදින් භික්ෂූන් වෙත නිතර යන සුළු වෙ ද-

10. එබඳු පුරුෂ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද උගන්නට නොහැක්කේ ය. ඔහුට ප්‍රඥව තැන් ද, එහෙයිනි.

11. 'උච්ඡිඛපඤ්ඤා' පුරුෂ තෙමේ මොහට එඩා ශ්‍රෙෂ්ඨ යි කියනු ලැබේ. හෙතෙම ඉදින් නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුළු වෙ ද-

12. එබඳු පුද්ගල ඒ ආසනයෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූර්න බරු නැති සිවියේ ම නො දැනී ද, ඔහු විසින් ගන්නා ලද්ද නැසෙයි.

13. 'පුථුපඤ්ඤා' පුරුෂ මොවුනට එඩා ශ්‍රෙෂ්ඨ යි කියනු ලැබේ. ඉදින් හෙ නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුළු වෙ ද-

14. එබඳු පුද්ගල ඒ අස්තෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මූල ද මැද ද අග ද ඉගෙන ව්‍යාකූර්න දරයි.

15. ශ්‍රෙෂ්ඨසංකල්පනා ඇති විවිකිච්ඡා රහිත සිත් ඇති ධර්මානුබවයෙහි පිළිපත් වෙත් ඒ දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේය යි.

තෙවන ප්‍රභූල් වග යි.

[4. දෙවදුනවගෙහා.]

3. 1. 4. 1

[සාවසිනිදාන:]

31. සබ්බමකාති භික්ඛවෙ තාති කුලාති, යෙසං පුත්තානං මානාපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජිතා හොන්ති. සප්පබ්බාවරියකාති භික්ඛවෙ තාති කුලාති, යෙසං පුත්තානං මානාපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජිතා හොන්ති. සාහුනෙය්සකාති¹ භික්ඛවෙ තාති කුලාති, යෙසං පුත්තානං මානාපිතරො අඤ්ඤාගාරෙ පුජිතා හොන්ති. බ්‍රහ්මාති භික්ඛවෙ මානාපිතුන්තං එතං අබ්චචනං. පුබ්බාවරියාති භික්ඛවෙ මානාපිතුන්තං එතං අබ්චචනං. ආහුනෙය්සාති භික්ඛවෙ මානාපිතුන්තං එතං අබ්චචනං. තං කිස්ස හෙතු: බ්‍රහ්මාරා භික්ඛවෙ මානාපිතරො පුත්තානං. ආපාදකා පොසකා ඉමිස්ස ලොකස්ස දෙස්සනාරොති.

16. බ්‍රහ්මාති මානාපිතරො පුබ්බාවරියාති වුච්චරෙ,
ආහුනෙය්සා ච පුත්තානං පජ්ජය අනුකම්පකා.
17. කස්මා හි තෙ නමස්සෙය්ස සක්කරෙය්සාථ පණ්ඩතො,
අනෙතන අථ පාතෙන චජේත සයතෙන ච,
උච්ඡාදතෙන නහාපතෙන පාදනං බොවතෙන ච.
18. තාය තං පරිවරියාය මානාපිතුසු පණ්ඩතා,
ඉධවෙච්ච² තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදතිහි.

3. 1. 4. 2

32. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තා තිසිදි. එකමන්තං තිසිනො බො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සීයා හු බො භන්තෙ භික්ඛුතො නථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බතිමිත්තොසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා නාස්සු, යඤ්ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්සාති.

සීයා ආනන්ද භික්ඛුතො නථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බතිමිත්තොසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ නාස්සු, යඤ්ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්සාති.

යථා කථං පන භන්තෙ සීයා භික්ඛුතො නථාරූපො සමාධිපටිලාහො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොන්ති, බහිද්ධා ච සබ්බතිමිත්තොසු අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා³ න හොන්ති, යං ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරන්තො අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුහනිං පඤ්ඤාචිමුහනිං. උපසම්පජ්ජ විහරෙය්සාති.

1. සාහුනෙය්සාති - මජ්ඣං. 2. ඉධව තං - මජ්ඣං.
3. අභිඤ්ඤාරමමිඤ්ඤාරමානානුසයා - සෘ. මජ්ඣං.

[4. දෙවදුන වගිය]

3. 1. 4. 1

[සැවැත්ගිදුනසි:]

31. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සතියය. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූජාවාසී සතියය. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආනුකූලයා සතියය. මහණෙනි, 'බ්‍රහ්ම' යනු මාපියනට තෙල තමෙකි. මහණෙනි, 'පුබ්බාවරය' යනු මාපියනට තෙල තමෙකි. මහණෙනි, 'ආනුකූලයා' යනු මාපියනට තෙල තමෙකි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මාපියෝ පුත්‍රයන් පල්ලානු පුස්තානු මේ ලෝකය දක්වන්නාහු වෙත් ද, එහෙයින් දරුවනට බොහෝ උපකාර ඇතිය.

16. මාපියෝ පුත්‍රයනට බ්‍රහ්මයය යි ද පූජාවාසියය යි ද ආනුකූලයය යි ද දරුවනට අනුකම්පා කරන්නාහු යයි ද කියනු ලැබෙත්.

17. එහෙයින් නුවණැත්තෝ ඔවුන් තමදන් ය. ආහාරයෙනුද ශල්‍ය පානයෙනුද වස්ත්‍රයෙනුද යහනිනුද ඇඟ ඉළීමෙනුද නැවීමෙනුද පා දෙවීමෙනුද ඔවුන් සහන්තෝ ය.

18. මවුපියන් කෙරෙහි ඒ පිරිසැරියෙන් පණතියෝ මෙලොවහි ද ඔහු පසසත්. හේ පරලොව ගොස් සවතියෙහි ද (විපාකවෛද්‍යායෙන්) නුටු වේ යයි.

3. 1. 4. 2.

32. එකල්හි ආයුෂමත් ආනුකූල වෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුත්හ. එකත් පසෙක හුත් ආයුෂමත් අනද වෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් සම්මතක වූ මේ ශරීරයෙහිත් අහඹිකාරදූෂි හා මමිකාරකෘෂණ හා මානානුසය හා යන මොහු නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසය යන මොහු නො වෙත් නම්, යම් එල සමාධියකටත් එලප්‍රඥවකටත් සමවැද වසන්නහුට අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, එබඳු එලසමාධියකට ද එලප්‍රඥවකට ද පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් ද?.

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් මේ සම්මතක ශරීරයෙහි ද, අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු රූපාදි-නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, යම් බිඳු වූ එල සමාධියකට එලප්‍රඥවකට පැමිණ වසන්නහුට අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ද එලසමාධියකට එලප්‍රඥවකට පැමිණ වෙසෙන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එවැනි සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් හෙයකින් මේ සම්මතක ශරීරයෙහි ද අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයෝ නො වෙත් ද, යම් බිඳු වූ එලසමාධියකට එලප්‍රඥවකට පැමිණ වසන්නහුට අහඹිකාර, මමිකාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ එලසමාධියට එලප්‍රඥවකට පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වන්නේ ද?

ඉධානඤ භික්ඛුතො එවං හොති: එතං සන්තං, එතං පණිතං, යදිදං සබ්බසම්ඛාරසම්මො සබ්බපටිපට්ඨිකායෙහි තණ්හාකම්මො ටීරාගො නිරොධො නිබ්බාණනති. එවං බො ආනඤ සීයා භික්ඛුතො තුථාරුපො සම්මාපටිට්ඨොහො, යථා ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා¹ තාස්ස, බහිඤා ච සබ්බන්තිවෙනාසු අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා තාස්ස, යං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරම්මිකාර-මානානුසයා න හොනති, තං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා.² ඉදං ච පන මෙනං ආනඤ සංඛාය භාසිතං පාරායණෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා:

19. සඤ්ඤාය ලොකස්මිං පරොවරානි³
යස්සිඤ්ඤානං නජචි කුභිඤ්චි ලොකෙ,
සනෙතා විට්ඨමො අනිසො නිරාසො
අතාරි සො ජාතිජරතති බ්‍රුමි'ති.

3. 1. 4. 3.

33. අථ බො ආයස්සා සාරිපුත්තා යෙන භගවා හෙතුපසම්බන්ධ. උපසම්බන්ධා භගවන්තා අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තං බො ආයස්සන්තා සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච: සම්බන්තෙතනපි බො අහං සාරිපුත්තා ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විජාරෙතපි බො අහං සාරිපුත්තා ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සම්බන්තවිජාරෙතපි බො අහං සාරිපුත්තා ධම්මං දෙසෙය්‍යං, අඤ්ඤාතාරො⁴ ච දුලලභාති. එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සම්බන්තෙතනපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, විජාරෙතපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, සම්බන්තවිජාරෙතපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, භවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්තා එවං සිකතිතබ්බං: ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න භවිස්සනති, බහිඤා ච සබ්බන්තිවෙනාසු අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න භවිස්සනති, යං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න හොනති, තං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාමාති. එවං ටි වො සාරිපුත්තා සිකතිතබ්බං.

යතො ච බො සාරිපුත්තා භික්ඛුතො ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න හොනති, බහිඤා ච සබ්බන්තිවෙනාසු අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න හොනති, යං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා න හොනති, තං ච චෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤාචිමුතතිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ප්‍රචචිති සාරිපුත්තා භික්ඛු අවෙජ්ජි,⁵ තණ්හා, වාචනනි⁶ සංයෝජනං, සම්මා මානාති-සමයා අන්තමිකාසි දුක්ඛස්ස. ඉදං ච පන මෙනං සාරිපුත්තා සංඛාය භාසිතං පාරායණෙ උදයපඤ්ඤා.

20. පහාණං කාමසඤ්ඤාතං දෙමනස්සානවුහයං,
පිනස්ස ච පනුදනං කුකකුච්චානං නිවාරණං.
21. උපෙක්ඛාසතිසංසුඤ්ඤා ධම්මතක්කපුරෙජ්චං,
අඤ්ඤාචිමොකං පට්ඨමි අවිජ්ජායපපහෙදනං'ති.

1. අභිඤ්ඤාරම්මිකාරමානානුසයා - මජ්ඣ. PTS, 2. විහරෙය්‍යාති - මජ්ඣ. PTS.
3. පරොවරානි - මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො - ස්‍යා.
5. අවෙජ්ජි - ස්‍යා. කං. 6. විචක්ඛසි - මජ්ඣ.

ආනන්දයෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂූහට වෙබ්බු සිතෙත් වෙයි: යම් සිසු සංඝකාරයන්ගේ සංකීර්මෙත් සිසු උපයින්ගේ දුරලිමෙත් නාමණ්දයෙක් නො ඇලිමෙත් නිරෝධයෙක් නිවර්තෙත් වෙද, තෙල ශාන්තය. තෙල ප්‍රණීතයි ආනන්දයෙනි, යම්ගේ මේ සම්භූතක ගරීරයෙහි අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නොවෙත් ද, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නාහට අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නො වෙත් ද, ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වාසය කරන්නෝ ද, වෙසේ ඒ භික්ෂූහට ඵබ්බු වූ සාධිප්‍රතිපාතයෝ වන්නෝ ය. ආනන්දයෙනි, මේ කරුණ සදහා පාරායණයෙහි සුඛික ප්‍රශ්න-යෙහිදී මා විසින් කෙල දෙසන ලදී:

19. ලොකයෙහි සවාහමහාව පරාහමහාව සංඝිසාහ පරාවරයන් නුවණින් දූත ලොවහි කිසි අරමුණෙක්හිදු යමකුගේ කම්පායෙක් නැත් ද, විරාභි වූ කෙලයක් සංහිද වූ හෙයින් ශාන්ත වූ කායදුගචරිතාදි වූ දුම් නැති රාගාදී රෂ හා ආශා නැති හෙතෙම ජාති ජරා ව්‍යාධි වරණ සමූහය නරණය කෙළේය යි කියමි.

3. 1. 4. 3.

33. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්තෝ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් ශාරිපුත්තෝ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක: ‘ශාරිපුත්තයෙනි, මම සැකෙවිනුදු දහම දෙසමි. ශාරිපුත්තයෙනි, මම විතර මිසිනුදු දහම දෙසමි. සංකොපමිහාර දෙකිනුදු දහම දෙසමි. එතෙඤ්ඤාවන් ප්‍රතිවෙධ කරණුවෝ දුර්ද්‍රව්‍යය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙහින් සැකෙවිනුදු දහම දෙසන සේක් ද, විතර මිසිනුදු දහම දෙසන සේක් ද, සංකොපමිහාර දෙකිනුත් දහම දෙසන සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, මේ වයට කලි. සුගතයන් වහන්සේ, මේ වයට කලි. ධර්මය ප්‍රතිවෙධ කරණුවෝ වෙති යි.

ශාරිපුත්තයෙනි, එසේ හෙයින් මේ සම්භූතක ගරීරයෙහි අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නොවෙන්නාහු ද, බාහ්‍ය වූ හැම නිවින්නිදු අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නො වන්නාහු ද, යම් ඵලසමාධියකටත් ඵලප්‍රඥාවකටත් පැමිණ වාසය කරන්නාහට අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නො වෙත් නම් ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වාහිනම් හ යි මෙසේ භික්ෂ්‍යයුතුයි. ශාරිපුත්තයෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂ්‍යයුතුයි.

ශාරිපුත්තයෙනි, යම් කලෙක පටන්ගෙණ භික්ෂූහට සම්භූතක වූ මව් ගරීර-යෙහි අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ සිසු නිවිතනයෙහි දු අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නොවෙත් නම්, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නාහට අභිකාර මෙඝිකාර මානානුසයෝ නො වෙත් නම්, ඒ ඵලසමාධියට ද ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වෙසේ නම්, ශාරිපුත්තයෙනි, මේ භික්ෂු නාමණ්ද සිදලිය යි ද, සංකොපන උපුටා ගළේ ය යි ද, මනා පිළිවෙතින් වානය සංහිද-විමෝන් සසරදුක අවසන් කෙළේය යි ද, කියනු ලැබේ. ශාරිපුත්තයෙනි, මෙය සදහා ම පාරායණ වර්ගයෙහි ද්වය ස්‍රස්තයෙහි මා විසින් කෙල දෙසන ලදී:

20-21. කාමසංඥාවන්ගේ ද දොම්නසුන්ගේ දැයි මේ ධර්මයන් දෙදෙනාගේ ප්‍රත්‍යණය ද විනම්භියාගේ දුරලිම ද කුක්කුච්චයන්ගේ වැළැහීම ද වතුට්ඨා-නාහට අයත් ඵලයෙහි උපත් උපෙක්ඛායෙන් හා සොභියෙන් පිරිසිදු වූ සමාසංකල්පය පෙරට කොට සිටි අඤ්ඤාදියාගේ කෙළවර උපදනා අභිත්ඵලය අවිදුම බිදීමෙ යි කියමි.

3. 1. 4. 4.

34. තිණ්'මානි භික්ඛවෙ නිදනානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තිණ්:
ලොභො නිදනං කම්මානං සමුදයාය, දොසො නිදනං කම්මානං සමුදයාය,
මොහො නිදනං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කම්මං ලොභජං ලොභනිදනං ලොභසමුදයං,
යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කම්මං විපච්චති. යත්ථ නං කම්මං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජෙජ්ඣ වා,¹ අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ දොසපකතං කම්මං දොසජං දොසනිදනං දොසසමුදයං,
යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කම්මං විපච්චති. යත්ථ නං කම්මං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජෙජ්ඣ¹ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කම්මං මොහජං මොහනිදනං මොහසමුදයං,
යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කම්මං විපච්චති. යත්ථ නං කම්මං
විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ,
උපපජෙජ්ඣ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඛිජානි අබිණ්ඛානි අපුනිති අවාහානපහනානි
සාරාදානි සුඛසසිතානි සුඛෙතෙන සුපරිකම්මකතාය භූමියා නිකම්භනානි,
දෙවො ව සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, එවංසු තානි භික්ඛවෙ ඛිජානි
වුද්ධිං මිරුලුතිං වෙසුලං ආපජෙජ්ඣසුං. එවංසු ඛො භික්ඛවෙ යං ලොභ-
පකතං කම්මං ලොභජං ලොභනිදනං ලොභසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො
නිබ්බතනති, තත්ථ නං කම්මං විපච්චති. යත්ථ නං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස
කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ, උපපජෙජ්ඣ වා, අපරෙ වා
පරියායෙ.

යං දොසපකතං කම්මං -පෙ- යං මොහපකතං කම්මං මොහජං
මොහනිදනං මොහසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බතනති, තත්ථ නං කම්මං
විපච්චති. යත්ථ නං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසං-
වෙදෙති දිට්ඨො වා ධම්මෙ, උපපජෙජ්ඣ වා, අපරෙ වා පරියායෙ. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ තිණ් නිදනානි කම්මානං සමුදයාය.

1. උපපජ්ඣ වා - මජ්ඣ.

3. 1. 4. 4

31. මහණෙනි, (වාතනගාමී) කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මේ කරුණු භූතයෙහි. කටර භූතයෙක සත්: කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට ලොභය කරුණෙනි, කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට දෝමය කරුණෙනි, කම්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මොහය කරුණෙනි.

මහණෙනි, ලොභයෙන් කරුණ ලද ලොභයෙන් උපන් ලොභය නිදන කොට ඇති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් නැතෙක කම්මයන් ඔහුගේ පස්කද පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඔහුගේ ඒ කම්ම විපාක දෙයි. යම් නැතෙක ඒ කම්ම විපාක දෙන්නේ වේ ද, ඒ කම්මයාගේ විපාකය ඉහානම්භාවයෙහි හෝ දෙවන අත්බැවිහි හෝ අවකාශ ලත් යම් ම අත්බැවෙක හෝ විදුන්නේය.

මහණෙනි, දෝමයෙන් කරුණ ලද දෝමයෙන් උපන් දෝමය නිදන කොට ඇති දෝමය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් නැතෙක ඔහුගේ පස්කද පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්ම විවස්තේ වෙයි. යම් නැතෙක ඒ කම්ම විවස්තේ ද, මේ භවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කම්ම විපාකය විදුන්නේ ය.

මහණෙනි, මොහයෙන් කරුණ ලද මොහයෙන් උපන් මොහය නිදන කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් නැතෙක ඔහුගේ ආනම්භාවය පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්ම විවස්තේ ය. යම් නැතෙක ඒ කම්ම විවස්තේ වේ ද, ඉහානම්භාවයෙහි වේවයි, දෙවන භවයෙහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි එහි ඒ කම්ම විපාකය විදුන්නේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ තොබුන් කුණු හුඹු අවිසුළහින් නොපහළ ඇදහන් කරය ඇති සුටියෙන් හොත් මනා කෙනෙකහි මොනොවට සහට බිමහි වසුළු බිත්තෙකෙක් වෙන් ද, සෙසය ද සෙසක් ධාරාව වළිණ කෙරේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇතිකල්හි ඒ බිත්තේ (අකුර නැගීමෙන්) වැදගිකට (මුල්බැස ගැනීමෙන්) විරුද්ධකට (පැහැරීමෙන්) වෙළුලුයකට යන්නාහ මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොභයෙන් කරුණ ලද ලොභයෙන් උපන් ලොභය නිදන කොට ඇති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් නැතෙක ඔහුගේ ආනම්භාවය (පස්කද) පහළ වේ ද, ඒ අත්බැවිහි ඒ කම්ම විවස්තේය. යම් නැතෙක ඒ කම්ම විවස්තේ වේ ද, ඉහානම්භාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කම්ම විපාකය විදුන්නේය.

දෝමයෙන් කරුණ ලද යම් කම්මයෙක් වේ ද ... මොහයෙන් කරුණ ලද මොහයෙන් උපන් මොහය නිදන කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, යම් නැතෙක ඔහුගේ ආනම්භාවය පහළ වේ ද, එහි ඔහුගේ ඒ කම්ම විවස්තේය. යම් නැතෙක ඒ කම්ම විවස්තේ වේ ද, ඉහානම්භාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැවිහි වේවයි, එහි අත් අත්-බැවෙහි වේවයි එහි ඒ කම්ම විපාකය විදුන්නේය. මහණෙනි, (වාතනගාමී) කම්මයන්ගේ සමුදාය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙන වෙති.

නිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ නිදනාති කමමානං සමුදයාය. කතමානි නිණ්ණි:
අලොභො නිදනං කමමානං සමුදයාය, අදෙසො නිදනං කමමානං සමුදයාය,
අමොහො නිදනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොභපකතං කමමං අලොභජං අලොභනිදනං අලොභ-
සමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං නං කමමං පභිණ්ණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
නාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං භික්ඛවෙ අදෙසපකතං කමමං අදෙසජං අදෙසනිදනං අදෙස-
සමුදයං, දෙසෙ විගතෙ එවං නං කමමං පභිණ්ණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
නාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං¹ ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කමමං අමොහජං අමොහනිදනං අමොහ-
සමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං නං කමමං පභිණ්ණං හොති උච්ඡින්නාමුලං
නාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ධර්මානි අබ්ඤ්ඤානි අපුත්ති අවානාතප්භවානි
සාරුද්ධි සුබසසිතානි. තානි පුරිසො අගගිතා දහෙය්‍ය, අගගිතා දහිත්වා මසිං
කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාථානෙ ථා ඔපුණෙය්‍ය², හදයා ථා සිහසොනාය
පථාහෙය්‍ය, එවස්ස තානි භික්ඛවෙ ධර්මානි උච්ඡින්නාමුලානි නාලාවඤ්ඤානානි
අනභාවකතානි ආයතිං අනුප්පාදබමමානි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං
අලොභපකතං කමමං අලොභජං අලොභනිදනං අලොභසමුදයං, ලොභෙ
විගතෙ එවං නං කමමං පභිණ්ණං හොති උච්ඡින්නාමුලං නාලාවඤ්ඤානං අනභාව-
කතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.

යං අදෙසපකතං කමමං -පෙ- යං අමොහපකතං කමමං අමොහජං
අමොහනිදනං අමොහසමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං නං කමමං පභිණ්ණං
හොති උච්ඡින්නාමුලං නාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදබමමං.
ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ නිණ්ණි නිදනාති කමමානං සමුදයායාති.

22 ලොභජං දෙසජං වෙච්ච මොහජං වාපට්ඨෙසු,
යං තෙන පකතං කමමං අප්පං වා යදි වා ඛන්තං,
ඉධෙව තං වෙදනීයං වඤ්ඤි අඤ්ඤං න විජ්ජති.

23 කසමා ලොභං ච දෙසං ච මොහජං වාපි විදෙසු,
විජජං උප්පාදයං භික්ඛු සබ්බා දුග්ගතිස්සො ජහෙ'ති.

1. අනභාවං කතං - මජ්ඣං. සංඝ

2. ඔපුණෙය්‍ය - මජ්ඣං

මහණෙනි, වාතනගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදහසෝ නූන් දෙනෙති: කවර නූන් දෙනෙක යන්: වාතනගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අලොභය නිදන වේ. වාතනගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අදෙසය නිදනය වේ. වාතනගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස අමොහය නිදනය වේ.

මහණෙනි, අලොභයෙන් කරණ ලද අලොභයෙන් උපන් අලොභය නිදන කොට ඇති අලොභය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, ලොභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. මුද්‍රිත සිද්ධ (නාලවස්තුමක් මෙන්) කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අදෝෂයෙන් කරණ ලද අදෝෂයෙන් උපන් අදෝෂය නිදන කොට ඇති අදෝෂය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, දෝෂය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධ ලද) නාලවස්තුමක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මතු නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, අමොහයෙන් කරණ ලද අමොහයෙන් උපන් අමොහ නිදන කොට ඇති අමොහ සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, මොහය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධ ලද) නාලවස්තුමක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි නො වුන් කුණු නුච්ඡු අවස්ථාවන් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති, මොනොවට හොත් බිජුවට ඇත් ද, ඒ බිජුවට පුරාමයෙක් ගින්නෙන් දවන්නේ ද, ගින්නෙන් දවා හළ කරන්නේ ද, හළ කොට මහසුළඟෙහි හෝ පොළාහරණේ ද, සැබි දියමහර ඇති නදියෙක්හි හෝ උල්පවා හරණේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇති කල්හි ඒ බිජුවට සිඳුල මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධ ලද) නාලවස්තුමක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මත්තෙහි නූපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අලොභයෙන් කරණ ලද අලොභයෙන් උපන් අලොභය නිදන කොට ඇති අලොභය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, ලොභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. සිඳුල මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිද්ධ ලද) නාලවස්තුමක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ.

අදෝෂයෙන් කරණ ලද යම් කම්මයෙක් වේ ද ... අමොහයෙන් කරණ ලද අමොහයෙන් උපන් අමොහය නිදන කොට ඇති අමොහය සමුදය කොට ඇති යම් කම්මයෙක් වේ ද, මොහය පහ වූ කල්හි ඒ කම්මය ප්‍රභත වේ. සිඳුල මුල් ඇති වේ. (මුද්‍රිත සිඳුල) නාලවස්තුමක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නාවන නූපදනා සැඟවී ඇති වේ. මහණෙනි, මොහු වාතනගාමී කම්මයන්ගේ සමුදය පිණිස වූ නූන් නිදහසෝයි.

22. අබ්බි බාල හෙම ලොභයෙන් උපන් හෝ දෝෂයෙන් උපන් හෝ සංලප වූ හෝ බොහෝ වූ යම් කම්මයක් කරයි ද, ඔහු විසින් කරණ ලද ඒ කම්මය මේ අත්බැවිහි ම වින්ද යුතු වේ. (එහි විපාක දීමට) අත් තැබෙන්නා නැත.

23. එහෙයින් පණ්ණික හික්කු හෙම අභිනුතරසභියෙහිදී උපදවන්නේ ලොභයෙන් උපන් හෝ දෝෂයෙන් උපන් හෝ මොහයෙන් උපන් කම් ද සියලු දුගතින් ද දුර ලත්තේ යයි.

3. 1. 4. 5.

35. එකං සද්ධං භගවා ආලම්බං විහරති ගොට්ඨො සිංහාංවතො පණ්ණසස්සරෙ. අථ බො භණ්ණසස්සරෙ ආලම්බො ජය්‍යාමිතාරං අනුච්ඡිද්ධා-
තො අනුච්චරමානො අද්දස භගවන්තං නොට්ඨො සිංහාංවතො පණ්ණසස්ස-
රෙ නිසින්නං. දිස්වා යෙන භගවා තෙත්තප්පසම්බන්ධි. උපසම්බන්ධිතා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනොත්වා බො භණ්ණසස්සරෙ ආලම්බො
භගවන්තං එතද්වොච: කච්චි භගෙන භගවා සුඛවසසිත්වාහි? එවං භූමාර
සුඛවසසිත්වා, යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං තෙසං අඤ්ඤාදානරොති.

සීතා භගෙන හෙමන්තිතා රතති. අනන්තරම්බො ගිවිපානසද්ධො, බර
ගොකණ්ඩකහවා භූමි, නනුකො පණ්ණසස්සරෙ, මිත්තාරි රුක්ඛස්ස පටාහාති,
සීතාති කාසායාති වත්තාති, සීතො ව වෙරමිච්ඡාතො¹ වාහි. අථ ව පන භගවා
එවමාන: එවං භූමාර සුඛවසසිත්වා; යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, අහං
තෙසං අඤ්ඤාදානරොති.

තෙන හි භූමාර තඤ්ඤාදෙත්වා පටිපුච්ඡිස්සාමි; යථා තෙ බවෙත්වා,
තථා තං ව්‍යාකරෙත්වාහි. තං කිම්මඤ්ඤාසි භූමාර? ඉධස්ස ගහපතිස්ස වා
ගහපතිපුත්තස්ස වා කුටාගාරං උලලින්නාවලින්නං නිවාහං ප්‍රසිද්ධගහලං
විනිතවාහපානං; හත්තස්ස පලලකො ගොණකස්සො පටිකස්සො පටලි-
කස්සො කාදලිමිගපවර පමමන්තරණො² සඋගහනරත්තෙදො උගාහාලොතිත-
කුප්පාතො; හෙලපදිපො වෙත්වා කිංසෙත්වා; චතස්සො ව පණ්ණසස්සො
විතාපමනාපෙන පටිපුච්ඡිත්වාහස්ස; තං කිම්මඤ්ඤාසි භූමාර සුඛං වා සො
සයෙත්වා, තො වා, කථං වා තෙ එත්වා හොතිති?

සුඛං තො භගෙන වසෙත්වා; යෙ ව පන ලොකෙ සුඛං සෙන්නි, සො සොහං
අඤ්ඤාදානරොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි භූමාර? අපි නු තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා
උපපජ්ජෙත්වා රුහණ පරිලාහා කාසිකා වා වෙතසිකා වා, සෙති සො
රුහණෙති පරිලාහෙති පරිබ්බහමානො දුක්ඛං සයෙත්වාහි? එවං භගෙන.
සෙති බො සො භූමාර, ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා රුහණෙති පරිලාහෙති
පරිබ්බහමානො දුක්ඛං සයෙත්වා, සො රුහො තථාගහස්ස පටිකණ්ණ උච්චින්න-
මුලො නාලාවච්ඡිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදමිමෙවං. තස්මාහං
සුඛවසසිත්වා. තං කිම්මඤ්ඤාසි භූමාර? අපි නු තස්ස ගහපතිස්ස වා
ගහපතිපුත්තස්ස වා උපපජ්ජෙත්වා දෙසරා පරිලාහා -පෙ- උපපජ්ජෙත්වා
මොහණ පරිලාහා කාසිකා වා වෙතසිකා වා සෙති සො රුහණෙති පරිලාහෙති
පරිබ්බහමානො දුක්ඛං සයෙත්වාහි? එවං භගෙන. සෙති බො සො භූමාර,
ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා මොහණෙති පරිලාහෙති පරිබ්බහමානො දුක්ඛං
සයෙත්වා, සො මොහො තථාගහස්ස පටිකණ්ණ උච්චින්නමුලො නාලාවච්ඡිකතො
අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදමිමෙවං. තස්මාහං සුඛවසසිත්වාහි.

1. වෙරමිච්ඡා වාහො වාහති - මජ්ඣං.

2. කදලිමිගපවර පමමන්තරණො - මජ්ඣං, සං PTS.

3. 1. 4. 5

35. එක් සංඝෙකි හාගාවකුත් වහන්සේ අලමුව ගොන්මග ඇවිට පොහොසත් කොළ ඇතිරියෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ගංකසි ආලංක නම් රජුන් ජනාධිපතිවරයා කොට සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ ගොන්මග ඇවිට පොහොසත් කොළ ඇතිරියෙහි වැඩනුන් හාගාවකුත් වහන්සේ දුටුසේය. දැක හාගාවකුත් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹි හාගාවකුත් වහන්සේ සකසා වැද එකක් පස් එ හිත. එකත්පස්ව පුත් ගර්භක ආලංක හාගාවකුත් වහන්සේට මෙය කියා කියෙක් ද, වහන්ස, හාගාවකුත් වහන්සේ සුවසේ ගොන්සේක් ද? කුමාරය, එසේය. සුවසේ ගොන්ම. ලොවිති යම් කෙනෙක් සුවසේ ගොන්ම නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යගරයෙක්මි.

වහන්ස, හෙතෙකුට අසන් රැය ගිතය, (=නවම මැදින් දෙමස අගමුල අට දවස) හිම වැටෙන කාලය වේ. ඕම රථය, ගොකුරකටුයෙන බිඳින. පත් ඇතිරිය කුහිය. ගසේ කොළ ද විරලය. කසාපන් සිහලා. සිහල් වෙරමට වාහය ද ගමයි. එතෙකුදු දිව හාගාවකුත් වහන්සේ මෙසේ පදාර්ථ සේක: 'කුමාරය, එසේය සුවසේ ගොන්ම. ලොවිති යම් කෙනෙක් සුවසේ ගොන්ම නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යගරයෙක්මි යි.'

කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවිමි. යම්සේ තට රැස්තේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව. කුමාරය, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මේ ලොවත් ගැහැමියකුට හෝ ගැහැමි පුතකුට හෝ ඇතුළත මිටත අලෙවි දුන් වාහයෙන් තොර වූ වැද්ද අතුල් ඇති සෙද වා කපුව ඇති කුළුගෙයක් වන්නේ නම්, එහි කවකොළ පලස් අතුළු, සුදු එළුලාමුල්ලා ඇති අතුළු, සහපුත් එළලාට ඇතිරි අතුළු, කෙසෙල්ලාසපත් කපු ලුමුම් පසකුරුල්ලා ඇති, ලුමුමුමන් සහිත හිස්දෙර හා පාමුල දෙපස රත් කන්වසින් ඇති පලකෝ ඇත් නම්, කෙල් පහනෙක් ද එහි දැල්වේ නම්, පාදපරිවාරිකාවෝ සිටුදෙනකුන් ගොප මනාප උපසාහයෙන් මුළු සිටියානු නම්, කුමාරය, එය කීමැයි සිතයි ද? හෙතෙම සුවසේ ගොන්සේක් වේ ද? නොහොත් නො වේ ද? මෙහිලා තට කෙබඳු සිතෙක් හෝ වේ ද? යි

'වහන්ස, හෙතෙම සැපසේ හෝතේය. ලොවිති යම් කෙනෙකුත් සුවසේ ගොන්ම නම්, හෙතෙම ඔවුන් අතුරෙන් අත්‍යගරයෙකා' යි කිය. කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවිමි. යම්සේ තට රැස්තේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව.

'කුමාරය, 'එය කීමැ' යි සිතයි ද? රැගසෙන් උපන් යම්බඳු පරිදහසෙන් දෑවන හෙතෙම දුකසේ හෝතේ නම්, එබඳු කස පිටිබඳ වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ රැගසෙන් උපන් පරිදහසෝ ඒ ගෘහපතියාට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ උපදනානු ද? 'වහන්ස, එසේය'. 'කුමාරය, ඒ ගෘහපති තෙමේ හෝ ගෘහපති පුත්‍රයා හෝ රැගසෙන් උපන් යම් දූවිල්ලෙකින් හාත්පසින් දෑවෙන්නෙ දුකසේ හෝතේ නම්, ඒ රැගස නවගතයන් වහන්සේට ප්‍රහතය, උපුටා හල මුල් ඇත්තේය, (මුදුන සිදුනා ලද) නාලට්ඨකුටක් වෙන් කරණ ලද්දේය. නාවග නොවැඩිම කරණ ලද්දේය. නාවග නුපදනා සැනැව් ඇත්තේය එහෙයින් මේ සුවසේ ගොන්ම.' 'කුමාරය, එය කීමැයි සිතයි ද? ඒ ගෘහපතියාට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ දොමයෙන් උපන් දූවිලි ඉදින් උපදනානු ද? -පෙ- හෙතෙම යම්බඳු ගොසයෙන් උපන් දූවිල්ලෙන් දෑවෙන්නෙ දුකසේ ගොටි නට, එබඳු වූ කාසික හෝ වෛගසික හෝ මොහසෙන් උපන් දූවිලිහි උපදින්නානු ද? 'වහන්ස, එසේය.' 'කුමාරය, ඒ ගෘහපතියාට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ ගොසයෙන් උපන් යම්බඳු දූවිල්ලෙකින් දෑවෙන්නෙ දුකසේ හෝතේ නම්, ඒ ගොස නවගතයන්ට ප්‍රහතය. උපුටා හල මුල් ඇත්තේය. (මුදුන සිදුනා) නාලට්ඨකුටක් වෙන් කරණ ලද්දේය. නාවග නොවැඩිම කරණ ලද්දේය. මතු නුපදනා සැනැව් ඇත්තේය. එහෙයින් මේ සුවසේ ගොන්ම' යි.

24 සබ්බද්ද වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිතිබ්බතො,
යො න ලිම්පති¹ කාමෙසු සීතිභූතො නිරූපයි.

25 සබ්බා ආසත්තියො ඡේත්වා විනෙය්‍ය හදයෙ දුරං,
උපසන්නො සුඛං සෙති සිත්තිං පප්පය්‍ය වෙනසො'ති.

3. 1. 4. 6.

[සාවජ්ජිතිදනං:]

36. තිණ්'මාති භික්කුවෙ දෙවදුතාති. කතමාති තිණ්: ඉධ භික්කුවෙ එකච්චා කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්වා මනසා දුච්චරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගගතිං මිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තමෙන භික්කුවෙ නිරයපාලා තාතාබ්‍යාසු ගතොවා යමස්ස රඤ්ඤෙ දසොනති: 'අයං දෙව පුරිසො අමිහෙනෙය්‍යො අපෙහෙනෙය්‍යො අසාමඤ්ඤෙ අබ්‍රහ්මඤ්ඤෙ, න ඛුලෙජ්ජොපවායී, ඉට්ඨස්ස දෙවො දන්ධං පණෙතු'ති.

තමෙන භික්කුවෙ යමො රුජා පඨමං දෙවදුතං සමනුසුද්ධති, සමනු-ගාහති, සමනුභාසති: 'අමො පුරිස, න නිං අද්දස මනුසෙසු පඨමං දෙවදුතං පාතුභුත්'නති. සො එවමාහ: 'තාද්දසං භනෙත්'ති.

තමෙන භික්කුවෙ යමො රුජා එවමාහ: 'අමො පුරිස, න නිං අද්දස මනුසෙසු ඉඡං වා පුරිසං වා ආසීතිකං වා තාට්ඨිතිකං වා වස්සසතිකං වා ජාතියා, ජණණං ගොපානසිව්ඛිකං භොග්ගං දණ්ඩපරයණං පට්ටමානං ගච්ඡන්තං ආතුරං ගතයොබ්බතං බණ්ඩදන්තං පලිතකෙසං විදුතං බලිතං-- සිරො² වලිතං තිලකාහනනත්'නති. සො එවමාහ: 'අද්දසං භනෙත්'ති.

තමෙන භික්කුවෙ යමො රුජා එවමාහ: 'අමො පුරිස, තස්ස හෙ විඤ්ඤාස්ස සතො මහලලකස්ස න එතදහොසි: 'අහමි ඛොමති ජරාධමෙමා ජරං අනතීතො, හද්දහං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මතසා'ති?'. 'සො එවමාහ: 'තාසකම්භස්සං භනෙත්, පමාදස්සං භනෙත්'ති.

තමෙන භික්කුවෙ යමො රුජා එවමාහ: 'අමො පුරිස, පමාදවතාය න කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මතසා. තස්ස නිං අමො පුරිස, හථා කරිස්සන්ති යථා තං පමන්තං. තං ඛො පතෙනං පාපං කමමං තෙව මාතරු කතං, න පිතරු කතං, න භාතරු කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමිදෙවසි කතං, න ඤාතිසාලොභිතෙහි කතං, න දෙවතාහි කතං, න සමණ්ත්‍රාහ්මණෙහි කතං. අථ ඛො තයා වෙනං පාපං කමමං කතං, නිඤ්ඤෙවෙනස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසි'ති.

24. (කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන්) පිරිනිවීමිය (කෙලෙස්නැවීම නැති බැවින්) සිහිල් වූ කෙලශොපඤ්ඤාගේ අභාවයෙන් උපති රහිත වූ යමෙක් වස්තුකාම කෙලශකාමයන්හි නොදැළේ ද, ඒ කමණ්ණුසුච ධ්වාහවණ තෙම හැමකල්හි සැපයේ නොවිසි.

25. සියලු තෘෂණවත් සිදු සිත්හි කෙලහදරා සංහිදුළා විතතාශානනියට පාමණ සංහුන් වූයේ සුවසේ හෝතෝය යි.

3. 1. 4. 6

[සැවැත්විද්‍යාසි:]

36. මහණෙනි, මේ දෙවදුනායෝ නිදෙනෙති. කවර නිදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මේ ලොමිහි එකෙක් කසිත් දුසිරිත් කරනේය. වචනයෙන් දුසිරිත් කරනේය. සිහින දුසිරිත් කරනේය. හෙතෙම කසිත් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිහින දුසිරිත් කොට කාලුත් මරණින් මත්හෙති අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාන නම් වූ තරකයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලු ඔහු වෙත වෙත අත්හි ලා ගෙන යමරජුට දක්වත්. 'දෙවයන් වහන්ස, මේ පුරුෂ මට්ට අභිතසෙක, පියාට අභිතසෙක, මහණුනට අභිතසෙක, බමුණනට අභිතසෙක, කුලදෙවුවන් නොපුදන්නෙක. දෙවයන් වහන්සේ මුහුට දඩුවම් එළවත්වා'යි.

මහණෙනි, යමරජ ඔහුගෙන් පළමු දෙවදුනායා අනුයෝග වනට නභා විචාරයි. ලබ්ධියෙහි පිහිටුවයි, කරුණු විචාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ පළමු දෙවදුනායා හෝ තොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි. 'වහන්ස, නොදිවිහි.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි උපතින් අසුවස් ගියා වූ හෝ අනුවස් ගියා වූ හෝ සියවස් ගියා වූ හෝ දිරා ගොතැස්සක් මෙන් නැමුනා වූ මක් වූ සැරසවිය පිහිට කොට ඇති ව වෙළුලමින් යන්නා වූ ජරායෙන් ආතුර වූ ගිය යොවුන් විය ඇති, කබදන් ඇති, පාසුනු කෙස් ඇති, මුටු හිස් ඇති, මට්ටන්තල ඇති, හටගත් රැලි ඇති නලකැලලින් යුත් සිරුරු ඇති, සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු, තොදිවිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිවිම.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තාහට මෙබඳු සිතෙක් නොවී ද?' 'මම ද ජරාව නොඉක්ම වූයෙමි ජරාව සටහාව කොට ඇත්තෙමි වෙමි. ඉදින් මම කසිත් වචසින් මනසින් කලණ දහම් පුරුදු කෙරෙමි නම් මැනවැ' යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොහැකි වීම්. වහන්ස, පමා වීම්'යි.

ඔහට යමරජ මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවන් බැවින් කසිත් වචසින් මනසින් කුසල් නොකෙළෙහි, එම්බා පුරුෂය, එහෙයින් ඒ පමාවුවහුට යම්සේ ද එසේ හට කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකමීය වනාහි මව විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. පියා විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. බෑයා විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. බිහිවිය විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. සගයහළුවන් විසිනුදු නොම කරණ ලද්දේ ය. නැසහලේ නැයන් විසිනුදු නොම කරණ ලද්දේ ය. දෙවියන් විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. මහණ බමුණන් විසින් නොම කරණ ලද්දේ ය. වැලිදු නා විසින් ම මේ පාපකමීය කරණ ලදී. තෝ ම මේ කමියාගේ විපාක විදුවයි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා පස්මිං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤාසා සමනුගා-
තිසා සමනුභාසිසා දුතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤාති, සමනුභාගති, සමනුභාසති:
'අමො පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසු දුතියං දෙවදුතං පාභුභුතනි?' සො
ඵමමාහ: 'නාද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ: 'අමො
පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසු ඉතිං වා පුරිසං වා අබාධිතං දුක්ඛිතං
බාලහතිලාහං සකෙ මුහුතකරිසෙ පට්ටිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤාති මුට්ඨාපිය-
මානං අඤ්ඤාති සංවෙසිසමානනනි?' සො ඵමමාහ: 'අද්දසං භනෙන'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ: අමො පුරිස, තස්ස භෙ
විඤ්ඤාස්ස සතො මහලලකස්ස න ඵහදහොසි: අභාජ බොමි ප්‍රාතිබමමො
ව්‍යාධිං අනතීතො, භඤ්ඤං කල්‍යාණං කරොම කායෙත වාචාය මෙනසාති.
සො ඵමමාහ: නාසකකිස්සං භනෙන, පමාදස්සං භනෙනති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ: 'අමො පුරිස, පඤ්ඤාතාය න
කල්‍යාණමිකාසි කායෙන වාචාය මෙනසා. තස්ස නාං අමො පුරිස, තථා
කරිස්සනති යථා තං පමනනං. තං බො පතෙනං පාපං² කමමං තෙව මානරු
කතං, න පිතරු කතං, න භාතරු කතං, න භගිනියා කතං, න මහතාමචෙමති
කතං, න සද්දිසාලොභිතෙති කතං, න දෙවතාති කතං, න සමණ්ඤ්ඤාභවණෙති
කතං. අථ බො තස්ස චෙනං පාපං² කමමං කතං, තිඤ්ඤාචෙතස්ස විපාකං
පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා දුතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤාසා සමනු-
ගාතිසා සමනුභාසිසා තතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤාති, සමනුභාගති, සමනු-
භාසති: 'අමො පුරිස, න නාං අද්දස මනුසෙසු තතියං දෙවදුතං පාභුභුතනි?'
සො ඵමමාහ: 'නාද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ:
'අමො පුරිස' න නාං අද්දස මනුසෙසු ඉතිං වා පුරිසං වා ඵකාභමතං වා
ද්විතමතං වා තිතමතං වා උච්චිතතකං විනිලකං විපුලකප්පාහනනි? සො
ඵමමාහ: 'අද්දසං භනෙන'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ: 'අමො
පුරිස, තස්ස භෙ විඤ්ඤාස්ස සතො මහලලකස්ස න ඵහදහොසි: 'අභාජි බොමි
මරණධමමො, මරණං අනතීතො, භඤ්ඤං කල්‍යාණං කරොම කායෙත වාචාය
මෙනසා'ති. සො ඵමමාහ: 'නාසකකිස්සං භනෙන, පමාදස්සං භනෙන'ති. තමෙනං
භික්ඛවෙ යමො රුජා ඵමමාහ: 'අමො පුරිස, පඤ්ඤාතාය න කල්‍යාණමිකාසි
කායෙන වාචාය මෙනසා. තස්ස නාං අමො පුරිස, තථා කරිස්සනති යථා තං
පමනනං. තං බො පතෙනං පාපං² කමමං තෙව මානරු කතං න පිතරු
කතං න භාතරු කතං න භගිනියා කතං න මහතාමචෙමති කතං න සද්දිසා-
ලොභිතෙති කතං න දෙවතාති කතං න සමණ්ඤ්ඤාභවණෙති කතං. අථ බො
තස්ස චෙනං පාපං² කමමං කතං, තිඤ්ඤාචෙතස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

මහණෙනි, යමරජ ප්‍රථම දෙවද්වතයා අනුයෝගවතට නංවා ලබියෙහි මිහිටුවා කරුණු ගත්වා, කරුණු විවාරා, දෙවන දෙවද්වතයා අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගත්වයි, කරුණු විවාරයි: 'එමිඛා පුරුෂය, හෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ දෙවන දෙවද්වතයා නො දිටිති ද?' හෝ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, හෝ මිනිසුන් අතුරෙහි රොගාතුර වූ දුකට පත් වූ දූඪ ගිලන් වූ සිය මලමුසෙහි ගැළී හෝනා මෙරවා විසින් නගාසිටුවනු ලබන්නා වූ මෙරමා විසින් හොවනු ලබන්නා වූ සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නො දිටිති ද?' හෝ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තට මේ සිත නො මි ද?' 'මම ද ව්‍යාධිය සහගාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්මවූයෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම කෙරෙමි'යි. හෝ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො හැකිවිමි, වහන්ස, පමාවිමි'යි.

මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, පමාවන්වත බැවින් කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම නො කෙළෙහි ය. එමිඛා පුරුෂය, ඒ පමාවුවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාය. මේ පමිකම වනාහි මව විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. පියා විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. බැයා විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. බුන් විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. සහගවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. නැ සහලේතැයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො ම කරණ ලදී. වැලිදු හා ටිසින් ම මේ පාපකමය කරණ ලදී. මේ පාපකමයාගේ විපාක තෝ ම විදුනෙති'යි.

මහණෙනි, යමරජ දෙවන දෙවද්වතයා අනුයෝගවතට නංවා කරුණු ගත්වා කරුණු විවාරා තෙවන දෙවද්වතයා අනුයෝගවතට නංවා විවාරයි, කරුණු ගත්වයි, කරුණු කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, හෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ තෙවන දෙවද්වතයා නොදිටිතිද' යි. හෝ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොදිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, හෝ මිනිසුන් අතුරෙහි මලගිය එක් දූෂකක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය දෙදවසක් ඇත්තා වූ හෝ මලගිය හෙදිනක් ඇත්තා වූ හෝ ඉදිමුහු වෙසෙසින් නිල්වන් වූ පුයා වැහෙන සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නොදිටිතිද'යි. හෝ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම තට මේ සිත නො මි ද?' 'මම ද මරණය නො ඉක්මවූයෙමි, මරණය සහගාව කොට ඇත්තෙමි වෙමි. එබැවින් මම කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම කෙරෙමි'යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොහැකිවිමි. වහන්ස, පමාවිමි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එමිඛා පුරුෂය, පමාවන්වත බැවින් කසින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම නො කෙළෙහි ය. එමිඛා පුරුෂය, ඒ පමාවුවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාය. ඒ මේ පාපකමය වනාහි මව විසිනුදු නොකරණ ලදී. පියා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බැයා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බුන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. සහගවන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. නැ සහලේතැයන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. වැලිදු හා ටිසින් ම මේ පාපකමය කරණ ලදී. තෝ ම මේ කමියාගේ විපාකය විදුනෙති'යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රුජා තතියං දෙවදුතං සමනුසුඤ්ඤානා සමනුගාහිණා සමනුභාසිණා තුණ්හි හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා පඤ්චවිධබ්බතං නාම කාරණං කරුණති, තතනං අයොබ්ලං හතෙව ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං දුතියස්මිං හතෙව ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං පාදෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං දුතියස්මිං පාදෙ ගමෙනති, තතනං අයොබ්ලං මජ්ඣෙකි උරස්මිං ගමෙනති. සො හත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච නාව කාලං කරුණති, යාව න තං පාපං කමමං² බ්‍යන්ති හොති.

තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලාසංවෙසෙතො³ කුසාරීති තච්ඡන්ති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච නාව කාලං කරුණති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්ති හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා⁴ උද්ධිපාදං අධොසිරං ඤ්ඤෙතො⁵ වාසිහි තච්ඡන්ති -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා රථෙ යොජේතො ආදිත්තාය භූමියා සමපජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය⁶ සාර- නතිපි, පච්චාසාරෙනතිපි -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහන්තං අභිගාරපබ්බතං ආදිත්තං සමපජ්ජලිතං සජොතිභූතං දාරොපෙනතිපි ඔරො පෙනතිපි. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා උද්ධිපාදං⁵ අධොසිරං ගහෙතො තත්තාය ලොභකුම්භියා පකිංචනති ආදිත්තාය සමපජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය. සො තත්ථ ථෙණ්ණදොගකං පච්චති.⁷ සො තත්ථ ථෙණ්ණදොගකං පච්චමානො සකිම්පි උද්ධං ගච්ඡති, සකිම්පි අධො ගච්ඡති, සකිම්පි තිරියං ගච්ඡති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියති. න ච නාව කාලං කරුණති, යාව න තං පාපං කමමං බ්‍යන්ති හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහාතිරයෙ පකිංචනති. සො බො පන භික්ඛවෙ මහාතිරයො:-

26 චතුක්කණ්ණො චතුචාරො විහත්තො භාගසො මිතො,
අයොපාකාරපරියනෙතො අයසා පටිකුජ්ජිතො.

27 තස්ස අයොමයා භූමි ජලිතා තෙජසා යුතා,
සමන්තා යොජ්නසතං ඵරිත්ථා තිට්ඨති සබ්බද්ගිති.

භූහස්සබ්බං භික්ඛවෙ යමස්ස රඤ්ඤාදි ඵහදහොසි: 'යෙ කිර හො ලොකෙ පාපකාරී කම්මානි කරුණති, හෙ ඵවරුපා විවිධා කම්මකාරණා කරියන්ති, අහො වතාහං මිත්තස්සනං ලභෙය්‍යං, තථාගතො ච ලොකෙ උපපජ්ජෙය්‍ය අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, තං වාහං භගවන්තං පඤ්චාසාරෙය්‍යං, සො ච මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙය්‍ය, තස්ස වාහං භගවතො ධම්මං ආජා- නෙය්‍යන්ති'. තං බො පතාහං භික්ඛවෙ න අඤ්ඤාස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා, සුත්ථා ඵවං වද්මි. අපි ච බො භික්ඛවෙ යදෙව මෙ සාමඤ්ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං, තදෙව්‍යං වද්මිති.

1. තිට්ඨා - සිමු. ස්‍යා. තිට්ඨා - ස්‍යා, තිබ්බාධරා - මජ්ඣ. 2. පාපකම්මං - මජ්ඣ, PTS.
3. සංකම්මකිණා කුසාරීති තච්ඡන්ති - මජ්ඣ. 4. උද්ධිපාදං - PTS. මජ්ඣ, ස්‍යා.
5. ගහෙතො - මජ්ඣ. 6. සඤ්ජානිකාය - ස්‍යා, කං. 7. මජ්ඣ. පොඤ්ඤා අයං පාසො ක දිස්සන්තෙ.

මහණෙනි, යමරජු හෙලි තෙවන දෙවද්වයා අනුකෞගවනට නංවා විවාර කරුණු ගන්වා කරුණු කියා තුළඹිම්භුත වෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලෝ ඔහුට පසුදිව්ඛිකා නම් කම්කටොලු කරන්: රත්කළ යහලක් දකුණතෙහි ගසන්. රත්කළ යහලක් දෙවෙනි (වම්) අතෙහි ගසන්. රත්කළ යහලක් දකුණු පසෙහි ගසන්. රත්කළ යහලක් දෙවෙනි (වම්) පාහි ගසන්. රත්කළ යහලක් ලොද ගසන්. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදුනෙයි. ඒ පාපකම්ය නොගෙවනා නාක් හේ කල්පරය නො කරයි.

මහණෙනි, යමපල්ලු තුළුන් හොවාපියා කෙට්ටියෙන් සසිත්. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදුනෙයි. ඒ පාපකම්ය නොගෙවන නාක් හේ කල්පරය නො කරයි. යමපල්ලු තුළුන් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට නබා වැසෙත් සසිත් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුළුන් රියෙහි යොදා ගිනි ගෙන දිලියෙන ගිනිදූල් සහිත බිමහි ඔබ මොබ ඇවිදුන් ... මහණෙනි, යමපල්ලු තුළුන් ගිනි ගෙන දිලියෙන ගිනිදූල් සහිත මහඅතුරුපව්වකට නංවත්, බස්වත්. මහණෙනි යමපල්ලු තුළුන් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට ගෙන රන් වූ ඇවිලගත් ගිනිදූල් සහිත ලෝකුඩුයෙහි බහත්. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසසයි. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙනුයේ වරක් උඩට මතු වෙයි. වරක් යටට බසියි. වරක් සරසට ද යෙයි. හේ එහි දුක් වූ තිවු වූ කටුක වූ වෙදනා විදියි. ඒ පව්කම් නො ගෙවන නාක් කල්පරය නො කරයි. මහණෙනි, යමපල්ලු තුළුන් ගෙන මහානිරයෙහි බහත්. මහණෙනි, ඒ මහානිරය වනාහි:

26. සිවුකොන් ඇත්තේ ය, සිවුදෙරවු ඇත්තේ ය, කොටස් කොට වැන බෙදන ලද්දේ ය, යපවුරින් පිරිසිදුනා ලද්දේ ය, යපරින් වසන ලද්දේ ය.

27. එහි ඔබ යමුවා ය, දිලින, ගිනිදූලින් මුසු වෙයි. හාත්පස යොදන් සියක් පුරා භෑමකල්හි පැතිර සිටුනේය.

මහණෙනි, වූ විරියෙහි: යමරජුට මෙබඳු සිතෙක් විය: ‘හවත්නි, ලොවහි යම් කෙනෙක් පව්කම් කෙරෙත් ද, ඔවුහු මෙබඳු වූ තත් කම්කටොලු කරවනු ලබත්. අහෝ! ඉදින් මම මිනිසත්ඛවක් ලබම් නම්, අතීන් වූ සමයක් සබ්බෙයු වූ නපාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදින සේක් නම්, මම ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නෙම් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද මට දහම් දෙසන සේක් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මම දැනගන්නෙම් නම්, ඉතා මැනවැයි. මහණෙනි, ඒ වනාහි මම අත් මහණකුගෙන් හෝ බමුණකුගෙන් හෝ අසා වෙසේ නො කියමි. මහණෙනි, වැලිදු යමක් මා විසින් තමා විසින් ම දැනගන්නා ලද ද, නමා ම දක්නා ලද ද, නමා විසින් ම ප්‍රකට කොට දැනගන්නා ලද ද, එය මම ම කියමි.

- 28 වොදිනා දෙවදුතෙහි යෙ පමජ්ජනති මානවා,
තෙ දීඝරතං සොවනති තිකකායුපගා තරු.
- 29 යෙ ච බො දෙවදුතෙහි සනෙතා සපජුරිසා ඉධ,
වොදිනා නපමජ්ජනති අරියධමෙම කුදුවනං.
30. උපාදුතෙ-හයං දිසවා ජාතිමරණසමුවෙ,
අනුපාදු විමුවනති ජාතිමරණසංඝිගෙය.
31. තෙ බොපපන්නා¹ සුඛිනා² දිට්ඨධම්මාභිනිබ්බුතා,
සබ්බවෙරහයාතිතා සබ්බදුකං උපවිචුන්නති.

3. 1. 4. 7

37. අට්ඨමියං භික්කුවෙ පකබස්ස වතුනාං මහාරාජානං අමුච්චා පාරිසජ්ජා ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති: 'කම්මි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති³, පුඤ්ඤති කරොන්තිති.

වාතුදුසියං* භික්කුවෙ පකබස්ස වතුනාං මහාරාජානං පුග්ගා ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති, කම්මි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති,³ පුඤ්ඤති කරොන්ති'ති. තදහු භික්කුවෙ උපොසථෙ පණ්ණරසෙ වහන්සැරෙ මහාරාජා⁴ සාමඤ්ඤෙ ඉමං ලොකං අනුච්චරන්ති: 'කම්මි බහු මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති'ති.

සචෙ භික්කුවෙ අප්පකා භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති, තමෙතං භික්කුවෙ වහන්සැරෙ මහාරාජා⁴ දෙවානං තාවතීංසානං සුධම්මයං සභායං† සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං ආරොවෙන්නි: අප්පකා බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති'ති. තො⁵ භික්කුවෙ දෙවා තාවතීංසා අනත්තමනා භොන්ති: දිබ්බා වත භො කායා පරිභාසිස්සන්ති පරිපූරිස්සන්ති අසුරා⁶ කායාති.

සචෙ පත භික්කුවෙ බහු භොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති, තමෙතං භික්කුවෙ වහන්සැරෙ මහාරාජා දෙවානං තාවතීංසානං සුධම්මයං සභායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං ආරොවෙන්නි: 'බහු බො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මනෙතය්සා පෙතෙතය්සා සාමඤ්ඤ භුමමඤ්ඤ කුලෙජේට්ඨාපවාසිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤති කරොන්ති'ති. තෙන භික්කුවෙ දෙවා තාවතීංසා අනත්තමනා භොන්ති: 'දිබ්බා වත භො කායා පරිපූරිස්සන්ති, පරිභාසිස්සන්ති අසුරා කායාති.⁶

1. තෙ අපපන්නා - මජ්ඣිම. තෙ බෙමපන්නා - PTS. සා.

2. සුඛිනො - මජ්ඣිම. 3. පටිජාගරන්ති - මජ්ඣිම. සා. 4. මහාරාජාකො - මජ්ඣිම.

5. තෙන බො - මජ්ඣිම. 6. අසුරකායා - මජ්ඣිම. PTS.

* වාතුදුසියං - මජ්ඣිම. † සුධම්මය සභාය - මජ්ඣිම.

28. දෙවදුතයන් විසින් වෙහෙසන ලද යම් මිනිස් කෙනෙක් පමා වෙත් ද, හිත වූ අත්බැව් ලැබූ ඒ මිනිස්සු බොහෝ කලක් සොයා.

29. මෙ ලොවහි දෙවදුතයන් විසින් වෙහෙසන ලද යම් භාතා සන්පුරුෂ කෙනෙක් වෙත් ද, (ඔහු) ආයතීධම්මෙහි කිසි කලෙකත් පමා නො වෙත්.

30. ජාති මරණ දෙකට කරුණු වූ (පැයව) උපාදානයෙහි බිය දැක (ආතම ආතමීය වශයෙන්) සහර උපාදානයන් නො ගෙණ ජාතිමරණ-යන්ගේ ක්ෂය සම්ඛායාන නිවාණය නිව්නි කොට මිඳෙත්.

31. මෙ අත්බව්හි ම කෙලෙස් පිරිනිව්වෙන් නිදානු නොපමා වූ (එහෙයින් ම) සුවපත් වූ ඔහු සියලු වෙරහය ඉක්මවුවානු සියලු දුක් ඉක්ම ගියානුය යි.

3. 1. 4. 7

37. මහණෙනි, අභිමසෑ අටවක්හි සිටුවහරජුන්ගේ පිරිසට අයත් ඇමතිගේ 'කිමෙක් ද? මිනිස් ලොවහි බොහෝ මිනිස්සු මැරී පුදනුවානු ද, පියන් පුදනුවානු ද, මහණුන් පුදනුවානු ද, බමුණන් පුදනුවානු ද, කුලදෙටුවන් පුදනුවානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්ද'යි. මෙලොව සිසාරා ඇවිදිත්.

මහණෙනි, අභිමසෑ තුදස්වක්හි සිටුවහරජුන්ගේ පුත්‍රයෝ මේ ලොකය වටාගෙණ ඇවිදිත්, කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා වූන් පුදනුවානු ද, පියන් පුදනුවානු ද, මහණුන් පුදනුවානු ද, බමුණන් පුදනුවානු ද, කුලදෙටුවන් පුදනුවානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් ද'යි. මහණෙනි, ඒ පුරුෂලෝකවක් පොහෝ දින සිටුවහරජවරු තුමු ම මේ ලොව වටාගෙණ ඇවිදිත්. 'කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා වූන් පුදනුවානු ද, පියන් පුදනුවානු ද, මහණුන් පුදනුවානු ද, බමුණන් පුදනුවානු ද, කුලදෙටුවන් පුදනුවානු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්ද'යි.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිසුන් අතුරෙහි මිලින් පුදන පියන් පුදන මහණුන් පුදන බමුණන් පුදන කුලදෙටුවන් පුදන මිනිස්සු සවල්ප වෙත් ද, (එසේ ම) සටල්ප මනුෂ්‍ය කෙනෙක් පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් ද, මහණෙනි, සහරවරම් මහරජවරු සුධම්මා-සභායෙහි රැස්ව ගුත් තච්ඡිසාවාසි දෙවියනට මෙකරුණි සෑලු කරන්: 'නිදුකාතෙති, මිනිස්ලොවහි සටල්ප මනුෂ්‍ය කෙනෙක් මිලින්ට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුන්ට හිතවත්හ. බමුණන්ට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්තාහ. පෙහෙවස් කරන්තාහ. පටිජාගර උපොසථය කරන්තාහ. පින් කරන්තාහ' යි. මහණෙනි, එයින් තච්ඡිසාවාසි දෙවියෝ 'අභහ' භවත්ති, දෙවපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ, අසුර පිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ' යි නො සතුටු සිත් ඇත්තානු වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිස්ලොව බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ මිලින්ට හිතවත් නම්, පියනට හිතවත් නම්, මහණුන්ට හිතවත් නම්, බමුණන්ට හිතවත් නම්, කුලදෙටුවන් පුදන් නම්, පෙහෙවස් වෙසෙත් නම්, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් නම්, පින් කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, සිටුවම් මහරජවරු සුධම්මාසභායෙහි රැස්ව ගුත් තච්ඡිසාවාසි දෙවියනට මෙසේ සෑලු කරන්: 'නිදුකාතෙති, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ මිනිස්සු මිලින්ට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුන්ට හිතවත්හ. බමුණන්ට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්තාහ. පෙහෙවස් වසන්තාහ. පටිජාගර උපොසථය වසන්තාහ. පින් කරන්තාහ' යි. මහණෙනි, එයින් තච්ඡිසාවාසි දෙවියෝ 'භවත්ති, මුනිසෙක! දෙවපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ. අසුරපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ' යි තුටුසිත් ඇත්තානු වෙත්.

3. 1. 4. 8

38. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤා දෙවානමිද්දෙ දෙවෙ නාවතිංසෙ අනුතයමානො¹ නායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

32. වානුඤ්ඤාසිං පඤ්චදසිං² යා ව පකකස්ස අට්ඨමි³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්බසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යො පස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පතෙසා භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤා දෙවානමිද්දෙත ගාථා දුගහිතා, න සුහිතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. නං කිස්ස හෙතු: සංකොඤ්ඤා භි භික්ඛවෙ දෙවානමිද්දෙ අපිහරුගො අපිහරෙසො අපිහරෙතො. යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො චූඨිතවා: කතකරණියො ඔභිහාරො අනුප්පන්නසද්දෙථා පරිකම්භනවසංකෙඤ්ඤාපතො සම්මදඤ්ඤා විමුච්ඡන්තා. නස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කල්ලං වචනාය:

33. වානුඤ්ඤාසිං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස³ අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්බසුසමාගතං
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

නං කිස්ස හෙතු: සො භි භික්ඛවෙ භික්ඛු පිහරුගො පිහරෙසො පිහරෙතොති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤා දෙවානමිද්දෙ දෙවෙ නාවතිංසෙ අනුතයමානො නායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

34. වානුඤ්ඤාසිං² පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමි,³
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්බසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස⁴ මාදිසො නරො'ති.

සා බො පතෙසා භික්ඛවෙ සංකොඤ්ඤා දෙවානමිද්දෙත ගාථා දුගහිතා, න සුහිතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. නං කිස්ස හෙතු: සංකොඤ්ඤා භි භික්ඛවෙ දෙවානමිද්දෙ අපරිමුච්ඡන්තා ජාතියා ජරාමරණෙන⁵ සොකෙති පරිදෙවෙති දුකෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, අපරිමුච්ඡන්තා දුකකසමාති වදමි.

යො ව බො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො චූඨිතවා කතකරණියො ඔභිහාරො අනුප්පන්නසද්දෙථා පරිකම්භනවසංකෙඤ්ඤාපතො සම්මදඤ්ඤා විමුච්ඡන්තා, නස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කල්ලං වචනාය:-

35. වානුඤ්ඤාසිං පඤ්චදසිං යා ව පකකස්ස අට්ඨමි,
පාටිභාරියපකකං ව අට්ඨබ්බසුසමාගතං;
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස මාදිසො නරො'ති.

නං කිස්ස හෙතු: සො භි භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිමුච්ඡන්තා ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුකොති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති පරිමුච්ඡන්තා දුකකසමාති වදමිති.

1 අනුසංකප්පයමානො - අට්ඨකායා.

* බ්‍රහ්මචරියො - මජ්ඣිම.

2. වානුඤ්ඤාසිං පඤ්චදසිං - PTS.

3. යා ව පකකස්ස අට්ඨමි - සිමු.

4. යොපස්ස - මජ්ඣිම. 5. ජරාය මරණෙන - PTS. මජ්ඣිම.

3. 1. 4. 8

38. මහණෙනි, වූ චිරියෙකි: සක්දෙවිදු නමිතිසා වැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

32. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂයෙහි භුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායෑ පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිදුහු විසින් ඒ ගාථා වරදවා ගසන ලදු. මෑතාමින් නො ගසන ලදු. වරදවා කියන ලදු. මෑතාමින් නො කියන ලදු. ඒ කවර-හෙයන යත්: මහණෙනි, සක්දෙවිදු වනාහි පහ නො කළ රාග ඇත්තෙක. පහ නො කළ දොම පැත්තෙක. පහ නො කළ මොහ ඇත්තෙක. මහණෙනි, ක්‍ෂය කළ ආභ්‍රව ඇති, වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති, කරණ ලද සිවුමග කටයුතු ඇති, බහා නබන ලද කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි ස්වාභී ඇති, ක්‍ෂය කළ සසරබැදුම් ඇති, මනාසේ දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුන යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට තිසි ය.

33. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ භුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායෑ පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ පහ වූ රාග ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ දොම ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ මොහ ඇත්තේ වේ ද, එහෙයිනි.

මහණෙනි, වූ චිරියෙකි: සක්දෙවිදු නමිතිසාවැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කිය:

34. ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ භුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායෑ පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ යයි.

මහණෙනි, සක්දෙවිදු විසින් මේ ගාථාව වරදවා ගසන ලදු. මෑතාමින් නො ගසන ලදු, වරදවා කියන ලදු, මෑතාමින් නො කියන ලදු, ඒ කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සක්දෙවිදු ජාතියෙන් ද, ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද, ශොකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, දුක්දොම්නසින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, හාත්පසින් නො මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ හෙමේ) දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, ක්‍ෂය කළ ආභ්‍රව ඇති වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති කරණ ලද සිවුමග කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි ස්වාභී ඇති ක්‍ෂය කළ සසරබැදුම් ඇති මනාසේ දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට තිසි ය.

35. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බදු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්ෂ පිළිබඳ භුදුස්වක්ති ද, පසළොස්වක්ති ද, අටවක්ති ද, ප්‍රාතිභායෑ පක්ෂයෙහි ද, අටතින් යුත් පෙහෙවස් වසනේ ය.

ඒ කවර හෙයන යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ ජාතියෙන් ද, ජරාමරණයෙන් ද, ශොකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, කායිකදුකින් ද, දොම්නසින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ හෙමේ) දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි.

3. 1. 4. 9

39. සුබ්බවලො අහං හිතඛ්ථෙ පරමසුබ්බවලො. අච්චන්තසුබ්බවලො. මම සුදං හිතඛ්ථෙ පිභු නිවෙසනෙ පොතඛ්ථෙ¹ කාරිතා භොතති. එකත් සුදං* උප්පල. පුප්ථති,¹ එකත් පද්ධිං, එකත් පුංඤ්චිකා, යාවදෙව මමිත්ථාය. න ඛො පනස්සාහං හිතඛ්ථෙ අසායිකං† ව්‍යදනං ධාරෙමි. කායිකං සු මෙ තං හිතඛ්ථෙ වෙසනං භොති. කායිකා කඤ්චිකා, කායිකං නිවාසනං, කායිකො උත්තරාසඤ්චො රතතිජ්ඣිවං ඛො පනස්සු² වේගං හිතඛ්ථෙ සෙනවුන්තං ධාරිසති, පානං පුඨිසිතං වා උණං වා රජො වා නිණං වා උස්සාවො වාති.

තස්ස මයං හිතඛ්ථෙ තයො පාසාද අපෙසුං, එකො භෙදිනතිකො, එකො ගිවිතිකො, එකො වස්සිකො. සො ඛො අහං හිතඛ්ථෙ විස්සිකෙ පාසාදෙ වස්සිකෙ චන්තාරො වාසෙ නිප්පුරිසෙති භූරිසෙති පරිවාරියමානො³ න භෙදියාපාසාදං ඔරොභාමි. යථා ඛො පන හිතඛ්ථෙ අඤ්ඤාසං නිවෙස-
නෙසු⁴ දසකම්මිකරපොරිසස්ස කංඤ්ජකං භොජනං දීයති බිලබ්බදුතියං. එවමෙවස්ස මේ හිතඛ්ථෙ පිභුතිවෙසනෙ දසකම්මිකරපොරිසස්ස කාලිපං-
සොදනො දීයති.

තස්ස මයං හිතඛ්ථෙ එවරුපාය ඉද්ධියා සම්භ්‍යාගනස්ස එවරුපෙන ම සුබ්බවලෙන එතදෙහාසී ‘අස්සනවා ඛො පුප්ථජනො අත්තනා ජරාධමෙමා සමානො ජරං අත්තිනො පරං ජණ්ණං දිස්වා අට්ඨිසති, භරායති, ජ්ඣුච්ඡති, අත්තානඤ්ඤාදව අතිසිත්වා⁵ අභ්ථි ඛොචි ජරාධමෙමා ජරං අත්තිනො, අහං වෙච ඛො පන ජරාධමෙමා සමානො ජරං අත්තිනො, පරං ජණ්ණං දිස්වා අට්ඨිසෙය්‍යං, භරායෙය්‍යං, ජ්ඣුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මයං හිතඛ්ථෙ ඉති පටිසංඤ්චිකතිනො යො යොබ්බනෙ යොබ්බනමිදෙ, සො සබ්බසො පතිසී.

අස්සනවා ඛො පුප්ථජනො අත්තනා ව්‍යාධිධමෙමා සමානො ව්‍යාධිං අත්තිනො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්වා අට්ඨිසති, භරායති, ජ්ඣුච්ඡති, අත්තානඤ්ඤාදව අතිසිත්වා⁵, අභ්ථි ඛොචි ව්‍යාධිධමෙමා, ව්‍යාධිං අත්තිනො, අහං වෙච ඛො පන ව්‍යාධිධමෙමා සමානො ව්‍යාධිං අත්තිනො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්වා අට්ඨි-
සෙය්‍යං, භරායෙය්‍යං, ජ්ඣුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති’. තස්ස මයං හිතඛ්ථෙ ඉති පටිසංඤ්චිකතිනො යො ආරොගෙස ආරොග්‍යමිදෙ, සො සබ්බසො පතිසී.

* සුදං ගිකඛ්ථෙ - මජ්ඣ. † කායිකං - සහ. කං.
1. වප්ථති - සහ. මජ්ඣ. 2. ඛො පන මෙ සු තං - මජ්ඣ. PTS.
3. පරිවාරියමානො - අට්ඨිකථා - මජ්ඣ.
4. නිවෙසනෙ - මජ්ඣ. 5. අතිසිත්වා - සීවු. මජ්ඣ PTS සහ, සී 1

3. 1. 4. 9

39. මහණෙනි, මම නිදුක්මි. අනිගසින් නිදුක්මි. සතතයෙන් නිදුක්මි. මහණෙනි, මාගේ පියනිවෙස්තෙහි පොකුණු කරවන ලද. එකෙක වනාහි නිලුපුල් පිපෙයි. එකෙක හෙළපියුම් පිපෙයි. එකෙක රත්පියුම් පිපෙයි. ඒ වනාහි හුදෙක් මා පිණිස ම ය. මහණෙනි, මම වනාහි නො සියුම් සලකක් නම් නො දරමි. මහණෙනි, මා හිස්වෙළුම ද සියුම් ම වෙයි. මා ගේ පොරෝනා කස්ස ද සියුම් ම ය. හදනා ද සියුම් වෙයි. උතුරාසළුව ද සියුම් වේ. මහණෙනි, රුදෙවෙහි ශීතය හෝ උෂ්ණය හෝ රජස හෝ තෘණ හෝ පිති හෝ මුහු නහමක් පෙළුවා යි මට සේසතෙක් දරණු ලැබේ.

මහණෙනි, ඒ මට තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් ගෙමනනයට හිත ය, එකෙක් ගිම්හානයට හිත ය, එකෙක් වම්සාතුවට හිත ය. මහණෙනි, ඒ මම වැඩිකලට නිසි පහයෙහි පිරිමින් නැති (සග්‍රිත් කරණ) පසහතුරුයෙන් පිතවනු ලබන්නෙමි යට පහයට නො බස්මි. මහණෙනි, යම්සේ අත්‍යයන්ගේ නිවෙස්හි දස්කම්කරු අතැවැසි පුරුෂයනට කාසි දෙවන කොට ඇති නිවුඩුසාලේ බත දෙනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එලෙසින් මාගේ පිය නිවෙස්තෙහි දස්කම්කරු යටත් පුරුෂයනට මස් සහිත ඇල්සහලේ බත් දෙනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු ඉදහයෙන් ද මෙබඳු සියුමැලියෙන් ද යුත් ඒ මට මේ සිත විය: අග්‍රාභවත් පාඨගජන ජරාව සවභාව කොට ඇත්තේ ම ජරාව නො ඉක්ම වූයේ ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා පිහින වෙයි. ලජ්ජිතවෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. වැලි මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි. ජරාව නො ඉක්ම වූ යෙමි වෙමි. මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි ජරාව නො ඉක්ම වූයෙමි ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක පිහින වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, එය මට නිසි නො වන්නේ ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ යොවුන් විය නිමිති කොට යම් යෙහවනමදයෙක් වී ද, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

අග්‍රාභවත් පාඨගජනයා තෙමේ ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තේ ම ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයේ ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා පිහින වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. මම වැලින් ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙමි, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙමි ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක පිහින වන්නෙමි නම්, ලජ්ජිත වන්නෙමි නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නම්, ඒ මට තරම් නො වන්නේ.ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ ආරෝග්‍යය නිමිති කොට යම් ආරෝග්‍යමදයෙක් වී නම්, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

අස්සුහවා බො පුට්ඨජ්ඣනො අහනනා මරණධමෙමා සමානො මරණං අනතීනො පරං මනා දිස්වා අට්ඨෙති හරායති ජ්ගුච්ඡති, අනනානඤ්ඤාව අතිසිඤා¹. අහං මොමි මරණධමෙමා මරණං අනතීනො, අහං චෙච් බො පන මරණධමෙමා සමානො මරණං අනතීනො පරං මනං දිස්වා අට්ඨෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජ්ගුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරුපනති². නස්ස මය්‍යං භික්කවෙ ඉති පටිසංඤ්චිකකතො සො ජීවිතෙ ජීවිතමදෙ, සො සබ්බසො පටිසීති.

නායො'මෙ භික්කවෙ මද. කතමෙ නායො: යොබ්බතමදෙ, ආරොග්‍යමදෙ, ජීවිතමදෙ. යොබ්බතමදමනො වා භික්කවෙ අස්සුහවා පුට්ඨජ්ඣනො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. සො කායෙන දුච්චරිතා චරිතා වාචාය දුච්චරිතං චරිතා මනසා දුච්චරිතං චරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුගහති. මිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්කවෙ අස්සුහවා පුට්ඨජ්ඣනො - පෙ- ජීවිතමදමනො වා භික්කවෙ අස්සුහවා පුට්ඨජ්ඣනො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. සො කායෙන දුච්චරිතං චරිතා වාචාය දුච්චරිතං චරිතා මනසා දුච්චරිතං චරිතා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුගහති. මිනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යොබ්බතමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චකාය භිතායා- වතනති. ආරොග්‍යමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චකාය භිතායාවතනති, ජීවිතමදමනො වා භික්කවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චකාය භිතායාවතනති.

- 36 ව්‍යාපිධමමා ජරාධමමා අපො මරණධමමිනො,
යථා ධමමා තථා සන්තා ජ්ගුච්ඡනති පුට්ඨජ්ඣනා.
- 37 අහං චෙතං ජ්ගුච්ඡෙය්‍යං එවං ධමමෙසු පාණ්ඩු,
න මෙ තං පතිරුපස්ස මම එවං විහාරිතො.
- 38 සොහං එවං විහරතො ඤාතා ධමමං නිරුපයිං,
ආරොග්‍යෙ යොබ්බතස්මිං ච ජීවිතස්මිං ච යෙ මද.
- 39 සබ්බෙ මදෙ අභිභොසමි තෙතකමෙම² දවුට්ඨ බෙමනං,
තස්ස මෙ අහු උසාහො නිබ්බාණං අභිපස්සතො.
- 40 නාහං හබ්බො එතරහි කාමානි පතිසෙවිතුං,
අතිවතති භවිස්සාමි බ්‍රහ්මචරියපරායතොති.

අශ්‍රාතවත් පාඨග්‍රන්ථ නෙමේ මරණය සමභාව කොට ඇත්තේ ම මරණය නො ඉක්ම වූයේ ම මරණයට පත් අනෙකකු දැක නමා නබා ටිඛිත වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි 'මම වැලිත් මරණය සමභාව නොට ඇත්තෙමි මරණය නො ඉක්ම වූයෙමි වෙමි. මම ද මරණය සමභාව කොට ඇත්තෙමි ම මරණය නො ඉක්ම වූයෙම ම මො වූ අනෙකක් වූ දැක ටිඛිත වන්නෙමි නමි, ලජ්ජිත වන්නෙමි නමි, පිළිකුල් උපදවන්නෙමි නමි, ඒ මට හරම් නො වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ භූවණින් සලකන්නා වූ ඒ මාගේ ජීවිතය නිමිති කොට යම් ජීවිතමුදයෙන් මී නමි, එය සම්ප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහන විය.

මහණෙනි, මෙ මද භූණෙකි. කවර භූණෙක යන්න: 'යෞචනමුදය, ආරොග්‍යමුදය, ජීවිතමුදයි. මහණෙනි, අශ්‍රාතවත් පාඨග්‍රන්ථ යෞචන මුදයෙන් මත්වූයේ කසින් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, සිහින් දුසිරිත් කරයි, හේ කසින දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට සිහින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සුචයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආරොග්‍යමුදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රාතවත් පාඨග්‍රන්ථ ... ජීවිතමුදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රාතවත් පාඨග්‍රන්ථ කයෙන් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, මනසින් දුසිරිත් කරයි කසින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට මනසින් දුසිරිත් කොට කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ (පටිකලය) විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යොවුන්වදින් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. මහණෙනි, ආරොග්‍යමුදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. ජීවිතමුදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි.

36. ව්‍යාධිය සමභාව කොට ඇත්තා වූ ද ජරාව සමභාව කොට ඇත්තා වූ ද යළි මරණය සමභාව කොට ඇත්තා වූ ද පාඨග්‍රන්ථයෝ (ව්‍යාධිආදි) සමභාවයන් නො ඉක්ම වූ සිටියාහු ම (මෙරළා) පිළිකුල් කරත්.

37. මම ද මෙබඳු සමභාව ඇති ප්‍රාණින් කෙරෙහි පිළිකුල් කරන්නෙමි නමි, මෙබඳු ජුගුප්සාවිභරණ ඇති මට එය හරම් නො වන්නේ ය.

38. මම මෙසේ පසන්නෙමි නිව්‍යාණධර්මය දැන, ආරොග්‍යයෙහි ද යෞචකයෙහි ද, ජීවිතයෙහි ද යම් මද කෙනෙක් වෙත් නමි,

39. නිව්‍යාණයෙහි ක්‍ෂෙමභාවය දැක සියලු මුදයන් මැසලු යෙමි වෙමි. නිව්‍යාණ දක්නා ඒ මට උත්සාහය විය.

40. දැන් මම කාමයන් සෙවූකට භව්‍ය නො වෙමි. නො නවත්තෙමි මහබ්බසර පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි.

3. 1. 4. 10.

තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ ආබිපතෙය්‍යානි. කතමානි තිණ්ණි අත්තාබිපතෙය්‍යං, ලොකාබිපතෙය්‍යං, ධම්මාබිපතෙය්‍යං.

කතමං ච භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චිකති: ‘න බො පනාහං චිවරහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩාපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිහවාහවහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බොමහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙතාතිණ්ණො දුකඛපරෙතො, අපෙපචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛකිස්ස අත්තාතිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති. අහංඤ්ච බො පන යාදිසකෙ² වා කාමෙ ඛයාය අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, තාදිසකෙ වා කාමෙ පරියෙසෙය්‍යං, තතො වා පාපිට්ඨකර, න මෙ තං³ අස්ස පතිරුපනති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති: ආරද්ධං බො පන මෙ චිරියං හවිස්සෙහි අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා,⁴ පස්සඥො කායො අසාරඥො, සමාහිතං විතතං එකගගනති’. සො අත්තා- නඤ්ඤා ආබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්ඣති, අත්තවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ අත්තාබිපතෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤා- ගතො වා රුකඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චිකති: ‘න බො පනාහං චිවරහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩාපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිහවාහවහෙතු අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බොමහි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරි- දෙවෙහි දුකෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙතාතිණ්ණො දුකඛපරෙතො. අපෙපචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකඛකඛකිස්ස අත්තාතිරියා පඤ්ඤායෙථා’ති. අහං වෙච බො පන එවං පබ්බජිතො සමානො කාමවිතක්ඛං වා විතක්ඛෙය්‍යං, ව්‍යාපාදවිතක්ඛං වා විතක්ඛෙය්‍යං, විහිංසාවිතක්ඛං වා විතක්ඛෙය්‍යං, මහා බො පනායං ලොකසන්තථාසො, මහත්තස්මිං බො පන ලොකසන්තථාසෙ සන්තථි සමණබ්‍රාහ්මණා ඉද්ධිමනෙතා දිබ්බවක්ඛුකා පරිවිතන- විදුතො. තෙ දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි ත දිස්සන්ති, වෙනසාපි විතතං පජානන්ති⁵. තෙපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: ‘පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං සද්ධා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොතිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි’ති. දෙවතාපි බො සන්ති ඉද්ධිමනන්තියො දිබ්බවක්ඛු- කා පරිවිතනවිදුන්තියො. තා දුරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි ත දිස්සන්ති, වෙනසාපි විතතං පජානන්ති,⁵ තාපි මං එවං ජාතෙය්‍යු: ‘පස්සථ හො ඉමං කුලපුත්තං, සද්ධා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොතිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි’ති. සො ඉති පටිසංචිකති: ‘ආරද්ධං බො පන මෙ චිරියං හවිස්සෙහි අසලලිතං, උපට්ඨිතා සති අසමමුට්ඨා,⁴ ‘පස්සඥො කායො අසාරඥො, සමාහිතං විතතං එකගගනති’. සො ලොකඤ්ඤා ආබිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජ්ඣති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්ඣති, අත්තවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ ලොකාබිපතෙය්‍යං.

1. ජරාය මරණෙන මජ්ඣං, 2 යාදිසකෙ-මජ්ඣං. 3. න මෙතං පතිරුපනති - මජ්ඣං.

4. අසමමුට්ඨා - සිමු. 5. ජානන්ති - මජ්ඣං.

3. 1. 4. 10

40. මහණෙනි, මේ ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන්දෙනෙක යත්: ආනාධිපත්‍යය, ලොකාධිපත්‍යය, ධර්මාධිපත්‍යය.

මහණෙනි, ආනාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ අරණ්‍යයට ගියේ හෝ වාක්‍ෂමුලයට ගියේ හෝ ශුන්‍යාගාරයට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරයි: 'මම විවරහෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. සෙනසුන් හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. මෙසේත් භවය, මෙසේත් භවයයි ඒ ඒ සමපත්තිභව හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් හා ජරාමරණයෙන් හා ශොකයෙන් හා වැලපීමෙන් හා දුක්දොම්නසින් හා දැඩි ආයාසයෙන් හා වැදගත්තා ලද්දෙමි වෙමි. දුකට බටුයෙමි, දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මෙහාම දුක්ඛසෙති අවසන් කිරීමෙන් පැණෙන්නේ නම් මනාමැනු යි. නවද මම යම්බඳු වූ කාමයන් හැර ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි ද, එබඳු වූ කාමයන් හෝ එයට වඩා ඉතා ලාමක වූ කාමයන් හෝ සොයන්නෙමි නම්, එය මට තරම් නො වන්නේය යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මවිසින් වීර්‍යය සමුද්‍රණ් කරණ ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුනේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ වෙයි. එහෙයින් ම නො මුළා වෙයි. කය සැහැල්ලු වෙයි. එහෙයින් ම සන්තූන් දරට ඇත්තේ ය. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවන ලද, එහෙයින් ම එකඟ වූයේ' යි. හෙතෙම තමා ම අධිපති කොට අකුශලය දුරු කෙරෙයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආනාමය පිරිවටයි. මෙය අනාධිපත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ලොකාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ වකසෙත්තට ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ හිස් ගෙයකට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම වතානි විවර හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි, පිණ්ඩපාතය හෙතු කොට ගෙණ... සෙනසුන් හෙතු කොට ගෙණ හෝ ... මෙසේ මෙසේත් භවය, මෙසේත් භව යයි ඒ ඒ සමපත්තිභව හෙතෙයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් වැදගත්තා ලද්දෙමි දුකින් මඩන ලද්දෙමි දුකින් පීඩිත වූයෙමි වෙමි. මේ හාම දුක්ඛස අවසන් කිරීමෙන් පැණේ නම් මැනවැ යි. මම ද වැලින් මෙසේ පැවිදි වූයෙමි ම කාමිකකියක් හෝ කරන්නෙමි නම්, ව්‍යාපාදවිතකියක් හෝ කරන්නෙමි නම්, විහිංසාවිතකියක් හෝ කරන්නෙමි නම්, මේ ලොකසන්නිවාසය වතානි මහත් වූවෙකි. මහත් වූ ලොකසන්නිවාසයෙහි සාද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇති පරසින් දන්නා මහණ බමුණෝ ඇත. ඔවුහු දුරිනුදු දක්නාහ. සම්පස්ථවූවාහු නමුදු නො පැණෙත්- නාහ. ඔවුන්ගේ සිතිනුදු මාගේ සිත දූත ගණිත්. නවද ඔවුහු මා මෙසේ දනගන්නාහුය: 'භවන්ති, මේ කුලපුත්ත බලව, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් භාවයි ගන්නේ වෙසෙයි. සාද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇත්තා වූ පරසින් දන්නා වූ දෙවියෝ ද ඇත. ඔවුහු ද දුරින් (මා) දකිත්. සම්පස්ථවූවාහු ද (ඔවුහු) නො පැණෙත්. ඔවුහු නමත් සිතිනුදු මා සිත දූතගන්නාහ. ඔවුහු ද මා මෙසේ හඳුනා ගන්නාහ: 'භවන්ති, මේ කුලපුත්ත බලව, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ම ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ව්‍යාකිණිව වෙසේය' යි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්‍යය අරඹන ලද. එය නො හැකුළුනේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් මුළු නුවුයේ ය. නාමකය සන්තිදුනේ ය. එහෙයින් ම දරට රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේ ය. එහෙයින් ම එකඟ වේ ය' යි. හේ ලොකයා ම අධිපති කොට අකුශ- ලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආනාමය පිරිවටයි මහණෙනි, මෙය ලොකාධිපත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

කතාමඤ්ච භික්කුවෙ ධම්මාබ්ජනෙය්‍යාං: ඉධ භික්කුවෙ භීතඤ්ච අරඤ්ඤගතො චා රුක්ඛමුලගතො චා සුඤ්ඤගාරගතො චා ඉති පටිසංචික්කති: ‘න බො පනාහං චිවරභෙදා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපානගෙදා - පෙ - න සෙනාසනගෙදා - පෙ - න ඉති භාචාභවගෙදා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච බෝද්ධ භනිතොණා ජාතියා ජරාමරණෙන¹ සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකොති දෙවනසොසෙහි උපායාසෙහි දුකොතිතොණා දුක්ඛ - පරෙතො. අපෙච්චාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතාකස්ස අනන්තාරියා පඤ්ඤායෙථා’ති. ස්වාභාවානො ගතචනා ධම්මො සංද්ධිතිකො අකාලිකො එතිපස්සිකො ඔපනයිකො² පච්චන්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤානීති. සන්ති බො පන මෙ සක්ඛමචාරී ජාතං පස්සං ට්ඨාන්ති. අහං වෙච බො පන ථවං ස්වාභාවානො ධම්මචිත්තෙය පබ්බජිතො සමානො කුසිතො විහරෙය්‍යං පමිනො, න මෙ නං අස්ස පතිරුපන්ති’. ඥා ඉති පටිසංචික්කති: ‘ආරද්ධං බො පන මෙ චීරියං ගවිස්සති අසලලීනා, උපට්ඨිතා සති අභමුච්චා, පස්සදො කායො අසාරදො, සමාහිතා චිත්තං එකගන්ති’. සො ධම්මං යෙව අභිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජ්හති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජ්හති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අභගාතං පරිහරති. ඉදං ට්‍රිච්චති භික්කුවෙ ධම්මාබ්ජනෙය්‍යාං. ඉමානි බො භික්කුවෙ තිණ්ඤි අබිපතෙය්‍යානීති.

41. නැව් ලොකේ රහෝ නාම පාපකමම පකුබ්බනෝ,
අත්තා තෙ පුරිස ජාතාති සම්මං වා යදි වා මුසා.
42. කල්‍යාණං චත භෝ සත්ඛි අත්තාතං අතිමඤ්ඤපි,
යො සත්තං අත්තති පාපං අත්තාතං පරිභුහපි.
43. පසුන්ති දෙවා ච නම්මානා ච ලොකස්මිං බාලං විසමං චරන්තා,
තස්මා හි අත්තාතිපකෝ³ සතො චරෙ ලොකාභිපො ච
තිපකො ච කුසි,
ධම්මාභිපො ච අනුධම්මචාරි ත භියති සම්මපරික්ඛමො මුති.
44. පසංගා මාරං අභිභුග්‍ය අත්තකං යො ච පුට්ඨි ජාතිබ්‍යං පට්ඨානවා,
ස¹ තාදිසො ලොකවිදු පුට්ඨෙට්ඨාසබ්බෙඤ්ඤ ධම්මෙඤ අත්තමයො මුතීති.

දෙවැනි වගකා වතුපිටි.

1. పర్యవేక్షణ

3 අනුබන්ධප්‍රකාශන - ඉන්ද්‍රිය

2. ବିପଦବାୟବିଚାର - ବିଷୟ.

4 ଚଷମା,

* စာအုပ်အုပ်စုများ

බිහිමි අංකයද සාරිප්පතනා - නිදිතං. හත්තකික මි

දහා දිවෙ ම රාජ්‍යභා - සබ්මැලාබ්වනගයාභා - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ධර්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ වතසෙනස්තට ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ ගුහ්‍යාභාරයට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම වතාහි චිවරහෙතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. පිණිඬපාත හෙතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි නො වෙමි. චෑලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් අවතීර්ණ වෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මඩනා ලදුයෙමි වෙමි. මේ හැම දුක් රැස අවසන් කිරීමෙන් පැණේ නම්, ඉතා මෑතව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාන්ද්‍රෂටක වූ අකාලික වූ 'එව බලව' යන විධානයට නිසි වූ උපනයනයට නිසි වූ නුවණැත්තන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දහසුහු වූ නවලොකොත්තර ධර්ම මොහොවට ප්‍රකාශ කරණ ලදී. මට සමාන බමසර ඇත්තාහු වෙත් ම ය. ඔහු මා දන්තාහු දක්තාහු වෙසෙත්. මම ද වතාහි මෙසේ ස්වාභ්‍යාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයෙමි ම කුසිත ව ප්‍රමත්ත ව වෙසෙමි නම්, එය මට නිසි නොවන්නේය'යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්‍යය පුරත ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුවේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් ම නුමුළා වූයේ ය. නාමකය සන්තිත. එහෙයින් ම දරව රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේය. එහෙයින් ම එකඟ වේය' යි. හෙතෙම ධර්ම ම අභිපතී කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය හැරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසුදු වූ ආත්මය පරිහරණය කරයි. මහණෙනි, මෙය ධර්මාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වතාහි ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙන යහ.

41. පවිකම් කරණුවහට ලොවහි රහසෙන් නම් නැත. පුරුෂය, නාගේ ආත්මය (හිත) එය සැබවෙක් ද, නැතහොත් මූසායෙක් දැයි දන්නේ යි.

42. යම් බදු වූ තෝ නමා කෙරෙහි ඇත්තාවූ ම පව නමාට සහවන්-තෙහි ද? පින්වත, තමා ඉක්මවා හඟනෙහි ද? මැනවෙක් වතාහි එකානන-යෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂය.

43. යම් හෙයෙනින් ලොවහි විෂම ලෙස හැසිරෙන්නා වූ බාලයා දෙවියෝ ද නථාගතවරු ද දකිත් ද එහෙයින් ම සිති ඇත්තාවූ ද තත්වැසි නුවණැත්තා වූ ද ධ්‍යාන කරණ සුලු වූ ද ධර්ම අනුව හැසිරෙන්නා වූ ද සත්‍යපරාක්‍රම ඇත්තාවූ ද යම් මහණෙක්

44. ප්‍රධන්වීර්‍යී ඇත්තේ මාරයා මැම අත්තකයා අභිභවනය කොට රහත් බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙළේ ද, අත්තාධිපති වූ ද ලොකාධිපති වූ ද ධර්මාධිපති වූ ද ලොකය දූතගත්තා වූ මනා නුවණැත්තා වූ එබඳු මුනි හෙම පියලු ප්‍රොභුමික ධර්මයන්හි තමමය නම් වූ නාෂණායෙන් තොර වූයේ ලොකය දූතගත්තේ නො පිරිහේ ය යි.

සතරවන දෙවදුත වේශයයි.

[5. චූලචගො]

[සාවනිනිදානං:]

3. 1. 5. 1.

41. නිණ්ණං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො භූලපුනො ඛුං පුඤ්ඤං පසවති, කතමෙසං නිණ්ණං: සද්ධාය භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො භූල-පුනො ඛුං පුඤ්ඤං පසවති. දෙය්‍යධම්මස්ස භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො භූලපුනො ඛුං පුඤ්ඤං පසවති. දකඛිණේය්‍යානං භික්ඛවෙ සමමුඛිභාවා සද්ධො භූලපුනො ඛුං පුඤ්ඤං පසවති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ නිණ්ණං සමමුඛිභාවා සද්ධො භූලපුනො ඛුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

3. 1. 5. 2.

42. තිති භික්ඛවෙ ඤානෙති සද්ධො පසනො වෙදිතබ්බො. කතමෙති තිති: සීලවනානං දස්සනකාමො හොති, සද්ධම්මං සොතුකාමො හොති, විගතමලමචේරෙත වෙතස්ස අගාරං අජ්ඣාචස්සති මුත්තාවාගො පයනපාණී වොස්සගාරතො යාවසොගො දුතසංමිභාගරතො. ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ඤානෙති සද්ධො පසනො වෙදිතබ්බොති.

45. දස්සනකාමො සීලවනං සද්ධම්මං සොතුමිච්ඡති,
විතෙය්‍ය¹මචේරමලං ස වෙ සද්ධොති චූචවතිති.

3. 1. 5. 3.

43. තයො'වෙ² භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං. කතමෙ තයො: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති 'ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො ධම්මං සුඤ්ඤාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ව හොති ධම්මපටිසංවෙදී ව. යො වෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ව ධම්මං සුඤ්ඤාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ව හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුන්ති.

[5. චූලවග්ගය]

[සංවාදනදායක:]

3. 1. 5. 1.

41. මහණෙනි, භූන් දෙනභූන්ගේ හමුබැවින් සද්දහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. කවර තිදෙනකුගේය යත්: මහණෙනි, සද්දහැ හමුබැවින් සද්දහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, දෙයධම් හමුබැවින් සද්දහැහි කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. මහණෙනි, දක්ෂිණාභියන්ගේ හමුබැවින් සද්දහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණ හමුබැවින් සද්දහැහි කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය.

3. 1. 5. 2.

42. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් පහන් වූ සද්දහැහියේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින් යත්: සිල්වතුන් දක්නා කැමැතියේ වෙයි, සදහම් අසනු කැමැතියේ වෙයි, චුහුටු න්‍යාග ඇත්තේ දීමෙහි දෙව් අත් ඇතියේ හැරපීමෙහි ඇලුනේ යදනට නිසිවූයේ දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ පහ වූ මසුරු මලින් යුත් සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් යුක්ත වූයේ පහන් වූ සද්දහැහියේ යි දත යුතුයි.

43. සිල්වතුන් දක්නට කැමැතියේ වේ ද, සදහම් අසන්නට කැමැති වේ ද, මසුරුමල දුරලා වෙසේ ද, හෝ එකාන්තයෙන් සද්දහැත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 3.

44. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණක් දක්නහු විසින් පරහට දහම් දෙසුමට නිසි ම වේ. කවර තුණෙක යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් වෙයි. පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙක් ධර්මය අසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙකුත් දහම් දෙසා නම්, යමෙකුත් දහම් අසා නම්, එ දෙදෙන අටුවා දන්නාහු ද පෙළදහම් දන්නාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණ දක්නහු විසින් පරහට දහම් දෙසනු නිසි මැ යි.

3. 1. 5. 4.

44. තිති භික්ඛවෙ සාතෙති කථා පච්චනනී¹ හොති. කතමෙති තිති: සො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී ච. සො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී ච. සො චෙව ධම්මං දෙසෙති, සො ච ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ච හොත්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ච. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ තිති සාතෙති කථා පච්චනනී¹ හොතිති.

3. 1. 5. 5.

45. තිණ්'මාති භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පරිසපඤ්ඤානාති. කතමාති තිණ්: දුතං භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. පබ්බජ්ඣා භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. මාතාපිතුනං² භික්ඛවෙ උපට්ඨානං පණ්ඩිතපඤ්ඤානං සප්පරිසපඤ්ඤානං. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ් පණ්ඩිතපඤ්ඤානාති සප්පරිසපඤ්ඤානාතිති.

46. සබ්බි දුතං උපඤ්ඤානං අභිංසා සඤ්ඤාමො දමො,
මාතාපිතුඋපට්ඨානං සත්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං.

47. සතං එතාති සාතාති යාති සෙවෙථ පණ්ඩිතො,
අරියො දසුනසම්පන්නො ස ලොකං භජතෙ සිවනති.

3. 1. 5. 6.

46. යං භික්ඛවෙ සීලවනො පබ්බජ්ඣා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා තිති සාතෙති බ්‍රහ්ම චුඤ්ඤං පසවන්ති. කතමෙති තිති: කායෙන වාචාය මනසා යං භික්ඛවෙ සීලවනො පබ්බජ්ඣා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා ඉමෙති තිති සාතෙති බ්‍රහ්ම චුඤ්ඤං පසවන්තිති.

3. 1. 5. 7.

47. තිණ්'මාති භික්ඛවෙ සංඝභාසු සංඝභාලකභිණාති. කතමාති තිණ්: උප්පාදො පඤ්ඤායති, වයො පඤ්ඤායති, ඩිග්භාසු අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ් සංඝභාසු සංඝභාලකභිණාතිති.

3. 1. 5. 8.

48. තිණ්'මාති භික්ඛවෙ අසංඝිතස්ස අසංඝිතලකභිණාති. කතමාති තිණ්: න උප්පාදො පඤ්ඤායති, න වයො පඤ්ඤායති, න ඩිග්භාසු අඤ්ඤාථතං පඤ්ඤායති. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ තිණ් අසංඝිතස්ස අසංඝිතලකභිණාතිති.

3. 1. 5. 4.

44. මහණෙනි, කරුණු තුනෙන් කථාව පවත්නී වෙයි. කවර තුනෙන් යන්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් දහම් අසා නම්, හෝ අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වේ. යමෙක් එදහම් දෙසා නම්, යමෙක් දහම් අසා නම්, යන දෙදෙන ම අටුවා දන්නේන් පෙළදහම් දන්නේන් වෙති. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනෙන් කථාව පවත්නී වේ යයි.

3. 1. 5. 5.

45. මහණෙනි, පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මේ කරුණු තුනෙනි. කවර තුනෙක යන්: මහණෙනි, දානය පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, පාවිද්ද පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, මවුපියඋවචන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද. මහණෙනි, මොහු නිදෙන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද්දහු සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද්දහු වෙති යි.

46. ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ඇති සන්පුරුෂයන්ගේ දානය ද අහිංසාව ද ගිලිසංයමය ද ඉන්ද්‍රියසංවරය ද මවුපිය උවචන ද යන මේ සන්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද වෙයි.

47. පණ්ඩිත තෙමේ සන්පුරුෂයන් චිත්‍රිබද වූ යම්බඳු මේ තුන් කරුණු සෙවුනේ නම්, දැනට සමපන්න වූ ඒ ආයතී තෙමේ දෙව්ලොව සෙවුනේ යි.

3. 1. 5. 6.

46. මහණෙනි, සිල්වත් පාවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියමිතයක් ඇසුරු කොට වෙසෙත් ද, එහි මිනිස්සු කරුණු තුනෙන් බොහෝ පින් ලබත්. කවර තුනෙන් යන්: කසින් ද, වචනයෙන් ද, සිතින් ද යි. මහණෙනි, සිල්වත් වූ පාවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියමිතයක් හෝ ඇසුරු කොට වසත් නම්, එහි මිනිස්සු මේ කරුණු තුනෙන් බොහෝ පින් ලබත්.

3. 1. 5. 7.

47. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සම්මායයෙන් සකස් කරන ලද්දහුගේ මේ සංකීර්ණ ලක්ෂණ තුනෙනි. කවර තුනෙක යන්: ඉපැදීම පැහැයයි, නැස්ම (බිඳීම) පැහැයයි, සිටියහුගේ වෙනස්වීම (නම් වූ ජරාව) පැහැයයි. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සම්මායයෙන් සකස් කරන ලද්දහුගේ මේ සංකීර්ණ ලක්ෂණ තුනයි.

3. 1. 5. 8.

48. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යයයන් විසින් නො සකස්නලෙහු (නිජාණයා) ගේ මේ අසංහත ලක්ෂණ තුනෙනි. කවර තුනෙක යන්: උපත් නොපැහැයයි, ව්‍යය නොපැහැයයි, සිටියහුගේ අභ්‍යවෘත්තිය (ජරාව) නො පැහැයයි. මහණෙනි, අසංසකාර (ධම්මයා)ගේ මේ අසංසකාර ලක්ෂණ තුනයි.

3. 1. 5. 9.

49. හිමවනනං භික්ඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සාය මහාසාලා නිහි වසිති වසිනති. කතමාහි නිහි:¹ සාබාපනාපලාසෙන වසිනති, තවපපටිකාය වසිනති, ථෙග්ගසාරෙන වසිනති. හිමවනනං භික්ඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සාය මහාසාලා ඉමාහි නිහි වසිති වසිනති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ සද්ධං කුලපතිං නිස්සාය අනෙතාජනො නිහි වසිති වසිති, කතමාහි නිහි: සද්ධාය වසිති, සීලෙන වසිති, පඤ්ඤාය වසිති. සද්ධං භික්ඛවෙ කුලපතිං නිස්සාය අනෙතාජනො ඉමාහි නිහි වසිති වසිති.

48. යථාපි පබ්බතො සෙලො අරඤ්ඤායමිං බ්‍රහ්මවනෙ,
තං රුක්ඛා උපනිස්සාය වසින්නො තෙ වනස්සති.²

49. තථෙව සීලසම්පන්නං සද්ධං කුලපතිං ඉධ,
උපනිස්සාය වසින්නති පුත්තදුරා ව බබ්බා,
අළුවා, ඤාතිසංඝා ව යෙ වස්ස අනුජීවිතො.

50. න්‍යාස්ස සීලවතො සීලං වාගං සුවරිතානි ව,
පස්සමානානුකුබ්බන්ති³ යෙ භවන්ති විවක්ඛණා.

51. ඉධ ධම්මං වරිච්ඡාන මග්ගං සුගතිගාමිනං,
නන්දිතො දෙවලොකස්මිං මොදන්ති කාමකාමිනොති.

3. 1. 5. 10.

50. නිහි භික්ඛවෙ ඤාතෙහි ආනප්පං කරණීයං. කතමෙහි නිහි: අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ආනප්පං කරණීයං. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ආනප්පං කරණීයං. උප්පන්නානං සාරිථිකානං වෛදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං⁴ බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසිතාය ආනප්පං කරණීයං. ඉමෙහි නිහි භික්ඛවෙ ඤාතෙහි ආනප්පං කරණීයං.

යනො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ආනප්පං කරොති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ආනප්පං කරොති, උප්පන්නානං සාරිථිකානං වෛදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරානං කට්ඨකානං අසානානං අමනාපානං පාණ්ඩරානං අභිවාසිතාය ආනප්පං කරොති, අයං චූළවති භික්ඛවෙ භික්ඛු ආතාපි නිප්පකො සතො සමමා දුක්ඛස්ස අනනකිරියායාති.

3. 1. 5. 11.

51. නිහි භික්ඛවෙ අබ්ගෙහි සමන්නාගතො මහාවොරො සන්ධිමි ජිහ්වති, නිලොපමි හරති, එකාගාරිකමි කරොති, පරිපඤ්චි නිට්ඨති. කතමෙහි නිහි: ඉධ භික්ඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිනො ව හොති, ගහනනිසිනො ව හොති, බලවනිසිනො ව හොති. කථංඤා භික්ඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාවොරො නදිවිදුග්ගං වා නිසිනො හොති, පබ්බතවිසමං වා. එවං බො භික්ඛවෙ මහාවොරො විසමනිසිනො හොති.

1. කතමෙහි නිහි - PTS. 2. වනප්පති - මජ්ඣ. 3. අනුමෙසං - මජ්ඣ.

4. නිප්පානං - සීල, අට්ඨකපා

3. 1. 5. 9.

49. මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහා වෘක්ෂයෝ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙත්. කවර තුණෙකින යත්: ශාඛායෙන් හා පත්‍ර සංඛ්‍යාත කොළපතරින් වැඩෙත්, පොතුපතරින් වැඩෙත්, එලයෙන් හා හරින් හා වැඩෙත්, මහණෙනි, හිමවත් පථිතරුපයා නිසා මහාවෘක්ෂයෝ මේ තුන් වැඩුමෙන් වැඩෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සෑදූහැති කුලදෙවුහු නිසා ඇතුළු දෙතේ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙයි. කවර තුණෙකින යත්: සෑදූහැයෙන් වැඩෙයි, ශීලයෙන් වැඩෙයි, ප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, සෑදූහැති කුලපතිහු නිසා ඇතුළු දෙතේ මේ තුන් වැඩුමින් වැඩෙයි.

48 තොගම් මහවෙනෙහි ගල්පථවෙක් යම්බදු වේ නම්, එය ඇසුරු කොට ගෙන ඒ වතදෙටු වෘක්ෂයෝ වැඩෙත්.

49. එපරිදි ම මෙහි සෑදූහැති සිල්වත් කුලදෙවුහු ඇසුරු කොට ගෙන අඹුදරුවෝ ද, බිණුහු ද, සහයෝ ද, නැ සමූහයෝ ද යම් අනුජීවිහු වෙත් නම්, ඔහු ද වැඩෙත්.

50. යම් විවක්ෂණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු ඒ සිල්වත්හුගේ ශීලය හා කායාගය හා සුවරිත හා දක්නාහු ඔහු අනුව ක්‍රියා කෙරෙත්.

51. මෙලොව සුගතිගාමී මාගීය වත කුසල් දහම් පුරු (කම්නඤ්ඤායෙන්) සතුටු වූවාහු පස්කම් සෑප කැමැත්තාහු දෙවලොව දී (විපාක මොදනායෙන්) සතුටු වෙත්.

3. 1. 5. 10.

50. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් විශ්ඤාන කට යුතුයි. කවර තුණෙකින යත්: නූපත් ලාමක අකුශල ධම්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස විශ්ඤාන කට යුතු. නූපත් කුශලධම්මයන්ගේ ඉපැත්ම පිණිස විශ්ඤාන කට යුතු. උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිව්හරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවත් ඉවසීම පිණිස විශ්ඤාන කටයුතුය.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් කොට මහණ නූපත් ලාමක අකුශලධම්මයන් නූපදනා පිණිස විශ්ඤාන කෙරේ ද, නූපත් කුශලධම්මයන් ඉපැත්ම පිණිස විශ්ඤාන කෙරේ ද, උපත් දුක් වූ තිවු වූ කකීශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිව්හරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවත් ඉවසීම පිණිස වැර කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ කෙලෙස් තවන විශ්ඤාන ඇත්තේ පාරිභාරික නුවණින් නුවණැත්තේ සමාති සමපන්න වූයේ මොනොවට දුක් තසහු පිණිස පිළිපත්තේ යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 11.

51. මහණෙනි, අඩු තුණෙකින් සමනාගත වූ මහසොර ගෘහසකි ද සිදුරේයි. වොලොගැණුම් ද කරණේයි. එක් ගෙයක් පැහැර ගැණුම් ද කරණේයි. කඩපලා සොරකමෙහි ද යෙදෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ලොවිහි මහසොර විෂමසමාන ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. වතලාහැබි ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ මහාවොරො ගහනනිසීතො හොති: ඉධ භික්කුවෙ මහාවොරො තිණ්ගහනං වා නිසීතො හොති රුකිනිගහනං වා ගෙඩං¹ වා පන වනසංඝිං. එවං බො භික්කුවෙ මහාවොරො ගහනනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ මහාවොරො බලවනිසීතො හොති: ඉධ භික්කුවෙ මහාවොරො රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිසීතො හොති තස්ස එවං හොති: සචෙ චං කොචි කිඤ්චි චකකිති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිසානතිති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසාස්ස රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණති. එවං බො භික්කුවෙ මහාවොරො බලවනිසීතො හොති. ඉමෙහි බො භික්කුවෙ තිති අසොති සමන්තාගතො මහාවොරො සංඛිප්ප ඡන්දති, නිලොපමප්ප භරති, ඒකාගාරිකමපි කරොති, පරිපණ්ඨි තිට්ඨති.

එවමෙව බො භික්කුවෙ තිති ධම්මෙති| සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවචේජා ච හොති සානුවචේජා² විඤ්ඤානං, බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි තිති: ඉධ භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ටිසමනිසීතො ච හොති, ගහනනිසීතො ච, බලවනිසීතො ච.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ටිසමනිසීතො හොති: ඉධ භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ටිසමෙන කායකමෙමන සමන්තාගතො හොති, ටිසමෙන චම්-කමෙමන සමන්තාගතො හොති, ටිසමෙන මනොකමෙමන සමන්තාගතො හොති. එවං බො භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ටිසමනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිසීතො හොති: ඉධ භික්කුවෙ පාපභික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, අත්තාගාතිකාය දිට්ඨියා සමන්තාගතො.³ එවං බො භික්කුවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිසීතො හොති.

කථංඤ්ච භික්කුවෙ පාපභික්ඛු බලවනිසීතො හොති: ඉධ භික්කුවෙ පාප-භික්ඛු රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිසීතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ චං කොචි කිඤ්චි චකකිති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණිසානතිති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, තාසාස්ස රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණ්ණති. එවං බො භික්කුවෙ පාපභික්ඛු බලවනිසීතො හොති. ඉමෙහි බො භික්කුවෙ තිති ධම්මෙති සමන්තාගතො පාපභික්ඛු බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවචේජා ච හොති, සානුවචේජා ච විඤ්ඤානං. බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවතිති.

වුලවගො පඤ්චමො.

✱

පඨමො පණ්ණාසකො සමන්තො.

1. රොධං වා - මජ්ඣං සූ. 2. සානුවචේජා ච - මජ්ඣං.

3. සමන්තාගතො හොති - මජ්ඣං.

† අසිගති-මජ්ඣං.

* තසසුද්දනං :- සමමුඛිකානන්ධසං - පවනති පණ්ණික සිලවං.

සංඛිකං පඤ්චකං තප්පං මහාවොරොකොකාදසාති.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් විසමනාත් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙලොවහි මහසොර නදී විදුහියක් හෝ පථින විෂම ස්ථානයක් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර විෂමස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මේ ලොවහි මහසොර තණ ලැහැබි හෝ රැක් ලැහැබි හෝ මහවන ලැහැබි හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මේ ලොවහි මහසොර රජතු හෝ රජමහආමනියන් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි 'ඉදින් කිසිවෙක් මට කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු ද රජමහආමනියෝ ද මාගේ දෙස් සහවා කරුණු කියන්නාහ'යි. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ දෙස් සහවා (ඔහුගේ නිදෙස්බවට) යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ අභිත තුණෙන් යුත් මහසොර ගාහසහි ද සිදුනෙයි, වොලො-ගාන්ම ද කරණෙයි, එක්ගෙයක් පාහැරගැණුම ද කරණෙයි. කඩපලා සොරකමිහි ද යෙදෙන්නෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දහම් තුණෙකින් යුත් ලාංකික හික්ම ගුණවිසින් සාල ගුණවිසින් තට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිතයෙක් ද නුවණැත්තන් විසින් දෙස් කියයුත්තෙක් ද වෙ යි. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර තුණෙකින් යත්: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේත්, ගහනස්ථාන ඇසුරු කෙළේත් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේත් වෙයි. මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි පවිටු මහණ විෂම වූ කායකම්යෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ චාත්කම්යෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ මනාකම්යෙන් යුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ අනන්‍යාහිකදුෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ මිසදිටු වේ නම්, මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ ගහන නිශ්ශ්‍රිත වේ.

මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ රජුන් හෝ රජමහආමනියන් ඇසුරු කෙළේ වේ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'ඉදින් මට කිසිවෙක් කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ මාගේ දෙස් සහවා යුක්ති බෙණෙත්. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහආමනියෝ හෝ ඔහුගේ දෙස් සහවා යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් යුත් පවිටු මහණ ගුණවිසින් සාල ගුණ විසින් තට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත-යෙක් ද නුවණැත්තවුන් විසින් ගැරහිය යුත්තෙක් ද වේ. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරේ යි.

පස්වන වූලවහියයි

පළමු පණස හිමි.

2. දුතියො පණ්ණසකො.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො]

3. 2. 1. 1.

[සාවකවිදුහං:]

1. අථ බො දෙව බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු උපසංකම්මා භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනියං කථං සාරාණියං² විතියා රෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණ භගවන්තං ඵතදවොචුං: 'මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමහා අකතකල්‍යාණා අකතකුසල්‍යා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු තො භවං ගොතමො, අනුසාසතු තො භවං ගොතමො, යං අමහාකං අස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබ්බායා'ති.

නග්ග භුලො බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා විසං¹ වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වඤ්ඤා අකතකල්‍යාණා අකතකුසල්‍යා අකතභීරුත්තාණා. උපනිශ්චිතී බො අයං බ්‍රාහ්මණ ලොකො ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන. ඵං උපනිශ්චිතො තෙ බො බ්‍රාහ්මණ ලොකො ජරාය ව්‍යාධිතා මරණෙන, යො ඉධ කායෙන සංයමො, වාචාය සංයමො, මනසා සංයමො, තං තස්ස පෙනස්ස තාණ්ඤච ලෙනඤච දීපඤච සරණඤච පරායණඤචාති.

1. උපනිශ්චිතී ජිවිතමප්පමාසු ජරාපනිතස්ස න සන්ති තාණා, ඵතං භයං මරණෙ පෙනමානො පුඤ්ඤාති කසිරුථ සුබ්බාවහාති.
2. යොධි කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙනසා, තං තස්ස පෙනස්ස සුබ්බාය හොති යං ජීවමානො පකරොති පුඤ්ඤානාති.

3. 2. 1. 2.

2. අථ බො දෙව බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා විසංවස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු -පෙ-ඵකමන්තං නිසින්නා බො තෙ බ්‍රාහ්මණ භගවන්තං ඵතදවොචුං: මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණ ජණ්ණො වුද්ධා මහලලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා විසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ වමහා අකතකල්‍යාණා අකතකුසල්‍යා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු තො භවං ගොතමො, අනුසාසතු තො භවං ගොතමො, යං අමහාකං අස්ස දීඝරත්තං භිතාය සුබ්බායාති.

2. දෙවන පණ්ණාසකය.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගීය]

3. 2. 1. 1

[සංවාදාන්තිදායක:]

1. එකමයෙහි ජරා ජීණ වයෝ වාදාදි දූෂිතප්‍ර භූත් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය විසි හැවිරිදි දෙබවුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියහුදු සිහි කටයුතු කළාට කොට නිමවා එක්ත්පස්ව හුන්හ. එක්ත්පස්ව හුන් ඒ බවුණෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: 'හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ජනාති ජරාජීණ වයෝවාදාදි දූෂිතප්‍ර භූත් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි බවුණු වමහ. ඒ අපිදු නොකරණ ලද කලණ දහම් ඇත්තමහ. නොකළ කුසල් ඇත්තමහ. නොකළ හසපරිත්‍රාණ ඇත්තමහ යමක් අපට බොහෝකල් හිතසුව පිණිස වේ නම්, හවන් ගෞතමයෝ අපට එම අවවාද කෙරෙත්වා හවන් ගෞතමයෝ අපට අනුශාසනා කෙරෙත්වා' යි.

බ්‍රාහ්මණයෙහි, සංඛ්‍ය, ගෙමි ජරාජීණ වුවහු ම ය. වයසින් වැඩි සිටියහු ම ය. දූෂිතප්‍ර වුවහු ම ය. භූත්වයක් ඉක්ම සිටියහු ම ය. පැසිම් වියට පැමිණියහු ම ය. උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වුවහු ම ය. ඒ නෙපි නොකළ කලණදම් ඇත්තහු ය. නොකළ කුසල් ඇත්තහු ය. නොකළ හසපරිත්‍රාණ ඇත්තහු ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මේ ලෝවාසි ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු චරණය විසිනුදු (ඒ ඒ අපසාටට) එළවනු ඇති. බ්‍රාහ්මණයෙහි, ලොකයා මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු චරණය විසිනුදු එළවනු ලබන්ම, මෙලොවදී කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචිතයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට රක්‍ෂාසාධන ද නිලීයනසාධන (නාසෙන භාන) ද ප්‍රතික්‍ෂාසාධන (දිපයා) ද කරණ ද පරයණ (පිහිටිම) ද වේ.

1. ජීවිතය චරණය කර පවුණුවහු ලබයි. ආයුපය අප්‍ර පවයි. ජරායෙන් ගණයන ලද්දහුට රක්‍ෂාසාධනයෝ නැත. චරණයෙහි ලා මේ බිය දක්නේ සුව එළවන පින් කරන්නේ ය.

2. කසින් වෙවසි වචනයෙන් වෙවසි නොහොත් සිතින් වෙවසි යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජිවත්වනුයේ යම් පිණක් කෙරේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට සුව පිණිස වේ.

3. 2. 1. 2

2. එකල්හි ජරාජීණ වයෝ වාදාදි දූෂිතප්‍ර භූත්වයක් පැනගිය පැසිම්-වයසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි දෙබවුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එක්ත්පස්ව හුන් ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ජරාජීණ වයෝවාදාදි දූෂිතප්‍ර භූත් වයස් පැනගිය පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය-විසිහැවිරිදි බවුණුමහ. ඒ අපිදු නොකළ කලණදහම් ඇත්තමහ. නොකළ කුසල් ඇත්තමහ. නොකළ හසපරිත්‍රාණ ඇත්තමහ. යමක් අපට බොහෝ කලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අවවාද කරණ සේක්වා. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අනුශාසනා කරණ සේක්වා.

නංයා භූමිම බ්‍රාහ්මණ ජිණ්ණා වුද්ධා මහලලකා අභිගතා වයො අනුප්පනනා ජිසං වයසසතිකා ජාතියා. තෙ වන් අකතකලාණා අකතභූසලා අකතභිථුනාණා. ආදිතො බො අයං බ්‍රාහ්මණා ලොකො ජරය ව්‍යාධිනා මරණෙන. එවං ආදිතො බො බ්‍රාහ්මණා ලොකෙ ජරය ව්‍යාධිනා මරණෙන යො ඉධ කායෙන සඤ්ඤමො, වාචාය සඤ්ඤමො, මනසා සඤ්ඤමො. තං නංයා පෙනස්ස තාණං ච ලෙභංඤ්ඤ උපංඤ්ඤ සරණංඤ්ඤ පරයණංඤ්ඤාති.

3. ආදිතනසමිං අගාරසමිං යං නිගරති භාජනං,
තං නංයා හොති අත්ථාය නො ව යං තත්ථ ඛයන්ති.
4. එවං ආදිපිනො¹ ලොකො ජරය මරණෙන ව,
තිගරෙථෙව දුතෙන දින්නං හොති සුනිහටං.²
5. යො'ධ කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද වෙනසා,
තං නංයා පෙනස්ස සුඛාය හොති යං ජිවමානො පකරොති පුඤ්ඤානි.

3. 2. 1. 3.

3. අථ බො අඤ්ඤාපරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසසිකම්. උප-සසිකම්මො භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො හො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: සඤ්චිකො ධම්මො 'සඤ්චිකො ධම්මො'ති හො ගොතමි වුවිති, තිත්තාවතා නු බො හො ගොතමි සඤ්චිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එභිපසසිකො ඔපනතිකො³ පච්චන්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

රතො බො බ්‍රාහ්මණ, රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යා-බ්‍යාධායපි චෙනෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, චෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. රුගෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යා-බ්‍යාධායපි චෙනෙති, න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, න චෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති, එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකො ධම්මො හොති -පෙ- දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දෙසෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. චෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. දෙසෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. න චෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. එවමපි බො බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකො ධම්මො හොති -පෙ- මුළොහා බො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, පරව්‍යාබ්‍යාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. චෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති, ඤොගෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති, න පරව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. න උභයව්‍යාබ්‍යාධායපි චෙනෙති. න චෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. එවං බො බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එභිපසසිකො ඔපනතිකො පච්චන්තං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අභිකක්කන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු අජ්ජතගෙහ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති

1. ආදිතො බො-මජ්ඣං - එවං ආදිතොකො - හො. 2. සුනිහටං - මජ්ඣං - සො. PTS
3. ඔපනතිකො - මජ්ඣං.

සැබව, බ්‍රාහ්මණයෙහි, තෙපි ජරජ්ණවුනු, වයොවාද්ධවුනු, මහලුවුනු, ගතවයස් ඇතියනු, පාසිම්මියට ද පැමිණියනු, උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි වුනු ම ය. ඒ තෙපිදු නොකල කලණදහම ඇත්තනු ය, නොකල කුසල් ඇත්තනු ය, නොකල භයපරිත්‍රාණ ඇත්තනු ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මේ ලොකය ජරව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ඇවිල ගන්නා ලද්දේ ය. බ්‍රාහ්මණයෙහි, මෙසේ ජරව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලොකය ඇවිල ගනුන් ම මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් මතසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, එය පරලොව ගිය ඔහුට ආරක්‍ෂාසථාන ද නිලියනසථාන ද ප්‍රතිෂ්ඨාසථාන ද ශරණසථාන ද පරායණසථාන ද වේ යි.

3. ගෙය ඇවිලගත් කල්හි යම් බදුනක් බැහැර කෙරේ ද, එය ගෙහිම ඔහුට වැඩ පිණිස වෙයි. යම් බදුනෙක් එහි දූවේ නම්, එය වැඩ පිණිස නො වෙයි.

4. මෙසේ ජරව විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝවැසි භාත්පසින් ඇවිල ගන්නා ලද්දේ ය. දීමෙන් ම බැහැර කරගන්නේ ය. දෙක ලද්ද මොනොවට තෙරණ ලද්දේ වේ.

5. මෙහි කසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලින් වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතීන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජීවත් වනුයේ යම් පිත්තක් කරයි ද එය පරලොව ගිය ඔහුට සුව පිණිස වේ යි.

3. 2. 1. 3

3 එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලබ්‍රයේ ය. ඵලබ්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධම්ම සාංදූෂටිකය, ධම්ම සාංදූෂටිකය' යි කියනු ලැබේ. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙහින් ධම්ම සාංදූෂටික වේ ද? අකාලික වේ ද? 'එව, බලව' යන විධියට සුදුසු වේ ද? උපතයනාභී වේ ද? නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි 'ලා දහසුතු වේ ද?' යි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් ඇලුනේ රුගයෙන් මැඩුනේ රුගයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ, නමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි, මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූ දුක්දෙමිතස් විදියි. රාගය ප්‍රභත වූ කල්හි ආතම පිඩාව පිණිස නොම සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස නොම සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස නොම සිතයි. වෛතසික දුක්දෙමිතස් නොවිදියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වේ. ... බ්‍රාහ්මණය, දොෂයෙන් දූෂිත වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආතමපිඩා පිණිස ද සිතයි. ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි, මාතසික දුක්දෙමිතස් විදියි. දොෂය ප්‍රභත වත් ම ආතමපිඩාව පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස නො සිතයි. මාතසික දුක් දෙමිතස් නො විදියි ... බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුළු වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආතමපිඩාව පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මාතසික දුක්දෙමිතස් ද විදියි. මොහය ප්‍රභතවත් ම ආතමපිඩාව පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට ... පිඩා පිණිස ද ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මාතසික වූ දුක්දෙමිතස් නො විදියි බමුණ, මෙසේ වනාහි ධම්ම සාංදූෂටික වෙයි. කල් නොයවා විපාක දෙන්නේ වේ. 'එව බලව' යන විධියට සුදුසු වේ. උපතයනාභී වේ. නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි ඵලවා දත යුතු වේ යයි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා දරණයේත්වා යි.

3. 2. 1. 4.

4. අථ ඛො අසුඤ්ඤානෙර බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුප-
සංඛිනමි -පෙ- එකච්ඡන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො
භගවන්තං එතද්දෙවොච සංඤ්චිකිකො ධම්මෙව සංඤ්චිකිකො ධම්මොති හො
ගොතම චූචිති, නිත්තාථවා භු ඛො හො ගොතම සංඤ්චිකිකො ධම්මො හොති
අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති

රහොතා ඛො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තවා-
බාධායමි චෙතෙති, පරවාබාධායමි චෙතෙති, උභයවාබාධායමි චෙතෙති.
මෙතසිකමි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති රුගෙ පටිණේ තෙවන්තවා-
බාධායමි චෙතෙති, න පරවාබාධායමි චෙතෙති, න උභයවාබාධායමි
චෙතෙති. න මෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

රහොතා ඛො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන
දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති, රුගෙ
පටිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න
මනසා දුච්චරිතං චරති. රහොතා ඛො බ්‍රාහ්මණ රුගෙන අභිභූතො පරියාදි-
න්නො අත්තත්ථමි යථාභූතං නපපජානාති, පරත්ථමි යථාභූතං නප-
ජානාති, උභයත්ථමි යථාභූතං නපපජානාති. රුගෙ පටිණේ අත්තත්ථමි
යථාභූතං පජානාති, පරත්ථමි යථාභූතං පජානාති, උභයත්ථමි යථාභූතං
පජානාති. එවමි ඛො බ්‍රාහ්මණ සංඤ්චිකිකො ධම්මො හොති -පෙ-

දුට්ඨො ඛො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන -පෙ- මුළුභා ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන
අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො අත්තවාබාධායමි චෙතෙති, පරවාබාධායමි
-පෙ- උභයවාබාධායමි චෙතෙති, මෙතසිකමි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-
වෙදෙති. මොහෙ පටිණේ තෙවන්තවාබාධායමි චෙතෙති, න පරවාබාධායමි
චෙතෙති, න උභයවාබාධායමි චෙතෙති. න මෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං
පටිසංවෙදෙති.

මුළුභා ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවින්නො කායෙන
දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. මොහෙ
පටිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න මනසා
දුච්චරිතං චරති. මුළුභා ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදි-
න්නො අත්තත්ථමි යථාභූතං නපපජානාති. පරත්ථමි පෙ- උභයත්ථමි
යථාභූතං නපපජානාති. මොහෙ පටිණේ අත්තත්ථමි යථාභූතං පජානාති,
පරත්ථමි -පෙ- උභයත්ථමි යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ
සංඤ්චිකිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එතිපසසිකො ඔපනසිකො පච්චන්තං
වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවාං ගොතමො ධාරෙහු
අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 4.

1. එකල්හි එක්තරා බමුණු පිරිවැස්සෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු පිරිවැස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධම්ම සාංදෘඪිකය, ධම්ම සාංදෘඪිකය'යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙ- නින් ධම්ම සාංදෘඪික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපසසික වේ ද, ඔපහසික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් සියසතන්හි ලා දහ යුතු වේ දැ'යි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දෙමනස් විදියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම තමහට පිඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මානසික දුක් දෙමනස් නො ම විදියි.

බ්‍රාහ්මණය, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කසිත් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිහිත් දුසිරිත් කරයි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම කසිත් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිහිත් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, රුගයෙන් අනුරක්‍ෂා වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරුචය ද ... උභයාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. රුගය ප්‍රතිණ වත් ම ආත්මාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් දූතගණියි. පරුචය ද ... උභයාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් දූතගණියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ද ධම්ම සාංදෘඪික වෙයි. ...

බ්‍රාහ්මණය, දොමයෙන් දැමව වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුසු වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමා- හට ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දෙමනස් විදියි. මොහය ප්‍රතිණවත් ම තමහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික දුක් දෙමනස් නොම විදියි.

බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මුසු වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කසිත් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කරයි. සිහිත් දුසිරිත් කරයි. මොහය ප්‍රතිණ වත් ම කසිත් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... වචසිත් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, මොහයෙන් මුසු වූයේ මෙකා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. පරුචය ද ... උභයාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් නො දනියි. මොහය ප්‍රතිණ වත් ම ආත්මාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් දූතගණියි. පරුචය ද ... උභයාචය ද තත්වු පරිද්දෙන් දූතගණියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ධම්ම සාංදෘඪික ද අකාලික ද එහිපසසික ද ඔපහසික ද නුවණැත්තන් විසින් හමන් සතන්හි ලා දහයුත්තේ ද වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව් ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 5.

5. අථ බො ඡාත්‍රස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි -පෙ- එකමෙතං නිසිනො බො ඡාත්‍රස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතද්වොච: 'සඤ්චිකං නිබ්බාණං සඤ්චිකං නිබ්බාණන්ති' හො ගොතමි චුච්චති. නිත්තාවතා හු බො හො ගොතමි සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එතිපසස්සිකං ඔපනයිකං පච්චතං චෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතිති?

රතො බො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරිසාදිතනවිතො අත්තව්‍යා-
බාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති.
වෙනසිකමිපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. රාගෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යා-
බාධායපි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංචෙදෙති. එවා බො* බ්‍රාහ්මණ
සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති.

දුට්ඨො බො බ්‍රාහ්මණ දෙසෙන -පෙ- මුද්දො බො උපාධිං වොගෙන
අභිභූතො පරිසාදිතනවිතො අත්තව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, පරව්‍යාබාධායපි
වෙනෙති, උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති. වෙනසිකමිපි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං-
චෙදෙති. වොගෙ පතිණෙ තෙවත්තව්‍යාබාධාය පි වෙනෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි
වෙනෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි වෙනෙති, න වෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං
පටිසංචෙදෙති. එවා බො* බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති.

යකො ච බො අයං බ්‍රාහ්මණ අත්තවසෙසං රාගකකියං පටිසංචෙදෙති,
අත්තවසෙසං දෙසකකියං පටිසංචෙදෙති, අත්තවසෙසං මොහකකියං පටිසං-
චෙදෙති. එවා බො බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං
එතිපසස්සිකං ඔපනයිකං පච්චතං චෙදිතබ්බං විඤ්ඤාතිති.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසිකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අප්පකගෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 6.

6. අථ බො අඤ්ඤාතරො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි
-පෙ- එකමෙතං නිසිනො බො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවතං එතද්-
වොච: 'සුතං මෙනං හො ගොතමි පුබ්බිකාතං බ්‍රාහ්මණතං වුද්ධාතං මහල-
කාතං ආචරියපාචරියාතං භාසමානාතං: '1පුබ්බසසුදං අයං ලොකො
අවිචිමඤ්ඤා චුට්ඨො† හොති මනුස්සෙති, භුක්කුට්ඨමපාතිකා ගාමනිගමරු-
ජ්ඣාතිකො'ති. කො හු බො හො ගොතමි හෙතු, කො පච්චයො යෙනෙතරිති
මනුස්සාතං බියො හොති, නහුත්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති,
නිගමාපි අතිගමා හොන්ති, නගරාපි අතගරා හොන්ති, ජනපදපි අප්පකපද
හොන්ති'ති.

1. පුබ්බසසුදං - මජ්ඣං.

* එවමෙ බො - මජ්ඣං. † දුට්ඨො අනෙසි - මජ්ඣං.

3. 2. 1. 5.

5. එකල්හි ජාත්‍රසේනාණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පස්ව හුන් ජාත්‍රසේනාණී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය: හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, 'නිච්ඡාණය සාංදූෂටිකය: නිච්ඡාණය සාංදූෂටිකය' යි කියනු ලැබේ හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් නිච්ඡාණය සාංදූෂටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එනිපසික වේ ද, ඔපතයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් හමන් සතන්හි ලා දහසුතු වේදැ'යි.

බමුණ, රුහසෙන් ඇලුනේ රුහසෙන් මැදුනේ, රුහසෙන් ගත් සිත්-ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි ... දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිනස් ද විදියි. රුහස ප්‍රතිණ වන් ම තමාට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි, දෙපසට පිඩා පිණිස ද නො සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිනස් ද නො විදියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදූෂටික වේ.

බමුණ, දොමසයෝ දවමට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහසෙන් මුස වූයේ මොහසෙන් මැදුනේ මොහසෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ තමාට පිඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස ද සිතයි. වෛතසික දුක් දෙමිනස් ද විදියි. බමුණ, දොමස ප්‍රතිණ වන් ම. මොහස ප්‍රතිණ වන් ම තමාට පිඩා පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට පිඩා පිණිස නො සිතයි. දෙපසට ම පිඩා පිණිස නො සිතයි. වෛතසික වූ දුක් දෙමිනස් නො විදියි. බමුණ, මෙසේත් නිච්ඡාණය සාංදූෂටික වේ.

බමුණ, යම් නැතෙක පටන් කොට මෙ තෙමේ නිරවශෙෂයෙන් රුහසය (සංකාරාත නිච්ඡාණය) ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, නිරවශෙෂයෙන් දොමසය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, නිරවශෙෂයෙන් මොහසය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වහාහි නිච්ඡාණය සාංදූෂටික වෙයි, අකාලික වෙයි, එනිපසික වෙයි, ඔපතයික වෙයි, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දහසුතු වේ යි.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 6

6. එකල්හි එක්තරා මහසල්කුල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පස්සක හුන් බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය: 'හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, 'පෙර වහාහි මේ ලොකය මිනිසුන් විසින් අවිච්ඡය සේ තිරතුරු පිරුණේ වෙයි. ගම් නිසම්ගම් රජදහන්හු (කුකුළකු විසින් පියහසරින් යා හැකි පමණ නුදුරෙහි වූ පියසි ඇති බැවින්) කුකුළට සමපාතික වූහ' යි. පෙර විසූ වෘද්ධවූ මහලු වූ ආවාසී ප්‍රාචායී වූ බණන බමුණන් අතින් මවිසින් අසනලදි' යි.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙනින් දැන් මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනී බවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු නොගම් වේ නම්, නියම්ගමුදු නො නියම්ගම් වේ නම්, නුවර නො නුවර වේ නම්, දහවු නොදහවු වේ නම්, එයට හෙතු කවර? එයට ප්‍රත්‍යය කවර'යි විමාලේ ය.

එතරති බ්‍රාහ්මණ මිත්‍රස්සා අධිමමරාගරතනා විසමලොභානිභුතා මිච්ඡා-
ධම්මපරෙතා තෙ අධිමමරාගරතනා විසමලොභානිභුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා
නිණ්ණාති සත්ථාති ගහෙභා අඤ්ඤමඤ්ඤා¹ ඡවිතා වොරොපෙනති. තෙන බහු
මිත්‍රස්සා කාලං කරොනති. අයමිච්ඡි බො බ්‍රාහ්මණ හෙභු, අයං පච්චිසො
සෙනෙතරති මිත්‍රස්සානං බයො හොති, නනුභතං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා
හොනති, තිගමාපි අතිගමා හොනති, නගරාපි අනගරා හොනති, ජනපදාපි
අජනපදා හොනති.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ එතරති මිත්‍රස්සා අධිමමරාගරතනා විසමලොභානි-
භුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා තෙසං අධිමමරාගරතනානං විසමලොභානිභුතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං දෙවො න සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. තෙන
දුබ්බිකං හොති දුස්සස්සං සෙනට්ඨිකං සලාකාට්ඨිකං. තෙන බහු මිත්‍රස්සා
කාලං කරොනති. අයමිච්ඡි බො බ්‍රාහ්මණ හෙභු, අයං පච්චිසො සෙනෙතරති
මිත්‍රස්සානං බයො හොති, නනුභතං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොනති,
තිගමාපි -පෙ- ජනපදාපි අජනපදා හොනති.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ එතරති මිත්‍රස්සා අධිමමරාගරතනා විසමලොභානි-
භුතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා තෙසං අධිමමරාගරතනානං විසමලොභානිභුතානං
මිච්ඡාධම්මපරෙතානං සත්ථා වාලෙ මිත්‍රස්සා ඔස්සජ්ඣති.² තෙන බහු
මිත්‍රස්සා කාලං කරොනති. අයමිච්ඡි බො බ්‍රාහ්මණ හෙභු, අයං පච්චිසො
සෙනෙතරති මිත්‍රස්සානං බයො හොති, නනුභතං පඤ්ඤායති, ගාමාපි
අගාමා හොනති, තිගමාපි අතිගමා හොනති, නගරාපි අනගරා හොනති,
ජනපදාපි අජනපදා හොනති.

අභිකක්කනං හො ගොනම -පෙ- උපාසකං මං හමං ගොතමො ධාරෙභු
අජනපදෙහ පාණ්ඩුපෙනං සිරණං ගතනති.

3. 2. 1. 7.

7. අථ බො වච්ඡගොතෙනා පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි
-පෙ- එකමන්තං නිසිනොනා බො වච්ඡගොතෙනා පරිබ්බාජකො භගවන්තං
එතද්දවොච: 'සුතං මෙ තං හො ගොනම' සමිණො ගොතමො එවමාන: මයාමෙව
දුතං දුතබ්බං, නාඤ්ඤාසං දුතං දුතබ්බං, මයාමෙව සාවකානං දුතං
දුතබ්බං, නාඤ්ඤාසං සාවකානං දුතං දුතබ්බං, මයාමෙව දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාසං දින්නං මහපථලං, මයාමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාසං සාවකානං දින්නං මහපථලනති.'

1. අඤ්ඤමඤ්ඤාසං - සබ්බත්ථ

2. අමිත්‍රස්සා ඔස්සජ්ඣති - මජ්ඣං.

බමුණ, මෙකල වතාහි මනුෂ්‍යයෝ අධම්මරුගයෙන් රන් වූවාහු විෂම-
 ලොභයෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධම්මරුගයෙන් රන් වූ විෂම-
 ලොභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔහු නිසංකූ සාත් ගෙන
 උදාත් දිවි තොර කෙරෙත්. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කල්ලිය කෙරෙත්.
 යම් හෙයෙනින් මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් මේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ
 නම්, ගමුදු නොගම් මේ නම්, නියමිගමුදු නොනියමිගම් මේ නම්, නුවර දු
 නොනුවර මේ නම්, දහවුදු නොදහවු මේ නම්, මේ ද එයට හෙතු වෙයි. මේ
 එයට ප්‍රත්‍යය මේ.

වැලිද බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධම්මරුගයෙන් රන් වූවාහු, විෂමලොභ-
 යෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධම්මරුගයෙන් රන් වූ විෂම-
 ලොභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට මෙයය මැනවින් වැඩි
 දහර නොපවත්වයි. එයින් දුර්භික්‍ෂ වෙයි. ගසායෝ විෂමපාති වෙති.
 සෙනටසිකා නම් ගසායෙරුගය වෙයි. වජ්‍රල ධාතෘය ඉරවු ම වෙයි. එයින්
 බොහෝ මිනිස්සු කල්ලිය කෙරෙති බමුණ, යම් හෙයෙනින් මෙකල මිනිසුන්-
 ගේ අඩුවෙක් මේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු නොගම් මේ නම්,
 නියමි ගමුදු දහවුදු නොදහවු මේ නම්, මේ ද එයට හෙතු වෙයි. මේ ද එයට
 ප්‍රත්‍යය මේ.

වැලිද බමුණ, මෙකල මිනිස්සු අධම්මරුගයෙන් රන්වූවාහු, විෂමලොභයෙන්
 මැඩුනාහු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධම්මරුගයෙන් රන් වූ විෂම-
 ලොභයෙන් මැඩුනු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට යසායෝ සැඩයකුන්
 මුදු හරිති. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කල්ලිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙනින්
 මෙකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් මේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගමුදු
 නොගම් මේ නම්, නියමිගමුදු නොනියමිගම් මේ නම්, නුවර දු නොනුවර මේ
 නම්, දහවුදු නොදහවු මේ නම්, මේ ද එයට හෙතු වේ. මේ ද එයට
 ප්‍රත්‍යය මේ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ
 අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උච්ඡවකු කොට මා දරණ
 සේක්වා' යි.

3. 2. 1. 7.

7. එකල්හි වච්ඡගොතන පිරිවෑප් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
 එළඹගේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් වච්ඡගොතන පිරිවෑප් භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලදි: 'ග්‍රමණ
 ගෞතමයෝ මෙසේ කියති'යි. "මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්තට දන් නො
 දිය යුතුය. මාගේ ම සම්මතට දන් දිය යුතුය. අනුන්ගේ සම්මතට දන්
 නො දිය යුතු ය. මට ම දුන් දෑය මහත්ඵලය. අන්තට දුන් දෑය මහත්ඵල
 නො වෙයි. මාගේ ම සම්මතට දුන් දෑය මහත්ඵල ය. අන් සම්මතට දුන්
 දෑය මහත්ඵල නො වේ" යි.

යෙ තෙ හො ගොතම ඵ්චමාහංසු: සමණො ගොතමො ඵ්චමාහ: 'මය්හමෙව දුතං දුතබ්බං, තාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං -පෙ- මය්හමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං, තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථලනි, කචිචි තෙ භොතො ගොතමස්ස චුත්තවාදිනෝ?' න ච භවන්තං ගොතමං අභුතෙන අබ්භාවිකින්නි? ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොන්නි? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපානො ගාරස්සං ණං ආගමින්නි? අනබ්භතකාතුකාමා හි මයං භවන්තං ගොතම'නි.

යෙ තෙ වච්ඡ ඵ්චමාහංසු: 'සමණො ගොතමො ඵ්චමාහ: මය්හමෙව දුතං දුතබ්බං -පෙ- තාඤ්ඤසං සාවකානං දින්නං මහපථල'නි, න මෙ තෙ චුත්තවාදිනො, අබ්භාවිකින්නි ච පන මං¹ තෙ අසතා අභුතෙන. යො බො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපනටිකො. කතමෙසං තිණ්ණං: දුයකස්ස පුඤ්ඤන්තරායකරො හොති, පටිග්ගාහකානං ලාභන්තරායකරො හොති. පුබ්බෙව බො පනස්ස අන්තා බතො ච හොති උපහතො ච. යො බො වච්ඡ පරං දුතං දදන්නං වාරෙති, සො ඉමෙසං තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපනටි-කො.

අහං බො පන වච්ඡ ඵ්චං වදාමි: 'යෙපි තෙ වන්දනිකාය වා ඔලිගලෙඤ වා පාණො, නත්‍රපි යො ථාලිධොවනං වා සරාවධොවනං වා ඡබ්බෙති, යෙ තත්ථ පාණො, තෙ තෙන යාපෙනතු'ති. තතො නිදනමපහං වච්ඡ පුඤ්ඤස්ස ආගමං වදාමි. කො පන වාදෙ මනුස්සභුතෙ. අපි වාහං වච්ඡ සීලවතො දින්නං මහපථලං වදාමි, තො තථා දුස්සීලෙ.² සො ච හොති, පඤ්චබ්ගවිපපටිණො පඤ්චබ්ගසමන්තාගතො, කතමාති පඤ්චබ්ගාති පටිණාති හොන්නි: කාමච්ඡද්දෙ පටිණො හොති, ව්‍යාපාදෙ පටිණො හොති, ජිතමිදං පටිණං හොති. උද්ධවචකුක්කුචං පටිණං හොති, ටිට්ඨිච්ඡා පටිණං හොති. ඉමාති පඤ්චබ්ගාති පටිණාති හොන්නි.

කතමෙහි පඤ්චබ්ගෙහි සමන්තාගතො හොති: අසෙකෙඛන සීලකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන සමාභිකිකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන පඤ්ඤකිකිකිකින සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙඛන විමුත්තිකිකි-කෙඛන සමන්තාගතො හොති. අසෙකෙඛන විමුත්තිඤ්ඤදස්සනකිකිකිකින සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි පඤ්චබ්ගෙහි සමන්තාගතො හොති. ඉති පඤ්චබ්ගවිපපටිණෙ පඤ්චබ්ගසමන්තාගතෙ දින්නං මහපථලං වදාමිති.

6. ඉති කණ්ණාසු සෙනාසු රොහිණීසු හරිසු වා,
කමමාසාසු සරූපාසු ගොසු පාරෙවතාසු වා.

7. යාසු කාසු ටි³ ඵතාසු දන්තො ජායති පුබ්ගවො,
ධොරයොතා බලසම්පන්නො කල්‍යාණජවතිකකමො.⁴

8. තමෙව භාරෙ සුඤ්ඤානි තාස්ස වණ්ණං පරිකිකරෙ,
ඵ්චමෙව මනුස්සෙසු යසම් කසමිඤ්ච ජායියෙ.

9. බතනියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙස්සෙ සුද්දෙ වණ්ඩාලපුකකුසෙ,
යාසු කාසු ටි ඵතාසු දන්තො ජායති සුබ්බතො.

1. ච පන මං අසතා - මජ්ඣ. 2. දුස්සීලස්ස - මජ්ඣ.

3. යාසු කාසු වා - මජ්ඣ. 4. කල්‍යාණජවතිකකමො - සීල.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, ‘ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති. ‘මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්හට දන් නො දිය යුතු ය. ... මාගේ ම සම්මතයට දුන් දෑය මහත්ඵල වෙයි. අන් සම්මතයට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වෙති’ යි. ‘කිසිකිසි? ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ වදාරණ ලද්දක් කියන්නාහු වෙත් ද, හවන් ගෞතමයන් වහන්සේට අභූතයෙන් අභ්‍යාව්‍යාන නො කෙරෙත් ද? කියුවාට පිළිකියු කියද්ද? කිසියම් සහෙතුක වූ වාදනුපාතයක් ගාරභිය යුතු නැතට නො ඒ ද? අපි වනාහි හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ අභ්‍යාව්‍යාන නො කරනු කැමැත්තම්හ”යි.

වන්සය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, “ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති: මට ම දන් දිය යුතුය. ... අන් සම්මතයට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වෙති”යි. ඔහු මා පිළිබඳ කියන ලද්දක් කියන්නාහු නො වෙති. ඔහු අසත්‍ය වූ අභූතයෙන් මට අභ්‍යාව්‍යාන කෙරෙත්. ව්‍යසය, යමෙක් දන් දෙන පරහු වළඟා නම්, හේ තිදෙනකුට අනතුරුකර වෙයි, තිදෙනකුට කඩපලා (මංපහරණ) සොර වෙයි. කවර තුන් දෙනකුටය යත්: දෑයකයාගේ පිණට අතහැරූ කරත්තේ වෙයි, ප්‍රතිශ්‍රාහකයන්ගේ ලාභයට අතහැරූ කරත්තේ වෙයි, කාල ම ඔහුගේ ආත්මය සාල ගුණ ඇත්තෙක් නසා ලී ගුණ ඇත්තෙක් වෙයි. ව්‍යසය, යමෙක් දන් දෙන මෙරමා වළඟා නම් හේ මේ තුන්දෙනාහට අනතුරුකර වෙයි. මේ තුන්දෙනාහට කඩපලා සොර වෙයි.

ව්‍යසය, මම වැලිත් මෙසේ කියමි: ගම්පවළෙක හෝ මොළෙක හෝ යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම්, එහිදු යමෙක් සැළිදෙවුන් දිය හෝ වළං දෙවුන් දිය හෝ “එහි යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු එයින් යපෙන්ව” යි දමා නම්, ඒ හෙතු කොට ගෙන ද ව්‍යසය පුණ්‍යයාගේ ආගමනය මම කියමි. මනුෂ්‍ය වුවකු කෙරෙහි කියනු නිම! ව්‍යසය, එතෙකුදු වුව, සිල්වත්තට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි මම කියමි. දුශ්ශීලයාහට දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ සිල්වත්ත තෙමේ ද ප්‍රභත පඤ්චාබ්‍යාන ඇතියේ සම්මානන පඤ්චාබ්‍යාන ඇතියේ වෙයි. කවර පසහෙක් ප්‍රභත වේද යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රභත වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රභත වෙයි. පිනම්භ්‍රිය ප්‍රභත වෙයි උග්ඛවකුක්කුච්චය ප්‍රභත වෙයි. විචිතිච්ඡාට ප්‍රභත වෙයි. මේ පඤ්චාබ්‍යානෝ ප්‍රභත වෙත්.

කවර පසහෙකින් සම්මානන වේ ද! “අශෛෂ ශීලසංකප්පයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛෂ සමාධිසංකප්පයෙන් යුක්ත වෙයි අශෛෂ ප්‍රඥසංකප්පයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛෂ විමුක්තිසංකප්පයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛෂ විමුක්තිඥානදර්ශනසංකප්පයෙන් යුක්ත වෙයි. මේ පසහින් යුක්ත වෙයි. මෙසේ ප්‍රභත වූ අභිගපසක් ඇති අභිග පසෙකින් යුක්ත වුවහු කෙරෙහි දෙන ලද දෑය මහත්ඵල ය යි කියමි.

6. මෙසේ කළ වූත් සුදු වූත් රතු වූත් පලාවන් වූත් විභවණ් වූත් තම වස්සන් හා සමාන රූ ඇත්තා වූත් කොබෝවන් පාහැනි වූත් දෙනුන් කෙරෙහි දෑයි.

7. තෙල යම් කිසි දෙන කෙනකුන් අතුරෙහි දැමූහු ධුරවහනයට යොග්‍ය වූ බලසම්පන්න වූ කලණ ජවයෙන් යන වාහනයක් උපදනේ වේ ද.

8-9. ඔහු ම භාග්‍යවතුන්ගේ ලා යොදත්. ඔහුගේ වර්ණය එළවා නො බලත්. එසෙයින් ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසි කුලජාතයෙක = ක්‍රියා වේව යි, බ්‍රාහ්මණ වේව යි, වෛශ්‍ය වේව යි, ශුද්‍ර වේව යි, සැඩල් පුරුස්සූ වේව යි තෙල යම් කිසි කුලයෙක දැමූහු මනා වුන ඇති.

10. දහමිති සිව් පිල් සපත් සැබව බණන පාසයෙහි ලා සලස්සින් ඇති පාසු දූ මරණ ඇති බලිසර පිරිපුන් කළ.

11. බහා නැගූ කෙලෙස් බර ඇති එහෙයින් ම (කායාදි විවේකයෙන්) විසංසුකන වූ කළ මගනිස ඇති ආසුට නැති (පදනුසකකාදි) දහමුත්තේ පර තෙර පත් කෙලෙස් විසින් නො ගෙණ පිරිනිවි රහතෙක් උපදනේ ද.

12. එම අතින් සංඛ්‍යාත ක්ෂෙත්‍රයෙහි දක්ෂණව විපුල වේ. කෙන නො දන්නා දුෂ්ප්‍රාඥ වූ කෙත් විනිස නො ඇසූ බාලයෝ

13. බැහැර නවසත් කෙරෙහි දන් දෙති. බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා නො කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් සත්ප්‍රාඥ වූ සිර සමමන වූ බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා කෙරෙත් ද.

14. උත්තේ ශ්‍රද්ධාව සුගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හටගත් මුල් ඇති ව පිහිටියා වෙයි ඒ පණ්ණිතයෝ දෙව්ලොව ද යෙත්. මෙලොව උසස් කුලෙහි හෝ උපදිත්. ක්‍රමයෙන් නිව්‍යාණය පසක් කෙරෙත්.

3. 2. 1. 8.

8. එකල්හි නිකණ්ණ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සදහ ... එකත් පසෙක හුන් නිකණ්ණ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ම ගුණ වණයි. “මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ. මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තාහ” කියායි.

“බමුණ, කෙසේ හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්ද” යි. “හටත් ගෞතමයන් වහන්ස, වෙලොවහි බමුණු මවු පසිනුදු පියපසිනුදු දෙපසින් මොනොවට උපන්නේ වේ. පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ සත්වන මහමුතු පුග නෙක් ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරණ ලද්දේ නිසා නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදුරන්තේ වේ ද, මනත්‍ර දරන්නේ වේ ද, නිසංකූ කෙටුනගායන සහිත වූ ගිණ්ණාතිරුකති සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති, ත්‍රිවේදයේ පරතෙරව ගියේ වේ ද, පදපාඨ හදුරන්තේ වාසකරණ දන්නේත් වේ ද, විත කඩවාද ගායනායෙහි දු මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි දු සමුප්පණ්ණාදි වේ ද, හදන් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ බ්‍රාහ්මණයකු ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තකු කොට පණවත්ය” යි.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ අත්පරිද්දෙකින් ත්‍රිවිද්‍ය ඇති බමුණා පණවත්. ආයතීම්තයෙහි අත්පරිද්දෙකින් ම ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ. හටත් ගෞතමයන් වහන්ස, නිපරිද් ආයතීම්තයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තේ වේ ද? හටත් ගෞතමයන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් ආයතීම්තයෙහි ත්‍රිවිද්‍ය ඇත්තෙක් වේ ද, එපරිදි මට බමිදෙනා කරණසේක් තම මැනවි. බමුණ, එසේ තම අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. පින්වතුන් වහන්ස, එසේ ය යි, නිකණ්ණ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්මි ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ නිකත්‍රි විවිදේවච කාමෙහි විවිද්වි අකුසලෙහි ධමෙමති සම්බකකං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකම්මාරුතං චූපසමා අජ්ඣාතනං සමපසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අම්මාරං සමාඛිජං පිතිසුඛං දුතියං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතිසං ච විරුගා උපෙකකකො ච විහරති සතො ච සමපජාතො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආවිකකිනන්: උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරිති, තතියං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛස්ස ච පහාණා දුකකස්ස ච පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙවනස්සාතං අත්ථගමා අදුකකං අසුඛං උපෙකකාසතිපාරිසුද්ධිං චතුර්ථං ඝාතං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො ඵලං සමාහිතො විතො පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතභගණේ විගතූපකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාස විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අතෙකම්මිතං පුබ්බෙ- නිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදු: ඵකම්පි ජාතීං දොම්පි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චම්පි ජාතියො දසම්පි ජාතියො විසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චතාරිසම්පි ජාතියො පඤ්ඤසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අතෙකෙපි සංචට්ටකපෙප අතෙකෙපි විචට්ටකපෙප අතෙකෙපි සංචට්ටිවට්ටකපෙප. අමුත්‍රාසිං ඵවන්නාමො, ඵවඤ්ඤාතො, ඵවංචණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛදුකකපටි- සංවෙදී ඵවමාසුපරිඤ්ඤො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං,¹ නත්‍රාපාසිං ඵවන්නාමො ඵවඤ්ඤාතො ඵවංචණේණා ඵවමාහාරෙ ඵවංසුඛදුකකපටිසං- වෙදී ඵවමාසුපරිඤ්ඤො. සො තතො චුතො ඉටුපපතොති. ඉති සාකාරං සඋදෙදසං අතෙකම්මිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අභිගතා භොති, අමිජ්ජා විහතා, මිජ්ජා උපපන්නා, තමො විතතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්පමන්නස්ස ආතාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො.

සො ඵලං සමාහිතො විතො පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අතභගණේ විගතූ- පකතිලෙසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තාතං චුත්‍රපපාතඤ්ඤාස විතතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත චගත්‍රතා විසුද්ධත අතිකකන්තමානුසකෙන සතො පස්සති ඵවමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. ඉමෙ චත භොතො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, වට් -පෙ- මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, අරියාතං උපවාදකා මිච්ඡාද්ධිකා මිච්ඡාද්ධිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුගතීං විනිපාතං තීරයං උපපන්නා ඉමෙ චා පත භොතො සත්තා කායසුචරි- තෙන සමන්නාගතා වට් -පෙ- මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියාතං අනුපවාදකා සමමාද්ධිකා සමමාද්ධිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙත චගත්‍රතා විසුද්ධත අතිකකන්තමානුසකෙන සතො පස්සති ඵවමාතෙ උපපජ්ජමාතෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. අයමස්ස දුතියා මිජ්ජා අභිගතා භොති, අමිජ්ජා විහතා, මිජ්ජා උපපන්නා, තමො විතතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අප්ප- මන්නස්ස ආතාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො.

1. උදපාදිං - මජ්ඣ.

බමුණ, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම, අකුහලධම්මයන් ගෙන් වෙන්ව ම විනයී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි, විනයීවිවාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි මනා පැහැදීම ඇති විනයයාගේ එකඟබව වූ විනයී රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ, ප්‍රීතිහුගේ ද විරගයෙන් උපෙක්ෂා ද ඇත්තේ සිති ද ඇත්තේ සමයක් ප්‍රඥ ද ඇත්තේ වෙසේ. කසිත් සුඛයත් විදුන්නේය. ආයතියෝ 'උපෙක්ෂා ඇත්තේ සමාතිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තේය'යි යම් ඒ ප්‍රභූලකු කියත් නම්, ඒ නාතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලම සොම්නස් දොමිතස් දෙදෙනාගේ අය්‍යාබලයෙන් දුක් නැති සුව නැති උපෙක්ෂාසංඛි පරිශුද්ධි ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පව්‍රහ වූ කල්හි කෙලෙස් අබ්‍යන්තර රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපකොලය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල දන්තා නුවණ පිණිස සිත එළවයි. හේ තත්වාදරුම් පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුණකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතළිසකුදු ජාති පණසකුදු ජාති සියකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියක්දහසකුදු තොසෙක් සංවච්ඡිකල්පයනුදු තොසෙක් විවච්ඡිකල්පයනුදු තොසෙක් සංවච්ඡිවිච්ඡිකල්පයනුදු සිහි කෙරෙයි: අසෝ තැන මෙතම් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙසේ ගොත් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙ බඳු අහර ඇත්තෙයිමි වීම්. මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනසුල්ලෙයිමි වීම්. මෙ බඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙයිමි වීම්. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්මි. එහිදු මෙ බඳු නම් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ගොත් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු ආහාර ඇත්තෙයිමි මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනෙයිමි මෙ බඳු ආයු පයභින්න ඇත්තෙයිමි වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්මි'යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ තත්වාදරුම් පෙරවිසූ කදපිට්‍රිවෙල සිහි කෙරේ. මෙසේ ඔහු විසින් ප්‍රථම විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද. විද්‍යාව උපත මොහොතිකාරය නසන ලද. ආලෝකය උපත. අප්‍රමතන වූ කෙලෙස් තවන වියතිය ඇත්තා වූ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයු සිතාතිව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

ගෙනෙම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයභිවදන වූ කල්හි අබ්‍යන්තර රහිත වූ කල්හි උපකොලය දුරු වූ කල්හි මාද වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලීමට පත් වූ කල්හි සත්ඛියන්ගේ ව්‍යුති-උපපතතිඝ්‍රනය පිණිස සිත එළවයි. හෙ තෙමේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් නිත වූත් ප්‍රණිත වූත් සුවණ්ණ වූත් දුමණ්ණ වූත් මනා ගති ඇති දුගති නැති සත්ඛියන් දන්නේය, එකැතියෙන් මේ හවත් සත්ඛියෝ කායදුගචරිතයෙන් සමණිත වූවාහු වාග්දුගචරිතයෙන් සමණිත වූවාහු මනොදුගචරිතයෙන් සමණිත වූවාහු ආයතියනට උපමාද කරන්නාහු මිසදිවු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදූෂටි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයෙහි උපන්නාහු වෙති. මේ හවත් සත්ඛියෝ වතාහි කායසුවරිතයෙන් සමණිත වූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් සමණිත වූවාහු මනාසුවරිතයෙන් සමණිත වූවාහු ආයතියනට උපමාද නො කළාහු සමයන්දූෂටි ඇත්තාහු සමයන්දූෂටි කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඒ සත්ඛියන් කාබුත් මරණින් මතු සොදරු ගති ඇති සමාධිලෝකයට පිළිසද විසින් පැමිණෙති දන්නේ ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් නිත වූත් ප්‍රණිත වූත් සුවණ්ණ වූත් දුමණ්ණ වූත් මනා ගති ඇති, දුගති ඇති, කම් වූ පරිදි පරලොව යන සත්ඛියන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවෙනි විද්‍යාව ලද. අවිද්‍යාව නසන ලද විද්‍යාව උපත. මොහොර නසනලද. ආලෝකය උපත. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇති ව වසන්තක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

සො ඵලං සමාගිගො චිත්තො පරිසුද්ධො පරියොදානො අනාබ්ධො විගහු-
පකකිලෙසො මුද්දානො කමමතිංස ධිවො ආනෙඤ්ජපපතො ආසවානං
බයඤ්ඤාය විතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති,
අයං දුක්ඛානුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති
-පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවානි
යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං
ආසවනිරෝධොති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිති පටිපදාති යථාභූතං
පජානාති. නසො ඵලං ජානතො ඵලං පසාදො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති,
භවාසවාපි විතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති, විමුක්තසම්මං
විමුක්තමිති ඤාණං ගොති. බිණං ජාති, චුඤ්ඤං මුග්ගවර්ජයං, කතං කරණීයං,
නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අසිගතා හොති,
අවිජ්ජා විතතා, විජ්ජා උපපන්නා, තමො ටිගතො, ආලොකො උපපන්නො.
යථා තං අපමානසං ආතාපිතො පභිතභතසං විචරතොති.

15. අනුච්චාවචසීලස්ස නිපකස්ස ච කාසිතො,
විතං යස්ස වසිභූතං එකගං සුසමාසිතං.
16. තං වෙ තමොනුදං චිරං තෙවිජ්ජං මච්චුහාසිතං,
ගිතං දෙවමනුස්සාතං ආහු සබ්බප්පහාසිතං.
17. තිභි විජ්ජාති සම්පන්නං අසමමුද්‍රව්භාරිතං,
මුග්ගං අනතිසාරීරං තං තමස්සන්ති ගොතමං.
18. පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති¹ සග්ගාපායං ච පස්සති,
අපො ජාතිකකයං පතොතො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුති.
19. ඵතාති තිභි විජ්ජාති තෙවිජ්ජො ගොති බ්‍රාහ්මණො,
තමගං වදාමි තෙවිජ්ජං තාඤ්ඤං ලභිතලාපනනති.

ඵලං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො ගොතිති.

අඤ්ඤාථා හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණාතං තෙවිජ්ජො, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස
විනයෙ තෙවිජ්ජො ගොති. ඉංද්‍රියං ච පන හො ගොතමි අරියස්ස විනයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණාතං තෙවිජ්ජො කලං නාග්ගති සොළසිං.

අභිකකන්තං හො ගොතමි, අභිකකන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං
ලං නලං ගොතමො ධාරෙභු අජ්ජතතො පාඤ්ඤතො සරණංගතනති.

1. 'වෙදි' ඉතිපි පාසො

හෙ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයච්ඡෙදන වූ කල්හි අභිගණ රහිත වූ කල්හි උපකෙලන දුරු වූ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්මණය වූ කල්හි සිටිකල්හි නොසැලීමට පත් කල්හි ආසුවක්ෂයඥනය පිණිස සිත එළුවයි. හෙ 'මේ දකැ'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය 'මේ දුඛසමුදය'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය, 'මේ දුඛනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය 'මේ දුඛනිරෝධගාමි ප්‍රතිපත්'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය 'මොහු ආසුවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසුවසමුදය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරෝධගාමිනි පටිපදා' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දන්නා වූ ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිද මිදෙයි. භවාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි අභිද්‍යාසුවයෙහිද සිත මිදෙයි. මිදනු කල්හි 'සිත මිදතො' යි (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා) ඥනය වේ. ජාතිය ස්පීණ විය. මහබ්බසර වැස නිමවන ලදී. සිවුමහින් සොළොස් වැදූරුම් කරණ කරණ ලදී. 'මේ පොඩකකරණියභාවය පිණිස අත්මාගී භාවතායෙක් නැතැ'යි දන්නේය. ඔහු විසින් මේ නෙවන විද්‍යාව ලද. අභිද්‍යාව නසන ලද මොහුරු නසන ලද. ආලෝකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් නවන වැර ඇති නිමන් කෙරේ මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තකුහට වන්නාක් සෙයින්.

15 (විසිතුරු බවට නොපත්, එකතින්) වැඩුනු සිල් ඇති ප්‍රඥවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු යමකුගේ සිත වසී වූයේ ද, එකත වූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ ද,

16. එකාග්‍රතයෙන් මොහුරු දුරු කළ කෙලෙස් නවන වැර ඇති මරණය දුර ලී දෙවිමිනිසුනට හිත වූ සියලු කෙලෙස් ප්‍රභත කළ කුහු භුමිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි (බුද්ධාදි ආයතීයෝ) කියත්.

17. භුමිද්‍යායෙන් සමස්ත වූ නො මුළු වූ විහරණ ඇති අනර්ම සිරුර දරණ ඒ ගෙනම බුදුරජන් (දෙවිමිනිස්සු) නෙදිති.

18. යමෙක් පෙර විසූ කදපරපුර දන්නේ වේ ද, සංගීය හා අපාය දක්නේ වේ ද, වැලිත් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන වැස නිමවූයේ සිද්ධිමනවණන් මුනි වූයේ ජාතික්ෂයට පැමිණියේ ද,

19. ඒ බමුණු තෙල භුමිද්‍යායෙන් ත්‍රේවිද්‍යා වේ. මම ඔහු භුමිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි කියමි. අනුන් නියු බස් මතු වන අතෙකකු ත්‍රේවිද්‍යා යි නො කියමි.

බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ආයතීවනයෙහි භුමිද්‍යා ඇත්තේ වෙයි. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, අනායාසාරයෙකින් බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රේවිද්‍යා වෙයි. ආයතීවනයෙහි වනාහි අත්පරිද්දෙකින් ත්‍රේවිද්‍යා වෙයි. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ආයතීවනයෙහි මේ ත්‍රේවිද්‍යා බ්‍රාහ්මණයා හට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රේවිද්‍යා තෙමේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ වෙයි.

භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ඉකලී. භවත් ගෙනමයන් වහන්ස, ඉකලී. භවත් ගෙනමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් ගත් සරණය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වයි.

3. 2. 1. 9

9. අථ ඛො ජාණ්ණස්සොඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතා භගවතා සද්ධං - පෙ- එකමන්තං නිසිනොතා ඛො ජාණ්ණස්සොඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: යස්සස්ස භො ගොතම යඤ්ඤාදා වා සද්ධං වා ථාප්‍රිපාකො වා දෙය්‍යධම්මං වා තෙව්ජේරුසු බ්‍රාහ්මණෙරුසු දානං දදෙය්‍යාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණං තෙව්ජරං පඤ්ඤාපෙන්නති? ඉධ පන භො ගොතම¹ බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො භොති මානිකො ච පිනිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහායුගා, අකම්මොතා අනුපකක්කුධො ජාතිවාදෙන, අඤ්ඤායකො මන්තධරො නිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤාකෙට්ඨානං සාකාරප්පභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමිහාපුරිසලක්කිණේසු අනවයොති. එවං ඛො භො ගොතම බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණං තෙව්ජරං පඤ්ඤාපෙන්නති.

අඤ්ඤාථා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණං තෙව්ජරං පඤ්ඤාපෙන්නති, අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙව්ජේරා භොතිති. යථාකථං පන භො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙව්ජේරා භොති? සාධු මෙ භවං ගොතවො නථා ධම්මං දෙසෙහු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙව්ජේරා භොතිති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාති - පෙ- භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භිහවු විවිචෙච්ච කාමෙහි - පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ විනොත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතු- පකම්මෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො² පුබ්බනිවාසා- නුස්සනිඤ්ඤාය විතනං අභිනින්නාවෙති: සො අනෙකපිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො - පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බනිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අධිගතා භොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමන්තස්ස ආභාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ විනොත පරිසුද්ධෙ පරියොදානෙ අනභිගණේ විගතු- පකම්මෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුතුප- පානඤ්ඤාය විතනං අභිනින්නාවෙති. සො දිබ්බෙන වක්ඛුතා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන - පෙ- යථාකම්මිපගෙ සන්නෙ පජානාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අධිගතා භොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමන්තස්ස ආභාපිතො පභිතත්තස්ස විහරතො.

1. ඛො පන ගොතම - මජ්ඣං.

2. ආනෙජ්ජපතෙත්ත - සීමු

3. 2. 1. 9.

9 එකල්හි ජාත්‍යසෙසාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ ... ජිකත් පසෙක හුන් ජාත්‍යසෙසාණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හෙල සැළ කෙළේය. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්කුණේ වනාහි යඥයෙක් හෝ මහකබ්බෙක් හෝ මුළු බ්‍රහ්මණ් හෝ (සෙසු) දෙයධර්මයෙක් හෝ වේ නම් හෙවෙද්ද, බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය. (කිසාසි)

බමුණ, කි හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ හෙවෙද්ද, බ්‍රාහ්මණයා පණවන් දැයි? හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවහි බ්‍රාහ්මණ මුට්ඨිය දෙපසින් සුජාතයෙක් මේ ද, සන්වන මහමුහුසුන තෙක් පිරිසිදු මුට්ඨය (ආච්ඡාදන) ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරණ ලද්දේ වේ ද, උපකතාසා නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදාරන්නෝ වෙදමනු දරන්නෝ තිසර්ව කෙටුන (ඡන්දෙලකාර) ශාස්ත්‍ර සහිත වූ අක්‍ෂර ප්‍රහෙද සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවෙදයෙහි පරහෝ ගියේ මේ ද, පද හදාරන්නෝ ව්‍යාකරණ දන්නෝ මේ ද, ලොකාසය (විනය) ශාස්ත්‍රයෙහිද මහා පුරුෂලක්‍ෂණයෙහි (අනුකව) පිරිපුන් දැනුම් ඇත්තේ මේ ද, හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ වනාහි බමුණෝ හෙවෙද්ද, බ්‍රාහ්මණයා පණවන්.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ හෙවෙද්ද, බ්‍රාහ්මණයා අන් පරිද්දෙකින් පණවති. ආයතීන්තයෙහි වනාහි හෙවෙද්දයා අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයතීන්තයෙහි හෙවෙද්දයා කෙසේ නම් මේ ද? යම් පරිද්දෙකින් ආයතීන්තයෙහි හෙවෙද්දයා වේ නම්, එසේ හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ මට දනම් දෙසනසේක් නම් මොන වාදය. එසේ වී නම් බමුණ, අසව, ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදාළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, අප සත්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ව ... සිටුවන දහාන උපයා වෙසෙයි.

හෙ මෙසේ සමාතිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රායෝද්දන වූ කල්හි අබ්‍යන්තරික වූ කල්හි උපහෙලයෙන් පහව ගිය කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මොග්‍ය වූ කල්හි සමාන කල්හි නොසැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කදපරපුර දන්නා නුවණ පිණිස සිත වෙසෙසින් නමයි. හේ තන් වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිති කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන්වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කදපරපුර සිති කෙරෙයි. ඔහු විසින් මේ ප්‍රථම විද්‍යාව ලබන ලදී. අවිද්‍යාව නසන ලදී. විද්‍යාව උපත. මොහදුර නසන ලදී. ආලෝකය උපත. නොපමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙසු සිත් ඇති ව වසන්තක්ඛව වන්තාක් සෙසිති.

හේ මෙසේ සමාතිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රායෝද්දන වූ කල්හි අබ්‍යන්තරික වූ කල්හි පහ වූ උපහෙලය ඇති කල්හි මාද වූ කල්හි කම්මිත වූ කල්හි සමාන කල්හි නොසැලෙන බවට පත් වූ කල්හි සත්තයන්ගේ ව්‍යුති උපපන්නා ඥානය පිණිස සිත වෙසෙසින් නමයි. හේ පිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සත්තයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදී, අවිද්‍යාව නසන ලදී, විද්‍යාව උපත. මොහදුර නැසුනේය. ආලෝකය උපන්නේ ය. නොපමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙසු සිත් ඇතිව වසන්තක්ඛව වන්තාක් සෙසිති.

සො එවං සමාහිතො විහතො පරිසුද්ධො පරියොදනො අනඛණ්ණො උගතු-
පකතිලෙසෙ මුදුනුනෙ කම්මනීයෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජප්පකො ආසවානං
බයඤ්ඤාය විහතං අභිනිත්තාමෙති සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති.
-පෙ- අයං දුක්ඛනිර්දේශනාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති
යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං ආසවනිර්දේශනාමිති පටිපදාති යථාභූතං
පජානාති. තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි විහතං. විමුච්චති,
භවාසවාපි විහතං. විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විහතං. විමුච්චති. විමුත්තසම්මං
විමුත්තමිති ඤ්ඤාං හොති. ඛිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අබිගතා හොති,
අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා
තං අප්පමිත්තස්ස ආතාපිතො පතිත්තතස්ස විහරතොති.

20. යො සිලබ්බකසම්පන්නො පතිත්තතො සමාහිතො,
විහතං යස්ස වසිභූතං එකග්ගං සුසමාහිතං.

21. පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති¹ සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අපො ජාතිනායං පනෙතා අභිඤ්ඤා වොසිහො මුති.

22. එකාහි තිති විජ්ජාහි තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමං වදාමි තෙවිජ්ජං නාඤ්ඤං ලපිතලාපනන්ති

එවං බො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතිති.

අඤ්ඤාථා හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො. අඤ්ඤාථා ව පත අරියස්ස
විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ව හො ගොතමි අරියස්ස විනයෙ
තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කලං නාග්ගති සොළසිං.

අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි අභිකක්ඛන්තං හො ගොතමි -පෙ- අජ්ජනග්ගො
පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 10

10. අථ බො සංඛාරවෝ බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඛතමි-පෙ-
එකමන්තං නිසින්නො බො සංඛාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතද්දවොච.
මයමස්සු හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණා නාම, යඤ්ඤං යජාමපි, යජාපෙමපි, තත්තු
හො ගොතමි යො වෙච යජති, යො ච යජාපෙති, සබ්බෙ තෙ අනෙකසාරි-
රිකං පුඤ්ඤාපට්ඨදං² පටිපන්නා හොන්ති යදිදං යඤ්ඤාධිකරණං, යො පනායං
හො ගොතමි යස්ස චා තස්ස චා කුලා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො
එකමිත්තානං දමෙති, එකමිත්තානං සමෙති, එකමිත්තානං පරිනිබ්බාපෙති,
එවමස්සායං එකසාරිරිකං පුඤ්ඤාපට්ඨදං පටිපන්නො හොති යදිදං පබ්බජ්ජාධි-
කරණන්ති.

1. වෙදි - සිමු - මජ්ඣං - සි 1. PTS

2. පුඤ්ඤාපට්ඨදං - මජ්ඣං,

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඝීවදන වූ කල්හි අභිඥාන රහිත වූ කල්හි පන වූ උපහෙලන ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්බුගල වූ කල්හි සිරි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි ආසුචක්ඛයඤානය පිණිස වෙසෙසින් සිත එළවයි. හේ ‘මේ දුකා’යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. ... “මේ දුඃඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්” යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. ‘මේ ආසුචයෝ’ යි තත් වූ පරිදි දන්නේය ... “මේ ආසුචනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්” යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුචයෙහිද මිදෙයි. භවාසුචයෙහිද සිත මිදෙයි. අපිඤ්ඤාසුචයෙහිද සිත මිදෙයි. (සිත) මිදුනු කල්හි මිදුනේය යන ඥානය වේ. ජාතිය ක්ෂීණ විය. බහිර වාස නිව්වන ලදී. කරුණි කරුණ ලදී, “මේ කදසතනිත් අනෙක් කදසතනිත් නැතැ” යි දන්නේය. මේ තෙවන විද්‍යාව ඔහු විසින් ලබන ලදී. විද්‍යාව උපත මොහුරු නැසුනේය, ආලෝකය උපන්නේය, නො පමා වූ කෙලෙස් නවන වැර ඇත්තා වූ නිව්වනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තනුට වන්නාක් සෙයිනි.

20. යමෙක් ගිලවුනෙයන් සමානිත වූයේ ද, නිවන් පිණිස මෙහෙයු රින් ඇත්තේ වේ ද, සමාධිගත සිත් ඇත්තේ වේ ද, යම්කුලේ සිත විසිය වෑවේ ද, එකඟවූයේ ද, මොනොටට අරමුණෙහි පිහිටියේ වේ ද-

21. යමෙක් පුච්චිතිවාසය දන්නේ වේ ද, සංගීයන් අපායන් දක්නේ වේ ද, වැලින් ජාතියාසට පැමිණියේ විශිෂ්ටඤානයෙන් දැන වාස නිව්වූයේ ක්ෂීණාසුච මුනි වේ ද-

22. තෙල ත්‍රිවිද්‍යයෙන් ඒ ක්ෂීණාසුච බ්‍රාහ්මණ ත්‍රෙවිද්‍යා වෙයි. මම ඔහු ත්‍රෙවිද්‍යා යි කියමි. අනුන් කිසු බස් මතු වන අනෙකකු (ත්‍රෙවිද්‍යා යි) නො කියමි යි.

බමුණ, මෙසේ වනාහි ආයාචිතයෙහි ත්‍රෙවිද්‍යා වෙ යි. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, බමුණන්ගේ ත්‍රෙවිද්‍යා අත් පරිද්දෙකින් වේ. ආයාචිතයෙහි වනාහි ත්‍රෙවිද්‍යා අත් පරිද්දෙකින් වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ආයාචිතයෙහි ත්‍රෙවිද්‍යාහට බ්‍රාහ්මණයන්ගේ ත්‍රෙවිද්‍යා සොළොස් වන කලාවටත් නො අගනේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකල්ය. අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උච්ඤ්ඤා කොට මො දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 10.

10. එකල්හි සඛගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එකත්පසෙක හුන් සඛගාරව බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙලේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණ වූ අපි වනාහි යාග කරන්නමෝ ද යාග කරවන්නමෝ ද වමිග. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතුරෙන් යමෙක් යාග කෙරේ ද, යමෙකුත් යාග කරවා ද, එහැම යම් මේ යාගය කරුණු කොට ගෙන නොසෙක් සිරුරු වහලින් උපන් පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියකට පිළිපත්තාහු වෙති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මේ පුරාපයෙක් යම් ම කුලගෙයෙකින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට ගියේ වේ ද හේ (තමාගේ ඉපදියදමන වශයෙන්) එකාතමයක් ම දිව්‍යය කරන්නේ ය. එකාතමයක් ම භමනය කරන්නේය. එකාතමයක් ම පිරි-නිව්වන්නේය. මෙසේ ම තෙමේ මේ පැවිද්ද හෙතු කොට ගෙන එකශාරීරික වූ පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි.

හෙත භි බ්‍රාහ්මණ, තං ඤාදාදවෙත් පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං ඤාදාදාසි බ්‍රාහ්මණ ඉධ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසඤ්චුදො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ද අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරම් සත්ථා දෙවිමුත්තස්සාතං බ්‍රුදො හගවා, සො එවමාහ: එථාසං ඤාතො, අයං පටිපද, යථා පටිපන්නො අහං අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පට්ටදෙමි, එථ නුමොපි තථා පටිපජ්ජාමි, යථා පටිපන්නා නුමොපි අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමාහි. ඉති අයං වෙච්ඡ සත්ථා ධම්මං දදෙසති, පරෙ ච තථානාය පටිපජ්ජන්ති. තාති ඛො පහ භොහති අනෙකානිපි සභාති අනෙකානිපි සහස්සාති අනෙකානිපි සතසහස්සාති.

තං කිං ඤාදාසි බ්‍රාහ්මණ, ඉච්චායං එවං සන්නෙ එකසාරිකා වා පුඤ්ඤ-පටිපද, භොති අනෙකසාරිකා වා, යද්දිං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති? ඉච්චායම්පි¹ ඛො ගොතමි, එවං සන්නෙ අනෙකසාරිකා පුඤ්ඤපටිපද භොති, යද්දිං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති.

එවං දුන්නො ආයස්මි ආනන්දෙ සඬහාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දවන්නං පටිපද්ධතං කතමා පටිපද, ඛමිති, අපපට්ඨන්තරු ච අපසංඝාරමිහන්තරු ච මහපඨලන්තරු ච මහානිසංසන්තරු වාති? එවං දුන්නො සඬහාරවො බ්‍රහ්මණො ආයස්මින්නං ආනන්ද: එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හවං වානන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා, එතෙ මෙ පාසංසාහි.

දුතියම්පි ඛො ආයස්මි ආනන්දෙ සඬහාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න ඛො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාහි. එවංද්වි² ඛො න්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දවන්නං පටිපද්ධතං කතමා පටිපද, ඛමිති, අපපට්ඨන්තරු³ ච අපසංඝාරමිහන්තරු ච මහපඨලන්තරු ච මහානිසංසන්තරු වාහි. දුතියම්පි ඛො සඬහාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මින්නං ආනන්ද: එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හවං ගොතමො හවං වානන්දෙ එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාහි.

තතියම්පි ඛො ආයස්මි ආනන්දෙ සඬහාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාහි. එවංද්වි² ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ දවන්නං පටිපද්ධ-තං කතමා පටිපද, ඛමිති, අපපට්ඨන්තරු³ ච අපසංඝාරමිහන්තරු ච මහපඨලන්තරු ච මහානිසංසන්තරු වාහි.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ වී නම් වෙති ලා නා ම පුළුවිස්හෙමි. යම්සේ තට රැස්තේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. බමුණ, මෙලොවිති අතින් වූ සමාන් සලේඛවූ අභවපිදු, පසළොස් වරණබිමියෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ තුන්ලෝ දත්තා වූ අනුතතර පුරුෂදමසසාරපි වූ දෙවිමිනිසුනට ශාසනා වූ සිවුසස් පිළිපිදි භාග්‍යවත් වූ තපාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදතා සේක. උත්- වහන්සේ මෙසේ වදාරත්: “එව, මේ මගය, මේ පිළිවෙතය, යම්සේ මම අනුතතර බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් වූ නිව්‍යාණය තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට පවසමි ද, එව, තෙපිදු එසේ පිළිපදුව, යථාප්‍රතිපත්ත තෙමි අනුතතර වූ අතින්මාගි සබ්බාසාන බ්‍රහ්මවයසීයට ඇතුළත් නිව්‍යාණය දුමු ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට උපයාගෙන වසන්තසුය. මෙසේ මේ ශාසනා හෙමේ ද දහමි දෙසයි අන්හු ද ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔහු ද අනෙකකනසෝත් අනෙක සහසුයෝත් අනෙකකනසහසුයෝත් වෙත්.

බමුණ, ඒ කිව්‍යාසි හතතෙති ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ පාවිද්ද හෙතු කොට ගෙන තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්ති තොමෝ එකඟාරික හෝ මේ ද, අනෙක ඟාරික හෝ මේ ද? හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි මේ පාවිද්ද හෙතු කොට ගෙන ඇති වූ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්තිය ද අනෙක- ඟාරික ම මේ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් තෙමේ සඬාගාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපද්ද දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් (බොහෝ මෙහෙ කරන්නවුන් විසින් හෝ උපකරණයෙන් ප්‍රයෝජන නැති බැවින්) අලපාඪිතර සී ද, (අභික පිබා නැතිවන බැවින්) අලපසමාරමහතර සී ද, මහත්ඵලතර සී ද, මහාතාගංසතර සී ද තට රැස්තේ ද? මෙසේ කී කල්හි සඬාගාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේට තෙල කිය: යම්බිදු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු (දෙදෙන) මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේ සඬාගාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, නා විසින් කවරහු පිදිය යුත්තාහු ද නා විසින් කවරහු පැසසිය යුත්තාහුද සී මෙසේ මම නා තො විමාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම නා පුළුවිස්මි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් අලපාඪිතර සී ද, අලපසමාරමහතර සී ද හෙත්ඵලතර සී ද මහාතාගංසතර සී ද සී තට රැස්තේ වේ දැයි. දෙවනවටත් සඬාගාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේට තෙල කිය: යම්බිදු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ සථිරයන් වහන්සේ සඬාගාරව බ්‍රාහ්මණ හට තෙල කිය: බ්‍රාහ්මණය, කවරහු නා විසින් පිදිය යුතු වෙත් ද? කවරහු නා විසින් පැසසිය යුතු වෙද්ද සී මෙසේ මම නා තො විමාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම නා විමාරමි: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර තම ප්‍රතිපත්තියෙක් අලපාඪිතර සී ද, අලපසමාරමහතර සී ද, මහත්- ඵලතර සී ද, මහාතාගංසතර සී ද සී තට රැස්තේ දැයි?

නතිමපි බො සම්භාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයසමනාං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භවං ගොතමො භවං වානද්‍යෙ එතෙ මෙ පුරුෂා එතෙ මෙ පාසංසාති.

අථ බො ගගවතො එතදහොසි: යාවනතිසල්ථ බො සම්භාරවො බ්‍රාහ්මණො ආනන්දෙන සහගිමිතිං පඤ්ඤං පුට්ඨා සංසාදෙති, නො විස්සංජෙති, යනුනාහං පරිද්දොවෙය්‍යනති. අථ බො ගගවා සම්භාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: කානුජ්ජ¹ බ්‍රාහ්මණ, රුජනෙනපුරෙ රුජපරිසායං² සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අනන්ත කථා උදපාදිති? අයං බ්‍රහ්ම භො ගොතම, රුජනෙනපුරෙ රුජපරිසායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අනන්ත කථා උදපාදි: පුබ්බෙ සුදං අප්පතරං මෙව හික්ඛු අහෙසුං, බහුතරං ච උත්තරි මිත්‍රස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙසුං. එතරති බො බහුතරං මෙව හික්ඛු අප්පතරං ච උත්තරමිත්‍රස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙන්නති. අයං බ්‍රහ්ම භො ගොතම, රුජනෙනපුරෙ රුජපරිසායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං අනන්ත කථා උදපාදිති.

තිණ් බො ඉමානි බ්‍රාහ්මණ පාටිහාරියානි. කතමානි තිණ්: ඉද්ධිපාටි-හාරියං, ආදෙසනාපාටිහාරියං, අනුසාසනිපාටිහාරියං. කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො අනෙකමිතිං ඉද්ධිමිධං පට්ඨනු-හොති: එකොපි හුතං බහුධා හොති, බහුධාපි හුතං එකො හොති, ආවිහාවං තිරොහාවං තිරොහුංඤ්ඤං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානොව³ ගච්ඡති, සෙය්‍යථාපි ආකාසො පට්ඨියාපි⁴ අමුජ්ජතිමුජ්ජරං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ⁵ ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨමියං. අකාසෙපි පලලවේකක කමති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො. ඉමෙපි චන්ද්‍රිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුහාවෙ පාණිනා පරිමසති, පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත වසං විතෙනති. ඉදං ථුට්ඨති බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, ආදෙසනාපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො නිමිත්තෙන ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතන්නති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, නථෙව තං හොති, තො අඤ්ඤථා.

ඉධ පත බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො තහෙව බො නිමිත්තෙන ආදිසති, අපි ච බො මිත්‍රස්සානං වා අමිත්‍රස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ විතන්නති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, නථෙව තං හොති, තො අඤ්ඤථා.

ඉධ පත බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො තහෙව බො නිමිත්තෙන ආදිසති, නපි මිත්‍රස්සානං වා අමිත්‍රස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති, අපි ච බො විතනකායතො විචාරයතො විතනකවිපජාරසද්දං සුඤ්ඤා ආදිසති: එවමපි තෙ මනො, ඉත්ථමපි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ විතන්නති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, නථෙව තං හොති, තො අඤ්ඤථා.

1 කානුජ්ජ - මජ්ඣ. 2 රුජපුරිසානං - මජ්ඣ. 3 අසජ්ජමානො - මජ්ඣ.
4 පට්ඨියාපි - මජ්ඣ. 5 අභ්‍යජ්ජමානෙ - සිමු.

තෙවනවටත් සඬාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂමත් ආතඤ්ඤ සංවරයන් වහන්සේට තෙල නිය: යම්බදු වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා හවත් ආතඤ්ඤ සංවරයන් වහන්සේ හා ආත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙත්ස යි.

එසඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ බදු සිහෙත් වී: “සඬාරව බ්‍රාහ්මණ තෙවෙනිවරටත් ආතඤ්ඤයන් විසින් සඬාරණ කොට පැණ පුළුවන් ලද්දේ කපාට හිඳුවයි, තොම්සඳයි. මම මොවුන් දෙදෙන (වෙහෙසින්) මුදන්තෙමි නම් මනා මා හු! යි. එසඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඬාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල වදාළ සේක: බ්‍රාහ්මණය, අද රාජානනාපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්කවුන් අතර කවර තම් අතුරු කපායෙක් පහළවීද? යි හවත් ගෞතමයන් වහන්ස. අද රාජානනාපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්කවුන් අතර මේ අතුරු කපාට උපත: පෙර හිඤ්ඤ අලපතර වූහ. බහුතර හිඤ්ඤ උතුරු මිනිස්දමන් ඉදුපෙළහර දැක්වූහ. මෙකල වනාහි හිඤ්ඤ ද බහුතර වෙති. අලපතර හිඤ්ඤ කෙනෙක් උතුරු මිනිස්දමන් ඉදුහුපෙළහර දක්වති, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජානනාපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්කවුන් අතර මේ අතුරු කපාට උපත.

බමුණ, මේ පෙළහර තුණෙකි. කවර තුණෙක යන්: සාද්ධිප්‍රාති-භායතිය, ආදේශනාප්‍රාතිභායතිය, අනුශාසනිප්‍රාතිභායතිය යි. බමුණ සාද්ධි-ප්‍රාතිභායතිය කවර: බ්‍රාහ්මණය, මෙලොවහි කිසිවෙක් තත්වැද්දැම් සාද්ධි-ප්‍රහෙද වළඳ කෙරෙයි (තෙමේ) එකලාවූයේ ම බහු ප්‍රකාර වෙයි. බහුප්‍රකාර ද වී එකෙක් වෙයි. විටෙක පැතෙන බවට ද විටෙක නො පැතෙන බවට ද පැමිණෙයි. බිත්තියෙන් ඇතට ද, පවුරෙන් ඇතට ද, පමුවෙන් ඇතට ද අහසෙහි මෙන් නො ගැටී යෙයි පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් කිවිදීම ඉල්ලීම කෙරෙයි. අභිද්‍රුමාන උදකයෙහි දු පොළොවෙහි මෙන් යෙයි. අහස්හිදු පියාහඬන ලිහිණියකු සෙසින් පලහින් ඉරියවු කෙරෙයි. මේ සා මහත් සාද්ධානුභාව ඇති මේ සඳහිත දෙදෙනා ද අත්ලෙන් පරමවී කෙරෙයි, පිරිමිදියි. බමලොව තෙක්දු කයින් විසිය පවත්වයි. බමුණ, මේ සාද්ධි-ප්‍රාතිභායතිය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ආදේශනා ප්‍රාතිභායතිය කවර. බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබදුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අසුරැදු වෙයි. නිමිත්තෙන් දක්වයි හෙ තෙමේ බොහෝ කොට ද දක්වයි. එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වෙයි.

බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො කියන්නේ ම වෙයි. වැලිදු වනාහි මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබදුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අසුරැදු වෙයි කියයි. හෝ බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම් එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිදි නො වේ.

බමුණ, මෙලොවහි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නොමැ කියා මැ යි. මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා ද නො මැ කිය යි. වැලිදු විනාකිතය කරන්නෙහුගේ විවාරය කරන්නෙහු-ගේ විතතිවිෂ්ඨාරශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබදුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අසුරැදු වෙයි කියයි. හෙතෙම බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත් පරිදි නො වේ.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා න ගෙව බො නිමිභොතන ආදිසති, නපි මිත්‍රසායනං වා අමිත්‍රසායනං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඛා ආදිසති, නපි විතකකයනො නපි විචාරයනො න විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති: අපි ච බො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපනනස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. යථා ඉමිස්ස භොතො මනොසංඛාරා පඤ්ඤිතා, ඉමිස්ස විතනස්ස අනන්තරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති, සො බහුඤ්ඤෙපි ආදිසති. නපෙච්ච නා භොති, නො අඤ්ඤාථා. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ ආදෙසනා-පාටිභාරියං.

කතමිඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, අනුසාසනිපාටිභාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා ඵචමිත්‍රසායනි: ඵචං විතකෙකථ, ඔ ඵචං විතකකසිථ, ඵචං මිතසි කරොථ, ඔ ඵචං මිතසාකථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ අනුසාසනිපාටිභාරියං. ඉමානි බො බ්‍රාහ්මණ නිඤ්ඤ පාටිභාරියානි. ඉමෙසං තෙ බ්‍රාහ්මණ, තිණ්ණං පාටිභාරියානං කතමං පාටිභාරියං බමිති අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පඤ්ඤිතතරඤ්චාති.

තත්‍ර භො ගොතම යදිදං¹ පාටිභාරියං, ඉධෙකච්චා අගොකච්චිතං ඉද්ධිමිධං පච්චිත්‍රභොති -පෙ- යථ බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වහොනති. ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං යොව² නං කරොති, සොව² නං පටිසංචෙදෙති. යොව නං කරොති, නසෙසථ නං භොති. ඉදං මෙ භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහගමමරූපං විය බායති.

යමිදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චා නිමිභොතන ආදිසති: ඵචමිඨ තෙ මනො, ඉඤ්ඤිතෙ මනො, ඉතිපි තෙ චිත්තනාති. සො බහුඤ්ඤෙපි ආදිසති, නපෙච්ච නා භොති, නො අඤ්ඤාථා. ඉධ පන භො ගොතම, එකච්චා නගෙච්ච බො නිමිභොතන ආදිසති, අපි ච බො මිත්‍රසායනං වා අමිත්‍රසායනං වා දෙවතානං වා සද්දං සුඛා ආදිසති: -පෙ- අපි ච බො විතකකයනො විචාරයනො විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති -පෙ- නපි විතකකයනො නපි විචාරයනො විතකකවිපථාරසද්දං සුඛා ආදිසති, අපි ච බො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපනනස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: යථා ඉමිස්ස භොතො මනොසංඛාරා පඤ්ඤිතා ඉමිස්ස විතනස්ස අනන්තරං අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති. සො බහුඤ්ඤෙපි ආදිසති, නපෙච්ච නා භොති. නො අඤ්ඤාථා. ඉදමිඨ භො ගොතම පාටිභාරියං යොව නං කරොති සොව නං පටිසංචෙදෙති. යොව නං කරොති, නසෙසථ³ නං භොති. ඉදමිඨ භො ගොතම පාටිභාරියං මායාසහගමමරූපං විය බායති.

යඤ්ච බො ඉදං භො ගොතම පාටිභාරියං ඉධෙකච්චා ඵචමිත්‍රසායනි: ඵචං විතකෙකථ, ඔ ඵචං විතකකසිථ, ඵචං මිතසි කරොථ, ඔ ඵචං මිතසාකථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති. ඉදමෙව භො ගොතම පාටිභාරියං බමිති ඉමෙසං තිණ්ණං පාටිභාරියානං අභිකක්ඛන්තරඤ්ච පඤ්ඤිතතරඤ්චාති.

1 යමිදං - සසා. කං. 2. යොව, - සසා. කං. TPS. යොව - සසා. 2. කං. PTS
3. නසෙසමෙව - සීග්‍ර.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොච්ඡි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නො කියා මැයි. මිත්‍රණ-
යන්ගේ වේවයි අමිත්‍රණයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය
අසා ද නො කියා මැ යි. විතති කරන්තනුගේ හෝ විචාරය කරන්තනුගේ
හෝ විතති විෂ්ඨාරශබ්දය අසා ද නො කියා මැ යි. වැලිදු අවිතති වූ අවිචාර
වූ සමාධියට සමවත් නමාගේ සිතින් ඔහු සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ
මේ හවන්හුගේ මනාසංසකාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද, මේ සිතට අතතුරුව
අසෝ විතතිය විතතිණය කරන්නේය කියායි. හෙ බොහෝ කොට ද කියා
නම්, එය එසේ ම වෙයි. අත්පරිද්දකින් නො වෙයි. බමුණ, මේ ආදේශනා
ප්‍රාතිභායතිය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, අනුසාසනිපාටිභාරය කවරු: බමුණ, මෙලොච්ඡි කිසිවෙක් මෙසේ
අනුසාසනා කෙරේ: මෙසේ සිතව, නහමක් මෙසේ සිතව, මෙසේ මෙනෙහි
කරව, නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව, මෙය දුරලව, මෙයට පැමිණ වසව
කියායි. බමුණ, මේ අනුසාසනිපාටිභාරය යි කියනු ලැබේ. බමුණ, මේ වතාහි
පෙළහර තුනයි. බමුණ, මේ තුන්පෙළහර අතුරෙන් කවර පෙළහරෙක් ඉතා
කල්යා යි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද කට රුස්සේ වේ ද?

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොච්ඡි කිසිවෙක් නත් වැදුරුම්
සාදුම්බ පවත්වයි. ... බමලොව හෙක් ද කසින් වසය පවත්වයි, යන
යම් පෙළහරෙක් වේ ද, හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිභායතිය යමෙක්
කෙරේ නම්, එය හෙ ම විදුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම්, ඔහුට ම එය වෙයි.
හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිභායතිය මායාසවනාව ඇතිසේ මට
වැටහේ.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිභායතියෙක් වේ ද? එනම්:
මේ ලොච්ඡි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි.
තාගේ සිත මේ අයුරුදු වෙය යි නිමිත්තෙන් කියයි. හෙ බොහෝ කොට ද
කියා නම්, එය එසේ ම වේ අත් පරිදි නො වේ. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස,
මෙලොච්ඡි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි. වැලිත් මිත්‍රණයන්ගේ
වේවයි අමිත්‍රණයන්ගේ වේවයි දෙවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා කියයි...
වැලිදු විතති කරන්තනුගේ විචාර කරන්තනුගේ විතතිවිෂ්ඨාර ශබ්දය අසා
කියයි. ... විතති කරන්තනුගේ විචාර කරන්තනුගේ විතතිවිෂ්ඨාර ශබ්දය
අසා ද නො කියයි. වැලිදු අවිතති වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවත් තමාගේ
සිතින් (මේරමා) සිත පිරිසිදු දන්නේය. යම්සේ මේ හවන්හුගේ මනා-
සංසකාරයෝ පිහිටුවන ලද්දහු ද මේ සිතට අතතුරුව අසෝ විතතිය
කරන්නේය කියායි. හෙ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ.
අත් පරිදි නො වේ. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද යමෙක් ම
කෙරේ නම් එය හෙ ම විදුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම් එය ඔහුට ම වේ.
හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද මායාසවනාව ඇතිසේ මට
වැටහේ.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිභායතියෙක් වේ ද, එනම්:
මෙලොච්ඡි කිසිවෙක් මෙසේ අනුසාසනා කෙරෙයි: මෙසේ සිතව. නහමක්
මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය
දුරලව. මෙයට පැමිණ වසව කියායි. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ
ප්‍රාතිභායතිය මේ තුන් ප්‍රාතිභායතීන් අතුරෙන් අතිශය මානාවා යි ද
අතිශය ප්‍රණීතය යි ද (මට) වැටහේ.

අවුරියං හො ගොතමි, අබ්භුතං හො ගොතමි, යාව සුභාසිතමිදං හොතා ගොතමෙන. ඉමෙහි ව මයං තිති පාටිභාරියෙහි සමනනාගනං භවනං ගොතමං ධාරෙමි. භවං හි ගොතමො අනෙකවිතිනං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-හොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති. භවං හි ගොතමො අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාති යථා ඉමස්ස හොතො මනොසංකාරා පණ්ණිතිතා ඉමස්ස විතතස්ස අනනනරා අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති. භවං හි ගොතමො ඵමමනුසාසනි: ඵමං විතකෙකථ, මා ඵමං විතකකාසිත්ථ, ඵමං මනසි කරොථ, මා ඵමං මනසා-කත්ථ. ඉදං පජ්ඣථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ මිහරථාති.

අද්ධා බො නායායං බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපනිස්ථාවා භාසිතා, අපි ව නායාහං ව්‍යාකර්ස්සාමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අනෙකවිතිනං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තු-හොමි -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වතෙනමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අවිතකකං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස වෙනසා වෙනො පරිච්ච පජානාමි, යථා ඉමස්ස හොතො මනොසංකාරා පණ්ණිතිතා ඉමස්ස විතතස්ස අනනනරා අමුත්තාම විතකකං විතකකිස්සතිති.¹ අහං හි බ්‍රාහ්මණ ඵමමනුසාසනි: ඵමං විතකෙකථ, මා ඵමං විතකකාසිත්ථ. ඵමං මනසි කරොථ, මා ඵමං මනසාකත්ථ, ඉදං පජ්ඣථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ මිහරථාති.

අත්ථි පන හො ගොතමි අඤ්ඤා ඵකභිනවුපි යො ඉමෙහි තිති පාටිභාරි-යෙහි සමනනාගතො? අඤ්ඤාහු හොතා ගොතමෙනාති. න බො බ්‍රාහ්මණ ඵකඤ්ඤාව සතා, න දො සතාති, න තිණ්ණි සතාති, න වග්ගාරි සතාති, න පඤ්ඤාසතාති. අථ බො භික්ෂවා යෙ භික්ඛු ඉමෙහි තිති පාටිභාරියෙහි සමනනාගතාති. කහං පන හො ගොතමි ඵතරහි තෙ භික්ඛු මිහරනතිති? ඉමසමිං යෙව බො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛුසඤ්ඤෙති.

අභිකකනනං හො ගොතමි, අභිකකනනං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මිං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනගො පාණ්ණපෙන සරණංගතනති.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො සඤ්ඤො.

* නඤ්ඤාදිතා:-

දොබ්‍රාහ්මණා වඤ්ඤාතරො - පරිබ්බජ්ජකත භික්ඛුත.

පලොකාවජ්ඤා, භික්කණ්ණො - භෙණ්ණිසභාරවෙන වාති - මජ්ඣං.

1. විතකෙකසසති - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශව්‍යයීය. අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මේ යාවන්සුභාෂිතය. අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මේ තුන් පෙළහරින් සමජාත කොට දරමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වතානි නත්වාදුරුමි සෘණිවිධ වළඳ කෙරෙති. ... ඛම්ලොව නෙක්ද කසින් වසය පවත්වති. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම අවිතනි වූ අවිචාර වූ සමාඛියට සමවත් නමානේ සිතින් මෙරමා සිත පිරිසිඳ දන්තාහ. 'මේ පින්වත්-හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම්සේ පිහිටුවන ලද්දහු නම්, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතනිය විතනීණය කරන්නෝය' කියායි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම මෙසේ අනුශාසනා කරණ සේක: 'මෙසේ සිතව. නහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙය උපයාගෙණ වසව' යි කියායි.

ඛමුණ, එකානතයෙන් තා විසින් (මා ගුණෙහි) ගටා මවෙන ඵලවා (නතු කොට) බසෙක් කියන ලදී. වැලිදු මම නට ප්‍රකාශ කරමි. ඛමුණ, මම ම නන් වැදුරුමි සෘණිවිධ වළඳ කරමි. ... ඛම්ලොව නෙක්ද කසින් වසය පවත්වමි. ඛමුණ, මම ම අවිතනි වූ අවිචාර වූ සමාඛියට සමවත් මානේ සිතින් (ඛහු) සිත පිරිසිඳ දන්මි' මේ භවත්හුගේ මනස්සංසකාරයෝ යම් පරිද්දෙහින් පිහිටුවන ලද්දහු ද (එහෙයින්) මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතනිය විතනීණය කරන්නෝය' යි. ඛමුණ, මම ම මෙසේ අනුශාසනා කරමි: 'මෙසේ සිතව. නහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පාමිණ වසව' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා මේ ප්‍රාතිභායඝී තුණෙන් සුකත වූ යම් කිසි අත් එක ද හිඤ්චෙක් ඇත් ද? ඛමුණ, එක් සියෙක් ම නො වේ. දෙසියෙක් ම නො වේ. තුන්සියෙක් ම නො වේ. සාර සියෙක් ම නො වේ. පන්සියෙක් ම නො වේ. වැලිදු යම් කිසිවෙක් මේ ප්‍රාතිභායඝී තුණෙන් සමජාත නම්, ඛහු බෙහෙව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ හිඤ්ඤ මෙකල කොහි වෙසෙත් ද? ඛමුණ මේ හිඤ්ඤසබ්බසා කෙරෙහි මැ වෙති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

පෙළුවන බ්‍රාහ්මණ වහියයි.

[2. මහාවග්ගො]

3. 2. 2. 1.

[සාධනීතිදානං:]

11. තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ නිසංයනනානි, යානි පණ්ණිනෙති සමනුසුඤ්ජය-
මානානි සමනුගාහියමානානි සමනුගාසීයමානානි¹ පරමි භනත්වා අතිරියාය
සණ්ඨගන්ති. කතමානි තිණ්ණි සන්තති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණ්ණ ඵලං-
වාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො: යං නිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා
දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිදුක්ඛං වා, සඛ්ඛං තං පුබ්බෙකතභෙනුති. සන්තති භික්ඛවෙ
එකෙ සමණ්ණාභමණ්ණ ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො: යං නිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා, අදුක්ඛමිදුක්ඛං වා, සඛ්ඛං තං ඉස්සරනිමමාණ-
භෙනුති. සන්තති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණ්ණ ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො:
යං නිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිදුක්ඛං
වා, සඛ්ඛං තං අගෙනුඅපපච්චයාති.

නහු භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණ්ණාභමණ්ණ ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො:
යං නිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිදුක්ඛං
වා, සඛ්ඛං තං පුබ්බෙකතභෙනුති ත්‍යාගං උපසංකම්මවා, ඵලං වදාමි: සච්චං කීර
තුමෙහ ආයසමනෙතො ඵලංවාදිතො ඵලංදිට්ඨිතො: යං නිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො
පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිදුක්ඛං වා, සඛ්ඛං තං පුබ්බෙකත-
භෙනුති? කෙ²වෙ මෙ ඵලං ප්‍රවිධං ආමානි පටිජානන්ති, ත්‍යාගං ඵලං වදාමි:
කෙතනායසමනෙතො පාණතිපාතිතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, අදිනා-
දාසිතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, අබ්භවවාරිතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙ-
කතභෙනු, මුසාවාදිතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, පීසුතවාචා හවිස්සන්ති
පුබ්බෙකතභෙනු. ඵරුසවාචා හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, සමඵපපලාපිතො
හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, අභිජ්ඣාලුතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු,
බ්‍යාපනනවිතො හවිස්සන්ති පුබ්බෙකතභෙනු, මිච්ඡාදිට්ඨිකා හවිස්සන්ති
පුබ්බෙකතභෙනු.

පුබ්බෙකතං බො පන භික්ඛවෙ සාරතො පටිවාගච්ඡතං න හොති ඡයො
වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයන්ති. ඉති කරණීයා-
කරණීයෙ බො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සාතිතං
අනාරක්කානං විහරතං න හොති පච්චතනං සහධමිකො සමණ්ණවාදො,
අයං බො මෙ භික්ඛවෙ හෙසු සමණ්ණාභමණ්ණසු ඵලංවාදිසු ඵලංදිට්ඨිසු
පඨමො සහධමිකො නිගග්ගො හොති.

1. සමනුගාහියමානානි - මජ්ඣ. සං.

2. තෙ ව මෙ - මජ්ඣ.

[2. මහාවග්ගිය]

3. 2. 2. 1

[සංවාදානන්දනාමි:]

11. මහණෙනි, යම් තිථියායතන කෙනෙක් (මේ නිත්‍යම දූෂ්ටයෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතිකමින් විසින් ප්‍රචවුස්සනා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූෂ්ට උපතැයි මෙසේ) පුත පුතා කරුණු ගන්වනු ලබන්නාහු (මේ ලබුද්දි හරුවයි මෙසේ) මොහොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවාසී - ලබ්ධි - ආනම්භාට) පරම්පරාවක් ගොසිනුදු අක්‍රියවාදයෙහි සිටිද්ද, එබඳු වූ මේ තිථියායතනයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක් යත්: මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දූෂ්ට ඇති මහණ බවුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිත්ත හෙතු-යෙන”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂ්ට ඇති මහණ බවුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂ්ට ඇති මහණ බවුණු කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂ්ට ඇති යම් මහණ බවුණෝ ඇද්ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වේවයි විදුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයින්”යි තෙව් මෙ බඳු වාද ඇත්තනු ල, මෙ බඳු දූෂ්ට ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් වේ ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ ප්‍රචවුස්සනා ලද්දකු සාබ්බාසි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: ‘ආයුෂමත්ති, එසේ වී නම් ආයුෂමත්ත පෙර කළ කම් හෙයින් පණ්ඨා කරන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අශ්වභවාර්ථන වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මුසවා බණන්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පිසුනුබස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පරෙස් බස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් හිස් බස් තෙපලන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් දාහලොහා ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මිසද්දි ඇත්තාහු වෙති’ යි.

මහණෙනි, පෙර කළ කම් සාර වශයෙන් පිළිගන්නවුනට ‘මෙය කටයුතු ය හෝ මෙය නො කටයුතු ය හෝ’ යි කතතුකම්පනා සංඛ්‍යායා ජ්‍යෙෂ්ඨයෙක් වේවයි ව්‍යාසාමයෙක් වේවයි නො වේ. මෙසේ කරුණු නො කරුණු සත්‍ය වශයෙන් සරිත්වශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිති ඇති ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හෙතු සහිත වූ ශ්‍රද්ධාවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දූෂ්ට ඇති ඒ මහණ බවුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ ප්‍රථම වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

තනු¹ භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්බාගමණො ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛ්ඛං තං ඉස්සරනිමමාණහෙනුති, නායාහං උපසඤ්ඤාමිති, ඵලං වදාමි. සච්චං කිර තුමෙහ ආයස්මනො ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛ්ඛං තං ඉස්සරනිමමාණහෙනුති. තෙ වෙ¹ මෙ ඵලං පුට්ඨා ආමාති² පටිජා- නනති, නායාහං ඵලං වදාමි: තෙන භායස්මනො පාණාතිපාතිනො හවිස්සන්ති ඉස්සරනිමමාණහෙනු -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා හවිස්සන්ති ඉස්සරනිමමාණහෙනු.

ඉස්සරනිමමාණං බො පන භික්ඛවෙ සාරනො පච්චාගච්ඡන්තං න ගොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චනො ථෙවනො අනුපලබ්ධියමානො මුට්ඨස්සතිතං අනාරක්ඛානං විහරතං න ගොති පච්චන්තං සහධමිකො සමණවාදො. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්බාගමණෙසු ඵලංවාදිසු ඵලංදිට්ඨිසු දුතියො සහධමිකො නිගගහො ගොති.

තනු භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්බාගමණො ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛ්ඛං තං අහෙනුඅපපච්චසාති. නායාහං උපසඤ්ඤාමිති, ඵලං වදාමි: සච්චං කිර තුමෙහ ආයස්මනො ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: යං කිංඤ්චායං පුරිසපුගගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සඛ්ඛං තං අහෙනුඅපපච්ච- සාති? තෙ වෙ මෙ ඵලං පුට්ඨා ආමාති² පටිජානනති, නායාහං ඵලං වදාමි: තෙන භායස්මනො පාණාතිපාතිනො හවිස්සන්ති අහෙනුඅපපච්චසා -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා හවිස්සන්ති අහෙනුඅපපච්චසා.

අහෙනුං අපපච්චයං^{*} බො පන භික්ඛවෙ සාරනො පච්චාගච්ඡන්තං න ගොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං, ඉදං වා අකරණීයනති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ බො පන සච්චනො ථෙවනො අනුපලබ්ධියමානො මුට්ඨස්සතිතං අනාරක්ඛානං විහරතං න ගොති පච්චන්තං සහධමිකො සමණවාදො. අයං බො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්බාගමණෙසු ඵලංවාදිසු ඵලංදිට්ඨිසු. තතියො සහධමිකො නිගගහො ගොති.

1. තෙ ව මෙ - මජ්ඣ. 2. ආමාති - මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.

* අහෙනුං-සීමු, අහෙනු - ස්‍යා, ස්‍යා, අහෙනු අපපච්චසා - PTS, මජ්ඣ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වෙමිනි දුඛවේදනායෙක් වෙමිනි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වෙමිනි විදුනේ මේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිණ හෙතුයෙනැ”යි මේ බදු වාද ඇති මේ බදු දූෂි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂමත්ති, “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වෙමිනි දුඛවේදනායෙක් වෙමිනි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වෙමිනි විදුනේ මේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිමිණ හෙතුයෙනැ”යි නෙපි මේ බදු වාද ඇත්තනු ල, මේ බදු දූෂි ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුස්සාලද්දහු සැබැවැයි පිළිගනි කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු ඊශ්වරනිමිණහෙතුයෙන් පණ්ඩා කරන්නාහු වෙති. ... ඊශ්වර- නිමිණහෙතුයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, ඊශ්වරනිමිණස වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නාද්විතට මේ කාමරූපය කියා වෙමිනි මේ නො කලසුපුස කියා වෙමිනි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කතීවාසකතීවාස දෙක සත්‍යවශයෙන් සිද්ධවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නාද්විතට නමා කෙරෙති හෙතු සහිත වූ ශ්‍රවණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ බදු වාද ඇති මේ බදු දූෂි ඇති ඒ මහණබමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ දෙවන වූ සහෙතුක නිග්‍රහය වේ.

මහණෙනි, එහි ලා “මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වෙමිනි දුඛවේදනායෙක් වෙමිනි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වෙමිනි විදුනේ මේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මේ බදු වාද ඇති මේ බදු දූෂි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: “ආයුෂමත්ති, නෙපි මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වෙමිනි දුඛවේදනායෙක් වෙමිනි උපෙක්ඛාවේදනායෙක් වෙමිනි විදුනේ මේ ද, එ හැම අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙනැ”යි මේ බදු වාද ඇත්තනු ල, මේ බදු දූෂි ඇත්තනු ල, ඒ සැබවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුස්සාලද්දහු ‘සැබැවැ’යි පිළිගනි කෙරෙත් ද, මම ඔවුන්ට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂමත්තු අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් පණ්ඩා කරන්නාහු වෙති. අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, අහෙතු අප්‍රත්‍යය වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගන්නාද්විතට ‘මේ කරණි වෙමිනි මේ නො කරණි වෙමිනි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කතීවාසකතීවාස දෙක සත්‍යවශයෙන් සිද්ධවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නාද්විතට නමා කෙරෙති හෙතු සහිත වූ ශ්‍රවණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ බදු වාද ඇති මේ බදු දූෂි ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ හෙවන වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ නිණ්ඤිතිත්ථායනනාති: යාති පණ්ඨිතෙති සමනු-
යුඤ්ජියමානාති සමනුගාතියමානාති සමනුභාසියමානාති පරමි භනාමා,
අකිරියාය සණ්ඨගනති.

අයං ඛො පහ භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො අසඬ්ඤි-
ලිට්ඨො අනුපවජෙජ්ඣ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති.
කතමො ච භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො අසඬ්ඤිලිට්ඨො
අනුපවජෙජ්ඣ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමා ඡ
බාහුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො - පෙ -
අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමානි ඡ පස්සායනනාතිති
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො - පෙ - අප්පනිකුට්ඨො
සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපට්ඨාදාති
භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො - පෙ - අප්පනිකුට්ඨො
සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති. ඉමානි වහනාරි අරියස්ථානාතිති භික්ඛවෙ
මයා ධම්මො දෙසිතො - පෙ - සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤාති.

ඉමා ඡ බාහුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගතිතො
අසඬ්ඤිලිට්ඨො අනුපවජෙජ්ඣ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤා-
තිති: ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං, නිඤ්ඤාතං පටිච්ච වුත්තං: ඡසිමා භික්ඛවෙ
බාහුසො: පස්ථිමාහු ආපොධාහු තෙජොධාහු වායොධාහු ආකාශධාහු
විඤ්ඤාණධාහු. ඉමා ඡ බාහුසොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ග-
තිතො අසඬ්ඤිලිට්ඨො අනුපවජෙජ්ඣ අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති
විඤ්ඤාතිති. ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

මහණෙනි, යම් නිජ්ඣයතන කෙනෙක් (මේ කිහිමි දූෂටියෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතියන් විසින් පුළුල්කා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දූෂටි උපතැයි මෙසේ) පුත පුතා කරුණු ගත්වනු ලබන්නාහු (මේ ලමුදිටු හරුවයි මෙසේ) මොනොවට අනුසාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආවාය්-ලබ්බි-අනම්භාව පරම්පරාවක් ගොසිනුදු) අක්‍රියවාදයෙහි සිටීන් ද, එබඳු වූ මේ නිජ්ඣයතනයෝ තුන් දෙන වෙති.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි, බැහැර කරන්නට නොහැකි, මේ ධම්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද එ ධම්ම කවරේ ය? යත්: මහණෙනි, 'මේ ධාතු සයෙක' යනු මා විසින් දෙසන ලද. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි කෙලෙසන්නට නොහැකි උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධම්ම යි. මහණෙනි, 'මේ ආරාධනා සයෙක' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධම්ම යි. මහණෙනි, 'මේ අටළොස් තැනෙහි පවත්නා මනොපවිචාරයෝ' ය' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධම්ම යි. මහණෙනි, 'මේ සතර ආර්‍ය සත්‍යයෝ' ය' යනු මා විසින් දෙසන ලද. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් ... බැහැර කරන්නට නොහැකි ධම්ම යි.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි 'මේ ධාතු සයෙක' යි දහමෙන් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ තෙල කියන ලද්දේ මි. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ ධාතුහු සදෙනෙහි: පඤ්චාකුසල, ආපොඛාදාකුසල, තෙජොඛාදාකුසල, වායොඛාදාකුසල, ආකාශඛාදාකුසල, විශුක්ඛාකුසල යි. මහණෙනි, මේ පඤ්චාකුසල යි යි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ ධම්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය තෙල කරුණු නිසා කියන ලද.

ඉමානි ඡ ප්‍රසංගනනානිති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනතිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානිති, ඉති බො පතොනං වුත්තං, නිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: ඡස්මානි භික්ඛවෙ ප්‍රසංගනනානි: වනඤ්ඤං¹ ප්‍රසංගනනං සොහං ප්‍රසංගනනං ඝාණං ප්‍රසංගනනං ඡ්වභා ප්‍රසංගනනං කායො ප්‍රසංගනනං ඔතො ප්‍රසංගනනං. ඉමානි ඡ ප්‍රසංගනනානිති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනතිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානිති. ඉති යන්නං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ අට්ඨාරස් මනොපටිච්චාරති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනතිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානිති. ඉති බො පතොනං වුත්තං, නිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: වනඤ්ඤා රූපං දිශ්වා සොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්චරති, දොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපට්චරති, උපෙකනාට්ඨානීයං රූපං උපට්චරති සොහොන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගඤ්ඤං සාගිත්වා -පෙ- ඡ්වභාය රසං සාගිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ජුගිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්චරති. දොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපට්චරති, උපෙකනාට්ඨානීයං ධම්මං උපට්චරති. ඉමෙ අට්ඨාරස් මනොපටිච්චාරති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනතිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානිති. ඉති යන්නං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමානි වන්නාරි අරියසච්චානිති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිගනතිතො අසංකිලිට්ඨො අනුපච්ඡේජා අප්පනිකුට්ඨො සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානිති. ඉති බො පතොනං වුත්තං, නිඤ්ඤානං පටිච්ච වුත්තං: ඡන්නා භික්ඛවෙ ධාතුනං උපාදය ගබ්භස්සාධකකන්තා හොති, ඔක්කන්තායා සති නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායනනං, සලායනනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සො පච්චයා වෙදනා. වෙදිමනස්ස බො පනාහං භික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්ති පඤ්ඤාපෙම්. අයං දුක්ඛසමුදයොති පඤ්ඤාපෙම්. අයං දුක්ඛනිරෝධොති පඤ්ඤාපෙම්², අයං දුක්ඛනිරෝධොති පටිපද්දා පඤ්ඤාපෙම්.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං: ඡාතිපි දුක්ඛං, ජරාපි දුක්ඛං, ව්‍යාධිපි දුක්ඛං³ මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සපායාසාපි දුක්ඛං,* යමපිච්ඡං න ලහති, නමපි දුක්ඛං. සසිඛිවෙනන පඤ්චුපාදානනිකා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො³ අරියසච්චං: අට්ඨජාපච්චයා සංඝාරා, සංඝාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායනනං, සලායනනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ඡාති, ඡාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා සමිභවන්ති. ඵමමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතනිස්ස සමුදයො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

1. වනඤ්ඤාපනං - මජ්ඣ. 2. පඤ්ඤාපෙති - මජ්ඣ. 3. මජ්ඣං - නාළි

* අපමිසෙති සමපයොගො දුක්ඛො. පියෙති විපපයොගො දුක්ඛො - ඝණං, ධං.

3. දුක්ඛසමුදයං - සීමු.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ භවිෂ්ඨායතනයෙහි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලද්දකි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ මය. හෙළ කුමක් සදහා කියන ලද ද: මහණෙනි, මේ ඵසායනන සයෙහි: චක්ඛු නම් වූ ඵසායනනයෙක, සොන නම් වූ ඵසායනනයෙක, ඝාණ නම් වූ ඵසායනනයෙක, ජිව්හා නම් වූ ඵසායනනයෙක, කාය නම් වූ ඵසායනනයෙක, මෙනස නම් වූ ඵසායනනයෙක යි. මහණෙනි, මේ ඵසායනනයෝ සදෙන යා යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මයෝ මා විසින් දෙසන ලද්දකි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය හෙළ කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනෝපවිචාරයෝ යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලද්දකි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ මය. හෙළ කුමක් සදහා කියන ලද ය යන්න: ඇසින් රූපයක් දූක සොම්නසට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත ඵලවයි දෙමිනසට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත ඵලවයි. උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ රූපය ගෙන සිත ඵලවයි. කණින් හඬක් අසා ... නාභායෙන් ගඳක් ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවින් රසක් විඳ ... කයින් සප්‍රභවයක් සපයී කොට ... මනසින් දහම් අරමුණක් දූක සොම්නසට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත ඵලවයි. දෙමිනසට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත ඵලවයි උපෙක්ඛාවට කරුණු වූ දහම ගෙන සිත ඵලවයි. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනෝපවිචාරයෝ යි ධර්මයෝ මා විසින් දෙසන ලද්දකි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය හෙළ කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ සතර සත්‍යයෝ යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලද්දකි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ මය. හෙළ කුමක් සදහා කියන ලද ය යන්න: මහණෙනි, අවිබුද්ධතා නිසා ගථිචක්‍රාන්තිය වෙයි. අවිබුද්ධතා නිසා ඇති කල්හි කාමරූපය වෙයි. කාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යයතනය වෙයි. අබ්‍යයතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයීය වෙයි. සපයීප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වෙයි. මහණෙනි, විදුනාහට (-විදිමි දන්තාහට) මෙතෙක් මෑ දුකා යි පණවමි. මෙතෙක් දුකට කාරණයා යි පණවමි. මෙතෙක් (-දුඛ සමුදය දෙදෙනාගේ නැඟීම) දුඛතිරෝධය යි පණවමි. මෙතෙක් (-ආර්‍ය අමොඛිකමාර්ගය) දුඛතිරෝධනාමි ප්‍රතිපත්තිය යි පණවමි.

මහණෙනි, දුඛායාර්‍යසත්‍යය කවරු: ජාතිය ද දුකා, ජරාව ද දුකා, ව්‍යාධිය ද දුකා, මරණය ද දුකා, ශොක - පරිදෙව - දුක් - දෙමිනස් - උපායාසයෝත්ත දුකා. යමක් කැමැති වනුයේ නොලබන්නේ නම්, ඵ ද දුකා. සැකෙවින් පණවාපාදානකාමියෝ දුක්හ. මහණෙනි, මේ දුඛායාර්‍ය සත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුඛසමුදයාර්‍යසත්‍යය කවරේය යන්න: අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤය වෙයි, විඤ්ඤප්‍රත්‍යයයෙන් කාමරූප වෙයි, කාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් අබ්‍යයතන වෙයි, අබ්‍යයතන ප්‍රත්‍යයයෙන් සපයී වෙයි, සපයී ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වෙයි, වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වෙයි, තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වෙයි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වෙයි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරා - මරණ - ශොක - පරිදෙව - දුක් - දෙමිනස් - උපායාසයෝ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු (-අමිශ්‍ර වූ) දුඛ රුහිනුගේ හටගැනීම වේ. මහණෙනි, මේ දුඛ සමුදයාර්‍යසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො¹ අරියසම්මං අවිජ්ජායතේව අසෙසමාර්ගනිරෝධා සංඛාරනිරෝධො, සංඛාරනිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො, විඤ්ඤාණනිරෝධා කාමරූපනිරෝධො, කාමරූපනිරෝධා සළායතනනිරෝධො, සළායතනනිරෝධා ඵසුනිරෝධො, ඵසුනිරෝධා වෙදනානිරෝධො, වෙදනානිරෝධා තණ්හානිරෝධො, තණ්හානිරෝධා උපාදානනිරෝධො, උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො, භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො, ජාතිනිරෝධො ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඒවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතකස්ස නිරෝධො භොති. ඉදං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො අරියසම්මං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමීනි පටිපදා අරියසම්මං අයමෙව අරියො අට්ඨමිතිකො මග්ගො. සෙය්‍යපිදා: සම්මාදුට්ඨි සම්මාසංඛකප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මනෙතා සම්මාආජ්චො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. ඉදං චූළච්ඡි භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමීනි පටිපදා අරියසම්මං. ඉමානි චත්තාරි අරියසම්මානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගනිතො, අසලිඛිතිට්ඨො අනුපච්ඡෙජා අප්පනිකුට්ඨො සමනෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤානීති ඉති යත්තං චූතං, ඉදමෙතං පටිච්ච චූතනන්ති.

3. 2. 2. 2.

12. තිණ්මානි භික්ඛවෙ අමාතාපුත්තිකානි භයානිති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. කාමානි තිණ්: හොති² සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිඛාහො උට්ඨාති. මහාඅග්ගිඛාහෙ ඛො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි ඔග්ගන්ති නිගමාපි ඔග්ගන්ති, තගරාපි ඔග්ගන්ති. ගාමෙසුපි ඔග්ගමානෙසු නිගමෙසුපි ඔග්ගමානෙසු තගරෙසුපි ඔග්ගමානෙසු තත් මාතාපි පුත්තං තප්පට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තප්පට්ඨිහති. ඉදං භික්ඛවෙ පස්මං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො යං මහාමෙසො උට්ඨාති, මහාමෙසෙ ඛො පත භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සංඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ ඛො පත භික්ඛවෙ සංඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි චූයානන්, නිගමාපි චූයානන්, තගරාපි චූයානන්. ගාමෙසුපි චූයාමානෙසු නිගමෙසුපි චූයාමානෙසු තගරෙසුපි චූයාමානෙසු තත් මාතාපි පුත්තං තප්පට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තප්පට්ඨිහති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං භයං හොති අට්ඨිසංකොපො චක්ඛසමාරුළුහා ජානපදා පරියායනති. භයෙ ඛො පත භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසංකොපෙ චක්ඛසමාරුළුහෙසු ජානපදෙසු පරියායනෙතස්ස තත් මාතාපි පුත්තං තප්පට්ඨිහති, පුත්තොපි මාතරං තප්පට්ඨිහති, ඉදං භික්ඛවෙ තතියං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තිණ් අමාතාපුත්තිකානි භයානිති අස්සුතවා පුට්ඨජ්ජනො භාසති,

1. දුක්ඛනිරෝධං - සිච්ච 2. හොති ඛො - මජ්ඣං.

මහනෙති, දුඛ නිරෝධායඝීසත්‍යය කවරෙය යත්: අවිද්‍යාවෙන් ම අනව-
ශෙෂ නිරෝධයෙන් සංසාර නිරෝධය වෙයි. සංසාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන
නිරෝධය වෙයි, විඤ්ඤාන නිරෝධයෙන් තාමරුප නිරෝධය වෙයි, තාමරුප
නිරෝධයෙන් ඡායාසතන නිරෝධය වෙයි, ඡායාසතන නිරෝධයෙන් ස්පෂ්ඨ
නිරෝධය වෙයි, ස්පෂ්ඨනිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධය වෙයි, වේදනා
නිරෝධයෙන් තාමණානිරෝධය වෙයි, තාමණානිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝ-
ධය වෙයි, උපාදනනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වෙයි, භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය
වෙයි, ජාති නිරෝධයෙන් ජර - මරණ - සොක - පරිදෙව -
දුක් - දෙමිතස් - උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුඛයකැති-
යාගේ නිරෝධය වේ. මහනෙති, මේ දුඛනිරෝධායඝී සත්‍යය යි කියනු
ලැබේ.

මහනෙති, දුඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය කවරෙය යත්: මේ ආයඝී
අමාමිතික මාගීය ම ය, ඒ මෙසේ ය: සමයන් දුෂ්ටිය, සමයක් සඛකලපය,
සමයන් වචනය, සමයකකමානනය, සමයභාජ්වය, සමයන් ව්‍යායාමය,
සමයක්සමාහිය, සමයක්සමාහිය යන මොහුර මහනෙති, මෙය දුඛනිරෝධ-
ගාමී ප්‍රතිපදායඝීසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහනෙති, මේ සතර ආයඝීසත්‍ය
කෙනෙකා යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්තට
නොහැකි වූ කෙලෙසන්තට නොහැකි වූ උපවාද නො කළ හැකි වූ බැහැර
කරන්තට නොහැකි වූ දහමෙක් දෙසන ලදු යි මෙසේ යමක් කියන ලද
නම්, කෙලෙ මේ නිසා කියන ලදුයි.

3. 2. 2. 2.

12. මහනෙති, (මවු පුතුන් උනුන් රැකගත නොහෙන බියයි කියන
ලද) මේ අමාතාපුත්‍රක බිය තුණකා යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන කියයි. කවර
තුණෙක යත්: මහනෙති, යම් කලෙක මහත් අන්තිදහයෙක් නති ද එබදු
කාලයෙක් වේ ම ය මහනෙති, මහත් අන්තිදහයක් නැති සිටි කල්හි එයින්
ගම්හුදු දූවෙති. නියම්ගම්හුදු දූවෙති. නගරයෝ ද දූවෙත්. ගම්හුදු දූවෙන
කල්හි නියම්ගම්හුදු දූවෙන කල්හි නුවර ද දූවෙන කල්හි එහිලා මවු ද පුතා
නොලැබෙයි. පුතාද මව නොලැබෙයි. මහනෙති, මේ පළමුවන අමාතා-
පුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහනෙති, යම් කලෙක්හි මහත් මේඝයෙක් නැගේ ද එබදු වූ
කාලයෙක් වේ. මහනෙති, මහත් මේඝය නැති කල්හි මහ ගංවතුරෙක්
නැගෙයි. මහනෙති, මහගංවතුරු නැතිකල්හි එයින් ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්.
නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගම්හුදු හයනු
ලබන කල්හි නියම්ගම්හුදු හයනු ලබන කල්හි නුවරද හයනු ලබන කල්හි
එහිලා මවු ද පුතා නොලැබෙයි. පුතා ද මව නොලැබෙයි. මහනෙති, මෙය
දෙවන අමාතාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තවද මහනෙති, යම් කලෙක්හි කඛපලා සොර බියෙක් වේ නම්,
වඩාරුඬ වූ දතම් වැස්සෝ හිස් දු දු අත ඔබමොබ යෙන් නම් පලායෙන් නම්
එබදු කාලයෙක් ද වේ ම ය. මහනෙති, කඛපලා සොරබිය ඇති කල්හි
වඩාරුඬ වූ දතම් වැස්සන් හිස් දු දු අත ඔබමොබ පලා යන කල්හි එහි මවු
දු පුතු නොලැබෙයි. පුතු දු මව නොලැබෙයි. මහනෙති, මෙය තෙවන
අමාතාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි. මහනෙති, මේ
තුණ වනාහි අමාතාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජන තෙම කියයි.

තානි බො පනිතානි භික්ඛවෙ තිණ්ණි සමානාපුත්තිකානි සෙව හයානි අමානාපුත්තිකානි හයානීති අසුත්තවා පුපුර්ණො භාසති. කතමානි තිණ්ණි: හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිකාමො උට්ඨානී, මහාඅග්ගිකාමෙ බො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි -පෙ- තගරාපි ඩය්‍යනති. ගාමෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි ඩය්‍යමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරහපි මාතාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මාතරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ පස්මං සමානාපුත්තිකං යෙව හයං අමානාපුත්තිකං හයනති අසුත්තවා පුපුර්ණො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං මහාමෙසො උට්ඨානී. මහාමෙසො බො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතො මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ බො පන භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුය්‍යනති, නිගමාපි වුය්‍යනති, තගරාපි වුය්‍යනති. ගාමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු නිගමෙසුපි වුය්‍යමානෙසු තගරෙසුපි වුය්‍යමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරහපි මාතාපි පුත්තං පටිලහති, පුත්තොපි මාතරං පටිලහති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං සමානාපුත්තිකං යෙව හයං අමානාපුත්තිකං හයනති අසුත්තවා පුපුර්ණො භාසති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං හයං හොති අට්ඨිසඤ්ඤාපො, චක්කසමාරුක්ඛා ජානපදා පරියායනති. හයෙ බො පන භික්ඛවෙ සති අට්ඨිසඤ්ඤාපෙ චක්කසමාරුක්ඛෙසු ජානපදෙසු පරියායනෙතසු හොති සො සමයො, යං කදචි කරහපි මාතාපි පුත්තං පටිලහති. පුත්තොපි මාතරං පටිලහති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං සමානාපුත්තිකං යෙව හයං අමානාපුත්තිකං හයනති අසුත්තවා පුපුර්ණො භාසති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි සමානාපුත්තිකානි යෙව හයානි අමානාපුත්තිකානි හයානීති අසුත්තවා පුපුර්ණො භාසති.

තිණ්ණිමානි භික්ඛවෙ අමානාපුත්තිකානි හයානි. කතමානි තිණ්ණි: ජරහයං ව්‍යාධිහයං මරණ්ණයං. න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං ජීරමානං එවං ලහති: අහං ජීරාමි, මා මෙ පුත්තො ජීරීති. පුත්තො වා පන මාතරං ජීරමානං න එවං ලහති, අහං ජීරාමි, මා මෙ මාතා ජීරීති.

න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං ව්‍යාධියමානං එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධියීති, පුත්තො වා පන මාතරං ව්‍යාධියමානං න එවං ලහති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ මාතා ව්‍යාධියීති.

න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං මියමානං එවං ලහති: අහං මියාමි, මා මෙ පුත්තො මියීති, පුත්තො වා පන මාතරං මියමානං න එවං ලහති: අහං මියාමි, මා මෙ මාතා මියීති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි අමානාපුත්තිකානි හයානීති.

අප්ථි භික්ඛවෙ මහො, අප්ථි පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං හයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං හයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවතනති: කතමො ව භික්ඛවෙ මහො: කතමා ව පටිපදා: ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං හයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං හයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවතනති: අයමෙව අරියො අරියඞ්ගිකො මහො, සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං බො භික්ඛවෙ මහො, අයං පටිපදා, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං සමානාපුත්තිකානං හයානං, ඉමෙසඤ්ඤා තිණ්ණං අමානාපුත්තිකානං හයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවතනති.

මහණෙනි, සමානාපුත්‍රක වූ ම ඒ තුන් බියක් අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාරිභ්ජන කියයි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක්හි මහත් වූ අග්නිදහයෙක් නැගේ තම ඵලද කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් වූ ගින්නෙන් දූෂිත ඇති කල්හි එසින් ගමුදු ... නගරයෝ ද දූවෙත්. ගමුදු දූවෙන කල්හි නියමිගමුදු දූවෙන කල්හි නගර ද දූවෙන කල්හි යම් හෙයෙනින් කිසියම් කලෙක මව ප්‍රතා ලැබේ ද, ප්‍රතාද මව ලැබේ ද, ඵලද කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාරිභ්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක මහාමෙඝය නැගේ තම ඵලද කාලයෙක් ද වෙයි. මහණෙනි, මහාමෙඝය නැගීකල්හි ම මහ ගංවතුරු නැගෙයි. මහ-ගංවතුරු නැගී කල්හි ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නියමිගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නියමිගමුදු හයනු ලබන කල්හි, නගර ද හයනු ලබන කල්හි යම් හෙයෙනින් කිසි වේටක මවත් ප්‍රතා ලැබේ ද, ප්‍රතාත් මවු ලැබේ ද, ඵලද කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි සමානාපුත්‍රක වූ ම දෙවන බිය අමානාපුත්‍රක බියෙහි අශ්‍රාතවත් පාරිභ්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙනින් කභපලා සොරබියෙක් වේ ද, චක්‍රසමාරය වූ දතවුළුයෝ හිස් ලු ලු අත ඔබ්බෙහි පලා යෙද් ද, ඵලද කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, කභපලා සොරබිය ඇති කල්හි චක්‍රසමාරය වූ දතවු-ලුයෝ හිස් ලු ලු අත පලායන කල්හි යම් හෙයෙනින් කිසිකලෙක මවුදු ප්‍රතා ලැබේ නම්, ප්‍රභුදු මව ලැබේ නම්, ඵලද කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ තෙවන සමානාපුත්‍රක වූ ම බිය අමානාපුත්‍රක වූ භය සි අශ්‍රාතවත් පාරිභ්ජන කියයි. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ ම තුන් බිය අමානාපුත්‍රක භය සි අශ්‍රාතවත් පාරිභ්ජන කියයි.

මහණෙනි, මේ අමානාපුත්‍රක වූ භය තුණෙනි. කවර තුණෙක යත්: ජරාභය, ව්‍යාධිභය, මරණභය යන තුණ සි. මහණෙනි, මවු ජරයෙන් දිරන පුතු (දැක) “මම දිරමිවා, මා පුතු නහමක් දිරව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. ප්‍රතා හෝ ජරයෙන් දිරන මව (දැක) “මම දිරමිවා, මා මවු නහමක් දිරව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු රොගින් පෙළෙනු වූ පුතු (දැක) “මම පෙළෙමිවා, මාගේ පුතු නහමක් පෙළේ”ව යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. ප්‍රතාද රොගින් පෙළෙන මවු දැක “මම පෙළෙමිවා, මාගේ මවු නහමක් පෙළේ”ව යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු ද මැරෙනු වූ පුතු (දැක) “මම මියෙමිවා, මාගේ පුතු නහමක් මියේව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. ප්‍රතා හෝ මැරෙනු වූ මව (දැක) “මම මියෙමිවා, මාගේ මවු නහමක් මියේව”යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අමානාපුත්‍රක වූ බිය තුණ ය.

මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස යමෙක් පවත්තේ නම්, ඒ මාගීය ආත. ඒ ප්‍රතිපත්තිය ආත. මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්තේ නම්, ඒ මාගීය කවරෙය: ඒ ප්‍රතිපත්තිය කවර ය: ඒ මේ ආයුෂී අභ්‍යාසිතමාගීය මා සි. ඒ කෙසේ ය: සමාග්දූෂටිය... සමාග්සමාධිය (යන මේ අවසි.) මහණෙනි, මේ සමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද, මේ අමානාපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රභාණය කරණු පිණිස මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්තේ නම්, මේ ඒ මාගී සි. මේ ඒ ප්‍රතිපත්තිය සි.

3. 2. 2. 3.

13. එකං සමයං භගවා ගොසලෙසු චාරිකං වරමානො මහතා ගිහි-
සංඝොන සද්ධිං යෙන ඵමනාගපුරං නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගමො
තදවසරි. අසොසංඝං බො වෙනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සවණො බලු හො
ගොතමො සකාපුතො සකාකුලා පබ්බජිතො වෙනාගපුරං අනුපපන්නො
“හං බො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො නිත්තිසද්දො අබ්‍රහ්මණො:
ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසබ්බද්ධො ජිජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො
ලොකමිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො
භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්බවකං සංසමණබ්‍රාහ්මණං
පජං සදෙවමනුස්සං සගං අභිඤ්ඤා සචරිකාවා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති
ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බඤ්ඤානං
කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු බො පන තථා-
රූපානං අරහතං දස්සනං හොති”ති.

අථ බො වෙනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-
සංඝමංසු, උපසංඝමිත්වා අප්පෙකචේව භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
නිසීදිංසු. අප්පෙකචේව භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු. සමෙමාදනියං කථං
සාරණියං¹ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකචේව යෙන භගවා
තෙනඤ්ඤාලිපණමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකචේව නාමගොත්තං
සාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකචේව තුණ්හිත්තං එකමන්තං
නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො වෙනාගපුරිකො චම්පගොගෙත්වා
බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

“අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්‍රහ්මං හො ගොතම, යාවඤ්ඤිදං හොගො
ගොහමස්ස විපසන්තාති ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡම්මණෙණං පරියොදනො.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතම සාරදං බදරපණ්ණි² පරිසුද්ධං හොති පරියොදනං.
එවමේව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තාති ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡම්මණෙණං
පරියොදනො. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නාලපක්කං සමපති බක්කා පට්ඨනං³
පරිසුද්ධං හොති පරියොදනං. එවමේව හොතො ගොතමස්ස විපසන්තාති
ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ඡම්මණෙණං පරියොදනො”.

1. සාරණියං - මජ්ඣං, සරණියං - PTS, 2. බදරපණ්ණි - මජ්ඣං, සකා. කං.
3. බක්කා පට්ඨනං - මජ්ඣං, මුත්තා, සිමු.

3. 2. 2. 3.

13. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වහන් බික්සනන හා සමග කොසොල්දනවුහි සැරිසරණ සේක් කොසොල්දනවුයෙහි වෙනාගපුර නමැති බමුණුගමට වැඩි සේක. වෙනාගපුර වැසි බමුණුගැහැවියෝ “හවන්ති, ගාඤ්ජුහු වූ ශාඤ්ජුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි වෙනාගපුරයට වැඩියහ. ඒ හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳව “මෙසේ මෙසේ ඒ ගතවන්හු අතීත්ත. සමාන්තසම්මුද්ධයහ. විද්‍යාවරණ සමපන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිද්‍යහ. අනුභවරයහ. පුරුෂදමාසාරපියහ. දෙවිමිනිස්තට ගාඤ්ජායහ. බුද්ධියහ. භාග්‍යවන්හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණ් සහිත මේ ලොකය ද මහණ බමුණන් සියො දෙවිමිනිසුන් සියො සැතපු පුරාව ද භූමි ම අභිකඤ්ජනයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙහි. ඔබ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට අතීත සහිත කොට ව්‍යාප්ත සහිත කොට සම්ප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට දහම් දෙසති. බමිසර පවසති. මෙබඳු උතුම් වූ නිර්විනිශ්චයෙක් ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දර්ශනය මනා වූ හු!” හි ඇසුවාහු ම ය.

ඉක්බිති වෙනාගපුර වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලසියහ. ඵලාම ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තට නිසි සිති කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇදිලි බැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තම ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණිමිහුව ව එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් වෙනාගපුර වැසි චම්ප්පගාත්ත බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

“හවන් ගෞතමයෙනි, ආගමයාසෙක. හවන් ගෞතමයෙනි, අද්දානසෙක. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ ඉමහත් සේ පහන් වූවාහු වෙති. ඡම්මණ්ණය මහත් සේ පිරිසිදුය. ඉතා ප්‍රභාසවරය.

හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ සරත් කල්හි හටගත් විලිකුන් නොවූ ඩෙබරපක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එසෙසින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන් වෙති. ඡම්මණ්ණය පිරිසිදුය. ප්‍රභාසවර ය. හවන් ගෞතමයෙනි, යම්සේ එකෙණෙහි නවුයෙන් ගිලිහුන විලිකුන් තල්පක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාසවර වේ ද, එලෙසින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන්හ. ඡම්මණ්ණය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය”.

“සෙය්‍යථාපි හො ගොහම තෙකං ජලේඛානදං දැනකමමාරපුතන-
සුපරිකමමකතං උකකාමුඛෙ සුභුසලසමපහවහං පණ්ඩුකමිඛලෙ නිකතිහනං
භාසතෙ ච නපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව භොතො ගොනමිඤ්ඤ විප-
සනනාති ඉන්ද්‍රියාති, පරිසුද්ධො ජම්බණේණ පරිසොද්ධො.

යාති නුත¹ තාති හො ගොහම උච්චාසයනමහාසයනාති. සෙය්‍යමිදං:
ආසන්දි පලලභේකා ගොණකො විතනකා² පටිකා පට්ටිකා තුලිකා මිකතිකා
උද්දලොමි එකනනලොමි කට්ඨිසං කොසෙය්‍යං භුතනකං හද්ද්දරං
අසාසරං රථසරං අජිතපපවෙණි කාදලිමිගපවරපච්චසරණං³ සලහන-
ච්ඡදං උභතො ලොභිතකුපධානං. එවරූපානං නුත හවං ගොනමො
උච්චාසයනමහාසයනානං නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති.

[භගවා:]

යාති බො පන තාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයනමහාසයනාති සෙය්‍යමිදං:
ආසන්දි පලලභේකා ගොණකො විතනකා පටිකා පට්ටිකා තුලිකා මිකතිකා
උද්දලොමි එකනනලොමි කට්ඨිසං කොසෙය්‍යං භුතනකං හද්ද්දරං
අසාසරං රථසරං අජිතපපවෙණි කාදලිමිගපවරපච්චසරණං³ සලහන-
ච්ඡදං උභතො ලොභිතකුපධානං. දුලලහාති තාති පබ්බජිතානං, ලද්ධා ච
න කප්පනති.

නිණ්ඤා බො ඉමාති බ්‍රාහමණ උච්චාසයනමහාසයනාති, සෙය්‍යහං එතරහි
නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. කතමාති නිණ්ඤා දිබ්බං උච්චාසයන-
මහාසයනං ධුහමං උච්චාසයනමහාසයනං අරියං උච්චාසයනමහාසයනං.
ඉමාති බො බ්‍රාහමණ නිණ්ඤා උච්චාසයනමහාසයනාති, සෙය්‍යහං එතරහි
නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

1. යාති තාති - මජ්ඣ. 2. විතතිකා - සං. සි 1, විතතකා - මජ්ඣ.

3. කාදලිමිගපවරපච්චසරණං - මජ්ඣ.

“හවන් ගෞතමයෙනි, නිපුණ වූ කමුරුදරුවන්හු විසින් මොනොවට පිරිසම කළ, කෝවෙති පිස දෂ්‍ය රත්කරුවකු විසින් මොනොවට කොළන ලද දඹරන් නිකොක් රත්පලසෙක්හි තබන ලද්දේ යම්සේ බබළා ද, දිලිසේ ද, රස් විහිදුවා ද, එළෙසින් ම හවන් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහත්හ. ඡම්බණීය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාසවර ය.

හවන් ගෞතමයෙනි, දික් පා ඇති හැදිය, පලහය, සතරතුලෙන් දික් ලොම් ඇති මහකොඳු පලසය, විමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්-මුවා සුදුපුත් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සනපුත් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් නිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද එළ ඇති) දෙද ඇතිරිය, (එක්පස ද එළ ඇති) එක්ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ නිහිරිමුවා පසතුරුණ, රත් හා මුසු කොට කැටි නිහිරිහුසින් විසු පසතුරුණ, සොළොස් නවනට නැටිය හැකි අවන් මහඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරණ ඇතිරිය, අස් පිට අතුරණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරණ ඇතිරිය, අලුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ පසතරණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්-කන්වසින් (කොට්ට) ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්න, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, හවන් ගෞතමයෝ මෙබඳු උසසුන් මහ-අසුන් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙහි. නිදහින් ලබන සුල්ලෙහි. මහන්සේ ලබන සුල්ලෙහි”.

[හඟවන්හු:]

බමුණ, දික් පා ඇති හැදිය, පසා වළුරු ගැන්වූ පලහය, දික්ලොම් ඇති කොඳු පලසය, විමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුපුත් ඇතිරිය, සනපුත් එළලොම් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් නිලිය, සිහරු වගරු නහා විසන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද ඇති) දෙද ඇතිරිය (එක්-පස ද ඇති) එක් ද ඇතිරිය, රත්කොසුකම් කළ නිහිරිමුවා පසතරණය, රත් හා මුසුකොට කැටි නිහිරිහුසින් විසු පසතරණය, සොළොස් නවනට නැටිය හැකි අවන් මහ ඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරණ ඇතිරිය, අස්පිට අතුරණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරණ ඇතිරිය, අලුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුව-සමින් කළ ඇතිරිය, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වසින් ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්න, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, පෘථිද්දනට ඒ අසුන්හු දුලිහයහ. ලැබ ද තො කැප වෙති.

බමුණ, මම දැන් යම් උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් ද, නිදහින් ලබන සුල්ලෙම් ද, මහන්සේ ලබන සුල්ලෙම් ද, මේ උසසුන් මහඅසුන් තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: දිව්‍ය උසසුන් මහසුනා, බ්‍රාහ්ම උසසුන් මහසුනා, ආයඹී උසසුන් මහසුනා. බමුණ, දැන් යම් බඳු වූ උසසුන් මහසුන් කෙනකුත් මම රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, නිදහින් ලබන සුල්ලෙම් නම්, මහන්සේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, මේ ඒ උසසුන් මහසුන් තුන් දෙන වෙත්.

[බ්‍රාහ්මණෝ:] .

තතමිං පත හො ගොතම දිබ්බං උච්චාසයතමිහාසයනං, යස්ස භවං-
ගොතමො ඵහරති නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී'ති.

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො
පුබ්බකභසමයං නිවාසෙභ්වා පහනච්චරමාදාය තථෙව ගාමං වා නිගමං වා
විණ්ඩාය පටිසාමි. සො පච්ඡාභහනං විණ්ඩපාතපටිකකතොනා චතනාඤ්ඤෙව
පචාරයාමි, සො යදෙව නථ හොනති තිණාති වා පණණාති වා නානි
ඵකංකං සංහරිතා¹ නිසිදාමි, පලලඛනා ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා.

සො විච්ඡේචව කාමෙහි විච්චව අභුසලෙති ධම්මෙහි සමිතකකං සම්චාරං
විචෙකජං විනිසුඛං පස්මං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. විතකකම්චාරානං
වුපසමා අජ්ඣානනං සම්පසාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අච්චාරං
සමාසිජං විනිසුඛං දුතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. ටිනියා ව විරාගා
උපෙකකො ව විහරාමි සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසං-
චෙදෙමි, යං භා අරියා ආවිකකන්ති උපෙකකො සතිමා සුඛවිහාරිති, නං
නතියං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. සුඛස්ස ව පහාණා දුකඛස්ස ව පහාණා
පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අභ්භිගමා අදුකකමසුඛං උපෙකකාසති-
පාරිසුද්ධං චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵවමහුතො වසිකමාමි, දිබ්බො මෙ ඵසො තස්මිං
සමයෙ වසිකමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, ඵවං භුතො නිට්ඨාමි,
දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං සමයෙ ධානං හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ,
ඵවමහුතො නිසීදාමි, දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං සමයෙ ආසනං හොති. සො
චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, ඵවමහුතො සෙය්‍යං කප්පෙමි, දිබ්බං මෙ ඵතං තස්මිං
සමයෙ උච්චාසයතමිහාසයනං හොති. ඉදං බො තං බ්‍රාහ්මණ දිබ්බං
උච්චාසයතමිහාසයනං, යස්සාහං ඵහරති නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිර-
ලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණෝ:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අභිභූතං හො ගොතම, කො වඤ්ඤෙඤ ඵචරුපස්ස
දිබ්බස්ස උච්චාසයතමිහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අනිච්ඡලාභී අකසිර-
ලාභී අඤ්ඤෙඤ හොතා ගොතමෙන.-

1. සමසරිතා - මජ්ඣං.

[බමුණු:]

හවන් ගෞතමයෙනි, මෙකල භවන් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක් රිසිසේ ලබන සුදු වෙත් නම්, නිදුකින් ලබන සුදු වෙත් නම්, වහන්සේ ලබන සුදු වෙත් නම්, ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත කවරේ ය?

[හවන්හු:]

බමුණ, මෙහි මම යම් ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරායෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියමගමට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස් බන්ති පිඬුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වෙ නම්, ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය යාස් කොට තබා හවුන්විබියට හමු කොට සිති එළවා තබා හිදිමි.

ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතකී භූතිත වූ විචාර භූතිත වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. විතකී විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම වූ විහ්‍රායාගේ එකභව වූ විතකී රතිත වූ විචාර රතිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රිතිසුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. ප්‍රිතිසුගේ ද විරුගයෙන් උපෙක්‍ෂා ද ඇත්තෙමි සිති ඇත්තෙමි සමයක් ප්‍රඥ ඇත්තෙමි වෙසෙමි. සුඛය ද යකින් විඳිමි. යමකු ඇරැබ උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ ය. සිති ඇත්තේ ය. සුඛ විහරණ ඇත්තේ ය යි, ආයතීයෝ නියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් හා දෘඛයාගේ ප්‍රතාණයෙන් හා කැල ම සොම්නස් දොමනසුන් භනයට යැමෙන් දුක් තැති සුව තැති උපෙක්‍ෂාසමාති දෙකින් වූ ඔරිසිදු බව ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි, සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සිටිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ සිටිම වෙයි. බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙමි හිදිමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ හිදුම වේ. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි, ගයනය කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය උසසුන් මහසුන් වෙයි. බමුණ, මෙකල යමක් මම රිසිසේ ලබමි ද, නිදුකින් ලබමි ද, වහන්සේ ලබමි ද, මේ ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණු:]

හවන් ගෞතමයෙනි, ආශ්වයතීයෙනි. හවන් ගෞතමයෙනි, අද්ද්දකයෙනි. හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා අත් කවරෙක් නම් මෙබඳු දිව්‍ය උසසුන් මහස්තයන් රිසිසේ ලබන්නේ වේ ද නිදුකින් ලබන්නේ වේ ද! වහන්සේ ලබන්නේ වේ ද-

කතමං පන තං භො ගොතම බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොහමො ඵගරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති?

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො සුඛබ්‍රහ්මකමයං නිවාසෙත්වා පහතච්චරමාදය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි, සො පටිණ්හනාං පිණ්ඩපානපටික්කනො වතනාඤ්ඤථ පමාරසාමි.

සො යදෙව තත්ථ භොනති තිණ්ණති වා, පණණ්ණති වා, තාති ඵකඤ්ඤං සංහරිතො¹ නිසිද්ධමි පලලඤ්ඤං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො චේතනාසහගතො චේතසා ඵකං දිසං ථරිතො විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුර්ථං, ඉති උද්ධමිධො නිරියං සබ්බධි සබ්බහතාය සබ්බාවින්නං ලොකං චේතනාසහගතො චේතසා විපුලෙන මහගතො අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපඤ්ඤන ථරිතො විහරාමි. කරුණසහගතො චේතසා -පෙ- මුද්ධාසහගතො චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතො චේතසා ඵකං දිසං ථරිතො විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුර්ථං². ඉති උද්ධමිධො නිරියං සබ්බධි සබ්බහතාය සබ්බාවින්නං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතො චේතසා විපුලෙන මහගතො අප්පමාණෙන අවෙරෙන අව්‍යාපඤ්ඤන ථරිතො විහරාමි.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵලං භුතො වසිකමාමි, බ්‍රහ්මා චෙ ඵසො තස්මිං සමයෙ වසිකමො භොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵලමුද්දො නිට්ඨාමි - නිසිද්ධමි - සෙය්‍යං කප්පෙමි, බ්‍රහ්මං චෙ ඵතං තස්මිං සමයෙ උච්චාසයන- මහාසයනං භොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ඵගරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියා භො ගොතම, අභිගුණා භො ගොතම, කො චඤ්ඤා ඵචරුපස්ස බ්‍රහ්මස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙන.

කතමං පන තං භො ගොතම අරියං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොහමො ඵගරහි නිකාමලාභී අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති?

[භගවා:]

ඉදං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි. සො සුඛබ්‍රහ්මකමයං නිවාසෙත්වා පහතච්චරමාදය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසාමි. සො පටිණ්හනාං පිණ්ඩපානපටික්කනො වතනාඤ්ඤථ පමාරසාමි. සො යදෙව තත්ථ භොනති තිණ්ණති වා, පණණ්ණති වා, තාති ඵකඤ්ඤං සංහරිතො¹ නිසිද්ධමි පලලඤ්ඤං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

1. සංහරිතො - මජ්ඣං. 2. චතුර්ථං.

භවත් ගෞතමයෝ දූන් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ ද, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ ද, ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත කවරේ ය?
[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම් ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙමි ද, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ ඒ ගමට හෝ නියම් ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස්බන්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි.

ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඤාප් කොට තබා සිහිය කමටහන් අරමුණට අභිභූත කොට තබා හිඳිමි. ඒ මම මෙත් සහනය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උභ - යට සරස ද, හැම තන්හි සමානමතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගන වූ අපමණ වූ චෙර නැති ව්‍යාපාද රහිත මෙන් සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි. කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උභ - යට සරස ද, සියලු තන්හි සමානමතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගන වූ අපමණ වූ චෙර නැති ව්‍යාපාද නැති උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙමි සක්මන් කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි කෙල මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙසේ වූයෙමි ඉදින් සිටිමි නම්, ... හිඳිමි නම් ... ශයනය කෙරෙමි නම්, එසමයෙහි කෙල ඒ මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත වේ. බමුණ, මම මෙකල යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙමි නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙමි නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙමි නම්, මේ වනාහි ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්ත වේ.

[බමුණ:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශාය්‍යියෙනි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙනි. භවත් ගෞතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු වූ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්තක් රිසිසේ ලබනසුලු වන්නේ ද, නිදුකින් ලබනසුලු වන්නේ ද, මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

භවත් ගෞතමයෙනි, භවත් ගෞතමයෝ දූන් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ නම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ නම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ නම්, ඒ ආය්‍යී උසසුන් මහසුන් කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙමි නම්, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පාසුළු බන්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙමි වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා ඇත් නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඤාප් කොට පිහිටුවා සිහිය කමටහන් අරමුණට නතු කොට එළවා හිඳිමි.

සො එවං පජානාමි.¹ රුතො මෙ පනිණො; උච්ඡින්නාමුලො නාලාවට්ඨ-
කතො අනභාවකතො² ආයතිං අනුපපාදධිමෙමා. දෙසො මෙ පනිණො පප-
මොහො මෙ පනිණො උච්ඡින්නාමුලො නාලාවට්ඨකතො අනභාවකතො³
ආයතිං අනුපපාදධිමෙමා.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵලමිභුතො ච ඔකමාමි, අරියො මෙ ඵසො තසමිං
සමයෙ ච ඔකමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ ඵලමිභුතො නිට්ඨාමි - පෙ-
තිසිද්ධිමි - සෙය්‍යං කපෙපමි. අරියං මෙ ඵතං තසමිං සමයෙ උච්චාසයන-
මහාසයනං හොති. ඉදං බො භං³ බ්‍රාහ්මණ අරියං උච්චාසයනමහාසයනං,
යස්සාහං එතරති නිකාමලාභී අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්භුතං හො ගොතමි, කො ච ඤෙඤා ඵචරුපස්ස
අරියස්ස උච්චාසයනමහාසයනය්‍ය නිකාමලාභී හමිස්සති අනිච්ඡලාභී අකසිර-
ලාභී අඤ්ඤානු හොතා ගොතමෙන.

අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො තොතම, සෙය්‍යථාපි හො
ගොතම නික්කල්ඡිතං වා උභාකුපේජස්ස, පටිච්ඡන්තං වා විමරෙස්ස, මුලුත්තස්ස
වා මග්ගං ආවිකෙඛස්ස, අධිකාරෙ වා තෙලපජේරාභා ධාරෙස්ස, චක්ඛුට්ඨන්තා
රුපාති දාඛිනිති. ඵලමෙවං⁴ හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන
ධමමො පකාසිංහා. එතෙ මයං භනෙන භවන්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි, ධම්මස්ස භික්ඛුසමස්සඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙභු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 4

14. එකං සමයං හගවා රුජගහෙ විහරති ධිජ්ඣාකුට්ඨෙ පබ්බතෙ. හොත
බො ජාන සමයෙන සරණො නාම පරිබ්බාජකො අවිරපක්කන්තො හොති
ඉමස්මිං ධම්මවිනයා. සො රුජගහෙ පරිසති⁵ එවං වාචං භාසති: අඤ්ඤාතො
මයා සමණානං සක්කපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං
සක්කපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති.

අථ බො සමභිභුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදස්ස
රුජගහං පිණ්ඩාය පටිසිංසු. අපස්සාසුං බො තෙ භික්ඛු සරහස්ස පරිබ්බාජකස්ස
රුජගහෙ පරිසති⁵ එවං වාචං භාසමානස්ස: අඤ්ඤාතො මයා සමණානං
සක්කපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණානං සක්කපුත්තියානං
ධම්මං එවාහං තසමා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති.

අථ බො තෙ භික්ඛු රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභන්තං පිණ්ඩපාන-
පටික්කන්තා යෙන භගවා තෙහුපසඬකමිංසු. උපසඬකමිත්වා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා බො තෙ භික්ඛු
භගවන්තං එතදවොට්ඨිං:

1. පකාමි - මජ්ඣ. 2. අනභාවකතො - මජ්ඣ. 3. මජ්ඣ. - කපි

4. ඵලමෙවං බො - මජ්ඣ. 5. පරිසති - මජ්ඣ.

ඒ මෙ පාඨේ රතස ප්‍රභවය. සිද්ධ ඉ මුල් අතීතෝ ය. පද්ධත සිද්ධා ලද කල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නො හටගන්නාත් කරණ ලද්දේ ය. මනුසෙති ආපදනා ස්වරූප අතීතක් කරණ ලද්දේ ය. එයත් පොපස ප්‍රභවය. එයත් මොහස ප්‍රභවය. සිද්ධ ඉ මුල් අතීතෝ ය. මුද්ධත් සුද්ධත් කල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නාත් කරණ ලද්දේ ය. මනුසෙති ආපදනා ස්වරූප අතීතක් කරණ ලද්දේ ය. මෙසේ දකිමි.

බොහමණය, ඒ මෙ මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සක්මන් කෙරෙම නිද, එසමයෙති හෙල පාඨේ අයයි වූ සක්මණ මෙයි. බමුණ, ඒ මෙ මෙබඳු වූයෙමි ඉදින් සිටිමි නම. . . හිදිමි නම. . . යසනය කෙරෙම නම එසමයෙති හෙල මාගේ අයයි වූ උසසුන් මහසුන් මේ. බමුණ, දුන් මෙ යමක් රිසිසේ ලාභ සුදුසෙම නම, නිදනින් ලබන සුදුසෙම නම, විභත්තේ ලබන සුදුසෙම නම, මට මාගාමි ඒ අයයි වූ උසසුන් මහසුන් මේ.

[බමුණ:]

හවන් ගොතමයෙති, ආශ්වසීය. හවන් ගොතමයෙති, අද්දානය. හවන් ගොතමයන් තබා අත් කවරෙක් මෙබඳු අයයි වූ උසසුන් මහසුන් රිසිසේ ලබන සුදු මන්තේ ද! නිදනින් ලබන සුදු මන්තේ ද! මොහමෙ ලබන සුදු මන්තේ ද!

හවන් ගොතමයෙති, ඉතා මානමි. හවන් ගොතමයෙති, ඉතා මානව හවන් ගොතමයෙති, යටිකුරා කොට කබන ලද්දක් යමසේ උඩුකුරා කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ යමසේ මිටර කරන්නේ ද, මංචුලාවුරකට යමසේ මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, අය අතීතෝ රා දක්නාහමි අදුරෙති හෙල් පහනක් හෝ යමසේ දරන්නේ ද, එසරිද්දෙන් ම හවන් ගොතමයන් විසින් තත්තිකරන් ධර්ම දෙයනා කරණ ලද්දේ ය. එහන්ස, හෙල අමි හවන් ගොතමයන් වහන්සේ ද, ධර්ම ද, විසුසකසයා ද සරණ යමහ හවන් ගොතමයන් වහන්සේ අප අද මටත් කොට දීමිමිම සරණනිය උවසුවත් කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 2. 4

11 එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුණේ පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සරණ නම පිරිවැජ්ජාසත්ත හෙත් බාහාරගිය නොබොහෝකලා. රජගහනුවර පිරිසෙහි “ඒ විසින් භාග්‍යපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්ම දැනගන්නා ලද්දේ ය. මම භාග්‍යපුත්‍රිය-ග්‍රමණයන්ගේ ධර්ම දැනගෙන ම මෙසේ ඒ සත්තෙන් තික්ම සිටියෙමි” යි. මෙසේ තෙපුල් බෙණෙයි.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරයෙහි හැද පෙරෙ පාසිවුරා ගෙණ රජගහනුවර පිඬු මණ්ඩ පිරිසියහ. ඒ භික්ෂූහු රජගහනුවර පිරිස්වැද “ඒ විසින් භාග්‍යපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්ම දැන ගන්නා ලද්දේ ය. භාග්‍යපුත්‍රිය-ග්‍රමණයන්ගේ ධර්ම දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සත්තෙන් තික්ම සිටියෙමි” මෙසේ තෙපුල් තෙපලන සරහ පිරිවැජ්ජාසත්තේ වචනය අසුහ.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු රජගහනුවර පිඬු මණ්ඩ නැසිර පාසුළු බත්හි මිත්ඛ-පාතයෙන් වැළැඳුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස්ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

සරහො නාම භනෙන පරිබ්බාජකො අවිරපකකතො, ඉමසමා, ධම්ම-
විතයා සො රුජගහෙ පරිසතිං එවං වාචං භාසති අඤ්ඤානො මයා
සමණොනං සකාසප්‍රතිසානං ධම්මො. අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණොනං සකා-
සප්‍රතිසානං ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිතයා අපකකතොති. සාධු භනෙන
භගවා යෙන සප්පිතිකානිරං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො, යෙන සරහො
පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඬකම්භු අනුකම්පං උපාදයාති. අධිවාසෙසි භගවා
තුණ්හිභාවෙන.

අථ බො භගවා සායනසමයං පතිසලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිතිකා-
නිරං යෙන පරිබ්බාජකාරුමො යෙන සරහො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඬකම්,
උපසඬකම්භා, පඤ්ඤානත ආසතෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ බො භගවා සරහං
පරිබ්බාජකං එතදවොච: සච්චං කිර තං සරහ එවං වදෙසි: අඤ්ඤානො
මයා සමණොනං සකාසප්‍රතිසානං¹ ධම්මො, අඤ්ඤාය ව පනාහං සමණොනං
සකාසප්‍රතිසානං¹ ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිතයා අපකකතොති? එවං
වුතොන සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

දුතියමපි බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරහ,
කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණොනං සකාසප්‍රතිසානං¹ ධම්මො; සච්චෙ තෙ
අපරිපුරං භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සච්චෙ පත තෙ පරිපුරං භවිස්සති.
අහං අනුමොදිස්සාමිති. දුතියමපි බො සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

තතියමපි බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරහ,
කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණොනං සකාසප්‍රතිසානං ධම්මො, සච්චෙ තෙ අපරිපුරං
භවිස්සති, අහං පරිපුරෙස්සාමි, සච්චෙ පත තෙ පරිපුරං භවිස්සති, අහං
අනුමොදිස්සාමිති. තතියමපි බො සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හි අහොසි.

අථ බො තෙ පරිබ්බාජකා සරහං පරිබ්බාජකං එතදවොචු: “යදෙව
බො තං ආවුසො සරහ, සමණං ගොතමං යාවෙය්‍යාසි. තදෙව තෙ සමණො
ගොතමො පචාරෙති. වදෙහාචුසො සරහ, කිනති තෙ අඤ්ඤානො සමණොනං
සකාසප්‍රතිසානං¹ ධම්මො, සච්චෙ තෙ අපරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො
පරිපුරෙස්සාමි. සච්චෙ පත තෙ පරිපුරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො
අනුමොදිස්සාමි”ති. එවං වුතොන සරහො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතො මඬිකු-
භුතො පතතකකිකො අධොමුබො පජ්ඣායනො අපපටිභාතො නිසීදි.

අථ බො භගවා සරහං පරිබ්බාජකං තුණ්හිභුතං මඬිකුභුතං පතතකකිකං
අධොමුබං පජ්ඣායනං අපපටිභාතං විදිත්වා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:

යො බො මං පරිබ්බාජකා² එවං වදෙය්‍ය. සමමාසලුභාසා තෙ පටිජා-
නතො ඉමෙ ධම්මා අනතිසලුභාති, තමහං තත්ථ සාධුකං සමනුයුඤ්ඤායං,
සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුයුඤ්ඤායමාතො
සමනුගාතිශමාතො සමනුභාසිශමාතො අවශානමෙනං අතවකාසො, යං සො
තිණ්ණං ඤානං තාඤ්ඤාතරං ඤානං නිගවෙජ්ජය අඤ්ඤාත වා අඤ්ඤා-
පටිවරිස්සති, ඛතිභා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපපට්ඨයඤ්ඤා
පාතුකරිස්සති. තුණ්හිභුතො වා මඬිකුභුතො පතතකකිකො අධොමුබො
පජ්ඣායනො අපපටිභාතො නිසීදිස්සති. සෙය්‍යථාපි සරහො පරිබ්බාජකො,

වහන්ස, සරහ පිරිවැජ් මේ ශාසනයෙන් බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇති වෙයි. හෝ රජගහනුවර පිරිස්වැද “ම විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ ඒ සස්තෙන් පහව සිටියෙමි” මෙසේ කෙසුල් කෙපලයි. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පිතිකාතිරයෙහි පරිව්‍රාජකාරමයෙහි සරහ පිරිවැජ්‍යා කරා අනුකම්පා සඳහා වඩනාසේක් තම මනා මැ නු” යි කිහි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂණිමහුන විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල්හි පිළිසලනින් නැගිසිටි සේක් සප්පිතිකා හෝතෙර පිරිවැජ් අරම කර සරහ පිරිවැජ්‍යා වෙත ඵලඹ සේක. ඵලඹ, පැන්වූ අස්තෙහි වැඩිබුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිද ම “සැබව, සරහයෝ තෝ මා විසින් ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙන ම මෙසේ මම ඒ සස්තෙන් පහව සිටිමි” මෙසේ කියයි දැයි වදාළ සේක. එසේ වදාළ කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහුන විය.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කියේ දැනගන්නා ලද ද? “ඉදින් නාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ තම මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් නාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ තම, මම අනුමෙව්නෙමි” යි කෙල වදාළ සේක. දෙවනවටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහුන විය.

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යාට “කිය සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කියේ දැනගන්නා ලද ද? ඉදින් නාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ තම මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් නාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ තම මම එය අනුමෙව්නෙමි” යි කෙල වදාළ සේක. තෙවනවටත් සරහ පරිව්‍රාජක තුෂණිමහුන විය.

ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්‍යෝ සරහ පිරිවැජ්‍යාහට “ඇවැත සරහය, තෝ යමක් ම මහණගොස්මිහු (අතින්) යදනෙහි තම එය ම මහණගොස්මිහු තට පවරති. කිය ඇවැත සරහය, ශාසාපුත්‍රියග්‍රමණයන්ගේ ධර්මය නා විසින් කියේ දන්නා ලද ද? ඉදින් නාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ තම. මහණ ගොස්මිහු එය පරිපූර්ණ කරන්නාහ. ඉදින් නාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ තම, එය මහණ ගොස්මිහු අනුමෝ වන්නාහ” යි කෙල කිහි. මෙසේ කී කල්හි සරහ පිරිවැජ් තුෂණිමහුන වූයේ නිවෙද වූයේ කරබාගත්තේ යට බලාලී මුව ඇතියේ සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හුන්නේය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරහ පිරිවැජ්‍යා තුෂණිමහුන වූවහු කෙද නැතිසහු කරබාගන්නහු යටට හෙළා මුව ඇත්තහු සිතුවිලි සිතන්නහු වැටහෙන නුවණ නැත්තහු දැන ඒ පිරිවැජ්‍යාහට කෙල වදාළ සේක:

පිරිවැජ්‍යෙහි, “සමයක් සලුආයෙමිසි පිළිණ කරණ නොප විසින් මේ ධර්මයෝ අනනිසලුආයහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ තම, එහි ලා මම ඔහු අතින් ප්‍රශ්න විමාරන්නෙමි. කරුණු ගන්නන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. හෙ මා විසින් මොනොවට විමාරනු ලබන්නේ කරුණු ගන්නවනු ලබන්නේ, මොනොවට කියනු ලබන්නේ යම් හෙයෙකින් හෙ සරහ පිරිවැජ්‍යා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථාවක් ලා ප්‍රස්තුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කොපය ද දෝෂය ද නොසතුව ද පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂණිමහුන වූයේ හෝ කෙද රහිත වූයේ කරබාගත්තේ යටිකුරු කළ මුව ඇත්තේ සිතිවිලි සිතන්නේ (වැටහෙන) නුවණ නැත්තේ හිඳුනේ හෝ වෙයි යන මේ තුන් කරුණෙන් එක්තරා කරුණකට නොපැමිණෙන්නේය යන හෙල නොකරුණෙකි. නොවිය හැක්කෙකැ යි වදාළ සේක.

යො බො මං පරිබ්බාජකා එවං චදෙය්‍ය: බිණ්ණසමයං තෙ පටිජානනො දුමේ ආසමා අපරිකම්මන්ති, නමහං තස්ස සාධුකං සමිත්තසුඤ්ජයං සමිත්තා-
ලොසං සමිත්තාසෙය්‍යං. යො චන මො සාධුකං සමිත්තසුඤ්ජයමානො සමිත්තානියමානො සමිත්තාසියමානො අවධානමිනං අනවකාසො යං සො
නිණ්ණං ධානානං නාඤ්ඤාගරං ධානං නිගමේජ්ජය, අඤ්ඤාග පා අඤ්ඤා
පටිච්චස්සති, බිහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපච්චිකඤ්ච
පාචුකරිස්සති. භුණ්ටිභුතො ථා මිඤ්චුතො පඤ්ඤාකම්මො අබොච්ඡිමො
පඤ්ඤානො අපටිගානො තිසිද්ධස්සති, සෙය්‍යථාපි සරතො පරිබ්බාජකො.

යො බො මං පරිබ්බාජකා එවං චදෙය්‍ය: යස්ස බො පන තෙ අත්ථාය
බමමා දෙසිතො, සො න නිසසති තකකරස්ස සමමා දුක්ඛානියායාති.
නමහං තස්ස සාධුකං සමිත්තසුඤ්ජයං, සමිත්තාලොසං, සමිත්තාසෙය්‍යං.
යො චන මො සාධුකං සමිත්තසුඤ්ජයමානො සමිත්තානියමානො සමිත්තාසිය-
මානො අවධානමිනං අනවකාසො යං සො නිණ්ණං ධානානං නාඤ්ඤාගරං
ධානං නිගමේජ්ජය අඤ්ඤාග පා අඤ්ඤා පටිච්චස්සති, බිහිද්ධා කථං අපනා-
මෙස්සති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අපච්චිකඤ්ච පාචුකරිස්සති. භුණ්ටිභුතො ථා
මිඤ්චුතො පඤ්ඤාකම්මො අබොච්ඡිමො පඤ්ඤානො අපටිගානො තිසි-
ද්ධස්සති, සෙය්‍යථාපි සරතො පරිබ්බාජකොති.

අථ සො ගගනං පට්ඨන්තානිජර පරිබ්බාජකාදුමේ නිකානිත්තුං විගතාදං
නදිකා මේහාසං පකකාමි.

අථ සො තෙ පරිබ්බාජකා අමිරපකකානාසං ගගනො සරහං පරිබ්බාජනං
සංභානො ථාමාසහතිහොදකෙන සඤ්ඤොරිං අකංසු: සෙය්‍යථාපි ආච්ඡො
සරහ ඔහාරඤ්ඤ ජර්මිගාලො විගතාදං නදිස්සාමිති සෙගාලකඤ්ඤාදව³
නදති, හෙර ජර්මිකඤ්ඤාදව නදති. එවමේව සො චං ආච්ඡො සරහ අඤ්ඤාදුමේ
සමිණෙන ගොහමෙන විගතාදං නදිස්සාමිති සෙගාලකඤ්ඤාදව නදති,
හෙර ජර්මිකඤ්ඤාදව නදති සෙය්‍යථාපි ආච්ඡො සරහ අබිකමිද්දරි⁴ පුස්සකර-
විතා¹ ජර්මිස්සාමිති අබිකමිද්දර්ජිතඤ්ඤාදව රචති එවමේව සො චං ආච්ඡො
සරහ අඤ්ඤාදුමේ සමිණෙන ගොහමෙන පුස්සකරවිතා: ජර්මිස්සාමිති අබි-
කමිද්දර්ජිතඤ්ඤාදව රචති. සෙය්‍යථාපි ආච්ඡො සරහ උසො සුඤ්ඤාය
මොසාලාය ගමිරි: නදිතබ්බං මඤ්ඤති. එවමේව සො චං ආච්ඡො සරහ
අඤ්ඤාදුමේ සමිණෙන ගොහමෙන ගමිරි: නදිතබ්බං මඤ්ඤති. අථ සො
තෙ පරිබ්බාජකා සරහං පරිබ්බාජකං සමිත්තනො ථාමාසහතිහොදකෙන
සඤ්ඤොරිං අකංසුති.

1 මජ්ඣං - සො - නනි 2 සිඛිතාලකඤ්ඤාදව - මජ්ඣං

3. අබ්බිකසඤ්ඤා - මජ්ඣං. 4. පුරිසකරවිතං - මජ්ඣං, පුස්සකරවිතං - සො.

පිරිවැජ්ජෙහි, “කුණාසුට්ඨෙමි”යි පිළිඹ කරණ නොපගේ මේ අසුට්ඨෙයෝ අපරිසමිණසහ” යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලුණු මුහු අතින් එය මොනොවට විවාරන්නෙමි. කරුණු ගත්වන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. මා විසින් හෙ එකානතයෙන් විවාරනු ලබන්නේ කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ, කරුණු කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ජා මෙන් අනෙකෙහින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රසතුත කථාව බැහැරලන්නේ හෝ වෙයි. කොපයන් දෝෂයන් නොසතුටත් පහල කරන්නේ හෝ වෙයි. භූමිමිභූතව හෝ තෙදරනිභව කරබාගෙණ යටට හෙළා මුව ඇතිව සිහිපිළි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හිදුනේ හෝ වෙයි යන භූත් කරුණෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොසන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නොවිය හැක්කෙක.

පිරිවැජ්ජෙහි, “යම් මානිථලයක් පිණිස නොප විසින් ධර්ම දෙසන ලද නම්, එය ඒ ධර්ම පිළිපදනුට මොනොවට වටදුක් තසනු පිණිස නොසාහා” යි යමෙක් මෙසේ මට කියන්නේ නම්, මා විසින් හෙ මොනොවට විවාරනු ලබන්නේ මොනොවට කරුණු ගත්වනු ලබන්නේ මොනොවට කියනු ලබන්නේ සරහ පිරිවැජ්ජා මෙන් අනෙකෙහින් අනෙකක් වසා ලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රසතුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි කොපයන් දෝෂයන් නොසතුටත් පහල කරන්නේ හෝ වෙයි. භූමිමිභූත වූයේ හෝ තෙදරනියේ කර බහා ගන්නේ යටට හෙළා මුව ඇත්තේ සිහිපිළි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හෝ හිදුනේ ය යන භූත් කරුණු අතුරෙන් යම් එක්තරු කරුණකට නොපමිණෙන්නේ ය යන තෙල නොකරුණෙක, නො වියහැක්කෙක යි වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමන්තිකා නදීතිරයෙහි පිරිවැජ්ජරයෙහි තෙවරක් සිංහනාද කොට අහසට නැති සේක. ඉක්බිති ඒ පිරිවැජ්ජෙයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මී වැසි නොබෝ කල්හි “ඇවැත සරහය, මහවෙංනහි ජරපිච්ඡලත් සිහනද කරන්නෙමි, සිවල්හඬ ම නහා ද, බුත් හඬ ම නහා ද, ඇවැත සරහය, එසේ ම තෝ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කබා සිංහනාද කරන්නෙමි සිවල්හඬ ම නහව, බුත් හඬ ම නහව. ඇවැත, සරහය, යම්සේ කුඩා කිකිළියක් මහකුකුළු හඬ තහන්නෙමි කුඩා කිකිළි-යකගේ හඬ ම කෙරේ ද, ඇවැත සරහය, තෝ එපරිද්දෙන් ම මහණ ගොසුපාණන් හැරපියා ම මහකුකුළුහඬ තහන්නෙමි කියා කුඩා කිකිළියක හඬ ම නහව, ඇවැත සරහය, යම්සේ ගොනෙක් හිස්වූ ගාලෙක දෙටු ගොනකුසේ ගැඹුරැහඬ නැරිය යුතු කොට සිතන්නේ ද, ඇවැත සරහය, හෝ එසේ ම මහණ ගොසුපාණන් පියා ම ගැඹුරැසේ හඬ නැතිය යුතු කොට සිතව ය යි වචන නමැති අභියච්ඡෙත් නරතුරා ම වැදගන්නා ලද්දකු කළහ.

3. 2. 2. 5

15. එකං සමයං භගවා භොසලෙසු වාරිකං වරවානො මහතා භික්ඛු-
සංඝෙන සද්ධිං යෙන කෙසපුත්තං නාම කාලාමානං නිගමො නදවසරි.
අසොසාසුං බො කෙසපුත්තියා කාලාමා සමණො ඛලු හො ගොතමො සකා-
දුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො කෙසපුත්තං අනුප්පනො, නං බො පන
භවන්තං¹ ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගහො: ඉතිපි සො
භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො -පෙ- සාධු බො පන තථාරූපානං අරහනං
දස්සනං හොතිති.

අථ බො කෙසපුත්තියා කාලාමා යෙන භගවා තෙනුපසම්බම්බසු.
උපසම්බන්ධා අප්පෙකච්ච භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු.
අප්පෙකච්ච භගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනිඤ්ඤං කථං සාරණීයං
විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං
පණ්ණමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්ච තාමගොත්තං සාවෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු අප්පෙකච්ච භුණ්හිගුතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එක-
මන්තං නිසීන්තා බො කෙසපුත්තියා කාලාමා භගවන්තං එතදවොචු: සන්ති
භනෙන එකෙ සමිණ්ණාහමණා කෙසපුත්තං ආගමින්නති, හෙ සකඤ්ඤෙව
වාදං දීපෙනති, ජොතෙනති, පරවාදං පන² බ්‍රුංසෙනති, වලෙහනති, ඔපපකම්බිං³
කරුණෙති, පරිභවන්ති. අපරෙපි භනෙන එකෙ සමිණ්ණාහමණා කෙසපුත්තං
ආගමින්නති, තෙපි සකඤ්ඤෙව වාදං දීපෙනති, ජොතෙනති, පරවාදං පන
බ්‍රුංසෙනති, වලෙහනති, ඔපපකම්බිං කරුණෙති, පරිභවන්ති. තෙසං නො
භනෙන අමහාකං හොතෙව කඬ්ඛා, හොති විචිතිවිපා: කො සු නාම ඉමෙසං
භවන්තානං සමිණ්ණාහමණානං සච්චං ආග, කො මුසාති.

අලං හි වො කාලාමා කඬ්ඛිභුං අලං විචිතිමිඡ්භුං, කඬ්ඛනීයෙ ව පන වො
ඤ්ඤෙ විචිතිමිඡ් උප්පන්නා, එථ භුමො කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා
පරමපරුය, මා ඉතිහිරුය, මා පිටකසමපදානෙන, මා භක්කභෙභු, මා නයභෙභු,
මා ආකාරපරිචිතකෙකත, මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකනිකනියා, මා භබ්බරූපතාය, මා
සමණො නො ගරුහි. යද භුමො කාලාමා අත්තනාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවරුජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤානරහිතා, ඉමෙ
ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා අතිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති: අථ භුමො
කාලාමා පජ්ඣෙය්‍යාථ.

නං කිමමඤ්ඤථ කාලාමා ලොභො පුරිසස්ස අර්ඬ්ඛිතං උප්පජ්ජමානො
උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? අභිතාය භනෙන.

1, භවන්තං - සිමු. 2. පරපවාදං - මජ්ඣ. 3. ඔපපකම්බිං - මජ්ඣ.

3. 2. 2. 5.

15. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත්වූ බික්සහන හා කොසොල් රට සැරිසර වඩනා සේක් කාලාම ඤාණයන්ගේ කෙසෙසුනහ නම් නියමගමට වැඩි සේක. කෙසෙසුනහ නියමගම වැඩි කාලාම ඤාණයෝ “පින්වත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි කෙසෙසුනහ නියමගමට වැඩියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ලකුණු කොට මෙසේ මෙසේත් ඒ භගවත්හු අභිත්ත, සමාන්තසම්බුද්ධියහ ... මෙසේ උතුම් වූ නිවිතියබදය ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දශීතය මනා මැ නු”යි ඇසුවහුය.

ඉක්බිති කෙසෙසුනහ නියමගමවැඩි කාලාම ඤාණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළැඹියහ. එළැඹූ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්තව නිසි සිහි කරනුවට නිසි තෙපුල් කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇදිලි බැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තමගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂණිමුහුටා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් කෙසෙසුනහ නියමගමවැඩි කාලාම ඤාණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ. “වහන්ස, කෙසෙසුනහට එන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇතැමුහු සවකිය ලබ්බිය ම නියති, පවසති. මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, අන්‍ය වූ ද ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් කෙසෙසුනහට එති. ඔහු ද සවකිය ලබ්බිය ම නියති, පවසති, මෙරමාගේ ලබ්බිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, ඒ අපට “මේ භවත් මහණ බමුණන් අතුරෙන් කවරෙක් නම්, සත්‍යය නියා ද! කවරෙක් මූඝවා බෙණෙද්දි සි සැක ඇති වේ ම ය, විවිචිත්තා ඇතිවේ ම ය”යි.

කාලාමයෙනි, තොප විසින් සැක කරන්නට නිසි මැය, විවිචිත්තා කරන්නට නිසි මැය. සැක කටයුතු නැත ම තොපට විවිචිත්තාව උපත. කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රව කථායෙහුදු නොගණුව, පරම්පරාකථායෙහුදු නොගණුව, තෙල මෙසේ විලා සි ද නොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙති ද නොගණුව, තකිග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, තයග්‍රාහයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතයෙහුදු නොගණුව, අප සිතා ඉවසාගත් දෂටිය හා සැසැඳෙනා සි ද නොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකාසි) භව්‍යරූපතායෙහුදු නොගණුව, මේ මහණ අපට ගුරාහසි ද නොගණුව, කාලාමයෙනි, මේ දහම් කුසල්ය, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්භිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවාධ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහැයි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

කාලාමයෙනි, ඒ නිමැයි සිතවු ද? ලොභය පුරුෂයාගේ සිතතුළ උපද-නුයේ ඔහුට වැඩ පිණිස හෝ අවාධ පිණිස උපදනේ දැයි ඇසූ සේක. වහන්ස, අභිත පිණිස වේ යයි කීහ.

පුරුෂා පනායං කාලාමා පුරිසපුගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදිනා-
විනොනා පාණමි භනති¹ අදිනාමි ආදියති. පරදරමි ගමිති, මුසාමි භණති,
පරමි නවනාය සමාදපෙති, යං ස මොති දිසරනං අභිනාය දුකඛායාති
එවං භනෙන.

හං නිමිඤ්ඤාදි කාලාමා පෙසො පුරිසස්ස අස්සභනං උපපජ්ජමානො
උපපජ්ජති නිකාය වා අභිනාය වාති. අභිනාය භනෙන.

පුරුෂා පනායං කාලාමා පුරිසපුගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදිනා-
විනොනා පාණමි භනති - පෙ - පරමි නවනාය සමාදපෙති, යං ස මොති
දිසරනං අභිනාය දුකඛායාති. එවං භනෙන.

හං නිමිඤ්ඤාදි කාලාමා පෙසො පුරිසස්ස අස්සභනං උපපජ්ජමානො
උපපජ්ජති නිකාය වා අභිනාය වාති. අභිනාය භනෙන

මුලෙහා පනායං කාලාමා පුරිසපුගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදිනා-
විනොනා පාණමි භනති, අදිනාමි ආදියති, පරදරමි ගමිති, මුසාමි භණති,
පරමි නවනාය සමාදපෙති, යං ස මොති දිසරනං අභිනාය දුකඛායාති.
එවං භනෙන.

හං නිමිඤ්ඤාදි කාලාමා ඉමෙ ධම්මා භුසලා මා අභුසලා වාති. අභුසලා
භනෙන.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති. සාවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤානරහිතා වා විඤ්ඤාපසංසා වාති. විඤ්ඤානරහිතා භනෙන

සමානා සමාදිනා අභිනාය දුකඛාය සංවහනන්ති නො වා සංචං වා
හෙසු හොතිති. සමානා භනෙන සමාදිනා අභිනාය දුකඛාය සංවහනන්ති.
එවං නො හෙසු හොතිති.

ඉති ටො කාලාමා යනං අවොද්ධං. එථ භූමෙහ කාලාමා මා අනුස්ස-
මෙන, මා පරමාරය, මා ඉතිතිරය, මා පිටකසම්පදනෙන, මා තක්කහෙභු, මා
නායහෙභු, මා ආකාරපරිච්ඡෙදකෙන, මා දිට්ඨිතිස්සානකනන්තියා, මා භබ්බ-
ර, පනාය, මා සමිකො නො ගරුති. යද්ද භූමෙහ කාලාමා අත්තනාව
ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අභුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා
විඤ්ඤානරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමිභානා සමාදිනා අභිනාය දුකඛාය
සංවහනන්ති. අථ භූමෙහ කාලාමා පජ්ඣෙය්‍යාථාති ඉති යනං විභානං
ඉදිමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

1 භනනති - මජ්ඣ. සං.

කාලාමයෙනි, ලොභී වූ මේ පුරුපුරුද්ගල දොමයෙන් මිනිසා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතිසේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවෑන් කෙරේ, අයිතාදන් ද ගණී, පරවුටන් කරා ද යේ. මුසවා ද බෙණේ මෙරමාන් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ නිමැයි සිහවු ද් දොමය පුරුපුරුද්ගල සිහෙති උපදනුයේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදහෝ වේ ද්? වහන්ස, අනිකු පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මේ දිව්ව වූ පුරුපුරුද්ගල දොමයෙන් මිනිසා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතිසේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවෑන් කෙරේ ... මෙරමා ද එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ නිමැයි හතිවු ද් මොහය පුරුපුරුද්ගල සිහෙති උපදහෝ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදහෝ වේ ද්? වහන්ස, අනිකු පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මුස වූ මේ පුරුපුරුද්ගල මොහයෙන් මිනිසා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇතිසේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවෑන් කෙරේ. අයිතාදනන් ගණී. පරවුටන් කරා ද යේ. මුසවාන් බෙණේ මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ නිමැයි හතිවු ද් මේ දහමුහු කුසල් හෝ වෙන් ද් අකුසල් හෝ වෙන් ද්? වහන්ස, අකුසල්හ.

සාපදා හෝ වෙන් ද් අනවදා හෝ වෙන් ද්? වහන්ස, සාවද්දායහ.

නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහු ද් නොහොත් නොගරහන ලද්දහු ද්? වහන්ස, නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දහ.

මිරිසුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවතින් ද්? නොහොත් නො පවතින් ද්? මෙහිලා ගොටට කෙසේ අදහස් වේ ද්? වහන්ස, 'මිරිසුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වේ.

කාලාමයෙනි, මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමො ද: 'තෙමි එප, අනුග්ගු සථා. සෙහුදු නොගණුව, පරමපරා කථාසෙහුදු නොගණුව, 'තෙල මෙසේ ටි ලැ'යි ද නොගණුව, අපගේ පෙල හා සෙදෙව් ද නොගණුව, නකිග්ගාහසෙහුදු නොගණුව, නකුග්ගාහසෙහුදු නොගණුව, ආකාරපට්ටපායසෙහුදු නොගණුව, 'අප සිතා බුද්ධානන් දුෂ්ටය හා සැසැදුනැ'යි ද නොගණුව. මෙතෙම පුත්ත-සෙකැ'යි) හමරුපනාසෙහුදු නොගණුව, 'මේ මහණ අපට ගුරුනැ'යි ද නොගණුව' යි. කාලාමයෙනි, මේ දහම අකුසල්ය, මේ දහම චරද සතිතය, මේ දහම නුවණැත්තන් විසින් ගරහිතය, මේ දහමුහු සපුරන ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි යම් කෙලක තෙමි ධුමු මි දුකටත්තහු නම්, කාලාමයෙනි, එතැන් මොමි එය දුරු කරවයි මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, හෙල මේ සදහා කියන ලදි.

එළු තුමො කාලාමා මා අනුසුඛො, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටකසම්පදානො, මා තකකභො, මා තසභො, මා ආකාරපරිච්ඡෙදකකතො, මා දිට්ඨිනිෂ්ඨානකනිනිදා, මා භබ්බරුපතාය, මා සමණො නො ගරුති. යද්‍යා තුමො කාලාමා අතතතාව ජාතෙය්‍යාද, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසස්සා, ඉමෙ ධම්මා සමනතා සමාදිනතා භිතාය සුඛාය සංවතතනති. අළු තුමො කාලාමා උපපජ්ජා විගරෙය්‍යාද.

තං කිම්මඤ්ඤාදුප්පාදාමා අලොභො පුරිසස්ස අර්ඞ්ගතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති. භිතාය භනෙන,

අලුඤ්ඤා පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අනභිභුතො අපරියාදිනතවිතො නෙව පාණං හනති, න අදිනතං ආදියති, න පරදුරං ගමිති, න මුසා හණති. පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරතං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාදුප්පාදාමා අදෙසො පුරිසස්ස අර්ඞ්ගතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති; භිතාය භනෙන.

අද්ධං පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දෙසෙන අනභිභුතො අපරියාදිනතවිතො නෙව පාණං හනති -පෙ- න මුසා හණති, පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරතං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාදුප්පාදාමා අමොහො පුරිසස්ස අර්ඞ්ගතං උපපජ්ජාමානො උපපජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? භිතාය භනෙන.

අමුලො පතායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අනභිභුතො අපරියාදිනතවිතො නෙව පාණං හනති, න අදිනතං ආදියති, න පරදුරං ගමිති, න මුසා හණති, පරමෙ තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස භොති දීඝරතං භිතාය සුඛායාති. එවං භනෙන.

තං කිම්මඤ්ඤාදුප්පාදාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භනෙන.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වා ති? අනවජ්ජා භනෙන.

විඤ්ඤාගරභිතා වා විඤ්ඤාපසස්සා වාති? විඤ්ඤාපසස්සා භනෙන.

කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුග්‍රහකපායෙහිදු නොගනුව, පරමපරා කපා-
යෙහිදු නොගනුව, තෙල මෙසේ චිලාසි ද නොගනුව, අපගේ පෙල හා
යෙදෙහි ද නොගනුව, නකිත්‍රායෙහිදු නොගනුව, නසත්‍රායෙහිදු නොගනුව,
ආකාරපරිච්ඡිතයෙහිදු නොගනුව, අප සිතා ඉවසාගත් දැවය හා සැසැදෙ-
නැයි ද නොගනුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැයි) භව්‍යරූපනයෙහිදු නොගනුව,
'මේ මහණ අපට ගුරුහසි' ද නොගනුව, කාලාමයෙනි, යම් කාලක තෙපි
මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අනවද්‍යයහ, මේ දහම්හු විඤ්ජනසායහ,
මේ දහම්හු සම්පුණ්ණි කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු
වැඩ පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහැයි තුමු ම දන්නහු නම්, එකල කාලාම-
යෙනි, තෙපි එය උපයාගෙණ වසව

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිහවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අලෝභය
උපදනේ හිත පිණිස හෝ අභිත පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, හිත
පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, අලුබ්බ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ලෝභයෙන් තොමඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නොම කෙරේ. අසිතාදන්
නො ගණී. පරදරයන් කර නො යේ. මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාන්
එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අද්වේෂය
උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ
පිණිස උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අද්වේෂ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ද්වේෂයෙන් තොමඩනා
ලද්දේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි
හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ ...
මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? අමෝහය පුරුෂයා තුළ උපදනේ
වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදනේ ද? වහන්ස, වැඩ පිණිස
උපදනේ ය.

කාලාමයෙනි, අමුස වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල මෝහයෙන් තොමඩනා ලද්දේ-
නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස
සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ, අසිතාදන් නො ගණී.
පරදරයට නොයේ, මුසවා නො බෙණේ, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන්
කරව යි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? මේ ධර්මයේ කුසල් හෝ අකුසල්
හෝ වෙත් ද? වහන්ස, කුසල්හ වෙති.

සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, අනවද්‍ය වෙති.

විඤ්ඤන් විසින් ගර්භිත හෝ ප්‍රායාස හෝ වෙත් ද? වහන්ස, විඤ්ඤන්
විසින් ප්‍රායාසයහ.

සමිහනා සමාදිනනා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි නො මා කථං මා හෙජ්ඣ හොතිති? සමිහනා භතෙන සමාදිනනා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනි එවං නො හෙජ්ඣ හොතිති.

ඉති බො කාලාමා යනනං ආවොචුමිහ: එථ තුමිහ කාලාමා ටා අනුස්සමෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසමපදානෙන, මා නක්කහෙවු, මා නයහෙවු, මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙකන, මා දිට්ඨිතිඡක්ඛා-නක්කනාතිසා, මා භබ්බරුපනාය, මා සමණො නො ගරුති. යද්ද තුමෙහ කාලාමා අත්තනාච ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජරා, ඉමෙ ධම්මා විසුද්ධපසස්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමිහනා සමාදිනනා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනිති අථ තුමෙහ කාලාමා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යාථාති ඉති යනනා චුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච චුත්තං.

ස බො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං විගතාභිඡක්ඛා විගතබ්‍යාපාදො අසම්මුලොකා සමපජානො පනිස්සතො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා - පෙ - කරුණාසහගතෙන චේතසා - මුද්ධාසහගතෙන චේතසා - උපෙකබ්‍යාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිච්චා විහරති. නථා දුතියං - නථා තතියං - නථා චතුත්ථිං - ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තනාය සබ්බාවත්තං ලොකා උපෙකබ්‍යාසහගතෙන චේතසා විපුලොක උභගගතෙන අපමානෙත්ත අපෙජරන අබ්‍යාපජෙකිත ඵරිච්චා විහරති.

ස බො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අපෙජරිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣා - විත්තො එවං අසක්ඛිලිට්ඨවිත්තො එවං විසුද්ධවිගෙනා නස්ස දිට්ඨිච ධම්ම චත්තාරො අස්සාසා අබිගතො හොති:

සමෙ බො පන අපථි පරො ලොකො, අත්ථි සුක්ඛදුක්ඛචානං කම්මානං එලං විපාකො, ඨානමහං කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සහගං ලොකා උපපජ්ජස්සාමිති, අයමස්ස පස්ථො අස්සාසො අබිගතො හොති.

සමෙ බො පන නපථි පරො ලොකො, නත්ථි සුක්ඛදුක්ඛචානං කම්මානං එලං විපාකො, ඉදහං දිට්ඨිච ධම්ම අපෙරං අබ්‍යාපජ්ඣා අනිසං සුඛං අත්තානං පරිහරාමිති, අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අබිගතො හොති.

සමෙ බො පන කරොතො කරියෙති පාපං, න බො පනාහං කස්සපි පාපං චෙතෙමි, අකරොන්තං බො පන මං පාපං කම්මං කුහො දුතනං ථුයිස්සතිති අයමස්ස තතියො අස්සාසො අබිගතො හොති.

සමෙ බො පන කරොතො න කරියෙති පාපං, ඉදහං¹ උභසෙතෙව විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමිති අයමස්ස චතුස්ථා අස්සාසො අබිගතො හොති.

පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුබයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙත් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් එන්නේ ද? වගන්ස, පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුබයට වැටෙත්. මෙහි ලා අපට මෙබඳු අදහස් වෙයි.

“කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුයුච කථායෙහුදු නොගනුව, පරමාරු-කථායෙහුදු නොගනුව, (තෙල මෙසේ චීල යන) ඉතිකිඳුකථායෙහුදු නොගනුව. (පෙල හා සැසඳෙයි යන) පිටික සම්පදායෙහුදු නොගනුව, තකිහෙහුයෙහුදු නොගනුව, තසහෙහුයෙහුදු නොගනුව, ආකාරපරි-විතකියෙහුදු නොගනුව, දූමටිතිර්ධ්‍යානසානානියෙහුදු නොගනුව, හව්ස-රුපභාවයෙහුදු නොගනුව. මේ විහණනු අපට ගුරුහ යන හෙතුයෙහුදු නොගනුව. කාලාමයෙනි, තෙපි යම් කළෙක මේ ධර්මයෝ කුලලයහ, මේ ධර්මයෝ අතවදායහ, මේ ධර්මයෝ චීලප්‍රසක්කයහ මේ ධර්මයෝ සමාගත වූවාහු, සමාදන්ත වූවාහු හිතයට සුබයට වැටෙත්”යි තුමුටි දතිටු නම් කාලාමයෙනි, එකල හෙපි එය ලැබගෙණ එසව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියතලදනම්, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදී.

කාලාමයෙනි, ඒ ආර්ග්‍රාවක වනාහි මෙසේ පහට ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ, පහට ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ අසූමන වූයේ නුවණින් දන්නේ එළඹිමට සිති ඇත්තේ මෙව්නි සහගත සිතින් ... කරුණ සහගත සිතින් ... මාදිම සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහිර ගෙණ වෙසේ. එසැටි ම දෙවන දිග, එසැටි ම තුන්වන දිග, එසැටි ම සතුවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමානවිභාවයෙන් සකල ලොකය විපුල වූ මහදිගහ වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ එයින් ම නිදුක් වූ උපෙක්ඛා-සහගත සිතින් පැහිර ගෙණ වෙසෙයි.

කාලාමයෙනි, ඒ ආර්ග්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෙර සිත් ඇතියේ මෙසේ නිදුක් සිත් ඇතියේ මෙසේ නොතිලිටි සිත් ඇතියේ මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශ්වාස කෙනෙක් අභිගත වෙත්.

ඉදින් පරලොච වෙ නම් සුකාහ දුෂකාහ කමිසන්ගේ එලව්පාකයෙක් වෙ නම් මම එකානායෙක් කාබුන් මරණින් මතුයෙයි ගොහනගහි ඇති සංගීලොකයට එළඹෙමි යි මේ පළමුවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොච නො වෙ නම් සුකාහ දුෂකාහ කමිසන්ගේ එලව්පාක යෙක් නො වෙ නම් මම මෙලොච ම අවෙර වූත් ව්‍යාබාධරහිත වූත් සුබ වූත් ආකමයක් පරිහරණය කෙරෙමි යි මේ දෙවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි කැරේ ද, මම වැලිත් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පටිකම් නො කරණ මා කොසින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පටි නො කැරේ ද, මම වැලිත් දෙපසින් ම මතුදි වූ ආතමයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරවිතෙනා එවං අබ්‍යාපජ්ඣ-
විතෙනා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතෙනා, එවං විසුද්ධවිතෙනා තස්ස දිට්ඨොව ධම්මෙ
ඉමෙ චත්තාරො අස්සාසා අබ්බතා හොනති?

එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත, ස ඛො සො භනෙත අරියසාවකො
එවං අවෙරවිතෙනා එවං අබ්‍යාපජ්ඣවිතෙනා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතෙනා එවං
විසුද්ධවිතෙනා තස්ස දිට්ඨොව ධම්මෙ චත්තාරො අස්සාසා අබ්බතා හොනති.

සචෙ ඛො පන අනි පරො ලොකො, අනි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං
එලං විපාකො, ස්වකම්මං කායස්ස හෙද පරම්මරණං සුගතං සග්ගං ලොකං
උපපජ්ජිස්සාමිති, අයමස්ස පඨමො අස්සාසො අබ්බතො හොති.

සචෙ ඛො පන නනි පරෙ ලොකො, නනි සුකට්ඨකකට්ඨානං කම්මානං
එලං විපාකො. ඉද්දහං දිට්ඨොව ධම්මෙ අවෙරං අබ්‍යාපජ්ඣං අනිසං සුඛං
අත්තානං පරිහරාමිති අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අබ්බතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරෙතො කරියති පාපං, න ඛො පනාහං කස්සචි පාපං
චෙතෙමි, අකරොන්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං ඤානො දුකං පුඨිස්සානිති
අයමස්ස තතියො අස්සාසො අබ්බතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරෙතො න කරියති පාපං, ඉද්දහං උභයෙතෙව
විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමිති අයමස්ස චතුත්ථො අස්සාසො අබ්බතො
හොති.

ස ඛො සො භනෙත අරියසාවකො එවං අවෙරවිතෙනා එවං අබ්‍යාපජ්ඣ-
විතෙනා එවං අසඬ්ඛිලිට්ඨවිතෙනා එවං විසුද්ධවිතෙනා තස්ස දිට්ඨොව ධම්මෙ
ඉමෙ චත්තාරෙ අස්සාසා අබ්බතා හොනති.

අභිකක්ඛන්තං භනෙත -පෙ- එතෙ මයං භනෙත භගවන්තං සරණං
ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිසඤ්ච. උපාසකො හො භනෙත භගවා ධාරෙත්තු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 6.

16. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා නිද්දකො ඝාමනිසං විහරති
පුබ්බාග්ගමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. අථ ඛො ඝාලෙහා ව මිගාරතත්තා
ගෙහණො ව පෙබුනිසත්තතා යෙනායස්මා තද්දකො තෙහුපඬකමිත්ථා
ආයස්මන්තං තද්දකං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තං
ඛො සාලහං මිගාරතත්තාරං ආයස්මා තද්දකො එතද්දවොච:

කාලාපියෙහි, ඒ ආශීශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ අභ්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො හිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ විගුණ සිත් ඇත්තේ වෙ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අභිගත වෙත් දැයි වදාළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැය. සුගතයන් වහන්ස, හෙල මෙසේ මැය. වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇතිසේ, මෙසේ ව්‍යාබාධ රහිත සිත් ඇතිසේ - මෙසේ නො හිලිටි සිත් ඇතිසේ - මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතිසේ වෙ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම සතර ආශ්වාසයෝ අභිගත වෙත්. (කෙසේ ද?)

ඉදින් පරලොව වෙ ද, සුකාන්ත දුප්පාත කමයන්ගේ ඵල විපාකයෙක් වෙ ද, එකාන්තයෙන් ම ම කාබුන් මරණින් මුදායෙහි ගුහගහි ඇති කටිලො-කාරට ඵලබ්බිති යි ඔහු විසින් මේ පළමුවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වෙ ද, සුකාන්ත දුප්පාත කමයන්ගේ ඵල විපාක-යෙක් නො වෙ ද, ම ම වැලිත් ඉහාතමයෙහි ම අවෛර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ ව්‍යාසන රහිත වූ සුඛ වූ ආතමයක් පරිහරණය කරමි යි ඔහු විසින් මේ දෙවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව කැරේ ද, ම ම වැලිත් නිසිවක්හට පවත් නො සිතමි. පවකම් නො කරණ මා කොසින් දුක් වදන් දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව නො කැරේ ද, ම ම එයින් දෙපයින් ම විගුණ වූ ආතමයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අභිගත වෙයි.

වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නිර්ව්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො හිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතිසේ වෙ ද, ඔහු විසින් ඉහාතමයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අභිගත වෙත්.

වහන්ස, ඉහා මැනව, ... වහන්ස, ල අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යමිහ. දහම ද බික්සතුන් ද සරණ යමිහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ හිස උපාසකයන් කොට ධරණ සේක් වා.

3. 2. 2. 6.

16. එක් සමයෙහි ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුහු සෑමාත් නුවර මුවරමාපනය තම් ලද සුමාරමයෙහි වාස වෙසෙති. එකල්හි මුවර මහසිටුහු මුනුපුරා සාලහ සිටු හා පෙබ්බතිය සිටුහු මුනුපුරා රෙහණ සිටු හා නඤක මහතෙරුන් කරා එළඹියහ. එළම ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුන් සකසා වැද එකත්සස්ව හුන්හ එකත්සස්ව හුන් මුවර මහසිටු මුනුපුරා සාලහයනට ආයුෂමත් නඤක මහතෙරුහු තෙල පාවසුහ

එථ භූමො සාලො මා අනුයුචෙන, මා පරමපරය, මා ඉතිකිරය, මා පිටකසම්පදනෙන, මා තකකහෙභු, මා තයහෙභු, මා ආකාරපරිචිතකෙනෙන, මා දිට්ඨිතිරිකිකාතකකපාතිසා, මා හබ්බරුපතාය, මා සමණො තො ගරුති. යද, භූමො සාලො අතනතාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවරු, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමනතා සමාදිනතා අභිතාය දුක්ඛාය සංවතනනාති. අථ භූමො සාලො පජ්ඣෙය්‍යාථ.

නං කිං මඤ්ඤාථ සාලො අභි ලොභොති? එවං භනෙන, අභිකිකාති බො අහං සාලො එතමන්ථං වදාමි.

ලුඤ්ඤා බො අයං සාලො අභිකිකාලු පාණවපි භනති, අදිනනමපි ආදියති, පරදරමපි ගවණති, මුසාපි භණති, පරමපි තථහතාය සමාදපෙති යං ස හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භනෙන.

නං කිමමඤ්ඤාථ සාලො අභි දොසොති? එවං භනෙන. බ්‍යාපාදෙති බො අහං සාලො එතමන්ථං වදාමි.

දුට්ඨො බො අයං සාලො බ්‍යාපනනවිතො පාණවපි භනති -පෙ- මුසාපි භණති, පරමපි තථහතාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති, එවමහනෙන.

නං කිමමඤ්ඤාථ සාලො අභි මොහොති? එවමහනෙන. අභිජ්ජාති බො අහං සාලො එතමන්ථං වදාමි.

මුළුලො බො අයං සාලො අභිජ්ජාගතො පාණවපි භනති, අදිනනමපි ආදියති, පරදරමපි ගවණති, මුසාපි භණති, පරමපි තථහතාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරතනං අභිතාය දුක්ඛායාති. එවමහනෙන.

නං කිං මඤ්ඤාථ සාලො, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? අකුසලා භනෙන. සාවරු වා අතවරු වාති? සාවරු භනෙන. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසථා වාති? විඤ්ඤාගරහිතා භනෙන. සමනතා සමාදිනතා අභිතාය දුක්ඛාය සංවතනනාති තො වා කථං වා හෙත්ථ හොතිති? සමනතා භනෙන සමාදිනතා අභිතාය, දුක්ඛාය සංවතනනාති; එවං තො හෙත්ථ හොතිති.

සාලුහයෙනි, හෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙහිදු නො ගණුව, පරමපරා-කථායෙහිදු නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වේ ල යන මේ) දුනිකිරි කථායෙහිදු නො ගණුව, (අපගේ පෙළ හා සැසඳෙහි යන) පිටක සම්පදායෙහිදු නො ගණුව, තනිග්‍රාහයෙහිදු නො ගණුව, තයග්‍රාහයෙහිදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡායෙහිදු නො ගණුව, (අප ඉවසු දූෂටිය හා සැසඳෙහි යන) දූෂටිරිච්ඡායෙහිදු නො ගණුව, හව්‍යරූපභාවයෙහිදු නො ගණුව, මේ මහණහු අප ගුරුය යන හෙතෙයෙහිදු නො ගණුව සාලුහයෙනි, යම් කලෙක හෙපි “මේ දහම්හු අකුසල්හ, මේ දහම්හු සාවද්‍යය, මේ දහම්හු විඛෙගර්භිතය. මේ දහම්හු පරිපුණ්ණි වූවාහු පරාමිති වශයෙන් ගන්තා ලද්දහු අභිතයට දුඛයට වැටෙති” යි භූමි ම දතිව ද, සාලුහයෙනි, එකල හෙපි හැරපියව.

සාලුහයෙනි, ඒ නිමැයි හතිව ද, ලොහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය, සාලුහයෙනි, මම තෙල අනිය ‘අභිධ්‍යා’යි කියමි.

සාලුහයෙනි, ලුබ්ධ වූ අභිධ්‍යා බහුල වූ මේ පුරුෂ යම් කම්යෙක් බහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් නස්තේ ය, අධිතාදහුන් ගන්තේ ය, පරදුරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලුහයෙනි, එය නිමැයි හතිව ද, දොමය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාලුහයෙනි, මම ‘ව්‍යාපාද’යි තෙල අනිය කියමි.

සාලුහයෙනි, දිංචි වූ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැති මේ පුද්ගල, යම් කම්යෙක් බහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් නස්තේ ය ... මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කර-වන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලුහයෙනි, ඒ නිමැයි හතිව ද, මොහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාලුහයෙනි, මම ‘අවිද්‍යා’යි තෙල අනිය කියමි.

සාලුහයෙනි, මුස වූ අවිද්‍යායෙන් යුක්ත මේ පුරුෂ, යම් කම්යෙක් බහුට දිඝිරාත්‍රයෙහි අභිතයට දුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණන් නස්තේ ය, අධිතාදහුන් ගන්තේ ය, පරදුරයන් කරුන් යන්නේ ය, මුසවාන් බණන්තේ ය, මෙරමාන් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාලුහයෙනි, ඒ නිමැයි හතිව ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්ද? වහන්ස, අකුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, සාවද්‍යය. විඛෙගර්භිත හෝ විඛෙප්‍රශංක හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඛෙගර්භිතය. සමාහත වූවාහු සමාදහත වූවාහු අභිතයට දුඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙද්ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පරිපුණ්ණි වූවාහු මොකොට ගන්තා ලද්දහු අභිතයට දුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ඉති බො සාලුහා යන්නා අවොවුමො ඵථ භූමෙහ සාලුහා මා අනුසංවෙන,
මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා පිටිකසමපදනෙන, මා නකකහෙභු, මා
නගහෙභු, මා ආකාරපරිචිතකෙකන, මා දිට්ඨිනිඤ්ඤානකඛනනියා, මා
හබ්බිරුපතාය, මා සමිකේන නො ගරුති. යද, භූමෙහ සාලුහා අනන්තාව
ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා ආපරා, ඉමෙ ධම්මා
විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමිතනා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය
සංවහනන්ති. අථ භූමෙහ සාලුහා පරිහෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං වුහනං
ඉදමෙතං පටිච්ච වුහනං.

ඵථ භූමෙහ සාලුහා මා අනුසංවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරුය, මා
පිටිකසමපදනෙන, මා නකකහෙභු, මා නගහෙභු, මා ආකාරපරිචිතකෙකන,
මා දිට්ඨිනිඤ්ඤානකඛනනියා, මා හබ්බිරුපතාය, මා සමිකේන නො ගරුති.
යද, භූමෙහ සාලුහා අනන්තාව ජාතෙය්‍යාථ ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා
අනවර්තා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසසන්තා, ඉමෙ ධම්මා සමිතනා සමාදින්නා
භිතාය සුඛාය සංවහනන්ති. අථ භූමෙහ සාලුහා උපසමපථ චිත්තරෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤාදථ සාලුහා අපි අදොසොති? ඵචමහනෙන. අනනිඤ්ඤාති
බො අහං සාලුහා ඵතමස්මිං වදාමි.

අලුදෙධා බො අයං සාලුහා අනනිඤ්ඤාලි තෙව පාණං හන්ති, න අදින්නා
ආදියති, න පරදුරං ගච්ඡති, න මුසා හණති, පරමෙ නථහතාය සමාදපෙති
යං ස හොති දීඝරහනං භිතාය සුඛායාති? ඵචමහනෙන.

තං කිං මඤ්ඤාදථ සාලුහා අපි අදොසොති? ඵචමහනෙන. අබ්‍යාපාදෙති
බො අහං සාලුහා ඵතමස්මිං වදාමි.

අලුදෙධා බො අයං සාලුහා අබ්‍යාපනනවිතෙනා තෙව පාණං හන්ති,
-පෙ- න මුසා හණති, පරමෙ නථහතාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරහනං
භිතාය සුඛායාති? ඵචමහනෙන.

හං කිමමඤ්ඤාදථ සාලුහා අපි අදොසොති? ඵචමහනෙන. විජුහති බො
අහං සාලුහා ඵතමස්මිං වදාමි.

අමුලෙහා බො අයං සාලුහා විජුහතො තෙව පාණං හන්ති, -පෙ- න
මුසා හණති, පරමෙ නථහතාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරහනං භිතාය
සුඛායාති? ඵචමහනෙන.

“සාමග්ගෙති, හෙමි එව, අනුග්‍රවකථායෙහිදු නො ගණුව, ඉතිහිත කථායෙහිදු නො ගණුව, පිටකසම්පදානෙහිදු නො ගණුව, තත්තෙහුයෙහිදු නො ගණුව, නග්ගෙහුයෙහිදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡානෙහිදු නො ගණුව, දුෂ්ටිනිධිසානසානනිසෙහිදු නො ගණුව, භවාරූපනායෙහිදු නො ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණසභ සහ හෙහුයෙහිදු නො ගණුව”යි මෙසේ යම් එ ධසක් කීමෝ ද, සාමග්ගෙති, යම් කලෙක හෙමි “මේ දහම්හු අනුසල්භ, මේ දහම්හු සාවද්‍යසභ, මේ දහම්හු විඤ්ඤාන් විසින් ගර්භිතසභ, මේ දහම්හු පරිපූර්ණ දිව්‍යානු සමාදාන විසින් ගන්නා ලද්දහු අභිනායට සුඛයට වැටෙති යි තුමු ම දනිව් ද, සාමග්ගෙති, එකල හෙමි භාරපියව”යි මෙසේ යම් එ ධසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

සාමග්ගෙති, හෙමි එව, අනුග්‍රවකථායෙහිදු නො ගණුව, පරමපරාකථා - යෙහිදු නො ගණුව, ඉතිහිත කථායෙහිදු නො ගණුව, පිටකසම්පදානෙහිදු නො ගණුව, තත්තෙහුයෙහිදු නො ගණුව, නග්ගෙහුයෙහිදු නො ගණුව, ආකාරපරිච්ඡානෙහිදු නො ගණුව, දුෂ්ටිනිධිසානසානනිසෙහිදු නො ගණුව, භවාරූපනායෙහිදු නො ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණසභ සහ හෙහුයෙහිදු නො ගණුව. සාමග්ගෙති, යම් කලෙක හෙමි “මේ දහම්හු ආනල්භ, මේ දහම්හු අනවද්‍යසභ, මේ දහම්හු විඤ්ඤානසභ, මේ දහම්හු සමානානු දිව්‍යානු සමාදාන දිව්‍යානු භිනායට සුඛයට වැටෙත්” යි තුමු ම දනිව් ද, සාමග්ගෙති, එකල හෙමි එයට එළඹ වසව.

සාමග්ගෙති, ඒ කීමා යි හඟිව් ද, අලොභය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාමග්ගෙති, මම ‘අනභිධා’ය යි තෙල අනුය කියමි.

සාමග්ගෙති, අලබ්ධි වූ අභිධා බහුල නො වූ මේ පුරුෂ, යම් කම්යෙක් භුතට දිසිරුත්‍රයෙහි භිනායට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණයන් නො ම නසයි, අසිනාදන් නො ගණි, පරදරයට නො යෙයි, මුසවා නො කියයි, මෙරමා එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාමග්ගෙති, ඒ කීමා යි හඟිව් ද, අද්‍යෙෂ්‍ය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාමග්ගෙති, මම ‘අව්‍යාපාද’ය යි තෙල අනුය කියමි.

සාමග්ගෙති, අද්‍යෙෂ්‍ය වූ ව්‍යාපාදයට නොපත් සිනැති, මේ පුද්ගල යම් කම්යෙක් භුතට භිනායට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණය නො ම නස්නේ ය, ... මුසවා නො බෙණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාමග්ගෙති, ඒ කීමා යි හඟිව් ද, අමොහය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාමග්ගෙති, මම ‘විද්‍යා’ය යි තෙල අනුය කියමි.

සාමග්ගෙති, අමුස වූ විද්‍යාව ලත් මේ පුරුෂ යම් කම්යෙක් භුතට දිසිරුත්‍රයෙහි භිනායට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කම් වූ ප්‍රාණය නො ම නස්නේ ය, ... මුසවා නො බෙණන්තේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

තං කිමඤ්ඤං සාලුහා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාහී? කුසලා භන්තො. සාවඡ්ඡා වා අනවඡ්ඡා වාහී? අනවඡ්ඡා භන්තො. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපසස්ථා වාහී? විඤ්ඤාපසස්ථා භන්තො.

සමත්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, නො වා කථං වා හෙත්ථ භොතිති? සමත්තා භන්තො සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, එවං නො හෙත්ථ භොතිති.

ඉති ඛො සාලුහා යං තං අවොචුමහ: එථ තුමෙහ සාලුහා, මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරය, මා ඉත්තකිරුය, මා පීටකසමපදානෙන, මා නාගානෙහු, මා නයගෙහු, මා ආකාරපරිචිතකොකත, මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකඛන්තියා, මා භබ්බ-රුපභාය, මා සමිණො නො ගරුති. යද්දි තුමෙහ සාලුහා අත්තතාව ජාතෙසාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවඡ්ඡා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසස්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, අථ තුමෙහ සාලුහා උපසම්පජ්ජ විහරෙසාථාහි, ඉති යත්තං චූතතං ඉදමෙතා පඤ්ච චූතතන්ති.

ස ඛො සො සාලුහා අරියසාවකො එවං විගතාහිජ්ඣෙ, විගතඛිණ්ඩාදද, අසම්මුලෙහා සම්පජ්ජානො පතිස්සන්තො මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා -පෙ-කරුණා - මුදිතා - උපෙකතාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිතා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං, ඉති උඤ්ඤාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බාත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙකතාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිතා විහරති.

සො එවං පජානාති, අත්ථි ඉදං, අත්ථි භිතං, අත්ථි පඤ්ඤං, අත්ථි ඉමස්ස සඤ්ඤාගතස්ස උතතරිං නිස්සරණන්ති.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සන්තො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තයමිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාණං භොති. ඛිණ්ණ ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණියං, තාපරං ඉත්තතායාහි පජානාති.

සො එවං පජානාති. අනු පුඤ්ඤ ලොභො, තදනු අකුසලං. සො එතරහි තත්ථි, ඉදෙවතං කුසලං. අනු පුඤ්ඤ දොසො -පෙ- අනු පුඤ්ඤ මොහො, තදනු අකුසලං. සො එතරහි තත්ථි, ඉදෙවතං කුසලන්ති.

ඉති සො දිට්ඨංච ධම්මෙ නිජිජ්ජානො නිබ්බුතො සිතිභුතො සුඛපටිසංවෙදි බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තතා විහරතිති.

සාලායෙහි, ඒ කිමැසි හතිවිදු මේ දහමිහු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්දි? වහන්ස, කුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙද්දි? වහන්ස, අනවද්‍යහ. විඤ්චර්තිත හෝ විඤ්චුඤ්ඤා හෝ වෙද්දි? වහන්ස, විඤ්චුඤ්ඤාහ.

සමානත වූවාහු සාමාදානත වූවාහු භිතයට සුඛයට වැටෙද්දි? නොහොත් නොවැටෙද්දි? මෙහි ලා කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, සමානත වූවාහු සාමාදානත වූවාහු භිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

“සාලායෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකපායෙහුදු නොගණුව. පරමපරු කපායෙහුදු නොගණුව, ඉතිකිරු කපායෙහුදු නොගණුව, පිටකසම්පදාන-යෙහුදු නොගණුව, තකිහෙතුයෙහුදු නොගණුව, තසහෙතුයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිච්ඡිතකියෙහුදු නොගණුව, දෘෂ්ටිකිර්මානානානානියෙහුදු නොගණුව, අපගේ ගුරුග්‍රමණයහ යත හෙතුයෙහුදු නොගණුව සි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමේ ද, “සාලායෙහි, යම් කලෙක තෙපි මේ දහමිහු කුසල්හ. මේ දහමිහු අනවද්‍යහ. මේ දහමිහු විඤ්චුඤ්ඤාහ. මේ දහමිහු පුරුණ ලද්දහු සමාදාන වහයෙන් ගන්නා ලද්දහු භිතයට සුඛයට වැටෙති සි තුමුම දනිවි ද, සාලායෙහි, එකල තෙපි එයට පැමිණ වසව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල අතීත පිණිස කියන ලදි.

සාලායෙහි, ඒ ආයතියාවක මෙසේ පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ පහව ගිය මූලා ඇත්තේ නුවණින් දත්තේ එළඹී සිති ඇත්තේ ලෙන් සහගිය සිතින් ... කුලුණු සහගිය සිතින් ... මුද්දනා සහගිය සිතින් ... උපෙක්ඛා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි. එසැටි ම දෙවන දිග ද, එසැටි ම තෙවන දිග ද, එසැටි ම සතරවන දිගද සි මෙසේ උඛ - යට - සරස භාමනාන සමානමානාවයෙන් භාමලොව විප්‍රල වූ මහද්වන වූ අප්‍රමාණ වූ අපෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි.

“මේ ඇත. භිතයෙක් ඇත. ප්‍රණීතයෙක් ඇත, මේ සංඥානසාහේ මතු නිශ්කරණයෙක් ඇතැ”යි හේ මෙසේ දනි.

මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහට කාමාසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. භවාසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. අවිදුසුවයෙහුදු සිත මිදෙයි. මිදෙත් ම, විමුක්තය සි නුවණෙක් වෙයි. ඡාතිය කම්ම විය. මහබ්බසර වාස නිම විය. සතර මහ කීස කරණලදි. මේ අභිනවය පිණිස කලසුතු අත් දූයෙක් නැති සි දන්නේය.

“පෙර ලොහයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනව. පෙර දෙමසෙක් විය ... පෙර මොහයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනවැ”යි හේ මෙසේ දැනගනී.

මෙසේ හෙයින් මෙලොවහි ම නිසාපණ වූයේ නිර්වාන වූයේ ශිවිභූත වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් වෙසෙයි.

3. 2. 2. 7.

17. තිණ්ණාති භික්ඛවෙ කථාච්ඡුන්ති. කතමාති තිණ්ණි: අතිතං වා භික්ඛවෙ අද්ධානං ආරබ්භ කථං කපේය්‍ය එවං අහොසි අතීතවිද්ධානන්ති, අනාගතං වා භික්ඛවෙ අද්ධානං ආරබ්භ කථං කපේය්‍ය එවං භවිස්සති අනාගතවිද්ධානන්ති, එතර්හි වා භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නං ආරබ්භ කථං කපේය්‍ය එවං එතර්හි පච්චුප්පන්නන්ති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො, යදි වා කචේණ, යදි වා අකචේණිති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො එකංසවායාකරණීයං පඤ්ඤාං න එකංසෙන ව්‍යාකරෙති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤාං න විභජ්ජ ව්‍යාකරෙති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤාං න පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරෙති, සප්තියං පඤ්ඤාං න සප්පති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචේණි හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො එකංසවායාකරණීයං පඤ්ඤාං එකංසෙන ව්‍යාකරෙති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤාං විභජ්ජ ව්‍යාකරෙති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්ඤාං පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරෙති, සප්තියං පඤ්ඤාං සප්පති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචේණි හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචේණ, යදි වා අකචේණිති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො ධානාධානෙ න සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ න සණ්ඨාති, අඤ්ඤාචාදෙ න සණ්ඨාති, පටිපද්ධය න සණ්ඨාති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචේණි හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො ධානාධානෙ සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ සණ්ඨාති, අඤ්ඤාචාදෙ සණ්ඨාති, පටිපද්ධය සණ්ඨාති එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචේණි හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචේණ, යදි වා අකචේණිති. සවායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤාදානඤ්ඤාං පටිච්චන්ති, බිහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤාකරෙති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචේණි හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො නාඤ්ඤානාඤ්ඤාං පටිච්චන්ති. න බිහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාඤ්ඤාකරෙති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචේණි හොති.

3. 2. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ කථාවස්තුහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකුත්:

මහණෙනි, ‘අතීතකාලය මෙසේ විය’යි අතීත අභිமானය අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘අනාගත කාලය මෙසේ වේය’යි අනාගත අභිமானය අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, ‘දැන් ප්‍රත්‍යුත්පන්නය මෙසේය’ යි දැන් ප්‍රත්‍යුත්පන්නය හෝ අරභයා කථා කියන්නේ ය.

මහණෙනි, පුග්ගලයා “කථායෙහි යොග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථායෙහි අයොග්‍ය වේ ද” යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දනග්‍රහණය. මහණෙනි, ඉදින් ප්‍රශ්න කරණ ලද මේ පුද්ගලයා එකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය එකාන්තයෙන් නො විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට නො විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් නො විසඳ ද, නුබ්‍රවමනා ප්‍රශ්නය නො තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නොවේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ එකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය එකාන්තයෙන් විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් විසඳ ද, නුබ්‍රවමනා ප්‍රශ්නය තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායොග්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යොග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථා යොග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන ග්‍රහණය. මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි නො සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි නො සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි නො සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි නො සිටුවේ ද, මෙසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නො වෙයි,

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ කාරණාකාරණයෙහි සිටුවේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි සිටුවේ ද, දැන සිටි වාදයෙහි සිටුවේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි සිටුවේ ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථා යොග්‍ය වේ ද, කථා යොග්‍ය නො වේ ද” යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දන ග්‍රහණය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව තෙරුලයි ද, කොපය හා දොෂය හා නො සතුව හා පහළ කෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නො වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ අත්‍යකථාවකින් අත්‍යකථාව නො වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව නො තෙරුයි ද, කොපය හා දොෂය හා නොසතුව හා පහළ නොකෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය වෙයි.

කථාසම්පයෝගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කචෙණ, යදි වා අකචෙණි.

සමායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො අභිග්‍රහති, අභිමද්දති, අනුපජ්ගහති, බලිතං ගණ්හාති. එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකචෙණ හොති.

සවෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො න අභිග්‍රහති, න අභිමද්දති, න අනුපජ්ගහති, න බලිතං ගණ්හාති. එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කචෙණ හොති.

කථාසම්පයෝගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා සඋපනිසො යදි වා අනුපනිසොති.

අනොභිතසොතො භික්ඛවෙ අනුපනිසො හොති. ඔතිතසොතො සඋපනිසො හොති. සො සඋපනිසො සමානො අභිජානාති එකං ධම්මං, පරිජානාති එකං ධම්මං, පජ්හති එකං ධම්මං, සච්ඡිකරොති එකං ධම්මං. සො අභිජානනො එකං ධම්මං, පරිජානනො එකං ධම්මං, පජ්හනො එකං ධම්මං, සච්ඡිකරොනො එකං ධම්මං, සම්මාච්ඡිග්‍රහති ජුසති.

එතද්දත්ථා භික්ඛවෙ කථා, එතද්දත්ථා මිත්තනා, එතද්දත්ථා උපනිසා, එතද්දත්ථා සොතාවධානං යදිදං අනුපාදි විතනස්ස විමොක්ඛොති.

23. යෙ චිරුඤ්ඤා සලලපනති චිතිවිට්ඨා සමුසසිනා,
අනරියගුණමාසජ් අඤ්ඤමඤ්ඤා¹ විවරෙසිනො.

24. දුබ්භාසිතං චිකිලිතං සම්පමෝහං පරුජයං,
අඤ්ඤමඤ්ඤාසංහිතඤ්ඤා² නදරිසො කථනාවරෙ.

25. සවෙ වස්ස කථාකාමො කාලමඤ්ඤාය පණ්ඩිතො,
ධම්මට්ඨපටිසංයුතනා යා අරියාවරිතා³ කථා.

26. තං කථං කථයෙ ධිරො අචිරුඤ්ඤා අනුසසිනො,
අනුපාදිනො⁴ මනසා අපලාසො අසාහසො.

27. අනුසුය්‍යායමානො⁵ සො සම්මදඤ්ඤාය භාසති,
සුභාසිතං අනුමොදෙය්‍ය දුබ්භට්ඨනාවසාදයෙ.

28. උපාරමිහං න සිකෙඛය්‍ය බලිතඤ්ඤා න ගාහයෙ,
තාභිහරෙ තාභිමද්දෙ න වාචං පයුතං භණ්ණෙ.

1. අඤ්ඤමඤ්ඤා විවරෙසිනො - මජ්ඣං. 2. අඤ්ඤමඤ්ඤාසංහිතඤ්ඤා - මජ්ඣං.
3. යා අරියාවරිතා කථා - සීමු. යා අරියාවරිතා කථා - මජ්ඣං. PTS
4. අනුපාදිනො - මජ්ඣං. 5. අනුසුය්‍යායමානො - මජ්ඣං. අනුසුය්‍යායමානො - PTS.

මහණෙනි, පුද්ගලයා “කථායෝග්‍ය වේ ද, කථායෝග්‍ය නො වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දකුණු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබින් කරුණු එළවා බාධා කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථා ව මො මොව්වයා ද, අන් පාඨාර මහා භාසා කෙරේ ද, සංඛ්‍යාලිතය ඇද ගනී ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබ්බොබින් කරුණු එළවා බාධා නො කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථා ව නො මොව්වයා ද, අන් පාඨාර මහා භාසා නො කෙරේ ද, සංඛ්‍යාලිතය නො ගනී ද, එසේ වත් ම මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගල තෙමේ “උපනිශ්‍රය සහිත වේ ද, උපනිශ්‍රය රහිත වේ ද”යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දකුණු ය.

මහණෙනි, යොමු නො කළ කන් ඇතියෙ උපනිශ්‍රය නැතියෙ නම් වෙයි. යොමු කළ කන් ඇතියේ උපනිශ්‍රය ඇතියේ නම් වෙයි. හේ උපනිශ්‍රය ඇතියේ එක් කුසල් දහමක් වූ අර්මග දනි. එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දනි. එක් දහමක් වූ සමානුකූලය දුරු කෙරෙයි. එක් දහමක් වූ අභිනිවිච්ඡාලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙයි. හේ එක් දහමක් වූ අර්මග දන්නේ, එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දන්නේ, එක් දහමක් වූ සමානුකූලය හරන්නේ, එක් දහමක් වූ අභිනිවිච්ඡාලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණයේ සමයක් විමුක්ති සංකාශන අභිනිවිච්ඡාල විමෝක්‍ෂය ඥානසංඝීයෙන් සපයී කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් මේ චිත්තයාගේ අනුපාදවිමෝක්‍ෂයෙක් වේ ද, කථා ව මෙ අතී කොට ඇත. මනුෂ්‍යත්ව මේ අතී කොට ඇත. උපනිසාව මේ අතී කොට ඇත, කන් තනු කිරීම මෙ අතී කොට ඇත.

23. යම් කෙනෙක් කොපයෙන් විරුද්ධ වූවාහු එහි බැසගත්තාහු මාතයෙන් තගන ලද්දහු උනුත් සිදුරු සොයන්නාහු ගුණ සිටා අපායනී-කථාව අලොප සලොප විසින් කෙරෙත් ද,

24 ඔහු උනුන්නේ දුර්ගතිය මුඛදොම ආදී අලංකාරිතය මුලාව පරාජය ගෙන සතුටු වෙත්. ආශ්‍රී තෙමේ එබඳු කථාව නො කරන්නේ ය.

25-26. ඉදින් කථාවට කැමති වන්නේ වී නම් නිසි කල් දැන බිර වූ අවිරුද්ධ වූ මාතයෙන් නො හුවන ලද ඒ පණ්ඩිත තෙමේ අනුදාන සිතින් සුගමාහ රහිත ව ලාභෙලාකම් තැනිව ධර්මය වූත් ධර්මප්‍රතිසංයුක්ත වූත් යම් ආශ්‍රීකථායෙක් ඇද්ද, ඒ කථාව කියන්නේ ය.

27. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ ඊෂ්ඨා රහිත සිතැත්තේ මොනොවට දැන බෙණේ. සුභාෂිතය අනුමේචිතේය. දුර්ගතියෙහි ලා නො බස්නේ ය.

28. කරුණොතරකරණ ලක්ෂණ උපාරමනය ශික්ෂණ විසින් නො ගන්නේය. පමාදෙස නො ගන්නේ ය. (මෙරමා කථාව වළහා) කරුණු නො එළවන්නේ ය. (මෙරමා කථාව) නො මඬනේ ය. සත්‍යාසත්‍යප්‍රති-සංයුක්ත තෙපුල නො බණන්නේය.

29. අඤ්ඤානන්දං පසාදන්දං සතං වෙ හොති මනනනා,
එවං බො අරියා මනෙනනති එසං අරියාන මනනනා,
එතදඤ්ඤාය මෙධාවී න සමුසෙස්සය මනනයෙති.

3. 2. 2. 8.

18. සවෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙස්සං: නයො, මෙ ආට්ඨසො ධම්මා: කතමෙ නයො: රාගො දෙසො මොහො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො නයො ධම්මා. ඉමෙසං ආට්ඨසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කිං නානාකාරණනති? එවං පුට්ඨා තුලෙන භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති?

භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා භගවනෙතනතිකා භගවමපටිසරණා සාධු වත භනෙත භගවනතඤ්ඤාව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අතේවා: භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සනතිති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ -පෙ- භගවා එතදවොච:

සවෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙස්සං: නයො, මෙ ආට්ඨසො ධම්මා: කතමෙ නයො: රාගො දෙසො මොහො. ඉමෙ බො ආට්ඨසො නයො ධම්මා. ඉමෙසං ආට්ඨසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අභිප්පායො, කිනනානාකාරණනති? එවං පුට්ඨා තුලෙන භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ: රාගො බො ආට්ඨසො අප්පසාචජේජා දකුචිරාහි, දෙසො මහාසාචජේජා ඛිප්පට්ඨරාහි, මොහො මහාසාචජේජා දකුචිරාහිති.

කො පනාට්ඨසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තතිති? සුභතිමිත්තනතිස්ස වචනීයං.

තස්ස සුභතිමිත්තං අයොනිසො මනසිකරෙතො අනුප්පනො වෙච රාගො උප්පජ්ජති. උප්පනො ව රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තතිති.

කො පනාට්ඨසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දෙසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දෙසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තතිති? පටිසතිමිත්තනතිස්ස වචනීයං.

තස්ස පටිසතිමිත්තං අයොනිසො මනසිකරෙතො අනුප්පනො වෙච දෙසො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව දෙසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දෙසො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා දෙසො භියෙය්‍යාභාවාය වෙපුලලාය සංවත්තතිති.

29. පණ්ඩිතයන්ගේ මනාත්මාව දැනුම් පිණිස ද ප්‍රසාදය පිණිස ද ඵකැතින් වෙයි. ආයතියෝ මෙසේ මනාත්මය කෙරෙති, මේ ආයතියන්ගේ මනාත්මාව යි. ප්‍රශස්තබුද්ධි ඇති පණ්ඩිත තෙම මෙපවත් දැන මාතයෙන් සුවා කො ගත්තේ ය. මාතනියාග්‍රිත නො වී මනාත්මය කරන්නේ ය.

3. 2. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්නි, මේ ධම්මෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය, දොමය, මොහ යි ඇවැත්නි, මේ ධම්මෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්නි, මේ තුන් දහමුත්ගේ විශේෂය කවරේ ය, අභිප්‍රාය කවරේ ය, නතස කවරේ යැ? යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්කරා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣනට කිමැ යි ප්‍රකාශ කරන්නහු ද?

වහන්ස, අපගේ දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අතීත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මතා මැනු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුල් අසා භික්ෂුහු ධර්මතාහ.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ “ඇවැත්නි, මේ ධම්මෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රුගය, දොමය මොහ යි. ඇවැත්නි, මේ ධම්මෝ තුන් දෙනෙක. ඇවැත්නි, මේ ධම්මයන් තුන් දෙනාගේ විශේෂය කවරේ යැ, අභිප්‍රාය කවරේ යැ, නතස කවරේ යැ?” යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම්, මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්කරා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ඣනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරව: ඇවැත්නි, රුගය අලපසාවද්‍ය ය, ලැහිව පහවන සුළු ය, දොමය මහාසාවද්‍ය ය, වහා පහවන සුළු ය. මොහය මහාසාවද්‍ය ය, ලැහිව පහවන සුළු ය යි.

ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු සුභතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

සුභතිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද රුගය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රුගය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ රුගය උපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු ප්‍රතිසතිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

ප්‍රතිසතිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද දොමය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද දොමය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයකින් නුපත් හෝ දොමය උපදනේ ද, උපත් හෝ දොමය භුයොභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියෝගාභාවාය වෙසුලාය සංවත්තති? අයොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනියං.

තස්ස අයොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො භියෝගාභාවාය වෙසුලාය සංවත්තති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො භියෝගාභාවාය වෙසුලාය සංවත්තති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියාති? අසුභනිමිත්තානාතිස්ස වචනියං.

තස්ස අසුභනිමිත්තං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව රාගො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා¹ රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා රාගො පභියාති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා දොසො පභියාති? මෙනා වෙතොච්ඡිනාතිස්ස වචනියං.

තස්ස මෙනා වෙතොච්ඡිනාතිං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දොසො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා¹ දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² දොසො පභියාති.

කො පතාට්ඨසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා² මොහො පභියාති. යොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනියං.

තස්ස යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පනො වෙච මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො ව මොහො පභියාති. අයං බො ආට්ඨසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පනො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පනො වා මොහො පභියාති.

3. 2. 2. 9.

19. නිශ්චිතාති භික්ඛවෙ අකුසලමූලාති. කතමාති නිශ්චි: ලොභො අකුසලමූලං දොසො අකුසලමූලං මොහො අකුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ ලොභො, තදපි අකුසලං³. යදපි ලුඤ්ඤා අභිසංඝරොති. කායෙන වාචා⁴ මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි ලුඤ්ඤා ලොභෙන අභිභුතො පරියාදින්නාමිත්තො පරස්ස අසකා දුක්ඛං උපදහති⁵, වධෙන වා බක්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරුණාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමහි බලපො ඉතිපි”⁶ තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ ලොභජා ලොභනිදානා ලොභසමුදයා ලොභපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමාවන්ති.

1. අනුප්පනො වෙච - මජ්ඣ. 2. උප්පනො ව - මජ්ඣ. 3. අකුසලමූල - මජ්ඣ. 4. වාචාය - මජ්ඣ. සී 1. 5. උප්පාදයති - මජ්ඣ. 6. බලපො ඉති - සී 1. සී මු.

ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මොහය උපදනේ ද, උපත් හෝ මොහය භූයොභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමය සි කිය යුතු ය.

නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද මොහය උපදනේ ය. උපත්තා වූ ද මොහය භූයොභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ ය. ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මොහය උපදනේ ද, උපත් හෝ මොහය භූයොභාවය පිණිස වෛපුලාය පිණිස පවත්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රුගය නුපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය පහව යන්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු අශුභනිමිත්තය සි කිය යුතු වෙයි.

අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද රුගය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද රුගය පහව යන්නේ ය. ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ රුගය නුපදනේ ද, උපත් හෝ රුගය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් ද්වේෂය නුපදනේ ද, උපත් හෝ ද්වේෂය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු මෙනුතාවෙනොච්චිත්තිය සි කිය යුතු වෙයි.

මෙනුතාවෙනොච්චිත්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද ද්වේෂය නුපදනේ ය. උපත්තා වූ ද ද්වේෂය පහව යන්නේ ය. ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත්තා වූ ද ද්වේෂය නුපදනේ වේ ද, උපත්තා වූ හෝ ද්වේෂය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මොහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ මොහය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යැ? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හෙතු නුවණින් මෙනෙහි කිරීමය සි කිය යුතු වෙයි.

නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපත්තා වූ ද මොහය නුපදනේ වෙයි. උපත්තා වූ ද මොහය පහව යන්නේ වෙයි. ආචාරිකි, යම් හෙයෙකින් නුපත් හෝ මොහය නුපදනේ ද, උපත් හෝ මොහය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

3. 2. 2. 9

19. මහණෙනි, මේ අකුශලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ලොභය අකුශලමූලයෙනි. ද්වේෂය අකුශලමූලයෙනි මොහය අකුශල-මූලයෙනි.

මහණෙනි, යම් ලොභයෙක් වේ ද, හෙ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ කයින් වෙවසි වවසින් වෙවසි මතයින් වෙවසි යමක් පිළියෙළ කරන්නේ තම් එ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ ලොභයෙන් මධ්‍යා ලද්දේ ලොභයෙන් ගත් සිතාත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙන් අභී ආතියෙමි” සි හෝ මෙරමාහට වඩයෙන් වෙවසි බකිතයෙන් වෙවසි, සඵසට්ඨරණයෙන් වෙවසි, ගඨායෙන් වෙවසි, ගාමින් හෝ රටින් තැනිතෙන් වෙවසි, අවිද්‍යානදෙශයෙකින් දුක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙයේ ලොභයෙන් හටගත් ලොභය තීද්‍රත කොට ආති ලොභය සමුදය කොට ආති ලොභය ප්‍රත්‍යය කොට ආති අනෙකපාපක අකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

යදපි භික්කවෙ දෙසො, තදපි අකුසලං¹. යදපි දුට්ඨා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි දුට්ඨා දෙසෙන අභිභූතො පරියාදිනනවිතෙනා පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බඩ්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා. “බලවමිති බලජො ඉතිපි”. තදපි අකුසලා. ඉතිස්ස, මෙ දෙසජා දෙසනිදානා දෙසසමුදයා දෙසපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

යදපි භික්කවෙ මොහො, තදපි අකුසලං. යදපි මූළේහා අභිසංඛරොති කායෙන වාචා මනසා. තදපි අකුසලා. යදපි මූළේහා මොහෙන අභිභූතො පරියාදිනනවිතෙනා පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති, වධෙන වා බඩ්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජො ඉතිපි”. තදපි අකුසලා. ඉතිස්සවෙ මොහජා මොහනිදානා මොහසමුදයා මොහපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති. එවරුපො වායං භික්කවෙ පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදිතිපි අභූතවාදිතිපි අනත්වාදිතිපි අධම්මවාදිතිපි අවිතස්වාදිතිපි.

කස්මා වායං භික්කවෙ එවරුපො පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදිතිපි අභූත-වාදිතිපි අනත්වාදිතිපි අධම්මවාදිතිපි අවිතස්වාදිතිපි? නථා හයං භික්කවෙ පුග්ගලො පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බඩ්ඛනෙන වා ජාතියා වා ගරභාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජො ඉතිපි” භූතෙන බො පන වුච්චමානො අවජානාති නො පටිජානාති, අභූතෙන වුච්චමානො න ආනප්පං කරොති, තස්ස නිබ්බේසනාය: ඉතිපෙතං අනවජං ඉතිපෙතං අභූතන්ති. තස්මා එවරුපො පුග්ගලො වුච්චති අකාලවාදිතිපි අභූතවාදිතිපි අනත්වාදිතිපි අධම්මවාදිතිපි අවිතස්වාදිතිපි.

එවරුපො භික්කවෙ පුග්ගලො ලොහජෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිභූතො පරියාදිනනවිතෙනා දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සම්මානං සමුපායාසං සපරිප්පාහං, කායස්ස ච හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිනා.

දෙසජෙති -පෙ- මොහජෙති පාපකෙති අකුසලෙති ධම්මෙති අභිභූතො පරියාදිනනවිතෙනා දිට්ඨො චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සම්මානං සමුපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිනා.

1. අකුසලමූලං - ජස්ස. 2. වාචාය - සි 1. 3. උපපාදයති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් දොමයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලයෙනි. “දැමිම වූයේ කසින් වෙට්ඨි වට්ඨින් වෙට්ඨි මනසින් වෙට්ඨි යමක් සකස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. දැමිම වූයේ දොමයෙන් මඛනා ලද්දේ දොමයෙන් ගත් සින් ඇත්තේ “බලවත් වෙමි, බලයෙන් අභි ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමානට වඩයෙන් වෙට්ඨි, බකුනසෙන් වෙට්ඨි, ධනභානියෙන් වෙට්ඨි, ගැරතියෙන් වෙට්ඨි ගැමින් හෝ රටින් නෙරනායෙන් වෙට්ඨි, යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ දොමයෙන් හැටි දොමය නිදන කොට ඇති දොමය සමුදය කොට ඇති දොමය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙකපාපකඅකුශල ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යම් මොහයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලය. මුස වූයේ කසින් වෙට්ඨි, වට්ඨින් වෙට්ඨි, මනසින් වෙට්ඨි, යමක් රැස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශලය. මුස වූයේ මොහයෙන් මඛනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතාත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමානට වඩයෙන් වෙට්ඨි, බකුනසෙන් වෙට්ඨි, ධනය පැහැර ගැනීමෙන් වෙට්ඨි, ගැරතියෙන් වෙට්ඨි, ගැමින් හෝ රටින් නැගීමෙන් වෙට්ඨි අවිද්‍යාන දෙපයෙහින් යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ මොහයෙන් හැටි මොහය නිදන කොට ඇති මොහය සමුදය කොට ඇති මොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙකපාපකඅකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මේ වැනි වූ මේ පුද්ගල ද අකාලවාදිය යි ද, අභුතවාදිය යි ද, අනභිවාදිය යි ද, අධම්මවාදිය යි ද, අවිනයවාදිය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර හෙයකින් මෙබඳු වූ මේ පුද්ගල අකාලවාදිය යි ද, අභුතවාදිය යි ද, අනභිවාදිය යි ද, අධම්මවාදිය යි ද, අවිනයවාදිය යි ද කියනු ලබන්නේ වේ ද? මහණෙනි, යම්සේ මේ පුද්ගල “බලවත් වෙමි; බලයෙන් අභි ඇත්තෙමි” යි හෝ මෙරමානට වඩයෙන් වෙට්ඨි, බකුනසෙන් වෙට්ඨි, ධනභානියෙන් වෙට්ඨි, ගතියෙන් වෙට්ඨි, ගැමින් හෝ රටින් නැගීමෙන් වෙට්ඨි අවිද්‍යාන දෙපයෙහින් දුක් උපදවා ද එහෙයිනි. සත්‍යවූ දෑහින් කියනු ලබන්නේ අවඥ කෙරෙයි. ප්‍රතිඥ නො කෙරෙයි. අභුතයෙන් අභ්‍යාවසාන කරණු ලබන්නේ මෙසේත් මෙය නව්‍ය නො වෙයි, මෙසේත් මෙය භූත නො වෙයි කියා ඒ අභුතය අවුල් හරණු පිණිස උත්සාහ නො කරයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල අකාලවාදිය යි ද, අභුතවාදිය යි ද, අනභිවාදිය යි ද, අධම්මවාදිය යි ද, අවිනයවාදිය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල ලොභයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛනා ලද්දේ එයින් ම වැළදගත් සිතාත්තේ ඉභානමයෙහි ම වෙහෙස සහිත උපායාස සහිත පරිදහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගති සාමෑනි විය යුතු ය.

දොමයෙන් හැටි ... මොහයෙන් හැටි පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඛනා ලද්දේ එයින් පැහැර ගත් සිතාත්තේ ඉභානමයෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි දුගති සාමෑනි විය යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්කවෙ සාලො වා ධරො වා ඵ්ඤ්ඤො වා තිති මාලුචාලානාති උද්ධස්සො පරියොනදො අනං ආපජ්ජති, වාසනං ආපජ්ජති, අනං වාසනං ආපජ්ජති; එවමෙව බො භික්කවෙ ඵචරාපො ඥානලො ලොභජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධමමෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨි චෙව ධමම දුක්ඛං විහරති සම්ඝාතං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛිං. දොසජේති -පෙ- මොහජේති පාපකෙති අකුසලෙති ධමමෙති අභිභූතො පරියාදින්නාවිතො දිට්ඨි චෙව ධමම දුක්ඛං විහරති සම්ඝාතං සට්ඨපායාසං සපරිප්පාහං. කායස්ස ච හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛිං ඉමාති බො භික්කවෙ තිණ් අකුසලමූලානිති.

තිණ්මාති භික්කවෙ කුසලමූලාති. කතමාති තිණ්: අලොභො කුසලමූලං. අදොසො කුසලමූලං. අමොහො කුසලමූලං.

යදපි භික්කවෙ අලොභො, තදපි කුසලං. යදපි අද්‍රුද්ධො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අද්‍රුද්ධො ලොභෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජෝ” ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අලොභජා අලොභනිදානා අලොභසමුදයා අලොභපච්චයා අතෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

යදපි භික්කවෙ අදොසො, තදපි කුසලං. යදපි අද්‍රුද්ධො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අද්‍රුද්ධො දොසෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³, වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා බලවමිති බලජෝ ඉතිපි. තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අදොසජා අදොසනිදානා අදොසසමුදයා අදොසපච්චයා අතෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

යදපි භික්කවෙ අමොහො, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොභො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා² මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අමුලොභො මොහෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නාවිතො න පරස්ස අසනා දුක්ඛං උපදහති³ වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජාතියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවමිති බලජෝ” ඉතිපි තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අමොහජා අමොහනිදානා අමොහසමුදයා අමොහපච්චයා අතෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති. ඵචරාපො වායං භික්කවෙ ඥානලො චූචති, කාලවාදීතිපි භූතවාදීතිපි අත්වාදීතිපි ධම්මවාදීතිපි විතස්-වාදීතිපි.

1. කුසලමූලං - මෙසං. 2. වාචාය - සි 1. - මෙසං. 3. උපපාදයති - මෙසං. 4. අසනාවංකතා - මෙසං.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ලසෙක් වෙවසී දැවගසෙක් වෙවසී බුදුරු ගසෙක් වෙවසී තුන් මාසයා ලියන් විසින් මවුගෙහි ව්‍යාගානා ලද්දේ හාත්පස වළඳනා ලද්දේ නො වැඩිවී පැමිණේ ද, වනයට පැමිණේ ද, අනායාසකයාට පැමිණේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම බේලු පුද්ගල ලොහයෙන් හැටි පාපකඤ්ඤාලබ්ධියෙන් මඬනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතාත්තේ ඉතානමයෙහි ම වෛනය ඇති උපායාස ඇති පරිදහ ඇති දුකින් වසනේ ය. කාබුත් මරණින් මවුගෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු ය. දොපයෙන් හටගත්... මොහයෙන් හටගත් පාපකඤ්ඤාලබ්ධියෙන් මඬනා ලද්දේ ඇදගත් සිතාත්තේ ඉතානමයෙහි ම විසාන සහිත උපායාස සහිත පරිලාහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුත් මරණින් මවුගෙහි දුගතිය කාමැති විය යුතු. මහණෙනි, මේ අකුලමූලයෝ තුන් දෙනෙක.

මහණෙනි, මේ කුලමූලයෝ තුන් දෙනෙහි කවර තුන් දෙනෙක යත්: අලෝභය කුලමූලය, අදෝපය කුලමූලය, අමොහය කුලමූලය.

මහණෙනි, යමෙක් අලෝභ වේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ කයින් වෙවසී වචනයෙන් වෙවසී මනසින් වෙවසී යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ ලොහයෙන් නො මඬනා ලද්දේ එයින් ඇද නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්ම, බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමාහට වඩයෙන් වෙවසී බන්ධනයෙන් වෙවසී ධනහානියෙන් වෙවසී ගතියෙන් වෙවසී රටින් නැගීමෙන් වෙවසී අවිද්‍යාන දොපයෙකින් පරහට දුක් නො දනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අලෝභයෙන් හැටි අලෝභය නිදන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති අලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය බිමියෝ පහසු වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අදෝප වේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ කයින් වෙවසී, වචනයෙන් වෙවසී, මනසින් වෙවසී යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ දොපයෙන් නොමඬනා ලද්දේ එයින් පාහැර නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්ම, බලයෙන් අති ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වෙවසී, බන්ධනයෙන් වෙවසී, සමුඛගරණයෙන් වෙවසී, ගැරහීමෙන් වෙවසී, රටින් නෙරවීමෙන් වෙවසී අවිද්‍යාන දොපයෙකින් යම් දුකක් පරහට නොදනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අදෝපයෙන් හටගත් අදෝපය නිදන කොට ඇති, අදෝපය සමුදය කොට ඇති, අදෝපය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය බිමියෝ ඔහට පහසු වෙත්.

එ ද කුලය යි. මෙසේ අදෝපයෙන් හටගත් අදෝපය නිදන කොට ඇති, අදෝපය සමුදය කොට ඇති, අදෝපය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය බිමියෝ ඔහට පහසු වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අමොහ වේ ද, එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ කයින් වෙවසී, වචනයෙන් වෙවසී, මනසින් වෙවසී, යමක් කෙරේ ද එ ද කුලය යි. අලුබ්ධි වූයේ මොහයෙන් නොමඬනා ලද්දේ එයින් හාත්පස ඇද නොගත් සිතාත්තේ “බලවත්ම, බලයෙන් අති ඇතියෙමි” යි වඩයෙන් වෙවසී, බන්ධනයෙන් වෙවසී, වස්තුව පාහැර ගැණිමෙන් වෙවසී, ගතියෙන් වෙවසී, රටින් නොරණයෙන් වෙවසී අවිද්‍යාන දොපයෙකින් මෙරමාහට යම් දුකක් නො දනවා ද එ ද කුලය යි. මෙසේ අමොහයෙන් හටගත් අමොහය නිදන කොට ඇති, අමොහය සමුදය කොට ඇති, අමොහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුලය බිමියෝ ඔහට පහසු වෙත්. මහණෙනි, මේ බුදු වූ ද මේ පුද්ගල කාලවාදිය යි ද, භූතවාදිය යි ද, අතීතවාදිය යි ද, ධර්මවාදිය යි ද, විනයවාදිය යි ද කියනු ලැබේ.

කසමා වායං භික්ඛවෙ ඵචරුපො පුග්ගලො වුට්ඨති, කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපි. නථාභයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො න පරස්ස අසනා දුතඛං උපදගති¹, වධෙන වා බ්බන්තෙත වා ජාතියා වා ගරුයා වා පබ්බාජනයා වා “බලවමිති බලකො” ඉතිපි. භූතෙන බො පන වුට්ඨමානො පටිජාතාති නො අවජාතාති. අභූතෙන වුට්ඨමානො ආතප්පං කරොති තස්ස නිබ්බන්ධනයා: ඉතිපෙතං අතච්ඡං ඉතිපෙතං අභූතනති. කසමා ඵචරුපො පුග්ගලො වුට්ඨති කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපිති.

ඵචරුපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ලොභජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාතා අනභාවකතා² ආයතිං අනුප්පාදධම්මා දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති, අවිසානං අනුපායාසං අපරිලාභං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති. අවිසානං අනුපායාසං අපරිලාභං දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධවො වා ඵඤ්ඤො වා, තිභි මාලුවාලකාහි උභයස්සො පරියොනදෙඛා. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දලපිටකං³ ආදාය. සො තං මාලුවාලතං මුලෙ ඡ්ඤෙය්‍ය මුලෙ ඡෙත්වා පට්ඨිබ්බෙය්‍ය. පට්ඨිබ්බෙත්වා මුලානි උභයරෙය්‍ය අනතඨස්සො උසිරනාලමනතානිපි.⁴ සො තං මාලුවාලතං බණ්ඩා-බණ්ඩිකං ඡ්ඤෙය්‍ය, බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡෙත්වා ථාලෙය්‍ය, ථාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය, සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිනා දගෙය්‍ය,⁵ අග්ගිනා දගිත්වා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුඤ්ඤෙය්‍ය,⁶ නදියා වා සිසසොනාය පවාගෙය්‍ය. ඵචමස්සු තා⁷ භික්ඛවෙ මාලුවාලතා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා.

ඵචමෙව බො භික්ඛවෙ ඵචරුපස්ස පුග්ගලස්ස ලොභජා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිසානං අනුපායාසං අපරිලාභං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. දෙසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පභිණ්ණා උච්ඡින්නාමුලා තාලාවඤ්ඤාතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨොව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිසානං අනුපායාසං අපරිලාභං, දිට්ඨොව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිභි කුසලමුලානිති.

1 උපපාදයති - මෙසං. 2 අසන.වංකතා - මෙසං. 3 කුද්දලපිටකං - මෙසං.

4 උසිරනාලමනතානි - මෙසං. 5 ධගෙය්‍ය - මෙසං. 6 ඔපුඤ්ඤෙය්‍ය - මෙසං,

7 ඵචමංසං - මෙසං.

මහණෙනි, මේ බිඳු මේ පුද්ගල ද කාලොදීය යි ද, ... විනයවාදීය යි ද කවර හෙයෙහින් කියනු ලැබේ ද? මහණෙනි, මේ පුද්ගල යම්තේ “බලවත්මි. බලයෙන් අභි ආභියෙමි” යි වඩයෙන් වෙවයි බඬ්ඬයෙන් වෙවයි ධනභාතියෙන් වෙවයි රටින් නැගීමෙන් වෙවයි අවිද්‍යාන දෙමයෙකින් පරිභව දුක් නොදනවා ද, එහෙයින් විද්‍යාන වූ ගුණයෙන් කියනු ලබන්නේ පිළිණ කරන්නේ ය. ආඥ නො කරන්නේ ය. අවිද්‍යාන දෙමයෙන් කියනු ලබන්නේ “මෙසේ මෙය අනභාවය, මෙසේත් මෙය අභුතය” යි ඒ දෙමය නිරුක්තල කරණු පිණිස විරූපි කරන්නේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මේ බිඳු පුද්ගල කාලොදීය යි ද ... විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාහට ලොභයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභව වෙත්. මූලසුත් වෙත්. මුද්‍රන් සුත් නලක් සෙසින් අවසතුක බව කරණ ලද්දහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉභාතමයෙහි ම විඝාත රහිත උපායාස රහිත පරිදහ රහිත සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉභාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය.

දෝමයෙන් හටගත් ... මොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභව වෙත්. මූලසුත් වෙත්. මුද්‍රන් සුත් නලක් සෙසින් අවසතුක බව කරණ ලද්දහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉභාතමයෙහි ම විඝාත නැති, උපායාස නැති, පරිදහ නැති සුබයෙන් වෙසෙයි ඉභාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වෙවයි, දවගසෙක් වෙවයි, කොළොම-ගසෙක් වෙවයි මාලුවාවැල් කුණෙකින් මතුයෙහි වසා ගන්නා ලද්දේ වළඳනා ලද්දේ වේ ද, ඉක්බිති පුරාමයෙක් හුදුල්ලක් හා පාසක් හා ගෙණ එන්නේ වේ ද, හෝ ඒ මාලුවාවැල් මූලති සිදුහෝ වේ ද මූලති සිදු සාරන්නේ වේ ද සාරා මුල් උදුරන්නේ වේ ද, යටත්පිරිසෙසින් සුවදහොට නළ සා මූලදු උදුරන්නේ වේ ද, හෝ ඒ මාලුවා මාල කඩ කඩ කොට සිදුහෝ වේ ද, කඩ කඩ කොට සිදු පළන්නේ වේ ද, පළා කැබැලි-කැබැලි කරන්නේ වේ ද, කැබැලි-කැබැලි කොට අවිසුලභෙහි විසළන්නේ වේ ද, අවිසුලභෙහි විසළා ගින්නෙන් දවන්නේ වේ ද, ගින්නෙන් දවා දැලි කරන්නේ වේ ද, දැලි කොට මහා වාතයෙහි හෝ පොළන්නේ වේ ද, ගිහුසුතස් ඇති නදියෙහි හෝ උල්පවා හරණේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මාලුවා මාල්ලු මූලසුත් වූවාහු වෙත්. නාලාවසතුකභාවට ගියාහු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ බිඳු පුද්ගලයාහට ලොභයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභව වෙත්. මූලසුත් වෙත්. නාලාවසතුකභාවයට ගියාහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉභාතමයෙහි ම විඝාත නැති උපායාස නැති පරිදහ නැති සුබයෙන් වසන්නේ ය. ඉභාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය. දෝමයෙන් හටගත් ... මොහයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රභව වෙත්. මූලසුත් වෙත්. නාලාවසතුක බවට ගියාහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දහු වෙත්. මතුයෙහි අනුතපාද සංභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉභාතමයෙහි ම විඝාත නැති උපායාස නැති පරිදහ නැති සුබයෙන් වෙත්. ඉභාතමයෙහි ම පිරිනිවන් පාතේ ය. මහණෙනි, මේ තුන් කුශල මූලයෝ යි.

3. 2. 2 10.

20. එවං ජෙ සුතා: එකං සමයං භගවා ඝාමිනීයං විහරති, සුඛබාග්ගම් ඕගාරමාභ්‍රාසාදෙ අපි බො විසාබා ඕගාරමානා තදග්‍රාසොසපේ සෙන භගවා හෙහුපසඝිකම්. උපසඝිකමිනා භගවන්තං අභිවාදෙථා එකවින්නං නිබ්දි. එකවින්නං නිබ්ගතං බො විසාබා ඕගාරමානරං භගවා එතදවොච:

හඤ්ඤානො හු ඩුං විසාබෙ අගච්ඡි දිවා දිවස්සාති?

උපොසථානං භන්තෙ අජ් උපවසාමිති.

හසො බො මෙ විසාබෙ උපොසථා, කතමෙ තසො? ගොපාලකුපොසථො නිගණ්ඨපොසථො අරියුපොසථො.

කථංඤ්ථ විසාබෙ ගොපාලකුපොසථො හොති: සෙසාපාමි විසාබෙ ගොපාලකො භායනගසමයං¹ සාමිකානං ගාවො නිසාතෙථා ඉති පටිසං- විකාති: අජ් බො ගාවො අමුකසමිඤ්ච අමුකසමිඤ්ච පදෙසෙ චරිංසු, අමුකසමිඤ්ච අමුකසමිඤ්ච පදෙසෙ පානියාති අපංසු, සෙට්ඨති ගාවො අමුකසමිඤ්ච අමුකසමිඤ්ච පදෙසෙ චරිස්සාගති, අමුකසමිඤ්ච අමුකසමිඤ්ච පදෙසෙ පානියාති ඔවිස්සාගති. එවංඤ්ච බො විසාබෙ ඉබෙකවෙචා උපොසමිකො ඉති පටිසංවිකාති: අනං බචජ් ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච බාදනියං බාදිං. ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච ගොජනියං භාඤ්ජිං. සෙට්ඨනාහං ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච බාදනියං බාදිස්සාමි, ඉද්දඤ්චිද්දඤ්ච භොජනියං භාඤ්ජියස්සාමිති. සො තෙන ලොගෙන අභිඤ්ඤාසගගෙන ජෙගසා දිවසං අභිතාමෙති. එවං බො විසාබෙ ගොපාලකුපොසථො හොති. එවං උපවුජන්තා බො විසාබෙ ගොපාලකු- පොසථො න මහපථලො හොති න මහාතිස්සො න මහාජ්ඣිකො න මහාචිප්ථාරො.

කථංඤ්ථ විසාබෙ නිගණ්ඨපොසථො හොති: අජ් විසාබෙ නිගණ්ඨා නාම සමිකන්තාතිකා. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්නා: එති ඩුං අමො පුරිස, සෙ පුරිසමාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඨං නිකම්පාමි, සෙ පච්ඡිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඨං නිකම්පාමි: සෙ උත්තරාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඨං නිකම්පාමි, සෙ දකුණිකාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඨං නිකම්පාමි. ඉති එකච්චානං පාණානං අනුද්දාය අනුකම්පාය සමාදපෙන්නා, එකච්චානං පාණානං නානුද්දාය නානුකම්පාය සමාදපෙන්නා. තෙ තදග්‍රාසොසපේ සාවකං එවං සමාදපෙන්නා: එති ඩුං අමො පුරිස සබ්බවෙලාති නිකම්පිතා එවං චදෙති: නාහ සම්මන² කස්සපි කිඤ්චතගාසමි³. තච මම කචිත කථමි කිඤ්චත⁴ තාමිති.

1. සායනගසමයෙ - මජ්ඣ.

2. කච්චාති - මජ්ඣං - කච්චිති - අට්ඨකථා.

3. කිඤ්චතං තසමි - සිමු. සි 1 PTS.

4. කිඤ්චතා තසමිති - සිමු. සි. 1 කිඤ්චතං තසමිති - PTS.

3. 2. 2. 10

20. එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ප්‍රමාදා නම් වූ මුවරමාපායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මාගාරිමාතා වූ විශාඛා තොමෝ පොහෝ ලත් එදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුනු. එකත්පසෙක හුන් මුවරමා විශාඛාවතට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල වදාළ සේක.

විශාඛාවෙනි, මේ දෙවෙන්දුවහල්හි තෙමි කොහි සිට එවු ද?

වහන්ස, මම අද පෙහෙවස් ඇතියෙමි උපවාස කරමි යි.

විශාඛාවෙනි, මේ පෙහෙවස්හු තුන් දෙනෙක. කවර තුන් දෙනෙක යන්:

ගොපාලකුපොසථය, නිගණ්ඨපොසථය, අරියුපොසථ යි.

විශාඛාවෙනි, ගොපාලකුපොසථය කෙසේ වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම් පරිදි ගොපලු සවස්කල හිමියනට ගවයන් දක්වා දී මෙසේ සලකා බලන්නේ වේ ද: “අද ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි (තණ) කැහ. අසෝ අසෝ පියෙස්හි පැන් පිහ. සෙට දවස්හි ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි තණ කති. අසෝ අසෝ පෙදෙස්හි පැන් බොති” යි.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි මි මෙලොව කිසිවෙක් පෙහෙවස් ඇතියේ මෙසේ සලකයි: “මම අද මේ මේ බාදු කැයෙමි. මම අද මේ මේ හොජ්‍ය වැළඳීමි. සෙට දවස මම මේ මේ බාදු කමි. මේ මේ හොජ්‍ය බුදීමි” යි. හේ ඒ ලොභයෙන් අභිධ්‍යාසගත සිතින් දවස ගලවයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ ගොපාලකුපොසථය (ගොපලු පෙහෙවස) වෙයි. විශාඛාවෙනි, මේ පරිදි වූහු ගොපාලකුපොසථය මහත්ඵල නො වෙයි. මහානිශංස නො වෙයි. මහාදුෂ්ඨික නො වෙයි. මහාවිෂථාර ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨපොසථය කෙසේ වේ ද:

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨ නම් වූ මහණ පිරිසෙක් ඇත. ඔහු සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරාජය, එව, තෝ පැදුම් දිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. පැළදිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. උතුරුදිගිහි සියක් යොදුනෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. දකුණු දිගිහි සියක් යොදුනෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව” යි. මෙසේ දැතැම් ප්‍රාණීන්හට දයා පිණිස අනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට නිර්දයා පිණිස නිරනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවන්. ඔහු පොහෝ ලත් එදින සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවන්: “එම්බා පුරාජය, එව, තෝ හැම පිළි බහා තබා මෙසේ කියව: “මම කිසිතැනෙකිහිද කිසිවකුගේ පළිබොධයෙකිම නොවෙමි. මාගේ ඇතුළත හෝ පිටත කිසිදු නැතෙක පිරිකරෙක පළිබොධයෙක් ද නැතැ” යි.

ජාතනති බො පනස්ස මානාමිතරො: අයං අමොකං පුතොනාති සොපි ජානාති, ඉමෙ මය්හං මානාමිතරොති. ජානාති බො පනස්ස පුතනදරො අයං අමොකං භනනාති. සොපි ජානාති අයං මය්හං පුතනදරොති. ජාතනති බො පනස්ස දසකම්මකරපොරිසා අයං අමොකං අයොගාති. සොපි ජානාති ඉමෙ මය්හං දසකම්මකරපොරිසාති. ඉති යසම් සමයෙ සචේව සමාදපෙනබ්බා මුසාවාදෙ නසම් සමයෙ සමාදපෙනති ඉදමස්ස මුසාවාදසම් වදාමි. සො නස්ස රතතියා අච්චයෙන හෙ හොතෙ අදින්නදෙඤ්ච පරිභුඤ්ඤාති. ඉදමස්ස දදින්නාදනස්ස වදාමි එවං බො විසාබෙ නිගණ්ඨපොසථො හොති. එවං උපවුජ්ඣො බො විසාබෙ නිගණ්ඨපොසථො න මහපථලො හොති න මහානිසංසො න මහාජ්ඣිකො න මහාමිප්පාදො.

කථංඤ්ච විසාබෙ අරිසුපොසථො හොති: උපකක්ඛිත්ථංස්ස විසාබෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති. කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛි-ත්ථංස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති ඉධ විසාබෙ අරියසා-වකො නථාගතං අනුස්සරති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසවේච්ඡෙධො විජ්ජා-චරණසමපගොනා සුගහො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපී සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

නස්ස නථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා හෙ පභිසන්ති සෙය්සථාපි විසාබෙ උපකක්ඛි-ත්ථංස්ස සිසස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථංස්ස සිසස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති. කකකංඤ්ච පටිච්ච මෙනාසංඤ්ච පටිච්ච උදකංඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ව නාජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථංස්ස සිසස්ස උපකක්ඛි-තමෙත පරියොදපනා හොති. එවංඤ්ච බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථංස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථංස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො නථාගතං අනුස්සරති. ඉතිපි සො භගවා-පෙ- සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

නස්ස නථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා හෙ පභිසන්ති. අයං චුළුචති විසාබෙ අරිය-සාවකො බුහුමුපොසථං උපමසති. බුහුමුතා සද්ධිං සංවසති. බුහුමං වස්ස අරහිත චිත්තං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා හෙ පභිසන්ති. එවං බො විසාබෙ උපකක්ඛිත්ථංස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛිතමෙත පරියොදපනා හොති.

“මේ අපගේ පුදු ය”යි ඔහුගේ මාපියෝ හඳුනන්. හෙ ද “මොහු මාගේ මාපියහ”යි ද “මේ අපගේ හතී ය”යි ඔහුගේ අමුදරුවෝ ද දනිති. හෙ ද “මේ මාගේ අමුදරාහ”යි දනිති. ඔහුගේ දස් කම්කරු පිරිස්හු ද “මේ අපගේ හිමියාපුත්හ” යි දනිති. හෙ ද “මොහු මාගේ දස්කම්කරු පිරිස්හු”යි දනිති. මෙසේ යම් කලෙක සත්‍යයෙහි සමාදන් කරවිය යුත්තාහු ද ඵසමයෙහි මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මෙය ඔහුගේ මුසවා යි කියමි. හේ ඒ රැය ඉක්ම යාමෙන් පසු අභිනාදන් වූ ම ඒ භොග වළද කෙරෙයි. මෙ ද ඔහුගේ අභිනාදනා යි කියමි. විශාඛාවෙති, මෙසේ නිගණ්ඨපොසථය (නුවට පෙහෙවස) වේ. විශාඛාවෙති, මෙසේ වූසු නිගණ්ඨපොසථය මහත් ඵල නො වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතිසේ නො වෙයි. මහත් දිලුම් ඇතිසේ නො වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇතිසේ ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙති, අරිසුපොසථය කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙති, සකිලිටි විහ්‍රායාගේ පිරිසිදු කිරීම උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙති, කෙසේ නම් සකිලිටි විහ්‍රායාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදු කිරීම වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසස්තෙහි අරිසවු තථාගතයන් අනුස්මරණය කෙරෙයි: “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිත් වන සේක. සමාස්සඛුද්ධයහ. විදුමරණ-සම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකපිදුහ. අනුග්‍රහරුපුරිසදම්මසාරවිසහ. දෙව්-මිනිස්තට ශාසනායහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ”යි.

තථාගතයන් අනුස්මරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විහ්‍රායාගේ යම්බදු උපකෙලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහන වෙත්. විශාඛාවෙති, යම්සේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිති.

විශාඛාවෙති, කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදු බව කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද. ඇමුලුකල්කය ද නිසා මැටි ද නිසා දිය ද නිසා පුරාපයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙති, මෙසේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙති, එපරිදි ම කිලිටිසිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වෙයි.

විශාඛාවෙති, කිලිටිසිත්ති පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසස්තෙහි ආයතියාවක තථාගතයන් අනුස්මරණය කෙරෙයි. “මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දෙව්මිනිස්තට ශාසනායහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ”යි.

තථාගතයන් අනුස්මරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විහ්‍රායාගේ යම්බදු උපකෙලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහන වෙත්. විශාඛාවෙති, මේ ආයතියාවක බ්‍රහ්මපොසථය (සමාදන්ව) මෙසේ ය යි ද (සමාස්සඛුද්ධ සංකප්පාන) බ්‍රහ්මයා සමග මෙසේ යි ද කියනු ලැබේ. සමාස්ස (සම්බුද්ධසංකප්පාන) බ්‍රහ්මයා ඇරඹ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. විහ්‍රායාගේ යම්බදු උපකෙලයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහන වෙත්. විශාඛාවෙති, මෙසේ කිලිටි විහ්‍රායාගේ පයබ්බදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකක්ඛිත්ථස්ස විසාඨෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤච විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාඨෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකඛානො භගවතො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො ඵතිපසිකො ඔපනසිකො¹ පච්චින්නං වෙදිතඛෙබ්බා විඤ්ඤාතිති.

නස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසිද්දති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

කථංඤච විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: කොතතිංඤච පටිච්ච චුණ්ණංඤච පටිච්ච උදකංඤච පටිච්ච පූරිකස්ස ච තජ්ජං වාතං පටිච්ච. ඵලං ඛො විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස කායස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

ඵලම්ච ඛො විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤච විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඨෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාකඛානො භගවතො ධම්මො -පෙ- පච්චින්නං වෙදිතඛෙබ්බා විඤ්ඤාතිති. නස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසිද්දති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චූළිචති විසාඨෙ අරියසාවකො ධම්මං -පොසථං උපවසති. ධම්මෙන සද්ධිං සංවෙහති ධම්මං වස්ස ආරම්භ චිත්තං පසිද්දති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. ඵලං ඛො විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

උපකක්ඛිත්ථස්ස විසාඨෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤච විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඨෙ අරියසාවකො සම්මං අනුස්සරති: සුපටිපනො භගවතො සාවකසම්මො උජ්ජපටිපනො භගවතො සාවකසම්මො ඤායපටිපනො භගවතො සාවකසම්මො සම්චිපටිපනො භගවතො සාවකසම්මො යදිදං චිත්තාරි පූරිකස්සාති අට්ඨ පූරිකස්සාලො ඵස භගවතො සාවකසම්මො ආහුතෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අකුජ්ජිකරණීය්‍යො අනුබ්බරං පුඤ්ඤකොභනං ලොකස්සාති.

නස්ස සම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසිද්දති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපකක්ඛිලෙසා තෙ පතියන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඨෙ උපකක්ඛිත්ථස්ස චිත්තස්ස උපකක්ඛමෙන පරියොදපනා හොති.

1. ඔපනෙය්‍යසිකො - ඔජ්ජං.

විශාඛාවෙති, කිලිටි වූ විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙති, කෙසේ කිලිටි වූ විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසේයෙනි අරිසවු ධම්ම අනුසමරණය කෙරෙයි. “භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ විසින් ධම්ම (අනුභවයට නොගොස් මැනවින් දෙසන ලද බැවින්) සාධාරණය නම් තුළ සාක්ෂාත්කරණ විසින් දනසුභු බැවින් සාන්ද්‍රස්ථිකය කල් නොයවා පල දෙන හෙයින්) අකාලිකය. (“එව, බලව,” යන විධියට තිසි බැවින්) එහිපසිකය (නම් තුළ එළවා පිළිවිදීමට නිසි බැවින්) ඔපනසිකය නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ”යි.

මෙසේ දහම් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමොදය උපදියි. විභතයාගේ යම්බඳු උපකේලනයෙන් වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, යම් සේ කිලිටි ශරීරයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිති.

විශාඛාවෙති, කිලිටි වූ ශරීරයාගේ පය්වදනය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කුරුල්ලව ද නිසා නහනු ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට තිසි වූ ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙති, කිලිටි ශරීරයාගේ මෙසේ උපක්‍රමයෙන් පය්වදනය වේ.

විශාඛාවෙති, එපරිදි ම කිලිටි විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙති, කෙසේ කිලිටි විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙති, මේ සේයෙනි අරිසවු ධම්ම අනුසමරණය කෙරෙයි. “ධම්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාධාරණය ... නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙත වෙත ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ”යි. ධම්ම අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදි. විභතයාගේ යම්බඳු උපකේලනයෙන් වෙන් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, මේ අරිසවු ධම්මපොසඨය වෙසේ ය යි ද ධම්ම හා සමග වෙසේ ය යි ද කියනු ලැබේ. ධම්ම ඇරබ ඔහු සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදි. විභතයාගේ යම්බඳු උපකේලනයෙන් වෙන් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, මෙසේ වනාහි කිලිටි වූ විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙති, කිලිටි වූ විභතයාගේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙති, කිලිටි වූ විභතයාගේ පය්වදනය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙති, මෙසේයෙනි අරිසවු සමාසය අනුසමරණය කෙරෙයි. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ සුපිළිපත් වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ ඉදිපිළිවෙතට පිළිපත්වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ ආය්ච්ඡාති සංඛ්‍යාත න්‍යායයට පිළිපත්වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ මනා පිළිවෙතට පිළිපත්වේ වෙයි. එනම්: මේ පුරුෂයුග සතරය; පුරුෂපුද්ගලයෝ අව දෙනෙක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙල ශ්‍රාවකසංඝ තෙමි (දුරින් ගෙනවුත් දෙන පුජා සංඛ්‍යාත) ආනුතයට තිසි වෙයි. (ආගන්තුක දනසංඛ්‍යාත) පානුණයට තිසි වෙයි. පරලොව සඳහා දෙන දන සංඛ්‍යාත දසමිණා පිළිගැනීමට තිසි වෙයි. අයුර්ලිකමිතට තිසි වෙයි. ලොකයාගට අනුභවාර පුණ්‍යකෂත්‍රය වේ”යි.

සමාසය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදියි. විභතයාගේ යම්බඳු උපකේලනයෙන් වෙන් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙති, යම්සේ කිලිටි ව්‍යායාමයක්වූයේ පය්වදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද, එසෙයිති.

කළුඹුල්ල විද්‍යාලයේ උපකාශිලියාණිය වන්නා වූ උපකාශනමය පර්යේෂණයක් හෙයින්, උපකාශනමය පරිච්ඡේදයේ බැරකුළු පරිච්ඡේදයේ ගොනුකළු පරිච්ඡේදයේ උදකුළු පරිච්ඡේදයේ වූ කණ්ඩායම වාග්‍යාමය පරිච්ඡේදයේ වූ බොහෝ විද්‍යාලයේ උපකාශිලියාණිය වන්නා වූ උපකාශනමය පර්යේෂණයක් හෙයින්, එවැනිම බොහෝ විද්‍යාලයේ උපකාශිලියාණිය වන්නා වූ උපකාශනමය පර්යේෂණයක් හෙයින්,

කළුඔළු විසාබේ උපකාතිලිච්ඡය්‍ය චිත්තය්‍ය උපකකමෙන පරියොදපතා හොති. ඉඬ විසාබේ අරියසාවකො සඛ්‍යං අනුස්සරති. සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඛෙස්ස -පෙ- අනුගතරං පුඤ්ඤකෙතවතං ලොකස්සාති. තස්‍ය සඛ්‍යං අනුස්සරතො චිත්තං පටිදති, පාමුණ්ථං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තය්‍ය උපකකි - ලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චුච්චති විසාබේ අරියසාවකො සඛික්‍ෂුපොසථං උපවසති, සඛෙස්සන සද්ධිං සංවසති. සඛ්‍යං වස්‍ය ආරභ්භ චිත්තං පටිදති, පාමුණ්ථං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තය්‍ය උපකකිලෙසා තෙ පතියන්ති. එවං බො විසාබේ උපකාතිලිච්ඡය්‍ය චිත්තය්‍ය උපකකමෙන පරියොදපතා හොති.

උපකතිලිඛය සහ විසාලේ විද්‍යාලය උපකතමෙන පර්යේෂණයට ගොනි. කළු පිසාලේ උපකතිලිඛය සහ විද්‍යාලය උපකතමෙන පර්යේෂණයට ගොනි. ඉබ් විසාලේ අරියසාවකො අනන්තො ඩිලාති අනුසාරති අබ්බාති අච්ඡාති අසබලාති අකමාසාති හුඤ්ඤාති විඤ්ඤාපසථාති අපරමචාති සමාධිසංවත්තතිකාති. තස්ස ඩිලං අනුසාරතො චිත්තං පටිදති, පාමුණං උපපජ්ජති, යෙ විතතස්ස උපකතිලෙසා තෙ පතීයනති. සෙය්‍යථාපි විසාලේ උපකතිලිඛය ආදියස්ස උපකතමෙන පර්යේෂණයට ගොනි.

කළුඹුල්ල විසාලේ උපකැබ්ලිටියියා ආදාසයා උපකැබලිටියා පරිශෝදපනා හොඟි; කෙලඹුල්ල පටිපිටි ඡාරිකාඹුල්ල පටිපිටි වාලුකොක්කාඹුල්ල පටිපිටි¹ පුරිසයා ව නැණ. වායාමිං පටිපිටි. එමං බො විසාලේ උපකැබ්ලිටියා ආදාසයා උපකැබලිටියා පරිශෝදපනා හොඟි. එමබෙම බො විසාලේ උපකැබ්ලිටියා විතනසා උපකැබලිටියා පරිශෝදපනා හොඟි.

කර්ෂණ විසායේ උපකැබ්ලිටිය සහ විනාශය උපකෘතයෙන් පර්යේෂණය
 වෙයි. ඉහි විසායේ අරියසාවයෝ අනන්තයෝ සිලාති අනුසාරති අඛණ්ඩාති
 -පෙ- සමාසිසංවනනාතිකාති. තසං සිලං අනුසාරතො විනාශං පසිදති,
 පාමුණං උපපණ්ණති, යෙ විනාශසං උපකැබ්ලෙසා තෙ පභියනති. අයං වුවචති
 විසායේ අරියසාවයෝ සිලුපොසථං උපවසති, සිලෙන සද්ධිං සංවසති, සිලං
 වසං අරබන විනාශං පසිදති, පාමුණං උපපණ්ණති, යෙ විනාශසං උපකැබ්ලෙසා,
 තෙ පභියනති. එවං බො විසායේ උපකැබ්ලිටිය සහ විනාශසං උපකෘතයෙන්
 පර්යේෂණය වෙයි.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පය්‍යීවද්‍යනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උණුසුම් නිසා ද හඵ නිසා ද ගොමුග්‍ර (හෝ එළුපක්) නිසා ද දිය නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පය්‍යීවද්‍යනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි චිත්තයාගේ පය්‍යීවද්‍යනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදුබව වේ ද: විශාඛාවෙනි, මේ සත්තෙහි අරිසවු සංඝයා අනුසමරණය කෙරෙයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ සුපිළිපත් වෙයි ... ලොකයාට අනුතාර පුණ්‍යකෞත්‍රය වේ”යි සංඝයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී, චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකොලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු තෙම සංක්‍රීයොසථය වසන්තේ සි ද සංඝයා සමග වසන්තේ සි ද කියනු ලැබේ. සංඝයා ඇරබ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකොලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, උපක්‍රමයෙන් කිලිටි චිත්තයාගේ පය්‍යීවද්‍යනය වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ උපක්‍රමයෙන් කිලිටි චිත්තයාගේ පය්‍යීවද්‍යනය වේ ද: විශාඛාවෙනි, මේ සත්තෙහි අරිසවු අන්තයෙහි විකුම්චාරි මැද සිදුරු නොවූ ශබ්ද නොවූ කල්මාප නොවූ තෘණොද්‍යුතයෙන් බුද්ධ නුවණැත්තන් විසින් පසස්තා ලද භාෂණොද්‍යුමිත් විසින් පරාමිහී නොපත් සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ තමාගේ සිල් අනුසමරණය කෙරෙයි. ශීලය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදිනි. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකොලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වූ කාටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ කාටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කෙල් නිසා ද හඵ නිසා ද චල් කොසුව නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි කාටපත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මේ සත්තෙහි අරිසවු අබණ්ඩ වූ ... සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කෙරේ. සිල් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී, චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකොලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු සීදුපොසථය වසන්තේ සි ද සීලය හා සමග වසන්තේ සි ද කියනු ලැබේ. සිල් ඇරබ ඔහුගේ සිත පහත් වේ. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකොලයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි සිත්හි පය්‍යීවද්‍යනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපකකිලිට්ඨස්ස විසාබෙ විභාගස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති. කථංඤ්ච විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස විභාගස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො දෙවනා අනුස්සරති, සනති දෙවනා චාතුමමහාරුක්කා සනති දෙවා නාවතිංසා සනති දෙවා යාමා -පෙ- තුසිතා - නිම්මාණරතිතො - පරතිමිගචසවනතිතො, සනති දෙවා බ්‍රහ්මකාසිකා, සනති දෙවා තතුහතරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා. මය්‍යමපි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති යථාරූපෙන සීලෙන සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍යමපි තථාරූපං සීලං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍යමපි තථාරූපං සුතං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන චාගෙන සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍යමපි තථාරූපො චාගො සංවිජ්ජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍යමපි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතිති. තස්ස අත්තතො ච තාසං ච දෙවනානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච චාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විභාගං පසිදති පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විත්තස්ස උපකකිලෙසා තෙ පතියන්ති.

සෙය්‍යථාපි විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති. කථං ච විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති. උකකඤ්ච පටිච්ච ලොභඤ්ච පටිච්ච ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච නාලිසන්ධාසඤ්ච පටිච්ච සුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස ඡාතරූපස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව ඛො විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස විභාගස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති.

කථංඤ්ච විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස විභාගස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාබෙ අරියසාවකො දෙවනා අනුස්සරති: සනති දෙවා චාතුමමහාරුක්කා -පෙ- සනති දෙවා තතුහතරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්‍යමපි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති, යථාරූපෙන සීලෙන -පෙ- සුතෙන-චාගෙන-පඤ්ඤාය සමනනාගතා නා දෙවනා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා මය්‍යමපි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතිති. තස්ස අත්තතො ච තාසඤ්ච දෙවනානං සද්ධාඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච චාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරතො විභාගං පසිදති. පාමුජ්ජං උපපජ්ජති. යෙ විත්තස්ස උපකකිලෙසා තෙ පතියන්ති. අයං චුට්ඨති විසාබෙ අරියසාවකො දෙවතු-පොසථං උපවසති. දෙවනාහි සද්ධිං සංවසති, දෙවනා වස්ස ආරබ්භා විභාගං පසිදති, පාමුජ්ජං උපපජ්ජති, යෙ විත්තස්ස උපකකිලෙසා තෙ පතියන්ති. එවං ඛො විසාබෙ උපකකිලිට්ඨස්ස විභාගස්ස උපකකමෙන පරියොදපනා හොති.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි සිත්ති පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, පෙ සස්තෙහි අරිසවු දෙවියන් අනුසම්පරණය කෙරෙයි: සිවුමහරජයෙහි වාසි දෙවියෝ ඇත. නමතිසා වාසි දෙවියෝ ඇත. යාපියෙහි වාසි දෙවියෝ ඇත. ... තුසිපුරවාසි දෙවියෝ ... නිමමාණරති දෙවිලෝ වාසි ... පරතිර්මිත-වයවර්තියෙහි වාසි දෙවියෝ ඇත. බබ්බලොව වාසි දෙවියෝ ඇත. ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බදු වූ ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි යම්බදු වූ ගිලයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු ගිලය විද්‍යමාන වේ. යම්බදු වූ ශ්‍රාවයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු ශ්‍රාවයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බදු වූ ත්‍යාගයෙන් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු වූ ත්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන වේ. යම්බදු වූ ප්‍රඥයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු වූ ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. නමානේ හා දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ගිලය හා ශ්‍රාවය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසම්පරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමොදය උපද-නෝය. විතතයාගේ යම්බදු උපකෙලනයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්.

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි කිලිටි වූ රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයයි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ වතාහි කිලිටි රතක්කුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උදුන ද නිසා ලුණු ද නිසා ගෞරික ද නිසා පුඬුනා නලය හා අඬුම ද නිසා පුරාපයාගේ එසට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වතාහි කිලිටි වූ ජාතරූපයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ නම් කිලිටි වූ විතතයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්තෙහි ආයතීශ්‍රාවක දෙවියන් සිති කරයි. “සිවුමහ-රජය වාසි දෙවියෝ ඇත. ... ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බදු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බදු ගිලයෙකින් ... යම්බදු ශ්‍රාවයෙකින් ... ත්‍යාගයෙකින් ... ප්‍රඥයෙකින් සමනාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ව්‍යුත වූවාහු එහි උපන්තාහු නම් මට ද එබදු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වේ”යි. තමානේ හා ඒ දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ගිලය හා ශ්‍රාවය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥාව හා අනුසම්පරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බදු උපකෙලනයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙති. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු දෙවතුපොසථය වසන්නේ යයි ද දෙවියන් හා සමග වසන්නේ යයි ද කියනු ලැබේ. දෙවියන් ඇරබ ඔහු සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. විතතයාගේ යම්බදු උපකෙලනයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, කිලිටි විතතයාගේ පයවිද්‍යනය මෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ.

ස ඛො සො විසාබ්බෙ අරියසාවකො ඉති පටිඤ්ඤාදිකති: යාවජ්චං අරහනො පාණ්ණිපාතං පහාය පාණ්ණිපාතා පටිච්ඡරතා නිතිනදණ්ඩා නිතිනසන්ධා ලජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණ්ණානිනානුකම්පි විහරන්ති. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං පාණ්ණිපාතං පහාය පාණ්ණිපාතා පටිච්ඡරතො නිතිනදණ්ඩා නිතිනසන්ධා ලජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණ්ණානිනානුකම්පි විහරාමි. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතා දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛ්ඛි අථෙතෙන සුචිතුකෙන අතතනා විහරන්ති. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතො දින්නාදුසි දින්නපාටිකඛ්ඛි අථෙතෙන සුචිතුකෙන අතතනා විහරාමි. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො අබ්බමචරියං පහාය බ්බමචාරී ආරුචාරී චිරතා මෙථුනා ගාමධම්මා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං අබ්බමචරියං පහාය බ්බමචාරී චිරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිච්ඡරතා සච්චවාදී සච්චසක්ඛා ථෙතා පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්ස. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං මුසාවාදා පහාය මුසාවාදා පටිච්ඡරතො සච්චවාදී සච්චසක්ඛා ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්ඡරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්ඡරතො. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො එකභතනිකා රතනුපරතා චිරතා විකාලභොජනා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං එකභතනිකො රතනුපරතො චිරතො විකාලභොජනා. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

යාවජ්චං අරහනො නච්චගිතවාදිනවිසුකදස්සනමාලාගඛ්ඛිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිසුසනට්ඨානා පටිච්ඡරතා. අභමපජ්ජ ඉමඤ්ඤා රතනිං ඉමඤ්ඤා දිවසං නච්චගිතවාදිනවිසුකදස්සනමාලාගඛ්ඛිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිසුසනට්ඨානා පටිච්ඡරතො. ඉමිනාපහං අබ්බෙත අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති.

විශාබාවෙනි, එම අර්ථය වූ මෙසේ නුවණින් සලකයි: “රහත්නු දිවි-
හිමියෙන් පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළකුනාහු බහා තුඩු දඩු ඇත්තාහු
බහා තැබූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජා ඇත්තාහු දයාවට පැමිණියාහු සම්ප්‍රාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි ව වෙසෙත්. මම ද අද මේ රූ හා මේ
දවස හා පණ්ඩා හැර පණ්ඩායෙන් වැළකියෙමි බහා තැබූ දඩු ඇතියෙමි
බහා තැබූ අවි ඇතියෙමි ලජ්ජා ඇතියෙමි දයාවට පැමිණියෙමි සම්ප්‍රාණ-
භූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි වූයෙමි වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහුද
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමියෙන් අසිතාදතින් වැළකුනාහු දුන් දෑ ගන්තාසුලු වූවාහු
දුන් දෑ කැමතිවනසුලු වූවාහු නොසොර වූ පිරිසිදු අත්බාවින් වෙසෙත්. මම ද
අද මේ රූ හා මේ දවස හා අසිතාදතින් හැර දමා අසිතාදතින් වැළකියෙමි
දුන් දෑ ගන්තා සුල්ලෙමි දුන් දෑ කැමැති වන සුල්ලෙමි නොසොර වූ පිම්බුරු
අත්බාවින් වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහුද රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් වූසුයේ ද වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි අබ්මසර හැරදමා බබසර ඇත්තාහු අබ්මසරින් දුරුව
වසන්තාහු ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැළකුනාහු වෙති, මම ද අද මේ රූ
හා මේ දවල හා අබ්මසර හැරදමා බබසරියෙමි ගැමිදම් වූ මෙවුන්යෙන්
වැළකියෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහුද රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළකුනාහු සත්‍යවාදී
වූවාහු සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනාහු සරිත කථා ඇත්තාහු හැදෑරිය යුතු
කථා ඇත්තාහු ලොකයා නලනො කෙරෙහි. මම ද අද මේ රූ හා මේ
දවල හා මුසවා හැර දමා මුසවායෙන් වැළකියෙමි. සත්‍යවාදී වූයෙමි.
සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනෙමි සරිත කථා ඇතියෙමි හැදෑරිය හැකි කථා
ඇතියෙමි ලොකයා නොවස්නෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහුද රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි කොට පාන වෙනතා නැමැති ප්‍රමාදයට කරුණු වූ
රහමෙරමද හැරදමා පමා කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකුනාහු වෙති.
මම ද අද මේ රූ හා මේ දවල පමා කරුණු වූ රහමෙර මද හැර දමා පමා
කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකියෙමි වෙමි. මේ ගුණාඛයෙහුද මම රහතුන්
අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමි එකභත්තික වූවාහු රුත්‍රිභෝජනයෙන් වැළකුනාහු
විකල්බොජ්ජනෙන් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රූ හා මේ දවල
හා එකභත්තික වූයෙමි රුත්‍රිභෝජනයෙන් වැළකුනෙමි විකල් බොජ්ජනෙන්
දුරුවූයෙමි වෙමි මම මේ ගුණාඛයෙහුද රහතුන් අනුකරණය කරමි.
මා විසින් පෙහෙවස් ද වූසුයේ වෙයි.

රහත්නු දිවිහිමියෙන් නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළුදකුම් මල්ගෙවිලෙවුන්
දරණ සජන සරසන යන කරුණින් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රූ හා
මේ දවල හා නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දකුම් මල්ගෙවිලෙවුන් දුරුම්
සැදුම් සැරැයුම් යන කරුණින් වැළකුනෙමි වෙමි. මම මේ ගුණාඛයෙහුද
රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වූසුයේ ද වෙයි.

යාවජ්චං අරහන්තො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහා-
සයනා පටිච්චිතා නිවසෙය්‍යං කපෙපන්ති. මඤ්චකෙ වා තිණ්‍යජ්ඣාරකෙ
වා. අහමපජ්ඣ ඉමඤ්ච රතනිං ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං පහාය
උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චිතො නිවසෙය්‍යං කපෙපමි. මඤ්චකෙ වා
තිණ්‍යජ්ඣාරකෙ වා ඉමිතාපහං අබොගන අරහතං අනුකරොමි උපොසථො ච
මෙ උපවුජ්ඣො භවිස්සති. එවං බො විසාබෙ අරියුපොසථො හොති.

එවං උපවුජ්ඣො බො විසාබෙ අරියුපොසථො මහපථලො හොති. මහානි-
සංසො මහාච්ඡිකිකො මහාවිපථාරො. කීච මහපථලො හොති. කීච මහානිසංසො
කීච මහාච්ඡිකිකො කීච මහාවිපථාරො.

සෙය්‍යථාපි විසාබෙ යො ඉමෙසං සොළසන්තං මහාජනපදානං පඤ්ඤා-
සන්නරතතානං¹ ඉස්සිරියාධිපච්චං රජ්‍යං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යපීදං: අමානං
මගධානං කාශිනං කොසලානං චජ්ජිතං මලලානං චෙතීනං වමහානං කුරුනං
පඤ්චාලානං මව්ජානං සුරසෙනානං අස්සකානං අවනතීනං ගඤ්ඤානං
කමෙඤ්ජානං, අට්ඨමහසමන්තාගතස්ස උපොසථස්ස එතස්ස කලං නාශනි²
සොළසිං. තං නිස්ස හෙතු: කපණ් විසාබෙ මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති පඤ්ඤාස වස්සාති, වානුමමහාරජ්ජකානං
දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො³, නාය රතනියා නිසරතනියො මාසො,
තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්චවස්ස-
සතාති* වානුමමහාරජ්ජකානං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං
විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකචෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨමහසමන්තාගතං
උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා වානුමමහාරජ්ජකානං
දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සකාය භාසිතං
කපණ් මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යං විසාබෙ මානුසකං වස්සසතං, නාවතීංසානං දෙවානං එසො එකො
රතනිඤ්චො, නාය රතනියා නිසරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදස-
මාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වස්සසහස්සං නාවතීංසානං
දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකචෙවා
ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨමහසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස
හෙද පරමමරණා නාවතීංසානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො
පතෙනං විසාබෙ සකාය භාසිතං කපණ් මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති දො වස්සසතාති, යාමානං දෙවානං එසො
එකො රතනිඤ්චො, නාය රතනියා නිසරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන
ආදසමාසියො සංවච්ඡරො තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති දො වස්සසහස්සාති
යාමානං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති යං
ඉධෙකචෙවා ඉත්ථි වා පුරිසො වා අට්ඨමහසමන්තාගතං උපොසථං උපවසිත්වා
කායස්ස හෙද පරමමරණා යාමානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං
බො පතෙනං විසාබෙ සකාය භාසිතං කපණ් මානුසකං රජ්‍යං දිබ්බං සුඛං
උපනිධාය.

1. පඤ්ඤාසන්නරතතානං - මජ්ඣිම.

2. නාශනිති - මජ්ඣිම.

3. රතනිඤ්චො - මජ්ඣිම.

* දිබ්බාති පඤ්ඤාසන්නරතතානං - මජ්ඣිම.

රහන්හු දිවිහිමියෙන් උසසුන් මහඅසුන් හැර දමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්කාහු හැදෙක හෝ තණඇතිරියෙක හෝ බට ශය්‍යා කෙරෙන්. මම ද අද මේ රූ හා මේ දාවල හා උසසුන් මහසුන් හැරදමා උසසුන් මහස්තෙන් වැළැක්වීමේ හැදෙක හෝ තණඇතිරියෙක බටහෙටුම් කෙරෙමි. මේ ගුණාඛගයෙහුද මම රහවුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද වුසුයේ වෙයි. විශාබාවෙනි, මෙසේ අරිසුපොසථය (අරිපෙහෙවස) වෙයි.

විශාබාවෙනි, මෙසේ විසු අරිසුපොසථය මහත්ඵල වෙයි. මහානිසංස ද වෙයි. මහාජ්ඣික ද වෙයි. මහාවිපථාර ද වෙයි. කිපමණ මහත්ඵල වේ ද: කිපමණ මහානිසංස වේ ද: කිපමණ මහාජ්ඣික වේ ද: කිපමණ මහාවිපථාර වේ ද?

විශාබාවෙනි, යම්පරිදි අභිත - මගධ - කාසී - කොසල - වජ්ජි - මලල - වෙනි - චම්බ - කුරු - පඤ්චාල - ඔව්ජ - සුරසේන - අසාක - අවනතී - ගකුර - කාමෙඛ්‍ය ඛද්‍ර නොමද සන්තරාවනින් පිරි සොළොස් මහා ජනපදයන්ගේ ජෛගවයඝාඨිපත්‍යය ඇති රාජ්‍යය යමෙක් කරන්නේ නම් තෙල අභවාඛගසමකාගත උපොසථයාගේ සොළොස් වන කොටසට ද (ඵය) නො අතී. ඒ කවර හෙයින්: විශාබාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් පණස් වසෙක් වේද, තෙල වාතුමමහා-රාජික" දෙවියනට එක් රූ දාවලෙකි. මසෙක් එරැසින් නිස් රැසෙක් වේ. හවුරුද්දෙක් එමසින් දෙළොස් මැසි වෙයි. එ හවුරුදුයෙන් පන්සිය වසෙක් වාතුමමහාරාජික දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය වේ. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අභවාඛගසමකාගත වු පෙහෙවස් වැස කාලුන් මරණින් මතු සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ කරුණ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කියන ලදි.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් වම් ශතයෙක් වේද, තවතිසාවැසි දෙවියනට තෙල එක් රූදාවලෙකි. එරැසින් නිස් රැසෙක් මසෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍යවම්සහසුයෙක් තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණ වෙයි. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාලුන් මරණින් මතු නාවතිය වැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන මේ සඳහා තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාබාවෙනි, මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ යම් දෙසිය හවුරුදුයෙක් වේද, යාම දෙවියනට තෙල එක් රූදාවලෙකි. එරැසින් නිස් රැසෙක් මසෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ දිව්‍යසු වම්සෙක් යාමදෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණ වෙයි. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවහි ඇතැම් සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාලුන් මරණින් මතු යාමදෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්සරජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

යාති විසාබෙ මානුසකාති වහනාරි වසුසහනාති, නුසිතානං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, නාය රතනියා තිස්සරතනියො මාසො. තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති වහනාරි වසුසහසානාති නුසිතානං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉඤ්චි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා නුසිතානං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති අට්ඨවසුසහනාති නිමමාණරතීනං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, නාය රතනියා තිස්සරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති අට්ඨ වසුසහසානාති නිමමාණරතීනං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉඤ්චි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා නිමමාණරතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යාති විසාබෙ මානුසකාති සොළස වසුසහනාති පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං එසො එකො රතනිඤ්චො, නාය රතනියා තිස්සරතනියො මාසො, තෙන මාසෙන ආදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බාති සොළස වසුසහසානාති පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං ආයුපපමාණං. යානං බො පතෙනං විසාබෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉඤ්චි වා පුරිසො වා අට්ඨබ්බසමනාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා පරනිමිතවසවතතීනං දෙවානං සහව්‍යනං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං බො පතෙනං විසාබෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධායාති.

30. පාණං න භාතෙ¹ න වදිතමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ව මජ්ජො සියා,
අබ්බහවරියා විරමෙය්‍ය මෙට්ඨනා
රතනිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

31. මාලං න ධාරෙ න ව ගඤ්චමාවරෙ
මඤ්ඤව ඡමායං ව සයෙථ සන්තෙ,
එතං භි අට්ඨබ්බිකමාහු පොසථං
බුද්ධොත දුක්ඛන්තගුතා පකාසිතං.

32. වඤ්ඤ ව සුරියො ව උභො සුදස්සනා
ඔභාසයං අනුපරියන්ති යාවතා,
නමොනුද තෙ පත අන්තලිකභා
නභෙ පභාසෙන්ති දිසා විරොචතා.

33. එතස්මිං යං විජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තා මණ්ඤි වෙඨරියඤ්ච භද්දකං,
සිඬ්ඨිසුවණණං අථවාපි කඤ්චනං
යං ජාතරූපං හට්ඨන්ති වුවච්චි.

34. අට්ඨබ්බපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලමි තෙ නානුභවන්ති සොළසිං,
වඤ්ජපභා තාරගණා ව සබ්බෙ.

35. තස්මා භි තාරි ව තරෙ ව සීලවා
අට්ඨබ්බපෙතං උපවසුපොසථං,
පුඤ්ඤාති කත්වාන සුබ්බුද්ධාති
අතිඤ්ඤා සග්ගමුපෙත්ති යානන්ති.

*

මහාමග්ගො දුතියො

1. න භුඤ්ජෙය්‍ය - මජ්ජං.

* තස්සද්දනා:- නිත්තායඤ්ච වෙතාගො - සරණා කොපුනතියා,
සාලොභා මාපි කථාවන්ති නිත්තමුද්දෙසසථොති.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන්ගේ යම් සාරසිය වසෙක් වේ ද තෙල තුමින දෙවියන්ගේ එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් නිස්රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස් මැසි වූයේ හවුරුදුයෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ සාරදහස් වසෙක් තුමින දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තුමින දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ සඳහා මානුෂිකරූපය දිව්‍යසුබය පිණිස අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ කියනලදි.

විශාබාවෙනි, මානුෂික වූ යම් අවසිය වසෙක් වේ ද තෙල නිමාණරනී දෙවියනට එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් නිස්රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මස් ඇතියේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ අෂ්ටවම්සහසුරයෙක් නිමාණරනී දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව සත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු නිමාණරනී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුබය පිණිස මානුෂිකරූපය කාපණ වේ යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාබාවෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ යම් සොළොස් සියවසෙක් වේ ද, පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියනට තෙල එක් රැදුවලෙකි. එරැසින් නිස්රයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ ශෝඛම වම් සහසුරයෙක් පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය වේ. විශාබාවෙනි, මෙලොව යම් හෙයෙකින් කිසි සත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාබාවෙනි, දිව්‍යසුබය පිණිස මානුෂික රූපය පුරුතු වෙයි යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

30. පරපණ නො නස්තේය. අසිතාදන් නො ද ගන්නේය. මුසවා නො බණන්නේය. මත්පාත් පාතය කරන්නෙක් නො ද වන්නේය. අබ්‍රහමවයාසී සංඛ්‍යාත මෛත්‍රියෙන් වළක්තේය. රුත්‍රිභොජනය හා විකාලභොජනය නො බුදින්නේය.

31. මල්දම් නො දරන්නේය. සුවඳ නො තවරගන්නේය. හැදෙහි ද (පිරියම් කළ) බිමෙහි ද ඇතිරියෙහි ද නෙන්නේය. දුකත් ගිය බුදුරජුන් විසින් වදහළ තෙල ම අටහපෙහෙවසා යි කිනු.

32. සුදගීන වූ වන්ද්‍යා ද සුඨියා ද යන දෙදෙන යම්තාක් තැන් හොබවමින් සිසාරු යෙත් ද, අඳුරු බිඳලන අහසෙහි යන ඔහු සව දිගුන් හොබවන්නාහු අහස්හි රස් නගන් ද,

33. මේ දෙයතුරෙහි සිත්කළු මුතු හා දූමණි හා වෙරළමණි හා සිතු රත් හා වැලින් පැවි කසුන් හා බුදුබඳ පාහැති රත් හා කුහුඹුවන් විසින් ගෙණෙන ලද හෙයින් “භාටකයා” යි කියනු ලබන රත් හා යම් බල ධනයක් වේ ද,

34. ඔහු ද අටහින් යුත් පෙහෙවස්හුගේ සොළොස් වන කොටස ද නොයෙත්.

35. හැම උඵකැන්හු සදරස්හුගේ සොළොස්වන කොටසට නොවැ-
ටෙද්ද එසෙයිනි. එහෙයින් ම සිල්වත් තරතාරිහු අටහින් යුත් පෙහෙවස් වැස සුව එළවන පින් කොට අනිඤ්ඤ වූවාහු සවගීසථානයට එළඹෙත්.

දෙවන මහවගසි.

3. 2. 3. 1

[සාමන්ති නිදානං]

21. අථ ඛො ඡන්තනා පරිබ්බාජකො යෙනායසමා ආනන්දො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නා ආයසමනා ආනන්දන සද්ධිං සමමොදි, සමම දතියං කථං සාරාමියං විහිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ඡන්නො පරිබ්බාජකො ආයසමන්තං ආනන්දං එතදවොච:

තුමොපි ආට්ඨසො ආනන්ද රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථ. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථාති. මියං ඛො ආට්ඨසො රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙම, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙමාති. කිම්පන තුමො ආට්ඨසො රුගෙ ආදීතවං දිසවා රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙථ. කිං දෙසෙ -පෙ- කිං මොහෙ ආදීතවං දිසවා මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤපෙමාති.

රතො ඛො ආට්ඨසො රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යා- බ්බායපි චෙනෙති, පර -පෙ- උභයව්‍යාබ්බායපි චෙනෙති. චෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රුගෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය චෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න චෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රතො ඛො ආට්ඨසො රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො කායෙත දුච්චරිතං චරති, වාචාය -පෙ- මනසා දුච්චරිතං චරති. රුගෙ පභිණේ තෙව කායෙත දුච්චරිතං චරති, න වාචාය -පෙ- න මනසා දුච්චරිතං චරති. රතො ඛො ආට්ඨසො රුගෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තත්ථමි යථාභූතං තප්පජානාති, පරත්ථමි -පෙ- උභයත්ථමි යථාභූතං තප්පජානාති. රුගෙ පභිණේ අත්තත්ථමි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථමි -පෙ- උභයත්ථමි යථාභූතං පජානාති. රුගො ඛො ආට්ඨසො අකුකරණො අවකුකරණො අඤ්ඤණකරණො පඤ්ඤනිරෝබ්බො විසානපකම්කො අතිබ්බාණ- සංවත්තතිකො.

දුට්ඨො ඛො ආට්ඨසො දෙසෙන -පෙ- මුළුතො ඛො ආට්ඨසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො අත්තව්‍යාබ්බායපි චෙනෙති -පෙ- උභයව්‍යා- බ්බායපි චෙනෙති. චෙනසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පභිණේ තෙවත්තව්‍යාබ්බාය චෙනෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න චෙනසිකං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

3. 2. 3. 1.

[ඇවැත් නිදහසි:]

21. එකල්හි සත් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවත් කර එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවත් හා සමග සතුටු විය. සමෝදනයට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හිත. එකත්පස්ව හුන් සත් පිරිවැජ් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවත්ට තෙල සාල කෙළේ ය:

කියග ආනන්දයෙනි, තෙපිත් රුගප්‍රභාණය පතවාලවු ද, දොම-ප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය පතවාලවු දු' සි. ඇවැත්නි, අපි ම රුගප්‍රභාණය පණවමිහ. දොමප්‍රභාණය ... මොහ ප්‍රභාණය පණවමිහ සි. කිවෙක ඇවැත්නි, තෙපි රුගයෙහි ආදිතව දුක රුගප්‍රභාණය පණවා ලවු ද?', කිම දොමයෙහි ... කිම? මොහයෙහි ආදිතව දුක මොහප්‍රභාණය පණවා ලවු දු සි.

ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි, පරව්‍යාබාධය පිණිස ද ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතන වූත් දුක් දොමනස් විදුනේය, රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොසිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ... වෛතසික වූ දුක් දොමනස් නො විදුනේය. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ කසිත් දුසිරිත් කරයි වචනයෙන් ... සිහිත් දුසිරිත් කරයි. රුගය ප්‍රභතවත් ම කසිත් දුසිරිත් නොම කරයි. වචනයෙන් ... සිහිත් දුසිරිත් නොම කරයි. ඇවැත්නි, රුගයෙන් රත්වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ගත් සිතැහිසේ ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. රුගය ප්‍රභතවත් ම ආතමාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාභීය ද ... උභයාභීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, රුගය වනාහි අද කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නොකරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥාව නිරුඳි කරන්නේ වෙයි. දූඛපක්‍ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නොපවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, දොමයෙන් දව්‍ෂ වූයේ ... ඇවැත්නි, මොහයෙන් මුස වූයේ, මඩතා ලදුයේ, ඇදගත් සිතැහිසේ ආතමව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. වෛතසික වූත් දුක් දොමනස් විදුනේය. මොහය ප්‍රභතවත් ම ආතමව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස නොම සිතයි. වෛතසික වූ දුක් දොමනස් නො විදුනේය.

මුලෙහා බො ආට්‍රිසො මොහෙන අභිභුතො පරියාදිනනවිතො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මනසා දුච්චරිතං වරති. මොහෙ පභිණේ තෙව කායෙන දුච්චරිතං වරති. ත වාචාය දුච්චරිතං වරති. ත මනසා දුච්චරිතං වරති. මුලෙහා බො ආට්‍රිසො මොහෙන අභිභුතො පරියාදිනන-
 විතො අනන්තමි යථාභුතං නපපජානාති. පරන්තමි යථාභුතං නපපජා-
 නාති. උභයන්තමි යථාභුතං නපපජානාති. මොහෙ පභිණේ අනන්තමි යථාභුතං පජානාති. පරන්තමි යථාභුතං පජානාති. උභයන්තමි යථාභුතං පජානාති. මොහො බො ආට්‍රිසො අකුකරණො අවකුකරණො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤාතිරුධිකො විසානපකකිකො අනිබ්බාණසං-
 වනනතිකො.

ඉදං බො මයං ආට්‍රිසො රුගෙ ආදීනවං දිස්වා රුගස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං දෙසෙ ආදීනවං දිස්වා දෙසස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙම, ඉදං මොහෙ ආදීනවං දිස්වා මොහස්ස පභාණං පඤ්ඤාපෙමාති.

අත්ථි පනාට්‍රිසො මගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අත්ථාට්‍රිසො මගො අත්ථි පටිපද ඵනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. කතමො පනාට්‍රිසො මගො කතමා පටිපද ඵනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති? අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මගො සෙය්‍යපිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං බො ආට්‍රිසො මගො අයං පටිපද ඵනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති. හද්දතො ආට්‍රිසො මගො හද්දිකා පටිපද ඵනස්ස රුගස්ස දෙසස්ස මොහස්ස පභාණායාති, අලංකාරි පනාට්‍රිසො ආනන්ද අපමාදායාති.

3. 2. 3. 2.

22. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ කොසඬ්ඨං විහරති සොඬ්ඨාගමෙ. අථ බො අඤ්ඤාතරො ආජීවකසාවකො ගහපති යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනු-
 පසඬ්ඨමි. උපසඬ්ඨමිච්චා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙච්චා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො සො ආජීවකසාවකො ගහපති ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කෙසං නො භන්තෙ ආනන්ද ධම්මො ස්වාකඛාතො, කෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා¹, කෙ ලොකෙ සුගතාති?²

තෙන භී ගහපති තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡස්සාමි, යථා තෙ ධම්මෙය්‍ය, තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍යාසී. නං කිං මඤ්ඤාසී ගහපති යෙ රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති, දෙසස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති, මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. තෙසං ධම්මො ස්වාකඛාතො නො වා, කථං වා තෙ එන්ථ හොතිති? යෙ භන්තෙ රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති. තෙසං ධම්මො ස්වාකඛාතො, එවං මෙ එන්ථ හොතිති.

තං කිං මඤ්ඤාසී ගහපති, යෙ රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, නො වා කථං වා තෙ එන්ථ හොතිති? යෙ භන්තෙ රුගස්ස පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, එවං මෙ එන්ථ හොතිති.

1 සුපටිපන්නා - මජ්ඣ. 2. සුගතාති - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, මොහයෙන් මුළු වූයේ මධ්‍යා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ කසින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. මොහය ප්‍රභත වන් ම කසින් දුසිරිත් නොම කරයි වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නොම කරයි. ඇවැත්නි, මොහයෙන් මුළු වූයේ මධ්‍යා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආත්මාණීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරුණීය ද ... උභයාණීය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. මොහය ප්‍රභත වන් ම ආත්මාණීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරුණීය ද ... උභයාණීය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, මොහය වනාහි අද කරන්නේ වෙයි. පාණ්ඩ් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නො කරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥව නිරාඥ කරන්නේ වෙයි. ද්‍රාව්‍යයෙහි වාටෙන්ගේ වෙයි. කෙළෙස් නිවනු පිණිස නො පවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, අපි රුගයෙහි මේ ආදීතවය දැක රුගප්‍රභාණය පණවමහ. ද්‍රෝමයෙහි මේ ආදීතවය දැක ද්‍රෝමප්‍රභාණය පණවමහ. මොහයෙහි මේ ආදීතවය දැක මොහප්‍රභාණය පණවමහ යි.

ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝමයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස, මාගියෙක් ඇත් ද? ප්‍රතිපදයෙක් ඇත් දැයි? ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝමයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මාගියෙක් ඇත. ප්‍රතිපදයෙක් ඇත, ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝමයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වාටෙන මාගීය කැරේය? ප්‍රතිපදව කවර? ඇවැත්නි, මේ අරි අටහි මග මැ යි. හෙ කෙසේය: සමයන් දූෂ්ටය, ... සමයක් සමාධි යි. ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝමයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස මේ මගයි. මේ ප්‍රතිපදයි. ඇවැත්නි, තෙල රුගයාගේ ද්‍රෝමයාගේ මොහයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස වාටෙන මාගීය හදය. ප්‍රතිපදව හදය. ඇවැත්, ආනන්දයෙහි, අප්‍රමාදය පිණිස නිසිත් වෙයි.

3. 2. 3. 2.

[නොසමා නිදහසි:]

22. එක් කලෙක ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ නොසමා නුවර සොමිතාරුමයෙහි වාඩ වෙසෙති. එකල එක්තර ආජිවක ශ්‍රාවක වූ ගඟැවියෙක් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් කර එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් ඇදුරු කොට වැද, එකත්පස්හි හිත. එකත්පස්හි හුන් ඒ ආජිවක ශ්‍රාවක වූ ගඟැවි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට තෙල සාල කෙළේය. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, කවර කෙනෙකුත්ගේ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද? ලොකයෙහි කවර කෙනෙක් සුපිළිපත් වෙත් ද? ලොකයෙහි කවර කෙනෙක් මනා ගති ඇති වෙත් දැයි?

ගඟැවියෙහි, එයින් තා ම මෙහි ලා පුළුවුන්නෙමි යම් පරිදි තට රිසියේ තමි එපරිදි එය ප්‍රකාශ කරව. ගඟැවියෙහි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ද්‍රෝමප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, මොහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම් මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද? තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද? ද්‍රෝමප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සදහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම් මොනොවට දෙසන ලද්දේ වෙයි. මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි.

ගඟැවියෙහි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සදහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ද්‍රෝමප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සදහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද? ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත්තාහු වෙත් ද, නොහොත් නො වෙත් ද, තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේදැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රුගප්‍රභාණය සදහා පිළිපත්තාහු වෙත් ද? ද්‍රෝමප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්තාහු වෙත් ද, ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත් වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

තං නිංවික්ඛෙති ගහපති යෙසං රුගො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලා-
වජ්ඣිකතො අනභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, යෙසං දෙසො පභිණො
-පෙ- යෙසං මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවජ්ඣිකතො අනභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ සුගතා, තො වා කථං වා
හෙ එත්ථ භොතිති? යෙසං භනෙත රුගො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, යෙසං දෙසො
පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවජ්ඣිකතො අනභාව-
කතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ සුගතා. එවං මෙ එත්ථ භොතිති.

ඉති බො ගහපති තයා වෙතං ව්‍යාකතං. යෙ භනෙත රුගස්ස පභාණාය
ධම්මං දෙසෙනති, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙනති
තෙසං ධම්මො ස්වාකතානොති, තයා වෙතං² ව්‍යාකතං. යෙ භනෙත රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා, දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා, තෙ
ලොකෙ සුපටිපන්නාති, තයා වෙතං ව්‍යාකතං. යෙසං භනෙත රුගො
පභිණො උච්ඡින්නාමුලො තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධිමෙමා, යෙසං දෙසො පභිණො -පෙ- මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා, තෙ ලොකෙ
සුගතාති.³

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්‍යුත්තං භනෙත, න වෙච නාම සධම්මිකකංසනා
භවිස්සති, න ච පරධම්මාපසාදනා, ආයතනෙච ධම්මදෙසනා. අත්ථො ච
වුත්තො. අත්තා ච අනුපජ්ඣතො.

තුමො භනෙත ආනන්ද රුගස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ, දෙසස්ස
පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ, මොහස්ස පභාණාය ධම්මං දෙසෙථ. තුමොකං
භනෙත ආනන්ද ධම්මො ස්වාකතානො. තුමො භනෙත ආනන්ද රුගස්ස
පභාණාය පටිපන්නා දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස පභාණාය පටිපන්නා.
තුමො⁴ ලොකෙ සුපටිපන්නා⁵. තුමොකං භනෙත ආනන්ද රුගො පභිණො
උච්ඡින්නාමුලො තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාද-
ධිමෙමා. තුමොකං දෙසො -පෙ- තුමොකං මොහො පභිණො උච්ඡින්නාමුලො
තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො¹ ආයතිං අනුප්පාදධිමෙමා. තුමො ලොකෙ
සුගතා.

1. අනභාවකතො - මජ්ඣ. 2. තයාවෙතං - මජ්ඣ.

3. සුකතාති - මජ්ඣ. 4. තුමොකං භනෙත ලොකෙ - මජ්ඣ.

5. සුපටිපන්නා - මජ්ඣ.

ගැහැවියෙහි, ඒ නිසෙසින් සිහවු ද? යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභව වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ ද, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභව වේ ද, යම් කෙනකුන්ගේ මොහය ප්‍රභව වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ ද, ඔහු ලොකයෙහි මනා ගති ඇති වෙත් ද? නොසේ වෙත් ද? මෙහි ලා නව කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභව වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභව වේ නම්, මොහය ප්‍රභව වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලොකයෙහි මනාගති ඇති වෙයි. මෙහි ලා වට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ගැහැවියෙහි, “වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, දෝෂප්‍රභාණය සඳහා ... මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම් මොනොවට දෙසන ලද්දේය” යි මෙසේ නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳු කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්නාහු වෙත් ද, දෝෂප්‍රභාණය පිණිස ... මොහප්‍රභාණය පිණිස පිළිපත්නාහු වෙත් ද, ඔහු ලොකයෙහි සුපිළිපත්තා’ යි නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳු කියන ලදී. ‘වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රභව වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ දෝෂය ප්‍රභව වේ නම් ... මොහය ප්‍රභව වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලොකයෙහි මනාගති ඇති වෙත්’ යි නා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳු කියන ලදී.

වහන්ස, ඇතිලි පොළන්තට නිසිය. වහන්ස, තොවුම්පියෙක, තමා ලද හුවා නො දැක්වනු වෙයි. දේවතා ලද හෙළනුද නොවෙයි. නිසි කරුණෙහි ම දහම් දෙසුම වෙයි. පුළුදුන් පැනට අතිය ම පැවසින. තෙමෙන් (අපි මෙබන්දම්හ යි) එළුවා නො දැක්වින.

වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙම රාගප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. දෝෂප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. මොහප්‍රභාණය සඳහා දහම් දෙසව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තොපගේ දහම් මොනොවට පවසන ලදී. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තෙම රාගප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. දෝෂප්‍රභාණය ... මොහප්‍රභාණය සඳහා පිළිපත්තාව. තෙම ලොකයෙහි සුපිළිපත්තාව. වහන්ස, ආනන්දයෙහි, තොපගේ රාගය ප්‍රභව වෙයි. මුලුසුන් වෙයි මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වෙයි. තොපගේ දෝෂය ... තොපගේ මොහය ප්‍රභව වෙයි මුලුසුන් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මවුයෙහි නූපදනා සැහැවී ඇතියේ වෙයි. තෙම ලොකයෙහි මනාගති ඇත්තාව.

අභිකක්කනං භනෙන, අභිකක්කනං භනෙන, සෙයාපාපි භනෙන නිකක්ඛුජ්ඣං වා උක්කක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුද්‍රාය්‍ය වා මග්ගං ආචිකෙතිය්‍ය, අකුසාලං වා කෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය වහ්ලුමනෙනා රුපානි දක්කිනාති.¹ එවමෙවං අයෙයන ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධමමො පකාසිතො.

එසාගං භනෙන ආනන්ද නං භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං ච තික්ඛුසංඝං ච. උපාසකං මං අයො ආනන්ද ධාරෙහු අජ්ඣාගෙහ පාණ්ණපෙන සරණං ගතනාති.

3. 2. 3. 3.

[කපිලවස්ථුනිදානං:]

23. එකං සමයං භගවා සකෙකස්ස විහරති කපිලවස්ථුනාමි. නිග්‍රොධා-රාමෙ. තෙන ඛො පන සම්මෙක භගවා හිලානා² වුට්ඨිතො ගොති අචිර-වුට්ඨිතො ගෙලක්කස්ස. අථ ඛො මහානාමො සකෙකා යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිතා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකමනං නිසීදි. ඵකමනං නිසීනො ඛො මහානාමො සකෙකා භගවන්තං ඵනදවොච: දීඝරතාහං භනෙන භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: සමානිතස්ස සද්දණං, තො අසමානිතස්සාති. සමාධි හු ඛො භනෙන පුබ්බෙ, පච්ඡා සද්දණං. උදාහු සද්දණං පුබ්බෙ, පච්ඡා සමාධිති?

අථ ඛො ආයසමිතො ආනන්දස්ස ඵනදවොසි. භගවා ඛො හිලානා වුට්ඨිතො අචිරවුට්ඨිතො ගෙලක්කස්ස; අයස්ථ මහානාමො සකෙකා භගවන්තං අභිගමතිරං පසදහං පුච්ඡති. යනුත්තාහං මහානාමං සකකං ඵකමනං අපනෙතා ධම්මං දෙසෙය්‍යනාති.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ, මහානාමං සකකං බාහාය³ ගගෙතා ඵකමනං අපනෙතා මහානාමං සකකං ඵනදවොච: සෙබ්බි³ ඛො මහානාම සීලං චුත්තං භගවතා, අසෙබ්බි සීලං චුත්තං භගවතා, සෙබොපි සමාධි චුත්තො භගවතා, අසෙබොපි සමාධි චුත්තො භගවතා, සෙබොපි පසදස්ස චුත්තා භගවතා, අසෙබොපි පසදස්ස චුත්තා භගවතා.

කතමස්ථ මහානාම සෙබො සීලං: ඉධ මහානාම භික්ඛු සීලවා නොති පානිමොකාසංවරසංවුත්තො -පෙ- සමාදය සීකති සිකාපදෙස්ස ඉදං වුවචි මහානාම සෙබො සීලං. කතමො ච මහානාම සෙබො සමාධි: ඉධ මහානාම භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙති -පෙ- වතුජාං කාතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුවචි මහානාම සෙබො සමාධි කතමො ච මහානාම සෙබො පසදස්ස: ඉධ මහානාම භික්ඛු ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනි පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුවචි මහානාම සෙබො පසදස්ස.

1 දක්කිනාති - මජ්ඣං 2. හිලානවුට්ඨිතො - මජ්ඣං. 3. බාහායං - මජ්ඣං.

වහන්ස, ඉහා මැනව, වහන්ස, ඉහා මැනව. වහන්ස, යටිහුරු කරණ ලද්දක් හෝ යම්සේ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දැක් හෝ යම්සේ විවට කරන්නේ වේ ද, මං මුළුමුළුමනට හෝ යම්සේ මග කියන්නේ වේ ද, 'ඇස් ඇතියෝ රූපායනනයන් දක්නාහ' යි අඳුරෙහි හෝ යම්සේ හෙල් පහනක් දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම ආසී ආනතු තෙරණුවන් විසින් අනෙකපසියයෙන් (දුන් අයුරින්) දහම් දෙසන ලදී.

වහන්ස, ආනතුයෙනි, තෙල ම ම ඒ හඟවන්නු ද දහම ද බික්සතුන් ද සරණ යෙමි. ආසී ආනතු තෙරණුවෝ අද පටන් කොට ම දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට බරන්වා.

3. 2. 3. 3.

[කිඞ්ඤ්චන්තිදාසය:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගාභ්‍යාජනාදයෙහි කිඞ්ඤ්චන්තිද්‍රෝශ්‍යාධානමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන් ව නැගී සිටි සේක් ගිලන් සෙසින් නැගීසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. එක්බිති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව ගින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේය. වහන්ස, 'එකග සිතැතියාහට ඥානය ඇත. එකග සිත් නැතියාහට ඥානය නැතැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ දෙසූ දහම ම ම දිසි-රාත්‍රයෙහි දැන සිටිමි. වහන්ස, කැල ම සමාධිය වේ ද? පසු ව ඥානය වේ ද? නොහොත් කැල ම ඥානය වේ ද? පසු ව ලා සමාධිය වේ දැ යි?

එසඳු ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන්ට මෙබඳු සිතෙක් ව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්ව නැගීසිටි සේක් ගිලන් බැවින් නැගීසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. වැලිදු මේ මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් ඉගැහුරු පැනක් පුළුවුණේය. මේ මහානාම සැහැරජ එකත්පසෙකට ගෙන ගොස් දහම් දෙසමි නම් මනා මැ හුයි.

එක්බිති ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ මහානාම සැහැරජු අත්හි ගෙන එකත්පසෙකට තෙර මහානාම සැහැරජුට තෙල කීහ: මහානාමයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂගිලයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂගිලයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකු දු වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකු දු වදාරණ ලදී.

මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂගිලය නම් කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසස්-තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සංවරසංවෘතව ... මොනොවට ගෙන ගිණිපද විපයෙහි හික්මෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂගිලය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂසමාධිය කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසස් තෙහි මහණ කාමයත් කෙරෙන් වෙන්ව ම...වතුනිධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂසමාධිය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂප්‍රඥව කවර? මහානාමයෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මේ දුකැයි යථාගු-නය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය. ... මේ දුකිනිදරුගගාමිනි වූ ප්‍රතිපත්තිය යි යථා-භූතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂප්‍රඥ යි කියනු ලැබේ.

ස ඛො සො මහානාමී අරියසාවකො ඵථං සිලසම්පන්නො ඵථං සමාධි-
සම්පන්නො ඵථං පඤ්ඤාසම්පන්නො ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිඤ්ඤානිං
පඤ්ඤාච්ඡිත්තානිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා උපසම්පජ්ජා විහරති.

ඵථං ඛො මහානාමී සොමථි සිලං චූතනං ගගචනා, අසොමථි සිලං චූතනං
ගගචනා, සොමොපි සමාධි චූතනා ගගචනා, අසොමොපි සමාධි චූතනා
ගගචනා, සොමොපි පඤ්ඤා චූතනා ගගචනා, අසොමොපි පඤ්ඤා චූතනා ගගචනාති.

3. 2. 3. 4

[වෙසාලිනිදානං]

24. එකං සමයං ආයස්සා ආභාසෙදා වෙසාලියං විහරති මහාවතො
කුටාගාරසාලායං. අප්ඵ ඛො අභයො ව ලිච්ඡවි පජාධිකාකුමාරොව ලිච්ඡවි
යෙතායස්සා ආතයෙදා තෙහුපසංඝමංසු. උපසංඝමිත්වා ආයසමන්තං ආතයදං
අභිවාදෙවො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභයො ලිච්ඡවි
ආයසමන්තං ආතයදං එතදවොච:

නිගණ්ඨො භංජන නාථපුත්තො¹ සබ්බඤ්ඤා සබ්බදම්මාමි අපරිසෙසා
ඤ්ඤාණදම්මානං පටිජානාති: චිරතො ව මෙ නිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස
ව සනාතා සමනා ඤ්ඤාණදම්මානං පච්චිපට්ඨිතන්ති. සො පුරුණානං කම්මානං
තපසා ව්‍යාපාරිභාවං පඤ්ඤාපෙති, නවානං කම්මානං අභාරණං සෙච්ඡානං.
ඉති කම්මකම්මයා දුක්ඛකම්මයො, දුක්ඛකම්මයා වෙදනාකම්මයො, වෙදනාකම්මයා
සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං ගමිස්සති. එවමෙතිස්සා සඤ්චිධිකාය නිජ්ජරුමිසුද්ධියා
සමතික්කමො හොති.

ඉධ භන්තො භගවා නිවාහාති

තිස්සො ඛො ඉමා අභය, නිජ්ජරුමිසුද්ධියො තෙත ගගචනා ජාතනා
පස්සනා අරහතා සමොසට්ඨිලොඛිත සම්මදකම්මානා සහනානං විසුද්ධියා
සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුඛාදොමනස්සානා අත්ථමාමාය ඤ්ඤාස්ස
අභිගමාය නිබ්බාණස්ස සච්ඡිකිරියාය.

කතමා තිස්සො: ඉධ අභය, නිඤ්චු සිලවා හොති -පප- සමාදාය සිකති
සිකතාපදෙසු. සො නවස්ථ කම්මං ත තෙරුති. පුරුණස්ථ කම්මං චුස්ස චුස්ස
ව්‍යාපාරි භරෙති. සඤ්චිධිකා නිජ්ජරු අකාලිකා එතිපසිකා ඔපනසිකා³
පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාගිති.

1. නාථපුත්තො - සබ්බෙ. 2. සොකපරිද්දවානං - ඉජ්ඣා. 3. ඔපනෙය්‍යකා - ඉජ්ඣා.

මහාතාමයෙනි, ඒ අපිසවු මෙබඳු සිල් ඇතියේ, මෙබඳු සමාධි ඇතියේ මෙ බඳු පාණ ඇතියේ ආස්ත්‍යවක්‍ෂයයෙන් අනාස්ත්‍ය වූ රහත්ඵල සම්ප්‍යුත සමාධි හා ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි.

මහාතාමයෙනි, මෙ පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ගෞක්‍ෂශ්‍රිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අගෞක්‍ෂ ශ්‍රිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ගෞක්‍ෂසමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අගෞක්‍ෂ සමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ගෞක්‍ෂප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අගෞක්‍ෂ-ප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදී.

3. 2. 3. 4.

[මෙසාලිනිදාසි]

24. එක් කලෙක ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ විශාලා මහනුවර මහාවනයෙහි කුමාරාලායෙහි (කැණි දි නැගු කුමාරපහයෙහි) වැඩ වෙසෙති එක්බිති අහස ලිව්වි හා මහතිකුමාර ලිව්වි හා දෙදෙන ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් කර එළඹිහ. එළඹ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් අහස ලිව්වි ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන්ට තෙල කිය

වහන්ස, නිගණ්ඨානපුත්‍ර ‘ආවිද්‍යා වූත් සිවුතා වූත් නිදන්තා වූත් නිදිවරන්තා වූත් මව තරහුරු ඥානදායකය එළඹ සිටිති’යි සම්ඥ යාහි සම්දර්ශි යා සි නිඃශෙෂඥතයක් පිළින කෙරෙයි. හේ පුරුණකම්යන්ගේ හපසින් විගතානතභාවය පණවයි. නවකම්යන්ගේ තොතිරීමෙන් සෙසු. භාතය පණවයි. මෙසේ කම්‍යය හෙතුයෙන් දුඃඛත්‍යය වෙයි. දුඃඛත්‍යය-හෙතුයෙන් වෙදනාත්‍යය වෙයි. වෙදනාත්‍යය හෙතෙයින් සම්දුඃඛය නිර්ථිණ වෙයි. මෙසේ භොල සාන්ද්‍යවිකතිර්ජරා විශුද්ධියෙන් භවසමතිත්‍රිමණය වෙයි යි කියා යි.

වහන්ස, මෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක් ද?

අහසයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ගොකපරිදෙවයන්ගේ සමති-භ්‍රමණය සඳහා දුඃඛදොෂවිකසංයන්ගේ අසාධාරණමය සඳහා මායියාගේ අධිගමිය සඳහා තිථිණයාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණය සඳහා අතාවරණඥානයෙන් සියල්ල දන්තා වූ සමනතවක්‍ෂ්‍යසින් සියල්ල දක්නා වූ අතින් වූ සමයක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැදූරුම් නිර්ජර විශුද්ධිහු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

කවර තුන් දෙතෙක යන්: අහසයෙනි, මෙසේතෙහි මහණ සිල්වන් වෙයි. ... මොනොවට ගෙණ ගිණ්‍යාපදයෙහි හික්මෙයි. හේ නුතන වූත් කම් නො කෙරෙයි. පුරුණ වූත් කම් පුතපුතා විපාක සප්ඨ කොට විගතානත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ ‘එව, බලව’ යන විධියට යොග්‍ය වූ උපනයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් කමා කෙරෙහි එළවා වෙදිනව්‍ය වූ සාන්ද්‍යවික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

ස බො සො අභය, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො විච්චේව කාමෙති -පෙ-
වද්දුභං කාතං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරෙති.
පුරුණඤ්ච කම්මං උස්ස උස්ස ව්‍යාපාති කරෙති. සන්ද්ධිකා නිජ්ජරු අකාලිකා
ඵඨිපස්සිකා ඔපනතිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤතිති.

සො අභය භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො එවං සමාධිසම්පන්නො ආසවානං
බයං අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිවෙඨිව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ
සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරෙති. පුරුණඤ්ච
කම්මං උස්ස උස්ස ව්‍යාපාති කරෙති. සන්ද්ධිකා නිජ්ජරු අකාලිකා ඵඨිපස්සිකා
ඔපනතිකා¹ පච්චන්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤතිති.

ඉමෙ බො අභය, භික්ඛො නිජ්ජරු විසුද්ධියො තෙන භගවතා ජාතතා
පස්සන්තා අරහතා සමමාසලිඤ්ඤාන සම්මදකන්තා සත්තානං විසුද්ධියා සොක-
පරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ඛාමාය ඤායස්ස
අභිගමාය නිබ්බාණස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

එවං වුත්තො පණ්ණාසකාදරෙ ලිච්ඡි අභයං ලිච්ඡිමි ඵතදවොච:

කිං පන ත්මං සම්ම අභය, ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො
නාබ්බන්ධමොදසීති.

කත්තං සම්ම³ ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්බන්ධ-
මොදසියාමි, මුද්ධාපි තස්ස විපතොයා, යො ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං
සුභාසිතතො නාබ්බන්ධමොදෙයාති.

3. 2. 3. 5

[සාමන්තපට්ඨානං:]

25. අථ බො ආයස්ම ආනන්දෙ, යෙන භගවා හෙත්ථපසඛිකම්.
උපසංඝාමිතා භගවන්තං අභිවාදෙවා ඵකමන්තං නිජ්ජිදි. ඵකමන්තං නිජ්ජිතං
බො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා ඵතදවොච:

ගේ⁴ ආනන්ද අනුකූලපෙය්‍යාථ යෙ ව සොතබ්බං මිඤ්ඤෙය්‍යං මිත්තා වා
අමච්චා වා ඤාති වා සාලොතිතා වා, තෙ වො ආනන්ද ජිත්ථ ඨාතෙසු
සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා.

කතමෙසු තීසු: බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා,
පතිට්ඨාපෙතබ්බා “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසලිඤ්ඤා -පෙ- සත්ථා
දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති.

1. ඔපනෙණකා - මජ්ඣං. 2. සොකපරිදෙවානං - මජ්ඣං.

3. සම්ම පණ්ණිකාදරක - මජ්ඣං. 4. යං - ඤාතම්.

අභයයෙහි, ඒ මහණ මෙ පරිදි සිල් ඇතියේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... චතුරාර්යාසයට සම්පාද වෙසෙයි. හේ භූතන වූත් කම් නොකෙ-
රෙයි. පුරුණ වූත් කම් විපාක විසින් පුතපුතා සපයී කොට විගහානන
කෙරෙයි. (හෙල) අකාලික වූ 'ඵව, බලව' යන විධියට යොග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි ඵලවා චෙදිතාව්‍ය වූ
සාන්දූෂික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙහි, ඵ මහණ මෙපරිදි සිල් ඇතියේ මෙපරිදි සමාධි ඇතියේ
ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම
හෙමේ විහිඳියෙනුයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙණ උපයා වෙසෙයි. හේ
භූතන වූත් කම් නොකෙරෙයි. පුරුණ වූත් කම් සපයී කොට කොට
විගහානන කෙරෙයි. (හෙල) අකාලික වූ 'ඵව, බලව' යන විධියට යොග්‍ය වූ
උපතයනාභී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි ඵලවා චෙදිතාව්‍ය වූ
සාන්දූෂික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙහි, සත්ථායන්ගේ විශුද්ධිය සදහා භොතපරිදේශීයන්ගේ සමති-
ක්‍රමණය සදහා ද්‍රාවදොෂිතසංයත් ගතයට යනු සදහා අර්හත්චරිතාරියාගේ
අධිගමය සදහා නිව්‍යාණයාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂකරණය සදහා සියල්ල දන්නා වූ
සියල්ල දන්නා වූ අතීන් වූ සමාසක්සලෝඛ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්
මේ තුන් වැදූරුම් නිර්ජරවිශුද්ධිට මොනොට්ට වදුරුණ ලදහ.

මෙසේ වදුළු කල්හි පණ්ඩිතකුමාර ලිච්ඡි අභය ලිච්ඡිභව හෙල කිය:

යහඵ අභයයෙහි, නිම, නො ආසුමත් අනඤ භොරණුවන්ගේ සුභාෂිතය
සුභාෂිත විසින් නො අනුමෙවුනෙහි ද?

යහඵව, කිමෙක, මම ආයුෂ්මත් අනඤ භොරණුවන්ගේ සුභාෂිතය
සුභාෂිත විසින් නො අනුමෙවුනෙම් වෙමි ද, යමෙක් ආයුෂ්මත් අනඤ
භොරණුවන්ගේ සුභාෂිතය සුභාෂිත විසින් නො අනුමෙවුනේ වේ නම් ඔහුගේ
හිසත් ඇදගෙනේ ය.

3. 2. 3 6

[සැවැත්විදහස:]

25. එක්කලෙක ආසුමත් අනඤ භොරණුවන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
කර ඵලබ්ධි. ඵලම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුත්ත.
එකත්පස් ව හුත් ආසුමත් අනඤ භොරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල
වදුළහ:

ආනඤය, යම් කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරමි ද මනුසෝ වෙත්ව යි,
සුභාදයෝ වෙත්ව යි, නැදිමිල් දෙපස නැයෝ වෙත්ව යි, ප්‍රාතාහනිත්‍යාදි
සාලේ නැයෝ වෙත්ව යි ඒ යම් කෙනෙක් (නොපගේ බස) ඇසියයුතු කොට
හතින් ද, ආනඤය, කොප විසින් ඔහු තුන් නැනෙහි ලා සමාදන් කරවිය
යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිතිට්ඨාලිය යුතුවන

කවර තුන් නැනෙක යන්: බුදුන් කෙරෙහි අවේශ්‍යප්‍රසාදයෙහි සමාදන්
කරවිය යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිතිට්ඨා ලිය යුතුවන. "ඒ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණිනුදු අර්හත්ත. සමාසක්සලෝඛයහ ...
දෙමිමිතින්තට නාසායහ. චතුස්සත්‍යය අවබෝධ කළහ. භාග්‍යවත්ත නියා යි.

ධම්මෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත්-කරවිය යුතුවන. පිහිටුවාලිය යුතුවන. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධම්ම මොහොවට වදාරණ ලද්දේය. සාන්ද්‍රවේකය. ... නුවණැතිවත් විසින් සියසතන්හි ලා දතයුතුය' කියා යි.

සතුන් කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිහිටුවාලිය යුතුවන. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සංඝයා සුමුද්‍රිපන ... ලොකයට අනුතතර දුක්ඛසංඝ්‍රය' කියා යි.

ආනන්දය, පාඨවිධාන, අභිධාන, නෙපෝධාන, වායොධාන යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යාපාතය වෙයි. බුදුන් කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආර්ථිශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යාපාතයෙක් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, බුදුන් කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආර්ථි-ශ්‍රාවක නිරයව හෝ නිරිසන් ගතියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ ඵලබ්ධිත්තේය යන තෙල කරුණ සිදු නොවේ.

ආනන්දය, පාඨවිධාන, අභිධාන, නෙපෝධාන, වායොධාන යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යාපාතය වෙයි. ධම්මෙහි .. සංඝයා කෙරෙහි අවේක්ෂා-ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ආර්ථිශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යාපාතයෙක් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙනසයි: ආනන්දය, සතුන් කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත ඒ ආර්ථිශ්‍රාවක එකාන්තයෙන් නිරයට හෝ නිරිසන් යෝග්‍යයට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ ඵලබ්ධිත්තේය යන මේ කරුණ සිදු නොවෙයි.

ආනන්දය, යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරවී ද, ශ්‍රේෂ්ඨ හෝ සුභාදර්ශ්‍ය හෝ නැසෝ හෝ සාලේ නැසෝ හෝ යම් කෙනෙක් (නොපගේ බස) ඇසිය යුතු කොට සිතාත් ද, ආනන්දය, නොප විසින් ඔහු වේ තුන් තන්හි සමාදන් කරවිය යුතුවන. ඇතුළත් කරවිය යුතුවන. පිහිටුවිය යුතුවන.

3. 2. 3. 6.

26. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලගියහ. ඵලම් ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හෙල සැල කලහ: වහන්ස, 'හවය, හවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් හවය වේ ද?

ආනන්දය, කාමධානුසෙහි විවස්තා කම්මයෙක් නො වී නම් කාමහවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නො පැණෙයි.

ආනන්දය, මෙසේ කම්ම සංඝ්‍රය වෙයි. අභිසංඝාර විඤ්ඤාන සීර්ශ වෙයි. තාපණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු, තාපණාබ්බතයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධානුසෙහි විඤ්ඤාන පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවේශය වේ.

රූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කම්මං නාහවිසසො, අපි නු බො රූපහවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙනං හතෙන.

ඉති බො ආනදො, කම්මං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුසා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුත්ඛහවාහිතිබ්බන්ති හොති.

අරූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො කම්මං නාහවිසසො, අපි නු බො අරූපහවො පඤ්ඤයෙථාති.

නො හෙනං හතෙන.

ඉති බො ආනදො, කම්මං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුසා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුත්ඛහවාහිතිබ්බන්ති හොති. එවං බො ආනදො, හවො හොතිති.

3. 2. 3. 7

27. අථ බො ආයසො ආනිපජො යෙන හග්ගා හෙත්තපසඛිකම් -පෙ-ථකමින්නං නිසිනොතා බො ආයසො ආනදො -පෙ- හගමින්නං එතදවොච:

‘හවො, හෙථා’ති හතෙන වුච්චති, කිත්තාවතා නු බො හතෙන හවො හොතිති?.

කාමධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කම්මං නාහවිසසො, අපි නු බො කාමහවො පඤ්ඤයෙථාති?.

නො හෙනං හතෙන.

ඉති බො ආනදො, කම්මං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිනෙහො.¹ අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුසා චේතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති². පුත්ඛහවාහිතිබ්බන්ති හොති.

රූපධාතුවෙපකකඤ්ච ආනදො, කම්මං නාහවිසසො, අපි නු බො රූපහවො පඤ්ඤයෙථාති?.

නො හෙනං හතෙන.

ඉති බො ආනදො, කම්මං බෙතනං, විඤ්ඤාණං ඛිජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං මජ්ඣමාය ධාතුසා චේතනා පතිට්ඨිතා, පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති² පුත්ඛහවාහිතිබ්බන්ති හොති.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමය නො වී නම් රූපභවය නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය යොහුය වෙයි. අභිසංයාගාරවිඥානය බිජු වෙයි. තාමණ්ණව උදකය වෙයි. අවිජ්ඣයෙන් ඇවුරුණු තාමණ්ණබ්බතයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ රූපධාතූයෙහි විඥානය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මවුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

ආනන්දය, අරූපධාතූයෙහි විවස්තා කමය නො වී නම් අරූපභවයෙන් නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය යොහුය වෙයි. අභිසංයාගාරවිඥානය බිජු වෙයි. තාමණ්ණව උදකය වෙයි. අවිජ්ඣයෙන් ඇවුරුණු තාමණ්ණබ්බතයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ අරූපධාතූයෙහි විඥානය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මවුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 7.

27. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකිත් භවය වේ දැයි?

ආනන්දය, කාමධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙන් නො වී නම්, කාමභවය නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය යොහු වෙයි. (සහජාත) අභිසංයාගාරවිඥානය බිජු වෙයි. තාමණ්ණව උදක වෙයි. අවිජ්ඣයෙන් ඇවුරුණු තාමණ්ණබ්බතයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතූයෙහි කම්මවෙනතාව පිහිටියාය, කම් ප්‍රාථමිකාව පිහිටියාය. මෙසේ මවුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වේ.

ආනන්දය, රූපධාතූයෙහි විවස්තා කමයෙන් නො වී නම්, රූපධාතූව නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කමය යොහු වෙයි. අභිසංයාගාරවිඥානය බිජු වෙයි. තාමණ්ණව උදක වෙයි. අවිජ්ඣයෙන් ඇවුරුණු තාමණ්ණබ්බතයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කම්මවෙනතාව රූප ධාතූයෙහි පිහිටියාය. කම්ප්‍රාථමිකාව පිහිටියාය. මෙසේ මවුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිවෘත්තිය වෙයි.

අරුපධානුවෙපක්කංඤ්ච ආනඤ්ඤාමං නාහමිසං, අපි නු බො අරුපහවො පඤ්ඤායෙථාති?

තො හෙනං භතෙන.

ඉති බො ආනඤ්ඤාමං බෙනනං, විඤ්ඤාණං ඕජං, තණ්හා සිතෙහො. අවිජ්ජානිවරණානං සංහාරානං තණ්හාසංයෝජනානං පණීතාය ධාතුයං වෙනනා පතිට්ඨිතා. පඤ්ඤා පතිට්ඨිතා. ඵලං ආයති පුනඛහවාහිනිබ්බහාති හොති. ඵලං බො ආනඤ්ඤාමං හොතිති.

3. 2. 3. 8.

28 අථ බො ආයස්මා ආනිකංඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිතං - පෙ - ඵකමනනං නිසිනො බො ආයස්මනං ආනඤ්ඤාමං භගවා ඵතදවොච:

සබ්බං නු බො ආනඤ්ඤාමං ජිලබ්බනං ජිවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලනති.

න බෙවස් භතෙන ඵකංසෙනාති.

තෙන භානඤ්ඤාමං විහරිස්සුති.

යං භික්ඛු භතෙන ජිලබ්බනං ජිවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, ඵවරුපං ජිලබ්බනං ජිවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං අඵලං.

යඤ්ච බ්‍රාහ්මණ භතෙන ජිලබ්බනං ජිවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, ඵවරුපං ජිලබ්බනං ජිවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලනති.

ඉදමවොච ආයස්මා ආනඤ්ඤාමං සම්මුතංඤ්ඤාමං සන්ධා අහොසි. අථ බො ආයස්මා ආනඤ්ඤාමං “සම්මුතංඤ්ඤාමං සන්ධා”ති උට්ඨායාසනා භගවනනං අභිවාදෙත්වා පදනම්ණං කන්ධා පක්කාමි.

අථ බො භගවා අචරපක්කංඤ්ඤාමං ආයස්මනෙන ආනඤ්ඤාමං භික්ඛු ආමනෙහි:

සෙබො භික්ඛවො ආනඤ්ඤාමං න ච පනස්ස සුලහරුපො සම්පදෙව පඤ්ඤායාති.

3. 2. 3. 9.

29 අථ බො ආයස්මා ආනිකංඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසංඝිතං - පෙ - ඵකමනනං නිසිනො බො ආයස්මා ආනඤ්ඤාමං භගවා ඵතදවොච:

නිශ්ශ්මාති භතෙන ගඤ්ජානාති යෙසං අනුචාරකංඤ්ඤාමං ගඤ්ජා ගම්භ්වති, තො පටිවානං.

ආනන්දය, අරුපධාතුවෙහි විවිස්තා කම්සෙක් නො වී නම්, අරුපභවයෙක් නිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල කො වේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කම්ස කෙණු වෙයි. අභිසංඝාරවිඤ්ඤාය බිජු වෙයි. නාමරූප උදක වේ. අවිඤ්ඤායෙන් ඇවුරුණු නාමරූපයෙන් බැඳුණු සත්ත්වයන්ගේ කම්මෙකතාව අරුපධාතුවෙහි පිහිටියාය. කම්ප්‍රාණිකාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුසෙති පුනර්ව සංඛ්‍යාත අභිනිර්වාණය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 8.

28. එකල්හි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළු සේක:

ආනන්දය, හැම ශිලට්‍රිතයෙක් දුෂකරකාරිකානුසංග සංඛ්‍යාත ජීවිත වූයේ බ්‍රහ්මර වූයේ වටනහර වූයේ සඵල වේ දැ යි?

වහන්ස, මෙහිලා එකානතවනයෙන් එසේමය යි නොකියූ හෙයි

ආනන්දය, එසේ වී නම් බෙදුවෙයි.

වහන්ස, යම් ශිලට්‍රිතයෙක් දුෂකරකාරිකානුසංග සංඛ්‍යාත ජීවිත වේ ද, බ්‍රහ්මර වේ ද, වේ සාරස්සි වැටහුනේ වේ ද, එය සෙට්‍රිතයක් අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, මෙබඳු වූ ශිලට්‍රිතය ජීවිත වූයේ බ්‍රහ්මවතී වූයේ උපසංඛ්‍යාත සාර වූයේ අඵල වෙයි.

වහන්ස, යම් ශිලට්‍රිතයෙක් ජීවිත වේ ද, බ්‍රහ්මවතීය වේ ද, උපසංඛ්‍යාතසාර වේ ද, එය සෙට්‍රිතයක් අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, මෙබඳු ශිලට්‍රිතය ජීවිත වූයේ, බ්‍රහ්මවතී වූයේ උපසංඛ්‍යාතසාර වූයේ සඵල වෙයි.

ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ තෙල සැල කළහ. ශාසනාගත් වහන්සේ අනුදත් සේක. එක්කිනි ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ශාසනාගත් වහන්සේ වෙස අනුදත් සේකැ යි හුනත්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියහ.

එක්කිනි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන් වහනා හා ම භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, අනද තෙරණුවෝ ශෛක්‍ෂියහ. ඔහුට ප්‍රඥයෙන් සම්ප්‍රියයෙක් සුලභ නො ද වේ.

3. 2. 3. 9.

29. එකල ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් ගකුථාතයන්ගේ ගදෙක් අනුචාතයට මහලා ද, පටිචාතයට නො හමා ද, එබඳු මේ ගකුථාතයෝ තුන් දෙනෙකි.

කතමානි තිණි: මූලගණො ධාරගණො පුළුභගණො. ඉමානි බො ගණන තිණි ගණිතානානි යෙසං අනුචාතසොදෙව ගණො ගව්ඡති, තො පටිචාතං.

ඉථ හු බො ගණන තිණිව් ගණිතානං යෙසං අනුචාතමපි ගණො ගව්ඡති, පටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති?

අත්ථානඤ¹ ගණිතානං යෙසං අනුචාතමපි ගණො ගව්ඡති, පටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති.

කතමඤ පන නං ගණන ගණිතානං, යෙසං අනුචාතමපි ගණො ගව්ඡති, පටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති?

ඉධානඤ යෙසම් ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉථෙ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති. පාණතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදිනාදාදිනා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාද පටිච්ඡිතො හොති, සුරාචේරයමජ්ජ-පමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධම්මො, විගතමලම-වේෂරෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පඤ්ඤාපාණී වොස්සග්ග-රතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. තස්ස දිසාසු සමිණ්ඩාගමණං වණ්ණං ගාසන්ති: අසුකසම් නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉථෙ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සංඝං සරණං ගතො හොති, පාණතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, අදිනාදාදිනා පටිච්ඡිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතො හොති, මුසාවාද පටිච්ඡිතො හොති, සුරා-චේරයමජ්ජපමාදව්ශානා පටිච්ඡිතො හොති, සීලවා හොති, කල්යාණධම්මො. විගතමලමවේෂරෙන චේතසා අගාරං අජ්ඣාචසති මුත්තවාගො පඤ්ඤාපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාරතොති.

දෙවනාපිස්ස අමනුස්සා පණ්ණං ගාසන්ති: අසුකසම් නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉථෙ වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං -පෙ- ධම්මං සරණං -පෙ- සංඝං සරණං ගතො හොති, පාණතිපාතා පටිච්ඡිතො -පෙ- දුතසංවිහාරතොති.

ඉදං බො නා ආනඤ ගණිතානං යෙසං අනුචාතමපි ගණො ගව්ඡති, පටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති, අනුචාතපටිචාතමපි ගණො ගව්ඡති.

36. න පුළුභගණො පටිචාතමෙති
න වඤ්ඤං ²තගරමලලිකා වා,
සතඤ්ච ගණො පටිචාතමෙති
සබ්බා දිසා සපුරිසො පමාතිති.

1. අත්ථානඤ කිඤ්චි - මෙසං. 2. තගරමලලිකා වා. P.T.S.

තවර තුන් දෙනෙක යත්: මූලගනිය, සාරගනිය, පූජ්‍යගනිය. වහන්ස, යම් ගනිජාතයන්ගේ ගණන් අනුචාතයට ම හමා ද, පටිචාතයට නො හමා ද, මේ ඒ ගනිජාතයෝ තුන් දෙනෙක.

වහන්ස, යම් ගනිජාතයක්ග්‍රහේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු නිසි ගනිජාතයෙක් ඇත් ද?

ආනන්දය, යම් ගනිජාතයක්ග්‍රහේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු ගනිජාතයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් ගනිජාතයක්ග්‍රහේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද, පටිචාතයටත් හමා ද, අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, එබඳු ගනිජාතය කවරේ ය?

ආනන්දය, මෙලොව යම් ගමෙක වෙවසි, නි.ම ගමෙක වෙවසි යුග්‍යක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සතුන් සරණ ගියේ වේ ද, පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, අයිතාදනින් දුරුවූයේ වේ ද, කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වේ ද, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වේ ද, සිල්වත් වේ ද, කලණදහම් ඇතියේ වේ ද, පැහු මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසේ ද, මුදු දෙන ක්‍යාග ඇතියේ ද, දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වේ ද, දීමෙහි ඇලුනේ වේ ද, යදනට නිසිවූයේ වේ ද, දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වේ ද, ඔහුගේ ගුණ ඒ ඒ දික්ති මහණබමුණෝ බලණෝ. “අපෝ ගම හෝ නියම්ගම හෝ සුග්‍රහක් හෝ පුරුෂයෙක් බුදුන් සරණ ගියේ වෙයි. දහම් සරණ ගියේ වෙයි. සතුන් සරණ ගියේ වෙයි. පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අයිතාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. පැහු මලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසෙයි. මුදුදෙන ක්‍යාග ඇතියේ වෙයි. දෙනුවට දෙව් අත් ඇතියේ වෙයි. දීමෙහි ඇලුනේ වෙයි. යෑද්වත් දීමෙන් යාවසොග වෙයි. දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වෙයි” කියායි.

මනුෂ්‍ය තොවන දෙවියෝත් පවා ඔහුගේ ගුණ කියත්: “අසුචල් ගම හෝ නියම්ගම හෝ සුග්‍රහක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ... දහම් සරණ ... සතුන් සරණ ගියේ වෙයි, පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, ... දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේත් වෙයි” කියායි.

ආනන්දය, යම් ගනිජාතයක්ග්‍රහේ ගනිය අනුචාතයටත් හමා ද පටිචාතයටත් හමා ද අනුචාත පටිචාතයටත් හමා ද, මේ ඒ ගනිජාතයයි.

36 පුෂ්පගනිය උඩුසුළඟට නොහමයි. සඳුන් තුවරලා, සමන්සුවද හෝ උඩුසුළඟට නොහමයි. සත්පුරුෂයන්ගේ ගුණගනිය උඩුසුළඟට හමා. සත්පුරුෂ තෙමේ හැම දික්ති ම වැහිරෙයි. (ගුණ සුවදින් හැමේ.)

3. 2. 3. 10.

30. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවා තෙනුසංගමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගතිනා: “භගවතො ආනන්දො භික්ඛු නාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ සිත්වා සහය්‍යිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසි”ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නිවහකං පහොති සරෙන විඤ්ඤපෙසුනති.

සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා නථාගතාති.

දුතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ -පෙ- සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා නථාගතාති.

තතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගතිනා: “භගවතො ආනන්දො භික්ඛු නාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ සිත්වා සහය්‍යිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙසි”ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නිවහකං පහොති සරෙන විඤ්ඤපෙසුනති.

සුතා තෙ ආනන්ද සහසසි චූලනිකා ලොකධාතුනි:

එතස්ස භගවා කාලො එතස්ස සුගත කාලො යං භගවා භාසෙය්‍ය, භගවතො සුතා භික්ඛු ධාරෙය්‍යනති.

තෙත භානන්ද සුඤ්ඤාති-පෙ- යාවතා ආනන්ද චන්දිමසුරියා පරිහරනති, දිසා භනති චිත්තොත්තං, නාච සහසසධා ලොකො. නයමි සහසසධා ලොකෙ සහසසං චන්දනං, සහසසං සුරියානං, සහසසං පිහෙරුපබ්බතරුජානං, සහසසං ජම්බුදීපානං, සහසසං අපරගොසානානං, සහසසං උග්ගතරුකුරුජානං, සහසසං පුබ්බවිදෙහානං, චන්දාරි මහාසම්මුද්දායකස්සාති, චන්දාරි මහාරුජ-සහසසාති, සහසසං චාත්‍රමමහාරුජකානං, සහසසං කාවචිංසානං, සහසසං යාමානං, සහසසං භූසිතානං, සහසසං නිමමාණුරුජානං, සහසසං පරතිමට්ඨ-වසවකාතිනං, සහසසං බ්‍රහ්මලොකානං. අයං දුට්ඨමානන්ද සහසසි චූලනිකා ලොකධාතු.

3. 2. 3. 10.

30. එකල ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි තෙල අසන ලදී: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: “ආනන්දය, සිහි සමඟ සම්බුද්ධත්තේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බබලොව සිටියේ සහස්‍රී ලොකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කෙළේය”යි. වහන්ස, අහිත් සමයක් සලකුණ වූ භාගාවතුන් වහන්සේ වතාහි කෙතෙක් හැත් ස්වරයෙන් විඥපනය කරන්නට සටහන් වෙහි හෝ යි?

ආනන්දය, හෝ ශ්‍රාවකයෙක; නළාගතයෝ වතාහි අපරිච්ඡේය වෙහි.

දෙවනවටත් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල ... ආනන්දය, හෝ ශ්‍රාවකයෙක; නළාගතයෝ වතාහි අපරිච්ඡේය වෙහි.

තෙවනවටත් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල අසන ලද: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: “ආනන්දය, සිහි සමඟ සම්බුද්ධත්තේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බබලොව සිටියේ සහස්‍රී ලොකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කෙළේය” වහන්ස, අහිත් සමයක් සලකුණ වූ භාගාවතුන් වහන්සේ කෙතෙක් හැත් ස්වරයෙන් විඥපනය කරන්නට සටහන් වෙහි හෝ යි?

ආනන්දය, භා විසින් දහසක් සක්වල ඇති මූලනිය ලොකධාතුව අසන ලද හු යි?

යම් හෙයෙනින් භාගාවතුන් වහන්සේ වදාරණ් පස්ක් ද, භාගාවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂුහු ධරත් ද, භාගාවතුන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි. සුගතයන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි.

ආනන්දය, එසේ මී නම් අසව..... ආනන්දය, සද්ධර්මානු බබලමින් යම්තාක් තැන් ආවිද්‍යානු ද, දිශා බබලවත් ද, ඒ තාක් තැන් සහස්‍රීලොකධාතුව. ඒ සහස්‍රීලොකයෙහි සද දහසෙක් ඇත. ගිරා දහසෙක් ඇත. සුන්දරා පවුරද දහසෙක් ඇත. දඹදිව දහසෙක් ඇත. අපරගොයාන දහසෙක් ඇත. උතුරාතුරුදිව දහසෙක් ඇත. පූම්ච්ඡෙහ දහසෙක් ඇත. මහා-සමුද්‍ර සහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. සොරුරසහස්‍රයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. වාතුමුඛාරුජික සහස්‍රයෙක් ඇත. ත්‍රයමුඛත් දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. යාම දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. තුම්භ දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. නිමිණරුහි දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත පරනිමිත වසවතීහි දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. මුහුදුලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. ආනන්දය, මේ සහස්‍රීමූලනිය ලොකධාතුව යි කියනු ලැබේ.

යාවතා ආනදෙ සහසී චුලනිකා ලොකධාතු, නාව සහසාධා ලොකො.
අයං චුච්චතානදෙ දවිසහසී මජ්ඣමිකා ලොකධාතු.

යාවතා ආනදෙ දවිසහසී මජ්ඣමිකා ලොකධාතු, නාව සහසාධා
ලොකො. අයං චුච්චතානදෙ නිසහසී මහාසහසී ලොකධාතු.

ආකඞ්ඛිමානො ආනදෙ නථාගතො නිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං
සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛියාති.

යථා කථමපන හතෙන හගවා නිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං සරෙන
විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛියාති?

ඉධානදෙ නථාගතො නිසහසී මහාසහසී ලොකධාතුං මහාසෙන ඵරෙය්‍ය.
යදි තෙ සත්තා නං ආලොකං සංඤ්ජානෙය්‍යා, අථ නථාගතො සොභං
කරෙය්‍ය, සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය. එවං බො ආනදෙ නථාගතො නිසහසී මහා-
සහසී ලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛියාති.

එවං චුතෙන ආයස්සා ආනදෙහි හගවන්තං ඵතදවොච: ලාභා වන
මේ, ඤලග්ගං වන මේ යස්ස මේ සත්ථා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානු-
තාවොති?

එවං චුතෙන ආයස්සා උදයි ආයස්සන්තං ආනදෙං ඵතදවොච: නිං
සුමෙහත්ථ ආමුසො ආනදෙ යදි තෙ සත්ථා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානු-
තාවොති?

එවං චුතෙන හගවා ආයස්සන්තං උදයිං ඵතදවොච: මා හෙවං උදයි,
මා හෙවං උදයි. සචෙ උදයි ආනදෙහි අමිඤ්ඤාතො කාලං කරෙය්‍ය, තෙන
විත්තප්පසාදෙන සත්තකතිහනුං දෙවෙසු දෙවරජං කරෙය්‍ය, සත්තකතිහනුං
ඉමසමිඤ්ඤෙව ජමුද්ධිපෙ මහාරජං කරෙය්‍ය. අපි උදයි ආනදෙහි දිවෙස්ව
ධමමෙ පරිනිබ්බාසියාතිති.

ආනදෙවගො තතිසො.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් සහස්‍රමූලනීය ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රනාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ද්විසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූය සි තිසත්‍රු ලැබේ.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් ද්විසහස්‍රි මාධ්‍යමික ලෝකධාතූයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රනාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ත්‍රිසහස්‍රි මහාසහස්‍රි ලෝකධාතූය සි තිසත්‍රු ලැබේ.

ආනන්දය, තථාගතයන් වහන්සේ කැමැතිවන සේක් ත්‍රිසහස්‍රි මහාසහස්‍රි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම්, එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි කෙසේ නම් ත්‍රිසහස්‍රි මහාසහස්‍රි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද? ඉන් පිටත් යම් තාක් කැමැති වන සේක් නම් එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද?

ආනන්දය, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රි මහාසහස්‍රි ලෝකධාතුව ශරීරවහාසයෙන් පතුරුවන සේක. යම් වරෙක ඒ සත්‍ය ඒ ආලෝකය හදුනන් ද, එවර තථාගතයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මාණ්ඩ කරණ සේක. හබ් අස්වන සේක. ආනන්දය, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රි මහාසහස්‍රි ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම් ඒ තාක් ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “යම් බද්ධ මාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබදු මහත් ඥාණී ඇති සේක් ද, මෙබදු මහත් අනුනාව ඇති සේක් ද, එකානන්තයෙන් මට ලාභයෙක. එකානන්තයෙන් මට මනා ලැබීමෙකැ” යි තෙල ප්‍රසාදය සැල කළහ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවන්ට තෙල කීහ. “කියග ආනන්දය, ඉදින් තාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබදු මහත් ඥාණී ඇති සේක් ද, මෙබදු මහත් අනුනාව ඇති සේක් ද, මෙහිලා තෙපි කීමෙකැ” යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් උද්ධි තෙරණුවන්ට තෙල බස් වදාළහ: උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, නහමක් මෙසේ කියව. උද්ධිය, ඉදින් අනද තෙර අවිනර්ග ව කල්‍යාණ කෙරේ නම්, ඒ විභා-ප්‍රසාදයෙන් සත් වටක් දෙවියන් කෙරෙහි දෙවර්ජය කෙරෙයි. සත් වටක් මේ ද්විදිව ම මහර්ජය කෙරෙයි. වැලින් උද්ධිය, අනද ඉහානමයෙහි ම පිරිනිවන් පානේය.

ආනන්දවර්ගීය තෙමෙහිසි.

[4. සමණවග්ගො]

3. 2. 4. 1.

[සාවස්ථි නිදනං]

31. නිණ්ණිකානි භික්ඛවෙ සමණස්ස සමණකරණීයාති.¹ කතමානි නිණ්ණිකානි අබ්භිලාසිකාසමාදානං, අබ්භිව්‍යාපිකාසමාදානං, අබ්භිසංඝායකාසමාදානං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්ණිකානි සමණකරණීයාති. නාසොතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකිත්තබ්බං: නිබ්බානො ඡන්දො භවිස්සති අබ්භිලාසිකාසමාදානෙ, නිබ්බානො ඡන්දො භවිස්සති අබ්භිව්‍යාපිකාසමාදානෙ, නිබ්බානො ඡන්දො භවිස්සති අබ්භිසංඝායකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකිත්තබ්බන්ති.

3. 2. 4. 2.

32. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගද්දො ගොගණං පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුබ්භොගො හොති, “අභමපමා අභමපමාති”.² නස්ස න නාදිසො වණ්ණො හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. න නාදිසො සරො හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. න නාදිසං පදං හොති සෙය්‍යථාපි ගුණං. සො ගොගණස්සෙද්ධං පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුබ්භොගො හොති, “අභමපමා අභමපමාති”²

එවමෙව බො භික්ඛවෙ දුට්ඨෙකච්චො භික්ඛු භික්ඛුසබ්බං. පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුබ්භොගො හොති, “අභමපි භික්ඛු, අභමපි භික්ඛුති”, නස්ස න නාදිසො ඡන්දො හොති අබ්භිලාසිකාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අභ්‍යෙද්ධං භික්ඛුතං. න නාදිසො ඡන්දො හොති අබ්භිව්‍යාපිකාසමාදානෙ. සෙය්‍යථාපි අභ්‍යෙද්ධං භික්ඛුතං. න නාදිසො ඡන්දො හොති අබ්භිසංඝායකාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අභ්‍යෙද්ධං භික්ඛුතං. සො භික්ඛුසබ්බස්සෙද්ධං පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුබ්භොගො හොති, “අභමපි භික්ඛු අභමපි භික්ඛුති.”

නාසොතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකිත්තබ්බං: නිබ්බානො ඡන්දො භවිස්සති අබ්භිලාසිකාසමාදානෙ. නිබ්බානො ඡන්දො³ භවිස්සති අබ්භිව්‍යාපිකාසමාදානෙ, නිබ්බානො ඡන්දො භවිස්සති අබ්භිසංඝායකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකිත්තබ්බන්ති.

3. 2. 4. 3

33. නිණ්ණිකානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති. කතමානි නිණ්ණිකානි: ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති පටිගච්චෙව⁴ බෙත්තං පුකට්ඨං කරොති පුමතිකතං. පටිගච්චෙව බෙත්තං පුකට්ඨං කරොති පුමතිකතං කාලෙන ඕජාති පතිට්ඨාපෙති. කාලෙන ඕජාති පතිට්ඨාපෙති සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිණ්ණිකානි කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බෙ කරණීයාති.

1, සමණියානි - මජ්ඣං. 2. අභමපි ගො - කාසවි. අභමපි දමෙමා, අභමපි දමෙමා - මජ්ඣං. නිබ්බානො ඡන්දො - සිමු. 4. පටිකච්චෙව - මජ්ඣං.

[4. ශ්‍රමණවර්ගය]

1. 2. 4. 1.

[සැමැත් නිදහසි:]

31. මහණෙනි, ශ්‍රමණසභාවකළු මේ ශ්‍රමණකරණියයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: අබ්බිලභික්ෂාසමාදානය, අබ්බිතනාගික්ෂාසමාදානය, අබ්බිප්පලාගික්ෂාසමාදානය යි. මහණෙනි, ශ්‍රමණ සභාවකළු මේ තුන් ශ්‍රමණ කරණියයෝ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ භික්ෂිය යුතුය: “අබ්බිලභික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අබ්බිතනාගික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අබ්බිප්පලාගික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දයෙක් වෙයි” කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂිය යුතු යි.

3. 2. 4. 2.

32. මහණෙනි, යම් පරිදි ගලහයෙක් “අභමපමනා අභමපමනා (මම ද ගටයෙමි, මම ද ගටයෙමි යි” යන අනුකරණයෙන් හඬනින්) ගොහණයා පස් පස් ලුහු බඳනේ ඒ ද, ගටයන්ට වන පරිද්දෙන් ඔහුට එබඳු පාහැසටහනෙන් නොවෙයි. ගටයන්ට වන පරිද්දෙන් එබඳු හඬකොළ නොවෙයි. ගටයන්ට වන පරිදි එබඳු විය සටහනක් ද නොවෙයි. හේ “අභමපමනා, අභමපමනා” යි ගවමුළු ම පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසේනෙහි කිසි මහණෙක් “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි” යි (බෙහණනින්) බිත් සතුන් පස් පස් ලුහු බඳ යන්නේ ඒ ද, සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබ්බිලභික්ෂාසමාදානයෙහි ලා ඔහුට එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබ්බිතනාගික්ෂාසමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අබ්බිප්පලාගික්ෂා සමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. හේ “මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි” යි බිත් සතුන් ම පස් පස් ලුහු බඳනේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂිය යුතුය: අබ්බිලභික්ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අබ්බිතනාගික්ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි. අබ්බිප්පලාගික්ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් වෙයි, කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් භික්ෂිය යුතු යි.

3. 2. 4. 3.

33. මහණෙනි, සිසානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කල යුතු දෑ තුණකි. කවර තුණක යත්: මහණෙනි, මෙලොව සිසානා ගෙහෙවි කාල ම ඝෝත්‍රය මොනොවට සානා ලද්දක් පුරුරුවෙන් සම කරණ ලද්දක් කෙරේ ද. ඝෝත්‍රය මොනොවට සාට තැනක් පුරුරු ගා සම කරණ ලද්දක් කොට නිසි කල බිජු පිහිටුවයි. නිසි කල්හි බිජු පිහිටුවා නිසි සමාහි දිය වද්දකුයේත් තෙරනුයේත් වෙයි. මහණෙනි, සානා ගෙහෙවියා විසින් කාල ම මේ කලයුතු දෑ තුණකි.

එවලෙව බො හිකතිවෙ තිණ්ටාති හිකුසුසු පුබෙබ කරණියාති. කතමාති තිණ්: අධිසිලසිකතාසමාදානං, අධිච්ඡාතසිකතාසමාදානං, අධිපඤ්ඤසිකතාසමාදානං. ඉමාති බො හිකතිවෙ තිණ් හිකුසුසු පුබෙබ කරණියාති.

තස්මාතිහ හිකතිවෙ එවං සිකතිතබ්බං: තිබෙබා නො ඡන්දෙ ගමිසුහි අධිසිලසිකතාසමාදානො, තිබෙබා නො ඡන්දෙ ගමිසුහි අධිච්ඡාතසිකතාසමාදානො, තිබෙබා නො ඡන්දෙ ගමිසුහි අධිපඤ්ඤසිකතාසමාදානොති එවං හි වො හිකතිවෙ සිකතිතබ්බනාති.

3. 2. 4. 4

[වෙසාලී නිදානං:]

34. එවං වෙ සුභා: එකං සමයං භගවා වෙසාලීයං චිහරති මහාවතෙ කුමාරසාලායං. අථ බො අඤ්ඤානරො ච්ඡේදපුත්තකො හිකු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා -පෙ- එකමනනං නිසිනො බො සො ච්ඡේදපුත්තකො හිකු භගවනනං එතදවොච:

සාධිකමිදං භනො දිගඝසිකතාපදසනං අනුදායං උදෙසං ආගච්ඡති. නාහං භනො එත්ථ සකෙකාමි සිකතිතුනාති.

සකකමි පන චං හිකු නිසු සිකතාසු සිකතිතුං අධිසිලසිකතාය අධිච්ඡාතසිකතාය අධිපඤ්ඤසිකතායාති?

සකෙකාමිහං භනො නිසු සිකතාසු සිකතිතුං අධිසිලසිකතාය අධිච්ඡාතසිකතාය අධිපඤ්ඤ සිකතායාති.

තස්මාතිහ චං හිකු නිසු සිකතාසු සිකතාසු අධිසිලසිකතාය අධිච්ඡාතසිකතාය අධිපඤ්ඤසිකතාය. යතො බො චං හිකු අධිසිලමි සිකතාසු, අධිච්ඡාතමි සිකතාසු, අධිපඤ්ඤමි සිකතාසු, තස්ස භුයං හිකු අධිසිලමි සිකතො අධිච්ඡාතමි සිකතො අධිපඤ්ඤමි සිකතො රුගො පභිසිසුහි. දෙසො පභිසිසුහි. මොගො පභිසිසුහි. සො චං රුගස්ස පභාණං දෙසස්ස පභාණං මොගස්ස පභාණං යං අකුසලං තං න කර්මසි. යං පාපං තං න සෙවිසුසිති.

අථ බො සො හිකු අපරෙත සමයෙන අධිසිලමි සිකති, අධිච්ඡාතමි සිකති, අධිපඤ්ඤමි සිකති. තස්ස අධිසිලමි සිකතො අධිච්ඡාතමි සිකතො අධිපඤ්ඤමි සිකතො රුගො පභිසි. දෙසො පභිසි. මොගො පභිසි. සො රුගස්ස පභාණං දෙසස්ස පභාණං මොගස්ස පභාණං යං අකුසලං තං නාකාසි. යං පාපං තං න සෙවිති.

3. 2. 4. 5

[සාමජී නිදානං:]

35. අථ බො අඤ්ඤානරො හිකු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි -පෙ- එකමනනං නිසිනො බො සො හිකු භගවනනං එතදවොච: සෙබො සෙබොති භනො චුළචති කිත්තාවතා නු බො භනො සෙබො හොතිති?

මහණෙනි, එපරිදිම මහණහු විසින් කාල ම මේ කළ යුතු දෑ භුණෙති. කරුණු තුණෙක යන්: අබ්බිලාසිකාසමාදානය, අබ්බිච්ඡාදනසමාදානය, අබ්බිප්පලාසිකාසමාදානය ය. මහණෙනි, මහණහු විසින් කාල ම මේ කළ යුතු දෑ භුණිය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතුය: අබ්බිලාසිකා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු වූ ඡන්දය වෙයි. අබ්බිච්ඡාදනසමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වෙයි. අබ්බිප්පලාසිකා සමාදානයෙහි ලා අපගේ නිවු ඡන්දය වෙයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුය.

3. 2. 4 4.

[මෙහෙයුම් නිදහසි:]

34. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර මහවනයෙහි කුමාරගාලායෙහි වාසි වසන සේක. එකල එක්තරා වාද රජකුලපුත් මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු වලකින. එලෙස ... එකත්පස්ව හුන් ඒ වාදපුත් මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේය:

වහන්ස, “සාධක යෙල සියක් මේ සිතපද අඛණ්ඩ පාසා උදෙසීමට එයි. වහන්ස, මම මෙහි හික්මෙන්නට නොපොහොසත්ම” යි.

මහණ, අබ්බිල, අබ්බිච්ඡා, අබ්බිප්පල යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට නොපොහොසත්හි?

වහන්ස, මම අබ්බිල, අබ්බිච්ඡා, අබ්බිප්පල යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට පොහොසත්ම.

මහණ, එහෙයින් නො? අබ්බිල, අබ්බිච්ඡා, අබ්බිප්පල යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙම. මහණ, යම් හෙයකින් නො? අබ්බිලයෙහි හික්මෙමිද, අබ්බිච්ඡායෙහි හික්මෙමිද, අබ්බිප්පලයෙහි හික්මෙමිද, මහණ, අබ්බිලයෙහි හික්මෙන අබ්බිච්ඡායෙහි හික්මෙන, අබ්බිප්පලයෙහි හික්මෙන ඒ තට රාගය ප්‍රභව වෙයි. දෝෂය ප්‍රභව වෙයි. මොහය ප්‍රභව වෙයි. ඒ නො? රාගප්‍රභාණයෙන් දෝෂප්‍රභාණයෙන් මොහප්‍රභාණයෙන් - යම් අකුශලයෙක් වේ නම් එය නොකෙරෙහි, යම් පාපයෙක් වේ නම්, ඒ නොසෙව්නෙහි.

එක්කිනි ඒ මහණ, පසු කලෙක අබ්බිලයෙහි හික්මින. අබ්බිච්ඡායෙහි හික්මින. අබ්බිප්පලයෙහි හික්මින. අබ්බිලයෙහි අබ්බිච්ඡායෙහි අබ්බිප්පලයෙහි හික්මෙන ඔහුට රාගය ප්‍රභව විය. දෝෂය ප්‍රභව විය. මොහය ප්‍රභව විය. රාගයාගේ ප්‍රභාණයෙන් දෝෂයාගේ ප්‍රභාණයෙන් මොහයාගේ ප්‍රභාණයෙන් පසු යම් අකුශලයෙක් ඇති ද ඒ නොකෙළේය. යම් පාපයෙක් ඇති ද එය නොසෙව්නෙහි විය.

3. 2. 4. 5.

[සාවැන් නිදහසි:]

35. එකල අත්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු වලකිය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේය: වහන්ස, ‘ශෛක්‍ෂය, ශෛක්‍ෂය’ යි නියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ශෛක්‍ෂ වේ හො යි?

සිකතිති බො හිකු තසමා සෙබොති වුවවති. නිකුප සිකති: අභි-
සිලමප සිකති, අභිවතතප සිකති, අභිපඤ්ඤප සිකති. සිකතිති
බො හිකු තසමා සෙබොති වුවවති.

37 සෙබසා සිකතිමාතසා උජ්ඣගානුසාරිනො,
බයසමිං පඨමං ඤාණං තතො අඤ්ඤ අනන්තරං.

38 තතො අඤ්ඤවිමුතතසා ඤාණං වෙ ගොති තාදිනො,
අනුප්පා මෙ විමුතතිති භවසඤ්ඤාජනකයෙනි.

3. 2. 4. 6

36. සාධිකමදං හිකතිවෙ දියසිසිකාපදසතං අනුභවමාසං උදෙසං
ආගවජ්ඣි, යත් අප්පකාමා¹ කුලපුත්තා සිකතිනති. නිසෙසා ඉමා හිකතිවෙ
සිකති, යත්තං සබ්බං සමොධානං ගවජ්ඣි. තතමා නිසෙසා: අභිසිලසිකති,
අභිවතසිකති, අභිපඤ්ඤසිකති. ඉමා බො හිකතිවෙ නිසෙසා සිකති,
යත්තං සබ්බං සමොධානං ගවජ්ඣි.

ඉධ හිකතිවෙ හිකු සිලෙසු පරිපුරකාරි ගොති, සමාධිසමිං
මහනසොකාරි, පඤ්ඤා මහනසොකාරි. සො යාති තාති බුද්ධානුභවකාති
සිකතිපදති තාති ආපජ්ජතිපි වුවහිපි. තං නිසෙසා හෙතු? ත හි මෙත්
හිකතිවෙ අභවබ්බතා වුහතා. යාති ව බො තාති සිකතිපදති ආදිබ්බවචරිසිකාති
බ්බවචරිසාරාප්පාති, තත් වුවසිලි ව ගොති සිතසිලි ව. සමාදය සිකති
සිකතිපදෙසු සො නිශ්ණං සංයොජනානං පරිකම්භා සොතාපනොති ගොති
අභිතිපාතධමො නිසතො සමොධිපරායණො.

ඉධ පත හිකතිවෙ හිකු සිලෙසු පරිපුරකාරි ගොති සමාධිසමිං
මහනසොකාරි, පඤ්ඤා මහනසොකාරි. සො යාති තාති බුද්ධානුභවකාති
සිකතිපදති තාති ආපජ්ජතිපි වුවහිපි. තං නිසෙසා හෙතු? ත හි මෙත්
හිකතිවෙ අභවබ්බතා වුහතා. යාති ව බො තාති සිකතිපදති ආදිබ්බවචරිසිකාති
බ්බවචරිසාරාප්පාති, තත් වුවසිලි ව ගොති සිතසිලි ව. සමාදය සිකති
සිකතිපදෙසු සො නිශ්ණං සංයොජනානං පරිකම්භා රුහදෙසමොහානං
තනුතා සකදගාමී ගොති සතිදෙව ඉති ලොකං ආගන්වා දුක්ඛස්සතං
කරෙති.

1. අප්පකාමා - මජ්ඣිමං.

මහණ, හික්මේ නු සි ඵහෙසින් ශෛක්‍යස සි කියනු ලැබේ. කුමක් හික්මේ ද? අබ්බිලයන් හික්මෙයි. අබ්බිහතයන් හික්මෙයි. අබ්ප්‍රඥවන් හික්මෙයි මහණ හික්මේ නු සි ඵහෙසින් ශෛක්‍යස සි කියනු ලැබේ.

37 අර්මග පිළිපදනා සුළු හික්මෙන ශෛක්‍යසාගට පළමුව ලා (කෙලශක්‍යස කරණ හෙයින්) යෂ්‍ය නම් ලද මාහිසෙහි ඥානය උපදනේ ය, ඒ චතුර්මාහිඥානයෙන් අනතුරුව අභිත්තථලය උපදනේ ය.

38 ඵක්ඛිති අභිත්තථලවිමුඛාරියෙන් විමුක්ත වූ ඒ තාදිහට ඵකාන්තා-යෙන් ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂණඥානය පහළ වෙයි. “භවසංයෝජනක්‍යසයෙහි දි මාගේ විමුක්තිය අකොප්‍ය විය” කියා සි,

3. 2. 4. 6.

36 මහණෙනි, තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙන් නම් ඵබදු මේ සාධක යෙළසියක් සිකපද අබ්බසක් පාසා උදෙසීමට ඵසි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ ඵබදු ගිණ්‍යාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අබ්බිලගිණ්‍යාය, අබ්බිහතගිණ්‍යාය, අබ්ප්‍රඥගිණ්‍යා සි මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ ඵබදු ගිණ්‍යාවෝ තුන් දෙනක.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ, ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි, හේ යථ ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනෙන් ඇවැහින් නැත සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මවය්‍යසට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මවය්‍යස ගිණ්‍යාපදයෝ වෙත් ද, ඵහි ලා නිබද සිල් ඇතියෙන් පිහිටි සිල් ඇතියෙන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරැම් සංයෝජනයන්ගේ ක්‍යයහෙතුයෙන් අපායට නොහෙන සාහැවි ඇතියේ මාහික්කියාමයෙන් නිශත වූයේ උපරිමාහිත්‍රය සංකාශන සමෝඛාධය පරායණ කොට ඇතියේ සෝවන් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. හේ යථ ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැති සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මවය්‍යසට නිසි වූ යම් ඒ ආදි බ්‍රහ්මවය්‍යස ගිණ්‍යාපදයෝ ඇත් ද, ඵහි නිබද සිල් ඇතියෙන් පිහිටි සිල් ඇතියෙන් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරැම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍යය හෙතුයෙන් රුහදොම මොහයන්ගේ නානවයෙන් සකාදගාමී වෙයි. ඵක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් නොපුර කෙරෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමං පරිපූරකාරී පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මකාති සිකිංඤාපදාති තාති ආපඤ්ඤාති වුට්ඨාතිපි. තං නිසංසං හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සිකිංඤාපදාති ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාති බ්‍රහ්මවර්ගසාරාපාති තත්ථ බ්‍රවසීලි ව¹ හොති සීතසීලි ව² සමාදාය සිකිංඤා සිකිංඤාපදෙසු. සො පඤ්චනතං ඔරමොගිතානං සංයෝජනානං පරිනිකායං ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමෙමා තසමා ලොකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමං පරිපූරකාරී. පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මකාති සිකිංඤාපදාති, තාති ආපඤ්ඤාති වුට්ඨාතිපි. තං නිසංසං හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සිකිංඤාපදාති ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාති බ්‍රහ්මවර්ගසාරාපාති, තත්ථ බ්‍රවසීලි ව¹ හොති සීතසීලි ව² සමාදාය සිකිංඤා සිකිංඤාපදෙසු. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාච්චිත්තං. දිට්ඨොව ධම්මෙ සංයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී. අවඤ්ඤාති³ චෝවාහං භික්ඛවෙ සිකිංඤාපදාති වදාමිති.

3. 2. 4. 7.

37. සාධිකම්මදං භික්ඛවෙ දියඤ්ඤා සිකිංඤාපදානං අනුදාමාසං උදෙසං ආගමන්ති, යත් අත්ථකාමා කුලපුත්තා සිකිංඤාති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සිකිංඤා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගමන්ති. කතමා තිස්සො? අභිසීලසිකිංඤා අභිචිත්තසිකිංඤා අභිපඤ්ඤාසිකිංඤා. ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සිකිංඤා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගමන්ති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමං මනනසොකාරී, පඤ්ඤාය මනනසොකාරී. සො යාති තාති බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මකාති සිකිංඤාපදාති, තාති ආපඤ්ඤාති වුට්ඨාතිපි. තං නිසංසං හෙතු? ත භි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යාති ව බො තාති සිකිංඤාපදාති ආදිබ්‍රහ්මවර්ගිකාති බ්‍රහ්මවර්ගසාරාපාති, තත්ථ බ්‍රවසීලි ව¹ හොති සීතසීලි ව, සමාදාය සිකිංඤා සිකිංඤාපදෙසු.

භො තිණ්ණං සංයෝජනානං පරිනිකායං සත්තකතනුපරමො හොති: සත්තකතනුපරමං දෙවෙව මනුස්සෙව සක්ඛාචිත්තා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

1. බ්‍රවසීලො ව - PTS. මෙසං. 2. සීතසීලො ව - PTS. මෙසං.

3. අවඤ්ඤාති - PTS.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පවණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියාව නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීය ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි තිබ්බ සිල් ඇතියේත්. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ පසුව ඔරම්භානිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතුයෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බිඹලොවින් වටාලා තොපන සැඟවී ඇත්තේ එහි ම පිරිනිවන් පාතේය.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියාව නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීය ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා තිබ්බ සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුචියන්ගේ ක්ෂයහෙතුයෙන් අතාසුච වූ වෙතොවිච්ඡිකතිය හා ප්‍රඥවිච්ඡිකතිය ඉහාත්මයෙහි ම හෙමේ විහිටියැතයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එලඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී ආර්‍ය පුද්ගල (=සොචන් සෙදගාමී, අතගාමී පුතුල්) ප්‍රදේශයක් සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල (=රහත් හෙමේ) පරිපූරණීය (=රහත්පලය) සපයයි. මහණෙනි, මම සිකපදහු තොවදහ හි කියමිසි.

3 2. 4 7.

37. මහණෙනි, නමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් මේ එබඳු සාධිකයෙලෙසින් සිකපද අභිමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, මේ හැම සිකපද යමෙක සංග්‍රහයට යේ නම් එබඳු මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිගිලශික්ෂාය, අධිවිතන-ශික්ෂාය, අධිප්‍රඥශික්ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනහ

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පවණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පවණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනෙන් ඇවැහින් නැග සිටුවන්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියාව නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීය ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා තිබ්බ සිල් ඇතියේත් වෙයි. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි

හේ තුන් වැදූරැම් සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂයහෙතුයෙන් සත්‍යතනිතත්‍ව-පරම වෙයි. සත් වටක් පරම කොට දෙවියන් කෙරෙහි ද මිනිසුන් කෙරෙහි ද දිවැ සැරිසර දුක් කෙලවර කෙරෙයි.

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා කොලභේකාලො හොති:
දො වා තිණ් වා කුලාති සංඝාමිනා සංසරිතා දුකකස්සනානං කරොති

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා එකබිජි හොති: එකඤ්ඤාච
මානුසකං හථං නිබ්බන්ධනො දුකකස්සනානං කරොති.

සො තිණණං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා රුගදෙසමොභානං නනුනනා
සකදගාමි හොති: සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගනනා දුකකස්සනානං කරොති

ඉධ පන භික්කවෙ භික්ඛු සිලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමං
පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාස මනනසොකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුදායකාති
සිකකාපදාති, තාති ආපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. නං කිස්ස හෙවු? න හි චේජථ
භික්කවෙ අභබ්බනා වුතනා. යාති ව බො තාති සිකකාපදාති ආදිබ්බම-
චරිසිකාති බ්බමචරියසාරාපාති, තථ බුච්ඡිලි ව¹ හොති සිහසිලි ව,
සමාදාය සිකති සිකකාපදෙසු.

සො පඤ්ඤානං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා උදධිංසොතො
හොති අකතිට්ඨගාමි.

සො පඤ්ඤානං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා සසංඛාර-
පරිතිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා අසංඛාර-
පරිතිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා උපහව්ව-
පරිතිබ්බාසි හොති.

සො පඤ්ඤානං ඔරමොගියානං සංඝෙඤ්ඤාප්පනානං පරිකකියා අනතර-
පරිතිබ්බාසි හොති.

ඉධ පන භික්කවෙ භික්ඛු සිලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමං
පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාස පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බුද්ධානුදායකාති
සිකකාපදාති තාති ආපජ්ජතිපි චුට්ඨාතිපි. නං කිස්ස හෙවු? න හි චේජථ
භික්කවෙ අභබ්බනා වුතනා. යාති ව බො තාති සිකකාපදාති ආදිබ්බමචරිසිකාති
බ්බමචරියසාරාපාති, තථ බුච්ඡිලි ව හොති සිහසිලි ව¹ සමාදාය සිකති
සිකකාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අනාසවං චෙතොවිමුතනං පඤ්ඤාච්චුතනං
දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා උච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ විහරති.

ඉති බො භික්කවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරුධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී.
අඤ්ඤාකාතිතොභාහං භික්කවෙ සිකකාපදාති වදාමිති.

1. බුච්ඡිලා ව තොති සිහසිලො ව - මජ්ඣිම - PTS.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් කොලං-කොල (=භවයෙන් භවයට අනුවෙන්) වෙයි. භවයන් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ දිවැසැර දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් වූ සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් එකබිඳි (=එක් භවයකට ම බිඳ ඇතිවේ) වෙයි එක් ම මුහුණභවයක් නිසා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් රුග දොමු මොහයන්ගේ තාභවයෙන් (තුනී බැවින්) සෙදගාමී වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ බුදන්තුද සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැගී සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් උභයසාන අකතිට්ඨතාමී වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් සංසිඛාර පරිනිබ්බාසී වෙයි.

හේ පස්වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් අසඛාර පරිනිබ්බාසී වෙයි.

•

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් උපහව්වපරිනිබ්බාසී වෙයි.

හේ පස් වැදූරුම් ඔරමහාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂය හෙතෙයෙන් අත්තරුපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ශිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ බුදන්තුද සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනෙන් ඇවැහින් නැගී සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුරයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුර වූ වෙතො-විමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටතයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශය සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූරණීය සපයයි. මහණෙනි, මෙ “සිකපදනු කොවදහ”යි වදාරමිසි.

3. 2. 4. 8.

38. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දිග්ඝසිකිංචපදසතං අනුඤ්ඤාසං උදෙසං ආගච්ඡති, යත් අත්තකාමා¹ කුලපුත්තා සිකතින්ති. නිසේසා ඉමා භික්ඛවෙ සිකතා, යතේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා නිසේසා: අධිසීලසිකතා අධිවිත්තසිකතා අධිපඤ්ඤාසිකතා. ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසේසා සිකතා, යතේතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු භිලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිසමිං පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාස පරිපූරකාරී. සො යාති තාති බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මකාති සිකතාපදාති, තාති ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිසං හෙතු? ත භි මෙත් භික්ඛවෙ අහබ්බතා වුත්තා. යාති ච බො තාති සිකතාපදාති ආදිබ්‍රහ්මවර්ධිකාති බ්‍රහ්මවර්ධ-සාරාප්පාති, තත් වුට්ඨිලි ච හොති සීතසීලි ච, සමාදාය සිකති සිකතාපදෙසු. සො ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොච්ඡින්නතිං පඤ්ඤාච්ඡින්නතිං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මකතා උපසම්පජ්ජ විහරති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා අනන්තරපරිනිබ්බාසී හොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං පඤ්ඤානං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා උපහ්වච්ඡරිනිබ්බාසී හොති -පෙ-

අසංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති. -පෙ- සසංඛාරපරිනිබ්බාසී හොති -පෙ- උඤ්ඤාසො හොති, අකතිට්ඨගාමී.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං නිශ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා රුගදෙසමුද්දානං තනුත්තා සකදගාමී හොති, සංඛිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං නිශ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා එකඤ්ඤි හොති, එකඤ්ඤාච මානුසකං භවං නිබ්බන්ධනානා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං නිශ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා කොලඔකාලො හොති, ද්‍රෝ වා නිශ්ඤි වා කුලාති සංඛාවිත්තා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පත අනභිසම්භවං අප්පට්ඨිත්ථං නිශ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකිංසා සත්තකතින්හුපරමො හොති. සත්තකතින්හුපරමං දෙවෙ ච මනුස්සෙ ච සංඛාවිත්තා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරුධෙති. පදෙසං පදෙස-කාරී.

අවඤ්ඤානිත්තෙවාහං භික්ඛවෙ සිකතාපදාති වදාමිති.

1. අත්තකාමා - මජ්ඣ.

3. 2. 4. 8.

33. මහණෙනි තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යවෙකැ හික්මෙන් නම් මේ එබඳු සාධික යෙළසියක් සිකපද අබමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යවෙක මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේනම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ දුන්නෙහෙයි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අබිගිලශික්‍ෂාය, අබිච්ඡානශික්‍ෂාය, අබිප්‍රඥශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යවෙක මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවෝ යි.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ගිලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතිත් නැති සිටුවේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙහිලා මා විසින් අහව්‍යභාවයෙන් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචරීක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබඳු සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සික පදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආසුච්ඡන්ත්‍ර ස්‍රස්ත කිරීමෙන් අනාසුච වූ වෙනො-විමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්වයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යාක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි.

ඒ අභික්කිය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් ‘අනතරපරිනිබ්බාසී’ වෙයි.

ඒ අනතරපරිනිබ්බාසී භාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් “උපහච්චපරිනිබ්බාසී” වෙයි.

අසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... සසඬාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. ... අකතිට්ඨ-ගාමිඋද්ධාසොත වෙයි. ..

ඒ උද්ධාසොත අකතිට්ඨභාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් රුහඤ්චමොහයත් තුනු කිරීමෙන් සෙදගැමි වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ සෙද ගැමි බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් එකඤ්ච වෙයි, එක් ම මිනිස්බවක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ මිනිස්බව හෝ නොවිදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් කොලාංකොල වෙයි. භව දෙකක් හෝ තුණක් දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඒ කොලාංකොල බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජන-යත් ස්‍රස්ත කිරීමෙන් සහනකබ්‍රහ්ම වෙයි. සත්වරක් පරම කොට දෙවිලොව ද මිනිස්ලොව ද දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූරණීභාවය සපයයි. ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශභාවය සපයයි. මහණෙනි, මම “සිකපදහු නො වද හ”යි වදාරමි යි.

3. 2. 4. 9.

39. නියොගා ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා නියොගා? අබ්බිලසික්ඛා අබ්චිත්තසික්ඛා අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ගොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්චිත්තසික්ඛා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි-පෙ- වතුන්ථං කොතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්චිත්තසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්තරි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛන්තරොධගාමිනී පටිපදානී යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නියොගා සික්ඛාති.

3. 2. 4. 10.

40. නියොගා ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා නියොගා? අබ්බිලසික්ඛා අබ්චිත්තසික්ඛා අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ගොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්බිලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්චිත්තසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙච්ච කාමෙහි-පෙ- වතුන්ථං කොතං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්චිත්තසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාචිමුත්තං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සසං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාන්තා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අබ්පඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නියොගා සික්ඛාති.

39 අබ්බිලං අබ්චිත්තං ච අබ්පඤ්ඤාදව විරියවා,
ථාමවා ධිතිමා කොසි සතො ගුත්තිඤ්ඤො වරෙ.

40 යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අබො තථා උඤ්චං යථා උඤ්චං තථා අබො.

41 යථා දිවා තථා රතනිං යථා රතනිං තථා දිවා,
අභිභූයා දිසා සබ්බා අපමාණසමාධිතා.

3. 2. 4. 9.

39. මහණෙනි, මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිගිරිශික්ෂාය, අභිචිත්තශික්ෂාය, අභිප්‍රඥ ශික්ෂා යි.

මහණෙනි, අභිගිරිශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අභිගිරිශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිචිත්තශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුර්නිධානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිචිත්ත ශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිප්‍රඥශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී ... “මේ දුකින් රොධගාමීනී ප්‍රතිපත්ය”යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මේ අභිප්‍රඥ ශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෝ යි.

3. 2. 4. 10.

40. මහණෙනි, මේ ශික්ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභිගිරිශික්ෂාය, අභිචිත්තශික්ෂාය, අභිප්‍රඥශික්ෂා යි.

මහණෙනි, අභිගිරිශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදාන කොට ශික්ෂා පදයෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අභිගිරිශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිචිත්තශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුර්නිධානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිචිත්තශික්ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අභිප්‍රඥශික්ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ආසුරාසනය කිරීමෙන් අනාසුර වූ වෙතොච්ඡිකානි හා ප්‍රඥවිච්ඡිකානි ඉහාත්ම-යෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යාසන්න කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අභිප්‍රඥශික්ෂා යි (අභිනතමානී යි) කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවෝ යි.

39. (වෛතසිකවිසීයෙන්) විසීවත් වූ (කාසිකවිසීයෙන්) සථාමවත් වූ ධෙව්සීවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු සමානිමත් වූ සංයත ඉදුරත් ඇති මහණ අභිගිරි, අභිචිත්ත, අභිප්‍රඥ යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පුරත්තෝ ය.

40. යම් පරිදි පළමු දවස් ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පිරි ද පසු දවසුදු එසේ ම පුරත්තෝය. පසු දවස් යම්සේ පුරත්තෝ ද පළමු දවස්හිදු එසේ ම වෙයි. යම් පරිදි යට කය අභූතවශයෙන් දක්නේ ද එපරිදි උඩුකය ද දක්නේ ය. යම් පරිදි උඩුකය දක්නේ ද එපරිදි යටිකය ද දක්නේ ය.

41. යම් පරිදි දවල ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් පුරත්තෝ ද, රූය ද එසේ ම පුරත්තෝය. යම් පරිදි රූයෙහි පුරත්තෝ ද දවල ද එසේ ම පුරත්තෝ ය. අභිනතමානීසමාධියෙන් හැම දික් (=අරමුණු) මැඩ ගෙන සිටුනේ ය.

- 42 තමාහු සෙනෙට් පරිපදා අපේ 1 සංක්‍රමණය,
තමාහු ලොකේ සම්මුතිය වීරු² පරිපදානුගත.
- 43 විශේෂයෙන්ම නිරෝධන තත්ත්වයන්හිදී,
පරිපදානුගත නීතිමය විමර්ශනය හොඳ වෙනස්කම්.

3. 2. 4. 11.

[නොසලකා හැරීම]

41. එක සමයේ හඟවා ගෙන යාමේදී වාර්තා මගින් හිඟ-
සමාජය සඳහා යන පරිපදා³ නම් කොප්පය නිගමන නදවසරි. තනු
සුදු හඟවා පරිපදායම් විහරි. පරිපදා නම් කොප්පය නිගමන⁴.

තෙවන බො පන සමයේදී නීතිමය පරිපදා නම් හිඟ පරිපදායම්
ආවර්තය හොඳ. තනු සුදු හඟවා සිතියම් පරිපදානුගතය බලිමය
කපාය හිඟ සඳහා සමාදායේ සම්මතයෙන් සමපන-සෙති.

අප බො කසාපගොනුගත හිඟයෝ හඟවති සිතියම් පරිපදා-
සඳහා බලිමය කපාය හිඟ සඳහා නො සමාදායෙන් සම්මත-
යෙන් සමපන-සෙති අනුදේව අනුදේව, අනු අපවිච්ඡේද, 'අධිපති-
තෙවය' සමයෙන්.

අප බො හඟවා පරිපදායම් යථාචරණය විහරිත යන රාජගණ-
තෙව වාර්තා පනතයි. අනුප්‍රකෘත වාර්තා වාර්තා යන රාජගණ-
නදවසරි. තනු සුදු හඟවා රාජගණ විහරි ගිණිකුට පරිපදා⁵. අප බො
කසාපගොනුගත හිඟයෝ අවිපකෘතයෝ හඟවතෝ අනුදේව කුකුළුව.
අනු විපරිපදා "අලාභ වන මේ, න වන මේ ලාභ, දුලබ වන මේ, න
වන මේ සුලබ, යහපත් මේ හඟවති සිතියම් පරිපදානුගතය බලිමය-
කපාය හිඟ සඳහා නො සමාදායෙන් සම්මතයෙන් සමපන-
සෙති අනුදේව අනුදේව, අනු අපවිච්ඡේද, අධිපති-තෙවය
සමයෙන්".

යනුගතයෝ යන හඟවා ගෙන යාමේදී, උපසම්මතයෝ හඟවතෝ
සනතික අවිච්ඡේද අවිච්ඡේද දෙසෙසන.

අප බො කසාපගොනුගත හිඟ සෙනසුන සංසාරයේ පනවිවර-
ආදය යන රාජගණ තෙව පනතයි. අනුප්‍රකෘත යන රාජගණ යන
ගිණිකුට පරිපදා යන හඟවා ගෙන යාමේදී, උපසම්මතයෝ හඟ-
වන අවිච්ඡේදය එකම නිසිදි. එකම නිසිතෝ බො කසාප-
ගොනුගත හිඟ හඟවන එකමයෝ.

1. සංක්‍රමණය - මජ්ඣිම. 2. බිරි - සිද්ධ.

3. සමාජය නම් - මජ්ඣිම. 4. නිගමන - සමාජය. 5. අධිපති-තෙවය - සස.

6. ගිණිකුට පරිපදා - නදියෙන් මජ්ඣිම.

42. සකරණීය වූ ඔහු පිළිපත්තකු කොට ගියත්, වැලින් පිරිසිදු සිල් ඇති ඔහු ලොකයෙහි වතුසසනසාවබෝධය කළ පිළිවෙත්ති කෙළවරට ගිය විර වූ සිතිසම්පන්නයකු කොට තිසත්.

43 තාමණ්ණාය පිළිකරි සංඝාරාන අභිනන්තලවිමුකරියෙන් සම්මාගත ඒ ආසීපුද්ගලයාගේ වරමිඤ්ඤයාගේ නිරෝධයෙන් ප්‍රදිපතිමාණයක් වෙන් විතතයාගේ විමුකරිය වේ.

3. 2. 4. 11.

[කොසොල් නිදහසි:]

41. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ~~කොසොල්~~ දනව්වෙහි මහත් බික්සානුන් සමග සැරි සරණ සේක් කොසලයන්ගේ පඩිකඩා නම් නියම්ගමට වැඩි සේක. එහි කොසලයන්ගේ ‘පඩිකඩා’ නම් නියම් ගමෙක් වේ ද ඒ ‘පඩිකඩා’ යෙහි වැඩ වෙසෙති.

එසමයෙහි කසුබ්‍රගොහු නම් මහණ පඩිකඩායෙහි ආවාසික වෙයි එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැමි කථායෙන් සතුන් දක්වත්. කරුණු බැණ සමාදන් කරවත්. උත්සාහ දනවත්. පහදවත්.

ඉක්බිති කසුබ්‍රගොහු මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ දනවත් ම පහදවත් ම අක්‍ෂාන්තිය වී ම ය. නො සතුටෙක් වී ම ය. ‘මේ මහණ අභ්‍යාවාසයෙන් සිසුම් සිසුම් කොට බෙණෙය’ යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඩිකඩායෙහි කැමැති නාක් වැස රජගහනුවර කරා වාරිකාවෙහි වැඩි සේක. පිළිවෙලින් සැරිසරණ සේක් රජගහනුවරට වැඩි සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුකුළු පමියෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වඩුන් ම කසුබ්‍රගොහු මහණහට කුකුස් වී ම ය. විපිළිසර වී ම ය. “යම් බදු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම, උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම මේ මහණ අභ්‍යාවාසයෙන් කරුණු බැණ කියති යි අක්‍ෂාන්තියෙක් වී ද, නො සතුටෙක් වී ද, ඒ මට එකාන්තයෙන් අලාභයෙකි. ඒ මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නොවේ. ඒ මට එකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙකි. ඒ මට එකාන්තයෙන් මකා භාග්‍යයෙක් නො වේ ය” යි.

“මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙමි නම් එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මනා මැ නු” යි.

ඉක්බිති කසුබ්‍රගොහු මහණ සෙනසුන් සහවා තබා පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවර කරා එළඹියේ ය. පිළිවෙලින් රජගහනුවර ගිණුකුළු පමියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව සිත. එකත්පස්ව හුන් කසුබ්‍ර ගොහු මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

එකමිදං¹. භතො සමයං භගවා පඤ්ඤායං විහරති, පඤ්ඤා නාම කොසලානං නිගමො². තත්‍ර සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසසි. සමාදපෙසි සමුත්තනජේසි සමපහංසෙසි. තස්ස මයං භතො භගවති සික්ඛාපදපටිසන්දසුතතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙන සමාදපෙනො සමුත්තනජේනො සමපහංසෙනො අනුදෙව අකකන්ති, අනු අපපච්චයො, “අභිසලලිඛිතෙවායං සමණෝ”ති. අථ ඛො භතො භගවා පඤ්ඤායං යථාභිරන්තං විහරන්තා යෙන රුජගහං තෙන වාරිකං පකකාමි. තස්ස මයං භතො අචිර-පකකන්තස්ස භගවතො අනුදෙව කුභකුච්චං, අනු විපපටිසාරො, “අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා. දුලලුඬං වත මෙ, න වත මෙ සුලලුඬං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙනො සමාදපෙනො සමුත්තනජේනො සමපහංසෙනො අනුදෙව අකකන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසලලිඛිතෙවායං සමණෝති. යනන්තාහං යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤායං, උපසඤ්ඤායං භගවතො සනතිකෙ අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්”නති.

අච්චයො මං භතො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසන්දසුතතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙනො සමාදපෙනො සමුත්තනජේනො සමපහංසෙනො අනුදෙව අකකන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසලලිඛිතෙවායං සමණෝති. තස්ස මෙ භතො භගවා අච්චයං අච්චයතො පනිගණ්හාතු ආයතිං සංවරායාති.

තග්ග තං කස්සප අච්චයො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං; යස්ස තෙ මහි සික්ඛාපදපටිසංයුතතාය ධම්මයා කථාය භික්ඛු සන්දසෙසෙනො සමාදපෙනො සමුත්තනජේනො සමපහංසෙනො අනුදෙව අකකන්ති, අනු අපපච්චයො, අභිසලලිඛිතෙවායං සමණෝති

යතො ව ඛො තං කස්සප අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පනිගණ්හාමි, චුඬි භෙසා කස්සප අරියස්ස විනයෙ යො අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරෙති. ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.

ථෙරො චෙපි කස්සප භික්ඛු භොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදී. යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු න සික්ඛාකාමා තෙ ව පන සික්ඛාය න සමාදපෙති, යෙ වඤ්ඤෙ භික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙසඤ්ච න වණ්ණං භණ්ති, භූතං තච්ඡං කාලෙන. ථවරුපස්සාහං කස්සප ථෙරස්ස භික්ඛුතො න වණ්ණං භණ්මි.

වහන්ස, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොගලයන්ගේ පඩිකඩා නම් නියමිතමෙන් වේද, එ ගම් වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් මොනොවට දැක්වූ සේක, සමාදන් කරවූ සේක. උත්සාහවත් කරවූ සේක. පහදවා දු සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම “මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් කරුණු බැණ කියත් ම ය”යි ඒ මට අත්‍යානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ම ය. වහන්ස, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඩිකඩායෙහි කැමැති තාක් වැස රථගත නුවරට වාරිකායෙහි වැඩ සේක. වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ තික්ම දිවුන් ම “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම ‘මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් කරුණු බැණ කියති’ යි යම් බදු මට අත්‍යානතියෙක් නොසතුටෙක් වී ද, ඒ මට කුතුසෙක් වී ම ය. විප්‍රතිසාරයෙක් වී ම ය. මට එකාන්තයෙන් අලාභයෙක, මට එකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නො වේ. මට එකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙක, මට එකාන්තයෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරුණු මිත්‍රිමිත්‍ර නම්, එමිත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි වරද වරද විසින් දෙසන්නෙමි නම් මනා මැ නු!” යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහවත් කරවත් ම පහදවත් ම “මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් කරුණු බැණ කියති” යි යම්බදු මට අත්‍යානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, ඒ අපරාධය බාල බවට අනුරිමින් මුසු බවට අනුරිමින් අකුශලයට අනුරිමින් මා අභිහවා ගියේ ය. වහන්ස, ඒ මාගේ වරද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුහි සංවරය සඳහා වරද විසින් පිළිගන්නා සේක්වා.

කස්බ, මා ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දූහම් කථායෙන් සතුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම ‘මේ මහණ අත්‍යභීයෙන් කරුණු බැණ සියුම් සියුම් කොට කියත් මැ ය’යි යම්බදු තට අත්‍යානතියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, එකාන්තයෙන් ඒ වරද යම් පරිදි බාල වී නම් යම් පරිදි මුසු වී නම් යම් පරිදි අකුශල වී නම් එපරිදි ම නා අභිහවා ගියේ ය.

කස්බ, යම් හෙයකින් හෝ වරද වරද විසින් දෑක බමුනුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිහ. කස්බ, යමෙක් වරද වරද විසින් දෑක බමුනුරූප පරිදි ප්‍රතිකම් කෙරේ නම්, ආයුහි සංවරයට පැමිණේ නම්, තෙල ප්‍රතිපත්තිය, ආසි විනයෙහි අතිවෘද්ධියෙක් ම ය.

කස්බ, සථවිර භික්‍ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම නො වේ ද, ශික්‍ෂාසමා-දානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුහුද ශික්‍ෂායෙහි සමාදන් නො කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වූ යම් අත්තිසි සහනු වෙත් නම්, ඔවුන්ගේ විද්‍යාමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා නම්, කස්බ, මෙබදු වූ ඒ සථවිර භික්‍ෂුහුගේ ගුණ මම නො කියමි.

තං කිසිසි හෙතු:

සඤ්චා හිසස වණණං හණතිති අඤ්ඤාද නං හිකුට්ඨි හරේය්‍යං, යෙ නං හරේය්‍යං, නායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං. යායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං, තෙසං තං අසස දිසරතනං අභිතාය දුකතායාති. තසමානං කසසප ඵවරුපසස පේරසස හිකුට්ඨො න වණණං හණාමි.

මජ්ඣිමො වෙට්ඨි කසසප හිකුට්ඨි හොති -පෙ- නවො වෙට්ඨි කසසප හිකුට්ඨි හොති න සිකතාකාමො සිකතාසමාදනසස න වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි න සිකතාකාමො, තෙ ව පන සිකතාය න සමාදපෙති. යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි සිකතාකාමො, තෙසඤ්ච වණණං හණති භුතං තච්ඡං කාලෙන. ඵවරුපසසානං කසසප තවසස හිකුට්ඨො න වණණං හණාමි.

තං කිසිසි හෙතු:

සඤ්චා හිසස වණණං හණතිති අඤ්ඤාද නං හිකුට්ඨි හරේය්‍යං, යෙ නං හරේය්‍යං, නායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං. යායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං, තෙසං තං අසස දිසරතනං අභිතාය දුකතායාති. තසමානං කසසප ඵවරුපසස තවසස හිකුට්ඨො න වණණං හණාමි.

පේරො වෙට්ඨි කසසප හිකුට්ඨි හොති සිකතාකාමො සිකතාසමාදනසස වණණවාදී, යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි න සිකතාකාමො, තෙ ව සිකතාය සමාදපෙති, යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි සිකතාකාමො තෙසඤ්ච වණණං හණති භුතං තච්ඡං කාලෙන. ඵවරුපසසානං කසසප පේරසස හිකුට්ඨො වණණං හණාමි.

තං කිසිසි හෙතු:

සඤ්චා හිසස වණණං හණතිති අඤ්ඤාද නං හිකුට්ඨි හරේය්‍යං, යෙ නං හරේය්‍යං, නායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං. යායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං, තෙසං තං අසස දිසරතනං අභිතාය දුකතායාති. තසමානං කසසප ඵවරුපසස පේරසස හිකුට්ඨො වණණං හණාමි.

මජ්ඣිමො වෙට්ඨි කසසප හිකුට්ඨි හොති -පෙ- නවො වෙට්ඨි කසසප හිකුට්ඨි හොති සිකතාකාමො සිකතාසමාදනසස වණණවාදී. යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි න සිකතාකාමො, තෙ ව සිකතාය සමාදපෙති, යෙ වඤ්ඤාද හිකුට්ඨි සිකතාකාමො, තෙසඤ්ච වණණං හණති භුතං තච්ඡං කාලෙන, ඵවරුපසසානං කසසප තවසස හිකුට්ඨො වණණං හණාමි.

තං කිසිසි හෙතු:

සඤ්චා හිසස වණණං හණතිති අඤ්ඤාද නං හිකුට්ඨි හරේය්‍යං. යෙ නං හරේය්‍යං, නායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං. යායාසස දිට්ඨානුගතිං ආපරේය්‍යං, තෙසං තං අසස දිසරතනං අභිතාය දුකතායාති. තසමානං කසසප ඵවරුපසස තවසස හිකුට්ඨො වණණං හණාමි.

සමණවග්ගො චතුසස්ථා.

* තසසුද්දිතං:-

සමණො ගද්දො බෙතනං - චජ්ජුතො ව සෙකකතං

තසො ච සිකකතා වුත්තා දෙව් සිකකා සංකවායකාමාති. මජ්ඣං.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාසනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි සෙස්සෝ ඒ මහණ සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඒ මහණ සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝිරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු සථවිර හික්කුහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ඉදින් මධ්‍යම හික්කුවෙක් වේ ද ... කස්බ, ඉදින් නවක හික්කුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම නො වේ ද, ශික්‍ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු ශික්‍ෂා-
යෙහි සමාදාන නො කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුන්ගේ න් විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක හික්කුහුගේ ගුණ නො කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාසනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු පිළිබඳ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝිරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක හික්කුහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, සථවිර හික්කුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම වේ ද, ශික්‍ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු ශික්‍ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහුගේ විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු සථවිර හික්කුහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාසනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීඝිරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු සථවිර හික්කුහුගේ ගුණ කියමි.

කස්බ, මධ්‍යම හික්කුවෙක් වේ ද ... කස්බ, නවක හික්කුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම වේ ද, ශික්‍ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහු ශික්‍ෂායෙහි සමාදාන කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වන යම් අත්තිසි සහනු ඇත් ද, ඔවුහුගේ විද්‍යමාන වූ සාබ්‍ය වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක හික්කුහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින් යත්:

“ශාසනාන් වහන්සේ වතාහි ඔහුගේ ගුණ වදාරති” යි අත් මහණහු ඔහු සෙටුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙටුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දූෂවානු-
ගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට ඒ දීඝිරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක හික්කුහුගේ ගුණ කියමි.

සතරවන ශ්‍රමණ වර්ගය යි.

[5. ප්‍රොණඵල චෛගො]

3. 2. 5. 1.

[සාවසිහිදානං:]

42. නිණ්ඛොති භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අච්චාසිකාති කරණීයාති.

කතමාති නිණ්:

ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති සිසසිසං බෙහතං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. සිසසිසං බෙහතං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං සිසසිසං බිජාති පතිට්ඨාපෙති. සිසසිසං බිජාති පතිට්ඨාපෙති, සිසසිසං උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමාති බො භික්ඛවෙ නිණ් කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අච්චාසිකාති කරණීයාති.

තස්ස බො තං භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස නජී සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජෙජව මෙ ධක්ඛාදුති ජායනතු සෙව ගබ්භිති හොනතු උත්තරසෙව පච්චනතුති. අථ බො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො. යං තස්ස කස්සකස්ස ගහපතිස්ස තාති ධක්ඛාදුති උහුපරිණාමිති ජායනතිපි ගබ්භිතිපි හොනති පච්චනතිපි.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නිණ්ඛොති භික්ඛස්ස අච්චාසිකාති කරණීයාති.

කතමාති නිණ්:

අභිසිලසිකාසමාදානං අභිවිභතසිකාසමාදානං අභිපඤ්ඤසිකාසමාදානං. ඉමාති බො භික්ඛවෙ නිණ් භික්ඛස්ස අච්චාසිකාති කරණීයාති.

තස්ස බො තං භික්ඛවෙ භික්ඛනො නජී සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජෙජව මෙ අනුපාදය ආසවෙති විතතං විමුච්චතු සෙව වා උත්තරසෙව වාති. අථ බො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං තස්ස භික්ඛනො අභිසිලමපි සිකානො අභිවිභතමපි සිකානො අභිපඤ්ඤමපි සිකානො අනුපාදය ආසවෙති විතතං විමුච්චති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකතිතබ්බං නිබ්බො තො ජ්ඤෙ භවිස්සති අභිසිලසිකාසමාදානෙ. නිබ්බො ජ්ඤෙ භවිස්සති අභිවිභතසිකාසමාදානෙ. නිබ්බො ජ්ඤෙ භවිස්සති අභිපඤ්ඤසිකාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බනති.

[5. ලොභාදිප්පය]

3. 2. 5. 1.

[සැවැත් නිදහස:]

42. මහණෙනි, සිසානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාරණයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක සත්:

මහණෙනි, මෙලොව සිසානා ගැහැවි වහ වහා කෙන මොනොවට සානා ලද්දක් පුවරු ගා සම කරණ ලද්දක් කෙරෙයි. වහ වහා කෙන මොනොවට සාට තැනක් මොනොවට පුවරු ගා සම කළ නැතැක් කොට වහ වහා බිජු පිහිටුවයි. වහ වහා බිජු පිහිටුවා වහ වහා දිය එළිමුදු තෙරිමුදු කෙරෙයි. මහණෙනි, සානා ගැහැවිහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාරණයෝ තුන් දෙනහ.

මහණෙනි, ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ “අද ම මාගේ බාහ්‍යයෝ නැගෙන්වා, සෙට ම ගර්භිත වෙන්වා, අතෙක් (තෙවන) ද ම පැසෙන්වා” යි එබඳු සාද්ධියෙක් මේ ව සි අනුභාවයෙක් වේව යි නැත. වැලිදු මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඒ සානා ගෙහෙවිහුගේ සෘතුපරිණාමයට පත් ඒ බාහ්‍යයෝ නැගෙන් ද, ගර්භිතන් වෙද්ද, පැසෙද්ද, එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදිම මහණහුගේ මේ අතින් ආවශ්‍යක කාරණයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක සත්:

අභිභිලෂික්‍ෂා සමාදානය අභිච්ඡාදික්‍ෂා සමාදානය අභිප්‍රඥාතික්‍ෂා සමාදාන යි. මහණෙනි, මොහු තුන් දෙනා මහණහුගේ අතින් ආවශ්‍යක කාරණයෝ යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ “අද ම මාගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ ආසුවයන් කෙරෙන් මිදේව යි හෝ සෙට හෝ අතෙක් ද හෝ මිදේව යි කියා හෝ එබඳු සාද්ධියෙක් වේව යි අනුභාවයෙක් වේව” යි නැත. වැලිදු මහණෙනි, යම් හෙයකින් අභිභිලෂෙහි හික්මෙන අභිච්ඡාදයෙහි හික්මෙන අභිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඒ මහණහුගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ මිදේ නම් එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය: “අපගේ නිවු ඡන්දයෙක් අභිභිලෂික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි. නිවු ඡන්දයෙක් අභිච්ඡාද ගික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි. නිවු ඡන්දයෙක් අභිප්‍රඥාතික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි”. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප හික්මෙන්නේ ය.

3 2 5. 2.

43. තිණ්මාති භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා පටිවෙකාති පඤ්ඤාපෙනති.

කතමාති තිණ්:

චිවරපටිවෙකං පිණ්ඩපාඨපටිවෙකං සෙනාසනපටිවෙකං.

කුත්තිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා චිවරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: සාණානිපි ධාරෙනති, මසාණානිපි ධාරෙනති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙනති, පංසුකුලානිපි ධාරෙනති, නිරිවකානිපි¹ ධාරෙනති, අජ්නානිපි² ධාරෙනති, අජ්නකම්පමි ධාරෙනති, කුසමිරමි ධාරෙනති, වාකමිරමි ධාරෙනති, ඵලකමිරමි ධාරෙනති, කෙසකමිඛලමි ධාරෙනති. වාලකමිඛලමි ධාරෙනති, උලුකපකම්කමි ධාරෙනති. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා චිවරපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

කුත්තිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාඨපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: සාකහකම්පි හොනති, සාමාකහකම්පි හොනති, නිවාරහකම්පි හොනති, දදදුලහකම්පි හොනති, හටහකම්පි හොනති, කණ්හකම්පි හොනති, ආවාමහකම්පි හොනති, පිඤ්ඤකහකම්පි හොනති, නිණ්හකම්පි හොනති, ගොමිහකම්පි හොනති, වනමුලථලාහාරා සාපෙනති, පටිනතථලහොඡි. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාඨපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

කුත්තිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති: අරඤ්ඤා, රුක්ඛමුලං, සුසානං, වනපථං, අබ්බොකාසං, පලාලපුඤ්ජං, භූසාගාරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපටිවෙකසමිං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ් අඤ්ඤාතිභියා පරිබ්බාජකා පටිවෙකාති පඤ්ඤාපෙනති.

තිණ් බො පනිමාති භික්ඛවෙ ඉමිසමි. ධම්මපිනයෙ භික්ඛුනො පටිවෙකාති.

කතමාති තිණ්:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලවා ව හොති. දුස්සිලාසඤ්චස්ස පභිණං හොති, හෙත ච විවිතො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො³ හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වස්ස පභිණං හොති, නාය ච විවිතො හොති. ඛිණ්ණසමො හොති, ආසවා වස්ස පභිණං හොනති, හෙති ච විවිතො හොති.

යනො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලවා හොති, දුස්සිලාසඤ්චස්ස පභිණං හොති, හෙත ච විවිතො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි වස්ස පභිණං හොති, නාය ච විවිතො හොති. ඛිණ්ණසමො ව හොති, ආසවා වස්ස පභිණං හොනති, හෙති ච විවිතො හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගප්පතො සාරප්පතො සුඤ්ඤා සාර පනිට්ඨිහො.

1. නිරිවානිපි - මජ්ඣ. 2. අජ්නමි - මජ්ඣ. 3. සම්මාදිට්ඨිකො ව. - මජ්ඣ.

3. 2. 5. 2.

43. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රච්චේක භුණ පණවන් කවර භුණෙක යත්:

චීවර ප්‍රච්චේකය, පිණ්ඩපාන ප්‍රච්චේකය, ශයනාසන ප්‍රච්චේක යි.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ චීවර ප්‍රච්චේකයෙහි ලා මේ පාණවීම කෙරෙත්: සණ්ඨාතාරි ද බරන්. මුසු පිළි ද බරන්. මනියෙන් තෙල වන් ද බරන්. බිම් ලු මහලු පිළි ද බරන්. රාක්පොතුමුවා පිළි ද බරන්. අඳන්මුවසමුදු බරන්. වැදින් පාළු අඳන්මුවසමුදු බරන්. කුසවැහැරි ද බරන්. වික්කලමුදු බරන්. පුරුරා වැහැරි ද බරන්. කෙස්මුවා කම්බිලි ද බරන්. අස්ලොම්මුවා කම්බිලි ද බරන්. මහමුහුහු පියායෙන් කල පිළි ද බරන්. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ චීවරප්‍රච්චේකයෙහි ලා මෙය පණවන්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ පිණ්ඩපානප්‍රච්චේකයෙහි ලා මේ පාණවීම කෙරෙත්: පලා වළඳනුවෝ ද වෙත්. බඩහමු වළඳනුවෝ ද වෙත්. පුරාහැල් වළඳනුවෝ ද වෙත්. සම්කසල වළඳනුවෝ ද වෙති, ලහටු හෝ සෙවෙල් වළඳනුවෝ ද වෙති. කුඩු වළඳනුවෝ ද වෙති දමුබන් වළඳනුවෝ ද වෙති. පුතකු වළඳනුවෝ ද වෙති. තණ වළඳනුවෝ ද වෙත්. ගොම වළඳනුවෝ ද වෙති. වනමුල් පිළි අහර කොට ඇති ව යපෙත්. භුවටුවෙන් ගුළු පල වළඳන සුලු ද වෙති. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ පිණ්ඩපානප්‍රච්චේකයෙහි ලා මේ පණවන්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ඒ ශයනාසනප්‍රච්චේකයෙහි ලා මේ පාණවීම කෙරෙති: අරණ්ඤය, වාසමුලය, සමනාය, වාතප්‍රසංගය, අභ්‍යවකාශය, පලාලපුඤ්ජය, කලපිටිහල යන මේ ය. මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ ශයනාසන ප්‍රච්චේක විෂයෙහි ලා මෙය පණවන්.

මහණෙනි, අත්තොටු පිරිවැජ්ඣෝ මේ ප්‍රච්චේක භුණ පණවන්.

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහට මේ ප්‍රච්චේකයෝ භූත් දෙතෙත් ඇත.

කවර භූත් දෙතෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සිල්වන් ද වෙයි. ඔහුගේ පස්වැදූරාම් දොශගිලියය ද ප්‍රහන වෙයි. එයින් විවික්ක ද වෙයි. සමාන්ද්‍යවික වෙයි. ඔහුගේ මිථ්‍යාදූෂිත ප්‍රහන වෙයි එයින් විවික්ක ද වෙයි. සමිකාප්‍රච ද වෙයි. ඔහුගේ ආප්‍රවයෝ ද ප්‍රහන වෙත්. එයින් විවික්ක ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සිසුපිරිසිදු ගිලයෙන් සිල්වන් වේ ද, ඔහුගේ පස්වැදූරාම් දොශගිලියය ප්‍රහන වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සමාන්ද්‍යවික වේ ද, ඔහුගේ මිථ්‍යාදූෂිතත් ප්‍රහන වේ ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, සමිකාප්‍රචත් වේ ද, ඔහුගේ ආප්‍රවයෝත් ප්‍රහන වෙත් ද, එයින් විවික්කත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ගිලයෙන් අගතැන් පාමණියේ යයි ගිලසාරය ලද්දේ යයි පිරිසිදු යයි ගිල සමාධි ප්‍රඥ සාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

සෙය්‍යථාපි හිකිකිවෙ කසුකසු ගහපතිස්ස සමපනනං සාලිකෙකිනනං,
නමෙනං කසුකසු ගහපති සිසසිසං¹ වපාපෙය්‍ය සිසසිසං වපාපෙය්‍ය
සිසසිසං සංඝරාපෙය්‍ය. සිසසිසං සංඝරපෙය්‍ය, සිසසිසං උබ්බහාපෙය්‍ය.
සිසසිසං උබ්බහාපෙය්‍ය, සිසසිසං පුඤ්ඤං කාරාපෙය්‍ය. සිසසිසං පුඤ්ඤං
කාරාපෙය්‍ය, සිසසිසං මද්දපෙය්‍ය. සිසසිසං මද්දපෙය්‍ය, සිසසිසං පලාලානි
උද්ධරාපෙය්‍ය. සිසසිසං පලාලානි උද්ධරාපෙය්‍ය, සිසසිසං භුසිකං උද්ධරාපෙය්‍ය.
සිසසිසං භුසිකං උද්ධරාපෙය්‍ය, සිසසිසං ඔපුණාපෙය්‍ය. සිසසිසං ඔපුණාපෙය්‍ය
සිසසිසං අනිහරාපෙය්‍ය. සිසසිසං අනිහරාපෙය්‍ය, සිසසිසං කොට්ඨාපෙය්‍ය.
සිසසිසං කොට්ඨාපෙය්‍ය, සිසසිසං පුසානි උද්ධරාපෙය්‍ය. එවමස්සු නානි
හිකිකිවෙ කසුකසු ගහපතිස්ස නානි ධඤ්ඤානි අගහපනනානි සාරපනනානි
සුද්ධානි සාරෙ පතිට්ඨිතානි.

එවමෙව ඛො හිකිකිවෙ හිකිකි සිලවා ව හොති, දුසසිලාසුචස්ස පතිණං
හොති, තෙන ව විවිතො හොති. සමමාදිට්ඨිකො ව හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි
වස්ස පතිණං හොති, නාය ව විවිතො හොති. ඛිණාසවො ව හොති,
ආසවා වස්ස පතිණං හොනති, තෙහි ව විවිතො හොති. අයං වුච්චති
හිකිකිවෙ හිකිකි අගහපනනො සාරපනනො සුද්ධා සාරෙ පතිට්ඨිතොති.

3. 2. 5. 3.

44. සෙය්‍යථාපි හිකිකිවෙ සරදසමයෙ විදේඛි විගතවලාහකෙ දෙවෙ
ආදිට්ඨිවා නනං අබ්බුස්සකකමානො² සබ්බං ආකාසගතං නමගතං අභිවිහවිම
භාසතෙ ව නපතෙ ව විරොවති ව.

එවමෙව ඛො හිකිකිවෙ යනො අරියසාවකස්ස විරජං විතමිලං ධම්මවකුට්ඨං
උදපාදි. සහදස්සනුපපාදි හිකිකිවෙ අරියසාවකස්ස හිණි සඤ්ඤාජනානි
පතිසන්ති, සකකායදිට්ඨි විවිතිවජ්ඣ සිලබ්බතපරාමාසො.

අථාපරා දිගි ධම්මෙහි නිත්‍යානි අභිජ්ඣාය ව ව්‍යාපාදෙන ව. සො
විවිචෙව්ව කාමෙහි -ජප- පඨමං කිංතං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්මිං හිකිකිවෙ
සමයෙ අරියසාවකො කාලං කරෙය්‍ය, තත්ථි නං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤා-
ජනෙන සඤ්ඤානො අරියසාවකො සුභ ඉමං ලොකං ආගමෙජ්ජයාති.

1. සිසංසිසං - මජ්ඣං. 2. අබ්බුත්තසුකකමානො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි කමිකගාහපතිහුගේ පිරිසුහු ශාලිකොත්‍රයෙක් වේ ද, කමිකගාහපති ඒ කෙහ වහ වහා වපුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා වපුරවා වහ වහා ගොයම් හකුළුවන්නේ වේ ද, වහ වහා හකුළුවා වහ වහා කලව්වට එළවා ලවන්නේ වේ ද, වහ වහා එළවා ලවා වහ වහා පිඩු කරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිඩු කරවා වහ වහා මඬවන්නේ වේ ද, වහ වහා මඬවා වහ වහා පිදුරු උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිදුරු උදුරවා වහ වහා බොල් උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා බොල් උදුරවා වහ වහා හුළහෙහි පොළවන්නේ වේ ද, වහ වහා හුළහෙහි පොළවා වහ වහා කොටුවට නංවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටුවට නංවා වහ වහා කොටවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටවා වහ වහා දහසිව් උදුරවන්නේ වේ ද. මහණෙනි, මෙසේ කරන් ම කමිකගාහපතිහුගේ ඒ ධාන්‍යයෝ සහලින් අගතෑන් පැමිණියාහු වෙති. සාරබවට පැමිණියාහු වෙති, ශුඬවූවාහු වෙති. සාරයෙහි පිහිටියාහු වෙති.

මහණෙනි, එපරිදි ම මාණ වතුපරිගුඬ ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස් වැදූරුම් දොගධිලාස ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, සමන්ද්‍යවිකත් වේ ද, ඔහුගේ මිත්‍යාද්‍යවිසත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, කමිණාසුචිත් වේ ද, ඔහුගේ ආසුචියෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවිකතත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතෑන් පැමිණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි ශුඬ යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥාපාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 5. 3.

41. මහණෙනි, යම් සේ සරත් කාලයෙහි අහස පහ වූ වලා ඇති ව පහත් ව සිටි කල හිරු අහසට නැගෙමින් අහස්හි වත් හැම අඳුරු නසා බලවන්නේ වේ ද, රස් පතුරුවන්නේ වේ ද, දිලෙන්නේ වේ ද.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාට රුහාදි රජස් නැති රුහාදි මල නැති ධම්මක්‍ෂුස පහල වී ද, මහණෙනි, ආයතීශ්‍රාවකයාගේ ශ්‍රොතෘපතනිමාගොතපාදය සමග ත්‍රිවිධ සංයෝජනයෝ පහව යෙත්. සකකායද්‍යවිස විවිකිකසාය ශීලව්‍යපරමසී සි.

අනතුරුව අභිධ්‍යා හා ව්‍යාපාදයෙන් දැයි දෙදහමින් නියතීණය කෙරෙයි. හේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, එසමයෙහි ආයතීශ්‍රාවක කළුරිය කරන්නේ වේ ද, යම් සංයෝජන-යෙකින් සංයුක්ත ආයතීශ්‍රාවකයෙක් නැවත මෙලොවට එන්නේ වේ ද, එබඳු සංයෝජනයෙක් ඔහුට නැත.

3. 2. 5. 4

45. තියෙයා ඉමා භිකිකවෙ පරිසා කතමා තියෙයා: අග්ගවති පරිසා, වග්ගා පරිසා, සමග්ගා පරිසා.

කතමා ව භිකිකවෙ අග්ගවති පරිසා:

ඉධ භිකිකවෙ යෙයා පරිසායං ථෙරා භිකු න බාහුලිකා ගොනති. න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නිකතිතාධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බබ්බමා විරියං ආරහන්ති අප්පනාසාය පතනියා අතාධිගතාස අධිගමිය අසච්ඡිකාසාය සච්ඡිකිරියාය. ගොසං පච්ඡමා ජනනා දිට්ඨානුගතං ආපරජති. නාපි ගොති න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නිකතිතාධුරු පච්චෙකෙ පුබ්බබ්බමා විරියං ආරහන්ති අප්පනාසාය පතනියා අතාධිගතාස අධිගමිය අසච්ඡිකාසාය සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භිකිකවෙ අග්ගවති පරිසා.

කතමා ව භිකිකවෙ වග්ගා පරිසා:

ඉධ භිකිකවෙ යෙයා පරිසායං භිකු භජ්ජනජානා කල්හජානා විවිදා-පනානා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්ති විතුදන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භිකිකවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ව භිකිකවෙ සමග්ගා පරිසා :

ඉධ භිකිකවෙ යෙයා පරිසායං භිකු සමග්ගා සමමාදමානා අවිච්ඡිකානා බිජ්ජාදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුච්ඡිති සමපසාන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භිකිකවෙ සමග්ගා පරිසා.

යෙමිං භිකිකවෙ සමයෙ භිකු සමග්ගා සමමාදමානා අවිච්ඡිකානා බිජ්ජාදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුච්ඡිති සමපසාන්තා විහරන්ති. බහුං භිකිකවෙ භිකු තසමිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති බුහමං භිකිකවෙ විහාරං තසමිං සමයෙ භිකු විහරන්ති යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතාය පිත්ථායති. පිතිමනාසා කායො පසාලන්ති. පසාලකායො සුඛං චෙදියති. සුඛිනො විතතං සමාධියති.

සෙයාපාමි භිකිකවෙ උපරිපබ්බතෙ පුලලුප්පිහකෙ දෙවෙ වසානෙන නං උදකං යථානිත්තං පච්චනමානං පබ්බත කඤ්ජපදරසාබා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ජපදරසාබා පරිපුරා කුසුප්පිහ පරිපුරෙති, කුසුප්පිහා පරිපුරා මහාසොබ්බ පරිපුරෙති, මහාසොබ්බා පරිපුරා කුපානදියො පරිපුරෙති, කුපානදියො පරිපුරා මහානදියො පරිපුරෙති, මහානදියො පරිපුරා සමුද්දං පරිපුරෙති. ඵලථෙව බො භිකිකවෙ යෙමිං සමයෙ භිකු සමග්ගා සමමාදමානා අවිච්ඡිකානා බිජ්ජාදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුච්ඡිති සමපසාන්තා විහරන්ති. බහුං භිකිකවෙ භිකු තසමිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති. බුහමං භිකිකවෙ විහාරං තසමිං සමයෙ භිකු විහරන්ති, යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතාය පිත්ථායති. පිතිමනාසා කායො පසාලන්ති. පසාලකායො සුඛං චෙදියති, සුඛිනො විතතං සමාධියති.

ඉමා බො භිකිකවෙ තියෙයා පරිසාහි.

3. 2. 5. 4.

15. මහණෙනි, මේ පමිදිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත් අග්‍රචන් පමිදි ය. වගීපමිදි ය, සලග්‍රපමිදි යයි.

මහණෙනි, අග්‍රචන් පමිදි කවර?

මහණෙනි, චෙස්සස්සෙති යම් පමිදසෙක භස්සිත භික්ෂුහු ප්‍රත්‍යය බාහුලයය නාත්තාහු වෙදි ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගන්වාහු වෙදි ද, පසඤ්චිවරණයෙහි හළ ධුර ආත්තාහු වෙදි ද, ප්‍රච්චේක්‍ෂයෙහි ප්‍රවිඤ්චාම වෙන් ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස, අනාගතන විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස, පසක් නො කළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරබන් ද, ඔලිත්තේ පනවිම ජනතා නොවේ දුෂටානුගතියට පාමිණේ ද, ඒ ජනතාවන් බාහුලික නො වෙ ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගනී ද, පසඤ්චිවරණයෙහි හළ ධුර ආදිද, ප්‍රච්චේක්‍ෂයෙහි ප්‍රවිඤ්චාම වෙ ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස අනාගතන විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස පසක් නො කළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරබා ද, මහණෙනි, මේ අග්‍රචන් පමිදසි තියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වගීපමිදි කවර?

මහණෙනි, මේ සස්සෙති යම් පිරිසෙක මහණහු හටගත් හත්ඛන ආත්තාහු හටගත් කලහ ආත්තාහු විවාදයට පැමිණිනාහු පුරිස් තෙපුල් සැහින් උනුන් විදුනාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වගීපමිදසි තියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සලග්‍ර පමිදි කවර?

මහණෙනි, මේ සස්සෙති යම් පිරිසෙක මහණහු සමග වූවාහු සහුටු චන්තාහු විවාද නො කරන්තාහු කෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සලග්‍රපමිදසි තියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සහුටු චන්තාහු විවාද නො කරන්තාහු කෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් මේ මාදුතා වෙහෙවිමුකන්සෙත් වෙ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචිහාරය කෙරෙති. ප්‍රමුද්ධයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහට කය සන්තිදෙයි. සන්තූන් කය ඇතිසේ සුව විදිසි සුව ඇතිසහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල් මුදුනෙක දළ පොද ඇති මේඝයක් එස්සා කල ඒ දිය නිමිත කුලු සේ පෙරළෙමින් අවුදු පමිත කඤ්ඤ ප්‍රදර ශාඛාවන් පුරවා ද, ගල්කඳුර පැළි ඇලිහු පිරිනාහු කුඩා හෙට පුරවන් ද, කුඩා හෙප්පු පිරිනාහු මහ හෙප් පුරවන් ද, මහහෙප්පු පිරිනාහු කුඩා නදින් පුරවන් ද, කුඩා නදිහු පිරිනාහු මහා නදින් පුරවන් ද, මහානදිහු පිරිනාහු මුහුදු පුරවන් ද මහණෙනි, එපරිදි යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සහුටු චන්තාහු විවාද නො කරන්තාහු කෂීරොදක බඳු වූවාහු ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මාදුතා වෙහෙවිමුකන්සෙත් වෙ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මචිහාරය කෙරෙත්. ප්‍රමුද්ධයාහට ප්‍රීතිය හටගනී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහුගේ කය සන්තිදෙයි. සන්තූන් කය ඇතිසේ සුව විදි, සුව ඇතිසහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ පමිදුහු යි.

3. 2. 5. 5

46. තිභි භිකිඛවෙ අඛෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජා-
නියො රාජාරභො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤෙ අභිගනොච්ච සඛිං
ගච්ඡති.

කතාමිති තිභි:

ඉධ භිකිඛවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජානියො වණ්ණසම්පන්නො ව
හොති, බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙහි බො භිකිඛවෙ තිභි
අඛෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජානියො රාජාරභො හොති
රාජභොග්ගො රඤ්ඤෙ අභිගනොච්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඵවමෙව බො භිකිඛවෙ තිභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භිකිඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති, පානුෂේය්‍යො, දකිකිෂේය්‍යො, අස්ප්ලිකරණීයො, අනුහතරං
පුඤ්ඤකෙඛිනනං ලොකස්ස.

කතමෙහි තිභි:

ඉධ භිකිඛවෙ භිකිඛු වණ්ණසම්පන්නො ව පහාති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤ්ච භිකිඛවෙ භිකිඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භිකිඛවෙ භිකිඛු සීලවා හොති, පාඨමොක්ඛසංවරසංවුත්තො
විහරති ආචාරභොවරසම්පන්නො අණුමනෙතසු වජේජසු හතදස්සාපී, සමාදය
සිකිති සිකිතිපදෙසු. ඵං බො භිකිඛවෙ භිකිඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භිකිඛවෙ භිකිඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භිකිඛවෙ භිකිඛු ආරභිවිජියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණ්‍ය,
කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළහපරික්කමො අනිකිත්තාධුරො
කුසලෙසු ධම්මෙසු. ඵං බො භිකිඛවෙ භිකිඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ච භිකිඛවෙ භිකිඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භිකිඛවෙ භිකිඛු ඉදං දුක්ඛිනානි යථාභූතං පජානාති, -පෙ - අයං
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදානි යථාභූතං පජානාති. ඵං බො භිකිඛවෙ භිකිඛු
ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි බො භිකිඛවෙ තිභි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භිකිඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුහතරං පුඤ්ඤකෙඛිනනං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 5.

46. මහණෙනි, ගුණාඛග භූතෙකින් සමන්තාගත වූ රුජකිය, හඳු ආජාතෙය අභවයා රජුට නිසි වෙයි. රජුට උපභොග වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය සි ගණනට යෙයි.

කවර අඛග භූතෙකින් යන්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හඳු ආජාතිය අභව වණ්සමපන්න ද වෙයි. කායබලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුණාඛග භූතෙකින් සමන්තාගත රුජකිය හඳු අභවාජාතෙය රජාභී වෙයි. රුජභොගය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය සි ගණනට ද යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම බමි භූතෙකින් සමන්තාගත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිත්තිපානයට නිසි වෙයි. ප්‍රාසුණ් සංඛ්‍යාත ආගනානුග භක්තයට නිසි වෙයි, දක්ෂිණාවට නිසි වෙයි. අක්ඛලිකරණයට නිසි වෙයි. සම්මොක්තයට අසද්දාන පුණ්‍යකෛමු වෙයි.

කවර භූතෙකින් යන්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ ගුණවණ්සයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. විශ්වබලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥානජවයෙන් යුක්තවූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවණ්සයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මේ සස්තෙති මහණ සිල්වන් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරයෙන් සංවාත ව වෙසෙයි. ආචාරගොවර දෙකින් යුක්ත වෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙකින් බිය දන්නා සුළු වෙයි. ගිණ්‍යාපද විෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්සමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විශ්වබලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ අකුහලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුහලධර්මයන්ගේ උපසම්පන්නය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙසෙයි. ඥානසංචයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දුස්සරාත්‍රම ඇත්තේ වෙයි. කුසල් දහමිනි නො නැඹු වූර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙති මහණ “මේ දුකැ”යි යථාභූතය දනී. ... “මේ දුකි නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ භූත් දහමින් සමන්තාගත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපානයට නිසි වෙයි. සම්මොක්තයට අසද්දාන පුණ්‍යකෛමු වෙයි.

3. 2. 5. 6.

47 නීති හිතකරව අභ්‍යන්තර සම්මතාගතො රඳෙය්‍ය හද්‍යො අය්‍යාජා-
නියො රුජාරහො හොති රුජහොහො රඳෙය්‍ය අභ්‍යන්තරව සඳිං ගවජ්ජි.

කතමෙහි නීති:

ඉධ හිතකරව රඳෙය්‍ය හද්‍යො අය්‍යාජානියො වණණසම්පන්නො ව හොති.
බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙහි ඛො හිතකරව නීති අභ්‍යන්තර
සම්මතාගතො රඳෙය්‍ය හද්‍යො අය්‍යාජානියො රුජාරහො හොති රුජහොහො
රඳෙය්‍ය අභ්‍යන්තරව සඳිං ගවජ්ජි.

එවමෙව ඛො හිතකරව නීති ධර්මමහි සම්මතාගතො හිතකු ආනුතෙසො
හොති -පෙ- අනුහතරං පුඤ්ඤකෙතිහං ලොකස්ස.

කතමෙහි නීති:

ඉධ හිතකරව හිතකු වණණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කපඤ්ච හිතකරව හිතකු වණණසම්පන්නො හොති:

ඉධ හිතකරව හිතකු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිතකති සිතාපදෙසු.
එවං ඛො හිතකරව හිතකු වණණසම්පන්නො හොති.

කපඤ්ච හිතකරව හිතකු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ හිතකරව හිතකු ආරදධිරියො හොති අභ්‍යන්තරං ධර්මානං පහා-
ණං, භුක්තානං ධර්මානං උපසම්පදය, එවමා දළහපරිකාමො අනිකතිහං -
ධුමො භුක්තෙසු ධර්මෙසු. එවං ඛො හිතකරව හිතකු බලසම්පන්නො හොති

කපඤ්ච හිතකරව හිතකු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ හිතකරව හිතකු පඤ්චානං ඔරමානියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකියා
ඔපපාතිකො හොති තථ පරිනිබ්බායී අනාවතතිධර්මො තස්මා ලොකා. එවං
ඛො හිතකරව හිතකු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො හිතකරව නීති ධර්මමහි සම්මතාගතො හිතකු ආනුතෙසො
හොති -පෙ- අනුහතරං පුඤ්ඤකෙතිහං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 6.

47. මහණෙනි, අඛිත තුණෙකින් සමන්විත වූ රාජකීය හඳු අනවා-ඡානෙය රාජාභී වෙයි. රාජභාග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවසචයෙක් ම යයි ගණනට ද යේ:

කවර කරුණු තුණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හඳු ආජානෙය අඛිත වණ්සමපන්න ද වෙයි. කායබල සමපන්න ද වෙයි. ජවසමපන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමන්විත රාජකීය හඳු අනවාඡානෙය රාජාභී වෙයි. රාජභාග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවසචයෙක් ම යයි ගණනට යේ.

මහණෙනි, එපරිදිම ධම් තුණෙකින් සමන්විත මහණ ආනුති සංඝායන චිත්තපාතයට නිසි වෙයි. ... සම්මොක්ඛයට අසද්දග පුණ්‍යසේෂත්‍ව ද වෙයි.

කවර තුණෙකින් යත්.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ගුණවණ්ණෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. විශ්චිලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවණ්ණෙන් යුක්ත වූයේ මේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. . ශික්ෂාපද විෂයෙහි සමාදන්ව තිබ්බෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්සමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ විශ්චිලයෙන් යුක්ත වූයේ මේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අකුහලධම්මයන්ගේ ප්‍රභාණය ප්‍රාණික කුහලධම්මයන්ගේ උපසම්පන්නිය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙයි. ඥානසචායෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දුස්සරාක්‍රම ඇතියේ වෙයි. කුසල් දහම්හි නොතැබූ ධුර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ මේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්චවිධ ඔරමොගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්ෂයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුදු වූයේ ඒ සුදුවැසි ලොවින් පෙරළා නොඑන සුදු වූයේ ඔපපාතික වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඥානජවයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධම් තුණෙන් සමන්විත මහණ ආනුකෙය්‍ය වෙයි...
...සම්මොක්ඛයට අසද්දග පුණ්‍යසේෂත්‍ව ද වෙයි.

3. 2. 5. 7.

48. තිති භික්ඛවෙ අභෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්-
නියො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො රඤ්ඤෙ අභිගනෙනව සංඛං ගච්ඡති.

කතමෙති තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්තියො වණණසම්පන්නො ව හොති
බලසම්පන්නො ව ජවසම්පන්නො ව. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිති අභෙගහි
සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාප්තියො රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො
රඤ්ඤෙ අභිගනෙනව සංඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙඛතතං ලොකස්ස.

කතමෙති තිති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො ව හොති බලසම්පන්නො ව
ජවසම්පන්නො ව.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු.
එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණණසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධිපිරියො විහරති -පෙ- පාමවා දළහපරික්කමො
අතික්ඛිත්තාධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො
හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්
විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකෙය්‍යො
හොති -පෙ- අනුතතරං පුඤ්ඤකෙඛතතං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 8.

49. නවොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුඛබණ්ණො ව හොති දුකඛසම්පස්සො
ව අපපගෙසො ව. මජ්ඣිමොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුඛබණ්ණො ව හොති
දුකඛසම්පස්සො ව අපපගෙසො ව. ජණ්ණොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුඛ-
බණ්ණො ව හොති දුකඛසම්පස්සො ව අපපගෙසො ව.

ජණ්ණම්පි භික්ඛවෙ පොත්ථකං උපකඛලිපරිමජ්ජනං වා කරොන්ති
සංකාරකුටෙ වා තං ජබ්බන්ති.

3. 2. 5. 7.

48. මහණෙනි, අභිභූතනරසහියෙහි සමනාගත රාජකිය හඳු අභවාජාතෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවසවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

කවර භූතෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ හඳු ආජාතෙය අභව වණ්සමපන්න ද වෙයි. කායබලසමපන්න ද වෙයි. ජවසමපන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමනාගත රාජකිය හඳු අභවාජාතෙය රාජාභී වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවසවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, ඵලරිදි ම බමි භූතෙකින් සමනාගත මහණ ආහුති සංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි ... සමුලොකයට අසදහ පුණ්‍යකොත්‍ර ද වෙයි.

කවර භූතෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ වණ්සමපන්න ද වෙයි. බලසමපන්න ද වෙයි. ජවසමපන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ තම වණ්සමපන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සිකපද සමාදන්ව හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණ්සමපන්න වෙයි:

මහණෙනි, කෙසේ මහණ බලසමපන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඇරඹූ වැර ඇතියේ ... ඥානසමාපයෙන් යුක්ත වූයේ දුස්සරානුම ඇත්තේ කුසල්දහමිහි නොබොා කැබු බුර ඇතියේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසමපන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ ජවසමපන්න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආප්‍රවයන්ගේ ක්‍රියායෙන්.. සාක්‍ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසමපන්න වෙයි:

මහණෙනි, මේ කරුණු තුනින් සමනාගත වූ මහණ ආහුතිසංඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි සමුලොකයට අසදහ පුණ්‍යකොත්‍ර ද වෙයි:

3. 2. 5. 8

49. මහණෙනි, නව්‍ය වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුමිණි ද වේ. දුබ්බසභී ද වේ. අලපාභී ද වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුමිණි ද වේ. දුබ්බසභී ද වේ. අලපාභී ද වේ. මහණෙනි, ජණීවූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුමිණි ද වේ. දුබ්බසභී ද වේ. අලපාභී ද වේ.

මහණෙනි, ජණී වූත් වාකමය වස්ත්‍රය ඉනිලි පිස්තක් හෝ කෙරෙත්. එය කසලුගොඩෙහි හෝ බහත්.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නපො වෙපි භික්ඛු හොති දුස්සිලො පාපධිවෙවා. ඉදමස්ස දුබ්බිණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො දුබ්බිණ්ණො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්සු* සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති, දිව්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්මස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො දුක්ඛසම්මස්සො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන පතිගණනාති චීවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති. න මහාතිසංසං. ඉදමස්ස අප්පග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො අප්පග්ගො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මණ්ඩමො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති දුස්සිලො පාපධිවෙවා. ඉදමස්ස දුබ්බිණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො දුබ්බිණ්ණො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්සු සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති, දිව්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්මස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො දුක්ඛසම්මස්සො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන පතිගණනාති චීවරපිණ්ඩපානසෙනාසනගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං තං න මහපථලං හොති න මහාතිසංසං. ඉදමස්ස අප්පග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොජ්ජකො අප්පග්ගො, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරුපො වායං භික්ඛවෙ ථෙරො භික්ඛු සංඝමුඤ්ඤෙ හණති, තවෙනං භික්ඛු එවමාහංසු: කිනනුබො¹ භුයං බාලස්ස අව්‍යාහතස්ස හණ්ඨෙනා, කුමථ නාම හණ්ඨකුබ්බං මඤ්ඤෙති². සො භූමිකො අනත්තමහො නථාරුචිං වාචං නිව්ඡාරෙති යථාරුපාය වාචාය සංඝො තං උකම්පති සංඝාරභූමෙව තං පොජ්ජකං.

නවමපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං වණ්ණවත්තඤ්ඤෙව හොති සුබ්බසම්මස්සඤ්ඤා මහගස්ඤ්ඤා, මණ්ඩමපි භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං -පෙ- ජණ්ණවත්ත භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං උණ්ණවත්තං වෙව හොති සුබ්බසම්මස්සඤ්ඤා මහගස්ඤ්ඤා. ජණ්ණවත්ත භික්ඛවෙ කාසිකං වජ්ථං රතනපට්ටමස්සං වා කඤ්ඤති³, ගඤ්ඤාකරණකෙ වා තං පකම්පනති.

* යෙ බො - පනස්ස - සබ්බත්.

1. කිංබො - කන්චි 2. මඤ්ඤෙති - කන්චි.

3. කඤ්ඤති - මජ්ඣ.

මහණෙනි, එපරිදි ම තවම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පාපසංචාර ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පශ්චාත්තාප කෙරෙත් ද, දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝී රුත්රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිත්ත පිණිසාන ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය නෛමජ්ජ පරිච්ඡාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ නො වේ. මෙය ඔහුගේ අලපාඝිතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය අලපාඝි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, දිශාම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද ... මහණෙනි, සංචිත වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පටිච්ච සංහාරී ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පශ්චාත්තාප කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීඝී රුත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුෂ්ඨතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය දුෂ්ඨ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි. යම් කෙනකුත්ගේ චිත්ත පිණිසාන ගයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය නෛමජ්ජ පරිච්ඡාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ ද නො වේ. මේ ඔහුගේ අලපාඝිතායෙහිලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්තුය අලපාඝි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදාරමි.

මහණෙනි, චෙබ්බ චූ මේ සංචිත මහණ සංඝදිශායෙහි බෙණේ නම්, සෙසු භික්ෂූහු ඔහුට මෙසේ කියත්: “බාල චූ අව්‍යාකත චූ නාගේ භණිතං යෙන් කිමි? තොසිත් ඛිණ්ණ සුත්තකු කොට හඟනෙතිදු”යි? හෝ කිපියේ නොසතුටු සිතැතියේ යම්බඳු වචනයක් නිසා සහන ඒ මහණ ඒ වාකමය වස්තුය කසල ගොඩනගා ලත්තාක් සෙසිත් බැහැර ලත් ද, එබඳු වචන පිහිදුනේ ය.

මහණෙනි, තවක වූත් කසිටත් පාහැ සටහන් ඇතියේත් සුචපහස් ඇතියේත් මාහැති වූයේත් වේ. මහණෙනි, දිශාම වූත් කසිටත් ... මහණෙනි, ජිණී වූත් කසිටත් පාහැ සටහන් ඇතියේත් සුචපහස් ඇතියේත් මාහැති වූයේත් වේ. මහණෙනි, ජිණී වූත් කසිටත් රුවන් හකුලා තබනුවක් හෝ කෙරෙත්. දුටු කරඬුවෙක හෝ එය බහත්.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ නවො වෙපි භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධමෙමා, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ. කාසිකං වන්ථං වණ්ණ-වන්තං, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්ස සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං නං හොති දීඝරතනං භිතාය සුබාය, ඉදමස්ස සුබසම්ප්පාදාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං සුබසම්ප්පාදං, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන සො පතිගණ්ණාති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය-හෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං නං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං මහග්ගං, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

වණ්ණමො වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- පෙරෙ වෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධමෙමා, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං වණ්ණවන්තං, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ බො පනස්ස¹ සෙවනති හජනති පසිරුපාසනති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජනති, තෙසං නං හොති දීඝරතනං භිතාය සුබාය. ඉදමස්ස සුබ-සම්ප්පාදාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං සුබසම්ප්පාදං, නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං බො පන සො පතිගණ්ණාති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරිකාරං, තෙසං නං මහපථලං හොති මහාතිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ගතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි නං භික්ඛවෙ කාසිකං වන්ථං මහග්ගං නථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරුපො වායං භික්ඛවෙ පෙරෙ භික්ඛු සමාසමජ්ඣෙකි හණ්ති, තමෙනං භික්ඛු එවමාහංසු: අපසඤ්ඤා ආයසමනො ගොථ, පෙරෙ භික්ඛු ධම්මඤ්ඤා විතසඤ්ඤා හණ්තිති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිකතිතබ්බං: ‘කාසිකවජ්ඣුපමා, පාචිස්සාම න පොඤ්ඤාපමා’ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිකතිතබ්බනති.

3. 2. 5. 9.

50. යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කම්මං කරෙති, නථා නථා නං පටිසංවෙදියතිති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය.

1. යෙ බො පනස්ස - සබ්බත්ථ.

මහණෙනි, එපරිදි ම නවකවූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ සාහැවි ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි කසිවත් පාහා සටහන් ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජනය කෙරෙත් ද, පයඝ්ටිපාසනය කෙරෙත් ද, දූෂවානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දිඝ්උත්තයෙහි ජින පිණිස සුඛ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛස්සභිතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුඛස්සභි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චිවර පිණිසාන ශයනාසන ගෞරවය පරිභාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහාගි බැවිහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහාගි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද ... මහණෙනි, සථවිර වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ දහම් ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවණ්ණායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන වණ්ණවත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, හජනය කෙරෙත් ද, පයඝ්ටිපාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දූෂවානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දිඝ්උත්තයෙහි ජින පිණිස සුඛ පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛස්සභිතායෙහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන සුඛස්සභි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චිවර පිණිසාන ශයනාසන ගෞරවය පරිභාර පිළිගනී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහාගි බැවිහි ලා වදාරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසිවන මහාගි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකා යි වදාරමි.

මහණෙනි, වෙබ්බු වූ සථවිර මහණ සහමාද බෙණේ ද, ඔහු නිසා (එහි සෙසු) භික්ෂුහු භික්ෂුන්ට මෙසේ කියති. “ඇවැත්නි, නිහඬ වව. සථවිර මහණ දහමක් විනයක් බෙණේ”යි කියා යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නන් ය. “කසිවත් බඳු වම්හ. වාකමය වහ්ලු බන්දමෝ නො වම්හ” යි. මහණෙනි, නොප මෙසේ ම හික්මෙන්නන් ය.

3. 2. 5. 9.

50. මහණෙනි, යමෙක් “යම් යම් ආකාරයෙකින් මේ පුරාණ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කම්යාලේ විපාක විඳුනේ ම ය” යි, මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, එසේවත් ම බ්‍රහ්මවස්ථිවාසය (කම්මසාකර) නො වෙයි. මැනවින් දුක් කොටුවර කිරීමට අවකාශයෙක් නො පාණේ,

යො ව බො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍යා: යථා යථා වෙදනීයං අයං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථාස්ස¹ විපාකං පටිසංවෙදිෂ්‍යති. එවං සන්නං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්චාසො හොති, ඔක්කාසො පඤ්ඤායති සමමාදුක්ඛස්ස අනන-කිරියාය.

ඉඛ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං² කමමං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉඛ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාදව අප්පමනනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨිධම්මවෙදනීයං හොති. තාණ්හමපි³ බායති. කිං⁴ බහුදෙව.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං² කමමං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉඛ පන භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො අභාවිතකාසො හොති අභාවිත-සිලො අභාවිතවිනේනා අභාවිතපඤ්ඤා පරිනේනා අප්පාදුමො අප්පදුක්ඛ-විහාරී, එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමනනකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාදව අප්පමනනකං පාපං² කමමං කතං දිට්ඨිධම්මවෙදනීයං හොති, තාණ්හමපි³ බායති, කිං⁴ බහුදෙව?

ඉඛ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාවිතකාසො හොති භාවිතසිලො භාවිතවිනේනා භාවිතපඤ්ඤා අපරිනේනා මහනා⁵ අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාදව අප්පමනනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨිධම්මවෙදනීයං හොති තාණ්හමපි බායති. කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණථලං⁶ පරිනො උදකමිලලකෙ⁷ පකිකිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාදව භික්ඛවෙ අපි නු සා පරිනාං උදකමිලලකෙ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙපය්‍යාති?

එවං භනෙන.

තං කිස්ස හෙතු?

අද්දං හි භනෙන පරිනාං උදකමිලලකෙ⁷ උදකං අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙපය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණථලං ගඞ්ඨාය තදියා පකිකිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤාදව භික්ඛවෙ අපි නු සා ගඞ්ඨා තදි අමුතා ලොණථලෙන ලොණං අස්ස අපෙපය්‍යාති?

තො හෙතං භනෙන.

තං කිස්ස හෙතු?

අද්දං හි භනෙන ගඞ්ඨාය තදියා මිඞ්ඨා උදකකඛ්ඤො. සො අමුතා ලොණ-ථලෙන ලොණං තෙවස්ස අපෙපය්‍යාති.

1. තථා තස්ස - මජ්ඣ. 2. පාපකමමං - මජ්ඣ. 3. තාණ්හමි - මජ්ඣ.
4. 'කිං' කවි - සිමු. PTS. 5. මහනො - මජ්ඣ. 6. ලොණකපල - මජ්ඣ.
7. උදකපලකෙ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, වාලි යවෙක් “යම් යම් අයුරෙකින් මේ පුරාණ (විපාකවාර විසින්) චිත්ත දුකු වූ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ අයුරින් ඒ කම්යාගේ විපාක විදුනේය” යි මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කම්යාකර භවවයාච්ඡාසය වේ ඒවායින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයක් පැණේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කම්යෙක් කරණ ලද්දේ මේ ද, ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ දූෂටධම්මවෙද්ද වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රයකුදු විපාක විසින් නො පැණේ. බොහෝ (විපාක දෙසි කියනු) කිව්?

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභාවනා නැතියේ වෙයි. උප්පාදනා නැතියේ වෙයි. චිත්තභාවනා නැතියේ වෙයි. ප්‍රඥාභාවනා නැතියේ වෙයි. අල්පගුණ ඇතියේ වෙයි ගුණ විසින් අල්පාත්ම ඇතියේ වෙයි අල්පපාපයෙහුත් දුබ්බිකරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයන්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්ද වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුත් නො පැණේ ද? බොහෝ කොට පැණීමෙන් කිව්?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වාචු කය ඇතියේ වෙයි. වාචු සිල් ඇතියේ වෙයි. වාචු සිත් ඇතියේ වෙයි. වාචු පාණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප නො වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි (ප්‍රමාණකර රුහාදිත්තේ දුභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයන්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්ද වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙකුත් නො පැණේ. බොහෝ විපාක කියනු කිව්?

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරාණයෙක් ලුණුකාටයක් කුඩා දියමලාසෙක බහන්තේ ඔළු ද, මහණෙනි, ඒ කෙසේ සිහවු ද? දියලොසෙහි වූ ඒ දියත්ත මේ ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

ඒ කවර හෙයකි?

වහන්ස, දියමලාසෙහි වූ තෙල දියත්ත (අල්ප හෙයින්) තෙල ලුණුකාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරාණයෙක් ලුණුකාටයක් ගම්බාහදියෙහි බහන්තේ නම්, ඒ කෙසේ සිහවු ද? මහණෙනි, ඒ ගම්බාහදිය තෙල ලුණු කාටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවන සුළුය.

ඒ කවර හෙයකි?

වහන්ස, ගම්බාහදියෙහි වූ තෙල මහදියකදෙක් වේ ද, ඒ දියකද තෙල ලුණුකාට යෙන් ලුණුරසට නො පැමිණෙන්නේ ම ය.

එවමෙව බො හිකබ්වෙ ඉබෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන හිකබ්වෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව. (1)

කථං රූපස්ස හිකබ්වෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ හිකබ්වෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො අප්පාභුමො අප්පද්ධනවිහාරී. එවරූපස්ස හිකබ්වෙ පුග්ගලස්ස අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථං රූපස්ස හිකබ්වෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව?

ඉධ හිකබ්වෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො මහත්තො අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස හිකබ්වෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමන්තකමපි පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව.

ඉධ හිකබ්වෙ එකච්චො අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති. ඉධ පන හිකබ්වෙ එකච්චො අද්ධකභාපණෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි න බ්බන්තං නිගච්ඡති.

කථං රූපො හිකබ්වෙ අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති?

ඉධ හිකබ්වෙ එකච්චො දුට්ඨො හොති අප්පස්සකො අප්පභොගො. එවරූපො හිකබ්වෙ අද්ධකභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති, කභාපණසතෙනපි බ්බන්තං නිගච්ඡති.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් එබඳු වූ ම පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්දා වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුදු නො පැණේ. බොහෝ කොට ම නො පැණේ ම ය. (1)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො වැඩු කය ඇතියේ වෙයි. නො වැඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩු පැණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම වෙයි. අල්ප-පාපයෙහුත් දුෂට්ඨරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කම්ය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යන්නේය.

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාප-කම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්දා වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාක-යෙකුත් නො පැණේ ද, බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතාධිල වෙයි. භාවිතවිතන වෙයි. භාවිතප්‍රභූ වෙයි. ගුණ විසින් අතල්ප වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදිත්තේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටබ්බිවෙද්දා වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අඩ කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි. කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අඩ කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට නො යෙයි. කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට නො යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට නො යෙයි.

මහණෙනි, කෙබඳු වූයෙක් අඩකහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යේ ද, කහ-වණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යේ ද, සියක් කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වෙයි. අල්පධන වෙයි. අල්පභොග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා අඩකහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි. කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි. සියක් කහවණ්ණයෙහුත් බ්‍රහ්මකයට යෙයි.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි න බ්බතං නිගච්ඡති, කභා-
පණෙනපි න බ්බතං නිගච්ඡති, කභාපණස්තෙනපි න බ්බතං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අසේසා හොති ටිහද්ධතො ටිහාහොගො. එව-
රූපො භික්ඛවෙ අද්ධකභාපණෙනපි න බ්බතං නිගච්ඡති, කභාපණෙනපි න
බ්බතං නිගච්ඡති කභාපණස්තෙනපි න බ්බතං නිගච්ඡති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකම්පි පාපං කම්මං
කතං, තමෙන නිරයං උපතෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස
තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති.
නාණ්ණම්පි බායති. කිං බහුදෙව. (2)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමනනකම්පි පාපං කම්මං කතං
තමෙන නිරයං උපතෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො
භාවිතචිතෙනා භාවිතපඤ්ඤා පරිනො අප්පාතුමො අප්පද්ධනිවහාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමනනකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙන
නිරයං උපතෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං
කම්මං¹ කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණ්ණම්පි බායති, කිං බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො
භාවිතචිතෙනා භාවිතපඤ්ඤා අපරිනො මහනතා³ අමපමාණවිහාරී.
එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමනනකං පාපං කම්මං
කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණ්ණම්පි² බායති, කිං බහුදෙව.

සෙසාපාපි භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසාතකො වා අප්පෙකච්චං
උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හනතුං වා බ්බතිතුං වා ජාපෙතුං වා
යථාපච්චයං වා කාතුං, අප්පෙකච්චං උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නප්පහොති
හනතුං වා බ්බතිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

කථංරූපො⁴ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසාතකො වා උරබ්භං
අදින්නං ආදියමානං පහොති හනතුං වා බ්බතිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං
වා කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දුට්ඨෙදො හොති අප්පස්සකො අප්පහොගො.
එවරූපො⁵ භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසාතකො වා උරබ්භං අදින්නං
ආදියමානං පහොති හනතුං වා බ්බතිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

1. පාපකම්මං කතං - මජ්ඣං. 2. නාණ්ණම්පි - මජ්ඣං. 3. මහනතා - මජ්ඣං.
4. කථංරූපං - මජ්ඣං. 5. එවරූපං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් අභිකභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යේ ද, කභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යේ ද, සියක් කභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් ආසා වෙයි. මහත්ඛත වෙයි. මොහොත වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල අභිකභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යෙයි. කභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යෙයි. සියක් කභවණ්ණයෙනුත් බ්බිතයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලපමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලපමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණෙයි. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම ය. (2)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලපමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට එළවන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිත-
ඳිල වෙයි අභාවිතවිහත වෙයි අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අලප වෙයි. ගුණ විසින් අලපතම වෙයි. අලපපාපයෙනුත් දූෂටධරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අලපමාත්‍ර වූත් පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා තීරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලපමාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වාඩු කය ඇතියේ වෙයි. වාඩු සිල් ඇතියේ වෙයි. වාඩු සිත් ඇතියේ වෙයි. වාඩු ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අතලප වෙයි. ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රහඹින්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයෙක්වූ විසින් එබඳු වූ ම අලපමාත්‍ර පාපකම්යෙක් කරණ ලද්දේ දූෂටධම්මවෙද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රවූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ තිරෙඵ භිමසෙක් හෝ තිරෙඵවන් තස්තෙක් හෝ නො දුන් තිරෙඵවකු පාඨාරගන්තා කිසිවකු තස්තට හෝ බඳතට හෝ ධතසෙන් තෙරණට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වෙයි. නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගන්තා වූ කිසිවකු තස්තට හෝ බඳතට හෝ ධතසෙන් තෙරණට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ නො පොහොතේ වෙයි.

මහණෙනි, තිරෙඵභිමසෙක් හෝ තිරෙඵවන් තස්තෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු පාඨාරගන්තා වූ කෙබඳුවකු තස්තට හෝ බඳතට හෝ ධතසෙන් තෙරණට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වේ. අලපධත වේ. අලප භොග වේ. මහණෙනි, තිරෙඵ භිමසෙක් හෝ තිරෙඵවන් තස්තෙක් හෝ නුදුන්නා වූ තිරෙඵවකු ගන්තා වූ මෙබඳුවකු තස්තට හෝ බඳතට හෝ ධතසෙන් තෙරණට හෝ කාමාභි සේ කරන්නට හෝ පොහොතේ වෙයි.

කථං රූපං භික්කුවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසානකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නපපගොති භනතුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාචුං¹

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො අබ්බසා හොති මහභුතො මහාභොගො රුජා වා රුජමහාමිත්තො වා, එවරූපං භික්කුවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භාසානකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නපපගොති භනතුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාචුං, අඤ්ඤදච්චි පඤ්ඤිකො වා¹ නං යාවති: දෙති මෙ මාරිස උරබ්භං වා උරබ්භධනං වාති.

එවමෙව ඛො භික්කුවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුගගලස්ස අප්පමහනකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං නිරයං උපතෙති. ඉධ පන භික්කුවෙ එකච්චස්ස පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමහනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව.

කථං රූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස අප්පමහනකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං නිරයං උපතෙති?

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො පුගගලො භාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතමිත්තො අභාවිතපඤ්ඤා පරිත්තො අප්පාතුසො අප්පදුක්ඛිගාරී, එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස අප්පමහනකමපි පාපං කමමං කතං තමෙනං නිරයං උපතෙති.

කථං රූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමහනකං පාපං කමමං කතං දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්කුවෙ එකච්චො පුගගලො භාවිතකායො හොති -පෙ- අපරිත්තො මහනා අප්පමාණවිහාරී, එවරූපස්ස භික්කුවෙ පුගගලස්ස තාදිසඤ්ඤාව අප්පමහනකං පාපං කමමං කතං, දිට්ඨධම්මවේදනීයං හොති, නාණ්ණමපි බායති, කිං බහුදෙව. (3)

යො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථා නං පටිසංවේදිකති². එවං සන්නං භික්කුවෙ බුහමචරියවාසො න හොති, ඛකාසො න පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස අනතකිරියාය.

යො ව ඛො භික්කුවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වේදනීයං අයං පුරිසො කමමං කරොති, තථා තථා අස්ස විපාකං පටිසංවේදිකති. එවං සන්නං භික්කුවෙ බුහමචරියවාසො හොති, ඛකාසො පඤ්ඤායති සමමා දුක්ඛස්ස අනතකිරියායාති.

1. පඤ්ඤිකො - මජ්ඣං 2 වේදනීති - මජ්ඣං

මහණෙනි, නිරෝච්ඡියෙන් හෝ නිරෝච්චන් නසන්නෙන් හෝ හුදුන් නිරෝච්චකු ගන්නා කෙබඳුවකු කස්තට හෝ බිඳින්නට හෝ ධනයෙන් තෙරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ආතැමේ ආරාම වෙයි මහත්ධන වෙයි. මහා භාග වෙයි. රජ හෝ රාජමහාමාත්‍ය හෝ වෙයි මහණෙනි, නිරෝච්ඡියෙන් හෝ නිරෝච්චන් නසන්නෙන් හෝ මෙබඳු වූ හුදුන් නිරෝච්චකු ගන්නා කස්තට හෝ බිඳින්නට හෝ ධනයෙන් තෙරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වෙයි. එකානන්ධයෙන් බිඳිලීට “නිද්‍රසාණෙනි, මාගේ නිරෝච්චා හෝ නිරෝච්ච ධනය හෝ දෙව්”යි ඔහු අතින් ඉල්ලයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙලොව ආතැමේ පුද්ගලයකු විසින් අලප්‍රමාද වූත් පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ, තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැමේ පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්‍රමාද පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ දුෂ්ටධර්මවෙද්දා වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙන් නො පැණේ. බහුවිපාක කිම දෙන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් අලප්‍රමාද වූත් පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට පමුණුවයි ද?

මහණෙනි, මෙලොව ආතැමේ පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිතගිල වෙයි. අභාවිත චිත්ත වෙයි අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අලප්‍රමෙයි ගුණ විසින් අලපාහම වෙයි. අලපාපයෙකුත් දුෂ්ටතරුණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අලප්‍රමාද වූත් පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්‍රමාද පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ දුෂ්ටධර්මවෙද්දා වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙන් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැමේ පුද්ගලයෙක් වැඩු කස ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අලප නො වෙයි ගුණ විසින් මහාතම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රුගාදිත්තේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ බඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අලප්‍රමාද පාපකම්යෙන් කරුණ ලද්දේ දුෂ්ටධර්මවෙද්දා වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙන් ද නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි. (3)

මහණෙනි, “යම යම ආකාරයෙකින් චේ පුරුෂ කමී කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් එය විපාක විසින් පිදුනේය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ චන් ම කමීත්‍යකරත්‍රිමාවය්‍යව්‍යාසයෙන් නම් නො වේ. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයක් නො පැණේ.

මහණෙනි, “යම යම ආකාරයෙකින් වෙදනිය කමීයක් මේ පුරුෂ කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කමීයාගේ විපාක පිදුනේ ය”යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ චන් ම කමීත්‍යකරත්‍රිමාවය්‍යව්‍යාසය වෙයි. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයක් පැණේ.

3. 2. 5. 10

50. මහණෙනි, ජාතරූපයා(රත්න)ගේ පස් හා වැලිය, සකුරු හා කැබි-
ලිහි යයි ඔලාරික උපකෙලනයෝ ඇත. ඒ උපකෙලන පස්දෙකේ හෝ පස්
දෙනෙහි අතවැසියෙක් හෝ දෙකෙහි විසුරුවා දෙන්නේය. මොනොවට
දෙන්නේය. නිගණ දෙන්නේය. ඒ උපකෙලන ප්‍රහන වත් ම ඒ උපකෙලන
වාහන කොට ලත් මැ රත්නුගේ සිසුම් සකුරුය, දළ වැලිය යි මධ්‍යම
සහගත උපකෙලනයෝ ඇත. ඒ උපකෙලන පාංශුධාවක හෝ පාංශු-
ධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සලයි. මොනොවට සලයි, පෙළාගෙණ
සලයි. ඒ උපකෙලන ප්‍රහන වත් ම ඒ උපකෙලන විගත කොට ලත් ම
රත්නුගේ සිසුම් මැලිය, කළු දූලිය යි සුක්‍ෂම සහගත උපකෙලනයෝ ඇත.
ඒ උපකෙලන පාංශුධාවක හෝ පාංශුධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සෝදයි.
මොනවට සෝදයි, පෙළාගෙණ සෝදයි. ඒ උපකෙලන ප්‍රහන වත් ම ඒ
උපකෙලන බැහැර කොට ලත් ම යළි රත්වැලි ඉතිරි වෙයි. රත්කරු
හෝ රත්කරු අතවැසියෙක් හෝ ඒ රත කබලෙහි බහා පිබිසි.
මොනොවට පිබිසි. පෙළාගෙණ පිබිසි. පිඹ මල හළ, මොනොවට පිඹ
මල හළ, නිගණ පිඹ මල හළ, විවාරකොට නොනැඹු, නොහළ කසට ඇති,
ඒ රත මාදුන් නො වෙයි. කමිණිත් නො වෙයි. ප්‍රභාඝටරත් නො වෙයි.
බිදෙන සුදුන් වෙයි. කමානනයට මොනොවට නො වැදෙයි.

මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඒ සවණිකාරයා හෝ සබණිකාරයා අතවැසියා
හෝ ඒ රත පිඹ මල හරහේ ද, මොනොවට පිඹ මල හරහේ ද, නිගණ පිඹ
මල හරහේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. පිඹ මල හළ, මොනොවට පිඹ මල හළ,
නිගණ පිඹ කසකළ මල ඇති, ශුඬ කොට බහා නැඹු, හළ කසට ඇති, ඒ
රතෙක් වෙ ද, ඒ මාදුන් වෙයි. කමිණිත් වෙයි ප්‍රභාඝටරත් වෙයි. බිදෙන
සුදුන් නො වෙයි කමානනයට ද මොනවට වැදෙයි. රත්පටට වෙවයි,
කොබොලට වෙවයි, ග්‍රිවැලඹිකාරයෙහි වෙවයි, රත්මලට වෙවයි යම් යම්
පිළිකිනිවිකානියකට කැවිහි වෙ ද ඒ අර්ථය ද වළඳ කෙරේ

මහණෙනි, එපරිදි ම අභිවිභාසෙහි යෙදුනු මහණුන්ගේ කායදුශ්චරිතය
වාග්දුශ්චරිතය මනොදුශ්චරිතය යි ඔලාරික උපකෙලනයෝ ඇද්ද, විතත
සමපනන පණ්ඩිතසංභාව ඇති මහණ එය දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ.
විගතානන කෙරේ අතභාවයට පමුණුවයි. ඒ උපකෙලන ප්‍රහන වත් ම ඒ
උපකෙලන විගතානන තරත් ම අභිවිභාසෙහි යෙදුනු මහණහට කාම-
විතකීය ව්‍යාපාදවිතකීය මිහි සා විතකීය යි මධ්‍යම සහගත උපකෙලනයෝ
ඇද්ද, ඒ උපකෙලන විතතසමපනන වූ පණ්ඩිතසංභාව ඇති මහණ දුරු
කෙරේ. විනොදනා කෙරේ විගතානන කෙරේ අතභාවයට පමුණුවයි.
ඒ ප්‍රහන වත් ම ඒ විගතානන කොට ලත් ම අභිවිභාසෙහි යෙදුනු මහණහට
ශ්‍රැතිවිතකීය ජනපදවිතකීය අනුප්‍රඥප්තිප්‍රතිසංයුක්ත විතකීය යි සුක්‍ෂම
සහගත උපකෙලනයෝ ඇද්ද, ඒ උපකෙලන විතතසමපනන පණ්ඩිතසංභාව
ඇති මහණ දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ. විගතානන කෙරේ. අතභාවයට
පමුණුවයි. ඒ උපකෙලන ප්‍රහන වත් ම ඒ උපකෙලන විගතානන කොට
ලත් ම ඉන් මතුයෙහි ධම්මිතකීයෝ (දනවිදශීනොපකෙලනවිතකී) ඉතිරි
වෙයි. ඒ (අවශිෂ්ට ධම්මිතකී) විදශීනාසමාධිය (නොසන්හුන් කෙලෙස් ඇති
බැවින්) අභානන වෙයි. ප්‍රණීත නො ද වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්වීමෙන්
තොලද්දේ වෙයි. එකඟ බවට නො පැමිණියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන්
කෙලෙස් නිගණීමෙන් උපන්නේ වෙයි.

හොති සො තිකතිවෙ සමයො, යං නං විභවං අරුක්භතඤ්ඤාච සන්තට්ඨති, සභාවිදිදති, එකොදි හොති¹, සමාධිසති. සො හොති සංඝං සන්තො පණ්ණාසොපට්ඨස්සඤ්ඤාචො ඵංකාදිභාවාධිගාමො, න සසංඛාර- නික්ඛන්තවාරිගපතො. යස්ස යස්ස ච අභිඤ්ඤා සමිථිකරණියස්ස ධම්මස්ස චිත්තං අභිනිගාතාමෙති අභිඤ්ඤා සමිථිතිරියං, නත්ත නත්තෙව සකඛිතඛිතං පාපුණොති සති සති ආයතනෙ.

සො සථෙ ආකාශාති “අපොකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චිනුභවෙය්‍යං එකොපි හුචා ඛනුධා අස්ස, ඛනුධාපි හුචා එකො අස්ස, ආවිභාවං නිරුභාවං, නිරුභාධිධං නිරුපාහාරං නිරුපබ්බතං අපරිච්ඡාතො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍ය- ථාපි ආකාමෙ. පස්සියාපි උපුල්ලාතිමුල්ලං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකො, උදකොපි අතිරුච්ඡාතෙ ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පස්සියං, ආකාමෙපි පලලඤ්ඤාන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවං මතිද්ධිකො එවං මහානුභාවෙ පාණ්ණාසරිමසෙය්‍යං පරිමෙය්‍යං, යාව භ්‍රමමලොකාපි කාමෙත චස්ස චන්තොය්‍ය”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිතඛිතං පාපුණොති සති සති ආයතනෙ.

සො සථෙ ආකාශාති “දිආබාස සොහධානුයා විසුඤ්ඤාය අතික්ඛන්තවිඤ්ඤා පිකාය උපො පදෙදු සුඤ්ඤෙය්‍යං දිඤ්ඤා ච මානුසෙ ච සෙ දුරෙ සභාවිකො ච”ති, නත්ත නත්තෙව සකඛිතඛිතං පාපුණොති සති සති ආයතනෙ.

සො සථෙ ආකාශාති “පරිසන්තානං පරපුට්ඨාලානං චෙතසා චෙතො පරිච්චි පජානෙය්‍යං, සරුතං වා චිත්තං චරුතං චිත්තනති පජානෙය්‍යං, විතරුතං වා චිත්තං විතරුතං විතරුතති පජානෙය්‍යං, සදෙහං වා චිත්තං -පෙ- භිත්තදෙහං වා චිත්තං -පෙ- සමොගං වා චිත්තං -පෙ- ටිතමොගං වා චිත්තං -පෙ- සබ්බිත්තං වා චිත්තං -පෙ- විකම්භානං වා චිත්තං -පෙ මහගගනං වා චිත්තං -පෙ- අමගගනං වා චිත්තං -පෙ- ස උතතරං වා චිත්තං -පෙ- අනුගතරං වා චිත්තං -පෙ- සමාගිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාගිතං වා චිත්තං - [සබ්බං විජාරජාතබ්බං] - පෙ - විමුඛානං වා චිත්තං විමුඛනං විතරුතති පජානෙය්‍යං, අවිමුඛානං වා චිත්තං අවිමුඛනං විතරුතති පජානෙය්‍යං”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිතඛිතං පාපුණොති සති සති ආයතනෙ.

සො සථෙ ආකාශාති “අපොකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යවිදා: එකමිථි ජාතීං දේවමි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො -පෙ- ජාතිසත්තප්ප ජාතිසත්තස්සප්පි ජාතිසත්තසත්තස්සප්පි ‘අනෙකෙපි සංචට්ටිකප්පෙ අනෙකෙපි විචට්ටිකප්පෙ අනෙකෙපි සංචට්ටිවිචට්ටිකප්පෙ ‘අමුත්තාසිං එවන්තාමො එවංසාපන්තා එවංවණ්ණං එවමාහාරො එවංසුඛ දුක්ඛපටිසංචෙදී එවමාසුපරියන්තො. සො තහො චුතො අමුත්ත උපපාදිං,² නත්තාපාසිං එවන්තාමො එවංසාපන්තො එවංවණ්ණං එවමාහාරො එවංසුඛ- දුක්ඛපටිසංචෙදි එවමාසුපරියන්තො. සො තහො චුතො ඉද්ධිපපන්තො’ති ඉති සාකාරං ස උදෙය්‍යං අනෙකමිථිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං”නති, නත්ත නත්තෙව සකඛිතඛිතං පාපුණොති සති සති ආයතනෙ.

1 එකොදිභාවං ගච්ඡති - සිමු 2. අමුත්ත උදපාදිං - ඡෙසං.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ සිත අධ්‍යායනයෙන් ම බැස සිටුවෙන් ද, බැස ගිටුවෙන් ද, එකඟ වේ ද, සමාධිගත වේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. ඒ සමාධිය ශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත වෙයි. කෙලෙස් සන්තිද්‍රව්‍යවෙන් දුදුයේ වෙයි. එකඟ බවට ගියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන් කෙලෙස් නිගෙනීමෙන් ලදුයේ නො වෙයි. විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු යම් යම් දෘෂ්ටිකට සිත නතු කෙරේ ද පූජිතෙකු හා අභිඥපාදක-ධ්‍යානාදී ආයතන (සාධන) ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “බහුප්‍රකාර යාතිප්‍රභේද වළඳමිව සි, පියෙවින් එකක් ව බහු-ප්‍රකාර වෙමිව සි, බහුප්‍රකාරව ද එකෙකිම වෙමිව සි, ආවේරිතාවයට තිරොනා-වයට භික්ෂුපාරයට (භික්ෂුසෙන් ඔබ්බට) ප්‍රාකාරපාරයට පථිතපාරයට අභසෙහි ගෙන යනුවන් සෙයින් නො සැටෙමින් යෙමිව සි, දියෙහි සෙයින් පොළොවෙහින් උන්මජ්ජන නිමජ්ජන කෙරෙමි ව සි, නො බිඳෙන දියෙහිද පොළොවෙහි සෙයින් යෙමිව සි, පක්ෂිගනුනින් සෙයින් අභසෙහින් පලගින් යෙමිව සි, මෙසේ මහත් යාඥ ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සදහිතැහුන් ඇතින් පිරිමදිමිව සි, බබළොව දක්වාත් කයින් විසිය පවත්-වමිව”යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “යම් ගබ්ද කෙනෙක් දුරෙහි ඇද්ද සම්පයෙහි හෝ ඇද්ද දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් ඒ උභ්‍ය ගබ්දයන් මිනිස්කණ් ඉක්ම සිටි විගුණ වූ දිව්‍යශ්‍රොත්‍රාබ්‍යයෙන් අසමි”යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “පරසතඨ්‍යයන්ගේ පරපුදාලයන්ගේ සිත සිහින් පිරිසිදු දැනීමි”යි සරුග වූ හෝ සිත සරුග සිතැ සි දැනීමිව සි, විතරුග වූ හෝ සිත විතරුග සිතැ සි දැනීමිව සි, සඳොළ වූ හෝ සිත ... විතඳොළ වූ හෝ සිත ... සමොහ වූ හෝ සිත ... විතමොහ වූ හෝ සිත ... සබ්බසොහ වූ හෝ සිත ... විසමසොහ වූ හෝ සිත ... මහද්දන වූ හෝ සිත ... අමහද්දන වූ හෝ සිත ... සහොත්තර වූ හෝ සිත ... අනුත්තර වූ හෝ සිත ... සමාතිත වූ හෝ සිත ... අසමාතිත වූ හෝ සිත ... විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිතැ සි දැනීමිව සි, අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිතැ සි දැනීමිව” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “අනෙකප්‍රකාර පූජේතිවාසය සිහි කෙරෙමිව” යි කැමැති වේ ද, ඒ කෙසේයැ යත්: “එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු සිවුජාතියකුදු ... සියක් ජාතියකුදු දහසක් ජාතියකුදු සියක් දහසක් ජාතියකුදු අනෙකසංවථිකල්පයනුදු අනෙක මිච්ඡිකල්පයනුදු අනෙක සංවථිමිච්ඡිකල්පයනුදු ‘අසෝ තාන මෙබඳු නම් ඇතියෙමි මිමි සි, මෙබඳු නොනු ඇතියෙමි මිමි සි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි මිමි සි මෙබඳු අහර ඇතියෙමි මිමි සි, මෙබඳු සුවදුක් විදියෙමි සි, මෙබඳු ආයු කෙළවර ඇතියෙමි සි, මම එයින් ව්‍යතව අසෝ තාන උපතිමි සි, එහිදු මෙබඳු නම් ඇතියෙමි සි, මෙබඳු ගොනු ඇතියෙමි සි, මෙබඳු වණ් ඇතියෙමි සි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි සි, මෙබඳු සුවදුක් විදියෙමි සි, මෙබඳු ආයු පිරිනිමි කොට ඇතියෙමි සි, මම ඉන් සැව මෙහි උපතිමි” යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර වූ පූජේතිවාස සිහි කරන්නෙමි” යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි හව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

සො සචෙ ආකඛති “දිඛේන වකඛුතා විසුඛේන අභිකකනනමානුසංකෙත සහෙන පසෙසං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුඛිකේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මිපතෙ සහෙන පජානෙය්‍යා: ‘ඉමෙ වන භොතො සත්තා කායදුච්චරිතෙත සමනනාගතා චිචි -පෙ-මනොදුච්චරිතෙත සමනනාගතා අරියානං උපමාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුගතං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ‘ඉමෙ වා පත භොතො සත්තා කාය සුවරිතෙත සමනනාගතා චිචිසුචරිතෙත සමනනාගතා මනොසුචරිතෙත සමනනාගතා අරියානං අනුපමාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා තෙ කායසං හෙද පරමමරණා සුගතං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති දිඛේන වකඛුතා විසුඛේන අභිකකනනමානුසංකෙත සහෙන පසෙසං වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිතෙ පණිතෙ සුවණේණ දුඛිකේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකම්මිපතෙ සහෙන පජානෙය්‍යා”න්ති, තුග්‍ර තුග්‍රොව සකඛිතඛිතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඛති “ආසවානං බයා අනාසවං චතොවිච්ඡිතං පඤ්ඤා විච්ඡිතං දිට්ඨිව බමම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය”න්ති, තුග්‍ර තුග්‍රොව සකඛිතඛිතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙති.

3. 2. 6. 11.

51. අභිවිභවමනුසුතො හිකඛෙව හිකඛුතා තිණ් නිවිතනාති කාලෙත කාලං මහසිකාතඛිතාති කාලෙත කාලං සමාධිනිවිතනං මහසිකාතඛිතං. කාලෙත කාලං පග්ගහනිවිතනං මහසිකාතඛිතං කාලෙත කාලං උපෙකනාතිවිතනං මහසිකාතඛිතං.

සචෙ හිකඛෙව අභිවිභවමනුසුතො හිකඛු ඵකනනං සමාධිනිවිතනඤ්ඤාව මහසිකරෙය්‍ය, යානං තං විතනං කොසජ්ජය සංවහෙන ය.

සචෙ හිකඛෙව අභිවිභවමනුසුතො හිකඛු ඵකනනං පග්ගහනිවිතනඤ්ඤාව මහසිකරෙය්‍ය, යානං තං විතනං උද්ධිච්චාය සංවහෙන ය.

සචෙ හිකඛෙව අභිවිභවමනුසුතො හිකඛු ඵකනනං උපෙකනාතිවිතනඤ්ඤාව මහසිකරෙය්‍ය, යානං තං විතනං න සම්මා සමාධිගෙථ ආසවානං බයාය.

යනො ව බො හිකඛෙව අභිවිභවමනුසුතො හිකඛු කාලෙත කාලං සමාධිනිවිතනං මහසිකරෙය්‍ය, කාලෙත කාලං පග්ගහනිවිතනං මහසිකරෙය්‍ය, කාලෙත කාලං උපෙකනාතිවිතනං මහසිකරෙය්‍ය, තං තොති විතනං චූළං කම්මඤ්ඤාදො පග්ගහනාදො න ව පහඬු, සම්මා සමාධියති ආසවානං බයාය.

සෙය්‍යථාපි හිකඛෙව සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරතොවාසී වා උකකං බහිති, උකකං බහිතා උකකාමුඛං ආලිංසෙති, උකකාමුඛං ආලිංසනා සංකප්පෙන ජාතරූපං ගහෙතා උකකාමුඛෙ පකඛිතිතා කාලෙත කාලං අභිධමෙති, කාලෙත කාලං උදකෙත පරිපෙඨාසෙති, කාලෙත කාලං අජිකුපෙකති.

සචෙ හිකඛෙව සුවණ්ණකාරෙ වා සුවණ්ණකාරතොවාසී වා තං ජාතරූපං ඵකනනං අභිධමෙය්‍ය, යානං තං ජාතරූපං ඛිතෙය්‍ය.

ඉදින් හෙ “මිනිසාස ඉක්ම පාවැති විශුද්ධ වූ දිවැසින්, ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදතා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණී වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද සත්තයන් දක්නෙමි යි ද, ‘මේ හවන් සත්තයෝ එකාන්තයෙන් කායදුගචරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු වාග්දුගචරිතයෙන් ... මනොදුගචරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝීපවාද කරන්තාහු මිථ්‍යාදූෂටික වූවාහු මිථ්‍යාදූෂටික කම් සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගීති නම් වූ චිතිපාත වූ නිරයට ඵලභියාහු වෙතැ’ යි කම් වූ පරිදි යන සත්තයන් දැනීම යි ද, ‘මේ හවන් සත්තයෝ කායසුවරිතයෙන් සමකාගත වූවාහු ආයෙඝීපවාද නොකරන්තාහු සමායක්දූෂටික වූවාහු සමායක්දූෂටිකම් සමාදන් වන්තාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත සංවර්ලොකයට ඵලභියාහු ය’ යි මෙසේ මිනිසාස ඉක්ම හිය විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුහ වන්තා වූ ද උපදතා වූ ද හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණී වූ ද සුගත වූ ද දුගීත වූ ද කම් වූ පරිදි යන සත්තයන් දැනීම ව” යි මෙසේ කරුණු ඇති ඇතිවන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ “ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ චිත්තවිමුක්තිය ද ප්‍රඥාවිමුක්තිය ද ඉහාත්මයෙහි ම හෙමේ විශිෂ්ටභූතයෙන් දූත සාක්‍ෂාත් කොට උපයා වෙසෙමිව” යි කැමැති වේ නම් කරුණු ඇති ඇතිවන් ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ,

3. 2. 5. 11.

51. මහණෙනි, (සමඵවිදගීතාචිත්ත සංඛ්‍යාත) අභිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙතෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධි සංඛ්‍යාත එකාග්‍රතා නිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය. කලින් කල විශඝී සංඛ්‍යාත ප්‍රග්‍රහ නිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය. කලින් කල සමාතිමධ්‍යස්ථතා සංඛ්‍යාත උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙතෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අභිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට සමාධිනිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ වේ නම්, ඒ සිත භූතීතභාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අභිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත උද්ධතභාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අභිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ එකාන්තකොට උපෙක්‍ෂා-නිමිත්ත ම මෙතෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත ආසුචක්‍ෂය පිණිස මැනවින් සමාධිගත නොවන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අභිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද, කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙතෙහි කෙළේ ද ඒ සිත මාදුන් වෙයි. කම්ණ්‍යන් වෙයි. ප්‍රභාසචරන් වෙයි. බිඳෙන සුලුන් නො වෙයි. ආසුචක්‍ෂය සංඛ්‍යාත අතීත්ඵලය පිණිස මැනවින් සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි තුලාරෙක් හෝ තුලාර අතවාසියෙක් හෝ අගුරු කබලු බද් ද, බැද කබලුමුඛ ගිනි ගන්වා ද, කබලුමුඛ ගිනි අවුලවා අඹුළෙන් රන් ගෙණ කබලු මුළෙහි බහා කලින් කල අභිමුඛ කොට ගෙන පිඹි ද, කලින් කල දියෙන් ඉස්තේ වේ ද, කලින් කල පාසුනු නො පාසුනු බව සොයා ද,

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අතවාසියෙක් හෝ ඒ රත එකාන්ත කොට ඉදිරිකොටගෙන පිඹිතේ නම් ඒ රත දූවෙන්නේ ය යන මෙ කරුණ වෙයි.

සථෙ භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනොවොසි වා නං ජාත-
රූපං එකන්තං උදකෙන පරිපෙඨාසෙය්‍ය, ධානං නා ජාතරූපං තිබ්බායෙය්‍ය.¹

සථෙ භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරං නොවොසි වා නං ජාත-
රූපං එකන්තං අභික්ඛුපෙතෙය්‍ය, ධානං නා ජාතරූපං න සමමා පරිපාකං
ගවෙස්සෙය්‍ය.

යථො ච බො භික්ඛවෙ සුචණ්ණකාරො වා සුචණ්ණකාරනොවොසි වා
නං ජාතරූපං කාලෙන කාලං අභිබ්බෙති, කාලෙන කාලං උදකෙන පරිපෙඨා-
සෙය්‍ය, කාලෙන කාලං අභික්ඛුපකෙති, නං හොති ජාතරූපං මුදුකුච
කමමකුකුකුච පහසාරකුච න ච පහඹුගු, සමමා උපෙති කමමාය. යස්සා යස්සා
ච පිලණිතචිකතියා ආකඤ්චිති: යදි පටිකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගිවෙය්‍ය-
කෙ යදි සුචණ්ණමාලාය නකුචසසු² අත්ථං අනුහොති,

එවමෙව බො භික්ඛවෙ අබිච්ඡානමනුසුතොනා භික්ඛු ඵකන්තං සමාධිතිච්ඡාන-
කාලෙන කාලං මනසිකාරොති: කාලෙන කාලං සමාධිතිච්ඡානං මනසිකා-
තබ්බං. කාලෙන කාලං පගහනිමිත්තං මනසිකාරොති. කාලෙන කාලං
උපෙකකාතිමිත්තං මනසිකාරොති.

සථෙ භික්ඛවෙ අබිච්ඡානමනුසුතොනා භික්ඛු ඵකන්තං සමාධිතිච්ඡාන-
කෙකුච මනසිකරෙය්‍ය, ධානං නා චිත්තං පකාසජ්ජාය සංවතොය්‍ය.

සථෙ භික්ඛවෙ අබිච්ඡානමනුසුතොනා භික්ඛු ඵකන්තං පගහනි-
මිත්තකෙකුච මනසිකරෙය්‍ය, ධානං නා චිත්තං උද්ධිච්චාය සංවතොය්‍ය.

සථෙ භික්ඛවෙ අබිච්ඡානමනුසුතොනා භික්ඛු ඵකන්තං උපෙකකාතිමිත්ත-
කෙකුච මනසිකරෙය්‍ය. ධානං නා චිත්තං න සමමා සමාධිසෙය්‍ය ආසවානං
බයාය.

යථො ච බො භික්ඛවෙ අබිච්ඡානමනුසුතොනා භික්ඛු කාලෙන කාලං
සමාධිතිච්ඡානං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං පගහනිමිත්තං මනසිකරොති,
කාලෙන කාලං උපෙකකාතිමිත්තං මනසිකරොති, නං හොති චිත්තං
මුදුකුච කමමකුකුකුච පහසාරකුච න ච පහඹුගු, සමමා සමාධිසෙය්‍ය ආසවානං
බයාය. යස්සා යස්සා ච අභික්ඛුකු සමච්ඡිකරණ්ණස්ස ධමමස්ස චිත්තං අභිනිත්තා-
මෙති. අභික්ඛුකු සමච්ඡිකරණ්ණස්ස, නහු නහුච සකඛිගබ්බතං පාපුණොති සති
සති ආයතනෙ.

සො සථෙ ආකඤ්චිති “අතෙකපිඨිතා ඉද්ධිපිඨං පච්චිනුගවෙය්‍ය”න්ති
-පෙ- [ඡාභික්ඛුකුචිත්තං ඤානබ්බං³]. [සො සථෙ ආකඤ්චිති] “ආසවානං බයා
[අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාටිමුත්තං දිට්ඨං ධමම සයා අභික්ඛුකු]”
සමච්ඡිකරණි උපයමපජ්ජ මිකරෙය්‍ය”න්ති, නහු නහුච සකඛිගබ්බතං පාපුණොති
සති සති ආයතනෙති.

ලොභ්ඡල වගෙහා පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො සමසන්තා දුතියො.

1 තිබ්බාපෙය්‍ය - මිඡසං. 2 නකුචසසු - අබ්බස. 3 ඡ ආභික්ඛුකු චිත්තාරනබ්බං මිඡසං.

* [—] අනන්තර වාසාපපදෙසා පොඤ්ඤා පෙය්‍යාලමුඛෙහ සබ්බසිත්තං

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන් එකානාකොට දියෙන් ඉස්නේ නම් ඒ රන් නිවෙන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් භූලාපෙක් හෝ භූලාර අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන් එකානාකොට කොයා බලන්නේ නම් ඒ රන් මැනවින් පරිපාකයට නොයන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි යම් කලෙක රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අනවැසියෙක් හෝ ඒ රන් කලින් කල ඉදිරි කොට ගෙන පිටින් හෝ ද කලින් කල දියෙන් ඉස්නේ ද කලින් කල කොයා බලන්නේ ද ඒ රන් මාදුන් වෙයි. කම්මණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාසංරත් වෙයි. බිඳෙන සුළුන් නොවෙයි. මැනවින් කම්මානායට වැදෙයි. රන්පට්ට වෙවයි, කොසොලට වෙවයි, ත්‍රිවාරකාරයෙහි වෙවයි, රන්මලට වෙවයි යම් යම් පිළිකුන විකෘතියකට කැමැති වේ ද, ඒ අතීය ද වළඳ කෙරේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අධිවිනයෙහි යෙදුනු මහණහු මිසින් කාරණයෝ භූන් දෙවොත් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධිනිපාත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමාන මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල උපෙක්ඛානිමාන මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානාකොට සමාධිනිමාන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත භූතිය බවට වැටෙන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානාකොට ප්‍රග්‍රහනිමාන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත උච්චාභාවයට වැටෙන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිවිනයෙහි යෙදුනු මහණ එකානාකොට උපෙක්ඛානිමාන ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත ආසුරයන්ගේ ඝෘය සංඝායන අතීන්ද්‍රය පිණිස මැනවින් සමාධිගත නො වන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිවිනයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිපාත මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමාන මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල උපෙක්ඛානිමාන මෙනෙහි කෙරේ ද ඒ සිත මාදුන් කම්මණ්ණත් වෙයි. ප්‍රභාසංරත් වෙයි. බිඳෙන සුළුන් නොවෙයි. ආසුරයන්ගේ ඝෘය සංඝායන අතීන්ද්‍රය පිණිස මැනවින් සමාධිගත වෙයි. විධිමත්ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විධිමත්ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු යම් යම් දහමකට සිත නතු කෙරේ ද, කාරුණ ආති ආති වන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් ඒ මහණ බහුප්‍රකාර සාද්ධිප්‍රයහඳය වළඳන්නෙමුව යි ... කාමති වන්නේ නම් [මෙහි පෙය්‍යකල මුණයෙන් පබ්බතඥ මිත්තය දහසුහුයි.] ඉදින් ඒ මහණ “ආසුරවක්‍ෂයෙන් අනාසුර මු මිත්තාප්‍රකාරිය ද ප්‍රඥවිමුහාරිය ද ඉහාන්ධයෙහි ම නෙමෙ විධිමත් ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට වළඳ වෙසෙමුව” යි කාමැති වන්නේ නම්, කාරුණ ආති ආති වන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

පස්වැනි පළාණපල ටිකියයි.

පදවන මහාපණ්ණාසකය සමාපතයි.

3. නිකායෙහි පණ්ණාසකො

[1. සමෙබ්බිවග්ගො]

3. 3. 1. 1.

[ආවක්ඛිත්ථිදානං:]

1 පුබ්බං මෙ භික්ඛවෙ සමෙබ්බං අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සන්තො ඵතදහොසි: කො භු බො ලොකෙ අස්සාදො, කො ආදීනවො, නිං නිස්සරණන්ති.

තස්ස ඥානං භික්ඛවෙ ඵතදහොසි: යං බො ලොකෙ¹ පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛං සොචනස්සං, අයං ලොකෙ අස්සාදො, යං ලොකෙ² අනිච්චො දුකෙබ්බො විපරිණාමධම්මො, අයං ලොකෙ ආදීනවො. යං ලොකෙ ඡන්දරුගභිතයො ඡන්දරුගප්පනානං, ඉදං ලොකෙ නිස්සරණන්ති.

යාවක්ඛිත්ථිදානං භික්ඛවෙ ඵං ලොකස්ස අස්සාදස්ස ආදීන-වස්ස ආදීනවතො නිස්සරණස්ස නිස්සරණතො යථාභූතං නාබ්බන්ධස්සං, තෙව නාථානං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සම්බවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුනතරං සම්මාසමෙබ්බං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චන්ධස්සං.

යතො ව බො අහං⁴ භික්ඛවෙ ඵං ලොකස්ස අස්සාදස්ස ආදීනවස්ස ආදීනවතො නිස්සරණස්ස නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්බන්ධස්සං, අථානං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සම්බවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුනතරං සම්මාසමෙබ්බං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චන්ධස්සං.

ඤ්ඤස්ස පන මෙ දස්සනං උදාසාදි: “අභුප්පා මෙ වෙතොම්ඵ්ඵන්ති. අයමන්තිමා ජාති. කන්ථිදානි පුතබ්බවො”ති.

3. 3. 1. 2.

2. ලොකස්සානං භික්ඛවෙ අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ අස්සාදො, තද්දාකාලං. යාවතකො ලොකෙ අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ ඵසො සුද්ධෙය්ථා. ලොකස්සානං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අවරිං. යො ලොකෙ ආදීනවො, තද්දාකාලං. යාවතකො ලොකෙ ආදීනවො, පඤ්ඤාය මෙ ඵසො සුද්ධෙය්ථා. ලොකස්සානං භික්ඛවෙ නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං ලොකෙ නිස්සරණං, තද්දාකාලං. යාවතකං ලොකෙ නිස්සරණං, පඤ්ඤාය මෙ ඵතං සුද්ධෙය්ථා.

යාවක්ඛිත්ථිදානං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදස්ස ආදීනවස්ස ආදීනවතො නිස්සරණස්ස නිස්සරණතො යථාභූතං න අබ්බන්ධස්සං, තෙව නාථානං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සම්බවකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුනතරං සම්මාසමෙබ්බං අභිසම්බුද්ධො³ පටිච්චන්ධස්සං.

1 ලොකං-මජ්ඣං. 2 ලොකෙ-PTS. 3 අභිසම්බුද්ධානි-මජ්ඣං. 4 බ්‍රාහ්මණ-මජ්ඣං.

3. තෙවන පණ්ණාසකය

[1. සමෙබ්බි වග්ගීය]

3. 3. 1. 1.

[සැවැත්තිදාසය:]

1. මහණෙනි, සමයක් සමෙබ්බියෙන් කැල ම වඩුසාන්තාවබොධ නොකළ බෝසත් වූ ම මට මෙබඳු සිතෙක් විය: ලොකයෙහි ආස්වාදය කවරේය, ආදීනව කවරේය, නිසාරණය කවරේය යි.

මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත් විය: යම් හෙයෙනින් ලොකයෙහි යමක් නිසා සුඛය හා සෙමනසාය උපදනේ ද, මේ ලොකයෙහි ආස්වාද යි. යම් හෙයෙනින් ලොකය අනිත්‍ය වේ ද, දුඃඛ වේ ද, විපරිණාමසම්භාව වේ ද, මේ ලොකයෙහි ආදීනව යි. යම් හෙයෙනින් ලොකයෙහි ඡන්දරාගයාගේ විතයයෙක් වේ ද, ඡන්දරාගයාගේ ප්‍රභාණයෙක් වේ ද, මේ ලොකයෙහි නිසාරණය වේ යි.

මහණෙනි, මම යම්තාක් කල් මෙසේ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනීම ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජායෙහි 'අනුගතරසමයක් සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි ප්‍රතිඥා නොම කෙළෙමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම මෙසේ ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දැනීම ද, එසඳු මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජායෙහි 'අනුගතරසමයක් සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළිණ කෙළෙමි.

“මාගේ වෙනොවිමුත්තිය අවිකායසී (නිශ්චල) විය. මේ අනනිමජානි යි. දූන් පුතභිවයෙක් නැතැ” යි ඥානදායිතය (ප්‍රභාසවෙක්ඛාඥාතය) ද මට පහළ විය.

3. 3. 1. 2.

2. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ ආස්වාදපයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආස්වාදය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ ආදීනව පයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ ආදීනවයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආදීනවය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි. මහණෙනි, මම ලොකයාගේ නිසාරණ පයෙහි ෂණය කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් නිසාරණයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙමි. ලොකයෙහි යම් පමණ නිසාරණයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල නිසාරණය ප්‍රඥයෙන් දක්නා ලදි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් ලොකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිසාරණයත් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දැනීම ද, මහණෙනි, ඒ තාක් කල් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙවිමිනිසුන් සියෝ සත්ත්වබාලප්‍රජායෙහි 'අනුගතරසමයක් සමෙබ්බිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළිණ කෙළෙමි.

යනො ව බො අභා භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදස්ස අස්සාදනො ආදින-
වස්ස ආදිනවනො නිස්සරණස්ස නිස්සරණනො යථාභූතං අබ්බාසුසුසිං,
අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සුබ්බමකෙ - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුගතරං සමමාසමොධං අභිසම්බුද්ධො
පට්ඨස්සුසුසිං.

සුදුණු ව පන මෙ දස්සනං උදාසී: “අභුජා මෙ වෙනොමිච්ඡන්ති.
අයමනනිමා ජාති. තත්ථදුති ප්‍රතඛතො”ති.

3. 3. 1. 3.

3. නො මෙදං¹ භික්ඛවෙ ලොකෙ අස්සාදෙ අභමිස්ස, තසිදං සත්තා
ලොකෙ සාරජ්ජස්ස. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ අභි ලොකෙ අස්සාදෙ, තස්මා
සත්තා ලොකෙ සාරජ්ජන්ති

නො මෙදං¹ භික්ඛවෙ ලොකෙ ආදිනවො අභමිස්ස, තසිදං සත්තා ලොකෙ
නිබ්බිදෙදස්ස. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ අභි ලොකෙ ආදිනවො, තස්මා
සත්තා ලොකෙ නිබ්බිදන්ති.

නො මෙදං භික්ඛවෙ ලොකෙ නිස්සරණං අභමිස්ස, තසිදං සත්තා
ලොකමා නිස්සරෙදස්ස. යස්මා ව බො භික්ඛවෙ අභි ලොකෙ නිස්සරණං,
තස්මා සත්තා ලොකමා නිස්සරන්ති.

යාවතිථස්ස භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්ස අස්සාදනො ආදින-
වස්ස ආදිනවනො නිස්සරණස්ස නිස්සරණනො යථාභූතං න අබ්බාසුසුසුං,
නෙව තාථ භික්ඛවෙ සත්තා සදෙවකං ලොකා සමාරකං සුබ්බමකං-සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සවා විසඤ්ඤානා විප්පමුත්තා
විමර්ශාදිකතෙන වෙනසා විහරිංසු.

යනො ව බො භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදස්ස අස්සාදනො
ආදිනවස්ස ආදිනවනො නිස්සරණස්ස නිස්සරණනො යථාභූතං අබ්බාසුසුසුං,
අථ භික්ඛවෙ සත්තා සදෙවකං ලොකා සමාරකං සුබ්බමකං - සස්සමණ
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සවා විසඤ්ඤානා විප්පමුත්තා
විමර්ශාදිකතෙන වෙනසා විහරන්ති.

3. 3. 1. 4.

1. යෙ හි කෙවි² භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා ලොකස්ස අස්සාදස්ස
අස්සාදනො ආදිනවස්ස ආදිනවනො නිස්සරණස්ස නිස්සරණනො යථාභූතං
න පපජානන්ති, න මෙ හෙ භික්ඛවෙ සමණෝ වා බ්‍රාහ්මණෝ වා සමණෙසු වා
සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ච පන ඒවා ආසස්සන්තො
සාම්ඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨං ධම්මං සං අභිසුසු සමරිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. වෙනං - සස. තං - PTS

2. යෙ කෙවි - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් කලෙක මිට ලොකයාගේ ආස්වාදයන් ආස්වාද විසින් ආදිතවයන් ආදිතව විසින් නිසාරණයන් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දනිමි ද, එසේ මහණෙනි, මේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි - මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාප්‍රජායෙහි 'අනුනන්තර සමාක්සමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළික කෙළෙමි.

"මාගේ වෙහෙවිමුහුණිය අකොප්‍ය මිය. මේ අනතිම ජාති යි. දැන් පුනර්ථයෙක් නැත" යි මිට ප්‍රත්‍යාවේශයෙන් සම්බන්ධ කරනු ලබන අදහස පහළ විය.

3. 3. 1. 3.

3. මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි ආස්වාදයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි නො ඇලෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලොකයෙහි ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් ලොකයෙහි සත්ත්වයෝ ඇලෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි ආදිතවයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි නො කලකිරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලොකයෙහි ආදිතවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලොකයෙහි කලකිරෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලොකයෙහි නිසාරණයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලොකයෙන් නිසාරණ නො කෙරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයකින් ලොකයෙහි නිසාරණයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලොකයෙන් නිසාරණ කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් තාක් කල් සත්ත්වයෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයන් ආස්වාද විසින් ආදිතවයන් ආදිතව විසින් නිසාරණයන් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දන්හු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් සත්ත්වයෝ මරුන් සහිත බමුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලොකයෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙවි-මනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසායට නො වූ හ. විසංයුක්ත නො වූ හ. විප්‍රමුක්ත නො වූ හ. බ්‍රිත් මර ඇති (විදුහ) සිතින් නො විසුහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මිට සත්ත්වයෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයන් ආස්වාද විසින් ආදිතවයන් ආදිතව විසින් නිසාරණයන් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දන්හු ද, මහණෙනි, එකල මිට සත්ත්වයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයා කෙරෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසායට වුවාහු විසංයුක්ත වුවාහු විප්‍රමුක්ත වුවාහු බ්‍රිත් මර ඇති සිතින් වෙසෙත්.

3. 3. 1. 4.

1. මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයන් ආස්වාද විසින් ආදිතවයන් ආදිතව විසින් නිසාරණයන් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ටා විසින් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණය හි සම්මත නොවෙති. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණය හි සම්මත නොවෙති. ඒ ආයුෂමන්හු ශ්‍රමණයාගේ බ්‍රාහ්මණයාගේ සම්බන්ධ වතුර්විධ ආයුෂිමාගිඵල දහන්තයෙහි ම භූමි විනිශ්චයනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන නො වෙසෙත්.

යෙ ව බො කෙවි භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍ර.හමණො වා ලොකස්ස අස්සාදාදාදා
අස්සාදතො ආදිතවඤ්ච ආදිතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං
පජාතනති, තෙ බො භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහමණො වා සමණෙසු වා සමණ-
සමමනා. බ්‍රාහමණෙසු වා බ්‍රාහමණසමමනා. තෙ බො පතායසමනො
සාමඤ්ඤාදාදාදා බ්‍රහමඤ්ඤාදාදාදා දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.¹

3. 3. 1. 5.

5. රුණණමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං ගීතං. උම්මතතකමිදං
භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං නච්චං. කොමාරකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස
විනයෙ යදිදං අතිවෙලං දන්තමිදංසකං හසිතං.²

තසමාතිහ භික්ඛවෙ සෙතුසාතො ගීතෙ. සෙතුසාතො නච්චෙ. අලං වො
ධම්මපමොදිතානං සතං සිතං සිතමතතායාති.

3. 3. 1. 6.

6. තිණණං භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තඤ්ච තිනති. කතමෙසං තිණණං:

සොපපස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තඤ්ච තිනති. සුරුමෙරයපාතස්ස
භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය තඤ්ච තිනති, චෙට්ඨධම්මසමාපතනියා භික්ඛවෙ
පටිසෙවනාය තඤ්ච තිනති.

ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ තිණණං පටිසෙවනාය තඤ්ච තිනති.

3. 3. 1. 7.

7. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකා ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමි.
උපසඞ්ගමිතා භගවන්තං අභිවාදෙවා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං
නිසීන්තං බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා ඵතදවොච:

විතෙන ගහපති අරකඛිතෙ කායකම්මම්චි අරකඛිතං හොති. චචි කම්මම්චි
අරකඛිතං හොති. මනොකම්මම්චි අරකඛිතං හොති.

1. විහරස්සනති - සිමු. 2. දන්තමිදංසකහසිතං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ලොකයාගේ ආස්වාදයන් ආස්වාද විසින් ආදිතවයන් ආදිතව විසින් නිසාරණයන් නිසාරණ විසින් තත් වූ පරිදි දනින් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි හෝ ශ්‍රමණයහ සි සම්මතයහ. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි හෝ බ්‍රාහ්මණයහ සි සම්මතයහ. ඒ ආයුෂමත්භූ වතාහි ශ්‍රාමණ්‍යාඪී බ්‍රාහ්මණ්‍යාඪී සංඛ්‍යාත වතුර්විධ ආයුෂ්මතාභිඵල ඉහාතමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ටභූතයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන ඊට පෑමණ වෙසෙත්.

3. 3. 1. 5.

5. මහණෙනි, ආයුෂ්මතයෙහි ගිතය නම් හැඞීමෙනි. මහණෙනි, ආයුෂ්මතයෙහි තාත්‍යය නම් උමතු ක්‍රියායෙනි. මහණෙනි, ආයුෂ්මතයෙහි අත්‍යාඪීයෙන් දත් විදහා කරණ සිතාව නම් කුමරුන් කරණ දෑයෙහි (ලමා කමෙහි).

මහණෙනි, එහෙයින් ගිතයෙහි හෙතු තැස්ම වේවා තාත්‍යයෙහි හෙතු තැස්ම වේවා. කිසියම් කරුණෙකින් ප්‍රමුද්ධ වූ තොපට මද සිතායෙක් වේ නම් ඒ දත් අගමතු දක්වා කරණ සම්තමාත්‍රයට ම යුතු ය.

3. 3. 1. 6.

6. මහණෙනි, කරුණු තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. කවර තුන් දෙනකුන්ගේ ද යත්:

මහණෙනි, නිද්‍රාවගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, සුරුමෙරසපාතයාගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, මෛත්‍රිකධම්මසමාපත්තියගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත.

මහණෙනි, මේ තුන්දෙනාගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තාප්තියෙක් නැත.

3. 3. 1. 7.

7. එකල අතේපිඩු ගෙහෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව භූන් අතේපිඩු ගෙහෙවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ:

ගෙහෙවිය, සිත තොරක්තා ලද කල්හි කායකමිය ද තොරුකුනේ වෙයි. වාක්කමිය ද තොරුකුනේ වෙයි. චතාකමිය ද තොරුකුනේ වෙයි.

නස්ස අරකඛිතකායකමමනාස්ස අරකඛිතචිකමමනාස්ස අරකඛිත-
මනොකමමනාස්ස කායකමමමපි අවස්සුතං හොති. චම් කමමමපි අවස්සුතං
හොති. මනොකමමමපි අවස්සුතං හොති. නස්ස අවස්සුතකායකමමනාස්ස
අවස්සුතචම්කමමනාස්ස අවස්සුතමනොකමමනාස්ස කායකමමමපි පුත්තියං
හොති. චම්කමමමපි පුත්තියං හොති. මනොකමමමපි පුත්තියං හොති. නස්ස
පුත්තිකායකමමනාස්ස පුත්තිචම්කමමනාස්ස පුත්තිමනොකමමනාස්ස න ගද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලභිරියා.

සෙසංථාපි ගහපති කුටාගාරෙ පුච්ඡතො කුටමපි අරකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි අරකඛිතං හොති. භින්නපි අරකඛිතං හොති. කුටමපි අවස්සු-
තං හොති. ගොපානසියොපි අවස්සුතං හොති. භින්නපි අවස්සුතං හොති.
කුටමපි පුත්තිකං හොති. ගොපානසියොපි පුත්තිකං හොති. භින්නපි පුත්තිකං
හොති.

චමමමම මො ගහපති චිත්තං අරකඛිතං කායකමමමපි අරකඛිතං
හොති. චම්කමමමපි අරකඛිතං හොති. මනොකමමමපි අරකඛිතං හොති.
නස්ස අරකඛිතකායකමමනාස්ස අරකඛිතචිකමමනාස්ස අරකඛිත
මනොකමමනාස්ස කායකමමමපි අවස්සුතං හොති. චම්කමමමපි අවස්සුතං
හොති. මනොකමමමපි අවස්සුතං හොති. නස්ස අවස්සුතකායකමමනාස්ස
අවස්සුතචම්කමමනාස්ස අවස්සුතමනොකමමනාස්ස කායකමමමපි පුත්තියං
හොති. චම්කමමමපි පුත්තියං හොති. මනොකමමමපි පුත්තියං හොති. නස්ස
පුත්තිකායකමමනාස්ස පුත්තිචම්කමමනාස්ස පුත්තිමනොකමමනාස්ස න ගද්දකං
මරණං හොති. න භද්දිකා කාලභිරියා.

විදාහ ගහපති රකඛිතෙ කායකමමමපි රකඛිතං හොති. චම්කමමමපි
රකඛිතං හොති. මනොකමමමපි රකඛිතං හොති. නස්ස රකඛිතකාය-
කමමනාස්ස රකඛිතචිකමමනාස්ස රකඛිතමනොකමමනාස්ස කායකමමමපි
අනවස්සුතං හොති. චම්කමමමපි අනවස්සුතං හොති. මනොකමමමපි
අනවස්සුතං හොති. නස්ස අනවස්සුතකායකමමනාස්ස අනවස්සුතචම්කමම-
නාස්ස අනවස්සුතමනොකමමනාස්ස කායකමමමපි අපුත්තියං හොති. චම්
කමමමපි අපුත්තියං හොති. මනොකමමමපි අපුත්තියං හොති. නස්ස අපුත්තිකාය-
කමමනාස්ස අපුත්තිචම් කමමනාස්ස අපුත්ති මනොකමමනාස්ස ගද්දකං
මරණං හොති. භද්දිකා කාලභිරියා.

සෙසංථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුච්ඡතො කුටමපි රකඛිතං හොති.
ගොපානසියොපි රකඛිතං හොති. භින්නපි රකඛිතං හොති. කුටමපි
අනවස්සුතං හොති. ගොපානසියොපි අනවස්සුතං හොති. භින්නපි අන-
වස්සුතං හොති. කුටමපි අපුත්තිකං හොති. ගොපානසියොපි අපුත්තිකං හොති.
භින්නපි අපුත්තිකං හොති.

නොරැකුනු කායකමානා ඇති, නොරැකුනු වාක්කමානා ඇති, නොරැකුනු මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද කෙලෙසින් හෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමය ද කෙලෙසින් හෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමය ද කෙලෙසින් හෙත් වූයේ වෙයි. හෙත් වූ කායකමානා ඇති, හෙත් වූ වාක්කමානා ඇති, හෙත් වූ මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද අපමිත්‍ර වෙයි. වාක්කමය ද අපමිත්‍ර වෙයි මනාකමය ද අපමිත්‍ර වෙයි අපමිත්‍ර වූ කායකමානා ඇති, අපමිත්‍ර වූ වාක්කමානා ඇති, අපමිත්‍ර වූ මනාකමානා ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නොවේ කලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙමිය, යම් පරිදි කුමරෙකුගේ දූෂණ කල්හි කුටිසත් නොරැකුනේ වේ ද, ගොතැස්සුන් රැකුනාහු වෙත් ද, බිහත් රැකුනේ වේ ද, කුටිසත් හෙත් වූයේ වේ ද, ගොතැස්සුන් හෙත් වූවාහු වෙත් ද, බිහත් හෙත් වූයේ වේ ද, කුටිසත් නොදිග් වූයේ වේ ද, ගොතැස්සුන් දිග්පත් වූවාහු වෙත් ද, බිහත් දිග්පත් වූයේ වේ ද,

ගෙහෙමිය, යම් පරිදි ම සිත නොරැකුනු කල්හි කායකමය ද නොරැකුනේ වේ. වාක්කමය ද නොරැකුනේ වේ මනාකමය ද නොරැකුනේ වෙයි. නොරැකුනු කායකමානා ඇති, නොරැකුනු වාක්කමානා ඇති නොරැකුනු මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ වෙයි වාක්කමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ වෙයි මනාකමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ වෙයි. හෙත් වූ කායකමානා ඇති, හෙත් වූ වාක්කමානා ඇති, හෙත් වූ මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද අපමිත්‍ර වේ වාක්කමය ද අපමිත්‍ර වේ මනාකමය ද අපමිත්‍ර වේ. අපමිත්‍ර කායකමානා ඇති, අපමිත්‍ර වාක්කමානා ඇති, අපමිත්‍ර මනාකමානා ඇති ඔහුගේ මරණය හදු නොවෙයි. කලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙමිය, සිත රැකුනු කල්හි කායකමය ද රැකුනේ වෙයි. වාක්කමය ද රැකුනේ වෙයි මනාකමය ද රැකුනේ වෙයි. රැකුනු කායකමානා ඇති, රැකුනු වාක්කමානා ඇති, රැකුනු මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ නොවෙයි. වාක්කමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ නොවෙයි මනාකමය ද කෙලෙසින් මිසිත් හෙත් වූයේ නොවෙයි හෙත් නොවූ කායකමානා ඇති, හෙත් නොවූ වාක්කමානා ඇති, හෙත් නොවූ මනාකමානා ඇති ඔහුගේ කායකමය ද අපමිත්‍ර වෙයි වාක්කමය ද අපමිත්‍ර වෙයි. මනාකමය ද අපමිත්‍ර වෙයි. අපමිත්‍ර කායකමානා ඇති, අපමිත්‍ර වාක්කමානා ඇති, අපමිත්‍ර මනාකමානා ඇති ඔහුගේ මරණය හදු වෙයි. කලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙමිය, යම් පරිදි කුමරෙකුගේ මොහොතට දෙවෙනි කළ කල්හි කුටිසත් රැකුනේ වේ ද, ගොතැස්සුන් රැකුනාහු වෙත් ද, බිහත් රැකුනේ වේ ද, කුටිසත් හෙත් වූයේ නොවේ ද, ගොතැස්සුන් හෙත් වූවාහු නොවෙත් ද, බිහත් හෙත් වූයේ නොවේ ද, කුටිසත් නොදිග් වූයේ වේ ද, බිහත් නොදිග් වූයේ වේ ද,

එවමෙව බො ගහපති චිත්තෙ රතනිතෙ කායකමමමපි රතනිතං හොති වචිකමමමපි රතනිතං හොති. මනොකමමමපි රතනිතං හොති. තස්ස රතනිත-කායකමමනාසස් රතනිතවචිකමමනාසස් රතනිත මනොකමමනාසස් කායකමමමපි අනවස්සුතං හොති. වචිකමමමපි අනවස්සුතං හොති. මනො-කමමමපි අනවස්සුතං හොති. තස්ස අනවස්සුතකායකමමනාසස් අනවස්සුතවචිකමමනාසස් අනවස්සුත මනොකමමනාසස් කායකමමමපි අප්පතිස්සං හොති. වචිකමමමපි අප්පතිස්සං හොති. මනොකමමමපි අප්පතිස්සං හොති. තස්ස අප්පතිකාය-කමමනාසස් අප්පතිවචිකමමනාසස් අප්පති මනොකමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියාති.

3. 3. 1. 8.

8. එකමනං තිසින්නං බො අනාථපිණ්ණිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච: චිත්තෙ ගහපති ව්‍යාපනෙ කායකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. වචිකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. මනොකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. තස්ස ව්‍යාපනකාය-කමමනාසස් ව්‍යාපනවචිකමමනාසස් ව්‍යාපනමනොකමමනාසස් න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලිකිරියා.

සෙසයථාපි ගහපති කුටාගාරෙ දුර්ව්ඡනෙ කුටමපි ව්‍යාපනං හොති. ගොපනසියොපි ව්‍යාපනා හොති. භිත්තිපි ව්‍යාපනා හොති. එවමෙව බො ගහපති චිත්තෙ ව්‍යාපනෙ කායකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. වචිකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. මනොකමමමපි ව්‍යාපනං හොති. තස්ස ව්‍යාපනකායකමමනාසස් ව්‍යාපනවචිකමමනාසස් ව්‍යාපනමනොක-මමනාසස් න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලිකිරියා.

චිත්තෙ ගහපති අව්‍යාපනෙ කායකමමමපි අව්‍යාපනං හොති. වචිකමමමපි අව්‍යාපනං හොති. මනොකමමමපි අව්‍යාපනං හොති. තස්ස අව්‍යාපනකායකමමනාසස් අව්‍යාපනවචිකමමනාසස් අව්‍යාපනමනො-කමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියා.

සෙසයථාපි ගහපති කුටාගාරෙ සුර්ව්ඡනෙ කුටමපි අව්‍යාපනං හොති. ගොපනසියොපි අව්‍යාපනා හොති. භිත්තිපි අව්‍යාපනා හොති. එවමෙව බො ගහපති චිත්තෙ අව්‍යාපනෙ කායකමමමපි අව්‍යාපනං හොති, වචිකමමමපි අව්‍යාපනං හොති. මනොකමමමපි අව්‍යාපනං හොති. තස්ස අව්‍යාපනකායකමමනාසස් අව්‍යාපනවචිකමමනාසස් අව්‍යාපන මනොකමමනාසස් භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලිකිරියාති.

3. 3. 1. 9.

9. තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ තිදනාති කමමානං සමුදයාය. කතමාති තිණ්ණි: ලොභො තිදනං කමමානං සමුදයාය. දොසො තිදනං කමමානං සමුදයාය. මොහො තිදනං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කමමං ලොභජං ලොභනිදනං ලොභසමුදයං, තං කමමං අකුසලං, තං කමමං සාවජ්ජං, තං කමමං දුක්ඛවිපාකං, තං කමමං කමසමුදයාය සංවතනති. න තං කමමං කමමතිරොධාය සංවතනති.

ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිහ රැකුනු කල්හි කායකමියත් රැකුනේ වේ. වාක්කමියත් රැකුනේ වේ. මනාකමියත් රැකුනේ වේ. රැකුනු කායකමීනා ඇති, රැකුනු වාක්කමීනා ඇති, රැකුනු මනා කමීනා ඇති ඔහුගේ කායකමිය ද කෙලෙසුන් විසින් නොතෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කමිය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. මනාකමිය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. නොතෙත් වූ කායකමීනා ඇති, නොතෙත් වූ වාක්කමීනා ඇති, නොතෙත් වූ මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ කායකමිය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. වාක්කමිය ද, පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. මනාකමිය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. පවිත්‍ර වූ කායකමීනා ඇති, පවිත්‍ර වූ වාක්කමීනා ඇති, පවිත්‍ර වූ මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3. 3. 1. 8.

8. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඩු සිටුහට භාගාවතූන් වහන්සේ කෙල වදාළ හ: ගෙහෙවිය, සිහ පෙරප්‍රියාව සිටි කල්හි කායකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. පෙරප්‍රියා වූ කායකමීනා ඇති, පෙරප්‍රියාවූ වාක්කමීනා ඇති, පෙරප්‍රියා වූ මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය තපුරු කොට සෙවෙති කළ කල කුටියත් විපත්තේ වෙයි. ගොතැස්හුන් විපත්ත වෙති. බිතත් විපත් වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිහ පෙරප්‍රියා කල්හි කායකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද පෙරප්‍රියා වෙයි. පෙරප්‍රියා වූ කායකමීනා ඇති, පෙරප්‍රියා වූ වාක්කමීනා ඇති, පෙරප්‍රියා වූ මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ මරණය හද නොවේ. කාලක්‍රියාව හදිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිහ නොපෙරප්‍රියා ව සිටි කල කායකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. නො පෙරප්‍රියා කායකමීනා ඇති, නො පෙරප්‍රියා වාක්කමීනා ඇති නො පෙරප්‍රියා මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ මරණය හද වෙයි. කාලක්‍රියාව හදිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය මොනොවට සෙවෙති කළ කල කුටියත් විපත්තේ නො වෙයි. ගොතැස්හුන් විපත්ත නො වෙති. බිතත් විපත්තේ නො වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිහ නො පෙරප්‍රියා කළ කායකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. වාක්කමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. මනාකමිය ද නො පෙරප්‍රියා වෙයි. නො පෙරප්‍රියා කායකමීනා ඇති, නො පෙරප්‍රියා වාක්කමීනා ඇති, නො පෙරප්‍රියා මනාකමීනා ඇති ඔහුගේ මරණය හද වේ. කාලක්‍රියාව හදිකා වේ.

3. 3. 1. 9.

9. මහණෙනි, වට්ටගාමිකමියන්ගේ පිඩුකිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක් යත්: කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස ලොභය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස දෝෂය කාරණයෙකි. කමියන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහය කාරණයෙකි.

මහණෙනි, ලොභයෙන් කළ, ලොභයෙන් උපත්, ලොභය නිදන් කොට ඇති, ලොභය කරුණු කොට ඇති, යම් කමියෙක් ඇද් ද, ඒ කමිය අකුශලය, ඒ කමිය සද්දෙය, ඒ කමිය දුඛවිපාකය, ඒ කමිය අත්‍යකමියත් රැස් කිරීම පිණිස ද පවතී. ඒ කමිය වට්ටගාමිකමියන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටෙයි.

යං භික්ඛවෙ අද්දෙසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කමමං මොහජං මොහනිදහං මොහසමුදයං, හං කමමං අකුසලං, හං කමමං සාර්ථං, හං කමමං දුක්ඛවිපාකං, හං කමමං කම්මසමුදයාය සංවහනති. න හං කමමං කම්මනිරෝධාය සංවහනති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණි නිදහනි කමමානං සමුදයාය.

තිණිමානි භික්ඛවෙ නිදහනි කමමානං සමුදයාය. කතමානි තිණි: අලොභො නිදහං කමමානං සමුදයාය. අද්දෙසා නිදහං කමමානං සමුදයාය අමොභො නිදහං කමමානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොහපකතං කමමං අලොහජං අලොහනිදහං අලොහ - සමුදයං, හං කමමං කුසලං, හං කමමං අනවර්ජං, හං කමමං සුඛවිපාකං, හං කමමං කම්මනිරෝධාය සංවහනති. න හං කමමං කම්මසමුදයාය සංවහනති.

යං භික්ඛවෙ අද්දෙසපකතං කමමං -පෙ- යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කමමං අමොහජං අමොහනිදහං අමොහසමුදයං, හං කමමං කුසලං, හං කමමං අනවර්ජං, හං කමමං සුඛවිපාකං, හං කමමං කම්මනිරෝධාය සංවහනති. න හං කමමං කම්මසමුදයාය සංවහනති. ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණි නිදහනි කමමානං සමුදයායාති.

3. 3. 1. 10

10. තිණිමානි භික්ඛවෙ නිදහනි කමමානං සමුදයාය. කතමානි තිණි: අනිතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති. පමුච්ඡන්තො භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

කාමසුඛ භික්ඛවෙ අනිතෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: අනිතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනු- විහංගෙකති අනුචිතායෙති. තස්ස අනිතෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකතො අනුචිතාරයතො ඡන්දෙ ජායති. ඡන්දජාතො හෙති ධම්මෙති සංකල්පනො හොති. එතමං භික්ඛවෙ සංකල්පජනං ඡන්දෙ යො චේතසො සාරගො. එමං බො භික්ඛවෙ අනිතෙ ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

මහණෙනි, අද්වයයෙන් කළ යම් කම්මයෙක් ඇදී ද . . මහණෙනි, මොහයෙන් කළ, මොහයෙන් උපත්, මොහය නිදන් කොට ඇති, මොහය හෙතු කොට ඇති යම් කම්මයෙක් ඇදී ද ඒ කම්මය දඬුගලය. ඒ කම්මය සද්දෙය. ඒ කම්මය සුඛවිපාක ය. ඒ කම්මය අත්‍යකම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස ද වැටේ. ඒ කම්මය වට්ටගාමි කම්මයන්ගේ නිරෝධය පිණිස නො වැටේ මහණෙනි, වට්ටගාමි කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ වුන් දෙනෙකු.

මහණෙනි, කම්මයන් රැස්කිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ වුන් දෙනෙක් වෙති. කවර වුන් දෙනෙකු යත්: කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අලෝභය කාරණයෙහි. කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අද්වයය කාරණයෙහි. කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අමොහය කාරණයෙහි

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කළ, අලෝභයෙන් උපත්, අලෝභය නිදන් කොට ඇති, අලෝභය කරුණු කොට ඇති යම් කම්මයෙක් ඇදී ද, ඒ කම්මය ඩුගලය. ඒ කම්මය අද්දෙය. ඒ කම්මය සුඛවිපාක ය. ඒ කම්මය කම්මයන්ගේ නිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කම්මය වට්ටගාමි කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ.

මහණෙනි, අද්වයයෙන් කළ යම් කම්මයෙක් ඇදී ද . . මහණෙනි, අමොහයෙන් කළ, අමොහයෙන් භට්ඨත්, අමොහය නිදන් කොට ඇති, අමොහය හෙතු කොට ඇති යම් කම්මයෙක් ඇදී ද ඒ කම්මය ඩුගලය. ඒ කම්මය අද්දෙය. ඒ කම්මය සුඛවිපාක ය. ඒ කම්මය කම්මයන්ගේ නිරෝධය පිණිස වැටේ. ඒ කම්මය කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැටේ. මහණෙනි, වට්ටගාමි කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ වුන් දෙනෙකු.

3. 3 1. 10.

10. මහණෙනි, වට්ටගාමි කම්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මේ නිදහසෝ වුන් දෙනෙකු: කවර වුන් දෙනෙකු යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධම්මයන් අරහයා තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධම්මයන් අරහයා තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ ධම්මයන් අරහයා තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදී.

මහණෙනි, හෙය් අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම අරහයා තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදවේ ය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම අරහයා සිහින් නුකොට විචාරිණය කෙරෙයි, නුකොට විචාරණය කෙරෙයි. අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම අරහයා සිහින් නුකොට විචාරිණය කරණ නුකොට විචාරණයකරණ ඔහට තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදී. භට්ඨත් තාමණ්ණව්ණ්ණ ඇතිසේ ඒ දහමින් සංසුඛතා වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරුගයෙක් වේ ද, මම තෙල සංරුගය සංයෝජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරුගයට කරුණු වූ දහම අරහයා තාමණ්ණව්ණ්ණය උපදී.

කථාංකුච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති. තස්ස අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිචාරයතො ඡන්දෙ ජායති, ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙති සඤ්ඤානෙතා හොති, එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි යො චේතසො සාරාගො, එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති.

කථාංකුච භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති: පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකෙකති අනුචිචාරෙති තස්ස පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චේතසා අනුචිතකකයතො අනුචිචාරයතො ඡන්දෙ ජායති, ඡන්දජාතො තෙති ධම්මෙති සඤ්ඤානෙතා හොති, එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤාජනං වදාමි, යො චේතසො සාරාගො, එවං බො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ ජායති, ඉමාති බො භික්ඛවෙ තිණ්ණි නිදනාති කම්මානං සමුදයායාති.

තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ නිදනාති කම්මානං සමුදයායකතමාති තිණ්ණි; අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති. පච්චුප්පනො භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

කථාංකුච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති: අතීතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිත්වා නදභිනිවජ්ජෙති.¹ නදභිනිවජ්ජෙත්වා² චේතසා අභිවිරාජෙත්වා³ පඤ්ඤාය අභිවිජ්ඣා පස්සති. එවං බො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

කථාංකුච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති: අනාගතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිත්වා නදභිනිවජ්ජෙති, නදභිනිවජ්ජෙත්වා චේතසා අභිවිරාජෙත්වා පඤ්ඤාය අභිවිජ්ඣා පස්සති. එවං බො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දෙ න ජායති.

1 නදභිනිවජ්ජෙති අවධි - සිමු. නදභිනිවජ්ජනති - මජ්ඣං - නදභිනිවජ්ජෙති - PTS.

2. නදභිනිවජ්ජෙත්වා. අවධි - සිමු. 3. අභිනිවජ්ජෙත්වා - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය උපදන්තය යත්. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නුකොට විභකීණය කෙරේ ද, නුකොට විචාරණ කෙරේ ද, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නුකොට විභකීණය කරණ, නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තාමණ්ඩ්වඡන්දයෙක් උපදි හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සාරාගයෙක් වෙ ද, මෙ වෙල සාරාගය සංයෝජනය සි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය උපදන්තය යත්. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නුකොට විභකීණය කෙරෙයි නුතොට විචාරණ කෙරෙයි ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා සිහින් නැවත විභකී කරණ නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තාමණ්ඩ්වඡන්දයෙක් උපදී. හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සාරාගයෙක් ඇද් ද, මෙ වෙල සාරාගය සංයෝජනය සි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දයෙක් උපදන්තය. මහණෙනි, වට්ටගාමී කම්සන්තේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදහසේ හුන් දෙනෙකු

මහණෙනි, වට්ටගාමී කම්සන්තේ රැස් කිරීම පිණිස මේ නිදහසේ හුන් දෙනෙකි. කවර හුන් දෙනෙකු යත්. මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්තර වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදන්තය යත්. මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහමින්ම මහණෙහි විපාකය දනි. මහණෙනි විපාක දැන, එය වළඟයි. එය වළඟා සිහින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා ඡන්දය නුපදන්ත ය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදන්තය යත්. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන්ම විපාකය මහණෙහි දන්තේ ය. මහණෙනි විපාක දැන එය වළඟයි. එය වළඟා සිහින් පහ කරයි සිහින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරහයා තාමණ්ඩ්වඡන්දය නුපදී.

කථංඥං භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරම්භ ඡන්දො න ඡායති: පච්චුප්පනානං භික්ඛවෙ ඡන්දරුගට්ඨානියානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පඡානාති, ආයතිං විපාකං විදිධා භද්දනිවජ්ජෙති. භද්දනිවජ්ජෙති චෙත්සා අභිවිජ්ජෙති පඤ්ඤා අනිවිජ්ඣ පසායති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පච්චුප්පනො ඡන්දරුගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරම්භ ඡන්දො න ඡායති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ ත්ඨි තිදානානි කම්මානං සම්මදායාති.

සංමුඛාධිවෘත්තා පඨමො.*

[2. අපාසිත වග්ගො]

3. 3. 2. 1.

සාමිප්පි හිදානං:

11. නයොපමි භික්ඛවෙ ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පගාය. කතමෙ නයො:

යො ච අක්‍රමවාරි ක්‍රමවාරි පටිඤ්ඤා. යො ච සුද්ධං ක්‍රමවාරියං චරනං අමුලකෙන අක්‍රමවාරියෙන අනුදායෙති. යො වායං එවංවාදී එවං දිට්ඨි නපමි කාමෙසු දෙවොති, යො කාමෙසු පාත්‍රමානං ආපජ්ජති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ නයො ආපාසිකා තෙරසිකා ඉදමප්පගායාති.

3. 3. 2. 2.

12. තිණ්ණං භික්ඛවෙ පාභුනාවො දුලලහො ලොකසමිං. කතමෙසං තිණ්ණං:

කථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසංක්‍රෙඩාස්ස පාභුනාවො දුලලහො ලොකසමිං. කථාගතප්පච්චේදිනස්ස ධම්මිනස්ස දෙසසනා පුග්ගලො දුලලහො ලොකසමිං. කභඤ්ඤා කතච්චේදි පුග්ගලො දුලලහො ලොකසමිං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං පාභුනාවො දුලලහො ලොකසමිනති.

*කසුද්දානං - පුරුකිච්ච දුට්ඨ අසාදං- සමනො රුණංපඤ්චමං.

අනිත්ති දෙව ව දිත්තානි - නිදානානි අපරෙ දු චෙති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයට කරුණු වූ දහම් අරභයා ජ්‍යෙෂ්ඨතා උපදනේ ය යන්න: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයට කරුණු වූ දහමුත්තේ මිත්‍රයෙහි විපාකය දැනි. මිත්‍රයෙහි විපාක දැන ඒ වළඟයි. ඒ වළඟා සිතින් පහ කොට හුවමාරි වීරිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂානන්ත වූ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වයට කරුණු වූ දහම් අරභි භාජනෝප්පාදය හුපදනේ ය.

මහණෙනි, චාට්‍යාමි කම්මන්තේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදනයෝ නිදෙනය හ.

පළමුවන සමෙබ්බාති වර්ගයයි.

[2. අපාසික වර්ගය]

3. 3. 2. 1.

[සැමැත් නිදහසි:]

11 මහණෙනි, (බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥාවාදේ) චේ පාසට්ඨි භුණ් නො හැර සිටුනා මොහු භුන් දෙන අපාසගාමීහු වෙත්. නිරසගාමීහු වෙත්. කමර භුන් දෙනක යන්න:

යමෙක් අබ්‍රහ්මචාරි වූයේ බ්‍රහ්මචාරිප්‍රතිඥා ඇතිසේ වෙ ද, යමෙක් භූත වූ බ්‍රහ්මචාරියක පුරන්තහු අමුලක අබ්‍රහ්මචාරිවාදයෙන් නිගන්නේ ද, යමෙක් කාමයෙහි දෙවයෙක් නාතැයි හෝ කාමයෙහි පරිගොග කටයුතු බවට පැමිණේ ද, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති, මේ තෙමේ ය යන භුන් දෙනයහ

මහණෙනි, චේ පාසට්ඨි භුණ් නො හැර සිටුනා මොහු භුන් දෙන අපාසික වෙත්. තෙරසික වෙත්.

3. 3. 2. 2.

12. මහණෙනි, භුන් දෙනභුන්ගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලොකයෙහි දුල්භය. කමර භුන් දෙනභුන්ගේ යන්න:

මහණෙනි, අතින් සමයක් සම්බුද්ධි තපාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලොකයෙහි දුල්භ ය. තපාගතයන් වහන්සේ වදාළ බමවිතය දෙසන පුදාල ලොකයෙහි දුල්භය. කාතඤ්ඤා-කාතමෙඳි පුදාල ලොකයෙහි දුල්භයි.

මහණෙනි, මේ පුදාලයන් භුන් දෙනාගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලොකයෙහි දුල්භ වෙයි.

3. 3. 2. 3.

13. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො: සුප්පමෙය්‍යො, දුප්පමෙය්‍යො, අප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො උභිද්ධො භොති උත්තලො චපලො මුඛරො විනිශ්ශ්චාමො මුට්ඨස්සති අසම්පජානො අසමානිකො විබ්බන්තා විජානො පාකගිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනුභිද්ධො භොති අනුත්තලො අචපලො අමුඛරො අවිනිශ්ශ්චාමො උපට්ඨිතස්සති සම්පජානො සමානිකො එකග්ග-
විජානො සංවුත්ථිජ්ජියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛ අරහං භොති බිණ්ණස්මො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො.

ඉමෙ ඉධා භික්ඛවෙ නයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

3. 3. 2. 4

14. නයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ තයො:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්බස්සො රූපසංඤ්ඤානං සංවිනික්ඛන්ති පටිසංඤ්ඤානං අත්ථගමා නානාත්තසංඤ්ඤානං අමනසිකාර් අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායනං උපසම්පජ් මිහරති. සො තදස්සාදෙති. තන්තිකාමෙති, හෙත ච මිහරිං ආපජ්ජති. හවුට්ඨිතො හද්ධිමුහොනා හබ්බ-
හුලමිනාපි අපරිහිතො කාලො කුරාමිතො ආකාසානඤ්චායනානුපලානං දෙවානං සත්ත්වංශං උපපජ්ජති.

3. 3. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානය හ. කවර තුන් දෙනෙක යන්: සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, දුකසේ මිතිය හැකි පුද්ගලය, නොමිතිය හැකි පුද්ගලයි.

මහණෙනි, සුවසේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් උද්භව වේ. ඔසොවා ළ මානනල ඇතියේ වේ. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපලාය ඇතියේ වෙයි. දොඩමළු වෙයි. අසංයත වචන ඇතියේ වෙයි. මුළු සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥාන නැත්තේ වෙයි. චිත්තොනකාග්‍රතා නැතියේ වෙයි. ප්‍රානන සිත් ඇතියේ වෙයි විවෘත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල උප්ප්‍රමෙය (=සුවසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක සේ මිතිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් අනුද්භව වෙයි. ඔසොවා ළ මානනල නැතියේ වෙයි. පාත්‍රමණ්ඩනාදි වාපලාය නැතියේ වෙයි. දොඩමළු නො වූයේ වෙයි. අසංයත වචන නැතියේ වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. සමප්‍රඥාන ඇතියේ වෙයි සමාධිගත වූයේ වෙයි. එකාග්‍ර සිත් ඇතියේ වෙයි. සංවාත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල දුප්ප්‍රමෙය (=දුකසේ මිතිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අප්‍රමෙය පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි අභිත්ඤ්ඤාසුව මහණෙක් වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අප්‍රමෙය (නොමිතිය හැකි) පුද්ගලය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමානය හ.

3. 3. 2. 4.

14. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානය හ. කවර තුන්දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මෙලොව ආතාමි පුද්ගලයෙක් සම්ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමතික්‍රමණය කිරීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් අසාධාරණ කිරීමෙන් නාතාභ්‍යංඥාවන් මෙනෙහි නො කිරීමෙන් “ආකාශය අනන්තය” යි ගෙන ආකාශානන්තාසංභවයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආසාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුළමට පැමිණෙයි. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නො පිරිහුනේ කළුරිය කරමින් ආකාශානන්තාසංභවයෙන් දෙවියන්ගේ සහ-භාවයට එළඹෙයි.

ආකාසානඥායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං විෂතිකපසභසානි ආයුපපමාණං. තත්‍ර පුපුර්ණො යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා නිරසමපි ගව්ඡති. නිරව්ඡානසො- නිමපි ගව්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගව්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්‍ථ යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා තසමිඤ්ඤෙව හවෙ පරිනිබ්බා- යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිපායො, ඉදං නානාකරණං සුත- වතො අරියසාවකස්ස අසුඤ්ඤානං පුපුර්ණෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො සබ්බසො ආකාසානඥා- යනං සමතිකකමම අතනනං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඥායනං උප- සමපජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තනතිකාමෙති, තෙන ච විතතී ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදබ්බුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිගිතො කාලං කුරුමාතො විඤ්ඤාණඥායනනුපගානං දෙවානං සහවෘතං උපපජ්ජති.

විඤ්ඤාණඥායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං වහනාරිසං කපපසභ- සානි ආයුපපමාණං. තත්‍ථ පුපුර්ණො යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා නිරසමපි ගව්ඡති, නිරව්ඡානසො- නිමපි ගව්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගව්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්‍ථ යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා තසමිඤ්ඤෙව හවෙ පරිනිබ්බා- යති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිපායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අසුඤ්ඤානං පුපුර්ණෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො සබ්බසො විඤ්ඤාණඥා- යනං සමතිකකමම තත්‍ථ නිඤ්ඤිති ආනිඤ්ඤායනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තනතිකාමෙති, තෙන ච විතතී ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදබ්බුතො තබ්බහුලවිහාරී අපරිගිතො කාලං කුරුමාතො ආනිඤ්ඤා- යනනුපගානං දෙවානං සහවෘතං උපපජ්ජති.

ආනිඤ්ඤායනනුපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං සබ්බං කපපසභසානි ආයුපපමාණං. තත්‍ථ පුපුර්ණො යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා නිරසමපි ගව්ඡති, නිරව්ඡානසො- නිමපි ගව්ඡති, පෙනතිවිසයමපි ගව්ඡති.

හගවතො පන සාවකො තත්‍ථ යාවතායුකං සඬා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුපපමාණං, තං සබ්බං බෙපෙඬා තසමිඤ්ඤෙව හවෙ පරිනිබ්බා- යති.

මහණෙනි, ආකාශානන්‍යායායනනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස කප් විසිදහසෙකි. පාඨන්ජන වෙමේ ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස යම් නාක් වෙ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස යම් නාක් වෙ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයුෂ්‍යමාණසගේ අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජනයා හා සමග මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ නාතාකරණ යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආකාශානන්‍යායායනනොපග ඉක්ම ගෙණ “විද්‍යනය අතන්‍යය” යි කොට විද්‍යනන්‍යායායනනයට එළඹ වෙසේ. හේ ඒ ධ්‍යානය ආසවාද කෙරේ. ඒ ධ්‍යානය පනයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් නුෂටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල ටිහරණ ඇතියේ, ඒ ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහුයේ කල්ලිය කරමින් විද්‍යනන්‍යායායනනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි.

මහණෙනි, විද්‍යනන්‍යායායනනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස කප් සහමිසිදහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇතිනාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස යම් නාක් වෙ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇතිනාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස යම් නාක් වෙ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රාවකවත් ආයුෂ්‍යමාණසගේ මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ නාතාකරණය යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්ප්‍රකාරයෙන් විද්‍යනන්‍යායායනනය ඉක්ම “නිසින් නැතැ” යි ගෙණ ආනිඤ්චන්‍යායායනනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආසවාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පනයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම නුෂටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල ටිහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහුනේ කල්ලිය කරමින් ආනිඤ්චන්‍යායායනනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, ආනිඤ්චන්‍යායායනනොපග දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස කප් සැටදහසෙකි. පාඨන්ජන එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍ය-මාණස යම් නාක් වෙ ද, එ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන්යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති නාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණස යම් නාක් වෙ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අබ්භ්භායො, ඉදං කාතාකරණං සුතථනො අරියසාථකස්ස අස්සුභාසිනා පුත්ථජනෙන යදිදං ගතියා උපපතියා සති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ භයො පුගගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

3. 3. 2. 5.

15. නිසේයා ඉමා භික්ඛවෙ විපතනියො. කතමා නිසේයා: සීලවිපතනි, විතතවිපතනි, දිට්ඨිවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා පාණොතිපාති හොති, අදිනහාදුසී හොති, කාමෙසු මිථ්‍යාවාදී හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුණුවාවො හොති, ඵරුසාවාවො හොති, සමථපලාපි හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සීලවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ විතතවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා අභිජ්ඣාදි හොති: ව්‍යාපනනවිතොතා හොති, අයං චූළචති භික්ඛවෙ විතතවිපතනි.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා මිථ්‍යාදිට්ඨිකො හොති. විපරිතදස්සනො නත්ථි දිනාං, නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකටදුක්ඛටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරොලොකො, නත්ථි මානා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සතතා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපවිපන්නා, යෙ ඉමස්ථෙ ලොකං පරස්ථෙ ලොකං සයං අභිකුඤ්ඤ සච්ඡිකතා පටෙදෙනති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතනි.

සීලවිපතනිගෙනු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තීරයං උපපජ්ජන්ති. විතතවිපතනිගෙනු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තීරයං උප-පජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපතනිගෙනු වා භික්ඛවෙ සතතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතා තීරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නිසේයා විපතනියොති.

නිසේයා ඉමා භික්ඛවෙ සම්මද. කතමා නිසේයා: සීලසම්මද විතතසම්මද, දිට්ඨිසම්මද.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපතිය ඇතිවත් ම ශ්‍රාවණින් අයභීෂ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රාවණින් පාඨග්ජනයා හා මේ විශේෂ යි මේ අභිකප්‍රයෝග යි. මේ කරණ නාතෘනි යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ භූත්දෙවො ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය.

3. 3. 2. 5.

15. මහණෙනි, මේ විපතනිත්‍ර භූත් දෙවෙනි. කවර භූත් දෙවෙනක යත්: ශිලවිපතනිය, විතතවිපතනිය, දෂ්ඨවිපතනි යි.

මහණෙනි, ශිලවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පශ්චිමා කරන්නේ වෙයි. අධිනාදන් ගන්තේ වෙයි කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මූසවා බණ්ඩන්තේ වෙයි. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. පරාක්බස් ඇතියේ වෙයි. සංවිච්ඡාලප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහල වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතාත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෂ්ඨවිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. විපරිතදූෂිත ඇතිවෙ වෙයි “දුතවිපාක නාත, යාතවිපාක නාත, ප්‍රාසූණසන්කාරවිපාක නාත, සුකාහදුෂ්ඨාතකමියන්තේ ඵලවිපාක නාත, මෙලෝ නාත, පරලෝ නාත, මාහාරූපසංඛාත විපාක නාත, විකාරූපසංඛාත විපාක නාත, ඛපාතික සත්ත්වයෝ නාත. මෙලෝ පරලෝ තමන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසන් ද එබඳු සත්‍යගත සත්‍යන් ප්‍රතිපත්ත ශ්‍රවණක්‍රාන්තවණයෝ ලොව නාතැ” යි මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ දෂ්ඨවිපතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශිලවිපතනියෙහුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතවිපතනියෙහුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෂ්ඨවිපතනියෙහුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාලුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තීරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ විපතනිත්‍ර භූත් දෙක ය.

මහණෙනි, මේ සම්පතනිත්‍ර භූත් දෙවෙනි. කවර භූත් දෙවෙනක යත්: ශිලසම්පතනිය, විතතසම්පතනිය, දෂ්ඨසම්පතනි යි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණ්ණිපාහා පටිච්ඡරහො හොති, අදින්නාදාහා පටිච්ඡරහො හොති, කාසෙසු චිච්ඡාචාදා පටිච්ඡරහො හොති, මුසාවාදා පටිච්ඡරහො හොති, පිසුණ්ණාචා පටිච්ඡරහො හොති, එරසාචාචා පටිච්ඡරහො හොති, සමච්ඡප්පාපා පටිච්ඡරහො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සීලසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ විහතසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාපු හොති, අව්‍යාපනාවිහොතා හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ විහතසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමමාදිට්ඨිකො හොති අව්‍යාපිතදස්සනො: අභි දින්නං, අභි සිට්ඨං, අභි හුතං, අභි සුකපදුකකථානං කම්මානං එලං චපාකො, අභි අසං ලොකො, අභි පරෙ ලොපකො, අභි පාහා, අභි පිහා, අභි සත්තා ඔපපාතිකා, අභි ලොකෙ සපණ්ඩාහමර්ණා සමට්ඨගගා සමමා පටිපන්නා යෙ ඉමස්ස ලොකං පරස්ස ලොකං සසං අභික්ඛෙසු සමිච්ඡාචා පවෙදෙනති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

සීලසම්පදාහෙතු චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමර්ණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. විහතසම්පදාහෙතු චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමර්ණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාහෙතු චා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමර්ණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 6.

16. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපතතිස්සා. කතමා තිස්සො: සීලවිපතති, විහතවිපතති, දිට්ඨිවිපතති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණ්ණිපාහා පටිච්ඡරහො හොති -පෙ- සමච්ඡප්පාපි හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සීලවිපතති.

කතමා ච භික්ඛවෙ විහතවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාපු හොති, ව්‍යාපනාවිහොතා හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ විහතවිපතති.

මහණෙනි, ශීලසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණාසෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අභිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමසංගි මිසංසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසමාසෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණුබිසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරාස්බිසින් දුරුවූයේ වෙයි. සමච්ඡලපිත් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීල-සම්පන්නයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානවූ පුද්ගලයෙක් වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතිවේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසම්පන්නයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂිතසම්පන්න කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්මන්ද්‍රවික වේ. විපරිතදේහිත නැත්තේ වේ. “දුතච්ඡාක ඇත, යාගච්ඡාක ඇත, ප්‍රාසංගි සත්කාරච්ඡාක ඇත, සුඛානුදුක්ඛානුකම්මයන්ගේ ඵලච්ඡාක ඇත, මේ ලොව ඇත, පරලොව ඇත, මුළුමනින් විපාක ඇත, පියවටතෙහි විපාක ඇත, චක්‍රපාච, පහප්පන සත්තවයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් දැන පසක් කොට දෙසන සමාග්-ගත වූ (මොගනි ඇති) මොනොවට පිළිපත් මහණබවුණෝ ලොව ඇතැ” යි අවිපරිතදේහිත ඇතිවේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂිතසම්පන්නයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලසම්පත් හෙතුසෙන් හෝ සත්තවයෝ කාබුත් මරණින් හෙතුසෙන් මො ගති ඇති සංඛිලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතසම්පන්න හෙතුසෙන් හෝ සත්තවයෝ කාබුත් මරණින් මතුසෙති ගොභනගති ඇති සංඛිලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දූෂිතසම්පන්න හෙතුසෙන් හෝ සත්තවයෝ කාබුත් මරණින් මතුසෙති ගොභනගති ඇති සංඛිලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු සම්පත්තු තුන් දෙකයහ.

3. 3. 2. 6.

16. මහණෙනි, මේ විපන්නිභු තුන් දෙකෙකි. කවර තුන් දෙකෙක යත්: ශීලවිපන්නිය, විතතවිපන්නිය, දූෂිතවිපන්නිය යි.

මහණෙනි, ශීලවිපන්නි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ණාස කරන්තේ වෙයි. ... සමච්ඡලප ඇතිවේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපන්නි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතවිපන්නි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානවූ පුද්ගලයෙක් වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතිවේ වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතවිපන්නි යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා චිත්ථාදිට්ඨිකො හොති චිත්ථනදස්සනො: නඤ්ච දින්නං නඤ්ච සිට්ඨං -පෙ- නඤ්ච ලොකෙ සමිණ්ඩාගමණං සමමග්ගනා සමමා-පටිපන්නා යෙ ඉමිංකුච ලොකං පරංකුච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතවා පච්චෙදෙනති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති.

සීලවිපතනිහෙත්තු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති, විතතවිපතනිහෙත්තු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජනති. දිට්ඨිවිපතනිහෙත්තු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප ඤාණකො මණ්ඨි උද්ධං ඛින්නො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤාච පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිපතති-හෙත්තු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. විතතවිපතනිහෙත්තු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජනති. දිට්ඨිවිපතනිහෙත්තු වා සත්තා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජනති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ නිස්සො විපතතියොති.

නිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සමපදා කතමා නිස්සො: සීලසමපදා, විතතසමපදා, දිට්ඨිසමපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සීලසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණතිපාතා පටිච්චරතො හොති -පෙ- සමච්ඡප්පාපා පටිච්චරතො පහාති අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සීලසමපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ විතතසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අනභිජ්ඣාදි හොති, අව්‍යාපනාවනො හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ විතතසමපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා සමමාදිට්ඨිකො හොති අචිත්ථනදස්සනො: අඤ්ච දින්නං, අඤ්ච සිට්ඨං -පෙ- අඤ්ච ලොකෙ සමිණ්ඩාගමණං සමමග්ගනා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමිංකුච ලොකං පරංකුච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතවා පච්චෙදෙනති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසමපදා.

මහණෙනි, දූෂට්ටිපතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් විචාරාදූෂිත වෙයි. විපරිතදෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. “දුත විපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ... මේ ලොවත් පරලොවත් නමින් ටිඛ්ඨව්‍යුතයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් ව්‍යණ්‍යවුණෝ ලොව නැත,” යන විපරිතදෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂට්ටිපතනිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගිලිපිපතනිගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මවුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටිනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, විතතපිපතනිගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මවුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දූෂට්ටිපතනිගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මවුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටිනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි පඤ්ඤා ඇති පසාද උභි වුයේ ගම යම් ලෙසෙහින් සිටුවන් ද, මොනොවට සිටුවන් ම සිටි. මහණෙනි, එපරිදි ම ගිලිපිපතනි-ගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මරණෙහි සැපයෙන් පහව සිටිනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්. විතතපිපතනි-ගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මවුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටිනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්. දූෂට්ටිපතනි-ගෙවුයෙන් හෝ සත්‍යයෝ කාබුන් මරණින් මවුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටිනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන තිරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ තුන් විපතනිනු යි.

මහණෙනි, මේ සම්පතනිනු තුන් දෙනෙහි. කවර තුන් දෙනෙක යන්: ගිලිසම්පතනිය, විතතසම්පතනිය, දූෂට්ටිසම්පතනි යි.

මහණෙනි, ගිලිසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෝ දුරුවුයේ වෙයි සම්ඵපපලපිත් දුරුවුයේ වෙයි මහණෙනි, මේ ගිලිසම්පතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විතතසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානවුලු වුයේ නො වෙයි. ච්ඡාපාදයට පැමිණි සිතැහිසේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ විතතසම්පතනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂට්ටිසම්පතනි කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් සම්භාවදූෂිත වෙයි විපරිතදෘෂ්ටි නැතියේ වෙයි. “දුත විපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත මේලෝ පරලෝ නමින් ටිඛ්ඨව්‍යුතයෙන් දෑත ප්‍රත්‍යක්ෂකොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණවුණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දූෂට්ටිසම්පතනි යි කියනු ලැබේ.

පිලසමපදායෙහු වා භික්ඛවෙ සභානා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගා ලොකං උපපජ්ජනති. චිත්තසමපදායෙහු වා භික්ඛවෙ සභානා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගා ලොකං උපපජ්ජනති. දිට්ඨිසමපදායෙහු වා භික්ඛවෙ සභානා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගා ලොකං උප-පජ්ජනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපරිණික්ඛායෙ ඔක්ඛි උදධං ඛිත්තා සෙත පෙතෙව පනිට්ඨාති, සුපපතිරිහිගඤ්ඤාට පනිට්ඨාති. එවිදෙව ඛො භික්ඛවෙ පිලසමපදා-යෙහු වා සභානා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගා ලොකං උප-පජ්ජනති. චිත්තසමපදායෙහු වා -පෙ- දිට්ඨිසමපදායෙහු වා සභානා කායසං හෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගා ලොකං උපපජ්ජනති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙය්‍යා සමපදාති.

3. 3. 2. 7.

17. තිසෙය්‍යා ඉමා භික්ඛවෙ විපතාහියො, කතමා භිසෙය්‍යා කම්මතා විපතති, ආජව්විපතති, දිට්ඨිවිපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ කම්මතා විපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පාණ්ණාසාදායොති -පෙ- සමච්චාප්පාටි යොති. අයං චුළචති භික්ඛවෙ කම්මතා විපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ ආජව්විපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා මච්චාආජවො යොති. මච්චාආජවො ජිවකං කපෙසති. අයං චුළචති භික්ඛවෙ ආජව්විපතති.

කතමා ව භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා ටිට්ඨාදිට්ඨිකො යොති විපරිතදසායො: නභි දිනාං, නභි සිට්ඨං -පෙ- තත් ලොකෙ සමණ්ඩාභමණා සමමග්ගා සමමා-පච්චිකායා යෙ ඉමිඤ්ඤ ලොකං පරිඤ්ඤා ලොකං. සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙනති. අයං චුළචති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපතති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙය්‍යා විපතාහියොති.

මහනෙති, ගිලසමපනතියෙහුයෙන් හෝ සහකයෝ කාබුන් මරණින් මනුසෙහි ගොහනගහි ඇති සමගිලොකසට එළඹෙත්. මහනෙති, විහන-සමපනතියෙහුයෙන් හෝ සහකයෝ කාබුන් මරණින් මනුසෙහි ගොහනගහි ඇති සමගිලොකසට එළඹෙත්. මහනෙති, දෘඪවිසමපනතියෙහුයෙන් හෝ සහකයෝ කාබුන් මරණින් මනුසෙහි ගොහනගහි ඇති සමගිලොකසට එළඹෙත්.

ලිහනෙහි, යම් පරිදි භවිත ඇති පසාට ලබා ලියේ" යම් යම් හෙලෙහින් පිහිටා සිටුවන් ද, සුප්‍රතිෂ්ඨත කොටමා සිටුවන්ය. මහනෙහි, එපරිදි ම ගිල-සංවිතැතිවෙහෙයෙන් හෝ සහායෝ කාබුන් මරණින් මිතුයෙහි යොහනගහි ඇති සවිභිලොකයට එලඹෙත්. චිත්තසම්පන්නවෙහෙයෙන් හෝ...දෘවිසම්පන්න-වෙහෙයෙන් හෝ සහායෝ කාබුන් මරණින් මිතුයෙහි යොහනගහි ඇති සවිභිලොකයට එලඹෙත්.

මහජනතා, මොහු තුන් සමපතාරිත්තු යි.

3. 3. 2. 7.

17. මහලේඛනි, වේ විපතනිථු භූත් දෙනෙහි. කවර භූත් දෙනෙක සත්: කම්පනවිපතනිය, ආච්චිපතනිය, දෂ්ඨිවිපතනි යි.

මහගණනි, කමි:නාට්ටම් කවර?

මහජනති, මේ ලොව ඇතැම්වෙස් පරිණාමය කරන්නේ මෙහි සමස්ත-
ලව ඇතිවේ වෙයි. මහජනති, මේ කම්පානාමයනහි හි සිසිනු ලැබේ.

මහණනි, ආප් වෙපිපතනි කවර?

මහජනති, මෙලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාආච්ඡ ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා-
ආච්ඡයෙන් ජීවිතා කෙරෙහි ව්‍යාකෘති, මෙ ආර්ථිකමයත් සි තියනු
ලැබේ.

මහණෙනි, දූෂිතවිපතානි කවර?

මහනෙති, මේ ලොව ඇතැයිත් ව්‍යාදූෂිත වෙයි. විපරිතදෘෂ්ටි ඇතිවේ වෙයි. “දුනව්‍යාන නැත, (මිහිල විසින් යුද්ධකළ) ඉවදුනසෙති විපාක නැත, . මෙලොවත් පරලොවත් තවත් විශිෂ්ටයෙකුගෙන් දූත පසක් කොට දෙසන විනාශිත ඇති මොනොවට පිළිපත් මහනෙතිමුණේ ලොව නැත” යන විපරිතදෘෂ්ටි ඇතිවේ වෙයි. මහනෙති, මේ දූෂට්‍යානයි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙයින් තුන් විපතකිත්‍ර සි.

නියෝග්‍ය ඉමා හිකබ්වෙ එකවෙදා, කතමා නියෝග්‍ය: කමමනාසමපදා,
ආජ්වසමපදා, දිවසිසමපදා.

කතමා ව හිකබ්වෙ කමමනාසමපදා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති - පෙ - සමඵපප-
ලාපා පටිවිරතො හොති. අයං වූච්චති හිකබ්වෙ කමමනාසමපදා.

කතමා ව හිකබ්වෙ ආජ්වසමපදා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා සමමාආජ්වො හොති. සමමාආජ්වෙන ජිවිකං
කපෙති. අයං වූච්චති හිකබ්වෙ ආජ්වසමපදා.

කතමා ව හිකබ්වෙ දිවසිසමපදා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා සමමාදිවසිකො හොති අමපරිතදස්සනො: අපරි-
දිනතා, අපරි සිට්ඨං - පෙ - අපරිලොකෙ සමන්ත්තාහමණා සමට්ඨාහතා සමපාපටි-
පනතා යෙ ඉමසුච්ච ලොකං පරාදුච්ච ලොකං සයං අභිසුද්ධා සමඵකමා
පවෙදෙනති. අයං වූච්චති හිකබ්වෙ දිවසිසමපදා.

ඉමා බො හිකබ්වෙ නියෝග්‍ය සමපදාති.

3. 3. 2. 8.

18. නිශ්චිතානි හිකබ්වෙ සොචෙය්‍යාති. කතමානි නිශ්චිතායසොචෙය්‍යා,
වචිසොචෙය්‍යා, මනොසොචෙය්‍යා.

කතමඤ්ච හිකබ්වෙ කායසොචෙය්‍යා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති, අදිකාදාහා
පටිවිරතො හොති, කාමෙසු පටිජාමාදා පටිවිරතො හොති. ඉදං වූච්චති
හිකබ්වෙ කායසොචෙය්‍යා:

කතමඤ්ච හිකබ්වෙ වචිසොචෙය්‍යා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, ඩසුණාවාදා
පටිවිරතො හොති, ඵරාසාවාදා පටිවිරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිවිරතො
හොති. ඉදං වූච්චති හිකබ්වෙ වචිසොචෙය්‍යා.

කතමඤ්ච හිකබ්වෙ මනොසොචෙය්‍යා?

ඉබ් හිකබ්වෙ එකවෙදා අනභිජ්ඣාසු හොති, අව්‍යාපනනවිනිතො හොති,
සමමාදිවසිකො හොති. ඉදං වූච්චති හිකබ්වෙ මනොසොචෙය්‍යා.

ඉමානි බො හිකබ්වෙ නිශ්චිතායසොචෙය්‍යානිති.

මහණෙනි, මේ සමපතරිහු තුන් දෙනෙකි කවර තුන් දෙනෙක යත්, කම්මානසමපතරිය, ආජීවසමපතරිය, දෘෂ්ටිසමපතරිය යි

මහණෙනි, කම්මානසමපතරි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි ... සමපපලපිත් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කම්මානසමපතරිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවසමපතරි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමගත් ආජීව ඇතියේ වෙයි සමගත් ආජීවයෙන් පමිකා කෙරෙයි මහණෙනි, මේ ආජීවසමපතරිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිසමපතරි කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සමගත් දෘෂ්ටික වෙයි විපරිතදර්ශින නැතියේ වෙයි “දුතට්ඨපාක ඇත, ඉෂ්ටවිපාක ඇත ... මෙ ලොවත් පර-ලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපත් මහණවූණෝ ලොව ඇත” යන අවිපරිතදර්ශින ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිසමපතරිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ සමපතරිහු යි.

3. 3. 2 8.

18. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායආරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්ආරයෙහි ශුචිභාවය, මනෝආරයෙහි ශුචිභාව යි.

මහණෙනි, කායආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතා-දනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි මහණෙනි, මේ කායආරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් ව්‍රිසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පිටුණු බසින් දුරු වූයේ වෙයි පරාස්බසින් දුරු වූයේ වෙයි, සමපපලපයෙන් දුරු වූයේ වෙයි, මහණෙනි, මේ වාග්ආරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝආරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යානහුලු නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නොවෙයි. සමගත් දෘෂ්ටික වෙයි, මහණෙනි, මේ මනෝආර-යෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් වැදූරැම් ශුචිභාවයෝ යි.

3. 3. 2. 9.

19. තිකතිපාති භික්ඛවෙ සොවෙය්‍යානි. කතමානි තිකති: කායසොවෙය්‍යං, වචිසොවෙය්‍යං, මනොසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො හොති, අදින්නාදනා පටිච්ඡරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරිසා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කායසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වචිසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාද පටිච්ඡරතො හොති, පිත්‍රණාවාචා පටිච්ඡරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිච්ඡරතො හොති, සලේපප්‍රාපා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ වචිසොවෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොවෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදං අභි මෙ අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදං නභි මෙ අර්ඝ්ඛතං කාමච්ඡදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස කාමච්ඡදස්ස පභාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස කාමච්ඡදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සත්තං වා අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදං අභි මෙ අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදං නභි මෙ අර්ඝ්ඛතං ව්‍යාපාදෙති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස පභාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස ව්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සත්තං වා අර්ඝ්ඛතං චිතම්ඤ්ඤං අභි මෙ අර්ඝ්ඛතං චිතම්ඤ්ඤාති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඝ්ඛතං චිතම්ඤ්ඤං නභි මෙ අර්ඝ්ඛතං චිතම්ඤ්ඤාති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස චිතම්ඤ්ඤස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස චිතම්ඤ්ඤස්ස පභාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස චිතම්ඤ්ඤස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සත්තං වා අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං අභි මෙ අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චනාති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චං නභි මෙ අර්ඝ්ඛතං උද්ධච්චකුක්ඛුච්චනාති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස පභාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණස්ස උද්ධච්චකුක්ඛුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

සත්තං වා අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡං අභි මෙ අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡාති පජානාති. අසත්තං වා අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡං නභි මෙ අර්ඝ්ඛතං විචිකිච්ඡාති පජානාති. යථා ව අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පභාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ව පභිණාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ච පජානාති.

ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ මනොසොවෙය්‍යං.

3. 3. 2. 9.

19. මහණෙනි, මේ ගුපිභාවයෝ හුන් දෙනෙකි. කවර හුන් දෙනෙකු යත්: කායඥාරයෙහි ගුපිභාවය, වාග්ඥාරයෙහි ගුපිභාවය, මනෝඥාරයෙහි ගුපිභාව යි.

මහණෙනි, කායඥාරයෙහි ගුපිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, පණ්ඩිතයෙක් දුරුවුයේ වෙයි. අසිතා-දනින් දුරුවුයේ වෙයි අබ්බිසරින් දුරුවුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායඥාරයෙහි ගුපිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ඥාරයෙහි ගුපිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ, මුසවායෙක් දුරුවුයේ වෙයි. පිඤ්ඤ-බසින් දුරුවුයේ වෙයි. පරාස්බසින් දුරුවුයේ වෙයි. සමෙපපලසින් දුර-වුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ඥාරයෙහි ගුපිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝඥාරයෙහි ගුපිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය ඇතැ' යි දනි. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යා-මාන වූ හෝ කාමච්ඡදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡදය නැතැ' යි දනි. යම් පරිදි නූපත් කාමච්ඡදයාගේ උපාදායෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් සෙයෙකින් උපත් කාමච්ඡදයාගේ ප්‍රභාණයෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි ප්‍රභත කාමච්ඡදයාගේ මනුසෙහි නොපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය ඇතැ' යි දනි. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය නැතැ' යි දනි. යම් පරිදි නූපත් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රභාණයෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි ප්‍රභත ව්‍යාපාදයාගේ මනුසෙහි නොඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ විනම්ඛය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විනම්ඛය ඇතැ' යි දනි. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ විනම්ඛය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විනම්ඛය නැතැ' යි දනි. යම් පරිදි නූපත් විනම්ඛයාගේ ඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි උපත් විනම්ඛයාගේ ප්‍රභාණයෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි ප්‍රභත විනම්ඛයාගේ මනුසෙහි නොඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ උඤ්චිචක්‍රකතුවය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උඤ්චිචක්‍රකතුවය ඇතැ' යි දනි. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ උඤ්චිචක්‍රකතුවය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උඤ්චිචක්‍රකතුවය නැතැ' යි දනි. යම් පරිදි නූපත් උඤ්චිචක්‍රකතුවයාගේ ඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි උපත් උඤ්චිචක්‍රකතුවයාගේ ප්‍රභාණයෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි ප්‍රභත උඤ්චිචක්‍රකතුවයාගේ මනුසෙහි නොඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ විචිතිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිතිච්ඡාව ඇතැ' යි දනි. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ විචිතිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිතිච්ඡාව නැතැ' යි දනි. යම් පරිදි නූපත් විචිතිච්ඡාවගේ ඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි උපත් විචිතිච්ඡාවගේ ප්‍රභාණයෙකේ වේ ද, එ ද දනි. යම් පරිදි ප්‍රභත විචිතිච්ඡාවගේ මනුසෙහි නොඉපැත්තෙක් වේ ද, එ ද දනි.

මහණෙනි, මේ මනෝඥාරයෙහි ගුපිභාවය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිඤ් සොවෙය්‍යානිති.

1. කායසුචිං චචිසුචිං වෙතොසුචිමනාසවං,
සුචිං සොවෙය්‍යසම්පන්නං ආහු නිත්තාතපාපකතාති.

3. 3. 2. 10.

20. නිඤ්මානි භික්ඛවෙ මොනෙය්‍යානි. කතමානි නිඤ්: කායමොනෙය්‍යං,
චචිමොනෙය්‍යං, මනොමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණානිපාතා පටිච්ඡරතො හොති. අදින්නාද්‍යා
පටිච්ඡරතො හොති. අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්ඡරතො හොති. ඉදං චූච්චති භික්ඛවෙ
කායමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාද්‍ය පටිච්ඡරතො හොති. පිසුණාවාදා පටිච්ඡරතො
හොති. ඵරුසාවාදා පටිච්ඡරතො හොති. සම්ඵප්පලාපා පටිච්ඡරතො හොති.
ඉදං චූච්චති භික්ඛවෙ චචිමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤ-
විමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජී විහරති. ඉදං
චූච්චති භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ නිඤ් මොනෙය්‍යානිති.

2. කායමුතිං චචිමුතිං වෙතොමුතිමනාසවං,
මුතිං මොනෙය්‍යසම්පන්නං ආහු සබ්බප්පහාසිතතාති.

ආපාසික වග්ගො දුතියො.*

* නසසුද්දනං :- ආපාසිකො දුලලනො අපරමෙය්‍යං
ආනෙඤ්ජ විපතති සම්පදා
අපරණෙකො ච කම්මනෙතා
දේව සොවෙය්‍යානි මොනෙය්‍යානි - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මොහු ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකු

1. කායආරයෙහි පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙහි පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙහි පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුච වූ මෙසේ ත්‍රිවිධශෝචයෙන් යුක්ත වූ කෙලශා-භාවයෙන් පවිත්‍ර වූ මහණ බෞතපාපය යි කියත්.

3. 3. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ මුනිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙකු යත්: කායආරයෙහි මුනිභාවය, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය, මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි.

මහණෙනි, කායආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පණ්ඩායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, අධිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි. අබ්බිසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, පිසුණු-බයින් දුරුවූයේ වෙයි, පරාස්බයින් දුරුවූයේ වෙයි. සමඵප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ආරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝආරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආසුචයන් ක්‍රියා කිරීමෙන් අනාසුච වූ චෙතෝච්චිකතිය ප්‍රඥප්තිකතිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත පසක් කොට උපයාගෙන වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මනෝආරයෙහි මුනිභාව යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් මුනිභාවයෝ යි.

2. කායආරයෙන් පවිත්‍ර වූ වාග්ආරයෙන් පවිත්‍ර වූ මනෝආරයෙන් පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාසුච වූ එයින් ම මුනිභාවයෙන් යුක්ත වූ රහත් මුනිහු සියලු පව් පැහැවතු කොට කියත්.

[3. හරණු වගො] *

3. 3. 3. 1.

[කුසිනාඪ නිදානං:]

21. එකං සමයං හගවා කුසිනාඪයං විහරති බ්‍රිහරණෙ ව්‍යසරේඛ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ-

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛ අඤ්ඤාකරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසංඝමිථා සාහනාය හතොතන නිමනොති. ආකංඛාමානො භික්ඛවෙ භික්ඛ අභිවාසෙති සො තස්ස රහතිය අච්චසෙන පුබ්බතනසමයං නිවාසෙතිව පහනවිවරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතිය වා ගහපතිපුතය වා නිවෙසනං තෙහුපසංඝමිති. උපසංඝමිථා පඤ්ඤාගොත ආසතෙ නිසිදති. තමෙනං සො ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙයති සමපවාරෙති. තස්ස එවං ගොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙයති සමපවාරෙති. එවමස්ස ගොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා ආයනිමප එවරුපෙන පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙයසා සමපවාරෙයාති. සො තං පිණ්ඩපාතං ගමිතො මුළුමනො අත්ඤාපනො අනාදිතවදස්සාපි අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. සො තත්ථ කාමිචිතකකමපි විතකෙකති. ව්‍යාපාදවිතකකමපි විතකෙකති. උභිංසාමිතකකමපි විතකෙකති. එවරුපස්සාහං භික්ඛවෙ භික්ඛුහො දිනං තා මහපථුනති වදාමි. තං නිස්ස හෙහු: පමනෙතා භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ භික්ඛ අඤ්ඤාකරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපසංඝමිථා සාහනාය හතොතන නිමනොති, ආකංඛාමානො භික්ඛවෙ භික්ඛ අභිවාසෙති. සො තස්ස රහතිය අච්චසෙන පුබ්බතනසමයං නිවාසෙතිව පහනවිවරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතිය වා ගහපතිපුතය වා නිවෙසනං තෙහුපසංඝමිති. උපසංඝමිථා පඤ්ඤාගොත ආසතෙ නිසිදති. තමෙනං සො ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙයති සමපවාරෙති. තස්ස න එවං ගොති: සාධු වත මායං¹ ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණ්ණෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහජා සන්තපෙයසා සමපවාරෙයාති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගමිතො අමුළුමනො අනාත්ඤාපනො අනාදිතවදස්සාපි නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. සො තත්ථ තෙකමමෙට්ඨකකමපි විතකෙකති. අව්‍යාපාදවිතකකමපි විතකෙකති. අචිංසාමිතකකමපි විතකෙකති. එවරුපස්සාහං භික්ඛවෙ භික්ඛුහො දිනං මහපථුනති වදාමි. තං නිස්ස හෙහු: අපමනෙතා හි භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරති.

1 මායං - මජ්ඣං, මයං, සිවු. - PTS. * කුසිනාඪවග්ග - මජ්ඣං.

[3. හරණ්‍ය චරිය]

[කුසිනාග නිදහසි:]

3. 3. 3. 1.

21. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාග නුවර බද්ධිගරණ නම් වනලාභාබේගි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤා ඇමතු සේක ...

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි. ඔහු කර ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ ඵලම සෙටදවස වියයුතු බොජ සඳහා බිහිත් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. හේ ඵරය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කර ඵලමෙයි. ඵලම පැණ වූ අස්තෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා මොනොවට සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය” කියා සි මෙසේ ද ඔහුට සිතෙක් වෙයි. “යහහ, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මහුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා සි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය තෘණයෙන් ග්‍රහිත වූයේ මුර්ඡිතවූයේ තෘණයෙහිතින් ගිලගත්තේ ආදීතව නො දක්නා සුල්ලේ නිසාරණප්‍රඥ ඇත්තේ වලඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි කාමචිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. ව්‍යාපාදචිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. විහිංසාචිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය සි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ පමාවූයේ වෙසේ. එහෙයිනි.

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහු කර ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති-පුත්‍රයෙක් හෝ ඵලම සෙටදවසට බිහිත් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. ඒ මහණ ඒ රය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙන ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්ත කර ඵලමෙයි. ඵලම පැණ වූ අස්තෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නොවෙයි. “මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය” කියා සි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් ද නොවෙයි. “යහහ, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මහුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව” කියා සි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රහිත නොවූයේ මුර්ඡිත නොවූයේ තොගිලගත්තේ ආදීතව දක්නා සුල්ල වූයේ නිස්සාරණප්‍රඥ ඇත්තේ වලඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි නිසාමා-චිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. අව්‍යාපාදචිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. අවිහිංසාචිතකිය ද චිතකීණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය සි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ අප්‍රමාද චිතරණ ඇතියේ වෙසෙයි.

3. 3. 3. 2.

[සාවස්ථි නිදානං]

22. යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිති විතුදනතා විහරන්ති, මනසිකාතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු හොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො නො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු, නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං, අවිතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු.

කතමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු:¹ කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං² භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු හණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදපනතා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසන්තිති විතුදනතා විහරන්ති, මනසිකාතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න එාසු හොති. පගෙව ගනතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සමග්ගා සමමාදානා අවිච්ඡානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරන්ති. ගනතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු හොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු, නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු.”

කතමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු: කාමවිතකකං, ව්‍යාපාදවිතකකං, විතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු.

කතමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු: තෙකම්මවිතකකං, අව්‍යාපාදවිතකකං අවිතිංසාවිතකකං. ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛු සමග්ගා සමමාදානා අවිච්ඡානා බිරොදකිභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියවකුක්ඛි සමපස්සන්තා විහරන්ති, ගනතුමපි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා එාසු හොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: “අද්ධා තෙ ආයස්මනො ඉමෙ නයො ධම්මෙ පජ්ඣිංසු, ඉමෙ නයො ධම්මෙ බහුලමකංසු”ති.

1. බහුලමකංසු - සසාකා. - PTS: 2. යස්සං පත - මජ්ඣං.

3. 3. 3. 2.

[සැවැත් නිදහසි:]

22. මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් භණ්ඩන ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැද්දනාහු උනුත් මුවසැහිත් පෙළුන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, ඔට තෙල දිග මෙතෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියහි. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙහි” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්චාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: නිෂ්කාමිනාවිතකීය, අව්‍යාපාද-
විතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: කාමවිතකීය,
ව්‍යාපාදවිතකීය, විහිංසාවිතකීය යන තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් භණ්ඩන ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැද්දනාහු උනුත් මුවසැහිත් පෙළුමින් වෙසෙත් ද, මහණෙනි, ඔට තෙල දිග මෙතෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කෙරෙහි” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්චාවට යෙමි.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමග වූවාහු තුස්තාහු විවාද නොක-
රන්නාහු ඤීරොදකිභූත වූවාහු උනුත් පිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, ඔට තෙල දිග යන්නට ද පහසුය. මෙතෙහි කරනු කැලම ය. “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියහි. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්චාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: කාමවිතකීය, ව්‍යාපාදවිතකීය,
විහිංසාවිතකීය යන මේ කරුණු තුණ හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුලවශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: නිෂ්කාමිනා-
විතකීය, අව්‍යාපාදවිතකීය, අවිහිංසාවිතකීය යන මේ තුන් දහම් බහුල
වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමග වූවාහු තුස්තාහු විවාද නො
කරන්නාහු, ඤීරොදකිභූත වූවාහු උනුත් පිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත්
ද, මහණෙනි, ඔට තෙල දිග යන්නට ද පහසු වේ. මෙතෙහි කරනු කැලම
පහසු වේ “ඒ ආයුෂමත්තු එකානතයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්.
මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරති” යි මෙසේ මෙහි නිෂ්චාවට යෙමි.

3. 3. 3. 3

[වෙසාලී නිදහන:]

23. එකං සමයං හගවා ධෙසාලියං විහරති භොගමිනි වෙතියෙ. නත්තං බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ-

අභිභූතසායං භික්ඛුවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අභිභූතසායං. සනිද්දාහං භික්ඛුවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනිද්දාහං. සප්පාටිභාරියං භික්ඛුවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අප්පාටිභාරියං.

නායං මයං භික්ඛුවෙ අභිභූතසායං ධම්මං දෙසෙමි නො අභිභූතසායං, සනිද්දාහං ධම්මං දෙසෙමි නො අනිද්දාහං, සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙමි නො අප්පාටිභාරියං, කරුණියො ඔපාදෙ කරුණියා අනුසාසති.

අලංකර පන වො භික්ඛුවෙ භූමියා, අලං අනාමනාය, අලං සොට්ඨිකයාය “සමාසංග්ගො හගවා, සමාසංගො හගවා ධම්මං, සුප්පිපනො සබ්බො”ති.

උදව්වොච හගවා. අනාමනා නො භික්ඛු හගවතො භාගිනං. අනිතභූතං. ඉමසමිඤ්ඤ පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමානෙ සහස්සි ලොකාභිභූ අකමපිසාති.

3. 3. 3. 4.

[කපිලවස්ථු නිදහන:]

24. එකං සමයං හගවා භික්ඛු ආමනං වරවානොයෙන කපිලවස්ථු නදවසරි. අසොයි බො මහානාමො සකෙකා හගවා කිරි කපිලවස්ථුං අනුප්පගොති. අථ බො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා නෙත්තපසිකම්. උපසිකම්භා හගවන්තං අභිච්ඡෙදො, එකමන්තං අධායි. එකමන්තං සිතං බො මහානාමො සකෙකා හගවා එතදවොච:

ගමි මහානාම, කපිලවස්ථුස්මිං නථාරූපො ආවසථො ජාන යස්ථස්මිං. එකරහතිං විහරෙය්‍යාමිති. එවං භවන්තති බො මහානාමො සකෙකා හගවතො පටිඤ්ඤා කපිලවස්ථුං පටිසිඤ්ඤා කෙට්ඨකප්පං කපිලවස්ථුං. අනාමිකමනො න අද්දං කපිලවස්ථුස්මිං නථාරූපො ආවසථො යස්මි හගවා එකරහතිං විහරෙය්‍ය.

අථ බො මහානාමො සකෙකා යෙන හගවා නෙත්තපසිකම්. උපසිකම්භා හගවන්තං එතදවොච: නම් භවන්ත කපිලවස්ථුස්මිං නථාරූපො ආවසථො යස්මි හගවා එකරහතිං විහරෙය්‍ය. අයං හවන්ත භවන්තො භවන්තො පුරාණෙත්තවංසි. නායස්මි හගවා අසොට්ඨිකමානං විහරන්ති.

3. 3. 3. 3.

[මිහාලා නිදහසි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිහාලා වෙහෙර වරාණසීය නගරයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිණුන් දැමිවුණේක.

වෙහෙරනි, එම මිහිපටාඥයෙක් අවබෝධ කොට දහම් දෙසමි. අවබෝධ නොකොට නො දෙසමි. වෙහෙරනි, මම හෙතු සහිත කොට දහම් දෙසමි. හෙතු රහිත කොට නො දෙසමි. වෙහෙරනි, මම ප්‍රත්‍යන්තබ්බිකාන් තෙරලිම් සහිත කොට දහම් දෙසමි. තෙරලිම් රහිත කොට නො දෙසමි.

වෙහෙරනි, අවබෝධ කොට ගෙණ දහම් දෙසන අවබෝධ නොකොට නො දෙසන, නිදහන සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, නිදහන රහිත කොට නො දෙසන, ප්‍රත්‍යන්තබ්බිකාන් තෙරලිම් සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, තෙරලිම් රහිත කොට නො දෙසන ඒ මාගේ අවවාදය කළ යුතුය. අනුශාසනා කළ යුතුය.

වෙහෙරනි, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමයක් සලකුණක් හ, ධර්මය ස්වාධ්‍යායනය, සත්‍ය සුප්‍රතිපත්තිය”යි නොපට වූයේද නිසිය. සතුටු සිත් ඇති සෙයට නිසිය. සෞමන්සයට නිසිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළා. ඒ සිසුවෝ වෙහෙරන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අනිශ්චිත ව පුස්තකවු. ඒම වෙය්‍යාකරණය වදාරණු ලබන් ම සහසී ලොකධාතුව කමින විය.

3. 3. 3. 4.

[මිහාලා නිදහසි:]

24. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වරාණසීය නගරයෙහි දැවවලෙහි සැරිසරණයෙක් කිඹුල්වතේ නුවර කර වැසිණේක. මහානාම ආරාම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වතට වැසිණේක ල සි ඇසිය. එක්කිනි මහානාම ආරාම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට එද එකන්සේට සිටියේ ය. එකන්සේට සිටි මහානාම සැකැරැට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහානාමය, සභ, අද එකරැයක් අපි යම නැතෙක වසමෝ ද කිඹුල්වතෙහි එබඳු ආවසරයක් දැන සි. එහෙය සි මහානාම සැකැරැට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිණිකොට කිඹුල්වතට වැද මුළු කිඹුල්වත බලාපොරොත්තු වැඩිදුරටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යටි ආවසරයෙක එක රැයක් වසන සේක් ද එබඳු ආවසරයක් කිඹුල්වතෙහි නො දිට.

එක්කිනි මහානාම සැකැරැට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එදා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළකෙණි: වහන්ස, අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යටි කැතෙක එක්රැයක් වසනසේක් ද, එබඳු ආවසරයෙක් කිඹුල්වතෙහි නැත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පැරණි සබ්බසංඝායකයෙකු මහානාම නම් ආරාම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද බිහිවේ අසළවෙති එක් රැයක් වසන සේක්වා.

ගච්ඡ මහානාම, සන්තරං පඤ්ඤාපෙතිති එවං භනොති බො මහානාමො සකෙකා භගවතො පටිඤ්ඤානාය සෙන භරණ්ඩෙසා කාලායෙස අසාමො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති සන්තරං පඤ්ඤාපෙතිති උදකං ධූපෙති පාදානං ධොවනාය සෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං එතදවොච:

සන්තො භනොත සන්තාරො, උදකං ධූපිතං පාදානං ධොවනාය, යසාදුනි භනොත භගවා කාලං පඤ්ඤානීති.

අථ බො භගවා සෙන භරණ්ඩෙසා කාලායෙස අසාමො, තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති පඤ්ඤාගෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසර්ථ බො භගවා පාදෙ පකඛාලෙසි.

අථ බො මහානාමෙස සකකසා එතදහොසි: අකාලො බො අර්ඡ භග-
වන්තං පයිරුපායිතුං, නිලහොතා භගවා, සෙවදුනාහං භගවන්තං පයිරුපා-
යිසාමිති භගවන්තං අභිවාදෙති පදකඛිණං කති පකකාමි.

අථ බො මහානාමො සකෙකා තසා රතනියා අවමසෙන සෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙති එකමිනං නිසීදි. එකමිනං නිසින්නං බො මහානාමං සකකං භගවා එතදවොච:

තයො බො ටෙ මහානාම සන්තාරො සනොතා සංවිජ්ජානා ලොකසමි:

කතමෙ තයො?

ඉධ මහානාම එකමෙවා සන්තා කාමානං පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, ත රුපානං පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති. ඉධ පන මහානාම එකමෙවා සන්තා කාමානං ටෙව පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, රුපානං ටෙ පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, ත වේදනානං පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති. ඉධ පන මහානාම එකමෙවා සන්තා කාමානං ටෙ පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, රුපානං ටෙ පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති, වේදනානං ටෙ පරිඤ්ඤාං පඤ්ඤාපෙති. ඉමෙ බො මහානාම තයො සන්තාරො සනොතා සංවිජ්ජානා ලොකසමි.

ඉමෙසං මහානාම තිණ්ණං සන්තාරානං එකා නිට්ඨා, උදුහු පුපු නිට්ඨාති.

එවං වුහොත භරණ්ඩකාලාමො මහානාමං සකකං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙතිති.

එවං වුහොත භගවා මහානාමං සකකං එතදවොච: තානාති මහානාම වදෙතිති.

දුතියමපි -පෙ- තතියමපි බො භරණ්ඩකාලාමො මහානාමං සකකං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙතිති. තතියමපි බො භගවා මහානාමං සකකං එතදවොච: තානාති මහානාම වදෙතිති.

මහානාමය, යම, පසතරණක් පන්ව යි. “වහන්ස, එසේය”යි මහානාම සැහැරුණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා හරණ්‍යකාලාම තච්ඡාගේ අසපුටට එළඹියේය. එළඹ පසතරණක් පන්වා පා දෙතට දිය එළවා නබා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹින. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙලේ ය.

වහන්ස, පසතරණ ඇතිරින. පාදෙතට දිය එළවා තැබින. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් යම් කිසෙක් ඇද්ද, එයට කල් දන්නේ මැනවැයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හරණ්‍යකාලාමයාගේ අසපුටට වැඩිසේක. වැඩ පැත්වූ අස්තෙහි හුන් සේක. භිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූ සේක.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල සිත් විය: දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පයස්ථිපාසනයට අකාලය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කලානතයහ. “දැන් මම හෙට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාසනය කරමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය ඒ රූය ඉක්මෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පස්ව හුන් මහානාම ශාක්‍යරජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහානාමය, ලොකයෙහි මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනෙක් විද්‍යාමානසහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්, මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රභාණය නො පණවත්. මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාක්‍යා කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත් රූපයන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ද ප්‍රභාණය පණවත් මහානාමය, මේ ශාක්‍යාහු තුන් දෙනා ලොකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

මහානාමය, මේ තුන් ශාක්‍යාවරුන්ගේ නිෂ්ඨාව එකෙක් වේ ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්ඨාවෝ ඇත්ද?

මෙසේ වදළ කල්හි හරණ්‍යකාලාම නවුස් මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල කිය: “මහානාමය, එකැයි කියව”යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල වදළහ: “මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව”යි.

දෙවන වටත් ... තුන් වන වටත් හරණ්‍යකාලාම තච්ඡා මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල කිය. “මහානාමය, එකැ යි කියවයි.” තුන්වන වටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල වදළහ: “මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව”යි.

අථ බො භරණ්ඤාසා කාලාමිසා ඵනදවොසි: ‘විගෙසකකසා ඵනඵති මහාතාමිසා සකකසා සමමුඛා සමනේක ගොතාමේත යාචනතියකං අපසාදිතො, යනනුතාහං කපිලවණ්ඩුමා පකකමෙයානති’

අථ බො භරණ්ඤා කාලාමො කපිලවණ්ඩුමා පකකාමි. යං කපිලවණ්ඩුමා පකකාමි, භාථා පකකනොථ අපොසි. න පුත පච්චානඤ්ථිති.

3. 3. 3. 5.

[සාවස්ථි නිදනං.]

25 ඵකං සමයං භගවා සාවස්ථිං විහරති පඤ්ඤාධරණ අනාථමිණි-කසා ආරුමෙ. අථ බො සමුප්පාදො දෙවපුතො අභිකකනනාය රහතිසා අභිකකනනවණ්ණො කෙවලකපං ජේතවනං ඔහාසෙතා යෙන භගවා හෙතපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතා භගවතො පුරතො සංඝාමීති ඔසිදති චෙච් සංසිදති ච, නසකෙකාති සංඝාමාහුං. සෙය්‍යථාමි නාම සප්පිං චා ගෙලා චා වාලිකාය ආසිතනං ඔසිදති සංසිදති න සංඝාමාහුං. ඵච්චෙච් හත්තො දෙවපුතො භගවතො පුරතො සංඝාමීති ඔසිදති චෙච් සංසිදති ච, න සකෙකාති සංඝාමාහුං.

අථ බො භගවා හත්තං පදමපුතං ඵනදවොච: ඔලාර්කං හත්තං, අනනහාමං අභිනිමමිකාමිති.

ඵචං හනෙතති බො හත්තො දෙවපුතො භගවතො පටිසංඝාතා ඔලාර්කං අනනහාමං අභිනිමමිතිතා භගවතො අභිවාදෙතා ඵකනො අච්චාසි. ඵකමනං සිතං බො හත්තං දෙවපුතං භගවා ඵනදවොච:

යෙ ඤා හත්ත ධම්මා පුබ්බෙ මුහුසංභුතසා පච්ඤානො අහෙසුං, අපි නු තෙ තෙ ධම්මා ඵතරති පච්ඤානොති?

යෙ ච මෙ හනෙත ධම්මා පුබ්බෙ මුහුසංභුතසා පච්ඤානො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා ඵතරති පච්ඤානො. යෙ ච මෙ හනෙත ධම්මා පුබ්බෙ මුහුසංභුතසා නප්පච්ඤානො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා ඵතරති පච්ඤානො. සෙය්‍යථාමි හනෙත භගවා ඵතරති ආකිණේණ විහරති භික්ඛුති භික්ඛුති උපාසකෙති උපාසිකාති රාජුති රාජමහාමහෙතති නිසීයෙති නිසීයසාවකෙති, ඵච්චෙච් බො අහං හනෙත ආකිණේණ විහරාමි දෙව-පුතොති. පුරතොමි හනෙත දෙවපුතො ආගච්ඡන්ති හත්තසා දෙව-පුතසා සනතිකෙ ධම්මං සොඝාමාහුං. නිණ්ණාහං හනෙත ධම්මානං අතිතො අපච්චානො කාලිකතො.

එක්බිති හරණ්ඩුකාලාම නවසාම මෙයින් විය: “මහෙශ්වරිය මහානාම ගාතාරජ්ජන් හමියෙහි දී මහණ ගොසුම්හු විසින් හුන්වන වට තෙක් ගරහන ලද්දෙහි. මෙ නිමුල්වනින් පැනයෙහි නම් මැනැවැ”යි.

එක්බිති හරණ්ඩුකාලාම නවසා නිමුල්වනින් නික්මන. නිමුල්වනින් යම් සැටියෙකින් පැන ගියේ ද, එසැටියෙන් ගියේ ම විය. වටාලා නො පැමිණියේ ය.

3. 3. 3. 5.

[සැමැත් නිදනයි:]

25. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුමර සමීපයෙහි ඡෛත්‍යය නම් අන්තර්ගත සිටුඅරමිහි වැඩවසන සේක. එසඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉක්මනින් රැස් අතිකාන්තවිමලවර්ණ ඇත්තේ සම්පූර්ණ ජෙනවුනක් වටා බිබුලුමා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. ‘එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගළයි. වැනිවිම් කෙරෙයි. නො සිටියහොයි. සර්පිස් බිහිවෙත් නෙලෙයිද? හෝ සිසුම් වැලි මඩෙක ඉස්නා ලද්දේ ගළකේ වතුරැනේ වෙ ද, නො සිටුවේ වෙ ද, එපරිදි ම හත්ත දෙවපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි’යි ගළනා හා වරැතුනා හා කෙරෙයි. සිටුනට නොහැකි වෙයි

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හත්ත දෙවපුත්ගට තෙල වදළහ: හත්තය, ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවැලව යි.

වහන්ස, එසේය යි හත්ත දෙවපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි හත්ත දෙවපුත්ගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

හත්තය, පෙර මනුෂ්‍ය වූ පොළට යම් ඒ දහම්හු (හැදෑරුවෙන්) වණ පොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු පොළට දැනුත් වණපොත්ව වැටෙත් ද?

වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැනුත් මට වණපොත්ව වැටෙති. වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව නොවැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැන් මට වණපොත්ව ඇත. වහන්ස, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්කු, හික්කුණි, උපාසක, උපාසිකා, රාජ රාජමහාමාත්‍ය, නිව්වක නිව්වකප්‍රාචකයන් විසින් ආකීර්ණව වසනසේක් ද, වහන්ස, එපරිදි ම මමත් දෙවපුත්‍රයන් විසින් ආකීර්ණව වෙසෙමි. වහන්ස, දුරසිට දුර “හත්ත දෙවපුත්‍රයා වෙත දහම් දසම්හ”යි දෙවපුත්‍රයා එති. වහන්ස, මම දහම් තුණක් පිළිබඳව අනාථ වූයෙහි උත්තරාසන නො වූයෙහි කලුරිය කෙළෙමි.

කතමෙසං තිණ්ණං?

භගවතො අහං භතො දස්සනස්ස අතිතො අප්පට්ඨානො කාලකතො, සඤ්චමසවණස්සාහං භතො අතිතො අප්පට්ඨානො කාලකතො, සඤ්චස්සාහං භතො උපට්ඨානස්ස අතිතො අප්පට්ඨානො කාලකතො. ඉමෙසං බො අහං භතො තිණ්ණං ධම්මානං අතිතො අප්පට්ඨානො කාලකතොති.

3. තාහං භගවතො දස්සනස්ස නිතතිජ්ඣගා¹ කුදුවනං,
සඤ්චස්ස උපට්ඨානස්ස සඤ්චමසවණස්ස ව.

4. අඛිසිලෙ සිකඛමානො² සඤ්චමසවණෙ රතො
තිණ්ණං ධම්මානමතිතො හත්ථකො අවිහං ගතොති.

3. 3. 3. 6.

[බාග්ග්ගි නිදානං:]

26. එකං සමයං භගවා බණ්ණාසියං විහරති ඉසිප්පතො මගදයෙ. අථ බො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙඤ්ච පත්තවිචරමාදය බාරණ්ඨං පිණ්ඩාය පාවිසී. අද්දසං බො භගවා ගොසොගපිලකඛස්මිං² පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිහතාසං බාහිරසං මුට්ඨස්සාහි අසමපජානං අසමාහිතං විබහන්තවිහතං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

භික්ඛු භික්ඛු³ ටො බො ත්වං අත්තාතං කට්ඨවිසමකාසී. තං වත භික්ඛු කට්ඨවිසකතං අත්තාතං ආමග්ගො⁴ අවස්සුතං මහබ්බිකා නානුපතිස්සන්ති, තත්ථාසවස්සන්ති, තෙතං සාතං විජ්ජතිති.

අථ බො සො භික්ඛු භගවතා ඉමිතා ඔවාදෙන ඔවදිතො සංවෙගමාපාදී.

අථ බො භගවා බාරණ්ඨසං පිණ්ඩාය චරිතො පචජාහත්තං පිණ්ඨපාන-පටිකකන්තො භික්ඛු ආමන්තෙසී:

ඉද්දහං⁵ භික්ඛවෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙඤ්ච පත්තවිචරමාදය බාරණ්ඨං පිණ්ඩාය පාවිසිං. අද්දසං බො අහං භික්ඛවෙ ගොසොගපිලකඛස්මිං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං රිහතාසං බාහිරසං මුට්ඨස්සාහි අසමපජානං අසමාහිතං විබහන්තවිහතං පාකතිජ්ඣයං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

1. නිතතිජ්ඣකුදුවනං - PTS 2. ගොසොග පිලකඛස්මිං - සඤ්ච. 3. මරමමග්ගන්ත භද්දස්සන්ත. 4. ආමග්ග කෙත - මජ්ඣං. 5. ඉද්දාහං - මජ්ඣං.

කවර කරුණු තුනක් පිළිබඳවය යත්:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනයට අනාප්ත වූයෙමි උපායානුකූල නොවූයෙමි කල්පය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සංඛ්‍යාදේශනාදීන්ට අනාප්ත වූයෙමි උපායානුකූල නොවූයෙමි කල්පය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සංඛ්‍යාදේශනාදීන්ට අනාප්ත වූයෙමි උපායානුකූල නොවූයෙමි කල්පය කෙළෙමි. වහන්ස, මම මේ තුන් දහමුත් පිළිබඳව අනාප්ත වූයෙමි උත්කණ්ඨ නොවූයෙමි කල්පය කෙළෙමි යි.

3 මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දර්ශනය පිළිබඳව නිසිදු කලෙක නාස්තියට නොගියෙමි. සතුන් වටනට සංඛ්‍යාදේශනාදීන්ට නාස්තිය නොවී.

4. දර්ශනයෙහි තිත්තේන්තෙමි සංඛ්‍යාදේශනාදීන්ට අනාප්ත වූයෙමි පරිච්ඡේද නම් මම අවිභවයට ගියෙමි.

3. 3 3. 6.

[චරණයේ නිදහස:]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චරණයේ නුමුත් මගදෙසට වූ ඉභිසන්තානවලෙහි වැඩිපසට සේනා එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර-පරාසෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ බරණැස පිණ්ඩපාතයට වැඩිසේනා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙරින් විහෙටගන්නා නැතෙක වූ පුලිල ගසක් යටිපසෙහි පිටුපිණිස වැඩා සේනා ධ්‍යානසුඛ නැතිසේත් අල්පාය වූ, කාමගුණ සුඛයෙන් බාහිරයා ඇති, එසින් ම මුද්‍රා සිති ඇති, සමුද්‍රයන රක්ත, සංඛ්‍යාද නොවූ, ප්‍රාණන සිත් ඇති, නොදැමුනු ඉදුරන් ඇති මහණන්හු දුටුසේන. ඒ මහණහු දැක තෙල වදලහ:

මහණ, මහණ, හෝ ආත්මය නමමක් ඉදුල් කරව. මහණ ඉදුල් කළ, ප්‍රොඨ සම්මාන ආදියෙන් තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස් මාස්සෝ නැති ලුහු නො බිඳිති, මුහුණට නො කැබි යන තෙල කරුණ එකාත්තයෙන් නොවේ.

එක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිටි මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණියේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස පිටු පිණිස හැසිර පස්බඩ පිණ්ඩපාතයෙන් වැලකුනු සේනා තිසුන් ඇමතු සේනා:

මහණනි, මම පෙරපරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ බරණැස පිටු පිණිස පිටිසිතිමි. මහණනි, මම ගොසොගපලයා මුලයෙහි දී පිටු පිණිස හැසිරෙන්නෙමි ධ්‍යානානාවයෙන් අල්පායා ඇති, කාමගුණවලයෙන් බාහිරයා ඇති, මුද්‍රා සිති ඇති, සමුද්‍රයන නැති, සංඛ්‍යාද නො වූ, ප්‍රාණන සිත් ඇති, ප්‍රාණන දැඩි ඇති එක්තරා මහණන්හු දිවිමි. දැන ඒ මහණනට තෙල බස කිවි:

“හිඬු හිඬු, බොහෝ දෙනා අතහැර කටුපියෙකුයි. ඔහු වන හිඬු කටුපියකුට අතහැර ඇතිවෙයි අවසානයේ මකිකා නානුපති සැනැති නානාසාමිකයන්හි තෙත සාන විජ්ජිති”යි.

අප බොහෝ හිඬුවෙ සො හිඬු ලියා ඉතිහාස බව දෙන බව දිනො සංවේගමාපාදිති.

එවැනි දිනො අසාදයාගේ හිඬු හඟවන බව දෙවැනි හිඬු බොහෝ හඟවන කටුපියෝ කො ඇතිවෙයි? කා මකිකාති.

අවිජ්ජා බොහෝ හිඬු කටුපියෝ. ව්‍යාපාරය ඇතිවෙයි. පාපය අසාදය ව්‍යාපාරය මකිකා. ඔහු වන හිඬු කටුපියෝ කත අතහැර ඇතිවෙයි අවසානයේ මකිකා නානුපති සැනැති නානාසාමිකයන්හි තෙත සාන විජ්ජිති.

5. අභ්‍යන්තර වචනසාධකයේ ඉතිහාසය අසංවිත,
මකිකා අනුපති සැනැති සංකප්පා රාගනිකයෝ.
6. කටුපියකුට හිඬු ඇතිවෙයි අවසානයේ,
ආරකා හොඳ නිබ්බාණය විශ්වාසය ව හඟවයි.
7. ගාම වා යදි වා, රජකු අලංකාර සම්මතයෙන්,¹
පරෙති² බාලයා දුමුවෙයි මකිකාති පුරකකයෝ.
8. සෙ ව සිලෙත සම්පන්නා පසුකුසුපසමෙ රතා,
උපසන්නා සුඛං සෙන්නා නාසසිත්තා මකිකාති.

3. 3. 3. 7.

[සාමන්ති නිදානං:]

27. අප බොහෝ අසාදයා - පප - හඟවන බව දෙවැනි අසාදයා හඟවන දිනෙහි වචනසාධකයේ අවිජ්ජා නානුපති සැනැති නානාසාමිකයන්හි තෙත සාන විජ්ජිති.

නිකති හිඬු බොහෝ හඟවන බව දිනො සංවේගමාපාදිති.

නිකති හිඬු බොහෝ හඟවන බව දිනො සංවේගමාපාදිති.

“විහණ, විහණ, තෝ ආනන්ද නගමේ ඉදුල් කරව, විහණ, ඉදුල් කළ, ග්‍රොධ සංකිතාන ආනන්දයෙහි තෙත් වූ ඒ ආනන්ද කෙලෙස්මැස්සන් නැති ලුහු කො බිඳිති, ලුහු බැඳ නො කති යන තෙල කරුණ එකානන්දයෙන් නොවේ” යි කියා යි.

විහණෙනි, එක්බිති ඒ විහණ ම විසින් වේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණිනි.

වෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාගාවතුන් වහන්සේට ගෙල සාල කෙළේ ය: විහන්ස, ‘ඉදුල්’ යනු කිව්? ‘ආනන්ද’ යනු කිව්? ‘මැස්’ යනු කිව්?

විහණ, අභිධ්‍යාව ඉදුල්, ව්‍යාපාදය ආනන්දය, පාපක අකුණල විනාශයේ මැස්සන. විහණ, ඉදුල් කළ ග්‍රොධ සංකිතාන ආනන්දයෙහි තෙත් වූ ඒ ආනන්ද “කෙලෙස්මැස්සන් නැති ලුහු කො බිඳිති යි ලුහු බැඳ නො කති යි” යන තෙල කරුණ එකානන්දයෙන් සිදු නොවෙයි.

5. වස්සුකෙත්‍රානු දෙකෙහි කළ ගොපන කැති, ඉඤ්ඤායෙහි අභංගාන වූ විහණනු රහතියුත්ත සංකල්ප බ්‍ය මෙවිකාවෝ ලුහු බැඳ ගනිති.

6. කෙලංගාබ්‍ය ආනන්දයෙහි තෙත් ව සිටුනා එසින් ම ඉදුල් කළ විහණ නිවැණිත් විදුර වෙයි. සංසාරදෘඩයට ම හානි වෙයි.

7. ගමෙහි වේවයි, නොහොත් වෙනහි වේවයි, නටනට සමයක් හු නොලැබ දුෂ්ප්‍රාඥ වූ අඳබල් විහණ කෙලෙස්මැස්සන් විසින් පුරසකාන ව යෙයි.

8. යට විහණනු ගිලසමන්නා වෙත් ද, ප්‍රඥයෙන් කෙලංගාබ්‍යයෙහි නිරත වෙත් ද, උපකානන වූ ඒ විහණනු කෙලෙස්මැස්සන් නසා මිසා සුවසේ හොවිත්.

3. 3. 3. 7.

[සැබැන් නිදහසි:]

27. එසේ ආසුමෙන් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කළහ: විහන්ස, මම විලුඬු වූ මනිසාස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් කාබුත් මරණින් චතුසෙති සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹ සිටුනා මාගමි භුසොභාවයෙන් දැක්.

විහන්ස, කෙසෙන් දැක්වීන් සමනාගත මාගමි කාබුත් මරණින් චතුසෙති සුවයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹ ද?

අනුරුද්ධය, දහම නුකෙතින් සමනාගත වූ මාගමි කාබුත් මරණින් චතුසෙති සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙයි.

කතමෙතිති හි ?

ඉඬ අනුරුඬු මාභුගාමො පුබ්බකාසමයං චෛත්තරූපපට්ඨානෙන චේතසා අගාරං අජිකාවසති. මජ්ඣිමනිකා සමයං ඉසායාපරිපුට්ඨිකෙන චේතසා අගාරං අජිකාවසති. සායනාසමයං කාමරූපපට්ඨානෙන චේතසා අගාරං අජිකාවසති.

ඉමෙහි බො අනුරුඬු තිති ධමමෙති සමනාගතො මාභුගාමො කායසං හෙද පරමමරණා අපායං දුශංඨං චිතියාහං තීරයං උපපජ්ජතිති.

3. 3. 3. 8.

අථ බො ආයස්මා අනුරුඬො යෙනායස්මා සාථිප්පනතා හෙත්තසසිකමි. උපපට්ඨිකා ආයස්මා සාරිප්පනෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාදකියං චිතියාමරණා ඵකමනතා නිබ්බිදි ඵකමනතා නිබ්බෙනා බො ආයස්මා අනුරුඬො ආයස්මනතං සාරිප්පනතා ඵකදවොච:

ඉදං. ආප්පිසො සාරිප්පනත, දිබ්බෙන වකඛුතා විදුදෙවන අතිකානන්තොත්ත - සකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි. ආරුඬං බො පන මෙ චීරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, පසාදො නායො අසාරදො. සමාහිතං විතනං ඵකගාං. අථ ච පන මෙ න අනුපාරුය ආසවෙහි විතනං විමුච්චතිති

[සාරිප්පනො:]

යං බො පෙ ආප්පිසො අනුරුඬු ඵං. හොති: ‘ඵවාහා දිබ්බෙන වකඛුතා විදුදෙවන අතිකානන්තොත්තකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි’ති ඉදංනො මානසමි.

යප්ප පෙ ආප්පිසො අනුරුඬු ඵං. හොති: ‘ආරුඬං බො පන මෙ චීරියං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, පසාදො කායො අසාරදො. සමාහිතං විතනං ඵකගනන්ති’ ඉදංනො උද්ධවමසමි.

යප්ප පෙ ආප්පිසො අනුරුඬු ඵං. හොති: ‘අථ ච පන මෙ න අනුපාරුය ආසවෙහි විතනං විමුච්චති’ති ඉදංනො කුකකුචමසමි.

සාධු වතායස්මා අනුරුඬො ඉමෙ නයො ධමම පතාය ඉමෙ නයො ධමම අනෙසිකරිතා අවතාය ධාතුයා විතනං උපසංහරතුහි.

අථ බො ආයස්මා අනුරුඬො අපරෙන සමයෙන ඉමෙ නයො ධමම පතාය ඉමෙ නයො ධමම අනෙසි කරිතා අනෙය ධාතුයා විතනං උපසංහර. අථ බො ආයස්මා අනුරුඬො ඵසො චූපකපට්ඨා අපමනෙන ආනාමි පතිතනෙනා විහරනෙනා ත විරසෙව යස්සන්තාය කුලප්පනතා සම්මදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බරනා තදනුගාරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමම සසං අභිඤ්ඤ සංපකන්තා උපසමපජ්ජ චිතායි. “ඛිණ්ණ ජාති, ජූඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං සාරණියං, නාපරං ඉන්තරායා”ති අභිඤ්ඤාදි අඤ්ඤාතරෙ ව පතායස්මා අනුරුඬො අරහතං අගොසිති.

කමර දහම් භූණෙකින යත්:

අනුරාධිය, මේ ලොව මාගම පෙරවැර වෙලෙහි මෙරුමිලින් මිනන ලද සිහින් ගෙහි වෙසෙයි. මධ්‍යාහ්න වෙලෙහි ඊර්ෂ්‍යයෙන් මැඩුනු සිහින් ගෙහි වෙසෙයි. සවස් වෙලෙහි කාමරගයෙන් මැඩුනු සිහින් ගෙහි වෙසේ.

අනුරාධිය, මේ භූත් දහමින් සමකාන්ත මාගම කාන් මරණින් මතු-රෙහි සුවසෙන් පහළ යිට නපුරු ගති ඇති මිත්තම පතික මත නිරසව එළඹෙයි.

3. 3. 3. 8.

28 එකල ආයුෂමත් අනුරාධි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් භාරිපුත්‍ර හෙරණු-වත් කරන එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂමත් භාරිපුත්‍ර හෙරණුවත් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටට හෙතු වූ සිහි කළ යුතු වූ කමාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනුරාධි තෙරණුවෝ ආයුෂමත් භාරිපුත්‍ර තෙරණුවන්ට තෙල සැල කළහ:

නිසග භාරිපුත්‍රයෙහි, මම මිරිසිදු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටිනා දිවැසින් සහසුලෝකය බලමි. මා මිසින් වීරිය ඇරඹින. නොසැකවින. සොභිය එළඹ සිටිනිය මුමින නොවූවාය. නාමිකය සංහිදින. සාරථි රභිතය. සිත සමානිතය. එකතය. එසෙන් මාගේ සිත උපාදානවශයෙන් නොගෙණ ආසුවයන් කෙරෙත් නොමිදෙයි.

[භාරිපුත්‍ර:]

නිසග අනුරාධිය, යම් හෙයකින් නොපට මෙසින් මේ ද: ‘මෙසේ මම මුතුරු වූ මිනිසාස ඉක්ම සිටිනා දිවැසින් සහසුලෝකය බලමි’ යි. මේ නොපගේ මාතය යි.

ඇමැත අනුරාධිය, යම් හෙයකින් නොපට මෙසින් මේ ද: ‘මා මිසින් වීරිය ඇරඹින ලදී නොසැකවින. සොභිය එළඹ සිටිනිය. ප්‍රමුඛින නො වූවාය. නාමිකය සංහිදින, සාරථි රභිතය, සිත සමානිතය, එකතය’ යි. මේ නොපගේ උද්ධතභාවය මේ.

ඇමැත අනුරාධිය, යම් හෙයකින් නොපට මෙබඳු සිතෙක් මේ ද: ‘එහෙත් මාගේ සිත උපාදානවශයෙන් නොගෙණ අසුවයන් කෙරෙත් නො මිදෙයි’ යි. මේ නොපගේ කුකුසෙකි.

ඇමැත් අනුරාධි තෙරණුවෝ මේ භූත් දහම් හැරවියා මේ භූත් දහම පතා මෙනෙහි කොට නිවිණ්ඩාභූටට සිත එළවත් නම් මනාව ය

එක්බිති ආයුෂමත් අනුරාධි තෙරණුවෝ පසුකලෙක මේ භූත් දහම් හැරවියා, මේ භූත් දහම තො මෙනෙහි කොට නිවිණ්ඩාභූටට සිත එළවූහ. එක්බිති ආයුෂමත් අනුරාධි තෙරණුවෝ එකලා වූවාහු තෙත්වූවාහු අප්‍රමාණ වූවාහු කෙලෙස් නමන වීරි ඇත්තාහු කායර්මිත නිරපෙක්ෂව වසන්තාහු යම් අභිත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොටට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, භාසන බ්‍රහ්මවයසීය අපසන් වූ ඒ අභිත්තිය මද කලෙකින් ම ඉහාතම පෙහි ම තුමා, මිසින් මිහිමැදුනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වසූහ. “ජාතිය ක්ෂය විය. බිසසර වැස නිමවින. සිටුවින නිස කරණ ලදි. මේ අභිත්තිය පිණිස මත් බැහැර දෑයෙක් නැති” යි දන්හ. ආයුෂමත් අනුරාධි තෙරණුවෝ රහභූත් අතුරෙන් අත්‍යගර කෙනෙක් ද වූහ.

3. 3. 3. 9.

29. නිණ්ඛානි භික්ඛවෙ පට්ඨන්තානි වහන්ති නො විවටාති.

කතමානි තිණ්ඤි?

මාභූතාමො භික්ඛවෙ පට්ඨන්තානා වහන්ති නො විවටො, බ්‍රාහ්මණානං භික්ඛවෙ මහතා පට්ඨන්තානා වහන්ති නො විවටො, ඉච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ පට්ඨන්තානා වහන්ති නො විවටො.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ඤි පට්ඨන්තානානි වහන්ති නො විවටාති

තිණ්ඤිවෙ භික්ඛවෙ විවටානි පිඨෙවන්ති, නො පට්ඨන්තානානි.

කතමානි තිණ්ඤි?

වඤ්චණ්ඩලා භික්ඛවෙ පිඨං පිඨෙවති නො පට්ඨන්තානං, පූර්වප්‍රාප්තලං භික්ඛවෙ විවටං පිරොච්ඡිති නො පට්ඨන්තානං, නාථාගතපපෙඨදිනො ධර්මපිනායො භික්ඛවෙ¹ විවටො, පිඨෙවති නො පට්ඨන්තානා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තිණ්ඤි විවටානි පිරොච්ඡන්ති නො පට්ඨන්තානානි

3. 3. 3. 10.

30. නයො මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං

කතමෙ නයො: පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො, පස්ථිලෙඛුපමො පුග්ගලො, උදකලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරහනං අනුසෙති. සෙසාථාපි භික්ඛවෙ පාසාණ ලෙඛො² න බිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, පිරව්ඞිතිකා හොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරහනං අනුසෙති. අයං ථූච්චති භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛුපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පස්ථිලෙඛුපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරහනං අනුසෙති. සෙසාථාපි භික්ඛවෙ පස්ථිලං ලෙඛො බිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, න පිරව්ඞිතිකා හොති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො න දීඝරහනං අනුසෙති. අයං ථූච්චති භික්ඛවෙ පස්ථිලෙඛුපමො පුග්ගලො.

1 නාථාගතපපෙඨදිනො භික්ඛවෙ ධර්මපිනායො-පිලිඤ්ජපසංඝා. 2. පාසාණ ලෙඛො - සි. චූ.

3. 3. 3. 9.

39. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් පිළිසන්ව වහන්. විවාහ ව නො වහන්.

කවර තුන් දෙනෙක සත්:

මහණෙනි, මාගම පිළිසන්ව වහයි. විවාහව නොවහයි. මහණෙනි, බමුණන්ගේ වෙදානුයෝ පිළිසන්ව වහන්. විවාහව නො වහන්. මහණෙනි, මොහොත්ත පිළිසන්ව වහයි. විවාහව නොවහයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙන පිළිසන්ව වහන්. විවාහව නො වහන්.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙනෙක් විවාහව බලිත්, පිළිසන්ව නො බලිත්.

කවර තුන් දෙනෙක සත්:

මහණෙනි, සද්දෙව් විවාහව බලිති. පිළිසන්ව නො බලිති. මහණෙනි, ස්වදේව් විවාහ ව බලිති. පිළිසන්ව නො බලිති. මහණෙනි, නාගාග්‍රහයන් වානාසස් පසින් වදාලි බලිතිය විවාහ ව බලිති. පිළිසන්ව නො බලිති.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙන විවාහව බලිත්. පිළිසන් ව නො බලිත්.

3. 3. 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යානායක හ.

කවර තුන් දෙනෙක සත්: ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගලය, පාටිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගලය, ජලලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ශිලාලෙඛාවට බදු පුද්ගල කවරේය සත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ කොපය දිසිඳුහුසෙහි ලුහුබඳ වැටෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ශිලාලෙඛාව වාතයෙන් වෙළෙයි, උදකයෙන් වෙළෙයි වහා තහනස්නි ද, මිරසාසිනි මේ ද, මහණෙනි, පරිදි ම මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ කොපය ද දිසිඳුහුසෙහි ලුහුබඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලා-
ලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාටිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගලයා කවරේය සත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ කොපය නිරතුරු ලුහු බඳ නො වැටේ. මහණෙනි, යම් පරිදි පොළොවෙහි ඇඳි ලෙඛාව වාතයෙන් වෙළෙයි, උදකයෙන් වෙළෙයි වහා තහනස්නි ද, මිරසාසිනි නො වේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ කොපය දිසිඳුහුසෙහි ලුහු බඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පාටිවිලෙඛාවට බදු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච තිකතිවෙ උදකලෙඬුපමො පුගගලො?

ඉධ තිකතිවෙ එකමෙච පුගගලො ආගාලෙහනම් ටිච්චමානො ඵරසෙනම් ටිච්චමානො අමනාපෙනම් ටිච්චමානො සංඝස්ස චෙව, සංඝස්ස චෙව, සමමාදති චෙව, සෙසාපාති තිකතිවෙ උදකලො භික්ඛා සෙව පටිච්ඡෙදිති, න චිත්තමිතිකා හොති. එවමෙව ඛො තිකතිවෙ ඉධෙකමෙච පුගගලො ආගාලෙහනම් ටිච්චමානො ඵරසෙනම් ටිච්චමානො අමනාපෙනම් ටිච්චමානො සංඝස්ස චෙව සංඝස්ස චෙව සමමාදති චෙව. අයං ටිච්චති තිකතිවෙ උදකලෙඬුපමො පුගගලො.

ඉමෙ ඛො තිකතිවෙ තයො පුගගලො සන්තො සමිඤ්ඤානා ලොකස්සිනති.

පරංඝුමගෙනා නතිංයා.

[4. යොධාජීවවගෙනා]

3. 3. 4. 1.

[සාමිසී හිදනං:]

31. තිති තිකතිවෙ අමොති සමනාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජහොගො, රසෙසු අභිගනෙව්ව සඛිං ගච්ඡති.

කතමෙති තිති?

ඉධ තිකතිවෙ යොධාජීවො දුරෙ පාති ච හොති, අකිංකරෙයි ච, මහංකො ච කායස්ස පදලෙනා. ඉමෙති ඛො තිකතිවෙ තිති අමොති සමනාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජහොගො, රසෙසු අභිගනෙව්ව සඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො තිකතිවෙ තිති ධමමති සමනාගතො හිංඤ්ඤා ආනුගෙයො හොති -පෙ- අනුගතරං පුසෙසුකෙතිනං ලොකස්ස.

කතමෙති තිති?

ඉධ තිකතිවෙ හිංඤ්ඤා දුරෙ පාති ච හොති අකිංකරෙයි ච මහංකො ච කායස්ස පදලෙනා.

කප්පෙව තිකතිවෙ හිංඤ්ඤා දුරෙ පාති හොති?

ඉධ තිකතිවෙ හිංඤ්ඤා යං කිංඤ්ඤා රූපං අතිනානාගතපච්චුපනාං අඤ්ඤානං වා බිතිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛිමං වා හිනං වා පණ්ණං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං රූපං “නෙතං මම, නෙසොගමස්මි, න මෙසො අනා”ති එවමෙනං යථාගුතං සමමපසඤ්ඤා පස්සති. යං කාචි වෙදනා අතිනාගත පච්චුපනාං අඤ්ඤානං වා බිතිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛිමං වා හිනං වා පණ්ණං වා යං දුරෙ වා සන්තිකෙ වා සඛිං වෙදනං “නෙතං මම, නෙසොගමස්මි, න මෙසො අනා”ති එවමෙනං යථාගුතං සමමපසඤ්ඤා පස්සති. යං කාචි සඤ්ඤා අතිනාගත පච්චුපනාං අඤ්ඤානං වා බිතිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛිමං වා හිනං වා පණ්ණං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සඛිං සඤ්ඤා “නෙතං මම, නෙසොගමස්මි, න මෙසො අනා”ති එවමෙනං යථාගුතං සමමපසඤ්ඤා පස්සති. යෙ කෙචි සඤ්ඤා අතිනාගත පච්චුපනාං අඤ්ඤානං වා බිතිඤ්ඤා වා ඔලාරිකං වා සුඛිමං වා හිනං වා පණ්ණං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සඛිං විඤ්ඤාණං “නෙතං මම, නෙසොගමස්මි, න මෙසො අනා”ති, එවමෙනං යථාගුතං සමමපසඤ්ඤා පස්සති. එව ඛො තිකතිවෙ හිංඤ්ඤා දුරෙ පාති හොති.

මහණෙනි, උදකලොබාවට බදු පුදාල කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුදාලයෙක් කැකුළෙන් කියනු ලබන්නේන් පරාස්බසින් කියනු ලබන්නේන් මහ නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේන් ගාලපෙන්නේ ම වෙයි. සැසඳෙන්නේ ම වෙයි. සතුටු වන්නේ ම වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි දියෙහි ඇදි ලොබාව වනා ම පහව යේ ද, චිරසුඛයා නොවේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුදාලයෙක් කැකුළෙනුදු කියනු ලබන්නේ පරාස්බසින් කියනු ලබන්නේ නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේ ගාලපේ ම ය. සැසඳේ ම ය. සතුටු වේ ම ය. මහණෙනි, මේ උදලොබාවට බදු පුදාල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුදාලයෝ තුන් දෙන ලොකයෙහි විද්‍යාපාතය හ.

තුන්වැනි හරණ්‍ය වග්ගි යි.

[4. යොධාජීව වග්ගිය]

3. 3. 4. 1.

[සැවැත් හිදනයි:]

31. මහණෙනි, අභිග තුණෙකින් සමකාගත යොධාජීව රුජාභි වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවසවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි. කවර අභිග තුණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව යොධාජීව දුරෙහි රිය හෙළන සුලු වෙයි. විදුලි-සෙත් විදින සුලු වෙයි. ලොභොපට ආදි මහත් කය බිඳින සුලු වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අතින් සමකාගත යොධාජීව රජුට නිසි වෙයි. රජු විසින් උපභොග කටයුතු වෙයි. රජුගේ අවසවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අභිග තුණෙකින් සමකාගත මහණ ආහුන සභිකාන පූජාවට නිසි ය ... ලොකයට අනුහතර වූ පුණ්‍යසෛත්‍ර ද වෙයි.

කවර අභිග තුණෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ දුරෙපාතින් වෙයි, අකබ්‍රමෙවෙසින් වෙයි, මහත් කය බිඳුනේන් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දුරෙපාතී.වෙ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වෙවයි, ආධ්‍යාත්මක වෙවයි, බාහ්‍ය වෙවයි, ඔලාරික වෙවයි, සියුම් වෙවයි, හිත වෙවයි, ප්‍රණීත වෙවයි, දුරෙහි වෙවයි, ලභෙහි වෙවයි යම් කිසි රූපායනා-යෙක් ඇද්ද, එහාම රූප “කෙල මා ගාත්තේ නො වෙයි. මේ හේ නොවෙයි. හේ මා විසිය නො වැටේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අනිත්‍යානාගතප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වෙවයි, ආධ්‍යාත්මක වෙවයි, බාහ්‍ය වෙවයි, ඔලාරික වෙවයි, සියුම් වෙවයි, හිත වෙවයි, ප්‍රණීත වෙවයි, දුරෙහි වෙවයි, ලභෙහි වෙවයි යම් කිසි වෙදනා ඇද්ද ... අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වෙවයි, ආධ්‍යාත්මක වෙවයි, බාහ්‍ය වෙවයි, ඔලාරික වෙවයි, සියුම් වෙවයි, හිත වෙවයි, ප්‍රණීත වෙවයි, දුරෙහි වෙවයි, ලභෙහි වෙවයි යම් කිසි සංඥ “කෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අනිත්‍යානාගතප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වෙවයි, ආධ්‍යාත්මක වෙවයි, බාහ්‍ය වෙවයි, ඔලාරික වෙවයි, සියුම් වෙවයි, හිත වෙවයි, ප්‍රණීත වෙවයි, දුරෙහි වෙවයි, ලභෙහි වෙවයි යම් කිසි සංස්කාර ඇද්ද “කෙල මාගේ නොවෙයි. මම හේ නොවෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවේ” යි මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥ-යෙන් දක්නේ ය. අනිත්‍යානාගත ප්‍රත්‍යක්‍ෂාන වෙවයි, ආධ්‍යාත්මක වෙවයි, බාහ්‍ය වෙවයි, ඔලාරික වෙවයි, සියුම් වෙවයි, හිත වෙවයි, ප්‍රණීත වෙවයි, දුරෙහි වෙවයි, ලභෙහි වෙවයි යම් කිසි විඥන ඇද්ද, එහාම විඥන “කෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ විසිය නො වැටේ” යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දුරෙපාතී වෙයි.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අකකණ්චෙධි හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛ”න්ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛසමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා”ති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකකණ්චෙධි හොති.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලොභා හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහනතං අමිජ්ජාකකිනිං පදාලොභි. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලොභා හොතිති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුෂංගෙයො හොති -පෙ - අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතව්‍යං ලොකස්සාති.

3. 3. 4. 2.

32. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා.

කතමා තිස්සො?

උක්ඛාචිකමිතිතා පරිසා, පටිපුච්ඡාමිතිතා පරිසා, යාවගාමිතිතා¹ පරිසා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 3. 4. 3.

33. තිති භික්ඛවෙ අබොති සමන්තාගතො මිත්තො සෙවිතබ්බො.

කතමෙහි තිති?

දුද්දදං දදති, දුක්ඛරං කරොති, දුක්ඛමං ඛමති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති අබොති සමන්තාගතො මිත්තො සෙවි - තබ්බොති.

3. 3. 4. 4.

34. උප්පාදා වා භික්ඛවෙ නථාගතානං අනුප්පාදා වා නථාගතානං සිතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මතිසාමතා “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්ඡා”ති. තං නථාගතො අභිසම්බුද්ධාති අභිසමෙති. අභිසම්බුද්ධාති අභිසමෙති ආවිකකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විභජති උත්තාති කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා අනිච්ඡා”ති.

උප්පාදා වා භික්ඛවෙ නථාගතානං අනුප්පාදා වා නථාගතානං සිතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මතිසාමතා “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති. තං නථාගතො අභිසම්බුද්ධාති අභිසමෙති. අභිසම්බුද්ධාති අභිසමෙති ආවිකකති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පට්ඨපෙති විචරති විභජති උත්තාති කරොති “සබ්බෙ සංඛාරා දුක්ඛා”ති.

1. යාවනස්සමිතිතා - අධ්‍යක්ෂා; යාවතා මිතිතා, පාඨනකරං - අධ්‍යක්ෂා.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අකබ්ඤවෙයි වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ “මේ දුක්ඛ” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛසමුදය (දුක් උපදවන හෙතු)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛ-නිරෝධය (දුක් නැතිවීම)” යි තත් වූ පරිදි දනී. “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාය” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකබ්ඤවෙයි වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සේනෙහි මහණ මහත් අවිද්‍යාසංගතිය බිඳුනේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ භූත් දහමින් සම්මාගත මහණ ආනුත සංඛ්‍යාත සූජාවට නිසි වෙයි ... ලොකයාට අනුහතර පුණ්‍යයෙන් වෙයි.

3. 3. 4. 2.

32. මහණෙනි, මේ පමිද්දු භූත් දෙකෙකි.

කවර භූත් දෙකෙක යත්:

නො පිළිවිස විනිත හෙයින් දුර්විනිත පමිද්දය, පිළිවිස විනිත හෙයින් සුවිනිත පමිද්දය, පමණ විසින් විනිත හෙයින් ප්‍රමාණයෙන් සේ විනිත පමිද්දය (අදහස් දැන විනිත පමිද්දය).

මහණෙනි, මේ භූත් පමිද්දු යි.

3. 3. 4. 3.

33. මහණෙනි, අඛණ භූතෙකින් සම්මාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු යි.

කවර අඛණ භූතෙකිත යත්:

නොදියෙනෙක දෑය දෙයි. නොකටහැකි දෑය කෙරේ. නොසිතියෙනෙක දෑය සෙහේ.

මහණෙනි, මේ අඛණ භූතෙකින් සම්මාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු ය.

3. 3. 4. 4.

34. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු සංඝකාරයෝ අතිත්‍යයහ” යන ඒ ධර්මානුව සමභාවසංගිතාව, සමභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අභිසමය කෙරෙහි. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු සංඝකාරයෝ අතිත්‍යයහ” යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් පිළිවුවත්, විවරණ කෙරෙත්, විශාග කෙරෙත්, ආවර්භූත කෙරෙත්.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු සංඝකාරයෝ දුෂ්ඨයහ” යන ඒ ධර්මානුව සමභාවසංගිතාව, සමභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙහි, අභිසමය කෙරෙහි. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු සංඝකාරයෝ දුෂ්ඨයහ” යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විශාග කෙරෙත්, ආවර්භූත කෙරෙත්.

උපපාද වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුපපාද වා තථාගතානං සීතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමිතා “සබ්බෙ ධම්මා අනන්තා”ති. තං තථාගතො අභිසම්බුද්ධාති අභිසම්බුද්ධො. අභිසම්බුද්ධො අභිසම්බුද්ධො ආචික්ඛති දෙසෙති පඤ්ඤාපෙති පටිඨපෙති විවරති විහජති උත්තානී කරොති “සබ්බෙ ධම්මා අනන්තා”ති.

3. 3. 4. 5.

35. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යාති කාතිවි තන්තාට්ඨිතානං වත්ථානං කෙසං කම්බලො තෙසං පාචාරානං පතිකිට්ඨො අකබ්බායති. කෙසං කම්බලො භික්ඛවෙ සිතෙ සිතො, උණෙහ උණො, දුබ්බණ්ණො දුග්ගණො දුක්ඛසම්ප්ප්‍යො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යාති කාතිවි පුපුසමණ්ණපචාදනං¹ මකබ්ලිවාදෙ තෙසං පතිකිට්ඨො² අකබ්බායති.

මකබ්ලි භික්ඛවෙ මොඝපුරිසො එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “තඤ්ඤි කමමං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි විරියං”නති.

යෙපි හෙ භික්ඛවෙ අහෙසුං අනිතමඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධො, තෙපි භගවන්තො කමමවාද වෙව අහෙසුං කිරියවාද ව විරියවාද ව. තෙපි භික්ඛවෙ මකබ්ලි මොඝපුරිසො පටිබාහති: “තඤ්ඤි කමමං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි විරියං”නති.

යෙපි හෙ භික්ඛවෙ භවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධො, තෙපි භගවන්තො කමමවාද වෙව භවිස්සන්ති කිරියවාද ව විරියවාද ව. තෙපි භික්ඛවෙ මකබ්ලි මොඝපුරිසො පටිබාහති: “තඤ්ඤි කමමං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි විරියං”නති.

අහමපි භික්ඛවෙ එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කමමවාදෙ ව කිරියවාදෙ ව විරියවාදෙ ව. මමපි භික්ඛවෙ මකබ්ලි මොඝපුරිසො පටිබාහති: “තඤ්ඤි කමමං, තඤ්ඤි කිරියං, තඤ්ඤි විරියං”නති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තදිමුඛෙ බිපං ඔබ්බෙය්‍ය³ බහුන්තං⁴ මච්ඡානං අභිනාය දුක්ඛාය අනායාය ව්‍යසනාය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මකබ්ලි මොඝපුරිසො මනුස්සබිපං මඤ්ඤෙ ලොකෙ උපපන්නො බහුන්තං සත්තානං අභිනාය දුක්ඛාය අනායාය ව්‍යසනායාති.

3. 3. 4. 6.

36. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා.

කතමා තිස්සො: සද්ධාසම්පදා සිලසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

1 පුපුසමණ්ණපචාදනං - මජ්ඣං. 2 පතිකිට්ඨො - මජ්ඣං.

3 බිපං උබ්බෙය්‍ය - මජ්ඣං. 4 බහුන්තං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි යන ඒ ධර්මධාතුව සවභාවසංවිතීතාව සවභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙත්. අභිසමය කෙරෙත්. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට “සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ”යි වදාලත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආචර්තුන කෙරෙත්.

3. 3. 4. 5.

35. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි හුසින් විශ්‍ර වස්ත්‍රයෝ ඇද්ද, ඒ පවුරු අතුරෙන් කෙසකම්බලය නිකාමය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කෙසකම්බලය ගිතකාලයෙහි ගිතය, උෂණකාලයෙහි උෂණය, දුග්ග්ග්ගය, දුග්ග්ග්ගය, දුග්ග්ග්ග්ග් ඇත්තේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහත් ශ්‍රමණප්‍රවාදයෝ ඇද්ද, ඔවුනතුරෙන් මකාලිවාදය නිකාමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මකාලි මුසු පුරුෂ මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි මෙබඳු දෑට ඇතියේ වෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියායෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අතීතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සබ්බභූත කෙනෙක් වූහු ද ඒ හඟවත්හුදු කම්මවාද ඇතිවූහු ද ක්‍රියාවාද ඇතිවූහු ද වියාවාද ඇතිවූහු ද වූහු. මහණෙනි, මකාලි මුසු පුරුෂ ඒ බුදුවරානුත් පිළිකෙම්බ කෙරෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියායෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, අනාගතයෙහි යම් ම අතීත් සමයක් සබ්බභූත කෙනෙක් වෙත් ද ඒ හඟවත්හුදු කම්මවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. ක්‍රියාවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. වියාවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මකාලි මුසු පුරුෂ ඒ බුදුවරානුත් පිළිකෙම්බ කෙරෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියායෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, මෙකල අතීත් සමයක් සබ්බභූත වූ මෙම කම්මවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. ක්‍රියාවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. වියාවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. මහණෙනි, මකාලි මුසු පුරුෂ මාත් පිළිකෙම්බ කෙරෙයි: “කම්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වියායෙක් නැත” කියා යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි හෝමුව කෙමිනක් බොහෝ ලෙසට අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස වාසනය පිණිස ගිල්වා තබා ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මකාලි මොසපුරුෂයා බොහෝ සන්තප්ත අභිත පිණිස දුක් පිණිස අතය පිණිස වාසනය පිණිස ලොකයෙහි උපන් මිනිස් කෙමිනක් වැන්න.

3. 3. 4. 6.

36. මහණෙනි, මේ සම්පත්තු තුන් දෙනෙකි.

කමර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාසම්පදය, ගිලසම්පදය, ප්‍රඥාසම්පද යි.

මහණෙනි, මේ තුන් සම්පත්තු යි.

3. 3. 4. 7.

37. නිසොං ඉමා භික්ඛවෙ චුද්ධියො.

කතමා නිසොං? සද්ධාචුද්ධි සීලචුද්ධි පඤ්ඤචුද්ධි.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසොං චුද්ධියොති

3. 3. 4. 8.

38. තයො ච භික්ඛවෙ අස්සබ්බලොකො දෙසිස්සාමි තයො ච පුරිස-
බ්බලොකො. තං සුඤ්ඤාප -පෙ-

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො අස්සබ්බලොකො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අස්සබ්බලොකො ජවසම්පන්නො භොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා
අස්සබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ච භොති වණණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-
ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා අස්සබ්බලොකො ජවසම්පන්නො
ච භොති වණණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. ඉමෙ බො
භික්ඛවෙ තයො අස්සබ්බලොකො.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො පුරිසබ්බලොකො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො භොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා
පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ච භොති වණණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-
ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො
ච භොති වණණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

කප්පෙව භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො භොති, න වණණසම්ප-
න්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛන්තං යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-
සමුදයො”ති යථාභූතං පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධො”ති යථාභූතං
පජානාති. “අයං දුක්ඛනිරෝධාමනී පට්ඨාද්”ති යථාභූතං පජානාති. ඉදමස්ස
ජවසම්පතං වදාමි. අනිධිමෙම බො පන අනිච්ඡතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො සංසාදෙති
තො විස්සපේජති. ඉදමස්ස න වණණසම්පතං වදාමි. න බො පන ලාභී භොති
චිව්ච්ඡිකාපාන සෙනාසනනිලානපච්චිකාසප්පරිකාරානං. ඉදමස්ස න
ආරොහපරිණාහසම්පතං වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො
භොති, න වණණසම්පන්නො න ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

3. 3. 4. 7.

37. මහණෙනි, මේ වාදාසිඤ්ඤා තුන් දෙනෙකි.

කචර තුන් දෙනෙක සත්: ගුණාවාදාසිඤ්ඤා, ගිලවාදාසිඤ්ඤා, ප්‍රඥාවාදාසිඤ්ඤා යි.

මහණෙනි, මේ තුන් වාදාසිඤ්ඤා යි.

3. 3. 4. 8.

38. මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයන් (පොච්චන්) දෙසමි. තුන් පුරිස්-ගුණකයනුදු (පොච්චනුදු) දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, තුන් අස්ගුණකයෝ කචරහ සත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්-සම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්සම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් අස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්සම්පන්න ද වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අස්ගුණකයෝ යි.

මහණෙනි, තුන් පුරිස්ගුණකයෝ කචරහ සත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්-සම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්සම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණකයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වණ්සම්පන්න ද වෙයි. ආරොහ-පරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වේ ද, වණ්සම්පන්න නො වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේ නෙති මහණ “මේ දුකා” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුකකසමුදය” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. “මේ දුකකනිරුධ්‍ය” යි ඇති සැටියෙන් දනී. “මේ දුකනිරෝධානාමිති ප්‍රතිපදය” යි ඇතිසැටියෙන් දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි (පසුබසි) නොවිසදයි. මේ ඔහුගේ වණ්ස නොවෙති යි කියමි. චිත්ත වික්කම්පාන ගෘහස්ථාන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍ය පරිභ්‍යාග නොලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්ගුණකයා ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්සම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො ද වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්මි වද්දමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨාං විස්සජ්ජති, තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණසම්මි වද්දමි. න ඛො පන¹ ලාභී ගොති චිවරපිණ්ඩපානසේනා-සතතිලාභපච්චයගෙසජ්ජපරිකාරාදන්. ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහසම්මි වද්දමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු “ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනි පටිපද්ද”ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවසම්මි වද්දමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤාං පුට්ඨාං විස්සජ්ජති, තො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණසම්මි වද්දමි. ලාභී ඛො පන ගොති චිවරපිණ්ඩපානසේනාසත-තිලාභපච්චයගෙසජ්ජපරිකාරාදන්. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහසම්මි වද්දමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසබ්බලොකො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුරිසබ්බලොකාති.

3. 3. 4. 9.

39. තයො ව භික්ඛවෙ අස්සසදස්සො² දෙසිස්සාමි තයො ව පුරිසසදස්සො. නං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ගොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො පුරිසසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ගොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව ගොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

1. න පන ලාභී ගොති - මජ්ඣ.

2. අස්සපරසෙස - මජ්ඣ.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි ද වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි ද, ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “මේ දුකා”යි යථාභුතය දනී ... “මේ දුකිතිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභුතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිචිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ චණ්ඩය වෙති යි කියමි. චිවර-පිණ්ඩපාන ශයනාසන ගලානප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍ය පරිපකාර නොලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරෝහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස් ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි ද වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි ද ආරෝහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි ද?

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ “මේ දුකා”යි යථාභුතය දනී ... “මේ දුකිතිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි යථාභුතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මයෙහි අභිචිතයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ විසදයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ චණ්ඩය වෙති යි කියමි. චිවර-පිණ්ඩපානශයනාසනගලානප්‍රත්‍යය භෞමජ්‍යපරිපකාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරෝහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්-ගුණකියා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුරිස්ගුණකියෝ තුන් දෙන වෙති.

3. 3. 4: 9

39. මහණෙනි, අභවයන් කෙරෙහි සදභවයන් තුන් දෙන ද (ජානිමිත් අසුන්) දෙසමි. සදභවසදාය පුරුෂයන් තුන් දෙන ද දෙසමි. ඒ අසව, . .

මහණෙනි, අභවසදභවයෝ තුන් දෙන කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අභවසදභවයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නොවෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් අභවසදභවයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අභවසදභවයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මොහු තුන් අභවසදභවයෝ යි

මහණෙනි, සදභවසදාය තුන් පුරුෂයෝ කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදභවයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වණ්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදභවයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදභවයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වණ්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණණ-
සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්තං ඔරම්භානියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා
ඔපපාතිකො හොති නත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො නසමා ලොකා.
ඉදම්ඤ්ජ ජවසම්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤං පුට්ඨො
සංසාදෙති, නො විස්සජ්ජෙති. ඉදම්ඤ්ජ න වණණසම්මිං වදාමි. න ඛො පන
ලාභී හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසකගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං.
ඉදම්ඤ්ජ න ආරොහපරිණාහසම්මිං වදාමි එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසම්පන්නො හොති, න වණණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණ-
සම්පන්නො ව, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්තං ඔරම්භානියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා
ඔපපාතිකො හොති නත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො නසමා ලොකා.
ඉදම්ඤ්ජ ජවසම්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤං පුට්ඨො
විස්සජ්ජෙති නො සංසාදෙති. ඉදම්ඤ්ජ වණණසම්මිං වදාමි. න ඛො පන ලාභී
හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසකගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදම්ඤ්ජ
න ආරොහපරිණාහසම්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසම්පන්නො හොති වණණසම්පන්නො, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්ප-
න්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්තං ඔරම්භානියානං -පෙ- අනාවතතිධම්මො
නසමා ලොකා. ඉදම්ඤ්ජ ජවසම්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිතයෙ
පඤ්ඤං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති, නො සංසාදෙති. ඉදම්ඤ්ජ වණණසම්මිං වදාමි.
ලාභී ඛො පන හොති චිවරපිණ්ඩපාතසෙනාසකගිලාතපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරා-
රානං. ඉදම්ඤ්ජ ආරොහපරිණාහසම්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසදස්සො
ජවසම්පන්නො ව හොති වණණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ නයො පුරිසසදස්සාති.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙ ද, වණ්ණසම්පන්නා නො වෙ ද ආරොහපරිණාමසම්පන්නා නො වෙ ද?

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ පස් වැදූරුම් ඔර්මොගිය සංයෝජනයක් ක්‍රියා කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි. නො විසදයි මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පන්නා නො වෙති යි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පාතශ්‍යනාසනගලානප්‍රත්‍යයහෙමජ්ජපරිණාමාර නො ලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාමසම්පන්නා නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙයි. වණ්ණසම්පන්නා නො වෙයි. ආරොහ-පරිණාමසම්පන්නා නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙ ද, වණ්ණසම්පන්නා වෙ ද, ආරොහපරිණාමසම්පන්නා නො වෙ ද?

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ පස් වැදූරුම් ඔර්මොගිය සංයෝජනයක් ක්‍රියා කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසද යි නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පන්නා වෙති යි කියමි. විවරපිණ්ඩ-පාතශ්‍යනාසනගලානප්‍රත්‍යයහෙමජ්ජපරිණාමාර නො ලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාම සම්පන්නා නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙයි. වණ්ණසම්පන්නා වෙයි. ආරොහපරිණාම-සම්පන්නා නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙ ද, වණ්ණසම්පන්නා වෙ ද ආරොහපරිණාමසම්පන්නා වෙ ද?

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ පස් වැදූරුම් ඔර්මොගිය සංයෝජනයක් ක්‍රියා කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්ලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිවේ ඒ බබ්ලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධම්මෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලද්දේ විසදයි. නො ගලයි. මේ ඔහුගේ වණ්ණසම්පන්නා වෙති යි කියමි. විවර-පිණ්ඩපාතශ්‍යනාසනගලානප්‍රත්‍යයහෙමජ්ජපරිණාමාර ලබන සුදු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාමසම්පන්නා වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසද්දංඛා ජවසම්පන්නා වෙයි. වණ්ණසම්පන්නා වෙයි ආරොහපරිණාම-සම්පන්නා වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් පුරුෂසද්දංඛයෝ යි.

3. 3. 4. 10.

40. තයො ව භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජානියො දෙසිස්සාමි තයො ව භද්‍රො පුරිසාජානියො. තං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො භද්‍රො අස්සාජානියා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භද්‍රො අස්සාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති, [-පෙ- * ත ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති -පෙ- * ඉධභික්ඛවෙ එකච්චො භද්‍රො අස්සාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති.] වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රො අස්සාජානියා

කතමෙ ව භික්ඛවෙ තයො භද්‍රො පුරිසාජානියා [-පෙ- *]

ඉධ භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව. [-පෙ- *]

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අත්ඤාසම්පන්නො වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදම්ඤ්ඤා ජවසම්පන්නො වදාමි. අභිධම්මෙ බො පන අභිවිතයෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො විස්සාපෙජ්ජති තො සංසාදෙති. ඉදම්ඤ්ඤා වණ්ණසම්පන්නො වදාමි. ලාභී බො පන හොති චිට්‍රපිණ්ඩ-පාතසෙත්ඤාසත්තිලාභපච්චිකාසජ්ජපරිකාරානං. ඉදම්ඤ්ඤා ආරොහපරිණාහසම්පන්නො වදාමි. එවං බො භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානියො ජවසම්පන්නො ව හොති වණ්ණසම්පන්නො ව ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රො පුරිසාජානියාති.

3. 3. 4. 11

41. එකං සමයං භගවා රුජග්ගෙ විහරති මොජ්ඣිමාසෙ පරිබ්බාජ-කාරුමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි -පෙ-

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගකෙති අච්චන්තනුභවමාරි අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙති තිති?

අසෙබ්බෙත සීලකම්මෙත අසෙබ්බෙත සමාධිකම්මෙත අසෙබ්බෙත පඤ්ඤා-කම්මෙත.

ඉමෙති බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සම්මනාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගකෙති අච්චන්තනුභවමාරි අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

* පෙය්‍යාඥාමෙති අනන්තර පුත්තපදෙසා පුත්ත පුත්තානුසාරෙන චෙදිතබ්බං.
“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා” ආදී පදෙ ධර්මාපේක්ඛා පුරිසාජානිය මාරා චෙදිතබ්බං.

3. 3. 4. 10.

40. මහණෙනි, හදු අශ්වාජානියයෝ තුන් දෙනා දෙසමි හදු පුරුෂා-
ජානියයන් තුන් දෙනා ද දෙසමි. එය අසව

මහණෙනි, හදු අශ්වාජානියයෝ තුන් දෙනා කවරහ යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් හදු අශ්වාජානියයෙක් ජවසම්පන්න
වෙයි. * ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි [... *] මහණෙනි. මෙලොව
ඇතැම් හදු අශ්වාජානියයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි වර්ණසම්පන්නත් වෙයි.
ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් වැදූරුම් හදු
අශ්වාජානියයෝ යි.

මහණෙනි, හදු පුරුෂාජානියයෝ තුන් දෙනා කවරහ යන්: [..*]

මහණෙනි, මේ ලොව හදු පුරුෂාජානියයා ජවසම්පන්නත් වෙයි.
වර්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. [.... *]

මහණෙනි, කෙසේ හදු පුරුෂාජානියයා ජවසම්පන්නත් වේ ද,
වර්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ආසුරියන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාසුර වූ
වෙනොට්ඨිකතිය ප්‍රඥප්තිකතිය ඉගැන්වියෙන් ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන
ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ජීව එළඹ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි.
අභිබවියෙහි ලා අභිවිතයෙහි ලා පාත ප්‍රඵවුස්නා ලද්දේ විසඳයි. නො ගලයි.
මේ ඔහුගේ වර්ණය වෙති යි කියමි. චිවර පිණ්ඩපාතශයකාසනග්‍රාන-
ප්‍රත්‍යයහෙමජ්ජාපරිඝාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහය
වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ හදු පුරුෂාජානියයා ජවසම්පන්න ද
වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් හදු පුරුෂාජානියයෝ යි.

3. 3. 4. 11.

41. එක් භමියෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර මොරනිබාස
නම් පරිව්‍රාජකාරුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසුන්
ඇමතු සේක. ..

මහණෙනි, දහම් තුණෙහින් සමන්තගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨ වෙයි.
අත්‍යන්තයොගක්‍ෂෙමි වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති, දෙව්මිනිස්තට
ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමිත යන්:

අග්‍යෙක ධර්මසහධියෙන, අග්‍යෙක සමාධිසහධියෙන, අග්‍යෙක ප්‍රඥ-
සහධියෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමිත් සමන්තගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි.
අත්‍යන්තයොගක්‍ෂෙමි වෙයි. අත්‍යන්තපඨිවසාන ඇති, දෙව්මිනිස්තට
ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

* ... මෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් වැසුනු සුත්‍ර ප්‍රදේශ පෙරකී සුත්‍රඅනුසාරයෙන් දහසුතු.

“මහණෙනි ... ආසුරියන් ක්‍ෂය කිරීමෙන්” ආදිපද යොදා පුරුෂාජානිය වාර දහසුතු.

3. 3. 4. 12.

12. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනාගතො භික්ඛු අව්චන්තනීටො හොති, අව්චන්තයොගතෙති අව්චන්තඛිභව්වාදි අව්චන්තපරියොසානො සෙටොයා දෙවමනුස්සානං.

කතමෙහි නිති?

ඉද්ධිපාටිභාරියෙන, ආදෙසනාපාටිභාරියෙන, අනුකාසනිපාටිභාරියෙන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමනාගතො භික්ඛු අව්චන්තනීටො හොති -පෙ- සෙටොයා දෙවමනුස්සානනි.

3. 3. 4. 13.

13. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනාගතො භික්ඛු අව්චන්තනීටො හොති -පෙ- සෙටොයා දෙවමනුස්සානං.

කතමෙහි නිති?

සමමාදිට්ඨියා සමමාඤ්ඤෙන සමමාච්ඡිත්තනියා

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමනාගතො භික්ඛු අව්චන්තනීටො හොති, අව්චන්තයොගතෙති අව්චන්තඛිභව්වාදි අව්චන්තපරියොසානො සෙටොයා දෙවමනුස්සානනි.

යොධාජිවමග්ගො චතුස්ථො*

[5. මස්සල වග්ගො]

3. 3. 5. 1.

[සාමසේනිදානං:]

14. නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනාගතො යථාභනං නිකම්භොනා ඵලං නිරසෙ.

කතමෙහි නිති?

අකුසලෙන කායකමෙමන, අකුසලෙන වචිකමෙමන, අකුසලෙන මනෝකමෙමන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමනාගතො යථාභනං නිකම්භොනා ඵලං නිරසෙ.

නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනාගතො යථාභනං නිකම්භොනා ඵලං සග්ගෙහ.

කතමෙහි නිති?

කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනෝකමෙමන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නිති ධම්මෙහි සමනාගතො යථාභනං නිකම්භොනා ඵලං සග්ගෙහි.

*තස්සද්දනා: යොධො පරිස මිත්තඤ්ච
උපපාදි කෙසකමිබලො
සමපදි චුද්ධි තපසා අස්සා
තයො මොරනිවාපිනොති - චජසං.

3. 3. 4. 12

42. මහණෙනි, ධම් භුණෙහින් සමන්ධාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි, අත්‍යන්තයොග්‍යොසෙමි වෙයි, අත්‍යන්තපභිවසාන ඇතියේ දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යත්:

සාද්ධිප්‍රාතිහාසියෙන. ආදෙශනාප්‍රාතිහාසියෙන. අනුශාසනිප්‍රාතිහාසියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්ධාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි, අත්‍යන්තයොග්‍යොසෙමි වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

3. 4. 4. 13

43. මහණෙනි, දහම් භුණෙහින් සමන්ධාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි ... දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යත්:

සමයන්ද්‍රූපියෙන, සමයන්ඥතයෙන, සමයන්විමුක්තියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් යුක්ත වූ මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයොග්‍යොසෙමි වෙයි, අත්‍යන්තපභිවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්තට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

සතරඔන සොබාස්ව වහි සි.

[5. මඩගල වගීය]

3. 3 5. 1

[සාවිත් නිදහසි:]

44. මහණෙනි, දහම් භුණෙහින් සමන්ධාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වෙයි.

කවර දහම් භුණෙහින යත්:

අකුශලකායකමියෙන, අකුශලවාන්කමියෙන, අකුශලමන:කමියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්ධාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

මහණෙනි, දහම් භුණෙහින් සමන්ධාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංඝියෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් භුණෙහින යත්:

කුශලකායකමියෙන, කුශලවාන්කමියෙන, කුශලමන:කමියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්ධාගත වූයේ ගෙණවුන් තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංඝියෙහි සිටියේ වේ.

3. 3. 5. 2.

45. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිනො ඵලං නිරසෙ.

කතමෙති තිති?

සාච්ඡේන කායකමෙවන, සාච්ඡේන වචිකමෙවන, සාච්ඡේන මනෝකමෙවන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිනො ඵලං නිරසෙ.

තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිනො ඵලං සග්ගෙ.

කතමෙති තිති?

අනච්ඡේන කායකමෙවන, අනච්ඡේන වචිකමෙවන, අනච්ඡේන මනෝකමෙවන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිනො ඵලං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 3.

46. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො -පෙ- ඵලං නිරසෙ.
කතමෙති තිති?

විසමෙන කායකමෙවන, විසමෙන වචිකමෙවන, විසමෙන මනෝකමෙවන.
ඉමෙහි බො -පෙ- ඵලං නිරසෙ.

තිති -පෙ- ඵලං සග්ගෙ.

කතමෙති තිති?

සමෙන කායකමෙවන, සමෙන වචිකමෙවන, සමෙන මනෝකමෙවන.
ඉමෙහි බො -පෙ- ඵලං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 4.

47. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො -පෙ- ඵලං නිරසෙ.
කතමෙති තිති?

අසුචිතා කායකමෙවන, අසුචිතා වචිකමෙවන, -පෙ- මනෝකමෙවන.
ඉමෙහි බො තිති -පෙ- ඵලං නිරසෙ.

තිති භික්ඛවෙ -පෙ- ඵලං සග්ගෙ.

කතමෙති තිති?

සුචිතා කායකමෙවන, සුචිතා වචිකමෙවන -පෙ- මනෝකමෙවන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ තිති ධම්මෙති සමනනාගතො යථාහතං නිකඛිනො ඵලං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 5.

48. තිති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමනනාගතො බාලො අවංගො
අසප්පරිසො බහං උපහතං අනතානං පරිහරති. සාච්ඡේන ච ගොති
සානුච්ඡේන විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤානං පසවති.

කතමෙති තිති?

අකුසලෙන කායකමෙවන, අකුසලෙන වචිකමෙවන, අකුසලෙන
මනෝකමෙවන.

3. 3. 5. 2

45. මහණෙනි, ධම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් නැඩුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යන්:

සදෙස් කාකමිත, සදෙස් විසිකමිත, සදෙස් මුනිකමිත.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් නැඩුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් නැඩුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවිග්ගෙහි වේ.

කවර තුණෙකින් යන්:

නිර්දෙශකායකමියෙන, නිර්දෙශවාක්කමියෙන, නිර්දෙශමනාකමියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් නැඩුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සංවිග්ගෙහි වේ.

3. 3. 5. 3

46 මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ ... නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර දහම් තුණෙකින් යන්:

විෂම වූ කාකමිත, විෂම වූ විසිකමිත, විෂම වූ මුනිකමිත ...

මහණෙනි, මේ තුන්දහමින් ... නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් .. සංවිග්ගෙහි වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යන්:

සම වූ කායකමියෙන, සම වූ වාගකමියෙන, සම වූ මනාකමියෙන ..

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් .. සංවිග්ගෙහි වේ.

3. 3. 5. 4

47. මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමකාගත වූයේ නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර තුණෙකින් යන්:

අපචිත්‍ර වූ කායකමියෙන, අපචිත්‍ර වූ වාක්කමියෙන, අපචිත්‍ර වූ මනාකමියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ... සංවිග්ගෙහි වේ.

කවර තුණෙකින් යන්:

පචිත්‍ර වූ කායකමියෙන, පචිත්‍ර වූ වාක්කමියෙන පචිත්‍ර වූ මනාකමියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාගත වූයේ ගෙනවුත් සිටියේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් සංවිග්ගෙහි වේ.

3. 3. 5. 5

48. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් සමකාගත අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාල නටු ආත්මයක් පරිහරණය කරයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමකින් යන්:

අකුශලකායකමියෙන, අකුශලවාක්කමියෙන, අකුශලමනාකමියෙන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො
අපච්ඡරිසො බතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවරේජා ව ගොති,
සානුවරේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤාං පසවතිති.

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශතො සපච්ඡරිසො
අකතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවරේජා ව ගොති, අනු-
වරේජා විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවති.

කතමෙහි නීති:

කුසලෙන කායකමෙමන, කුසලෙන වචිකමෙමන, කුසලෙන මනෝ-
කමෙමන.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ -පෙ- බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවතිති.

3. 3. 5. 6.

49. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සාවරේජන කායකමෙමන, සාවරේජන වචිකමෙමන, සාවරේජන
මනෝකමෙමන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අනවරේජන කායකමෙමන, අනවරේජන වචිකමෙමන, අනවරේජන
මනෝකමෙමන. -පෙ-

3. 3. 5. 7.

50. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

විසමෙන කායකමෙමන, විසමෙන වචිකමෙමන, විසමෙන මනෝ-
කමෙමන. -පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සමෙන කායකමෙමන, සමෙන වචිකමෙමන, සමෙන මනෝකමෙමන.
-පෙ-

3. 3. 5. 8.

51. නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අසුචිනා කායකමෙමන, අසුචිනා වචිකමෙමන, අසුචිනා මනෝකමෙමන
-පෙ-

නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සුචිනා කායකමෙමන, සුචිනා වචිකමෙමන, සුචිනා මනෝකමෙමන. -පෙ-

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශතො
සපච්ඡරිසො අකතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවරේජා ව ගොති,
අනුනුවරේජා ව විඤ්ඤානං, බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤාං පසවතිති.

3. 3. 5. 9.

52. නිසො ඉමා භික්ඛවෙ වද්දතා.

කතමා නිසො?

කායෙන චාචාය මනසා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ නිසො වද්දතාති.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සම්මාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසන්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාරු, නවුමා වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. ආවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපමාද කට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පමි ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් සම්මාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසාරු, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අතවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපමාද නොකට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පිත් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමෙකින් යන්:

භූතලකායකමයෙන, භූතලවාක්කමයෙන, භූතලමිත්තකමයෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... බොහෝ පිත් ද රැස් කෙරෙයි

3. 3. 5. 6.

49. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සාවද්‍යකායකමයෙන, සාවද්‍යවාක්කමයෙන, සාවද්‍යමිත්තකමයෙන ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අතවද්‍යකායකමයෙන, අතවද්‍යවාක්කමයෙන, අතවද්‍යමිත්තකමයෙන ...

3. 3. 5. 7.

50. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

විපමකායකමයෙන, විපමවාක්කමයෙන, විපම මිත්තකමයෙන ..

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සම වූ කායකමයෙන, සම වූ වාක්කමයෙන, සම වූ මිත්තකමයෙන ...

3. 3. 5. 8.

51. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අපචිත්‍ර කායකමයෙන, අපචිත්‍ර වාක්කමයෙන, අපචිත්‍ර මිත්තකමයෙන ..

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

පචිත්‍ර කායකමයෙන, පචිත්‍ර වාක්කමයෙන, පචිත්‍ර මිත්තකමයෙන ...

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සම්මාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සන්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසාරු, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අතවද්‍ය ද වෙයි, නුවණැතියන් විසින් උපමාද නොකට යුතු ද මේ, බොහෝ පිත් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 9.

52. මහණෙනි, මේ ව්‍යද්‍යාචෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යන්:

කසිත, විසිත, සිහිත.

මහණෙනි, මේ තුන් ව්‍යද්‍යාචෝ යි.

3. 3. 5. 1.0.

53. යෙ හි හිකනිවෙ,¹ සහනා පුබ්බකසමයං කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුපුබ්බකෙහා භිකනිවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භිකනිවෙ සහනා මජ්ඣනනිකං සමයං² කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුමජ්ඣනනිකො භිකනිවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භිකනිවෙ සහනා සායනයසමයං කායෙන සුවරිතං වරනති, වාචය සුවරිතං වරනති, මනසා සුවරිතං වරනති, සුසායකෙහා භිකනිවෙ තෙසං සත්තානනති.

10. සුහකනිතනං සුමිහලං සුපසහානං සුට්ඨිතං,³
සුබණ්ණො සුමුහුතෙතො ච සුසිට්ඨං බ්‍රහ්මචාරිසු.
11. පදකම්ණං කායකමමං වාචකමමං පදකම්ණං,
පදකම්ණං මනෝකමමං පණ්ඩිතො⁴ පදකම්ණා,
පදකම්ණානි කතාන ලහතතෙ⁵ පදකම්ණෙ.
12. තෙ අත්ථලො ජුඛිතා විරුද්ධා බුද්ධිසාසනෙ,
අරුගා ජුඛිතා හොථ සහ සබ්බෙහි ඤාතිහිති.

මබ්බලවග්ගො පඤ්චමො.*

බුද්දහ පණ්ණාසකො සමතො තති ථයො.

[6. පටිපදාවග්ගො]

[සාවස්ථි ගිද්දානං:]

1. නිසෙසා ඉමා භිකනිවෙ පටිපදා,

කතමා නිසෙසා?

ආශාලො පටිපදා, නිජ්ඣාමො පටිපදා, මජ්ඣිමො පටිපදා.

කතමා ච භිකනිවෙ ආශාලො පටිපදා?

ඉධ භිකනිවෙ එකච්චිමා එවංවාදි හොති එවංදිට්ඨි: නස්මි කාමෙසු දෙසොති. සො කාමෙසු පාහව්‍යතං ආපජ්ජති. අයං වුට්ඨති භිකනිවෙ ආශාලො පටිපදා.

1. යෙ භිකනිවෙ - මජ්ඣ. 2. මජ්ඣනනිකං සමයං - මජ්ඣ. 3. සුට්ඨිතං, - මජ්ඣ.
4. පණ්ඩිතා - මජ්ඣ. 5. ලහතතෙ - මජ්ඣ.

* නසසුද්දනං;-

අනුසලඤ්ච සාවජ්ජං වියමා ජුඛිතා සහ

චතුරො බතා චතුරා පුබ්බකෙහා නාම තෙ දසාහි - මජ්ඣ.

3. 3. 5. 10.

53. මහණෙනි, යම් කිසි සත්‍ය කෙනෙක් පෙරවරු වෛලෙහි කසින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිහින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්‍යයකට ශුභ ප්‍රමාණයකි.

මහණෙනි, යම් සත්‍ය කෙනෙක් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි කසින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිහින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්‍යයකට ශුභ මධ්‍යාහ්නයකි.

මහණෙනි, යම් සත්‍ය කෙනෙක් සායාහ්නසමයෙහි කසින් සුවරිත පුරන් ද, වචනයෙන් සුවරිත පුරන් ද, සිහින් සුවරිත පුරන් ද, මහණෙනි, ඒ සත්‍යයකට ශුභ සායාහ්නයකි.

10. බ්‍රමීසරුන් කෙරෙහි ඉෂ්ටදාන විසින් පිදීමෙන් වෙ ද, ඒ ශුභ නිෂ්පාදියකි. ශුභ මහිනලයකි. ශුභ අලුයමෙකි. ශුභ නැගී සිටීමකි. ශුභ ඝණයකි. ශුභ මුහුර්තයකි.

11. එදින කළ කායකම්ම වෘද්ධික්‍රියායෙකි. චාත්තම්ම වෘද්ධික්‍රියා-යෙකි. මනාකම්ම වෘද්ධික්‍රියායෙකි. ප්‍රණීතිහු වෘද්ධිදයකයෝ යි. වෘද්ධිසුකත කායකම්මදීන් කොට වෘද්ධි අභියෝග ලබන්නෝය.

12. ලබ්ධානී ඇති, සුඛිත වූ බුද්ධිශාසනයෙහි විරූප වූ ඒ තෙම සියලු ශුභින් හා සමග නිරෝග වව, සුඛිත වව.

පස්වන මහල වහියයි.

තෙවන බුද්ධකපණ්ණාසකය සම්පූර්ණයි.

[6. පටිපදාවගීය]

3. 6. 1.

[හැමැත්තන් නිදහසි:]

1. මහණෙනි, මේ පටිපදාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාස්ත්‍රතිපත්තිය, පරිතප්පාත්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යමප්‍රතිපත්තිය යි.

මහණෙනි, ආගාස්ත්‍රතිපත්තිය කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මෙබඳු වෘද්ධ ඇතියෝ වෙයි, මෙබඳු දෑමට ඇතියෝ වෙයි: කාමයෙහි දෙමසෙක් නැත තිසායි. හේ කාමයෙහි පියසුතු බවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ආගාස්ත්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච තිකතිවෙ තිජ්ඣමො පටිපදා'

ඉධ තිකතිවෙ එකවෙවා අවෙලකො හොති මුත්තාවාගේ ගන්ධාපලෙනතො න එතිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො. න අභිභවං, න උද්දිස්සකපං, න නිමන්තණං සාදියති. සො න කුමභිමුඛා පනිගණ්හාති, න බලොපිමුඛා¹ පනිගණ්හාති, න ඵලකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න දිව්‍යාං දායාදිමානං. න ගඛිතිසා, න පායමානාය, න පුරිසනරගනාය. න සංකින්නිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකඛිකා සන්ධිසන්ධිවාරිති, න මච්ඡං, න මංසං. න සුරං න මෙරයං න පුසොදකං පිවති. සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො වා.² ද්වාගාරිකො වා හොති ණාලොපිකො වා.³ සන්තාගාරිකො වා හොති සන්තාලොපිකො වා. එකිස්සාපි දන්තිසා යාපෙති. ද්විතිපි දන්තිසි යාපෙති. තීතිපි දන්තිසි යාපෙති. සන්තතිපි දන්තිසි යාපෙති. එකාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ද්වාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. සන්තාතිකමපි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අද්ධමාසිකමපි පරියායභවනාහොජනානුසොගමනුසුතො විහරති. සො සාකහකෙබ්බාපි හොති, සාමාකහකෙබ්බාපි හොති, නිවාරහකෙබ්බාපි හොති, දදුලහකෙබ්බාපි හොති, හටහකෙබ්බාපි හොති, කණ්හකෙබ්බාපි හොති, ආවාමහකෙබ්බාපි හොති, පිඤ්ඤකහකෙබ්බාපි හොති, තිණ්හකෙබ්බාපි හොති, ගොමයහකෙබ්බාපි හොති. චන්ද්‍රලථලාහාගේ යාපෙති පචත්තඵලහොජි.

සො සාණාතිපි ධාරෙති, මසාණාතිපි ධාරෙති, ඡවද්දස්සාතිපි ධාරෙති, පංසුකුලාතිපි ධාරෙති, තිරිටාතිපි ධාරෙති, අජිතාතිපි ධාරෙති, අජිතකම්පමපි ධාරෙති, කුසචිරමපි ධාරෙති, වාකචිරමපි ධාරෙති, ඵලකචිරමපි ධාරෙති, කෙසකම්බලමපි ධාරෙති, වාලකම්බලමපි ධාරෙති, උද්දිකපකම්බමපි ධාරෙති. කෙසමස්සලොචකොපි හොති කෙසමස්සලොචනානුසොගමනුසුතො. උඛ්භවංකොපි හොති ආසනපටිකම්බෙනො. උකකුටිකොපි හොති උකකුටිකපට්ඨානානුසොගමනුසුතො. කණ්ටකාපස්සකිකොපි හොති කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කපෙපති. සායනතිසකමපි උදකොරොහණානුසොගමනුසුතො විහරති.

ඉති එවරුපං අනෙකපිතිතං කායස්ස ආනාපනපටිතාපනානුසොගමනුසුතො විහරති. අයං වුට්ඨති තිකතිවෙ තිජ්ඣමො පටිපදා'

1 කලොපිමුඛා - මජ්ඣං. 2 එකාලොපිතො - මජ්ඣං. - ද්විලොපිතො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පරිත්‍යාගානුසාරයෙහි කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ආනාමෙක් සෙවූ වෙයි. හළ ආචාර ඇතිසේ වෙයි. පිඩු නිමිකල අත ලෝතේ වෙයි. 'එව, වහන්සැ'යි කිකල නො එනු සිල් කොට ඇතිසේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සැ'යි කිකල නොසිටිනු සිල් කොට ඇතිසේ වෙයි, පළමු එළවු අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නොපිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුවෙන් උදුරා දුන් අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සැළමුවන් උදුරා දුන් අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, දඩු අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මොහොලා අතර කොට දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, වළඳන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු නැගී දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, ගැහිලිය දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවනිය දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, පුරාණානුසාරයෙහි සත්‍යය දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සහල් ඇ සමාදන් කොට පිඬු කල දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ නම් එහි දී දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක වැසි වූව ගලගල ව හැසිරෙත් නම්, එහිදී දෙන අතර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මහසංඝාත නොපිළිගන්නේ වෙයි. රහ නොබොන්නේය, මෙර නොබොන්නේය. සෞචරික නොබොන්නේය. හෝ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොපදෙකකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, සත්ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දෑත්-තෙකුනුදු (කුඩාතලියෙකුනුදු) යැපෙයි, දෙදෑත්තෙකුනුදු යැපෙයි. තුන් දෑත්තෙකුනුදු යැපෙයි, සත් දෑත්තෙකුනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි, දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි, සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අභිමසක් අතර කොට ගන්නා අතර දෑ සි වාරගතක භෝජනයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. හෝ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි, බඩහවු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, හුරාහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, සම්කඩ වළඳන්නේ ද වෙයි, ලහවු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, දඹුලින් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, පුතකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැටුනු එල වළඳන සුලු වූයේ වනමුලපල ආතර කොට ඇතිසේ ද යැපෙයි.

හේ හණ වැහැරී ද දරයි, මුසුහණ වැහැරී ද දරයි, මිනිසෙත් හළ පිළි ද දරයි, පහුල් පිළි ද දරයි, රැක්සුමුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම ද දරයි, සුරු සහිත අඳුන්දිවිසම ද දරයි, කුසවැහැරී ද දරයි, වාකච්ඡය ද දරයි, එලක-ච්ඡය ද දරයි, කෙහකබෙල ද දරයි, වාලකබෙල ද දරයි, මහමුහුණුපියාපතු ද දරයි. හිසකෝ රවුල උදුරා ලිමෙහි යෙදුනේ හිසකෝ රවුල උදුරනුයේ ද වෙයි. අසුන් පිළිකෙව් කෙළේ උඩුහුරුව සිටුනේ ද වෙයි. උළුපයෙන් තවුස්වැර වැටිමෙහි යෙදුනේ උළුපයෙන් සිටුනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝතේ ද වෙයි, කටුඇතිරියෙහි ගසනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට හෙවරක් උදකාවගාගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මෙසේ මෙබඳු අනෙකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආනාපන පරිනාපනානු-යෝගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පරිනාපන ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති: ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං ථූලිච්ඡි භික්ඛවෙ මජ්ඣමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ කිස්සො පටිපදති.

3. 6. 2.

කිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා කිස්සො?

ආගාලුතා පටිපදා, නිජ්ඣාමා පටිපදා, මජ්ඣමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආගාලුතා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං ථූලිච්ඡි භික්ඛවෙ ආගාලුතා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා ඤාතබ්බං.)
-පෙ-අයං ථූලිච්ඡි භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පගගණනාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණිය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමෙවාසාය භික්ඛොභාවාය වෙජුලාය භාවනාපාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති චිත්තං පගගණනාති පදහති -පෙ-

3. 6. 3.

[කිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

ඡන්දසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. චිරියසමාධි-පෙ- විතතසමාධි -පෙ- චිමංසාසමාධිපධානසංකාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති.
-පෙ-

3. 6. 4.

[කිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධිඤ්ඤා භාවෙති, චිරියඤ්ඤා භාවෙති, සතිඤ්ඤා භාවෙති, සමාධිඤ්ඤා භාවෙති, පඤ්ඤාඤ්ඤා භාවෙති -පෙ-

3. 6. 5

[කිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධාබලං භාවෙති, චිරියබලං භාවෙති, සතිබලං භාවෙති, සමාධිබලං භාවෙති, පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතියේ, ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට කසෙහි කස අනුව දක්නේ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතියේ, ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය දුරු කොට වෙදනා-යෙහි ... චිත්තයෙහි ... ධර්මයෙහි ... ධර්ම අනුව දක්නා සුලු වූයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මධ්‍යම ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්ති යි.

3. 6. 2.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගායප්‍රතිපත්තිය, පරිනායාප්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආගායප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ ආගායප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරිනායා ප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ පරිනායා ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්තෙනි මහණ නූපත් පාපක අකුහලධර්මයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විසාරමා කෙරෙයි. සිත දෘඪ කොට ගනී. ප්‍රධන් විසිස කෙරෙයි. උපත් පාපක අකුහල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස. නූපත් කුහලධර්මයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ... උපත් කුහලධර්මයන්ගේ භවිතිය පිණිස අසමමාජය පිණිස, බොහෝ බව පිණිස, විපුලබව පිණිස, භාවනාවගේ පාරිසුරිය පිණිස, ඡන්දය උපදවයි ව්‍යායාම කෙරෙයි විසාරමා කෙරෙයි. සිත දෘඪ කොට ගනී. ප්‍රධන් විසිස කෙරෙයි. ...

3. 6. 3.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධි හා ප්‍රධානසංඝකාර යන මෙයින් සමනාගත සාද්ධිපාදය වෙයි. ... විසිසමාධි ... චිත්තසමාධි ... විමංසාසමාධි හා ප්‍රධාන-සංඝකාර යන මෙයින් සමනාගත සාද්ධිපාදය වෙයි. ...

3. 6. 4.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ශ්‍රද්ධාන්‍යය වෙයි. විසිසන්‍යය වෙයි. සමාතින්‍යය වෙයි. සමාධින්‍යය වෙයි. ප්‍රඥාන්‍යය වෙයි. ...

3. 6. 5.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි.

ශ්‍රද්ධාබලය වෙයි. විසිබලය වෙයි. සමාතිබලය වෙයි. සමාධිබලය වෙයි. ප්‍රඥාබලය වෙයි. ...

3. 6. 6.

[නිසේසා ඉමා හිකබ්බේ, පරිපද් -පෙ-]

පැතිසලෙබැරැක්කිබිං භාවෙනි, ධර්මවිචාරසලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි,
 විරූපසලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි, පිතිසලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි, පසුගුණි-
 සලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි, සමාධිසලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි, උපෙකතා-
 සලෙබැරැක්කිබිං. භාවෙනි. -සේ-

3. 6. 7.

[නිසේසා, ඉම, හිතනවෙ පවිපද, -පෙ-]

සමමාදිවිං භාවෙනි, සමමාසනිකපං භාවෙනි, සමමාචාරං භාවෙනි, සමමා-
කම්මනතං භාවෙනි, සමමාආර්ථං භාවෙනි, සමමාචාරායං භාවෙනි, සමමාසනිං
භාවෙනි, සමමාසමාධිං භාවෙනි. අසං ඉව්චනි භික්ඛවෙ මහණෙන පටිපදු.

ඉමා බො හිකිබ්ටේ නියෝග පරිපූර්ණ.

[පටිපද්‍ය] විගණනා ජනරණය*

[7. කමලපිඵ පෙය්‍යාලං]

3. 7. 1.

කිහි භික්ෂුවට සම්මිමිති සමාගාගතො සථාභානං නිසාබ්බොතා එමං නිර්ඥො.

කතෘමය නිසි?

අනුතතා ව පාණ්ඩිපානී ගොනි, පරකුළු පාණ්ඩිපානෙ සමාදායෙනි,
පාණ්ඩිපානෙ ව සමනුකෛකුළු ගොනි.

ඉමෙහි බොහෝ විකල්පවලින් කිසිදු එකක්වත් ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින්, නිකුත් වන්නා වූ ප්‍රකාශනය වන්නේ,

3. 7. 2.

නීති නිකායවෙ බලවෙනි පාලනාගතො යථාගතං නිකායෙනා ඵලං
සිලෙන.

කතාමේඨි නීති?

අනුකූල ව පාණ්ණිපානා පරිච්ඡේදාං ගොති, පරස්මදි පාණ්ණිපානා
වෙරමනිකා සමාදායෙති, පාණ්ණිපානා වෙරමනිකා ව සමාදායෙත්සු ගොති
-සෙ- එවං සිග්ගෙ.

* **ဘဏ္ဍာငွေများ:-** * **အင်္ဂလိပ်ငွေ၊ အမေရိကန်ငွေ - ၄၄၆၂၃၆၂၆၂၆၂၆၂၆**

බලං නබ්බත්තංඛානං ඔග්ගො ච - පටිපදිය නොපැයෙති - මිජ්ඣං.

3. 6, 6:

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුණෙකි ...

සතිසමෝඤ්ඤාය වෙයි. ධම්මවිමසසමෝඤ්ඤාය වෙයි. චිරිය-සමෝඤ්ඤාය වෙයි. පිතිසමෝඤ්ඤාය වෙයි. පසුදුබ්බසමෝඤ්ඤාය වෙයි. සමාධිසමෝඤ්ඤාය වෙයි උපෙකාසමෝඤ්ඤාය වෙයි. ...

3. 6. 7.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුණෙකි ...

සමොද්ධිය වෙයි. සමොසඤ්ඤාපපය වෙයි. සමොවාචාව වෙයි. සමො-කම්මන්තය වෙයි. සමොආජ්චය වෙයි. සමොවායාචය වෙයි. සමොසනිය වෙයි. සමොසමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්තිහුයි.

සවන [ප්‍රතිපදා] වහිසි.

[7. කම්මපථ පෙය්‍යාලය]

3. 7. 1.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමිකාගත වූයේ ගෙණවුන් නැවුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යන්:

තෙමේ ද පණ්ඩාසත්තේ වෙයි. පණ්ඩාසෙහි මෙරමා ද සමාදන් කරවයි. පණ්ඩාසෙහි අනුදන්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමිකාගත වූයේ ගෙණවුන් නැවුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 2.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමිකාගත වූයේ ගෙණවුන් නැවුයේ යම් සේ ද, එපරිදි සවහියෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින් යන්:

තෙමේ ද පණ්ඩාසත්තේ දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ඩාසත්තේ දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ඩාසත්තේ දුරු වීමෙහි අනුදන්තේ ද වෙයි... එසේ සවහියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 3.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව අදිනනාදායී හොති, පරඤ්ච අදිනනාදායෙන සමාදපෙති, අදිනනාදායෙන ව සමනුඤ්ඤාය හොති -පෙ- එවං නිරසෙ.

3. 7. 4.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව අදිනනාදායා පටිච්ඡරතො හොති. පරඤ්ච අදිනනාදායා චෙරමණියා සමාදපෙති. අදිනනාදායා චෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ,

3. 7. 5.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ ව සමනුඤ්ඤාය හොති -පෙ- එවං නිරසෙ.

3. 7. 6.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරු පටිච්ඡරතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරු චෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරු චෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 7.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව මුසාවාදි හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ව සමනුඤ්ඤාය හොති. -පෙ- එවං නිරසෙ.

3. 7. 8.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව මුසාවාද පටිච්ඡරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාද චෙරමණියා සමාදපෙති. මුසාවාද චෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 9.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව පිසුනාචාවො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය චාවාය සමාදපෙති. පිසුනාය චාවාය ව සමනුඤ්ඤාය හොති -පෙ- එවං නිරසෙ

3. 7. 10.

[නීති හිකඩවෙ, ධමෙමති -පෙ-]

අතනනා ව පිසුනාය චාවාය පටිච්ඡරතො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය චාවාය චෙරමණියා සමාදපෙති. පිසුනාය චාවාය චෙරමණියා ව සමනුඤ්ඤාය හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 3.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අසිනාදන් ගන්වේ වෙයි. මෙරමාන් අසිනාදනෙහි සමාදන් කරවයි. අසිනාදනෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 4.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් අසිනාදනින් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමා ද අසිනාදනින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. අසිනාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සවගියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 5.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසගසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසගසරෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 6.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් කාමයෙහි මිසගසරින් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසගසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සවගියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 7.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවා බණන්තේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවා බිණීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 8.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් මුසවායෙන් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සවගියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 9.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් පිසුණුබසෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 10.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේන් පිසුණුබසින් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාන් පිසුණුබසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේන් වෙයි ... එසේ සවගියෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 11.

[නිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව ඵරුසාචාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති,
ඵරුසාය වාචාය ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 12.

[නිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය
වෙරමණීයා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤායො
හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 13.

[නිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව සමථ්පප්පලාපි හොති, පරඤ්ච සමථ්පප්පලාපෙ සමාදපෙති,
සමථ්පප්පලාපෙ ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 14.

[නිති භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව සමථ්පප්පලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච සමථ්පප්පලාපා
වෙරමණීයා සමාදපෙති, සමථ්පප්පලාපා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤායොති.
-පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 15.

[නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය
ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 16.

[නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව අනභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අනභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 17.

[නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව ව්‍යාපනනචිතෙනා හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 18.

[නිති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ව අව්‍යාපනනචිතෙනා හොති, පරඤ්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
අව්‍යාපාදෙ ව සමනුඤ්ඤායොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 11.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරොස්ඛස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛස්හි සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛසෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 12.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරොස්ඛසින් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛසින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 13.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සමඵප්පලප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමඵප්පලපයෙහි සමාදන් කරවයි. සමඵප්පලපයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 14.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සමඵප්පලපයෙන් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාත් සමඵප්පලපයෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සමඵප්පලපයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 15.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යානමුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 16.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යානමුල නොවෙයි. මෙරමාත් අනනිධ්‍යාවෙහි සමාදන් කරවයි. අනනිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 17.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට පත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 18.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතෑතියේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි ... එසේ සංගීයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 19.

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අනන්තා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
මිච්ඡාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 20

[නීති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අනන්තා ච සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
සමමාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ නීති ධම්මෙහි සමනාගතො යථානතං
නික්ඛිතො එවං සග්ගෙති.

කම්මපථපයසාලං නිට්ඨිතං*

[8. රාග පෙයසාලං]

3. 8 1-170

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

කතමෙ තයො:

සුඤ්ඤානො සමාධි, අනිම්මනො සමාධි, අප්පජ්ඣිතිනො සමාධි. රාගස්ස
භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය - පරිකම්පාය - පභාණාය - ඛයාය - වයාය -
විරුගාය - නිරුධාය - වාගාය - පටිතිස්සග්ගාය - ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

දෙසස්ස - පෙ- මොහස්ස - කොධස්ස - උපතාහස්ස - මකඛස්ස - පලාසස්ස -
ඉස්සාය - මච්ඡරියස්ස - මායාය - සාසේග්ගස්ස - ථමහස්ස - සාරමහස්ස - මානස්ස -
අතිමානස්ස - මදස්ස - පමාදස්ස අභිඤ්ඤාය - පරිඤ්ඤාය - පරිකම්පාය - පභාණාය -
ඛයාය - වයාය - විරුගාය - නිරුධාය - වාගාය - පටිතිස්සග්ගාය ඉමෙ තයො ධම්මා
භාවෙතබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා අනන්මනා හෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුනති.

රාගපෙයසාලං නිට්ඨිතං*

තිකතිපාතො.

එකකතිපාතො ච දුකතිපාතො ච තිකතිපාතො ච සමනතා.

* තසුද්දුතා: පාණං අදික්ඛමිච්ඡා ච - මුසාමාදි ච පිසුණං

එරාසා සමිථපලාපො ච අභිජ්ඣාච්ඡාපාද දිට්ඨි ච

කම්මිපපථසු පෙයසාලං නිකසෙක නිසොජ්ජෙති - මජ්ඣං.

* (කම්මිපපථපයසාලෙ විසති කම්මපථසුනනාති දුට්ඨිබ්බාති. පොඤ්ඤාසු අකුසල-
කුසල කම්මපථවසෙක එකතො යොජිතාති දසෙව සුනනාති පෙයසාලමුඛෙති දිස්සනාති.
රාග පෙයසාලමුඛෙති සත්තතාසිකසත්තසුනනාති දුට්ඨිබ්බාති.)

3. 7. 19.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

හෙමෙන් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂිතෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදූෂිතෙහි අනුදන්තේන් වෙයි...එපරිදි නිරසෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 20.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

හෙමෙන් සමාන්තදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් සමාන්තදූෂිතෙහි සමාදන් කරවයි. සමාන්තදූෂිතෙහි අනුදන්තේන් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමකාලන වූයේ ගෙනවුත් තැබුයේ යම්කෙසේ ද, එපරිදි සවිභිසෙහි සිටියේ වේ.

කම්මපථපෙය්‍යාලය නිමි. *

[8. රාගපෙය්‍යාලය]

3. 8. 1-170.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥානය (වෙසෙසින් දැනීම) පිණිස දහම්හු තුන් දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

සුඤ්ඤානසමාධිය, අනිමිත්තාසමාධිය, අප්පණ්ණිතිතසමාධි යි.

මහණෙනි, රාගයාගේ වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජාතනය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - න්‍යාගය පිණිස - දුරලිම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

දෙව්‍යයාගේ මොහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපතාහයාගේ මනකියාගේ ... පලාසයාගේ ර්ෂ්‍යාවගේ ... මාත්ස්‍යියාගේ මායාවගේ ... සාඨෙය්‍යයාගේ ... ඵමායාගේ ... සාත්විකයාගේ මානසාගේ ... අතිමානසාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ අභිඥානය පිණිස - පරිඥානය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රභාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරෝධය පිණිස - න්‍යාගය පිණිස - හෙරතා පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළා. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අනිමුඛ කොට ගෙන සතුටු වූහ.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි. *

තිකනිපාත යි.

එකකනිපාත-දුකනිපාත-තිකනිපාතයෝ සමාපතයහ.

* මෙහි කම්මපථ පෙය්‍යාලයෙහි 'පාණාතිපාති' හොඳින් 'භොති' ආදි දසඅක්‍රමලකම්මපථ හා, 'පාණාතිපාතා පටිවරතො භොති' ආදි දසඅක්‍රමලකම්මපථ වශයෙන් යෙදුනු සූත්‍ර 20 කි. රාගපෙය්‍යාලයෙහි රාගාදි පද 17 වෙත වෙත ම 'අභිඤ්ඤා' ආදි පද 10 සමග සොදු එ එක එක 'සුඤ්ඤානසමාධි' ආදි පද 3 කා ගවා ගැනීමෙන් සූත්‍ර 170 ක් වන බව දනනු ලැබේ.

[උද්දනගාථා]

1. අභිගුහනරනිකායවරෙ සබ්බඤ්ඤනා පරමවිප්‍රඥාදසසිතා,
නිපාතා එකාදසයෙව පවතතිතා උද්දනතො තෙ නිසාමෙථ ආදිකො:

[එකකනිපාතො]

2. ඉඤ්චිරූපං පුරිසරූපං පඤ්චනිවරණානි ච,
අකමමනියාදිකං පඤ්ච පඤ්ච විතතං අදන්නතො.
3. සුකං පද්ධතීරහද එඤ්ඤා ලුහු පහසුරං,¹
ආසෙවභාවෙ මෙනසි² භාගිති අපරෙ ද්වෙ.
4. උපපජ්ජන්ති පරිභාණි අතත්ථාය අසමමුසා,
චතුකොටි මුඛා එතෙ චතුරෙ සබ්බවතති තා.³
5. අධම්මා විතයා ච භාසිතා විණ්ණපඤ්ඤාත්තපඤ්චමං,⁴
ආපතති ලුහු ද්වද්වුලං සාවසෙසකකමෙන ච.
6. පුග්ගලො සාරිපුතෙනා ච එතදග්ගෙ තථෙව ච,
අට්ඨානඤ්ච නිබ්බදා සමුඛා⁵ අනුප්පන්නං ච කුසලං.

1. පහසුරං - සබ්බත්‍වං 2. ආසෙවභාවමෙනසා - සබ්බත්‍වං. 3. සබ්බවතති - සබ්බත්‍වං.
4. විණ්ණපඤ්ඤාත්තපඤ්චමං - සබ්බත්‍වං. 5. සමපදා - සබ්බත්‍වං.

[උද්‍යතගාථා]

1. ඤාණසම්මුපසංකතයෙන් දක්නා හෙයින් පරමවිගුණදර්ශී වූ සම්මයන් වහන්සේ විසින් පවර අභිගුහනරතීකායෙහි ලා නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙක් වදාරණ ලදහ. ආදිය පටන් කොට ඒ නිපාතයන් උද්‍යතගාථා විසින් අසව:

[එකකනිපාතය]

2. සමුරුපය, පුරුෂරුපය, පඤ්චනිවරණසූත්‍රයෝ ය, අකම්මනියාදි පසය, අදනනවිශේෂණය පටන් කොට විතතසූත්‍ර පසය. (මෙහි ප්‍රථම වග්ගයෙහි සමුරුපාදි පසෙක, පුරුෂරුපාදි පසෙකැයි සූත්‍ර දසයෙක, ද්විතීය වග්ගයෙහි පඤ්චනිවරණයන්ගේ උත්පාද අනුත්පාද හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, තෘතීයවග්ගයෙහි විතතයාගේ අකම්මණයාදි හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, චතුර්ථ වග්ගයෙහි විතතයාගේ අදනනාදි හෙදයෙන් සූත්‍ර දසයෙකැයි මේ හැම සමසන්ධිසෙක.)

3 - 4. සුක, පද්ධං, රහද, එඤ්ඤ, ලහු පරිවතන, පහසාර සූත්‍රයෝ ය. ආසෙවනි - භාවෙනි - මනසිකරොති යි තුන් සූත්‍රයෝ ය. 'අකුසලභාගියා - කුසලභාගියා' යි 'භාගි' භාගයෙන් ගත් අත්‍ය සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක. 'උපපජ්ජන්ති' 'පරිහානි' 'අතත්ථාය - අසමේවාසාය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍රයෝ ය. පය්‍යවසානසූත්‍රයෙහි එන 'අනුයොගො අකුසලානං' යනාදි තෙල සතර මුඛයෝ වතුකොටි නම් වෙති. ඔහු 'තාහං භික්ඛවෙ' යනාදි හැම සූත්‍රයෙහි නම් විසින් වැටෙති.

(මෙහි දසවන වර්ගයෙහි දෙතිස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට හැම සූත්‍ර පාවැසින. 'පහසාර' සූත්‍රයෝ නම්: පස්වන සවන දෙවර්ගයෙහි අග හා මූල හා එන සතර සූත්‍රයෝ යි. 'උපපජ්ජන්ති' යන ක්‍රියායෙන් ගත් සූත්‍රයෝ නම්: සවන වර්ගයෙහි අටවන සූත්‍රය පටන් කොට අටවන වර්ගයෙහි පස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට එන සූත්‍රයෝ ය. අටවන වර්ගයෙහි සවන සූත්‍රය පටන් කොට පරිහාණී සූත්‍ර කීයන් ම ව්‍යතිරෙක වශයෙන් වුද්ධිසූත්‍රයෝත් සම්භාගිත වෙන්වු යි ඔහු එහි ම ඇතුළත් වෙති. 'අතත්ථාය - අසමේවාසාය' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර රාශියෙහිද ව්‍යතිරෙකපක්‍ෂය ඇතුළත් වේ. "අනුයොගො අකුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො අකුසලානං." යන සතර කෙළෙක් පය්‍යවසාන සූත්‍රයෙහි ඇත. එයින් 'වතුකොටි' නම්. "තාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකං ධම්මපි සම්මුපසංකම්" යනාදි මූල කිසි සූත්‍රජාතය හැම ම එනමින් ගත් සේ කිහි. එයින් ම ඒ වතුකොටිය සම්මවර්තී වෙයි.)

5. 'අධම්ම - අවිතය' දෙපදයෙන් එන සූත්‍ර ය, 'භාසිත - ආවිණණ' දෙපදයෙහිදු පස්වන 'පඤ්ඤාතන' පදයෙහිදු ගත් සූත්‍රය. 'ආපනනි - ලහුකද්වුල්ල' යන පදහෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. 'සාවසෙස - අනවසෙස' ආදි ක්‍රමයෙන් වෙන් කොට ගත් සූත්‍ර ය

6. (තෙළෙස්වන වර්ගයෙහි මූල) 'පුග්ගල' පදයෙන් යුත් සූත්‍ර ය. (එහි අග) 'සාරිපුත්ත' පදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. එසෙයින් ම 'එතදග්ග' පාළියෙහි එන සූත්‍ර ය. අට්ඨානපාළි සූත්‍ර ය, 'නිබ්බදය - සමේඛාධාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'අනුප්පන්න - කුසල' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (මෙහි ද අනුප්පන්න අකුසල' ආදි ව්‍යතිරෙක පක්‍ෂය ද ඇතුළත්)

7. මච්ඡාදිට්ඨි පච්ඡික්ඛානි යෙනෙව සත්තා අසඬුමමවුට්ඨානෙන,
පරෙ සාවජ්ජබ්භං දුරකතානෙ ව යඤ්ච සං.¹
8. මනුසෙසු මජ්ඣිමෙ පඤ්ඤාචරියෙන² චක්ඛුතා,
දස්සනසමණධාරණං උපපරිකබ්ඤ අත්ථඤ්ඤාය දස.
9. සංවෙගො සංවිගෙන වචස්සග්ගාරමමණෙන ව,
අනෙතන ව යෙ වුත්තා යෙ යෙ අත්ථරසෙන ව.
10. දො මනුස්සා දො දෙවා නිරයා³ අපරෙ දුච්චෙ,
දො නිරවජ්ඣායොනියා⁴ දො පෙනති විසයා ජම්බුදීපෙති යොජයෙ.
11. අරඤ්ඤෙ පිණ්ඩපාතා පංසුකුලං ධම්මකපිකා විනයෙන ව,
බාහුසච්චං ථාවරෙය්‍යං ආකප්පා දො ව භොනති.
12. පරිවාරජ්ඣානමෙහතා උට්ඨානං⁵ පධාන ඉන්ද්‍රිය බලබොජ්ඣමතා,⁶
මග්ගො අභිනායතනං විමොක්ඛකසිණෙන ව.
13. දො සඤ්ඤා අනුස්සතිට්ඨාතා සහගතෙති යොජයෙ,
අච්ඡරා ව මහාසම්මුද්දො සංවෙගා පස්සද්ධි අකුසලං කුසලෙන ව.
14. අච්ඡරාපඤ්ඤාප්පහෙදො ව පටිවෙධො පටිසම්භිදො චතුරො,
ඵලෙන පටිලාභො වුද්ධි චෙජුලලතාය ව.
15. මහාජුථ්ථිජුලඤ්ච⁷ ගමහිරං අසාමන්තහුරි ව,
බාහු සීස ලහු හාසු⁸ ජවන නික්ඛතිබ්බධෙන ව.
16. භුඤ්ජනතිතුත්තපරිනිනං⁹ චීරද්ධිමපමාදිංසු නෙ,
සෙවනහාවනබහුලා අභිඤ්ඤාපරිඤ්ඤාය ව අපො සමජ්ඣිකිරියායාති.

පඨමො නිපාතො.

1. යඤ්චසං - සබ්බත්. 2. විඤ්ඤාචරියෙන - සබ්බත්. 3. නිරයෙ - සබ්බත්.
4. නිරවජ්ඣායොනියො - සබ්බත්. 5. උට්ඨානං - සබ්බත්. 6. බොජ්ඣමෙනා -
සබ්බත්. 7. චෙජුලලඤ්ච - සබ්බත්. 8. ආසු - සබ්බත්. 9. පරිනිනනා - සබ්බත්.

7. 'මිත්‍රාදිට්ඨි පච්ඡිකා' 'සෙතෙවං ඝණතා' 'අසඤ්චිතා වුට්ඨාපෙකා' යන ආදි පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මහාසාවජ්ජං' යන මෙහිදු 'බිපං ඔබ්බියා' යන මෙහිදු 'සාවජ්ජං, බිපං' යන දෙපෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර දෙකය. 'දුරකතානෙ' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. එහිදු 'යඤ්චි සමාදායෙති' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

8. 'මනුසොසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මජ්ඣිමෙසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'පඤ්ඤාචනෙතා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'අරියෙත පඤ්ඤාචකවුතා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (කම්මානං දස්සනාය - ධම්මවිතසං සමානාය - ධම්මං ධාරෙන්නි යන) දැනුනු ග්‍රන්ථානුකූලයෙන් වෙන් කළ සූත්‍ර ය. (අත්ථං උපපරිකකන්නති - අත්ථමඤ්ඤාය මෙති, උපපරිකකණ්ණයෙන් බිඳි සූත්‍රය හා 'අත්ථමඤ්ඤාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

9. 'සංවිජ්ජනා' මෙහි සංවෙගයෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'සෙ සංවිග්ගා' යන 'සංවිග්ග' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'වච්ඡාගාරමාණං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'සෙ අත්තගාරසග්ගානං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය 'සෙ අත්ථරසග්ගා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

10. 'මනුසො වුතා' මෙහිත් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'දෙවා වුතා' මෙහිත් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'තිරසා වුතා' මෙහිත් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'තිරව්ජාතයොතිසා වුතා, මෙහිත් බිඳි දෙසූත්‍රය. 'පෙනතිවිසසා වුතා' මෙහිත් බිඳි දෙසූත්‍රය යන මේ සූත්‍ර 'සෙසාපාමි... ජමබ්බදිපෙ' ආදීන් වදාළ කාරුණි හා සසදා ගත්තේ ය.

11. 'අරඤ්ඤා - පිණ්ඩපාන - පංසුකුල - ධම්මකවික - විතස' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'බාහුසව්වං ථාතරෙය්සං' යි දෙ පෙදෙන් ගත් දෙසූත්‍රය, 'ආකප්පසමපනා පරිවාරසමපනා' යි 'සමපනා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රයේ දෙදෙනෙක.

12. 'පරිවාර - ක්කාන - මෙතනා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය උප්පාතය වදාළ සූත්‍රය හා 'ඡන්දසමාධිපධාන...' යි 'පධාන' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර හා ඉන්ද්‍රිය - බල - බොධිකාය සූත්‍රය. 'සමාදිට්ඨිං භාවෙති' ආදි මාර්ග සූත්‍රය. 'තාති අභිභූය්ස' ආදීන් වදාළ 'අභිනායනන' සූත්‍රය. විමොක්ඛසූත්‍ර හා 'ආපොකසිණා'දි කසිණ සූත්‍රය.

13. සඤ්ඤාසූත්‍රයේ දෙවර්ගයෙක 'බුද්ධානුසංගි' ආදි අනුසංගි සූත්‍රය. 'මෙතනාසංගගනං' යනාදි සංගගන සූත්‍ර හා වර්ගය යොදා ගත්තේ ය. මේ අව්ශ්‍රයසම්පාන වර්ග යි. 'මහාසමුදය, සංවෙගය - පසංගමනි - අකුසලා ධම්මා - කුසලා ධම්මා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

14 - 15 - 16 'අවිජ්ජා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, 'පඤ්ඤාපභෙදාය' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, 'අනෙකධාතුවිවෙධො' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය, මේ සියුසිලිසාඛියා නි සූත්‍ර යි. 'සොනාපනතිඵලසංවිජ්ජිතියාය' ආදීන් වදාළ 'ඵල' පදයෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'පඤ්ඤාපිලාභාය' ආදීන් වදාළ 'පිලාභ - වුට්ඨි - වෙපුල - මහා - පුටු - විපුල - ගමහි - අසාමනා - හුරි - බාහුල - සිස - ලහ - භාසු - ජවන - තිකක - නිබ්බික' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය. 'ත පරිභුඤ්ජනති - අපරිභුතනං - පරිභිතං - විරුඬං - නෙ... පමාදිංසු' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. 'අනාසෙවිතං - අභාවිතං - අබ්බුලිකනං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. 'අත්ථමඤ්ඤානං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය. නැවත 'අසංවිජ්ජනං' යන පෙදෙන් (අනිය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍රය.

[දුකනිපාතො]

1. චජ්ජා පබාතා දො තපනියා උපඤ්ඤානෙන පඤ්චමං,
සඤ්ඤාජනං ව කණ්ඨං ව සුක්කං චරියාවස්සපතාසිකෙන.
2. බලබොජ්ඣබගඤ්ඤානෙන දෙසනාධිකරණෙන ව,
අබමමචරියා අකතනතා එකංසං අකුසලං අපොපි සමෙමාසා.
3. බාලො ව දුට්ඨො භාසිතඤ්ච නෙය්‍යන්තො පටිච්ඡන්තදිට්ඨි,
සීලෙන අරඤ්ඤා විජ්ජාභාතියෙන ව.
4. භූමිදුපපතිකාරො කිංවාදී දකඤ්ඤායා,
සඤ්ඤාජනසමචිතතා ව චරණකච්චානවොරු¹ පටිපතතිව්‍යඤ්ජතෙන.
5. උතතාතා වග්ගා අග්ගචනී අරියකසට්ඨෙන පඤ්චමං,
උක්කාචිත ආමිසගරු විසමඅබමමිකා අබමමචාදනී.
6. භිත අචෙජ්රකං අනුතපප්පුපාරගා අපොපි දො බුද්ධා,
අසනි තයො කිංපුරිසමිජායතා අථ සනනිවාසං සාරෙන වාහි.
7. ගිහී ව කාමඋපධි ආසවා සාමිසඤ්ච අරියෙන,
කායපිතිසාතසමාධිතිචතනී ව.
8. නිදනඤ්ච ගෙතු සඤ්ඤාපච්චයරුපං,
වෙදසිතං සඤ්ඤාං විඤ්ඤාණං යඤ්ච සඤ්ඤාතං.
9. විමුත්තී පග්ගහො තාමං,
විජ්ජාභවෙසු දිට්ඨි අභිරිහිරි දොවචස්සං,
අථ ධාතුයො ආපතතිට්ඨානකුසලතාහි.
10. බාලා ව කප්පියාපතනි අබමමචිතයෙන ව,
කුක්කුච්චකප්පියාපතනි අබමමචිතයෙන ව.
11. පුග්ගලො පුග්ගනිමිත්තඤ්ච වෙනො බාලෙන පඤ්චමං,
පඤ්ඤා අසොක පුබ්බකාරී ව තිවෙනා ගො දුතතපපච්චයඤ්ච.*
12. චුතතගරුකා ලහුකා දුට්ඨලොක වාහි
ආයාමාහි වතතාරො බතෙහි ව දුරපරිසවිත්තකො ව,*
13. (වීතයෙ) වාගං පරිච්චාගං භොගාසමෙහාගා
සංවිභාග සඤ්ඤාසමනුග්ගාගං අපොපි අනුකමෙපත වාහි.

* ගලිතබ්‍යඤ්ජනා පනන'තා ගාථා විරහිතභිතතා දිස්සන්ති

[දුකනිපාතය]

[මෙහි සූත්‍ර සංඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙසිනැයි දැනුනු.]

1. (ප්‍රථමවග්ගයෙහි) වජ්ජ, පඛාන, නපතිය-අතපතිය දෙකය, ස්ථවන උපඤ්ඤාන, සංකොඤ්ඤාජනිය, කණ්හ, සුක්ක, වරියා, වස්සුපතායිකාය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

2. (ද්විතීයවග්ගයෙහි) බල, බොජ්ඣංග, කුසාන, ධම්මදෙසනා, අධිකරණ අධිමමවරියා, අකතනතා, එකංස, අකුසල හා යලි සමෝසා යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

3. (තෘතීය වග්ගයෙහි) බාල, දුට්ඨ, අභාසිත, හා තෙය්‍යන්ථ දෙකය, පටිච්ඡන්තකම්මන්ත, මිච්ඡාදිට්ඨික, සමමාදිට්ඨික, දුස්සීල, අරඤ්ඤා, විජ්ජා-භාගියයෙනා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

4. (චතුර්ථවග්ගයෙහි) භූමි, දුපපතිකාර, කිංවාදී, දකඛ්ණේය්‍ය, සංකොඤ්ඤා-ජන-සමචිත්ත, වරණ, කච්චායන, වොර, පටිපත්ති, බ්‍යඤ්ඤාපතිරූපක - යෙනා යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

5. (පඤ්චම වග්ගයෙහි) උතතාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරිය, පරිසකසව, උකකාචිත, ආමිසගරා, විසමපරිසා, අධිමම්කපරිසා, අධිමමවාදිනී ය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

6. (ඡෂ්ඨවග්ගයෙහි) හිත, අවජ්ජියමනුස්ස, ආනුතප්පා, පුපාරහ-බුද්ධි සූත්‍ර දෙක හා අසති තුණය, කිම්පුරිස, විජ්ජාන සූත්‍ර හා සන්තතිවාස සූත්‍රයෙක, වේ සංසාර දෙකය යි සූත්‍ර (තෙළෙසෙකි.)

7. (සප්තමවග්ගයෙහි) ගිතිසුඛ, කාමසුඛ, උපතිසුඛ, සාසව, සාමිසසුඛ, අරියසුඛ, කායිකසුඛ, සප්පිතික, සානසුඛ, සමාධිසුඛ, සප්පිතිකාරම්මණ, සාතාරම්මණ, රූපාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර තෙළෙසෙකි. මෙහි අග සූත්‍ර තුණ ගාථායෙහි තොදක් වේ.)

8. (අෂ්ටමවග්ගයෙහි) සතිමිත්ත, සතිදුත, සහෙතුක, සප්පච්චය, සරූප, සවෙදනා, සසංකොඤ්ඤා, සසංඛාර. සවිඤ්ඤාණ, සංඛිතාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. සතිමිත්ත, ගාථායෙහි නැත.)

9. (නවමවග්ගයෙහි) වෙතොච්ඡින්නි, පග්ගහ, තාමරූප, විජ්ජාච්ඡින්නි, දිට්ඨි, අතිරික, හිරි, දෙවච්චස්ස, සොච්චස්ස. බාහුකුසලතා, ආපතතිට්ඨිංසාන-කුසලතා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

10. මෙහි 'බාල, කප්පිය, ආපතති, අධිමම, විතය' වචන පසින් බාල පණ්ණාසක සූත්‍ර දශය ද- 'කුකකුච්ච, කප්පිය, ආපතති, අධිමම, විතය' වචන පසින් ආසව සූත්‍ර දශය දැයි දශම වග්ගයෙහි පෙළෙහි එන සූත්‍ර විස්ස ගතයුතු.

11. (එකාදශවග්ගයෙහි) ආසා, පුග්ගල සතරය, රූගපච්චය, දෙසපච්චය, මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චය, සමමාදිට්ඨිපච්චය, ආපතති තුණය යි (පෙළෙහි එන සූත්‍ර දෙළොසෙකි. ගාථාවෙන් මෙය නොකියැ වේ.)

12. (ද්වාදශවග්ගයෙහි) ආයාචමාන සතරය, බත සූත්‍ර සතය, සවිතන-වොදන, කොට්ඨුපනාහ, කොට්ඨුපනාහවිතය යි සූත්‍ර (තුදසෙකි.)

13. (ත්‍රයොදශවග්ගයෙහි) දුත, යාග, වාග, පරිච්චාග, භොග, සමිභොග, සංවිභොග, සංඛග, අනුග්ගහ, අනුකම්පා යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. දුත යාග දෙක ගාථායෙහි නැත.)

14. සන්ධාර පටිසන්ධාර එසනා පරිසෙසනා,
පරිසෙට්ඨිකො පූජා ආනිථෙය්‍යා වුද්ධිරතනසනනිවයා.
15. සමාපනති අජජවඤ්ච ඛනනිසාබලයං අවිහිංසා දො,
ඉඤ්ඤ පටිසංඛාත සතිසමථො විපතතිසමපදා,
විසුද්ධිදිට්ඨි අසනතුට්ඨ මුට්ඨසචෙචන ව පඤ්ඤසකො.
16. දො ධම්මා සෙතො තඤ්ච සාදෙය්‍යං කුසලාතවජ්ජං ව,
සුමුද්‍රයඤ්ච විපාකා සබ්බාපජ්ඣ දුකෙච ව තයො ව.
17. සමමුඛා දො පචාරණා තජ්ජනීයං නියය්‍යං ව,
පබ්බාජනීයඤ්ච සාරණං උතෙඛපො පරිවාසො ව
මුලමානතන අබ්බානනනි.

දුතිසො නිපාතො.

[නිකනිපාතො]

1. භයලකබණ්ඩනනි¹ ව අව්වයං ව අයොනිසො,
අකුසලං ව සාවජ්ජං සබ්බාපජ්ඣං ඛතං මෙලනති.
2. ඤ්ඤකො සාරානිකො² නිරුසො වග්ගවතති පචචනතො,
අපණණකතනා දෙවො³ ව දුචෙ පාපණ්ණිකෙන වාති.
3. කායසසකි⁴ ගිලානො සඞ්ඛාරො ඛ්‍යාකාරො අරුකො,⁵
අසෙවිතබ්බො ජෙගුච්ඡි පුප්ඵභාණි⁶ අකො අවකුලේජන ව.
4. සමුභවකාතඤ්ඤාරිපුතන නිදනා ආලවකෙන ව,
දෙවදුතා දො ව රජා සුමුමාලාඛිපතෙය්‍යා වග්ගො
5. සමමුඛිට්ඨානථාකථාපවතනනි⁷ පණ්ණිතො සිලවා,
සඞ්ඛිතං පබ්බතාතප්පා මහාවොරෙත තෙ දසි.
6. දො ජ්ණණා⁸ බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකා නිබ්බානමහාසාලෙත ව,
චච්ඡගොතනං ව තිකණ්ණො ජාණ්ණසොණි සංගාරවෙත ව
7. නිත්ථං භයඤ්ච වෙනාගො සරහො කෙසපුතනියා,
සාලොනා ව කථාවච්ඡිං අඤ්ඤතිත්තියා,
අකුසලමුලඋපොසථබ්බෙත තෙ දසි.
8. ජනො ආජීවිකො සකෙකා නිගණ්ඨසමාදපෙතබ්බෙත ව,
භව වෙතනා - පත්තනා උපට්ඨානගතිඅභිභුසහසමණා ව.

1. විනා ව - සි.මු. 2. ඤ්ඤො ඥාණේයො ගිහිකු - මජ්ඣ. 3. දෙව - සි.මු. 4. සමිද්ධ - මජ්ඣ. සමිද්ධා-සා. කං 5. වජිරෙන ව - මජ්ඣ. 6. ගුප්ඵභාණි - මජ්ඣ. 7. පරෙස වතනනි - සි.මු. 8. ජනා - සි.මු. ජනා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤතරෙත - මජ්ඣ.

14. (වතුදිගවග්ගයෙහි) සංඝාර, පටිසංඝාර, ඵසනා, පරිසෙසනා, පරිසෙවසී, පුජා, ආනිපේය්‍ය, ඉද්ධි, මුද්ධි, රහන, සංගතවය, වෙපුලලසි පෙළෙහි එන (සූත්‍ර දෙළොසෙහි. ගාථයෙහි වෙපුලලසුත්‍රය නැත.)

15. (පඤ්චදශවග්ගයෙහි) සමාපත්තිකුසලතා, අජ්ජව, බන්ධිසොරව්ව, සාබලය, අවිතිංසා හා ඉන්ද්‍රිය සූත්‍ර දෙකය, පටිසංඝාන, සතිබල, සමථ, විපකති, සමපද, විසුද්ධි දිවසී දෙකය, අසනතුට්ඨි, මුඛසමච්ච, සතිසමපජ්ඣාදා (පෙළෙහි සූත්‍ර සතළොසෙහි.) යි පණ්ණාසකය වේ (සතිසමපජ්ඣාදා-සූත්‍රය ගාථායෙහි නැත.)

16. 17. ධම්මසූත්‍ර දෙකය, සෙබ්‍ය, සංයෝගය, කුසලය, අනවජ්ජය, සුබ්බුද්ධ, විපාකය, සබ්‍යාපජ්ඣය, පචාරණ, තජ්ජනිය, නියංග, සාරාණිය උභෙතප, පරිවාස, මූලය පටිකස්සන, මානාත, අභ්‍යාතය යි සූත්‍ර-සංඝ්‍රහය වේ *

ද්විතීය නිපාත යි.

[නිකානි පාතය]

[මෙහි සූත්‍රසංඝාතා පෙළෙහි එන සෙයින් නැති දහ සූත්‍ර]

1. හය, ලක්ඛණ, විනාටි, අවමය, අයොනිසො, අකුසල, සාවජ්ජ, සබ්‍යාපජ්ඣ, බත, මල සූත්‍රය යි (ප්‍රථම - බාල වග්ගයෙහි) දසයෙක.

2. ඤානක, සාරාණිය, නිරුස, වකාචතති, පච්චතන, අපණ්ණක, අනාචාරිකාබ්ධ, දෙවලොක, පස්මපාපණ්ණික හා දුතියපාපණ්ණික හා දෙක යි සූත්‍ර (ද්විතීය - රථකාර වග්ගයෙහි) දසයෙක.

3. කායසංකම්, බලාන, සංඝාර, බහුකාර, අරුකුපම, අසෙවිතබ්බ, ජ්ඣුච්ඡතබ්බ, පුප්ඵභාණී, අයු, අවකුජ්ජ සූත්‍රය යි (තෘතීය - පුග්ගල වග්ගයෙහි) දසයෙක.

4. සබ්බසමක, ආනන්ද, සාරිපුත්ත, නිදන, ආලම්බි, දෙවදුත, වතුමහාරජ, සකකදෙවරජ, සුබ්බමාල, ආබිපතෝය්‍ය සූත්‍ර ය යි (චතුර්ථ - දෙවදුත වග්ගයෙහි) දසයෙක.

5. සමමුඛිභාව, ධාන, අජ්චස, කථා, පණ්ණිත, සීලවා, සංඝත, අසංඝත, පබ්බතරජ, ආනපප, මහාචෝර යි සූත්‍ර (පඤ්චම - මූල වග්ගයෙහි) එකොළොසෙහි.

6. ජණ්ණබ්බාසමණ දෙකය, බ්‍රාහ්මණ, පරිබ්බාජක, නිබ්බාන, මහාසාම, වජ්ජගොතන, නිකණ්ණ, ජාණ්ණස්සාණී, සඛාරව යි සූත්‍ර (ඡන්ද - බ්‍රාහ්මණ වග්ගයෙහි) දසයෙක.

7. තිථ්‍යාකත, හය, මොගපුර, සරහ, අකුසලමූල, කෙසපුහනිය, සාලා, කථාවච්ඡ, අඤ්ඤාතිස්ස, උපොසථ යි සූත්‍ර (සඤ්චම - මහාවග්ගයෙහි) දසයෙක.

8. ජනන, ආජ්චක, මහානාමසකක, නිගණ්ඨ, සමාදපෙනබ්බ, භව, වෙනනා - පඤ්චනා, උපට්ඨාන, ගනිජාන, අභිභු යි සූත්‍ර (අෂ්ටම - ආනන්ද වග්ගයෙහි) දසයෙක.

* පෙළෙහි 16 වන වග්ගයෙහි සූත්‍ර 50 කි. 17 වන වග්ගයෙහි සූත්‍ර 300 කි.

- 9 ගුණො සුබෙනතං වජ්ජිපුත්තං සෙනෙන පඤ්චමා සා,
යො ච සාවිකා පුත්තා දො සිත්තා අථ පඞ්කධානෙන ව.
- 10 අවමාසිකං ච පව්චෙකං අග්ගවතීපරිසා ව,
තයො ආජාතියා වත්ථං අථ පොත්ථකං ලොණථලෙන,
පංසුඛොවක සුචණ්ණකාරෙන ච පණ්ණාසකො.
- 11 පුබ්බෙ පරියෙසිතා අස්සාදෙ රුණෙණාතිණණං,
අතිතති දො ච පඤ්චමං කුටා දො නිදුතාති අපරෙ දුටෙ.
- 12 ආපාසිකදුලලො අපපමෙය්සා ආනෙඤ්ජායනතෙන විපතතියො,
අපණ්ණකො කම්මනතං දො සොවෙය්සා මොතෙය්සෙන ච වගො.
- 13 කුසිතාරහණ්ඩනගොතමිකා හරණ්ඩුනත්ථකෙන ව,
කට්ඨවිශං දො අනුරුඳ්වා පටිච්ඡන්තපාසාණලෙබෙන තෙදස.
- 14 යොධා පරිසාමිතො උප්පාදකෙසකම්බලසම්පද චුද්ධිත්තයො,
අස්සබ්ලුඞ්කා තයො ච මොරනිවාපෙන වගො.
- 15 අකුසලා සාවජ්ජා විසමා අසුචිතා සහ ඛතො ච ගොනති,
වත්තාරි වන්දන සුඛ පුබ්බතෙහන වගොති.*

තතියො නිසානො.

* පොරුණෙහි තාති තාති සුත්තානි උද්දහ ගාථාසු සඤ්ඤාලාභාති. තිඤ්චොපි තා ගාථායො සුගීතා සුගීතමිත්තා. තථාපි, එතරහි විලිහතපාඨා විනිශ්චිතපාඨා දිස්සන්ති, තෙනෙව, කම්මපථපෙය්සාලාදිසුපි ආගතානි සුත්තානි තාතිසමුදායම. අතිකෙහි මහනාය උපඤ්ඤාතබ්බාති.

9 සමූහ, ගඳුභ, බෙහෙව, වජ්‍රපුත්ත, සෙබ, සිකිනිපද, තුණ, සිකිනිතනය දෙකය, පඤ්ඤා සූත්‍ර සි (නවමුත්තර වර්ගයෙහි) එකොළොසෙක. (මෙහි සමූහ සූත්‍රය 8 වන ගාථායෙහි සඳහන් වෙයි.)

10. අවිමාසික, පච්චෙක, සරද, අග්ගවනිපරිසා, ආජානීය තුණය, පොඤ්ඤා, ලොණප්පල, පංසුබොවක, සුචර්ණකාර සූත්‍රයෙන් පණණාසකය වේ. (දශම - ලොණප්පල වර්ගයෙහි) එකොළොසෙකි. (සරද, ගාථායෙහි නැත)

11. පුබ්බවසමොධි, පරියෙසන, අසාද, සමුත්තාහවණ, රුණණ, අතිතනි, අරකකිත, බ්‍යාපනන, නිදන දෙක සි සූත්‍ර (එකාදශ - සමොධි වර්ගයෙහි) දසයෙක.

12. ආපාසික, දුලලභ, අප්පමෙය්‍ය, ආනෙඤ්ජායතන, විපතනිසම්පද, අපණ්ණක, කම්මනන, සොවෙය්‍ය දෙක ය, මොනෙය්‍ය සි සූත්‍ර (ආදශ ආපාසික වර්ගයෙහි) දසයෙක.

13. කුසිනාර, භණ්ඩන, ගොතමවෙතිය, භරණ්ඩකාලාම, භජ්ඣක, කට්ඨික, අනුරුඳ්‍ර සූත්‍ර දෙකය, පටිච්ඡනන, පාසාණ්දෙබ්බ සි සූත්‍ර (ත්‍රයොදශ - භරණ්ඩ වර්ගයෙහි) දසයෙක.

14. යොධාජීව, පරිසා, මිත්ත, උප්පාද, කෙසකම්බල, සම්පද, වුද්ධි, අසාබලෙඛක, අසාසදසා, අසාජානීය, මොරනිවාප තුණ සි සූත්‍ර (වතුදීශ - යොධාජීව වර්ගයෙහි) තෙළෙසෙක.

15. අකුසල, සාමජ්ජ, විසම, අසුචි, බත සතරය, වජ්‍රතා, පුබ්බතන සි සූත්‍ර (පඤ්ඤාදශ - මිහිගල වර්ගයෙහි) දසයෙක.

තෘතීය නිපාත සි.

අඩගුනවර්ණිකායෙ

එකක දුක තික නිපාතෙසු

ගාථාදිපාදානුක්කමණිකා

අ	පිටියබ්බානි	න	පිටියබ්බානි
අගුනතං වකුඤ්ඤානසමිං	506	ගාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤා	506
අව්වාබ්බානි කරණීයානි	426	ස	
අඤ්ඤානතං පසාදතං	256	සට්ඨකා	230
අව්වාබ්බානසං උපොසථසං	308	ව	
අපාපරුසං අකතාතො	238	වතුක්කණේණා වතුථාරෙ	258
අබ්බිලං අබ්බිතතඤ්ච	418	වඤ්ඤ ව සුරියො ව	380
අනුච්චාචවසිලසං	296	වාතුදුසිං පඤ්චදසිං	262
අනුසුත්තායමාතො සො	254	විත්තකතිර	140
අකුඤ්ච එකවකුඤ්ච	238	වොදිතා දෙවදුතෙති	260
අවකුඤ්චපඤ්ඤා පුරිසො	242	ත	
අහං වෙතං ජගුච්චයං	266	තතො අඤ්ඤා විමුත්තසං	410
අදිං කපාය මජ්ඣඤ්ච	242	තථෙව සිලසමපන්නං	276
අදිත්තසමිං අගාරසමිං	282	තමාහු සෙකතිං පටිපදං	420
ඉ		තමෙව භාරෙ සුඤ්ඤානි	290
ඉති කණ්ඩාසු සෙනාසු	290	තසමා හි තෙ තමසොයා	244
ඉධ බමමිං වරිකාත	276	තසමා හි තාරි ව තරෙ ව සිලවා	380
උ		තසමා ලොහඤ්ච දෙසඤ්ච	250
උච්චග්ගපඤ්ඤා පුරිසො	242	තසමිඤ්ඤාච විරජේ	292
උත්තාතාවග්ගා අග්ගවතී	146	තසං අයොමගා භුමි	258
උපනිසති ජිවිතමපමාසු	280	තාසං සිලවතො සිලං	276
උපාදාතෙ භයං දිසවා	260	තං කපං කපයෙ ධිරෙ	354
උපාරමං න සිකෙතිසං	254	තං වෙ තමොනුදං විරං	296
ඵ		තාය තං පටිවරියං	244
ඵචං අදිපිතො ලොකො	282	නිහි විජ්ජාති සමපන්නං	296
ඵතසමිං යං විජ්ජති	380	තෙ අත්ථලථා සුඛිතා	532
ඵතාති නිහි විජ්ජාති	296, 300	තෙ බොපමත්තා සුඛිතා	260
ක		ඵ	
කල්යාණං වත භො සකති	270	ඵමාසං	194
කමුචිය කතො භිකු	506	ථුපාරගා	148
ක		ථාමසා	146
බ		ථෙරා භිකු	138
බතං උපහතං	172	ථෙරොපි	150
බතනියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙසො	290	ථාමවාදලහපරකකමො	220

න	පිටපිඛකානි
න වෙව හොගා නථාරූපා	238
නත්‍රි ලොකෙ රහො නාම	270
න පුප්ඵගකො පටිච්ඡාදකෙති	400
නාහං භබ්බො ඵතරහි	266
නිභිසති පුරිසො නිභිතසෙවි	232, 236

පදකම්ණං කායකමමං	532
පනතභාරෙ විසංයුතො	292
පසසනති දෙවො ච තථාගතො ච	270
පසසා මාරං අභිතුසා අනතකං	270
ප ණං නභාතෙ	380
පුථුපසෙකුකු ච පුරිසො	242
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙති	296, 300

බ-ම

බහිඤ්ඤා දදන්ති දුතානි	292
බ්‍රහ්මාති මාතෘපිතරෙ	244
මාලං කඛාරෙ	380

යථා දිවා තථා රත්ති	418
යථාපි පබ්බතො සෙලො	276
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා	418
යසු කාසු වි ඵතාසු	290
යෙ ච බො දෙවදුතෙති	260
යෙ ච සීලෙන සම්පන්නා	506
යෙ විරුඤ්ඤා සලලපනති	354
යොධ කායෙන සංකුකුමො	280, 282
යො සීලබ්බතසම්පන්නො	300

උ	පිටපිඛකානි
---	------------

ලොහජං දෙසජං වෙව	420
ච	
චජ්ජා පඨානා දො නපතියා	102
ච්ඡාධිධමො ජරාධමො	266
විඤ්ඤාණස්ස නිරුධෙත	420

සවෙ වස්ස කථාකාමො	354
සතං ඵතාති ථාතාති	274
සඤ්ඤා ච තෙසං සුගතෙ	292
සබ්බද වෙ සුඛං සෙති	254
සබ්බො ආසත්තියො ඡෙත්වා	254
සබ්බො මිදෙ අභිභොසමි	266
සබ්බි දුතං උපසංකුකුතං	274
සුතකම්මනං සුමම්මලං	532
සෙබ්බස්ස සිත්තමානස්ස	410
සෙබ්බො අසෙබ්බො ච ඉමස්මිං	
ලොකෙ	124
සොහං ඵමං විහරන්තො	266

ද

දදති සෙට්ඨසංකපපො	238
දස්සනකාමො සීලවතං	272
දුබ්බාසිතං විකම්මිතං	354
දව්වකු පන අකම්මතො	238

ධ

ධම්මට්ඨො සීලසම්පන්නො	292
ධ රෙඤ්ඤා සෙට්ඨසංකපපො	242

**අබ්‍යන්තර නීතියෙ
එකක දූත නික නිපාතෙසු
සඤ්ඤානාමානුකතමණිකා**

අ	පිට්ඨකිකානි	ක	පිට්ඨකිකානි
අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා	46	කුණ්ඩානො	48
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ 1, 96, 124		කුමාරකස්සපො	48
අනාඨපිණ්ඩකො	50, 124, 464	කුරරසරිකා	52
අභයො	390	කුටාගාරසාලායං	390, 408
අනුරුද්ධො	46, 506, 508	කෙසපුත්තං	386
අනිභු	402	කොසලේයං	384
ආනන්දො	48, 112, 244, 302, 382	කොසලෙසු	322, 336, 420
	314, 388, 390, 392, 396		
	398, 402	ඛ	
ආරාමදණේකා	124, 128, 130	බෙමා	50, 127
ආලුචියං	252	බුද්ධත්තර	52, 172
ඉ		භ	
ඉසිපතනෙ	212	ගඞ්ඨානදියා	444
උ		ගිජ්ඣිකුටෙ	330
උග්ගනො	50	ගුද්දවනෙ	132
උග්ගො	50	ඝ	
උත්තරා	52	ඝොසිතාරාමෙ	384
උද්ධි	404	ච	
උපපලවණණා	50, 172	චිත්තො	50, 172
උපසෙතො	48	චුලලපඤ්ඤා	46
උපාලි	48	ඡ	
උරාවෙලකස්සපො	48	ඡත්තො	382
ක		ඡ	
කඞ්ඛාරෙවනො	46	ජාණ්ණස්සොණි	110, 286, 298
කණ්ඩරායනො	132	ජිවකො කොමාරහලේවා	50
කද්දමදහනිරෙ	128	ජේතවනෙ	1, 96, 124, 196, 222
කපිලවත්ථසම්මං	388	ඤ	
කස්සපගොතො	420	තපස්සුභලලිකා	50
කාතියානි	52	නිකණ්ණො	292
කාලාමානං	336		
කාලුද්ධි	48		
කාලී	52		
කිසාගොතම්	50		

ද	පිටපතකි
දබ්බා මලප්පනෙනා	48
දෙවද්දනාති	254
ධ	
ධම්මදිනනා	50
න	
නකුලපිනා	50
නකුලමානා	52
නන්දකො	48, 314
නන්දමානා	172
නන්ද	50
නන්ද	48
නිග්‍රොධාරුමෙ	388
ප	
පඬකඩා	420
පචෙනනො	212
පට්ඨාචාරු	50
පණ්ඩනකුමාරො	390
පිණ්ඩාලහා ජලාපො	46
පිළිපිට්ඨවෙණි	48
පුණ්ණො මනනාතිප්පනෙනා	46
පුබ්බාරුමෙ	124, 314, 366
ච	
චක්කුලො	48
චාරුණ්ණියං	212
චාහියො දුරුචිට්ඨියො	48
භ	
භද්දකම්මානා	50
භද්දකාපිලාති	50
භද්දකුණ්ඩලකෙසා	50
භද්දියො	46
ම	
මකනිලි	516
මධුරුයං	132
මහාකම්මානො	46, 124, 128, 132
මහාකප්පිනො	48
මහාකසාපො	46
මහාකොට්ඨිනො	48, 222
මහානාමො	50, 388
මහාපජාපති ගොතමී	50
මහාපඤ්ඤා	46
මහාමොග්ගලානො	46
මහාවනෙ	390, 408
මොසරුජා	48
මොරතිට්ඨාපො	524
ය	
යමො	254

ර	පිටපතකි
රථපාලො	48
රුධො	48
රුජගහො	330, 524
රුහුලො	48
රෙවනො	46
රොහණො	344
ල	
ලකුණාකභද්දියො	46
ව	
වකකලි	46
වඬිඞ්සො	48
වච්ඡගොනෙනා	288, 322
වරණං	128
විසාබා	366
විසාබා මිගාරමානා	52
වෙකාගපුරං	322
වෙචකණ්ඩනියා	172
වෙසාලියං	390, 408
ස	
සකෙකපු	388
සකුලා	50
සඬිගාරවො	300
සප්පිතිකාතිරෙ	332
සරණො	330
සමිට්ඨො	222
සාගනො	48
සාමාවතී	52
සාරිපුත්තමොග්ගලානො	170
සාරිපුත්තො	46, 122, 124, 508
සාවඤ්ඤි	130
සාවඤ්ඤියං	1, 96, 124, 196, 222, 344, 366
සාලොහා	344
සිගාලමානා	50
සිවලි	46
සුජානා	52
සුදුනෙනා	50
සුප්පමාසා	52
සුප්පියා	52
සුභුති	46
සුරො ආබ්බිට්ඨො	50
සොණො කුට්ඨිකණ්ණො	46
සොණො කොලිවිසො	46
සොහිනො	48
හ	
හත්තකො ආලොකො	50, 172, 252

අඩවුනරනිකායෙ
එකක දුක තික නිපාතෙසු
පද්‍යාකකමණිකා.

අ	පිට්‍ඨකකානි	අ	පිට්‍ඨකකානි
අංසේන	122	අකුසලං භික්ඛවෙ පජ්ඣති	114
අනකනතං	16	අකුසලභාගියා	20
අනෙකාධො	188	අකුසලා	20, 158, 192, 506
අනෙකාසෙය්‍යාපාමි මං	234	අකුසලා ධම්මා නුපප්පන්ති	88
අනඛතං	530	අකුසලා ධම්මා පභිසන්ති	88
අනඛතං අනුප්පතං	172	අකුසලානං	122
අනඛණ්ඩෙධි	512, 514	අකුසලානං ධම්මානං	192, 434, 536
අනඛාතං	114	අකුසලානං ධම්මානං පහානාය	220
අනඛාතා	132	අකුසලානං ධම්මානං	
අනඛායති	516	පරිභායනති	398
අනඛාගතං මඤ්ඤෙ	212	අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය	194
අනඛිනෙතා	292	අකුසලෙන කායකමෙමන	200, 526
අකචේජා ගොති	354	අකුසලෙන මනෝකමෙමන	200,
අකතකලාණං	280		526
අකතකුසලා	280	අකුසලෙන වජිකමෙමන	200, 526
අකතඤ්ඤාතා	120	අකුසලෙහි	106
අකතතතා	110, 112	අකුසලෙහි ධම්මෙහි	294
අකතභිරුතතාණං	280	අඛණ්ඩාති	248
අකතවෙදිතා	120	අඛණ්ඩාති අවජ්ඣාති	372
අකතවෙදී	120	අග්ගප්පනෙතා	428
අකපමියෙ කපමියසඤ්ඤා	164	අග්ගමකඛායති	18
අකමමනියං	10	අග්ගමති පරිසා	138, 432
අකරණියං	112, 114	අග්ගිතා දුගෙය්‍යා	250, 364
අකසාවා	212	අග්ගිච්ඡකෙකා	196
අකසිරලාභි	324, 326, 328, 530	අගචිතා	144
අකාලවාදිතිපි	360	අගාමා	286
අකාලිකා එතිපස්සිකා	392	අගාරං	508
අකාලිකො	270, 370	අගාරා අජ්ඣාචසති	272, 400, 508
අකාසිකං චන්දනං	264	අගාරස්මා	268, 300, 508
අනිච්ඡලාභී	324, 326, 328, 330	අගාරස්මා අතගාරියං	
අනිරියං	122	පබ්බජනානං	98
අනිරියවාදී	122	අගාලකා පටිපදා	532, 536
අනිරියාය සණ්ඨගනති	310	අගුතතං	12
අකුප්පා	460, 462	අඛගනති	34
අකුසලං	114, 468, 470	අඛගනෙත්ව	512
අකුසලං පජ්ඣති	268, 270	අඛගතං	378

අ	පිටුවකිනාති
අඛිතාරපබ්බතං	258
අභිග්ගි සමන්තාගතෙ	434, 514
අච්චගමා	108
අච්චන්තනිට්ඨො	524, 526
අච්චන්තපරියොසානො	524
අච්චන්තබ්බමචාරි	524, 526
අච්චන්තයොගකෙබ්බි	524, 526
අච්චන්තසුඛමාලො	264
අච්චයං අච්චයකො දෙසෙය්‍ය	420
අච්චයො මං භන්තො අච්චගමා	422
අච්චරුසඛිසාතමන්තමපි	20, 80
අච්චරියං	308, 322, 326, 330
අච්චරියමනුසො	44
අච්චෙච්ච නණ්හං	246
අච්චො	18
අච්චකුකරණො	382
අච්චපලො	476
අච්චරිං	460
අච්චරපකනන්තසං	334, 420
අච්චරච්චිකො ගෙලකුඤ්ඤ	388
අච්චෙලකො	534
අච්ච බො ගාවො	366
අච්චනගෙ	110, 132, 282
	296, 330, 388
අච්චචකුච	184
අච්චෙච මෙ අනුපාදය	426
අච්චෙච මෙ ඛකුඤ්ඤති	426
අච්චිතනං	106, 512
අච්චිතනං අරුපසකුඤ්ඤ	84
අච්චිතනකෙඤ්ඤ භනනිට්ඨති	454
අච්චිතනං රුපසකුඤ්ඤ	84
අච්චිතනං සමපසාදනං	294, 326
අච්චිතනසකෙඤ්ඤජනං	124
අච්චිතනා	512
අච්චිතනතිකං	34
අච්චිතාගාරෙ	244
අච්චිතායකො	292
අච්චිතාවසති	508
අච්චුප්පකඛිති	456
අච්චුප්පකඛිතබ්බො	232
අච්චුප්පකෙබ්බියා	458
අච්චිතාපන්තා	142
අච්චනපද	286
අච්චො	72

අ	පිටුවකිනාති
අජිතකම්පමපි	428, 534
අජිතප්පවෙණිං	324
අජිතානිපි	428, 534
අඤ්ඤ ලිකමං	230
අඤ්ඤං එකබ්බමමපි	22, 26
අඤ්ඤං සන්ධාරං	56
අඤ්ඤානු අනුකම්පාය	232
අඤ්ඤානු අනුදයාය	232
අඤ්ඤානු හොතා ගොතමෙන	308
	326, 330
අඤ්ඤානු මනුසොති	72
අඤ්ඤානුරං ගති	118
අඤ්ඤානුරො	110, 122, 506, 508
අඤ්ඤානිච්චියා	128
අඤ්ඤානිච්චියා පරිබ්බාජකා	216, 356
	428
අඤ්ඤාචන්තං	394
අඤ්ඤාචා	296
අඤ්ඤාදද්වු	450
අඤ්ඤාමඤ්ඤං	140, 288
අඤ්ඤාමඤ්ඤං මුඛසන්තිති	432
අඤ්ඤාමඤ්ඤං ව්‍යාඛ්‍යාබ්බන්ති	128
අඤ්ඤාමඤ්ඤාසං	144
අඤ්ඤාචාදෙන සංඝාතාති	352
අඤ්ඤා විතනං උපට්ඨපෙනති	140
අඤ්ඤානාගරො	246
අඤ්ඤාණකරණො	382
අඤ්ඤාන අඤ්ඤං පටිච්චිසංගති	332
අඤ්ඤානං භජෙය්‍යං	424
අඤ්ඤාපි ගිලානා	226
අඤ්ඤාති	256
අඤ්ඤා ඵකතිකබ්බි	308
අට්ඨියති	264
අට්ඨියථ	216
අට්ඨිතිකබ්බං	216
අට්ඨියෙය්‍යාථ	216
අට්ඨිග්ගසමන්තාගතං -	
	උපොසථං 378
අට්ඨිපුරිසපුග්ගලා	370
අට්ඨිමියං	260
අට්ඨිවසංසභසංගාති	380
අට්ඨානමෙනං	332
අට්ඨාරසමනොපට්ඨාරාති	314
අට්ඨි	100

අ	පිටියබ්බානි
අවසිකසංඝඤා	86
අවට්ඨසංකොපො	318
අබ්බො	450
අබ්බො හොති මහදානො	448
අණුමනෙතසු වජේසු	124, 464
අත්තත්ථමපි	382
අත්තනා ව අදින්නාදසි	540
අත්තනා ව අභිජ්ඣාලා හොති	542
අත්තනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරී	540
අත්තනා ව පාණාතිපාතී	538
අත්තනා ව පාණාතිපාතා	
පටිච්චිතො	538
අත්තනා ව පිසුනාවාවො	540
අත්තනා ව ඵරාසාවාවො	542
අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො	544
අත්තනා ව මුසාවාදී	542
අත්තනා ව සමථපප්පාපි	542
අත්තහාවො	248
අත්තමනො	108
අත්තව්‍යාබ්බාය	216, 282, 284
අත්තහෙතු	236
අත්තා	290
අත්තා ව අනුපතීනො	386
අත්තාබ්‍යවෙය්‍යං	268
අත්තානං පරිහරති	172, 278, 528
අත්තානඤ්ච ව අබ්‍යපතිං	268
අත්තානඤ්ඤච -	264
අත්තාපි අත්තානං -	
න උපවදති	114
අත්ථං	458
අත්ථකාමා කුලපුත්තා	410
අත්ථබ්බමා	294, 326
අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච	134
අත්ථපට්ඨසංවේදී	272, 274
අත්ථරසස්ස	76
අත්ථවසෙ	120, 150
අත්ථවසෙ පටිච්ච	192
අත්ථවාදිතිපි ධම්මවාදිතිපි	362
අත්ථාය	10, 40, 42, 146
අත්ථි අයං ලොකො	482
අත්ථි දින්නං	484, 482
අත්ථි පටිපදා	320, 384
අත්ථි පරෙ ලොකො	342, 482
අත්ථි පිතා	482

අ	පිටියබ්බානි
අත්ථි මග්ගො	320
අත්ථි මාතා	482
අත්ථි සිරියං	482, 484, 488
අත්ථි ලොකෙ සමණ්ත්‍රාහමණා -	
සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා	482
	484, 488
අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා	482
අත්ථි සුකච්ඡකකථානං කමමානං -	
ඵලං විපාකො	482, 342
අත්ථි හුතං	484
අත්ථෙවෙසං	212
අත්ථො	356
අත්ථො ව දුන්නීනො	116
අත්ථො ව සුන්නීනො	116
අත්ථො ව වුන්නො	386
අත්ථපතීයා	98
අතිකකන්නාමානුසකෙන	294, 506
අතිකතඤ්ච	122
අතිතෙනා	150
අතිමානස්ස	194, 544
අතීයාතුං	134
අතීඤ්ඤා	264
අතීඤ්ඤං	464
අතීභරපෙය්‍ය	430
අතීතානාගතපච්චුපපන්නා	512
අථ බො	112, 244
අථ බො භියෙය්‍යාව	308
අථ ච පන	252
අථ තං මකෙබ්බිති	232
අථාපරං	124, 430
අථාහං	462
අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තනා	376
අඤ්ඤා භගවත්තං	252
අභිකභාසං ඤේනපි	446
අභිගතා	280
අභිගතෙ	132
අභිමාසිකමපි	534
අභිමිදං භික්ඛවෙ ලාභානං	80
අභා බො ත්‍යායං බ්‍රාහ්මණ	308
අදින්නං	12
අදින්නං ආදියමානං	448, 450
අදින්නමපි ආදියති	338
අදින්නාදානං පහාය	376
අදින්නාදානා පටිච්චිතො	400, 482
	488

අ	පිටපතකමණිකා
අදිනනාදනෙ ව සමනුසෙසු	540
අදිනනාදසිනෙ හමියසනනි	310
අදුකමසුබං	291, 310, 326
අදුට්ඨලං ආපනතිං දුට්ඨලං - ආපනනිති	42
අදුට්ඨලං ව ආපනති	170
අදුට්ඨං අභිසංඛාරොති	362
අදුං හි භනෙන පරිත්තං	444
අදෙසජං	250
අදෙසජං අදෙසනිදුතං	250
අදෙසපකතං	250, 470
අදෙසසමුදයං	250
අදෙසා	212
අදෙසො කුසලමුලං	362
අදෙසො නිදුතං	250
අධමමං අධමමොති	40
අධමමං ධමමොති	38
අධමමකමොති	144
අධමමවරියා විසමවරියාහෙභු	110
අධමමරාගරතතා	288
අධමම වාදිනී පරිසා	146
අධමම වාදිනීපි	360
අධමමිකා ව පරිසා	144
අධමමෙ අධමමසඤ්ඤි	166
අධමමෙ ධමමසඤ්ඤි	164
අධිකාරණං	146
අධිකාරණෙ	106
අධිකො හොති	232
අධිගතං	218, 238
අධිගමෙජයා	238
අධිවිත්තමපි සිකම්සසසි	408
අධිවිත්තමනුසුත්තසස	452
අධිවිත්තසිකතාය	408
අධිවිත්තසිකතාසමාදුතං,	405, 426
අධිපපායො	478
අධිපඤ්ඤමපි සිකම්සසසි	408
අධිපඤ්ඤසිකතාය	408
අධිපඤ්ඤසිකතාසමාදුතං	406, 426
අධිවචනං	244
අධිවාසනාය	276
අධිවාසෙසි	126
අධිසලලිඛනෙවායං සමණො	420
අධිසිලමපි සිකම්සසසි	408
අධිසිලමපි සිකතතො	408
අධිසිලසිකතාසමාදුතං	406, 426

අ	පිටපතකමණිකා
අබිසිලසිකතාය	408
අබොමුබං	332, 334
අබොසිරං	258
අනතකිරියා	268
අනතකිරියාය	276
අනතසා	206
අනතභ්ගාතිකාය දිට්ඨියා - සමනනාගතො	278
අනතමකාසි දුකබසා	246
අනතමසො අවජරාසබ්බානං - මනනමපි	72
අනතමසො උසිරනාදු - මනනානිපි	364
අනතරට්ඨකො	252
අනතරධානාය	116
අනතරධාපෙනති	38, 40
අනතරභිතො	126
අනතරා කථා	304
අනතරා පරිනිබ්බාසි හොති	414
අනතරායකරො හොති	290
අනෙතාගධා	88
අනෙතාජතසමිං	208
අනෙතා ජනො	276
අනෙතා පුනි	208, 332
අනිකාරෙ	132
අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං - ධාරෙයා	110, 330, 388
අනො	238
අනුභවමාසං	408
අනුදෙව අකුසලා ධමමා	20
අනුදෙව කුසලා ධමමා	20
අනුයො	292
අනගගවනි ව පරිසා	138
අනගරා	286
අනගාරියං	268, 300, 508
අනභගණෙ	294
අනජ්ඣාපනනා	144
අනත්තමනා	260
අනත්තසඤ්ඤං	86
අනත්තමපි මං කරෙයා	232
අනත්තවාදිනිපි	360
අනත්තාය	10, 38, 40, 42
අනත්තාය අභිතාය	134
අනබ්ගතං	218
අනබ්ගතං වා හොගං	238

අ	පිටුවකිනාති
අනබ්‍යාසය අබ්‍යාසය	138, 432
අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති	84, 478
අනන්තො ආකාසො	84, 476
අනන්තයොගො කුසලානං-	
ධම්මානං	26, 36, 38
අනන්තලොමිකෙ කායකමෙම	204
අනන්තලොමිකෙසු ධම්මෙසු	204
අනන්තලොමිකෙ වජිකමෙම	204
අනන්තවජ්ජි	172, 202
අනන්තවිච්ච අපරිඤ්ඤාගාහෙති	172
අනබ්‍යාසකාතුකාමා	290
අනභාවකතො	330, 386
අනභිජ්ඣාදි	484, 488
අනභිඤ්ඤානං	94
අනභිරුද්ධි	152
අනභිසම්මුඛාසං	460
අනභිසිහෙතො	206
අනසං ආපජ්ජති	362
අනසංසතං ආපජ්ජති	362
අනරියසුඛං	154
අනරියං පරිසං	138
අනසංස	516
අනවකාසො	332
අනවජ්ජං භාවෙති	268, 270
අනවජ්ජනා ව	216
අනවජ්ජා	192
අනවජ්ජෙන කායකමෙමන	200, 528
අනවජ්ජෙන මනෝකමෙමන	200
අනවජ්ජෙන වජිකමෙමන	200, 528
අනවජ්ජා, ගොති	172
අනවස්සුතකායං-	
කම්මන්තසං	466, 468
අනවස්සුතමනෝ-	
කම්මන්තසං	466, 468
අනවස්සුතවජිකම්මන්තසං	466, 468
අනවසෙසං ආපනතිං-	
සංවසෙසං ආපනතිං	42
අනවසෙසං ව ආපනති	170
අනස්සං	128
අනාගතං භාරං වහති	162
අනාගාමි	224
අනාගාමිඵලසම්පන්නිරියං	44, 90
අනාචිණ්ණං තථාගතෙන	40
අනාදිතවදස්සාවිනෝ	142

අ	පිටුවකිනාති
අනාපනතිං ආපනතිං	42
අනාපනතියා ආපනතිසංඝයාදි	164
අනාරක්ඛානං	310
අනාවතතිධම්මො	522
අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා	412
අනාවිලභනා භික්ඛවෙ උදකස්ස	18
අනාවිලො	18
අනාසවං	208, 230, 456, 524
අනාසවං වෙනොවිච්ඡින්නං	206, 392
අනාසවං වෙනොවිච්ඡින්නං-	
පඤ්ඤාවිච්ඡින්නං	412
අනාසවං සුඛං	154
අනාසෙවිතා	94
අනිභබ්බතකසංචං	452
අනිභබ්බතබ්බරො	220
අනිග්ගතිතො	314
අනිගමො	286
අනිවච්ඡසංඝයාදි	86
අනිවෙච්ච දුක්ඛසංඝයාදි	86
අනිජ්ඣාතතිබලා	146
අනිට්ඨං අකතො අමනාපො	58
අනිදුතා	158
අනිබ්බාතසංචරතතිකො	382
අනිමිතතා	158
අනිමිතො සමාධි	544
අනිසංසරණපඤ්ඤා	142
අනිසංසා	188
අනිසුඤ්ඤා	202
අනිතිතං	452
අනිසං	342
අනුකම්පං	126
අනුකම්පෙය්‍යාථ	392, 394
අනුග්‍රහභා	180
අනුච්චිකම්මානෙ	252
අනුඤ්ඤානං	226
අනුත්තරං	46, 454, 460
අනුත්තරං පුඤ්ඤාකෙඛතනං	
ලොකස්ස	370, 512
අනුත්තරො	100, 302, 322
අනුත්තරානිකතඤ්ඤා උත්තරානි	
කරොන්ති	220
අනුතප්පා	44
අනුග්‍රහයා	366
අනුඛංසෙති	474

අ	පිටුව
අනුබන්ධය	136
අනුබන්ධය	476
අනුබන්ධය	290
අනුබන්ධය	136
අනුබන්ධය	476
අනුබන්ධය	262
අනුබන්ධය	322
අනුබන්ධය	262
අනුබන්ධය	276, 536
අනුබන්ධය	276
අනුබන්ධය	22, 24, 26
අනුබන්ධය	22, 24, 26
අනුබන්ධය	220
අනුබන්ධය	8
අනුබන්ධය	6
අනුබන්ධය	356
අනුබන්ධය	46
අනුබන්ධය	248
අනුබන්ධය	514
අනුබන්ධය	196
අනුබන්ධය	188
අනුබන්ධය	292
අනුබන්ධය	354
අනුබන්ධය	354
අනුබන්ධය	314
අනුබන්ධය	196
අනුබන්ධය	530
අනුබන්ධය	90
අනුබන්ධය	508
අනුබන්ධය	420
අනුබන්ධය	458
අනුබන්ධය	210
අනුබන්ධය	26, 36, 38
අනුබන්ධය	26, 38
අනුබන්ධය	204
අනුබන්ධය	204
අනුබන්ධය	204
අනුබන්ධය	136

අ	පිටුව
අනුබන්ධය	398
අනුබන්ධය	400
අනුබන්ධය	114
අනුබන්ධය	114
අනුබන්ධය	260
අනුබන්ධය	252
අනුබන්ධය	472
අනුබන්ධය	452
අනුබන්ධය	470
අනුබන්ධය	294
අනුබන්ධය	454
අනුබන්ධය	52
අනුබන්ධය	134
අනුබන්ධය	90
අනුබන්ධය	304
අනුබන්ධය	526
අනුබන්ධය	510
අනුබන්ධය	44, 90
අනුබන්ධය	90
අනුබන්ධය	110, 132, 330
අනුබන්ධය	294, 454, 458, 534
අනුබන්ධය	454
අනුබන්ධය	300
අනුබන්ධය	302
අනුබන්ධය	862
අනුබන්ධය	358
අනුබන්ධය	454
අනුබන්ධය	294, 454
අනුබන්ධය	454
අනුබන්ධය	72
අනුබන්ධය	102
අනුබන්ධය	528
අනුබන්ධය	354
අනුබන්ධය	260
අනුබන්ධය	440
අනුබන්ධය	438
අනුබන්ධය	230, 332
අනුබන්ධය	158
අනුබන්ධය	40
අනුබන්ධය	192
අනුබන්ධය	302

අ	පිටුව අංකය
අප්‍රසිද්ධ	44
අප්‍රසිද්ධිය සහ මතකය	146
අප්‍රසිද්ධියට අයත්	
සප්‍රසිද්ධියට අයත්	42
අප්‍රසිද්ධිය	196
අප්‍රසිද්ධිය	332
අප්‍රසිද්ධිය	332, 334
අප්‍රසිද්ධිය	44
අප්‍රසිද්ධිය	100
අප්‍රසිද්ධිය	150
අප්‍රසිද්ධිය	416
අප්‍රසිද්ධිය	44
අප්‍රසිද්ධිය	544
අප්‍රසිද්ධිය ප්‍රසිද්ධිය	138, 432
අප්‍රසිද්ධිය වෙළ	304
අප්‍රසිද්ධිය	314
අප්‍රසිද්ධිය	444, 450
අප්‍රසිද්ධිය	206
අප්‍රසිද්ධිය	446
අප්‍රසිද්ධිය වුනේ සමාන	230
අප්‍රසිද්ධිය	450
අප්‍රසිද්ධිය පාස	444
අප්‍රසිද්ධිය හව	72
අප්‍රසිද්ධිය ලොව	72
අප්‍රසිද්ධිය බෙලිය	72
අප්‍රසිද්ධිය පුබුදු	72
අප්‍රසිද්ධිය එසා හිතවෙ-	
පරිහානි	26, 28
අප්‍රසිද්ධිය එසා හිතවෙ වුණි	28
අප්‍රසිද්ධිය	294
අප්‍රසිද්ධිය	508
අප්‍රසිද්ධිය	448
අප්‍රසිද්ධිය	328, 342
අප්‍රසිද්ධිය	100
අප්‍රසිද්ධිය	28, 36
අප්‍රසිද්ධිය	476
අප්‍රසිද්ධිය	210
අප්‍රසිද්ධිය	446
අප්‍රසිද්ධිය අයසමනේන හොඳ	442
අප්‍රසිද්ධිය පසාදය	192, 194
අප්‍රසිද්ධිය	302
අප්‍රසිද්ධිය උපදෙස	174
අප්‍රසිද්ධිය යාන	174
අප්‍රසිද්ධිය	356

අ	පිටුව අංකය
අප්‍රසිද්ධිය	202
අප්‍රසිද්ධිය	450
අප්‍රසිද්ධිය	80
අප්‍රසිද්ධිය	48
අප්‍රසිද්ධිය 22, 30, 34, 38, 80	
අප්‍රසිද්ධිය 322, 336, 448	
අප්‍රසිද්ධිය	268
අප්‍රසිද්ධිය සංවිකල්ප	188
අප්‍රසිද්ධිය	92
අප්‍රසිද්ධිය	476, 478
අප්‍රසිද්ධිය සමනේන	408, 508,
අප්‍රසිද්ධිය පරිසරය	248
අප්‍රසිද්ධිය	188
අප්‍රසිද්ධිය වා	236
අප්‍රසිද්ධිය	10
අප්‍රසිද්ධිය	100
අප්‍රසිද්ධිය 16, 110, 190, 484, 506	
අප්‍රසිද්ධිය	330
අප්‍රසිද්ධිය	208
අප්‍රසිද්ධිය පරිසරය 214, 216	
අප්‍රසිද්ධිය පසාදය	198
අප්‍රසිද්ධිය	426
අප්‍රසිද්ධිය	508
අප්‍රසිද්ධිය	372
අප්‍රසිද්ධිය	334
අප්‍රසිද්ධිය	94
අප්‍රසිද්ධිය මහතා	448
අප්‍රසිද්ධිය	332
අප්‍රසිද්ධිය වා සිලකඩ	232
අප්‍රසිද්ධිය ජාතිය	262
අප්‍රසිද්ධිය දුකසමා	262
අප්‍රසිද්ධිය	92
අප්‍රසිද්ධිය දිනවිනේන	362
අප්‍රසිද්ධිය සුදුසුකම	390
අප්‍රසිද්ධිය වාතය වාතකරණය	308
අප්‍රසිද්ධිය වාත	290
අප්‍රසිද්ධිය බො	394, 396
අප්‍රසිද්ධිය පසවන	40, 68, 134
අප්‍රසිද්ධිය සමනේන	468
අප්‍රසිද්ධිය සමනේන	468
අප්‍රසිද්ධිය සමනේන	468
අප්‍රසිද්ධිය	248
අප්‍රසිද්ධිය	254
අප්‍රසිද්ධිය	462, 508

අ	පිටප්පිටිකානි
අභිහිත්‍යොදිතා	200
අභිහිත්‍යොදිතා	116, 290
අභිහිත්‍යො	192
අභිහිත්‍යො	232
අභිහිත්‍යො	322
අභිහිත්‍යො හො ගොතම	308
අභිහිත්‍යො	428
අභිහිත්‍යො කායසංකාරං	228
අභිහිත්‍යො ලොකං	228
අභිහිත්‍යො වෙදනං	228
අභිහිත්‍යො විනෝදා	342
අභිහිත්‍යො	192
අභිහිත්‍යො	342
අභිහිත්‍යො කායසංකාරං	202
අභිහිත්‍යො මනෝකමෙවන	202
අභිහිත්‍යො වචිකමෙවන	202
අභිහිත්‍යො	376
අභිහිත්‍යො	254
අභිහිත්‍යො හවිසානනි	310
අභිහිත්‍යො	208, 232
අභිහිත්‍යො භුත්‍යො වචිකමෙවන	474
අභිහිත්‍යො	12, 94
අභිහිත්‍යො	218
අභිහිත්‍යො	114
අභිහිත්‍යො	10, 94
අභිහිත්‍යො	444, 450
අභිහිත්‍යො	444, 450
අභිහිත්‍යො	444, 450
අභිහිත්‍යො	444, 450
අභිහිත්‍යො අලපිතං නපාගතෙන	40
අභිහිත්‍යො	124, 296
අභිහිත්‍යො හො ගොතම	110, 112
	330
අභිහිත්‍යො	222
අභිහිත්‍යො	240
අභිහිත්‍යො	304
අභිහිත්‍යො	346, 506
අභිහිත්‍යො දොමනසං	80, 536
අභිහිත්‍යො ව සමනුසං	542
අභිහිත්‍යො ව්‍යාපාදෙන ව	430
අභිහිත්‍යො සහගතෙන වෙනසා	366
අභිහිත්‍යො	482
අභිහිත්‍යො හවිසානනි	310
අභිහිත්‍යො හොති	480

අ	පිටප්පිටිකානි
අභිහිත්‍යො	354
අභිහිත්‍යො එකං ධම්මං	354
අභිහිත්‍යො	482
අභිහිත්‍යො	94
අභිහිත්‍යො	194, 544
අභිහිත්‍යො සමනසං	484, 486
අභිහිත්‍යො කුප්පිති	510
අභිහිත්‍යො	518, 522, 524
අභිහිත්‍යො	456
අභිහිත්‍යො	456
අභිහිත්‍යො	294
අභිහිත්‍යො	198
අභිහිත්‍යො	146
අභිහිත්‍යො	236
අභිහිත්‍යො	362
අභිහිත්‍යො	354
අභිහිත්‍යො	230
අභිහිත්‍යො	132
අභිහිත්‍යො	518, 522, 524
අභිහිත්‍යො	228
අභිහිත්‍යො	230
අභිහිත්‍යො	104
අභිහිත්‍යො	514
අභිහිත්‍යො	460
අභිහිත්‍යො	514
අභිහිත්‍යො	206
අභිහිත්‍යො	206
අභිහිත්‍යො	354
අභිහිත්‍යො	290
අභිහිත්‍යො නාම සාවකො	402
අභිහිත්‍යො	360
අභිහිත්‍යො චුච්චමානො	364
අභිහිත්‍යො	334
අභිහිත්‍යො	334
අභිහිත්‍යො	368
අභිහිත්‍යො	368
අභිහිත්‍යො	254
අභිහිත්‍යො	188
අභිහිත්‍යො	260, 392
අභිහිත්‍යො	188
අභිහිත්‍යො	202
අභිහිත්‍යො	92
අභිහිත්‍යො	508
අභිහිත්‍යො	254

අ	පිටුවකි
අමතාපාතං	270, 276
අමතාපෙනපි	512
අමනුස්සානං	304
අමහගනනං වා විනනං	454
අමාතාපුත්තිකහයං	318
අමාතාපුත්තිකාති හයාති	318
අමායා	188
අමුකසමිං වෙ පදෙසෙ	366
අමුබරො	476
අමුච්ඡිතා	144
අමුත්‍ර උපපාදිං	294
අමුත්‍රාසිං	294, 154
අමුත්‍රාම විතකකං	306
අමුත්‍රා ලොණඵලෙන	444
අමුලභවිතයො	192
අමුලොභා අභිසංඛිතරොති	362
අමුලොභා මොහෙන අනභිභුතො	362
අමුලකෙන අමුහමචරයෙන	474
අමොසං	20, 80
අමොහජං	250
අමොහජා අමොහනිදනා	362
අමොහනිදනං	250
අමොහපකකං	250, 470
අමොහපචයා	362
අමොහසමුදයං	250
අමොහසමුදයා	362
අමොහො	250, 470
අමොහො කුසලමුලං	362
අව්‍යන්තස්ස	440
අව්‍යන්තො	528
අව්‍යාපජෙකිත	328
අව්‍යාපන්තවිනො	482, 484
අව්‍යාපන්තකායකමමන්තස්ස	468
අව්‍යාපන්තමනොකමමන්තස්ස	468
අව්‍යාපන්තවිකමමන්තස්ස	468
අවකුජ්ජපඤ්ඤා	240
අවකිකා	212
අවජානාති නො පටිජානාති	360
අවජකානිකොවාහං	412
අවණණාරහස්ස	172
අවන්තිනං	378
අවස්සුතකායකමමන්තස්ස	466
අවස්සුතමනොකමමන්තස්ස	466
අවස්සුතවිකමමන්තස්ස	466

අ	පිටුවකි
අවස්සුතො	208, 282
අවසිස්සානු	100
අවාතාතපහතාති	248
අවිකෙබ්‍රො	160
අවිකිණ්ණවාචො	476
අවිසානං අනුපායාසං-	
අපරිප්‍රාහං	364
අවිවාරං	106, 294, 326
අවිවාරං සමාඛිං	306
අවිජ්ජා	294, 120, 346
අවිජ්ජාකකිකං පදලෙනි	514
අවිජ්ජාගතා	72
අවිජ්ජානිවරණං නං	394
අවිජ්ජාපචයා සංඛාරා	316
අවිජ්ජා පනිගති	90
අවිජ්ජායකොච	318
අවිජ්ජාවිරහාපඤ්ඤාවිමුත්ති	120
අවිජ්ජාසමාපි	296, 350
අවිජ්ජාපකතිලිඨා	120
අවිඤ්ඤාතාරෙසු මිලකෙකිසු	72
අවිතකකං	294, 106, 326
අවිනිපාතධම්මො	410
අවිතසං අවිතයොති	40
අවිතසං විතයොති දීපෙනති	40
අවිතසකමමාති	144
අවිතසවාදිහිපි	360
අවිතසෙ අවිතසසඤ්ඤා	168
අවිතසෙ විතසසඤ්ඤා	164, 168
අවිච්චඤ්ඤාව	140
අවිච්චඤ්ඤාව විවරනාති	220
අවිච්චදමානා	136
අවිච්චදමානා බිරොදකිභුතා	432
අවිසං වාදකා ලොකස්ස	376
අවිහිංසා	184
අවිචි මඤ්ඤා	286
අවිතදෙසො	262
අවිතමොහො	262
අවිතරුගො	262
අවිතරුගො කාලං කරෙය්‍ය	404
අවෙච්චපපසන්තානං	50
අවෙදනා	158
අවෙරවිතො	342
අවෙරෙන	328, 342
අසම්මානො පනිගති	90

අ	පිටපිඛකානි
අසාකානං	378
අසාබලබේකා	518
අසානථරං	324
අසාදෙව්	122
අසාදෙති	230
අසාමණෝ	208, 232
අසානවතා පුථුජ්ජනෙන	478
අසානවතා පුථුජ්ජනෝ	20, 264
අසාසදසො	520
අසාදතෝ	460, 463, 464
අසාදඤ්ච	464
අසාදපරියෙසනං	460
අසාදානුපසිනා	100
අසාදානුපසිති	100
අසාදො	460, 462
අසොසුං	128
අසංවුතං	14, 214
අසංකිලිට්ඨො	314
අසංකිලිට්ඨවිනේනා	342
අසං අමාකං පුනේනානි	368
අසං බවජ්ජ	304
අසං බො ආවුසොහෙතු	356, 358
අසං දුක්ඛ නිරේඛගාමිනී	
පටිපදා	136, 206, 520
අසං දුක්ඛනිරේඛො	138, 206, 518
අසං දුක්ඛනිරේඛොති	228
අසංදුක්ඛසමුදයො	206, 518, 138
අසනේනිමා ජාති	460, 462
අයොනිසො පඤ්ඤං කතනා	200
අයොනිසො පඤ්ඤං	
විසංජේජනා	200
අයොනිසො මනසිකරේනො	356
අයොනිසො මනසිකාරේ	6, 24, 26
	30, 34, 38, 64, 170
අයොනිසො මනසිකාරේනිසං	
වචනියං	356
අරකිනං	14, 464, 466
අරකිනකායකමමනනසං	466
අරකිනමනොකමමනනසං	466
අරකිනවචිකමමනනසං	466
අරඤ්ඤං	428
අරඤ්ඤගතො	268
අරණවිහාරීනං	46
අරති	6

අ	පිටපිඛකානි
අරහං	42, 130, 262, 302, 322, 476
අරහං සමාසමුද්ධො	148, 336
අරහතනථල සමිජ්ඣිජියං	44, 90
අරහතං	322, 508
අරහතං අනුකරොමි	376
අරහතනං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	56
අරහතෙතා	376
අරහතෙතා සමාසමුද්ධො	516
අරජකං	208
අරුපි	212
අරිතතජ්ඣානො	20, 80
අරියං උච්චාසයනමනාසයනං	330
අරියසං විතයෙ	292, 422, 464
අරියසාවකසං	
සියං අඤ්ඤථනනං	394
අරියසාවකො	342, 368
අරියසුඛං	154
අරියා	106, 294
අරියානං අනුපවාදකා	294
අරියානං උපවාදකා	294
අරියා පරිසා	140
අරියුපොසථො	366
අරියෙත පඤ්ඤවකුක්ඛා	72
අරියො අරිට්ඨිඛිනිකො මග්ගො	318
අරියො චිඛිකමො	330
අරුකුපමවිනේනා	230
අරුපධානුවෙපකකඤ්ච	398
අරුපභවො පඤ්ඤයෙථ	398
අරුපාරමමණඤ්ච සුඛං	156
අලං විවිකිච්ඡිතුං	336
අලං හි වො කාලාමා කඛිඛිතුං	336
අලපිතං	118
අලහනේනා වා	226
අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං	272
අලාභාවතමෙ	420
අලොභජං	250, 470
අලොභනිදුතං	250, 470
අලොභපකතං	250, 470
අලොභපච්චියා	362
අලොභසමුදයං	250
අලොභසමුදයා	362
අලොභො	470
අලොභො කුසලමූලං	362
අලොභො නිදුතං	250

අ	පිටුවකි
අසබඩතාරමණ	160
අසබඩතාරපරිනිබ්බාසී හොභි	414
අසබඩතාර	158
අසව්විකතං	94
අසව්විකතස්ස සව්විකිරියා	432
අසජ්ජමානො	304, 454
අසඤ්ඤානිබලා	146
අසතා දුක්ඛං උපදහති	358
අසතා අභුතෙන	290
අසද්ධිමෙව පතිට්ඨාපෙති	68
අසනනසනතිවාසං	150
අසනනුට්ඨිතා	24, 30, 34, 38, 100
අසනනුට්ඨිතා කුසලෙසු	
	බලමෙසු 186
අසනියා ඵලනායා	148
අසප්පුරිසභුමිං	120
අසප්පුරිසො	120, 172, 198, 528
අසබලාති අකමමාසාති	372
අසමපජ්ඤාදො	24, 30, 34, 38, 186
අසමපජානො	476
අසමුට්ඨා	268, 270
අසමුලුභා	342
අසමුලුභො කාලං කරොති	114
අසමොසාය	82, 116, 536
අසමසමො	44
අසමාධිසුඛඤ්ඤා	156
අසමාහිතං වා	454
අසමාහිතා	136
අසමො	44
අසලලිතං	268, 270, 508
අසභායො	44
අසායෙය්‍යං	188
අසානානං	276
අසාමඤ්ඤා	254
අසාමනනපඤ්ඤානාය	92
අසාරද්ධා	268, 508
අසුකො	142
අසුචි	232
අසුචිතා කායකමෙවන	528
අසුචිතා මනොකමෙවන	528
අසුචිතා වචිකමෙවන	528
අසුචි	208
අසුභතිමිතනං	358
අසුභතිමිතනනානස්ස වචනියං	358

අ	පිටුවකි
අසුභසඤ්ඤා	86
අසුරා කායා	260
අසු හි භනෙන	444
අසෙකෙවන	290
අසෙබ්බපි සීලං	388
අසෙබ්බපි පඤ්ඤාච්ඡිත්තං භාවනා	
	ච්ඡිත්තා භගවතා 388
අසෙබ්බෙත පඤ්ඤාකඛිනෙත	524
අසෙබ්බෙත සමාධිකඛිනෙත	524
අසෙබ්බෙත සීලකඛිනෙත	524
අසෙවකතනාය	66
අසෙබ්බො	124
අසෙබ්බොපි සමාධි	388
අසෙසව්වරාගතිරොධා	318
අහං ජීරාමි	320
අහං තෙසං අඤ්ඤාතරො	257
අහං මියාමි	320
අහං ව්‍යාධියාමි	320
අහමපජ් ඉමඤ්ඤා රතනිං	376
අහමපමා අහමපමාති	406
අහමපි හිතඤ්ඤා අහමපි හිතඤ්ඤාති	406
අහි ගුප්භතො	232
අහිසිකාරමමිසිකාර මානානුසයා	244
අහිතානුකමපි	150
අහිතාය 38, 40, 114, 204, 336,	512
අහිරිකඤ්ඤා	102
අහිරිකඤ්ඤා අනොතනපඤ්ඤා	162
අහු අපච්චයො	420
අහු දෙවකුකුච්චං	420
අහු දෙවඛනති	420
අහු පුබ්බෙ දෙසො	350
අහු පුබ්බෙ මොහො	350
අහු පුබ්බෙ ලොහො	350
අහු විපට්ඨිසාරො	420
අහෙතුං අපච්චයං බො පන	312
අහෙතු අපච්චයො	310
අහෙතුකා	158

ආ

ආකඛිති	454
ආකප්පසමපදා	80
ආකාසකසිණං	84
ආකාසධාතු	314
ආකාසානඤ්ඤායනනං	84, 476

ආ	පිට්ඨකයානි
ආයතනවෙ ෧ මමදෙසනා	386
ආයතීං අනුපපාදධමමං	250, 330, 386
ආයතීං විපාකං පජානාති	472
ආයසමා	112, 244
ආයාචෙය්‍ය	170
ආයුපපමාණං	378, 478
ආරග්ගකොටිතිත්තුදන- මහෙනපි	128
ආරඤ්ඤකතනං	80
ආරඤ්ඤකානං	46
ආරභුං විරියං	508
ආරභුවිරියස්ස	22
ආරුචාරී	376
ආරුධකො හොති	134
ආරුමං ගතනා හොති	240
ආරුමරාමණෙක්ඛකං	72, 76
ආරුග්ගමදෙ	264
ආරුපෙතනි	258
ආරුග්ගපරිණාහසමිං	518, 522
ආරුග්ගපරිණාහසමපනො	518
ආලොකකසිණං	84
ආලොකො	294
ආලවකො	252
ආවරණියෙති	216
ආවාසිකො හොති	420
ආවිභාවං	304, 454
ආවිලතනා	18
ආවිලො	18
ආවුසො	124, 332
ආසජ්ජ උපනික්ඛ	308
ආසජ්ඣි	324
ආසනපටිකඛිතො	534
ආසනනාපි න දිස්සන්ති	268
ආසනෙ	126
ආසංසො	206
ආසවනිරුධො	296
ආසවනිරුධගාමනී පටිපදා	296
ආසවසමුදයො	296
ආසවා	334
ආසවාසස්ස පභිණා	428
ආසවානං ඛගඤ්ඤාය	296
ආසවානං ඛයං	392, 412, 456
	206, 208, 214, 230, 524
ආසවා වසිසනති	166

ආ	පිට්ඨකයානි
ආසවෙහි විතනං විමුච්චති	426
ආසා	168
ආසිතිකො	132
ආසෙවති	20
ආසෙවිතං	94
ආභාරං ආභාරෙති	216
ආභාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤං	86
ආනුකෙය්‍යාති	124, 244,
ආනුකෙය්‍යො	370, 512

ඉ

ඉච්චායං	302
ඉට්ඨා කතො මනාපො	58
ඉඤ්ඤානං	124
ඉඤ්ඤානාය	296
ඉඤ්ඤානො	206
ඉඤ්ඤානෙ මනො	304
ඉඤ්ඤා වා පුරිසං වා	254
ඉඤ්ඤානො	1
ඉඤ්ඤාචාරියබ්බො	4
ඉඤ්ඤාසො	1
ඉඤ්ඤාපං	1
ඉඤ්ඤාපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස	
විතනං පරියාදාය තිට්ඨති	1
ඉඤ්ඤාදො	1
ඉඤ්ඤා අරහං අස්ස	
සමාසමුද්දො	56
ඉඤ්ඤා වා පුරිසො වා	378, 400
ඉඤ්ඤා රුජා අස්ස වකකවන්ති	58
ඉඤ්ඤා කරණියාකරණියො	310
ඉඤ්ඤාපටිසඤ්ඤාති	364, 366
ඉඤ්ඤා	322, 336
ඉඤ්ඤා සො භගවා	392
ඉඤ්ඤානං අභුතන්ති	360
ඉඤ්ඤානං අනවජං	360, 364
ඉඤ්ඤානං අභුතං	364
ඉඤ්ඤා භවාභවහෙතු	268
ඉඤ්ඤා මෙ අලොභජා	362
ඉඤ්ඤාසපඤ්ඤාමානං	292
ඉතො චුතා	374
ඉද්ධිපාටිභාරියං	304
ඉද්ධිපාටිභාරියෙන	526
ඉද්ධිපාදා	82, 536
ඉද්ධිමනනානං	46

අ	පිටපි බිඳිකානි
ඉද්ධිමනනිනියො	268
ඉද්ධිමනනිනං	50
ඉද්ධිමනෙතා	268
ඉද්ධියො	182
ඉද්ධිවිධං	304 458,
ඉදං දුක්ඛං	138, 206, 228, 520
ඉදං දුක්ඛනන්ති යථාභූතං	
පජානාති	306
ඉදං වා අකරණීයං	310
ඉදං පන මෙනං	246
ඉදං තො කුකුළුචස්මිං	508
ඉදං මානස්මිං	508
ඉදං සං ජවස්මිං	518, 522
ඉදං මෙව සචවං	146
ඉදං	16, 326, 506, 508
ඉද්ධිපපනෙතා	294, 454
ඉධෙකචෙචා	306
ඉද්ධියෙසු අග්‍රතඤ්චාරතා	184
ඉද්ධියෙසු අග්‍රතඤ්චාරතං	48
ඉද්ධියෙසු අග්‍රතඤ්චාරතෙ	214
ඉමස්මා ධම්මවිතසා	330
ඉමස්ස විතතස්ස අනන්තරං	306
ඉමා ජිව්‍යාසා	314
ඉමිතාපහං අබ්‍යන්තරං	376
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා	336
ඉමෙ ධම්මා අනනිසම්බුද්ධා	332
ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා	336
ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා	336
ඉමෙ මස්සා මානාපිතරෙ	368
ඉමෙති ව මස්සා නිති පාටිභාරියෙති	308
ඉස්සරතිමමාණං බො පන	312
ඉස්සරතිමමාණං හෙතු	310
ඉස්සරතිමපචෙව	122, 378
ඉස්සා	188
ඉස්සාමලං	202
ඉස්සුති	202

උ

උකකං ඛනිති	456
උකකං භූමි ලොකං	374
උකකාචිතවිනිතා	514
උකකාමුඛං ආලිමෙපති	456
උකකාමුඛෙ	324

උ	පිටපි බිඳිකානි
උකකං භූමියා	132
උකකං භූමියා	242
උකකං චිකප්පාධානානුසංග	
මනුස්සානෙතා	534
උග්ගහෙතබ්බං	140
උච්චාකුලිකානං	46
උච්චාසංගතමහාසංගතං	324, 378
උච්චාසංගතමහාසංගතං	240
උච්චාසංගතමහාසංගතං	240
උච්චාසංගතමහාසංගතං	
සම්මානනෙතා	122
උච්චානුලං	250
උච්චානුලං	330, 386
උච්චානුලං	124
උච්චාපිපනෙතා	370
උච්චානුලං	76
උච්චානුලං	318
උච්චානුලං	162
උච්චානුලං මනසි කර්මා	216
උච්චානුලං	130
උච්චානුලං	264
උච්චානුලං	516
උච්චානුලං	426
උච්චානුලං	136
උච්චානුලං	140, 514
උච්චානුලං	130
උච්චානුලං	304
උච්චානුලං	324
උච්චානුලං	408
උච්චානුලං	8, 290
උච්චානුලං	508
උච්චානුලං	456
උච්චානුලං	484
උච්චානුලං	136
උච්චානුලං	476
උච්චානුලං	258
උච්චානුලං	328, 342, 350
උච්චානුලං	362
උච්චානුලං	
උච්චානුලං	414
උච්චානුලං	256
උච්චානුලං	86
උච්චානුලං	124
උච්චානුලං	426

උ	පිට්ඨකයානි	උ	පිට්ඨකයානි
උදකං ආසිතනං	240	උපපතනියා	478
උදකමලලකෙ	444	උපපන්නා	294
උදකරහදෙ	18	උපපජෙජවං	248
උදකලෙච්ඡපමො පුගගලො	510	උපපජ්ජනි	112
උදකෙපි අභිජ්ජමානො		උපපජ්ජනති	16, 110
භවෙජ්ජයං	454	උපරිපබ්බතෙ	432
උදකොතරොහණොනුසොග		උපවසාමි	366
මනුසුතො	534	උපවසිනා	378
උදපාදි	304	උපවිවරති	316
උදයපඤ්ඤා	246	උපවුත්ථො භවිස්සති	376
උද්ගං	130	උපසංභරතු	508
උද්ගු ඤාණං පුබ්බ		උපසග්ගා	196
පච්ඡා සමාධි	388	උපසංඛතමුත්ථා	110, 124, 244
උත්තලා	136	උපතිස්සාය	326
උත්තලො	476	උපසම්පජ්ජ විහරති	294, 230
උප්පජ්ජති	6, 302, 356	උපසම්පදා	192
උපපන්නා	294	උපසමාය	62
උපපන්නානං සාරීරිකානං		උපසමානුස්සති	62, 86
වෙදනානං	276	උපසුස්සතු	100
උපපනො වා කාමච්ජඤ්ඤා	8	උපහච්චපරිනිබ්බාසි	414
උපපනො වා රුගො	256	උපහතො	290
උපපජ්ජමානා	42, 146	උපහාරං	128
උපපජෙජය්‍යං	252	උපාද්ගනි රොධා භවති රොධො	318
උපපලං පුප්ඵති	264	උපාද්ගතපච්චයා භවො	316
උපකකමෙත	368, 370	උපායාසබ්බලො	230
උපකකිලිට්ඨං	18	උපාසකං	110, 124, 296
උපකකිලිට්ඨස්ස	368	උපෙකබං වෙතොවිමුත්තති	80
උපකකිලෙසා	18, 452	උපෙකබකො	106, 294, 326
උපකකිලිපරිමජ්ජනං	438	උපෙකබකො සතිමාසුබ්බිහාරී	326
උපගතෙති	200	උපෙකබායානියං රූපං	316
උපඤ්ඤාසිං	100	උපෙකබානිමිතනං	456
උපට්ඨපෙත්වා	326	උපෙකබාරමමණඤ්ඤා සුබං	156
උපට්ඨාකානං	48	උපෙකබාසමොඤ්ඤාසුභං	82, 538
උපට්ඨාතබ්බා	226	උපෙකබාසතිපාරිසුද්ධිං	294, 326
උපට්ඨාතසාරං	398	උපෙකබාසගගනං	86
උපට්ඨිතසති සම්පජානා	136	උපෙකබාසගගතෙත	328
උපට්ඨිතා සති	268, 270, 508	උපෙකබාසගගතෙත වෙතසා	342
උපග්ගවො	196	උපෙකබාසුබ්බඤ්ඤා	156
උපබ්බසුබං	154	උපොසථං උපවසනති	260
උපතාගවිතයො	176	උපොසථාගං භතො	366
උපතාගස්ස	194, 544	උපොසවිකො	366
උපතිශ්‍යති	280	උබ්බට්ඨකො	534
උපතිසා	354	උමමතතක මිදං	464
උප්පජ්ජමානං	506	උමමුජ්ජනිමමුජ්ජං	304, 45

උ	පිට්ඨකයානි	එ	පිට්ඨකයානි
උරබ්භං	450	එකාගාරිකමපි කරුණි	276
උරබ්භසාතකො	448, 450	එකාගාරිකො	534
උරබ්භවිතං	450	එකාලොපිකො	534
උලලිතතාවලිතතං	252	එකාභමතං	256
උලලිතතාවලිතතානි	196	එකාභිකමපි ආභාරං ආභාරෙති	534
උද්දිකපකකමපි	534	එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති	534
උද්දිකපකකිකමපි	428	එකිස්සා ලොකධාතුසා	56
උස්සාවො	264	එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	310
උස්සකො	132	එකොදිභාවං	106
උසනෙන	334	එකොදිභාවගතො	452
උසුමඤ්ච පටිච්ච	372	එකොදි භොති	454
		එකොපි හුත්වා	304
		එකොපි හුත්වා බහුධා අස්සං	454
		එකො රත්තිඤ්චො	378
		එතතකං මූලං	220
		එතතකො උදයො	220
		එතං පමාණං	170
		එතදග්ගං	46, 136
		එතදත්ථං සොනාවධානං	354
		එතදත්ථා-කථා	354
		එතදවොච	110, 112, 244
		එතදනොසි	254, 304
		එතරසි	130, 288, 304, 324, 516
		එතරසි තෙ භික්ඛු	308
		එතරසි පච්චුප්පන්නං	352
		එතස්ස භගවා කාලො	402
		එතස්ස භාසිතස්ස	456
		එතස්ස රුගස්ස	384
		එථායං මග්ගො	302
		එවං අහොසි අතිතමද්ධානං	352
		එවං ආයති පුතබ්භවානි-	
		නිබ්බත්ත 394, 396	
		එවං උපවුජ්ඣො	366
		එවං ඝිනං	220
		එවං කුමාරං	250
		එවං ජාතනො	350, 396
		එවං දිට්ඨි	310, 474, 516, 532
		එවං නිරයෙ	190, 202
		එවං පපතිකා	214
		එවං පස්සනො	296, 350
		එවං පුච්චෙස්සං	356
		එවං පුට්ඨො	356
		එවං භවිස්සති අනාගතමද්ධානං	352
		එවං භොති	292
එකං දිසං එරිත්වා	342, 350		
එකං සං	130		
එකං සමයං	252 366		
එකං සෙන	112, 114, 224		
එකග්ගං	268, 508		
එකග්ගවිත්තා	136, 476		
එකවචං පුග්ගලං	16		
එකවචානං පාණානං	366		
එකවෙවා	104, 190, 482, 484, 486, 450, 518, 534		
එකවකඛු	238		
එකජ්ඣං	326		
එකඤ්ඤච මොහුසකං භවං	414		
එකධම්මමපි	6, 10		
එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො	63		
එකත්තං	456, 458		
එකත්තනිබ්බිදය	62		
එකත්තලොමි	324		
එකත්තදුක්ඛං	228		
එකත්තසුඛං	228		
එකපුග්ගලො	42		
එකබ්බිජ්	414		
එකභත්තිකා	376		
එකමපි ජාතිං	294, 454		
එකමතතානං සමෙති	300		
එකමත්තං	110		
එකමත්තං අපතෙත්වා	388		
එකමත්තං නිසිදි	244		
එකමිදං	422		
එකරූපමපි	1		
එකසාරිකා	302		

එ	පිටපතකානි
එවං මනසි කරොථ	306
එවං භොනුභාවෙ	304, 454
එවං මහිද්ධිකො	304, 454
එවං ථො විතකකයිත්ථ	306
එවං මෙ එත්ථ භොති	384
එවං මෙ සුතං	1
එවං ලහති	320
එවං වණේණං	294, 454
එවං වාදිනො	310
එවං වාදිසු	310
එවං වදෙය්‍ය	442
එවං වදෙති	366
එවං වාදී	474, 516, 532
එවං විකකයමානං	220
එවං විතකකථ	306
එවං චුතෙන	302
එවං සග්ගෙ	190, 202
එවං සඤ්ඤී	84
එවං සන්තායං	354
එවං සන්තො	302
එවං සිකතිනබ්බං	246, 426
එවං සුබද්ධකම්පට්ඨං වෙදී	294, 454
එවමපි තෙ මනො	304
එවමුතො	326, 330
එවමොනාති	112
එවමනුසාසති	306
එවමාසුපරියන්තො	294, 454
එවමාහංසු	290
එවමාහාරො	294, 454
එවමෙතං	512
එවමෙනස්ස කෙවලස්සං - දුක්ඛකිකිකිස්සං	516
එවමෙව	110, 408, 450, 468,
එවරූපං	450
එවරූපස්ස ථෙරස්සං	424
එවරූපාය ඉද්ධියා	264
එවරූපො	232
එවස්සු	248
එවාහං	508
එසතා	180
එසා තුලා	170
එසාහං	110, 132
එහමොහං පුරිස	238
එහි තං අමොහං පුරිස	366

එ	පිටපතකානි
එහිපසයිකො	270, 370
එලමුගා	72
ඔ	
ඔකකන්තියා සති	316
ඔකකමනෙ නිකම්පනට්ඨරො	138, 432
ඔකකමනෙ පුබ්බමගමො	138
ඔකකාවිතවිනිතා	140
ඔකාසො	450
ඔකාසො න පඤ්ඤාසති	442
ඔකොට්මකො	206
ඔත්තප්පං	188
ඔත්තප්පඤ්ච	102
ඔතිණේණං ජාතියා	268
ඔදකා	72
ඔදහකසිණං	84
ඔදතතිදස්සනාති	84
ඔදතතිභාසාති	84
ඔදතවණ්ණොති	84
ඔදතවසනාතං	142
ඔදතාති	84
ඔපතයිකො	270, 370
ඔපපකම්. කරොන්ති	336
ඔපපාතිකො භොති	410
ඔපුතෙය්‍ය	250
ඔභාසෙන ඵරෙය්‍ය	404
ඔරබ්භිකො වා	448
ඔරමාහියාතං සඤ්ඤාජනාතං	522
ඔරොපෙනති	258
ඔරොහාමි	264
ඔලිගලො වා	290
ඔචදිනො	506
ඔවාදපතිකරො	20, 80
ඔවාදෙත	506
ඔස්සජන්ති	288
ඔසාරණීයං	192
ඔහිතභාරො	262
ඔලාරිකං	452, 512
ඔලාරිකා උපකතිලෙසා	452
ඔ	
කායාහං	392
කායො	140
කකකඤ්ච පටිච්ච මහතිකඤ්ච	368

ක	පිටුවකිනාහි
කඩිං	140
කඩිං පටිපිතොදෙනහි	220
කඩිනියෙ ව පන වො යානෙ	336
කඩියායානියෙසු	140, 220
කච්චි	260, 290
කච්චි භනෙන	252
කඤ්චිදෙව දෙසං	108
කඤ්චි බමමං අත්තතො	
උපගචෙත්ඨය	54
කඤ්චි සඬිංරං නිච්චතො	
උපගචෙත්ඨය	54
කඤ්චි සඬිංරං සුබතො	
උපගචෙත්ඨය	54
කට්ඨිසං	324
කට්ඨන වා කඨලෙන වා	230
කටුකා	258
කටුකානං	276
කටුපියං	50
කටුපියකතං	506
කටුපියමකාසි	506
කණ්ඩකාපසංසිකොපි	534
කණ්ඩකාපසංසෙ	534
කණ්ණසුඛා	236
කණ්ණසුකකසපපිභාගො	238
කණ්ණා	102
කණ්ණකබාසි	428
කණ්ණකෙබාසි භොති	534
කණ්ණජකං භොජනං	264
කථ	124
කථාපි කිඤ්චතතාපිති	336
කතං	122
කතං කරණීයං	250, 296, 508
කතකරණීයො	262
කතඤ්ඤා	122
කතඤ්ඤා කතවෙදී	168
කතඤ්ඤා කතවෙදී පුග්ගලො	
දුලලභො	474
කතනතා ව	110
කතමා	120, 482, 484, 486
කතමා ව පටිපදා	320
කතමෙසං තිණ්ණො	290
කතමො ව මග්ගො	320
කතවෙදී	122
කති	124

ක	පිටුවකිනාහි
කතීහි නු බො	506
කථං රූපං	416
කථං රූපසං පුග්ගලසං	444
කථං වා තෙ එතථ තොතිති	384
කථාපවත්තනී	274
කථාවද්දුති	352
කථාසම්පයොගෙන	352, 354
කථාසල්ලාපො	224
කදාපි	320
කප්පියෙ අකප්පිසඤ්ඤා	164
කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤා	166
කප්පෙති	216
කපණං විසාබො	
මානුසං කං රජ්ජං	378
කඬොජානං	378
කමමං කරොති	442
කමමං බෙත්තං	394, 396, 398
කමමං තාභවිසං	396
කමමං විපච්චති	248
කමමකබ්බො දුකබ්බකබ්බො	390
කමමකාරණා	258
කමමඤ්ඤං	452
කමමඤ්ඤඤා	456
කමමඤ්ඤාතාය	418
කමමනතවිපතනි	486
කමමනතසම්පදා	488
කමමනතාති	134
කමමතියං	10
කමමනිරොධාය	468, 470
කමමලකබ්බො	198
කමමවාදා	516
කමමසමුදයාය	468, 470
කමමානං සමුදයාය	468, 470
කමිති	304
කසිරමානො	114
කරණීයෙ	114
කරුණං වෙතොවිමුත්තං	80
කරුණාසභගතෙන	328
කරොතො කරියාති පාපං	342
කල්‍යාණං කරොමි	254
කල්‍යාණධම්මො	144, 232, 400
කල්‍යාණමිත්තතා	26, 38, 162
කල්‍යාණවාසකරණතා	80

කා	පිටුවකිනාති
කලාණ්ඩාකරණානං	46
කලාණ්ඩාමපවච්ඡිකා	232
කලාණ්ඩාසායො	236
කලාණො	322
කලාණො කිහිප්පදො- අභිභූතාමසති	114
කලං වචනාය	262
කලං නාගසති සොළසිං	296, 378
කලලිභූතො	18
කලහජාතො	136
කමිකතා	140
කසමාචායං	360, 364
කසාකසා	246
කසාකො ගහපති	406
කසාපි කිඤ්චනතසමිං	366
කසබ්බෙජාතො	208, 232
කසිරවුතතිකො	206
කහං පන භො ගොතම	308
කහාපණසිතෙනපි	446
කහාපණෙනපි	446

කා

කාණො වා	206
කාදලිමිගපචරපච්චජරණො	252
කානුජ්ජ	304
කාමං	100
කාමච්ඡදො	6, 290
කාමධාතු වෙපකකඤ්ච කාමං නාගපිසා	394
කාමපරියෙසනා	132
කාමපරිප්පාහෙන	132
කාමහවො පඤ්ඤායෙප	394
කාමමකිකා	506
කාමමජ්ඣාචසති	132
කාමරාගපරිසුච්ඡිතෙන වෙනසා	508
කාමරාගවිනිවෙසවිනිබ්බං- පලිගෙධපරිසුච්ඡානජෙකා-	
සානහෙතු	130
කාමවිතකෙකා	452
කාමසුඛං	154
කාමානං	126
කාමාසමාපි	296, 350
කාමෙ ඔහාය	268
කාමෙසු පානව්‍යානං	474

කා	පිටුවකිනාති
කාමෙසු පානව්‍යානං ආපජ්ජති	532
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො	400, 482, 588
කාමෙසු මිච්ඡාචාරි	480
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමනුඤ්ඤා	540
කාමෙති	106, 294
කායකමමෙපි ව්‍යාපනං	468
කායකමමසමිං	210
කායකසාචානං	214
කායගතාසති	62, 82
කායදුච්චරිතං	98, 112, 114, 216, 452
කායදුච්චරිතසා	58, 104, 122
කායදුච්චරිතසමබ්බි	60
කායදුච්චරිතෙන	198, 294
කායදොසානං	214
කායවච්ඡිකානං	214
කායසා	124
කායසා ආනාපනපරිනාපනානු- යොගමනුසුතො	534
කායසා හෙදා	110, 190, 482, 484, 486, 506
කායසා හෙදා පරමමරණො අපායං	114
කායසකි	144, 222, 224
කායසංඛාරං	228
කායසුචරිතං	98
කායසුචරිතසමබ්බි	60
කායසොඤ්චයං	488
කායානුපසයි	80
කායිකඤ්ච සුඛං	156
කායිකා වා වෙනසිකා	252
කායෙ කායානුපසයි	536
කායෙන පොඨ්ඨබ්බං පුසිනා	316
කායෙන වසං වනෙතයං	454
කායෙන වාචා මනසා	358
කායෙන සංයමො	280
කායෙන සුචරිතං චරනති	532
කායොපි පසාමොති	88
කායො ඵසායනනං	316

කා	පිටුවකිනානි
කාලං කරෙය්‍ය	430
කාලකිරියා	44, 148
කාලං කුරුමානො	476, 478
කාලවාදීනිපි භූතවාදීනිපි	362
කාලෙන කාලං	456
කාලෙන ඩිජානි පනිට්ඨාපෙනි	406
කාලො	246
කාවෙය්‍යා	140
කාසායානි වන්ථානි	252
කාසායානි වන්ථානි අවජාදෙනා	204
කාසිකං නිවාසනං	264
කාසිකං වන්ථං	440
කාසිකවන්ථුපමා භවිසාම	442
කාසිකං වෙය්‍යං	264
කාසිකා කඤ්චුකා	264
කාසිකො උත්තරාසබ්බො	
කාසිකං	378
කාලජලලිකා	452

කි

කිං නානාකරණං	212, 356
කිං නිසාරණං	460
කිං බහුදෙව	444, 450
කිංසු කිකා සුබං සෙනි	422
කිඤ්චත්තනසම්මං	366
කිඤ්චාපි න දංසනි	232
කිඤ්චත්තං පටිච්ච චූත්තං	314
කිත්තාවතා හු බො	394, 408
කිත්තිසද්දො	322
කිනාති බ්‍යාකරෙය්‍යාථානි	356
කිනනුබො	506
කිනනු බො තුය්‍යං බාලස්ස	440
කිනනු බො භන්තො කට්ඨිං	506
කිමපුරිසා	150
කිමකබ්බිති	122
කිරියං	122
කිරියවාදී	122

කි

කිවතකං	402
කිවමහපථලො තොනි	378

කු	පිටුවකිනානි
කුකකුච්චසම්මං	508
කුකකුච්චාසිතබ්බං	
කුකකුච්චායති	116
කුකකුච්චපමානිකා	286
කුජකිති	510
කුජාරිති	258
කුණී වා	206
කුත්තකං	324
කුද්දුලපිටකං ආදය	364
කුද්දසු නාම	206
කුත්තදියො	88, 432
කුප්පති	230
කුපිතො අත්තනමනො	440
කුලෙහා නිකකුජෙජා	240
කුරුතං	378
කුලපුත්තා	508
කුලො	300
කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතො	260
කුසුබ්බො පරිපුරෙනති	432
කුසවිල්ලපි	428, 534
කුසලං ධම්මං	218
කුසලං භාවෙනි	268, 270
කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථ	116
කුසලපකම්මකා	20
කුසලභාගියා	20
කුසලමූලානි	362
කුසලො	20, 192
කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ	238
කුසලධම්මා අභිවක්ඛන්ති	398
කුසලධම්මා උපපජ්ජන්ති	88
කුසලානං ධම්මානං	434, 536
කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය	220
කුසලෙන කායකම්මෙන	200, 526
කුසලෙන මනොකම්මෙන	200, 526
කුසලෙන චේතකම්මෙන	200, 526
කුසිතො	70, 270

කු

කුට්ඨපි	466
කුට්ඨපි අවස්සුතං	466
කුට්ඨපි පුත්තිකං	466
කුට්ඨපි ව්‍යාපන්නං	468
කුට්ඨාරං	252
කුට්ඨාරානි	196

කො	පිට්ඨකිකානි
කෙතුඤ්ච	220
කෙ ලොකෙ සුපට්ඨනා	384
කෙවලපරිපුණ්ණං	240, 322
කෙවලස්ස	268
කෙවලා	122
කෙසං තො භනෙන ආනන්ද	384
කෙසකම්බලො	516
කෙසපුත්තං	336
කෙසපුත්තියා කාලාමා	336
කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා	204
කෙසමස්සුලොචකො	534
කෙසමස්සුලොචනානුයෝග- මනුසුත්තො	534

කො	
කො අබ්ඨපායො	354
කො අස්සාදෙ	466
කො ආදීනවො	114, 460
කො ආමගඤ්ඤා	506
කොට්ඨාපෙය්‍ය	430
කොධනො භොති	230
කොධවිනයො ච	176
කොධස්ස	194, 544
කොධො ච උපනාහො ච	176
කො නු බො හො ගොතම් හෙතු	110
කො පඨවියො	110, 356
කොපඤ්ච	332
කොපඤ්ච දෙසඤ්ච	230
කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපපඨවියඤ්ච- පාතුකරොති	352
කො පන වාදෙ	20, 80, 290
කොපනාවුසො	356
කොමාරකම්ඨං	464
කොලඤ්ඤාලො හොති	414
කොලපුත්ති	80
කො විසෙසො	356
කොසජ්ජං	22, 28, 36
කොසජ්ජාය	456
කොසලානං	378
කොසලානං නිගමො	420
කොසෙය්‍යං	324

ක	
කජ්ජති	132
කඤ්ජො වා	206

ක	පිට්ඨකිකානි
කඤ්ඤාදනං	254
කඤ්ඤාකං ඡිද්දෙය්‍ය	364
කතතියා	206
කතං	278, 528
කනති	184
කතො ච නොති	290
කමති	302
කමෙය්‍ය	302
කයාය	194, 544
කයො	286
කරතතාය	106, 152
කර	252
කලිතං ගණහාති	354
කලිතංසිරො	254
කලු	322

ක	
කාණ්ඩකණ්ඩකාධානං	72, 76
කාදනියං කාදිස්සාමි	366
කාරඤ්ච පටිච්ච	372

කි	
කිතො	484
කිප්පං	510
කිප්පිතං	356
කිප්පාතිඤ්ඤානං	48, 50

කි	
කිණං ජාති	296, 350, 508
කිණාසවො	148, 262, 428, 476
කිරොදුකිභුතා	136

ක	
කුඤ්ඤාකාති සිකාපදාති	410

කෙ	
කෙතනං	124, 406
කෙපෙතා	478

ක	
කමාය නදියා	444
කතයොබ්බතං	254

ක	පිටපතකතමණිකා
ගතිමනනානං	48
ගතියා	178
ගථිතා	142
ගද්දො	406
ගකකරණකතො වා	440
ගකජාතං	400
ගකාරාතං	378
ගබ්භසාංවකකනනි හොති	316
ගබ්භිනිපි හොනනි	426
ගමහිරං නදිතබ්බං	334
ගමහිරජා	140
ගමහිරපඤ්ඤාතාය	92
ගමහිරා	140
ගමහිරා ව පරිසා	136
ගරුකං ආපනතිං ලුහුකා	
ආපනතිනි	42
ගරුකරුකෙනා	208
ගරුකා ව ආපනති	170
ගහණතිසසිතතා ව හොති	276
ගහණතිසසිතො	278
ගහපති	124, 184
ගහපතිකාපි	128
ගහපතිපුතො වා	220
ගහපති වා	220
ගා	
ගාථා දුගහිතා	262
ගාමං	326
ගාමනිගමරුජාතානියො	286
ගාමා	286
ගාමාපි ඛයානනි	318
ගාමාපි වුයානනි	318
ගාමෙ වා නිගමෙ වා	400
ගාමෙසුපි ඛයාමාතෙසු	318
ගාරයාං ණානං	290
ගි	
ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ	420
ගිමහිකො	264
ගිලානං පටිච්ච	226
ගිලානහතනං	226
ගිලානා	226
ගිලානා වුට්ඨිතො	388
ගිලානුපපට්ඨාසීතං	50

ගි	පිටපතකතමණිකා
ගිලානුපපට්ඨාකො	226
ගිලානුපමා පුගලො	226
ගිහිසා වා	134
ගිහිතං අනුකම්පාය	192, 194
ගිහිසුබ්බො	154
ගිතං	464
ගු	
ගුත්තං	12
ගු	
ගුප්තාණි	236
ගෙ	
ගෙධං වා පත වතසණ්ඩං	278
ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච	374
ගොකණටකතනා	252
ගොගණං	406
ගොණකජාතො	252
ගොණකො	324
ගොතමසා	112
ගොපානසියොපි	466
ගොපානසියොපි අවස්සුතා	466
ගොපානසිවඛිතං	254
ගොපාලකුපොසපො	366
ගොපාලකො	366
ගොමගෙහ	252
ගොමයඤ්ච පටිච්ච	372
ගොමයහකතාපි	428
ගොමයහකතොපි හොති	534
ඝා	
ඝාණං ඵසායනනං	316
ඝාණෙන ගඤ්ඤං ඝාසිත්වා	316
ඝො	
ඝොසං කරෙය්‍ය	404
ච	
චකකං	208, 210, 212
චකකසමාරුලානා ජාතපදා	318
චකත්‍රං ඵසායනනං	316
චකත්‍රජුයං	214
චකත්‍රතා රූපං දිසවා	214, 316
චකත්‍රමනො රූපානි දකතිනි	110, 388

ව	පිටුවකිනාහි
වකඩුමා	218
වකඩුමා පුරිසෝ	18, 230
වකකමෙන	216
වජේයස්ස	122
වණ්ඩාලකුලෙ	206
වත්තාරි අරියසච්චානි	314
වත්තාරි මහාරුජ්ඣසංඝානි	402
වත්තාරි මහාසම්මද්දසහසංඝානි	402
වත්තාරි වසංසතානි	380
වත්තාරි වසංසහසංඝානි	380
වත්තාරිසං කප්පසහසංඝානි	478
වත්තාරිසම්මි නුචා	128
වත්තාරො අසංඝාසා	312, 344
වතසොංචි හි ජාතියෝ	454
වතුන්. කිංතං	80
වතුන්තං පටිසම්භදානං	
සච්ඡිකිරියා	44
වතුන්තං මහාරුජානං	260
වතුන්තං මහාභුතානං	394
වතුන්තං මහාරුජානං පුත්තා	260
වතුහි සබ්බගවද්දුහි පරිසං	
සබ්බගණනානානං	50
වපලෝ	476
වජ්ඣනිකාය වා	290
වජ්ඣමණිලං	510
වජ්ඣමසුරියෝ	304, 454
වරතෝ ව	390
වරන්තමපි	18
වරමාතෝ	456
වා	
වාගසම්පදාය	122
වාගා	178
වාගානුසංචි	62
වාගාය	194, 544
වාගෙන සමන්තාගතා	374
වාතුද්දායං	260
වාතුමමහාරුජකානං	378
වාරිකං වරමාතෝ	420
වි	
විභිසුලාසිච්චා	212
විච්චිවායනි	232
විච්චිවායනි	232
විත්තං	10, 120, 294, 296
විත්තං අභිනින්නාමෙති	454

වි	පිටුවකිනාහි
විත්තං පග්ගණනානි	82, 536
විත්තං පසිද්ධි	368
විත්තකපිකානං	48
විත්තකා	324
විත්තබ්බාසුත්තං	140
විත්තභාවතා	20
විත්තමපි පසංගොති	88
විත්තවිපතනි	480, 482
විත්තවිපතනිගෙනු	480, 484
විත්තසං උපකකිලෙසා	368
විත්තසම්පදා	482, 484
විත්තසම්පදාගෙනු	482
විවෙත අරකබ්බෙන	464
විරට්ඨිතිකෝ	510

වි

විවරපටිවෙකසම්මං	
පඤ්ඤාපෙනති	428
විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලා-	
නප්පච්චය භෙසජ්ජපරිකාරං	440
විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-	
ගිලානප්පච්චයභෙසජ්ජ-	
පරිකාරානං	518, 524
විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-	
ගිලානප්පච්චයභෙසජ්ජ-	
පරිකාරානුප්පදානන්	98
විවරපිණ්ඩපාත-පෙ-	
පරිකාරානුප්පදානෙ	230
විවරගෙනු	268

වෙ

වෙනතා පතිට්ඨිතා	396
වෙනසා	124, 306
වෙනසා අභිවිරුජේනා	474
වෙනසා වෙනෝ පරිච්ච	
පජානෙය්‍යං	454
වෙනසාපි විත්තං පජානන්ති	268
වෙනසා චූටො	88
වෙනසිකඤ්ච සුඛං	156
වෙනසිකමපි දුක්ඛං	382

වෙ	පිට්ඨකයානි
වෙනසො එකොදිභාවං	294, 326
වෙනසො ව ලිතතතං	6
වෙනසො වූපසමො	8
වෙනිතං	378
වෙනොපදෙසනෙතුච්ච	16
වෙනොවිමුතති	160, 460, 462
වෙනොවිවට්ඨකුසලානං	46

වො	
වොදකො	108
වොදකො ව භික්ඛු	106
වොරු	134

ජ	
ජබ්බකි	290
ජබ්බකුසො	314
ජන්දං ජනෙති	82, 536
ජන්දජානො	470
ජන්දරුතට්ඨානියො	470, 472
ජන්දරුතප්පහානං	460
ජන්දරුතචිතසො	460
ජන්දසමාභිපධානසංඛාර- සමනාගතං	82, 536
ජන්දගතිං	140
ජන්දො	470, 472
ජනනං අනුතතරියානං	
පාතුභාවො	44
ජනනං දිවසානං	212
ජනනං ධාතුනං උපාදය	316
ජඵසායනනාති	314
ජසිමාති	316
ජවදුස්සානිපි	534
ජවදුස්සානිපි ධාරෙනති	428
ජති මාසෙති	212

ජා	
ජාරතතුතෙති	212

ඡජ	
ඡෙක්ඛා ඵාලෙය්‍ය	364

ජ	
ජඝ්ඝාචිහාරං	252
ජතපදවිතකෙකා	452

ජ	පිට්ඨකයානි
ජතපදො	134
ජමුදිපො	72, 76
ජරං අතතීතො	264
ජරසිගාලො	334
ජරුබමො	254, 264
ජරුපි දුක්ඛා	316
ජරුහයං	320
ජරුය	280
ජවතපඤ්ඤානාය	92
ජවසම්පන්නො	518
ජවසම්පන්නො ව	434
ජලො	72

ජා	
ජාගරස්ස ව	390
ජාගරියං අනුසුතො	214, 216
ජාණුමණ්ඩලං	130
ජාතරුපස්ස	374, 452
ජාතිතුරුධා ජරුමරණං- තිරුජකිනති	318
ජාතිපච්චයා ජරුමරණං	316
ජාතිපි දුක්ඛා	316
ජාතියා	132, 254, 280
ජාතිවාදෙත	292
ජාතිසතමපි	294, 445
ජාතිසතසහස්සමපි	294, 454
ජාතිසහස්සමපි	294, 454
ජාතං	270
ජාතං වා ආත	236
ජාතතා	132
ජාතපදෙසු පරියායනෙනසු	318
ජාතනති බො පතස්ස	368
ජාතාමිති	236
ජාතියා වා ගරහාය වා	358, 360
ජාපෙතුං වා	450
ජායනතු	426

ජි	
ජිගුච්ඡති	264
ජිගුච්ඡිතබ්බං	216
ජිගුච්ඡිතබ්බො	232
ජිණ්ණො	132
ජිව්හාඵසායනතං	316

ප්‍ර	පිටුවකිනාහි
ජවහාය රසං සායිනා	316
ජවිතං	398
ජවිතමදො	266
ජවිතා වොරොපෙනහි	288
ජවිතාසා	168

ජෙ

ජෙනවතෙ	1
--------	---

ජො

ජොහෙනහි	336
---------	-----

කා

කායිනං	45, 50
--------	--------

කැ

කැනතිකමමං	192
කැනතිවතුන්කමමං	192
කැනතිදුතියකමමං	192

කො

කොණකො	460
කොණදසානං පච්චුපට්ඨිතං	390
කොණදසානපටිලාභාය	88
කොතකො	204
කොතිපරිභාණි	26
කොතිමජ්ඣිගතො වා	236
කොතිවිතතෙතා	452
කොතිවුද්ධි	28
කොතිසාලොහිතං	254
කොති	392
කොයං	134
කොයපටිපනො	370
කොයසා අභිගමාය	392

ඨ

ඨපනියං පඤ්ඤං	352
--------------	-----

ඨා

ඨානං බො පතෙනං	378
ඨානං හෙනං	224
ඨාතමහං	342
ඨාතමෙතං විජ්ජති	16
ඨාතාඨාතෙ ත සංඝඨාති	352

ඨි

ඨිතසීලි ව	410
ඨිතාව සා ධාතු	514
ඨිතියා	216, 536
ඨිතෙ	294

ඨා

ඨායාසා	278
ඨායාසා දිට්ඨානුගතිං	424
ඨායොදොවනසා	254
ඨාමි තාම භණ්ඩබ්බං මඤ්ඤසී	440
ඨාං කිං මඤ්ඤසී	250
ඨාං කියාහෙනු	378
ඨාං බො පතෙනං	254
ඨාං තෙ මයං පතිගණ්හාම	422
ඨාං ත කරියාසී	408
ඨාං තාකාසී	408
ඨාං වා පත අනභිසංඝවං	416
ඨානකරසා	334
ඨාන	280, 282
ඨාන භිං කසාප	422
ඨාච්ඡනති	258
ඨාචපපටිකාය	276
ඨාචො	100
ඨාජ්ජනියකමමං	192
ඨාදොස්ස	458
ඨාදොදොවෙත්ථ	252
ඨාදොදොවෙත්ථ පටිපුච්ඡසාම	384
ඨාණහකධයො	246
ඨාණහානිරොධා උපාදාන- නිරොධො	318
ඨාණහාපච්චයා උපාදානං	316
ඨාණහාසංයොජනං	394
ඨාණහාසිතෙහො	394, 396, 398
ඨාතනං අයොචිලං	258
ඨාත්ථ උපපනා	374
ඨාත්ථ පරිනිබ්බාසී	412, 522
ඨාත්ථ	1
ඨාත්ථවසීතො	476, 478
ඨාත්ථ තත්ථෙව සංඝභිබ්බතං	
පාපුණාති	454, 456, 458
ඨාත්ථසා	252
ඨාත්ථ සුදං	420
ඨාත්ථාපාසී	428
ඨාත්ථදං	428

න	පිටුව	පිටුව
නතිසං කෘතං උපසම්පත්	326	
නතිසං දෙවදුතං	256, 258	
නතිසංකෘතසහගතං	86	
නතිසම්මි බො	302	
නතිසො අසංසංසං	342	
නතො චුතො	294, 454	
නතො නිදුතං	302	
නථතතාස සමාදපෙති	338	
නථා කර්සංනති	254	
නථාගතං අනුසාරති	368	
නථාගතපට්ඨෙති	226	
නථාගතපට්ඨෙති		
බමමවිතසො	510	
නථාගතහාසිතා	140	
නථාගතසංසු දුට්ඨෙති විතෙතන		
ලොභිතං උපපාදෙය්‍ය	56	
නථාගතසංසු බමමදෙසිතා	106	
නථාගතසංසු පතිණො	252	
නථාගතසංසු වකෙ ව	176	
නථාගතතානං උපපාදා වා	514	
නථා වතුභිං	328, 332, 350	
නථා නතිසං	328, 342, 350	
නථා නථා නං පටිසංවෙදිතං	442	
නථා දුතිසං	328, 342, 350	
නථා නං ව්‍යාකරෙය්‍ය	384	
නථාරූපං වනු	238	
නථාරූපං සුතං විජ්ජති	374	
නථාරූපානං අරහතං	336	
නථාරූපා සද්ධා	374	
නථාරූපිං වාචං	236, 440	
නථාහසං	360	
නථාහසං පුග්ගලො	364	
නද්‍රුපමාහං	440	
නථෙව	304	
නදර්ශනමං	460	
නදර්ශනනො	476, 478	
නදනුතතරං	508	
නදපි අකුසලං	358	
නදහිතිවජ්ජති	472	
නදවසරි	322, 336, 420	
නදසංසාදෙති	476, 478	
නදනු උපොසථෙ	260	
නදනුපොසථෙ	366	

න	පිටුව	පිටුව
නද පතාහං	214	
නතතාචුතානං වජ්ජනං	516	
නද්දි	6	
නතතිකාමෙති	476, 478	
නනුකො	252	
නනුතතා	410	
නපති	98	
නපතෙ	324	
නපතිසං	98	
නබ්බනුලභිතා	408, 476	
නමපි දුකං	376	
නමො අසනා	214	
නමගතං	430	
නමො	294	
නසංවෙතං	254	
නසිදං	132, 134	
නසො පාසාදා	264	
නසොමෙ පුග්ගලො	510	
නසොමෙ බමමා	356	
නසමාතින 196, 198, 200, 246, 406,		
408, 464		
නසමාතින භං භික්ඛු	408	
නසමා සෙබොති චුච්චති	410	
නසමාහං කසංස	424	
නසමං අසනෙ	240	
නසංස භුක්තං භික්ඛු	408	
නසංස නිබ්බන්ධනාස	364	
නසංසාපාපියසිකා	192	
නසංසා කථාස	240	
නසංසව නං හොති	306	
නා		
නාණකුට්ඨ	280	
නාදිසකෙ වා කාමෙ පරිසෙසෙය්‍යං		
	268	
නාදිසො හොමි	170	
නා දෙවනා	374	
නාති කුලාති	244	
නාති බො පත හොනති	302	
නාති බො පතිමාති	320	
නාස ව විවිතො හොති	428	
නාස රතතිසං	378	
නාලපකකං සමපති බකිනා-		
පවුතනං	322	

තා	පිටියබ්බාති
තාලාවඤ්ඤකතං	250
තාලාවඤ්ඤකතො	330, 386
තාවසහසාරාං ලොකො	402

ති

තිංසමපි හුචා	128
තිංසරතතියො මාසො	378
තිකබ්බතනං සිහතාදං නදිචා	334
තිකබ්බපඤ්ඤානාය	92
තිට්ඨතො ව	390
තිට්ඨනාමපි	18
තිට්ඨාමි	330
තිණ්ණං පුග්ගලානං	230
තිණ්ණං වෙදනං පාරගු	292
තිණ්ණං සංයෝජනානං පරිකබ්බො	410
තිණ්ණං සමුච්ඡිහාමා	272
තිණ්ණාති සන්ථාති	288
තිණ්ණං	264
තිණ්ණහණං මා	278
තිණ්ණකබ්බපි	428
තිණ්ණකෙබ්බපි හොති	534
තිණ්ණවන්ථාරකො	192, 194
තිණ්ණසන්ථාරකෙ මා	378
තිණ්ණාගාරො	196
තිතෙතා ව තපෙපනා ව	168
තින්ථායනානාති	310
තින්දුකාලානං	232
තිබ්බා	258
තිබ්බානං	276
තිබ්බො කො ජන්දෙ හවිසාති	406, 426
තිරච්ඡානසොති	118, 120
තිරච්ඡානසොතිසා ප්‍රිතා දෙවෙසු	78
තිරියං	328, 342, 350
තිරිට්ඨකාතිපි	428
තිරිට්ඨාතිපි	534
තිරොකුච්චං	304, 454
තිරොපබ්බතං	304, 454
තිරොපාකාරං	304, 454
තිරොභාවං	304, 454
තිලකාහනගතනං	254
තිලා තණ්ඩුලා	240

ති

පිටියබ්බාති

තිසොමා සිකා	410
තිසො පටිපදා	532, 536
තිසො පරිසා	524
තිසොපි ජාතියො	454
තිසො වඤ්ඤා	530
තිසො විපතතියො	483, 486
තිසො පුද්ගලියො	518
තිසො සමපදා	184, 188, 516
තිසහසසි මහාසසසසි	
ලොකබාහු	404

ති

තිණ්ණිමාති	248
තිණ්ණිමාති පටිවර්තනාති	510
තිණ්ණිමාති භික්ඛවෙ ගතච්ඡාතාති	398
තිණ්ණිමාති විරොචනාති	510
තිණ්ණිමාති සොවෙය්‍යාති	488
තිසු සිකාසු සිකාසු	108
තිසු සිකාසු සිකාසු	408
තිහමනං	356
තිහිපි දතතිහි යාපෙති	534
තිහි වච්ඡිති	276

තු

තුණ්ඨි	332
තුණ්ඨිභාවෙන	126
තුණ්ඨිභුතා	134, 336
තුමො ආයසමනො	310
තුමො ලොකෙ සුගතා	386
තුමො ලොකෙ සුපටිපන්නා	386
තුසිතා	374

තු

තුලිකා	324
--------	-----

තෙ

තෙ ව පත සිකාය ත	
සමාදාපෙති	422
තෙවිවරිකතනං	80
තෙ වෙ මෙ එමං පුට්ඨා	310
තෙජොකසිණං	84
තෙජොබාහු	314
තෙජොබාහුසලානං	48
තෙජොබාහුසා	394
තෙත බො පත සමයෙන	420
තෙතඤ්ඤාලිපනාමෙචා	336
තෙත පකකාමි	420

තෙ	පිට්ඨකපාඨ
තෙතහානන්ද සුණංහි	402
තෙතහායසමනෙතා	310
තෙත හි	252
තෙත හි ගහපති	384
තෙත හි බ්‍රාහ්මණ	112
තෙත හි සුණංථ	356
තෙත්‍රපසඛකම්	110, 124, 244,
තෙත්‍රපසඛකමෙය්‍යං	420
තෙ පඨිගන්ති	368
තෙ භික්ඛු	1
තෙලඤ්ච පටිච්ච ඡාරිකඤ්ච	372
තෙලපජ්ජානං	132
තෙලපජ්ජපො	252
තෙ ලොකෙ සුගතා	386
තෙවිජ්ජා	292
තෙවිජ්ජානං සුදං	292
තෙවිජ්ජපසු	298
තෙසං තං අස්ස දීඝරතනං	
අභිකාය	424
ථ	
ථමහස්ස	544
ථලජා	72
ථා	
ථාමවා	434
ථාලිඛොවනං	290
ථාලිපාකො	298
ථාවරෙය්‍යං	80
ථි	
ථිතමිඤ්ඤං	8, 290
ථි	
ථිලලුච්ඡිතකෙ	432
ථිසාති උඤ්ඤාපෙය්‍ය	430
ථේ	
ථේතා පච්චසිකා	376
ථේර භික්ඛු	138, 432
ථේරෙ වෙපි	424
ද	
දාගාරිකො	432
දාදසමාසියො සංවච්ඡරෙ	378
දාලොපිකො	534

ද	පිට්ඨකපාඨ
දාහං	120
දාවකඤ්ඤ	238
දාවනං ගතිනං	118
දාවනං පටිපදනං	302
දාවනාහං	100, 122
දාවිසගස්සි මජ්ඣමිකා	
ලොකධාතු	404
දාවිහමිතං	256
දාවිති ධම්මෙති නිය්‍යාති	430
දාවිතිපි දත්තීති යාපෙති	534
දො අරහන්තො සමමාසමුද්ධා	
අපුබ්බං අවර්මං උපපජ්ජෙය්‍යං	56
දොපි ජාතියො	294, 454
දොමාති	98
දොමෙ භික්ඛවෙ	120
දො රාජානො වක්ඛවන්ති	56
දො වස්සසතාති	378
දො වස්සසහස්සාති	378
දො වා තිණ්ණි වා කුලාති	414
දකඛකමමාරපුත්තසුපරි-	
කමමකතං	324
දකඛිණං	130
දකඛිණාය දිසාය	366
දකඛිණේත පස්සෙත	216
දකඛිණේය්‍යා	124
දකඛිණේය්‍යානං සමමුඛිභාවා	272
දකඛිණේය්‍යා	370
දකඛිනති	132
දණ්ඨං නික්ඛිපාති	366
දණ්ඨං පණේතු	254
දණ්ඨපරායණං	254
දදුලුභකඛාපි	428
දදුලුභකඛොපි හොති	534
දදෙය්‍ය	298
දන්තං	12
දන්තවිදංසකං හසිතං	464
දකඛිට්ඨති	356
දකඛිජාතිකො	452
දමෙති	300
දලිඤ්ඤ	206
දලිඤ්ඤ හොති	446
දස්සනං	460
දස්සෙතාරෙ	122
දස්සෙන්නති	254

ද	පිටපිබලානි
දසපි හුචා	128
දහරතුම්	132
දහරෙ	132
දහිචා	250
දලුපරහකමෙ	434

ද	
දතබලං	124
දතං දතබලං	290
දතසංවිභාගරතො	272, 400
දයකසා	290
දයකෙන මතතා ජාතිතබලං	70
දසිකානං	50
දරුකසාචානං	214
දරුදෙසානං	214
දරුවලකානං	214
දසකමමකරපොරිසසා	264
දසකමමකරපොරිසා	368

දි	
දිට්ඨිමමවෙදනියං	444, 450
දිට්ඨිපපතො	144, 222, 224
දිට්ඨිමමසුඛවිහාරං	120
දිට්ඨිමමසුඛවිහාරාය	88
දිට්ඨිමමකානං ආසවානං	192
දිට්ඨිමමකානං ආසවානං සංවරය	194
දිට්ඨිමමකානං භයානං	192
දිට්ඨිමමකානං චජ්ජානං	192
දිට්ඨිමමකානං චෙරුනං	192, 194
දිට්ඨිනුගතිං ආපජ්ජති	232, 432
	440
දිට්ඨිපලාසො	152
දිට්ඨිරුගවිතිවෙසවිතිබ්බං - පලිගෙඛපරිසුට්ඨානපෙකා - සානහෙතු	130
දිට්ඨිවිපතනි	186, 480, 482, 484, 486
දිට්ඨිවිපතනිහෙතු	480, 484
දිට්ඨිවිසුද්ධි	186
දිට්ඨිසමපද	186, 482, 484, 488
දිට්ඨිසමපදහෙතු	182, 486
දිට්ඨිසමපනො පුග්ගලො	54
දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ භද්දිකා	66
දිට්ඨිමමව ධමමෙව	104, 360, 362

දි	පිටපිබලානි
දිට්ඨිමව ධමමෙව	208, 230, 350, 392
	426, 508, 524
දිට්ඨිමව ධමමෙව පරිනිබ්බායති	364
දිට්ඨිමව ධමමෙව සුඛං විහරති	364
දිට්ඨිමව ධමමෙව	248
දිනනං	124, 290
දිනනාදුඨි දිනනපාටිකඛිඨි	376
දිපදනං අයොගා	44
දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං	324
	326
දිබ්බං සුඛං උපනිධාය	378
දිබ්බවිකල්පකා	268
දිබ්බවිකල්පකානං	46, 50
දිබ්බාය සොනධාතුයා	454
දිබ්බෙව මානුසෙව	454
දිබ්බෙත ආරිපතෙයොගන	216
දිබ්බෙත වකල්පනා	204, 456, 506
	508
දිබ්බෙත යසෙන	216
දිබ්බෙත වණ්ණෙණන	216
දිබ්බෙත සුඛෙන	216
දිඛසිසිකතාපදසනං	408
දිවසං අතිතාමෙති	366
දිස්වා	252
දිසා භනති විරොචනා	402

දි	
දිඝතනාය	106, 152
දිඝරතනං	280, 388, 510
දිඝරතනං අතිතාය දුක්ඛාය	440
දිපඤ්ච	280

දු	
දුක්ඛතකමමකාරී	198
දුක්ඛකරං කරොති	316, 514
දුක්ඛං විහරති	70, 188, 360, 362
දුක්ඛං සමෙය්‍ය	252
දුක්ඛකතියා	390
දුක්ඛකතකිසා	268
දුක්ඛකතකිසා නිරෝධො	318
දුක්ඛදෙමනසානං	
	අත්ථබ්ගමාය 392
දුක්ඛනති පඤ්ඤාපෙමි	316
දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද	228

ද	පිටිබිකාති
දුකකිතිරෙබගාමිති පටිපදති	
පඤ්ඤපෙමි	316
දුකකිතිරෙබො	318
දුකකිතිරෙබොති පඤ්ඤපෙමි	326
දුකකිපරෙතො	268
දුකකිමං බමති	514
දුකකිවිපාකං	468
දුකකිවිපාකා	192
දුකකියා	276
දුකකියා ව පහාණා	294, 326
දුකකියානං කරොති	410
දුකකිසමථයානාය වදුමි	440
දුකකිසමථයො	416, 516
දුකකිසමථයො ව	438
දුකකිසමුදයොති පඤ්ඤපෙමි	316
දුකකාය	38, 40, 114, 204, 336, 516.
දුකකාවහං	12
දුකකිතං	256
දුකබුද්ධා	192
දුකෙකි අනන්තසඤ්ඤා	86
දුකෙකාතිණෙණා	268
දුගහතිං	16, 110, 190, 184, 506
දුගහති පාටිකකිං	360, 362
දුගහතෙ	294, 456
දුගහකො හොති	232
දුගහතිතෙති	134
දුච්චරිතං චරති	254
දුච්චිනතිතචිනති	198
දුච්ඡන්තො	466
දුච්චාරකා	230
දුච්චුලං ආපනතිං අදුච්චුලො	
ආපනතිති	42
දුච්චුලො ව ආපනති	170
දුච්චො දෙසෙන	360
දුච්චො පුරිසපුගගලො	338
දුතතපසො	168
දුතිසං කිංතං	80, 106, 294, 326
දුතිසංකිතසගගනං	86
දුතිසං දෙවදුතං	256
දුතිසා විජ්ජා	294
දුතිසො අසාසො	342
දුද්දදං දදති	514

ද	පිටිබිකාති
දුද්දසිකො	206
දුනතිකකිතනඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං	116
දුපප්පහා	168
දුපපඤ්ඤා	72
දුපපමෙයො	476
දුබ්බණ්ණනාය වදුමි	440
දුබ්බණ්ණනා ව හොති	438
දුබ්බලා	134
දුබ්බාසිතහාසි	198
දුබ්බාසිතා	262
දුබ්බිකං	288
දුමමඤ්ඤානං පුගගලානං	192
දුමමඤ්ඤානං පුගගලානං-	
තිගහනාය	194
දුරකකානන්තා භිකකිවෙ ධම්මසා	68
දුරකකාතෙ	68
දුරතිසමහවති	98
දුලලංචං චත මෙ	420
දුලලහාති	324
දුලලහා ලොකසමිං	168
දුලලහො	44, 474
දුසාසා	288
දුසසිලාසඤ්ඤා පතිණං	202
දුසසිලාමලං	202
දුසසිලො	202, 208
දුසසිලො පාපධිමෙමා	142, 144, 440
ද	
දුරතොපි පසානති	268
දුරෙ	512
දුරෙපාති	512
දෙ	
දෙයාධම්මං	298
දෙයාධම්මසා සමමුඛිභාවා	272
දෙවතා අනුසාරති	374
දෙවතානං පියමනාපානං	48
දෙවතානං වා	304
දෙවතානුසාරති	62
දෙවතාපිසා අමනුසා	400
දෙවතාති	254

දෙ	පිටියබ්බානි
දෙවතානි සද්ධිං සංවසති	374
දෙවතුපොසපං උපවසති	374
දෙවදුතං	254
දෙවතිකායං	124
දෙවමනුස්සානං	38, 40, 134, 146, 204
දෙවලොකුපපතනියා	216
දෙවා	118, 120
දෙවා තභුතතරිං	374
දෙවා තාවතියා	372
දෙවා යාමා	374
දෙවා සුභකිණ්ණා	228
දෙවෙ ව මනුස්සො ව සක්ඛාවිකා	412
දෙවො ත සමමාධාරං	
අනුප්පවෙච්ඡති	288
දෙසෙනා පුග්ගලො දුලලහො	474
දෙසෙති	302, 514

දෙ	
දෙණියං	452
දෙමනස්සට්ඨානියං රූපං	316
දෙවච්චස්සතා	162
දෙසං පජ්ඣති	104
දෙසජං	248
දෙසජා දෙසතිදුතා	360
දෙසජා පරිලාභා	252
දෙසඤ්ච	332
දෙසනතරො	116
දෙසතිදුතං	248
දෙසපකතං කමමං	248, 470
දෙසස්ස උප්පාදය	170
දෙසස්ස පභාණා	408
දෙසස්ස පභාණාය	384, 386
දෙසසම්මුදයං	248
දෙසාගතිං	140
දෙසෙන අතභිභූතො	362
දෙසො අකුසලමූලං	358
දෙසො අභිනාය	338
දෙසො නිදුතං	248, 468
දෙසො පභිණො	386
දෙසො පභිසිස්සති	408
දෙසො මහාසාවජෝ	356

බ	පිටියබ්බානි
බඤ්ඤති අග්ගප්පතතානි	430
බඤ්ඤති උභුපරිනාමිනි	426
බන්තං	452
බමමං අබමොති දීපෙනති	40
බමමං අනුස්සරති	370
බමමං බමොති දීපෙනති	40
බමමං සරණං ගතො	228
බමමං සරණං ගතො හොති	400
බමමකපිකතතං	80
බමමකපිකානං	46, 50
බමමකමානි	144
බමමකෙතු	208
බමමකකං	46
බමමවකුටුං උද්පාදි	430
බමමවරියා සමවරියා	110
බමමවාගො	178
බමමඤ්ච	110
බමමට්ඨිතතා	514
බමමඤ්චො	208
බමමදුතඤ්ච	178
බමමදෙසනා	226
බමමබරා	220
බමමනියාමනා	514
බමමපටිසන්චාරො	180
බමමපටිසංවෙදි	272, 274
බමමපමොදිතානං සතං	464
බමමපරිච්චාගො	178
බමමපරියායං	128
බමමපරිසෙට්ඨි	180
බමමපරිසෙසනා	180
බමමපුජා	182
බමමහොගො	178
බමමයාගො	178
බමමරසස්ස	76
බමමරුජා	208
බමමවිවයසමෙබ්බාජ්ඣබ්බං	82, 538
බමමවිතකෙකාවසිස්සනානි	452
බමමවිතයො	428
බමමවුද්ධි	182
බමමවෙජුලලං	182
බමමසබ්බගො	178
බමමසප්ථාරො	180
බමමසන්තිවයො	182
බමමසමොගො	178

බ	පිටපිකතානි
බමමසංචිභාගො	178
බමමසවණය	240
බමම	20
බමමා කපේය්‍යං	182
බමමාබිපතෙය්‍යො	208
බමමානං	122
බමමානුකමපා	180
බමමානුග්‍රහගො	180
බමමානුසසනිං	86
බමමානුසසනි	62
බමමානුසාරි	144
බමමිකා පරිසා	144
බමමිකො	208
බමමිද්ධි	182
බමමියා කථාය	420
බමමෙ අබමමසඤ්ඤි	164, 166
බමමෙ අවෙච්චපපසාදෙන	394
බමමෙ බමමසඤ්ඤි	166
බමමෙන සද්ධිං සංවසනි	370
බමමෙසිනා	180
බමමෙසු බමමානුපසසි	536
බමමෙති	106, 216, 506
බමමො	132
බමමො දෙසිතො	314
බමමො දෙසෙනබ්බො	226
බමමො පකාසිතො	110
බමමො සවාකතො	334, 386
බමති	452
බමො වා	362
බා	
බාදුකුසලතා	162
බාරෙදු	110, 297
බාරෙම	302
බි	
බිතිමනනාතං	48
බු	
බුතවාදතං	46
බුවසිලි ව	410
බො	
බොවති	452

න	පිටපිකතානි
න අභිභවං	534
න අභ්‍යපං කරොති	360
න උද්දියුසකටං	534
න උප්පාදෙය්‍යාමි	216
න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති	274
න එළකමනතරං	534
න එභිහදනතිකො	534
න කලාංණමකාසි	254
න කුකකුච්චාසිතබ්බං	
කුකකුච්චායති	166
න කුමහිමුඛා පතිගණනාති	534
න කුලෙජෙට්ඨාපචාසි	254
න බලොපිමුඛා පතිගණනාති	534
න බිප්පං දුප්පති	510
න බො න්‍යාතං	302
න බො පතෙනං	214
න බො බ්‍රාහ්මණ එකඤ්ඤෙව	
සතං	308
න ගබ්භිතියා	534
නගරා	286
නගරාපි ඩයගනති	318
නචං	464
නචමගිත -පෙ- විභුසනට්ඨානා	376
නචෙව	464
න ව කමමනියං	452
න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති	176
න වතනාරි සතාති	308
න ව පනස්ස සුලභරූපො	
සමසමො පඤ්ඤාය	398
න ව පහසාරං	452
න ව මම කචත	366
න වීරසොව	220, 508
න වෙව මුදු හොති	452
න ජානාමිති	236
න සීතස්ස අඤ්ඤාචනතං	
පඤ්ඤායති	274
නචෙව	122
නඤ්ඤෙසු පුග්ගලො	230
න තිට්ඨහදනතිකො	534
න තිණි සතාති	308
නඤ්ඤි අයං ලොකො	480
නඤ්ඤි කමමං	516
නඤ්ඤි කාමෙසු දෙසො	532
නඤ්ඤි කිඤ්චිති	84

න	පිටපිකිකානි
නඤ්ඤිතං	516
නඤ්ඤිතං සංඝඤ්ඤාප්තං	430
නඤ්ඤිතං	464
නඤ්ඤිතං පුත්තඤ්ඤාප්තං	460, 462
නඤ්ඤිතං	480, 484, 486
නඤ්ඤිතං පරො ලොකො	480
නඤ්ඤිතං	480
නඤ්ඤිතං මාතං	48, 480
නඤ්ඤිතං සිට්ඨං	480, 484, 486
නඤ්ඤිතං ලොකෙ සමඤ්ඤාප්තං	
සමමග්ගතං සමමං පටිපන්නං	480
	484, 486
නඤ්ඤිතං විරියං	516
නඤ්ඤිතං සත්තං ඔපපාතිකා	480
නඤ්ඤිතං සං ඉද්ධි වා	426
නඤ්ඤිතං සං ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා	426
නඤ්ඤිතං සුක්ඛදුක්ඛානං කමමානං	
ඵලං විපාකො	480
නඤ්ඤිතං	480
න ඵුසොදකං	534
න ද්විතීයං භුක්ඛං මානං	534
න දේව සත්තං	308
න දුක්ඛමනනං	534
න දියං වා	250
න දියං සිසංසොදකං	364
න දීඝරතනං අනුසෙති	510
න දිම්බෙ බිපං ඔබ්බියං	516
න දිම්බං	72, 76, 276
න ද්විතීයං විසංසන්නං	506
න නිමිත්තභං සංදියති	534
න නිමිත්තභං	214
න පපභොති කාතුං	448
න පපමාදිංසු	94
න පඤ්ඤාසන්නං	308
න පඤ්ඤාසන්නං	232
න පරසං අසන්නං දුක්ඛං	
උපදානං	362
න පරියොසානං මනසි	
කරොති	240
න පායමානං	534
න පුරිසනනරගතං	534
න පොත්තප්පං	
න බාහුලියං භොතං	138, 432
න භං අබ්බුසංකමානො	430

න	පිටපිකිකානි
න භාජනබෝධං	232
න භද්දකං මරණං	466
න භද්දකා කාලකිරියං	466
න මච්ඡං	534
න මජ්ඣං මනසි කරොති	240
න මණ්ඩානං	216
න මංසං	534
න මද්දං	216
න මහපඵලං භොති	
න මහානිසංසං	440
න මහපඵලො	366
න මහාජ්ඣිකො	366
න මහානිසංසං	366
න මහාවිප්චාරො	366
න මුසලමනනං	534
න මෙතං අසං පතිරුපං	264
න මෙරියං	534
න මෙසො අත්තං	512
න මො තස්ස	130
න යජ්ඣ මනසිකා සංඝාසංඝා	
වාට්ඨිකා	534
න යජ්ඣ සං උපට්ඨිතො භොති	534
න යිදං	462
න ලාභි	206
න වං වක්ඛාසං	212
න වඤ්ඤා කමමං න කරොති	392
න වඤ්ඤා වෙදනං	216
න වඤ්ඤං භංගං	422
න වඤ්ඤං භංගං	422, 424
න වත මෙ සුලභං	420
න වමසං	150
න වයො පඤ්ඤාසන්නං	274
න වාතං කමමානං අකරණං	
සෙතුසානං	390
න විභුසනං	216
න විරියං ආරභන්නං	138
න වො වෙපි කස්සප හිනබ්බො	424
න වොපි	150
න වොපි පොත්තකො	438
න සංකිත්තං	534
න සංචලිකා	138, 432
න සිත්තාකාමො	422
න සුරං	534
න සුසංසන්නං	140

න	පිටුවකිනාහි
න සෙවිතබ්බො	232
නහාරු	100
න හි මෙඤ් අහබ්බතා චුහතා	410
න හෙව බො	304
න හොති ඡන්දෙ	310
නා	
නාඤ්ඤසං	209
නාඤ්ඤසං දුතං දුතබ්බං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දිනනං	
මහපථලං	288
නාඤ්ඤසං සාවකානං දුතං	
දුතබ්බං	288
නාණුමපි බායති	444, 450
නාද්දසං	254
නාතනනසඤ්ඤනං අමතපිකාරු	
	80, 476
නාතාකරණං	212, 478
නාතා ඛජ්ජකාති	240
නාතාබාහු පටිච්චෙධො හොති	41, 90
නාතාබාහු ගහෙත්වා	254
නානුකම්පාය	356
නානුද්දයාය	366
නානුපතිස්සනති	506
නානුබ්බසඤ්ඤනග්ගාහි	214
නාපරං ඉත්තතාය	350, 508
නාබ්බාපිකිනනති	118
නාබ්බසඤ්ඤසී	460
නාමගොතනං	322
නාමගොතනං සාවෙත්වා	336
නාමඤ්ච	160
නාමරූපං	316
නාමරූපනිරෝධා සලායතන	
නිරෝධො	318
නාමරූපපච්චයා	316
නාලිංගණ්ඩාසඤ්ච	374
නාචුතිකං	254
නාචුතිකො	132
නාස්ස	244
නාසකම්ප්පං	254
නාහං කුචන	388
නාහං ගතො ඵළ සකෙකාමි	
පිකම්භුං	408
නාහං භිකම්භෙ	1, 22, 26, 28

හි	පිටුවකිනාහි
නිකකුජ්ජනං	132
නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජයා	110, 330, 388
නිකම්පනකසාවං	452
නිකම්පනබුරු	432
නිකම්පනාති	284
නිකාමලාහි	324, 326, 328, 330
නිග්ගහාය	192
නිග්ගහා නාම සමණජාති	366
නිග්ගහුපොසපො	366
නිග්ගහං නාතපුතො	390
නිගමං	326
නිගමා	286
නිගමාපි බායනනති	318
නිගමෙසුපි චුග්ගමානෙසු	318
නිච්ජාතො	350
නිච්ජාරෙති	440
නිජ්ජරු විසුද්ධියො	392
නිජ්ජාපෙනති	146
නිජ්ජාමා පටිපද	532, 534, 536
නිට්ඨිතං	212
නිඳුනනං	452
නිඳුමති	452
නිඳුමාචති	452
නිදුතාති	248, 468
නිපටිතිකඤ්ච සුබං	156
නිපටිතිකාරමණඤ්ච සුබං	156
නිපජුරිසෙති තුරියෙති	26
නිපකො	276
නිපහනති	220
නිබ්බනනති	248
නිබ්බතොත්වා	414
නිබ්බානං	16, 246
නිබ්බාතස්ස සච්ඡිකිරිතාය	392
නිබ්බාණාය	62
නිබ්බාසෙය්‍ය	454
නිබ්බද්ධානුපස්සිතා	100
නිබ්බද්ධ	126
නිබ්බුතො	350
නිබ්බෙය්‍යතාය	360
නිබ්බෙය්‍යිකපඤ්ඤතාය	92
නිම්මාණරතිනො	374
නිමෙනනති	132
නිමිත්තාති	456

නි	පිටප්පිකානි
නිමිතෙතන ආදිසති	307
නිසානි	334
නිසතො	410
නිසසාකමමං	192
නිසාමං	226
නිරයං 16, 110, 450, 484, 506	
නිරයං උපතෙති	144
නිරයං උපපජ්ජති	190
නිරයපාලා	254, 258
නිරයමපි ගච්ඡති	478
නිරයා චූතා දෙවෙසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයා චූතා මනුසොසු	
පච්චාජායනති	78
නිරයො	118, 120
නිරුමිසඤ්ච සුඛං	154
නිරුසො	260
නිරුපබිසුඛං	154
නිරුධසඤ්ඤා	86
නිරුධාය	62, 126, 194
නිරුධො	246
නිලොපමපි හරති	276
නිවානං	250
නිවානානි	296
නිවෙසතෙසු	246
නිවෙසෙතබ්බා	392
නිවෙසෙති	122
නිසාටා	162
නිසායසම්පනො	218, 220
නිසාරණපඤ්ඤා	144
නිසාරණං	162
නිසාරණඤ්ච	164
නිසාරණතො	362, 460, 164
නිසාරණපරිසෙසනං	160
නිසාරණිකං	192
නිසජ්ජාය	216
නිසිනො	110, 240, 244
නිසිදි	110
නිහනචා	130
නිතිතදණ්ඩා	370
නිතිතසන්ධා	376

නි

නිවසෙය්‍යං කපෙපති	378
-------------------	-----

නි	පිටප්පිකානි
නිවෙ කුලෙ පච්චාජානො	206
නිතපො සුභතනොනි	118
නියාතුං	134
නියාතො	366
නිලකසිණං	84
නිලනිදසානානි	84
නිලනිහාසානි	84
නිලවණ්ණානි	84
නිලානි	84
නිවාරහකබ්බාපි	428
නිවාරහකබ්බාපි හොතු	534

නෙ

තෙකබ්බං ජලොකානදං	324
තෙකබ්බමසුඛං	154
තෙගමජාතපදෙසු	210
තෙනං සානං විජ්ජති	16, 394
න තං මම	512
තෙමපි	212
තෙය්‍යන්ධං සුභතනං	118
තෙය්‍යන්ධො සුභතනොනි	118
තෙරසිකා	474
තෙව තාව	462
තෙව තාවාහං	460
තෙව දවාය	216
තෙව මාතරු කතං	254
තෙව චූචානි තමො ආබාධා	226
තෙවසා අපෙය්‍ය	444
තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනං	84
තෙවාදිං මතසි කරුති	240
තෙවොකකමති	226
තෙසාදකුලෙ	206
තෙසාහං	212
තෙසොගමසම්	512

තො

තො අඤ්ඤාථා	304
තො අරුපා	154
තො වෙදං	862
තො තථා දුස්සිලෙ	590
තො පටිපුච්ඡා විනිතා	140
තො පටිච්ඡාතුං	398
තො විච්චාති	242
තො විච්චාති	510

නො	පිටියබිකානි	ප	පිටියබිකානි
නො විසසජේනි	304, 518	පජ්ඣායනො	332, 334
නො සණ්ඨානි	240	පජං	322
නො සඤ්චමගරු	142	පජ්ඣනි	452
නො හෙතං හනො	394, 396, 444	පජ්ඣනි එකං ධම්මං	354
		පජ්ඣථ	114
		පජ්ඣනො	354
		පජානාති	294
		පජාපතිසො	252
		පජාය	462
		පඤ්චබ්‍යුප්පතිණො	290
		පඤ්චබ්‍යුප්පතිනො	290
		පඤ්චබ්‍යුප්පති	290
		පඤ්චනං ඔරමනාගිතානං	
		සඤ්ඤාජනානං	412
		පඤ්චවයසනානි	378
		පඤ්චවිධබ්‍යුත්තං	258
		පඤ්චභවෙතී	290
		පඤ්චාලානං	378
		පඤ්චලිකො	450
		පඤ්ඤානං	192
		පඤ්ඤානං නථාගතෙන	40
		පඤ්ඤානො	126
		පඤ්ඤානො අනුප්පඤ්ඤානං	192
		පඤ්ඤානො අසනෙ	332
		පඤ්ඤා	120
		පඤ්ඤාකිකො	290
		පඤ්ඤාකථා	232
		පඤ්ඤානිරෝධිකො	382
		පඤ්ඤාපටිලාභාය	92
		පඤ්ඤාපභෙදය	90
		පඤ්ඤාපටිභානි	26, 28
		පඤ්ඤාපෙතනි	292
		පඤ්ඤාපෙති	514
		පඤ්ඤාලං	82, 86, 535
		පඤ්ඤාබ්‍යුත්තලාය	92
		පඤ්ඤාය	232, 460
		පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣා	472
		පඤ්ඤාය අනුග්‍රහසොභාමි	232
		පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී	412
		පඤ්ඤාය මනනසොකාරී	410, 412
		පඤ්ඤාය වසිති	276
		පඤ්ඤාය සමනනාගතා	377
		පඤ්ඤායෙථ	102, 382
		පඤ්ඤාවනො	72
පකබ්‍යා	260		
පකබ්‍යනො වා	206		
පකබ්‍යපෙය්‍ය	444		
පකබ්‍ය සකුණො	304		
පකබ්‍යපච්ඡේදය	193		
පකාසිතො	232		
පකාසෙනාරී	240		
පකිරෙය්‍ය	240		
පගහනිමිතනං	456		
පගහනො	160		
පගෙව	216		
පච්චඤ්ඤාසිං	460		
පච්චනං වෙදිනබ්‍යා විඤ්ඤානි	392		
පච්චනං වෙදිනබ්‍යා			
විඤ්ඤානිනි	270, 370		
පච්චනං සහධම්මකො			
සමණවාදෙ	310		
පච්චනනිමෙ	136		
පච්චනනිමෙසු ජනපදෙසු			
පච්චාජායනාරී	72		
පච්චජම්බෙක පාණිනා	210		
පච්චනුභවෙය්‍යං	458		
පච්චනුභොති	304		
පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උපපාදාය	170		
පච්චයා රුහසා උපපාදාය	170		
පච්චසොසි	212, 292		
පච්චාසාරෙනාරී	258		
පච්චුට්ඨාය	216		
පච්චුට්ඨති	132		
පච්චුපට්ඨිතායසු	252		
පච්චකබ්‍රදො	148		
පච්ඡාහනනං	326, 330		
පච්ඡමඤ්ච ජනනං	120		
පච්ඡමං යාමං	216		
පච්ඡමසා ව ජනනං	120		
පච්ඡමා ජනනා	432		
පච්ඡමා දිසාය පාණො	366		
පජ්ඣායනං	332		

ප	පිටුවකිනාහි
පඤ්ඤා විමුක්ති.	208, 230, 456, 524
පඤ්ඤා විමුක්ති. උපසම්පජ්ජ	244
පඤ්ඤා විමුක්ති ව	160
පඤ්ඤා විමුක්තිය	144
පඤ්ඤා චූඩා	28, 518
පඤ්ඤා චූඩාය	92
පඤ්ඤා වෙසුලලාය	92
පඤ්ඤා සම්පද	516
පඤ්ඤා සම්පි හුචා	128
පඤ්ඤා සාමඤ්ඤාගතානං	232
පඤ්ඤා ඡත්‍රියං	82, 86, 536
පඤ්ඤා ඡත්‍රියං අභිමතනං	224
පඤ්ඤා පුට්ඨා	518
පඤ්ඤා පුට්ඨා සමානො	354
පට්ඨපෙති	514
පට්ටිකානුකො	252
පට්ටිකා	324
පටිකානුකො	252
පටිකාගේති	200
පටිකා	324
පටිග්ගාහකානං	290
පටිග්ගාහකොන මතනං- ජාතිකබ්බා	70
පටිග්ගාහා	120
පටිගච්චෙව	406
පටිසතිමිතනං	8, 170, 356
පටිසතිමිතනනාතිස්සා වචනියං	356
පටිසසඤ්ඤානං අනුගමො	84
පටිසසඤ්ඤානං අනුබ්බමො	476
පටිච්ච	460
පටිච්චනං	132
පටිච්චනං වා විචරෙය්‍ය	110, 330, 388
පටිච්චනකම්මනො	208, 232
පටිජාගරනති	260
පටිජාතනො	332
පටිජාතාති තො අවජාතාති	364
පටිඤ්ඤාකරණං	192
පටිනිස්සග්ගාය	194, 544
පටිපජ්ජනති	302
පටිපද	302
පටිපදය ත සණ්ඨාති	352

ප	පිටුවකිනාහි
පටිපනනා හොනති	300
පටිපසංඝාදා	206, 208
පටිපසංඝාදාච්ඡදො	452
පටිපුච්ඡනති	140
පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණියං පඤ්ඤා	352
පටිපුච්ඡා විනිතා	514
පටිපුච්ඡා විනිතා පරිසා	514
පටිපුච්ඡා සාමි	252, 302
පටිබාහනති	134
පටිභාණ්ඩනනානං	48
පටිභාණ්ඩායකානං	48
පටිවාතමපි ගඤ්ඤා ගච්ඡති	400
පටිවිගච්ඡති	512
පටිවිවරනති	140
පටිවිකොදෙනති	140
පටිවිරනො හොති	236
පටිවෙකඛිතුං	134
පටිසංවෙදෙති	248, 382
පටිසංඛාතබලං	103, 184
පටිසංඛාය	104
පටිසංඛා යොතිස්සො	216
පටිසංඛා විකාති	376
පටිසංඛානු	140
පටිසංචාරෙ	180
පටිසමනිදාපනනානං	48
පටිසාරණියකමමං	192
පටිසෙවනාය	460
පටිහඛාමි	216
පඨමං කාතං	80, 106, 294, 326
පඨමං දෙවදුතං	254
පඨමං යාමං	216
පඨමං සරණං ගච්ඡන්තිනං	50
පඨමං සලාකං ගණනනානං	48
පඨමජ්ඣාතසගගතං සද්ධිඡත්‍රියං	86
පඨමා විජජා	294
පඨමෙන වයසා	132
පඨමො අසංසො	342
පඨමො සහධමමිකො	
නිග්ගහො හොති	310
පඨවිකසිණං	84
පඨවිධාතු	314
පඨවිධාතුයා	394
පඨවියාපි	304
පඨවිරසං	66

ප	පිටපතකි
පස්විලෙඩු පමෝ පුග්ගලෝ	510
පණ්ඩිතතෝ	196
පණ්ඩිතනිමිතනානි	198
පණ්ඩිතපඤ්ඤානාං	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤානා	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤානානි	274
පණ්ඩිතලක්ඛණානි	198
පණ්ඩිතා	115, 162, 190
පණ්ඩිතාපද්‍යානි	198
පණ්ඩිතෙහි	310
පණ්ඩිතෝ බ්‍යතෙතා	172
පණ්ඩුකම්බලෙ නිකම්පනං	324
පණ්ණෙරසෙ	260
පණ්ණොති	326
පණ්ණමෙත්වා	130
පණ්ණියං	220
පණ්ණිතා	306
පණ්ණිතං	246, 512
පණ්ණිතතරඤ්ච	306
පණ්ණිතතරෙ	222
පණ්ණිතද්‍රව්‍යකානං	50
පණ්ණිතද්‍රව්‍යිකානං	50
පණ්ණිතා	512
පණ්ණිතාය ධාතුයා	396, 398
පණ්ණිතෙ	456
පණ්ණිතෝ	452
පත්තකකිකිං	332
පත්තකකිකෝ	334
පත්තච්චරං ආද්‍රව්‍ය	420
පත්තච්චරමාද්‍රව්‍ය	326, 330
පත්තබ්බං	100
පත්තානි	252
පන්ද්‍රතා පතිට්ඨිතා	396
පතිකතං	122
පතිකතඤ්ච	122
පතිකිට්ඨං	26, 28
පතිකිට්ඨො	516
පතිගණනානි	116, 200
පතිගණනානු ආයතීං	සංවරුය 422
පතිට්ඨාපෙතබ්බා	392
පතිට්ඨාපෙති	122
පතිට්ඨාපෙත්‍ය	122

ප	පිටපතකි
පතිජ්ඣියති	230
පතිරූපං උපට්ඨාකං	226
පතිස්සතෝ	342
පදනම්ණං කච්චා	398
පදකෝ	292
පදබ්‍යාඤ්ඤානසා	116
පදබ්‍යාඤ්ඤානෙහි	200
පදහති	536
පදහාමි	100
පදහිස්සාම	98
පදලෙතා	514
පද්‍රව්‍යචිතනං	16
පද්‍රමං	264
පදෙසං පදෙසකාරී-	
ආරුඛෙති	412, 414
පදෙසෙ චරිංසු	366
පදෙසෙ චරිස්සනති	366
පධානං	98
පධානස්මිං	100
පධානානි	98
පනානානි සෙනාසනානි	120
පනායසමා	508
පපති	212
පබ්බජ්ජාබිකරණං	300
පබ්බජ්ජාසුඛං	154
පබ්බජ්ජනති	508
පබ්බජ්ජනස්ස	134
පබ්බජ්ජනානං	324
පබ්බජ්ජනෝ	134, 300
පබ්බතකඤ්ඤාරසාබා	432
පබ්බතච්චිසමං	76, 276
පබ්බාජ්ජනාය වා	358, 362
පබ්බාජ්ජනීයකමමං	192
පහඬු	452, 456
පහස්සරං	18
පහස්සරඤ්ච	456
පමනෙතා	270
පමාදවතාය	254
පමාදස්සං	254
පමාදස්සා	194, 544
පමාදිංසු	94
පමාදෙ	28, 36
පමුඛෙ	126

ප	පිටපතකි
පමුඛං	94
පමුදිනසා පිති ජායති	432
පයතපාණි	272
පසිරුපාසිතබ්බං	232
පසිරුපාසෙය්‍යං	258
පරං දුතං දදන්තං	290
පරං ඥාජනසතං	366
පරචිත්තවිදුනියො	268
පරචිත්තවිදුනො	268
පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති	542
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාර-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති	538
පරඤ්ච පිසුණාය වාචාය-	
සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය-	
සමාදපෙති	542
පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති	544
පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	542
පරඤ්ච සමථස්ස ලාපෙ-	
සමාදපෙති	542
පරත්ථමපි	382
පරදරමපි ගවජ්ඣි	338
පරධම්මාපසාදනා	386
පරතිමිකවසවනනිකං	380
පරතිමිකවසවනනිකො	374
පරමපි ගන්තවා	310
පරමමරණං 110, 482, 484, 486, 506	
පරමසුබ්බමාලො	264
පරව්‍යාඛාධාය	282, 284
පරව්‍යාඛාධායපි	216, 382
පරවාදං පත භුංසෙනති	336
පරසත්තානං පරපුග්ගලානං	454
පරහෙතු වා	236
පරායණඤ්ච	280
පරාමසා	146
පරිකබ්බා	412, 522
පරිකබ්බාය	194, 544
පරිකබ්බිණ්ණවසඤ්ඤාප්පනො	262
පරිකපෙප ත සණ්ඨාති	352

ප	පිටපතකි
පරිච්ච	306
පරිච්චාගා	178
පරිචාරියමානො	264
පරිජාතනො ඵකං ධම්මං	354
පරිජාතාති ඵකං ධම්මං	354
පරිඤ්ඤාතං	94
පරිඤ්ඤාය	194, 544
පරිබ්බාහති	132
පරිබ්බාහමානො	252
පරිත්තාති	84
පරිත්තෙ උදකමල්ලකෙ	444
පරිත්තො	450
පරිත්තො අප්පාභුමො	444
පරිතිබ්බාපෙති	300
පරිතිබ්බායති	478
පරිපෙථාසෙති	456
පරිපෙථාසෙය්‍ය	458
පරිපඤ්ඤාති	220
පරිපඤ්ඤාපි තිට්ඨති	276
පරිපුච්ඡති	220
පරිපුරං පරිපුරකාරී	412
පරිපුරකාරී හොති	410
පරිපුරං වා සීලකබ්බං	232
පරිපුරිස්සනති	260
පරිපුරෙති	432
පරිබ්බාජකා	128
පරිබ්බාජකාරාමෙ	524
පරිබ්බාජකාරාමො	332
පරිබ්බාජකො	330, 382
පරිභවන්ති	336
පරිභුත්තං	92
පරිමජ්ජනා	304
පරිමජ්ජෙය්‍යං	454
පරිමණ්ඩලෙති	200
පරිමුඛං සතිං	326
පරිමුත්තො ජාතියා	262
පරිමුත්තො දුක්ඛසමා	262
පරිමොවෙය්‍යං	304
පරියාදින්නාවිත්තො	282, 284, 338, 358, 362
පරියාපුණ්ණිකබ්බං	140
පරියායන්ති	318
පරියායභත්තහොජ්ජානුසොග-	
මනුසුත්තො	534

ප	පිටුබිඳකානි
පරිශෝධි	180
පරිශෝසනා	180
පරිශෝදපනා	368
පරිශෝදනං	322
පරිශෝදනෙ	294
පරිශෝදනො	322
පරිශෝධාය	278
පරිශෝතඥො	362
පරිශෝසානකල්‍යාණං	240, 322
පරිවාරසම්පද	80
පරිවාසදනං	192
පරිසකසංචො	140
පරිසග්ගතො වා	236
පරිසතිං	330
පරිසමණේඛා	140
පරිසා	126, 136, 432
පරිසුඤ්ඤා	240, 322
පරිසුඤ්ඤා	294
පරිසුඤ්ඤා ඡවිමණේණා	322
පරිසොධෙති	216
පරිහරති	104
පරිහරෙය්‍ය	122
පරිහානාය සංවතනනති	188
පරිහායනති	22, 24
පරිහාසිස්සනති	260
පරිහිනං	02
පරෙ ව	302
පලලඛනං	326
පලලඛිතා	252, 324
පලාලපුඤ්ඤං	428
පලාසස්ස	194, 544
පලාසො	188
පලිතකෙසං	264
පවත්තනි හවිස්සති	232
පවත්තනඵලභොජී	428, 534
පවත්තමානං	432
පවත්තිනං	46, 212
පවාරණධිපතං	192
පවාරණා පඤ්ඤානා	192
පවාහෙය්‍ය	250, 364
පච්චෙකානි	428
පච්චෙකෙ නිකම්භනධුරා	138
පච්චෙකෙ පුබ්බභිගමා	138, 432
පච්චෙදෙමි	302

ප	පිටුබිඳකානි
පච්චෙධමානං	254
පංසුකුලානි	428
පංසුකුලිකතනං	80
පංසුධොවනකතොවාසී	452
පංසුධොවිකො	452
පංසුවාලිකා	452
පසං	270
පසං වා ආභ	236
පසානා	132
පසාදාකායො	432
පසාදාසිලෙඛාජ්ඣාමිතං	82, 538
පසාදො	508
පසාදො කායො	432
පසාමහති	432
පසාමි	506
පසාමිති	236
පසනනවිතනං	16
පසනනානං භියෙය්‍යාභාවාය	192, 194
පසාදං උපදංසෙති	174
පසාදනියෙ සානෙ	174
පසාරිතං	126
පසාරෙය්‍ය	126
පහාණං පඤ්ඤාපෙම	382
පහාණසඤ්ඤං	86
පහාණාය	194, 544
පහාය	104
පභිතතො	508
පභිතං	114
පභිණං හොති	250
පභිණා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා	364
පභිණානි	290
පභිණො	330, 452
පභියනති	430
පනුතසනතරතනානං	378
පනුතසනතරතනාය	122
පභොති හනතුං වා	418
පමුඛතිසා මූලානි උඤ්ඤෙය්‍ය	364
පමුඛණෙය්‍ය	364
පමුපනනං	256

පා

පාකතිජ්ඣියා	136
පාකතිජ්ඣියො	476

පා	පිට්ඨකයානි
පාරිකඛා	118
පාරිභාරියානි	304
පාණමපි හතති	338
පාණහරුනං	276
පාණා	290, 366
පාණානිපාතං පහාය	376
පාණානිපාතා පටිච්චරතා	376
පාණානිපාතා පටිච්චරතො	400 482, 484, 488
පාණානිපානි	480, 486
පාණානිපාතිතො භවිස්සන්ති	310
පාණානිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤා	538
පාණිනා පරිමසති	304
පාණිනා පරිමසෙය්‍යං	454
පාණුපෙතං	110, 132, 282, 296
පාණුපෙතං සරණං ගතං	388
පාතිමොක්ඛං	192
පාතිමොක්ඛධම්පනං	192
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො	124, 434
පාතිමොක්ඛද්දෙසා	192
පාතුකරියානි	332
පාතුකරෙති	230
පාතුභාෂවා	44, 474
පාතුභුතං	10, 254
පාතුරහොසි	126
පාදෙ ගමෙන්නි	258
පාදෙත	16
පාදෙ පාදං අවමාධාය	216
පාතස්ස	206
පානියානි අපංසු	366
පානියානි පිටිස්සන්ති	366
පාපං කමමං	254
පාපකා	158, 506
පාපකා අකුසලා විතකකා	506
පාපකානං	122, 536
පාපකො	104
පාපකො කිතතිසද්දො	114, 232
පාපණිකො	218, 220
පාපධමෙමො	208, 234
පාපභිකු	134, 278
පාපමිත්තතා	24, 38, 164
පාපමිත්තතා	232
පාපසමපවඤ්ඤා	232

පා	පිට්ඨකයානි
පාපසහායො	322
පාපිච්ඡානං	194
පාපිච්ඡානං පකුට්ඨපච්ඡදය	194
පාපිට්ඨානරො	268
පාමුජ්‍යං උපපජ්ජති	368
පාරායණෙ	246
පාරිපජ්ජිකො	290
පාරිසජ්ජා	260
පාවරුනං	516
පාසංඝාති	302
පාසාණලෙඛුපමො ජුගගලො	510
පාසාණො වා	230
පාත්‍රණෙය්‍යො	370

පි

පිඤ්ඤාභහනබාපි	428
පිඤ්ඤාභහනෙබාපි හොති	534
පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්භො	406
පිණ්ඩපාතපටිකකනෙතා	326, 330
පිණ්ඩපාතහෙතු	268
පිණ්ඩපාතපටිච්චෙකසම්මං	428
පිණ්ඩපාතිකතනං	80
පිණ්ඩාය	326
පිතරං	122
පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	56
පිතරු කතං	254
පිතුවව	122
පිතූතිවෙසනෙ	264
පියවකුති	136
පියවකුති සමපස්සන්තා	432
පිලකුඤ්ඤා විකතියා	452, 458
පිසුණොවාචාපටිච්චරතො	482, 488
පිසුණොවාචා භවිස්සන්ති	310
පිසුණොවාචො	480
පිහිතවාතපාතං	252
පිහිතවාතපාතානි	196

පි

පිතකසිණං	84
පිතනිදස්සන්තානි	84
පිතනිභාසාති	84
පිතවණ්ණොති	84
පිතාති	84
පිතිමතස්සකායො	432

පි	පිටියකිකානි
පිනියා ව විරාගා	106, 294, 326
පිනිසමෙබ්‍රැකිකිනං	82, 558
පිනිසුබං	106, 294, 326

පුකකුසකුලේ	206
පුග්ගලං	124
පුග්ගලං ආගමිව	228
පුග්ගලපසන්නානං	50
පුග්ගලා	146, 168
පුග්ගලො වෙදිකබ්බො	357
පුජ්ජා	302
පුඤ්ජං කාරාපෙචා	430
පුඤ්ජං කාරාපෙය්‍ය	430
පුඤ්ඤං පසවන්ති	40, 136, 332
පුඤ්ඤන්තරායකරො	290
පුඤ්ඤපටිපදං	300
පුඤ්ඤස්ස ආගමං	290
පුට්ඨා	304
පුණ්ඩරිකං	264
පුණ්ණකපඤ්ඤ	246
පුත්තං ජීවමානං	220
පුත්තං පටිලහති	320
පුත්තං මියමානං	320
පුත්තදුරඤ්ච	220
පුත්තානං	122, 244
පුත්තොපි මාතරං නපපටිලහති	318
පුප්ප්ජනෙත	318, 478
පුප්පඤ්ඤානාය	92
පුප්පඤ්ඤාදා	240
පුප්ප්වියං	130
පුප්පසමණ්ණපචාදනං	516
පුත ඉමං ලොකං	430
පුතවපරං	318
පුප්ඵගකො	400
පුප්ඵගාණී	236
පුබ්බකානං	286
පුබ්බකාරී	168
පුබ්බන්තසමයං	218, 326, 340, 508, 532
පුබ්බසුද්දං	286
පුබ්බාවරියානි	244
පුබ්බාරාමේ	366
පුබ්බේ කතං	310

පු	පිටියකිකානි
පුබ්බකතහෙතු	310
පුබ්බේතිවාසං	294, 454
පුබ්බේතිවාසං අනුස්සරන්තානං	48
පුබ්බේතිවාසං අනුස්සරන්තීනං	50
පුබ්බේතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය	454
පුබ්බේතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය	294
පුබ්බේව	294
පුබ්බේව සමෙබ්බාධා	460
පුබ්බේ සුද්දං	304
පුරුජමෙසු ජනපදෙසු	130
පුරුජමිය දිසාය	366
පුරුණඤ්ච කමමං	392
පුරුණඤ්ච වෙදනං	216
පුරුණානං කමමානං තපසා	
ව්‍යන්තීභාවං පඤ්ඤපෙති	390
පුරිසබ්ලභිකා	518
පුරිසදමමසාරථී	302, 390
පුරිසථාමෙන	100
පුරිසපරකකමෙන	100
පුරිසපුග්ගලස්ස	66
පුරිසපුග්ගලො	232, 310, 338
පුරිසවිරියෙන	100
පුරිසස්ස ව තජ්ජං	368
පුරිසසදස්සා	520
පුරිසො	126
පුරිසො අරහං අස්ස සමමා	
සමුද්ධො	56
පුරිසො රුජා අස්ස වකකවන්තී	58
පුරිසො සකකන්තං කාරෙය්‍ය	58
පුලවකසඤ්ඤං	86

පුගමජ්ඣගතො වා	236
පුජා	182
පුජිතා භොන්ති	244
පුතිකායකමන්තාස්ස	466
පුතිමතොකමන්තාස්ස	466
පුතිවචිකමන්තාස්ස	466
පුතියං	466

පෙබුතිස්සන්තා	344
පෙත්තිවිසයං වා	394
පෙත්තිවිසයමපි ගච්ඡති	478
පෙත්තිවිසයා චුතා දෙවෙසු	78

පෙ	පිට්ඨකකාණි
පෙනතිවිසයා වුතා මනුසෙසු	78
පෙනෙනයා	260
පෙනසා	280
පෙමනිතා	336
පෙසලා	134
පෙසලාතං හිකුතං ඵාසුචිභාරාය	194

පො	
පොකබරණීරුමණෙයාකං	72
පොඤ්ඤා දුබ්බණෙණා	438, 440
පොරි	236
පොසකා	122, 244
පොසෙතුං	230

ඵ	
ඵඤ්ඤා	18
ඵරුසං වාවං පභාය	336
ඵරුසාය වාවාය සමනුඤ්ඤා	542
ඵරුසවාවො	480
ඵරුසෙතපි	512
ඵලකච්චමපි	428, 534
ඵසානිඳුරො වෙදනානිඳුරො	318
ඵසාපච්චයා	316
ඵසො	316

ඵා	
ඵානිකතතුං	118
ඵානිකරෙයා	238
ඵාසු	134
ඵාසුකං	106
ඵාසුචිභාරාය	192

චු	
චුට්ඨං සමානො	228
චුට්ඨො	286
චුසක රචිතං රචිසාමි	334
චුසිනගලං	252
චුසා චුසා ව්‍යානිකරොති	392
චුසිනගලාති	196

චෙ	
චෙගුසාරෙන	276
චෙණුඤ්ඤාකං පච්චති	258

ඛ	පිට්ඨකකාණි
ඛදරු	240
ඛකිතං නිගච්ඡති	446
ඛකිතුං වා	448
ඛලකායසම්මං	210
ඛලවනො	134
ඛලවතිසසිකො හොති	276, 278
ඛලවමි ඛලපො ඉතිපි	358, 362
ඛලවා	126
ඛලසමපනො ව	434
ඛලාති	104
ඛවාබාධො	206
ඛතිඤා	512
ඛතිඤාකථං අපනාමෙති	352
ඛතිඤා රුපාති	84
ඛතිඤා සංඤ්ඤාජනඤ්ඤා	124
ඛනුකාරතරොති	230
ඛනුකාරු	122, 228, 244
ඛනුජනකතො	236
ඛනුජනමතාපා	236
ඛනුජනසුඛාය	38, 40, 42, 68
	204, 146
ඛනුජනතිතාය	40, 42, 136, 146
	204
ඛනුජනාසුඛාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛනුජනාතිතාය	38, 40, 42, 68
	134, 204
ඛනුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසමති	530
ඛනුඤ්ඤාපි ආදියති	304
ඛනුධාපි හුචා ඵකො අසායං	454
ඛනුධා හොති	304
ඛනුනො ජනසා අනාය	68, 204
ඛනුනො ජනසා අනාය	68, 204
ඛනුනං මච්ඡාතං	516
ඛනුලිකතං	12, 94
ඛනුසුතං	220

ඛා	
ඛාලකො	190
ඛාලතිමිත්තාති	198
ඛාලකඛණාති	198
ඛාලාපදනාති	198
ඛාලො	132, 198, 200, 528
ඛාලො අබ්‍යතො	172

බා	පිට්ඨකකාණි
බාහං	126
බාහාය ගහෙඨා	388
බාහිරකා	140
බාහිරුති	134
බාහුලිකා හොනති	138
බාහුසච්චං	80
බාලහගිලානං	256

බි

බිලභිගද්ධියං	264
--------------	-----

බි

බිජාති	248
බිජාති පතිට්ඨාපෙති	426

බු

බුද්ධං සරණං ගතො හොති 228,	400
බුද්ධානුස්සති	62
බුද්ධෝ අවෙච්චපසසාදෙන	
සමන්තාගතො	302, 391
බුද්ධො	322

බො

බොජ්ඣකිගා	26
බොධි	100
බොධිසත්තසොච සතො	460

බො

බොඤ්ඤපතිරුපකෙති	130
බොනතිහොති	258

බො

බොපජ්ජති	230
බොපනනවිතතා හවිස්සනති	310
බොපාදෙ	290, 346

බු

බුහමකාසිකා	374
බුහමවරියං	240, 398, 474
බුහමවරියං චුස්සති	216
බුහමවරියපරියොසානං	508
බුහමවරියචාසො	450
බුහමවරියසාරුපපාති	410
බුහමවරියානුගහහාය	216
බුහමවරියොගධං	302

බු

බුහමවාරි	376
බුහමවාරිපටිඤ්ඤා	208, 232
බුහමඤ්ඤාත්ථං	462, 464
බුහමඤ්ඤා	260
බුහමං උච්චාසයනමහාසයනං	324
බුහමං චස්ස ආරබ්භ	328, 368
බුහමං විහාරං	432
බුහමභුතෙන	350
බුහමාති	244
බුහමුතා සද්ධිං සංවසති	368
බුහමුපොසථං උපවසති	368
බුහමො චඩ්ඛමො	368
බුහාරඤ්ඤා	334

බු

බුහමණගහපතිකා	322
බුහමණගහපතිකානමපි	134
බුහමණගහපතිකෙසු	210
බුහමණපරිබ්බාජකො	284
බුහමණමහාසාලො	286
බුහමණසමමතා	462
බුහමණො	280
බුහමණානං මනනා	510
බුහමණා නාම	300

භ

භගවතො පච්චස්සොසුං	1
භගවතො සතතිකෙ	420
භගවතො සුඛා ධාරෙස්සනති	356
භගවතො සමමුඛා	292
භගවතො සාවකො	478
භගවනනං සරණං ගච්ඡාමි	388
භගවනනඤ්ඤාව පටිභාභු	356
භගවනෙනා	516
භගවනෙනතතිකා	356
භගවමපිසරණා	356
භගවමමුලකා නො ධම්මා	356
භගවා	1, 110 124, 302, 322
භගිතියා	254
භජනති පසිරුපාසනති	440
භජතබ්බො	232
භඤ්ඤමානෙසු	140
භණ්ඩනජාතා	136, 432
භණ්ඩසම්මං	103
භණ්ඩෙනත	440

හ	පිටියබ්බානි
හතතසමමදෙ	6
හද්දකං	66
හද්දකං මරණං	468
හදනෙන	1
හද්දකා කාලකිරියා	468
හද්දා අසාසාජානියො	434
හසං හොති	318
හසදසාසාමි	124, 434
හසාගතිං	140, 194,
හසානං පහාණං	320
හසාති	196
හසෙ බො පත සති	320
හවද්ධි ව	160
හවතිරොධා ජාතිතිරොධො	318
හවපච්චයා ජාති	3.6
හවං	198
හවං ගොතමො	110, 280, 304
හවනතං ගොතමං	110, 290, 320
හවාසවාපි	296, 356
හවිසානති	242
හවිසානති අතාගතමද්ධාතං	516
හවො හවොති හනෙන ථුච්චති	394
	396

හා

හාතරා කතං	254
හාවතාපාරිපූරිං	26
හාවතාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති	88
හාවතාපාරිපූරියා	536
හාවතාබලං	104, 184
හාවිතං	10, 12, 94
හාවෙති	104
හාසති	318
හාසනෙ ව තපනෙ ව	430
හාසමානාතං	286
හාසිතං	118, 246
හාසිතං ලපිතං තථාගතෙන	40
හාසිසාමි	292

හි

හිකබ්බො	1
හිකඛ්ඛවාදකානං	48
හිකඛ්ඛතොවාදකානං	48

හි	පිටියබ්බානි
හිකඛ්ඛ හිකඛ්ඛ	506
හිකඛ්ඛසබ්බසද්ධි	110
හිකඛ්ඛ	1
හිකඛ්ඛතං සත්තිකෙ	240
හිතතිපි	466
හිතතිපි අවසසුතා	466
හිතතිපි පූතිකා	466
හිතතිපි ව්‍යාපනතා	468
හියොසාචාචාය	6, 82, 88, 356, 536
හියොසාසොමනතාය	230, 232

භූ

භූජ්ජානි විඤ්ඤාපපසථානි	372
භූජ්ජාමිති	366
භූඤ්ජති	20
භූසාගාරං	428

භූ

භූතං තච්ඡං කාලෙන	422
භූතපුබ්බං	212, 258, 262
භූතෙන බො පත ථුච්චමානො	360
භූමි	252
භූමිරාමණෙයාකං	72
භූරිපඤ්ඤාතාය	92
භූසිතං උද්ධාරපෙයා	430

භූ

භූච්ඡති	16
භූරණකඤ්ඤාද්ධි	334
භූසජ්ජාති	226

භො

භොග්ගං	254
භොගං	218
භොගපරිහානි	28
භොගථුද්ධි	28
භොගා	178
භො ගොතම	290
භොජනියං භූඤ්ජං	366
භොජනෙ අමතනඤ්ඤාතා	184
භොජනෙ මතනඤ්ඤාතා	184
භොතා ගොතමෙන	110, 308,
භොතො	112
භොනොනා සත්තා	294

ම

මංසලොභිතං	100, 114
-----------	----------

ම	පිටියකිනානි
මකබලිමොසපුරිසො	68, 516
මකබලිවාදො	516
මකබස	194, 544
මකබ්බකා	506
මකෙබ්බා	188
මහගං	132
මහධානං	378
මහිකුභුතො	332, 334
මචලපපතො	206
මච්ඡගුච්චමපි	18
මච්ඡරියං	188
මච්ඡරී	122, 202
මච්ඡානං	68, 378
මචේරමලං	202
මචේරමලපරිසුට්ඨිතො වෙනසා	508
මජ්ඣනිකං සමයං	218, 532
මජ්ඣමං යාමං	150
මජ්ඣමෙපහං	150
මජ්ඣමසහගතා උපකාශිලෙසා	452
මජ්ඣමා පටිපදා	532, 536
මජ්ඣමාය ධාතුයා	396
මජ්ඣමෙසු ජනපදෙසු	
පච්චායනති	72
මජ්ඣමො වෙපි කය්‍යප	424
මජ්ඣමොපි	150
මජ්ඣමොපි පොත්ථකො	438
මජේකි උරසමිං ගමෙනති	258
මජේකි කල්‍යාණං	240, 322
මඤ්චකෙ වා	378
මඤ්චස්සරුනං	46
මණ්ඨි වා	260
මනෙතය්‍යා	260
මග්ගච්ඡාදි	184
මදස්ස	194, 544
මධුහංණි	236
මධුරතතාය	66
මනතධරො	292
මනතතා	354
මනතා	510
මතසා	254, 274
මතසා ධම්මං විඤ්ඤාය	316
මතසා සංයමො	280
මතසා සුවරිතං	532

ම	පිටියකිනානි
මනසි කරොති	20
මනසිකාරකුසලතා	162
මනාපදයකානං	50
මනාපමනාපෙන	252
මනුස්සබ්බං මඤ්ඤා	68, 516
මනුස්සතනං	258
මනුස්සභුතෙ	290
මනුස්සා	118, 120
මනුස්සොසු පච්චාජායනති	72
මනොකම්මපි	464
මනොකම්මපි ව්‍යාපනං	468
මනොකසාවානං	214
මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං	
උපපජ්ජති	20
මනොදුච්චරිතං	98, 112, 114, 216
	452
මනොදුච්චරිතස්ස	122
මනොදොසානං	214
මනොපටිචාරු	316
මනොපුබ්බිභ්ගමා	20
මනො ඵස්සායතනං	316
මනොමයං කායං අතීතිමම-	
තනානං	46
මනොමඛකානං	214
මනොසංඛාරං	228
මනොසුවරිතං	98
මනොසුවරිතසමිති	60
මනොසොවෙය්‍යං	488
මම සාවකානං	170
මමෙව	108
මයං පුතතදුරෙති	368
මයාමෙව	290
මයාමෙව දුතං දුතබ්බං	288
මයාමෙව සාවකානං දුතං	
දුතබ්බං	288
මයමය්‍යු	300
මරණධම්මො	256, 266
මරණභයං	320
මරණමපි දුකං	316
මරණසඤ්ඤා	86
මරණසති	62
මරණෙන	280
මල්ලානං	378
මලෙ	202

ම	පිටපිකතානි
මසාණානිපි	428, 534
මසිං තරෙය්‍ය	250
මහගතනං චා විතනං	454
මහගතතෙන	328
මහගසඤ්ච	440
මහතා භික්ඛුසබ්බෙත	420
මහතො අත්ථාය	84
මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො	48
මහතො ඔභාසස්ස පාතුභාවො	44
මහතො කායස්ස පදලොකා	512
මහතො චක්ඛුස්ස පාතුභාවො	44
මහතො සොගතෙකමාය	88
මහතො සංවෙගාය	88
මහභුතො	450
මහනතතනං	220
මහපථලං	124, 290
මහපථලතරු ව	302
මහලලකා	280
මහාඅග්නිධානො	318
මහා උදකවාහකො	318
මහාවොරෙ	276
මහාජ්ඣිකො	378
මහාතදියො	432
මහාතිසංසතරු ව	302
මහාපඤ්ඤානාය	92
මහාපඤ්ඤානං	46, 50
මහාපඝවියා	122
මහාපරිවාරතා	80
මහාභිඤ්ඤාපපතතානං	50
මහාභොගො	448, 450
මහාමෙහො උට්ඨානි	318
මහාවාතෙ ඔපුතෙය්‍ය	364
මහාවිපථාරො	378
මහාසමුද්දො	88
මහාසාවජ්ජං	68
මහාසාරා	276
මහාසොඛෙහ	432
මහිච්ඡතා	22, 30, 34, 38

මා

මා අනුස්සවෙන	336, 346
මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙකත	336, 346
මා ඉතිනිරුය	336, 346
මා එවං මනසාකථා	306

මා	පිටපිකතානි
මා බො නිං අත්තානං	
කට්ඨවියමකාසි	506
මා ව පරං අභුතෙන අබ්බා-	
විකම්මෙහ	150
මා ව මුසා භණ්ණිමහ	150
මා තකකහෙතු	336, 346
මාතරං ජිවිතා වොරෙපෙය්‍ය	54
මාතරි ව පිතරි ව	174
මාතානි වා	102
මාතාපි පුත්තං තපපට්ටහති	318
මාතාපිතරො	122, 244
මාතාපිතුත්තං	122, 244
මාතිකාධරා	220
මාතිතො ව පිතිතො ව	292
මාතුභාමො	150, 506, 510
මාතුච්ච	122
මාතුච්ඡාති වා	102
මාතුලානිති	102
මා දිට්ඨිතිජ්ඣානකකිත්තො	336, 346
මාතත්තදුතං	192
මා තයහෙතු	336, 346
මාතස්ස	194, 544
මාතස්මිං	508
මානුසිකානි පඤ්ඤාපචස්සානි	378
මානුසිකං වාචං	150
මා පරමපරාය	336, 364
මා පිටකසම්පදකෙන	336, 346
මා භබ්බරුපතාය	336, 346
මා මෙ පුත්තො ජරිති	320
මා මෙ පුත්තො මිසිති	320
මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධිති	320
මායා	188
මායාසහධම්මරුපං විශ බායති	306
මාරිස	450
මාරිසා	360
මාලාගනිවිලෙපනස්ස	206
මාලුචාලනං	364
මාලුචාලනාති	362
මා සමණො තො ගරු	336, 346
මාහෙවං උදයි	404

මා

මිගපකිසු	210
මිගාරතතතා	334
මිගාරමාතුපාසාදො	344, 366

ම	පිටිබිඳකානි
මුවන්, ආප්වෙ,	486
මුවන්, දිවයි	62,, 64, 68, 510
මුවන්, දිවයි කමමසමාදානා	294
මුවන්, දිවයි කො	278, 480, 484, 486
මුවන්, දිවයි වසා පතිණා	428
මුවන්, දිවයි පරමානි හිකබ්වෙ	
වජ්ජානි	68
මුවන්, ධම්මපරෙතා	288
මුවන්, දිවයි, ව සමනුකොසා	544
මුවන්, පටිපජ්ජමානො	174
මුවන්, පටිපත්තාධිකරණතො	134
මුවන්, පටිපත්ති.	134
මුවන්, පටිපත්තො	134
මුවන්, පණ්ණිතිතං	16
මිත්තා	392
මිත්තා, මවෙවහි	254
මිත්තො සෙවිතබ්බො	514

මු	
මුබ්රො	476
මුබසත්තිහි	136
මුවන්, කා	142
මුවන්, සචං	186
මුවන්, සාති	136, 476
මුවන්, කර්සං	122
මුවන්, වාගො	272, 400
මුද්දං වෙතො, විමුත්තිං	80
මුද්දිකාබිජං	66
මුද්දිකාය වෙතො, විමුත්තිං	432
මුද්දිකාසහගතං	86
මුද්දිකාසහගතෙන වෙනසා	342
මුද්දිකාපි නසා විපතෙය්‍ය	392
මුද්දිකාවසිනො	206
මුද්දිකාව	456
මුද්දිකාය	18
මුද්දිකායෙ	294
මුසාපි හණති	338
මුසාවාදං පහාය	374
මුසාවාදං පටිවිරතො	400
මුසාවාදිනො හවිසානති	310
මුසාවාදෙ ව සමනුකොසා	540

මු	
මුලගනො	400
මුලායපටිකසානං	192

මු	පිටිබිඳකානි
මුලෙ ජ්ඤායා	364
මුසාය	452
මුලාසාය	132
මුලාසාය වා මගං ආවිතෙබ්බං	388
මුලොතා බො	384
මුලොතා පුරිසපුග්ගලො	338
මුලොතා මොහොත	360

මෙ	
මෙත්තං විත්තං	20
මෙත්තං වෙතො, විමුත්තිං	80
මෙත්තො, වෙතො, විමුත්තිං	
වචනීයං	358
මෙත්තො, විහාරිතං	50
මෙත්තො, සහගතං	86
මෙත්තො, සහගතෙන වෙනසා	328
	342, 350
මෙත්තං, ධම්මසමාපත්තිං	150, 464

මො	
මොසපුරිසො	516
මොසමොසායං	146
මොදකා	240
මොහං පජ්ජති	104
මොහජං	248, 470
මොහනිදානං	470
මොහජං පරිලාභා	252
මොහපකතං	248, 470
මොහසාය	194, 544
මොහසාය පහාණා	408
මොහසායමුදයං	470
මොහසායමුදයා මොහපච්චයා	360
මොහාගතී	140
මොහො	330, 356
මොහො අකුසලමුලං	358
මොහො අතිතාය	338
මොහො නිදානං	248, 468,
මොහො පතිණා	386
මොහො පතිසි	408
මොහො මහාසාවජ්ජා	356

ය	
යං අකුසලං	408
යං චං පුරිසසායං	
විත්තං පරිසාදයා නිව්ඤ්ඤා	1

ය	පිටුවකිනාති
යං කිඤ්චායං	310
යං කිඤ්ච රූපං	512
යං කිඤ්ච විඤ්ඤාණං	512
යං ජානාසි නං වදෙති	236
යං පාපං නං න- සෙවිසුසි	408
යං පාපං නං න සෙවිති	408
යොයා දිට්ඨානුගතං-	
ආපජෙජග්‍රං	424
යවායං පුගගලො	222
යකබා	288
යජමානානං	124
යජාපෙති	300
යජාපෙමපි	300
යඤ්ච වෙනොවිච්ඡිතති	244
යඤ්ඤං යජාමපි	300
යඤ්ඤාධිකරණං	300
යඤ්ඤා වා	298
යන්තං කසිරෙන සාසමාදායො-	
ලබ්භති	206
යන්තං	248
යන්තාධිකරණමෙතං	214
යතො අරියසාවකස්ස	430
යතො ව බො	246
යතො ව බො අහං	462
යතො බො නිං නිඤ්ඤා	408
යථාසිද්ධං	2
යථා අකුසලං	422
යථාකම්මපන	104
යථාකම්මපනෙ	294, 456
යථා නං පමනතං	254
යථා තෙ බමෙය්‍ය	252, 384
යථා දිට්ඨි	66
යථාධම්මං	116, 200
යථාධම්මං පටිකරොසි	422
යථා නිත්‍යං	432
යථාපපච්චයං වා කාතුං	450
යථාපටිපන්නො	302
යථාබාලං යථාමුලුහං	422
යථාහතං නිකම්මෙනො-	
ඵලං නිරයෙ	16, 526
යථාහතං නිකම්මෙනො-	
ඵලං සග්ගෙ	16, 526
යථාහිරනනං විහරිතො	424

ය	පිටුවකිනාති
යථාභුතං	296, 462, 464, 460, 512
යථාභුතං තපපජානාති	20, 382
යථා යථායං පුරිසො	442
යථාරූපාය වාචාය	440
යථාරූපාය සමන්තාගතා	374
යථාරූපාය සඤ්ඤාය	374
යථාරූපෙන වඤ්ඤානා	238
යථාසකං පටිභානං	224
යදපි අද්‍රවේයා	362
යදපි අද්‍රෙසො	362
යදපි අමොහො	236
යදපි අලුඤ්ඤා අභිසංඝරොති	363
යදපි අලොහො තදපි කුසලං	362
යදපි ද්‍රවේයා අභිසංඝරොති	360
යදපි ලුඤ්ඤා අභිසංඝරොති	358
යදපි ලොහො	358
යද	404
යදි කුණ්ඩලාය	452, 458
යදි ගිවෙය්‍යකෙ	452, 458
යදිදං	216, 464, 478
යදිදං අනුපාද ව්‍යාපාරස්ස	354
යදිදං ව්‍යාපාරි පුරිසස්සගාති	370
යදි පට්ටකාය	452, 458
යදිවා අකමෙජා	352, 354
යදිවා අනුපතිසො	354
යදිවා කමෙජා	352, 354
යදිවා සරුපතිසො	354
යදි සුචරිතමාලාය	452, 458
යනනුනාහං යෙන භගවා	420
යමපිච්ඡං න ලබ්භති	316
යමපිදං	306
යමස්ස රඤ්ඤා	254, 258
යමිදං	114
යමො රාජා	256, 258
යවස්සකං	16
යසමිං පදෙසෙ බහුතියො	
ජාතො	204
යසමිං සමයෙ	368
යස්සං පරිසායං	432
යස්සන්තාය	508
යස්ස වා නස්ස වා	300
යස්සස්ස	298
යසොපරිහානි	28
යසොවුද්ධි	28

යා	පිටුවකිනාති	යෙ	පිටුවකිනාති
යා කාවි වේදනා	512	යෙ ව සඞ්ඛාර	66
යා කාවි සඤ්ඤා	512	යෙ බිකානං බමමානං අත්ථං	
යාගා	178	උපපරිකිනනති	74
යා ව වේදනා	66	යෙ තං භජේය්‍යං	424
යා ව පත්තනා	66	යෙත රුජගහං	420
යාවයෝගො	272, 400	යෙත මිඛෙකචෙව	110
යාවෙය්‍යාසි	332	යෙත සඤ්ඤාජනෙන	430
යාත්‍රා ව	216	යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වා	454
යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලොකා	170	යෙභ්‍රය්‍යාසිකා	132
යානස්ස	206	යෙභ්‍රය්‍යෙන	506
යාති කානිවි රුකිනිජානානං	18	යෙ ලහනති තථාගතං	
යාති ව බො තාති	410	දස්සනාය	72
යාපනාය	216	යෙ ලහනති තථාගතපථවේදිකං	
යාපෙනතු	290	බමමවිතයං සවණාය	74
යාවකිමඤ්ච	462	යෙ වචස්සගාරමමණං කරිනා	
යාවකිමඤ්චාහං	460	ලහනති සමාධිං	74
යාවජ්චං අරගනෙනා	376	යෙසං පුත්තනානං	244
යාවජ්චං සාරාණීයං	206	යෙසං බො පන පතිගණනාති	440
යාවතකං	478	යෙ සංවිග්ගා යොතියො	
යාවතකො	224, 460	පදහනති	74
යාව තතියමපි	304	යෙ සංවෙජ්ජියෙසු යාතෙසු	
යාවනා වන්දිසුරයා		සංවිජ්ජනති	74
පරිහරනති	402	යෙසාහං	324
යාවතාසුකං	478	යෙ සුචා බමමං බාරෙහති	74
යාවනාවචිනිතා පරිසා	514		
යාවතිකා අභිසංඛාරස්ස ගති	212	යො	
යාවදෙව	216	යොගකෙබ්බො	100
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි	304, 306	යො ව පණ්ඩි	66
	454	යො චෙව යජති	300
යාව සත්තමා පිතාමහසුගා	292	යොධාජ්චො	512
යාව සුභාසිතමිදං	308	යොති වස්ස ආරද්ධා	214
යා සා වාචා තෙලා	236	යොතිසො මනසිකරොතො	8, 24
		යොතිසො මනසිකාරො 8, 24, 30,	
සු		34, 38, 64, 170	
සුචා	132	යොතිසො මනසිකාරොතිස්ස	
		වචනියං	358
යෙ		යොබ්බතමදො	264
යෙ අත්ථමඤ්ඤාය බමමමඤ්ඤාය		යොබ්බතෙන	132
පටිපජ්ජනති	74	යොව තං කරොති	306
යෙ අනතග්ගරසග්ගානං			
ලාභිනො	76	ර	
යෙ කෙවි සඞ්ඛාර	512	රකිනාවරණගුහතිං	208
යෙ බො පනස්ස සෙවනති	440	රහිකං	14
යෙ වඤ්ඤා හිකුක්ඛි සිකිකාකාමා	422	රජ්ජං කාරෙය්‍ය	378

ර	පිටුවකි
රජෝ	264
රකෙකු අභිගනෙව්ව	234
රකෙකු බවනියසා මුද්ධාව- සිතතසා	204
රට්ඨපිණඩං	20, 80
රතනකුසුමං	46, 50
රතනකිකාරනිමිසායං	230
රතනි දිවං	264
රතනියා	216
රතනුපරතා	376
රතොතා ආවුසො රුගෙන	382
රතනප්‍රිතිවේදනං	410
රහතානි	182
රථකාරං	212
රථකාරකුලෙ	206
රථජරං	324

ර	පිටුවකි
රුගං පජ්ඣති	134
රුගජා පරිලාභා	252
රුගදෙසමොභාතං නනුතතා	410
රුගවිරුගා වෙතොවිමුතති	120
රුගසා අභිකුසුමය	194
රුගසා අභිකුසුමය තයො ධම්මා	544
රුගසා පරිකුසුමය	194
රුගසා පභාණං	382
රුගපකතිලිඛිං	120
රුගෙ ආදිනවං දිසා	382
රුගෙන අභිභූතො	282
රුගෙ පභිණේ	382
රුගො	120, 330, 356
රුගො බො අකිකරණො	382
රුගො නුපපජ්ජති	358
රුගො පභිණො	386
රුගො පභිසි	408
රුගො පභිසිසානි	408
රුගො පභිසානි	558
රුජකුලමිඤ්ඤගතො	236
රුජනොපුරෙ	304
රුජපරිසායං	304
රුජභොගො	512
රුජමහාමත්තානං	278
රුජා ව චක්කවත්ති	148

රු	පිටුවකි
රුජා චක්කවත්ති	210
රුජාරහො	512
රුජාරහො හොති	434

රු	පිටුවකි
රුකිභහනං වා	278
රුකිමුලං	428
රුකිමුලගතො	268
රුකිණිමිදං	268
රුපකුට්ඨ	160
රුපධාත්‍යවෙපකකකුට්ඨ	396
රුපභවො පකුසුමෙඨ	396
රුපසකුසුමං සමනිකකමා	84, 476
රුපානි පසෙසයා	230

රු	පිටුවකි
රුපාරමමණිකුට්ඨ සුඛං	156

රු	පිටුවකි
රුජා දයාපනතා	376
රුභං රුභං නිකම්පති	168
රුභං රුභං විසාපජ්ජති	168
රුපිතං	118
රුගනො වා	226
රුහුකං ආපනතිං ගරුකා ආපනතිති	42
රුහුකා ව ආපනති	170
රුහුපකුසුමාය	92
රුහුපරිවත්තං	18

රු	පිටුවකි
රුහනකරුසකරො	290
රුහා වත මෙ	404
රුහාසා	168
රුහිතං	46
රුහි හොති	518

රු	පිටුවකි
රුජ්ජති	510
රුභො	338
රුභො පුරිසපුගලො	338
රුලිතො	18

ව	පිටුව අංකය
වසංසන්දන	122
වසංසන්දනාත්මක	122
වසංසන්දනාත්මක	132
වසං වෙනත්	304
වසංසන්දන	264
වසන්ත	510

ව	පිටුව අංකය
වැඩවිලව	228, 534
වැඩ වැඩිව	308
වැඩය	124, 251, 274
වැඩය සංයමය	280
වැඩය සුවර්ත වර්ත	532
වැඩසන්තකාදක	334
වැඩසන්තක විකේතය	364
වැඩසන්ත	510
වැඩසන්තය	290
වැඩසන්ත	82, 536
වැඩසන්ත පවිල	368
වැඩසන්ත ව	310
වැඩසන්තය	84
වැඩසන්තය	314
වැඩසන්තය	394
වැඩසන්ත	294
වැඩසන්තවල	428, 534
වැඩසන්තය	372
වැඩසන්ත	288
වැඩසන්ත	246
වැඩසන්තය	106, 152

ව	පිටුව අංකය
විකේතය	102
විකේතය	320
විකේතය වැඩ	136
විකේතය වැඩ	476
විකේතය වැඩ	454
විකේතය වැඩ	342
විකේතය වැඩ	272, 400
විකේතය වැඩ	342
විකේතය වැඩ	206
විකේතය වැඩ	294
විකේතය වැඩ	382
විකේතය වැඩ	86

ව	පිටුව අංකය
විකේතය	304
විකේතය	8, 290, 430
විකේතය	378
විකේතය	230
විකේතය	160, 294
විකේතය	302, 322
විකේතය	88, 120
විකේතය	44, 88
විකේතය	230
විකේතය	6
විකේතය	150
විකේතය	204
විකේතය	84
විකේතය	84, 878
විකේතය	478
විකේතය	314
විකේතය	318
විකේතය	318
විකේතය	316
විකේතය	394, 396, 398
විකේතය	338, 350
විකේතය	350
විකේතය	254
විකේතය	476
විකේතය	106
විකේතය	112
විකේතය	306
විකේතය	106
විකේතය	294, 324
විකේතය	88
විකේතය	304, 306
විකේතය	506
විකේතය	306
විකේතය	136
විකේතය	434
විකේතය	218, 430
විකේතය	220
විකේතය	40
විකේතය	144
විකේතය	40
විකේතය	240
විකේතය	380

වි	පිටපතකානි
විනයානුගතභාය	192, 192
විනයෙ අවිනයසඤ්ඤා	168
විනයෙ විනයසඤ්ඤා	108
විනිපාතං	16, 110, 190, 506
විනිපාතිකා	228
විනිලකං	228
විනිලකසඤ්ඤා	86
විතෙය්‍ය	536
විතොදෙති	452
විපපමුතතං	18, 20
විපපමුතතා	462
විපපසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි	322
විපපසන්නො	18
විපතතියො	480
විපරිණාමධම්මො	460
විපරිතදස්සනො	68, 480
	484, 486
විපස්සානා	120, 186, 194
විපාකං පටිසංවෙදිස්සයි	254
විපුබ්බකජාතං	254
විපුලපඤ්ඤාතාය	92
විපුලෙන	328
විබහනනවිතො	136
විබහනනවිතයා	476
විහජති	514
විහවද්ධි ව	160
විමරියදීකතෙන වෙනසා	462
විමුච්චති	292
විමුතතං වා	654
විමුතතමිති ඤාණං	296
විමුතතාසා	406
විමුතතිකධිකෛන	290
විමුතති ව	120
විමුතතිඤ්ඤාණදස්සනං - කධිකෛන	290
විමුතතිරසස්ස	72
විමොකෙති	354
වියතො	530
විරජං	430
විරතා මෙට්ඨා ධම්මො	376
විරතා විකාලභොජනා	376
විරභං	92
විරලානි	252
විරුගසඤ්ඤා	86

වි	පිටපතකානි
විරුගො	294
විරියං	508
විරියං ආරහනි	82, 536
විරියබලං	82, 86, 538
විරියසම්මොජ්ඣමයා	82, 538
විරියාරමො	30, 38 82,
විරිතින්ද්‍රියං	82, 86, 538
විරෝචති	382, 430
විලුතං	254
විවට්ඨකපෙස	294
විවට්ඨති	240
විවරානි	510
විවරති	514
විවරෙය්‍ය	132
විවාදපන්නා	136, 432
විවිච්ච	106
විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති	362
විවිච්චව කාමෙති	106, 326
	294, 392, 418
විවිතො	428
විවෙකජං	106, 294, 326
විස්සාසිකාතං	52
විසඤ්ඤාතා	462
විසතතිකං	116
විසමතිස්සිතො ව භොති	276, 278
විසමලොභාභිභූතො	288
විසමා පරිසා	144
විසමෙන කායකමෙවන	278, 528
විසමෙන මනොකමෙවන	278, 528
විසමෙන ච්චිකමෙවන	278, 528
විසුභ්චිතො	342
විසුභ්භාය අතිකකනන මානුසකාය	454
විසුභ්භො අතිකකනන - මානුසකෙන	456
විසේසො	478
විහතා	294
විහරති	2, 252
විහරනො	508
විහරිස්සථ	302
විහරිස්සාමාති	246
විහාසි	508
විහිංසාවිතකකං	268
විහිංසාවිතකෙකා	452
විහිංසුපරතියා	216
විහෙසෙය්‍යමි	150

වි	පිටුවකිනාති
විතද්‍යෙසං වා විතනං	454
විතද්‍යෙසො	262
විතමොහං වා විතනං	454
විතමොහො	262
විතරුහං වා විතනං	454
විතරුහො	262
විනිසාරෙකා	110, 222, 282
විමංසාසමාධිපධාන- සංකාරසමනනාගතං	536
විසංවය්‍යසතිකා	280
විසතිකප්පසහස්සාති	478
විසමපි හුකා	128
වු	
වුච්චති	304
වුච්චමානො	512
වුට්ඨාපිසමානං	256
වුට්ඨිනොපි	240
වුත්තවාදිනො	290
වුභිභුමි	132
වුභිං විරුළුති	248
වුභිසො	182
වුභිහෙසා කස්සප	422
වුභො	132
වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං	296, 350, 508
වුසිතවා	262
වු	
වුපකට්ඨා	508
වුපසන්නවිත්තස්ස	8
වුපසමා	106
වෙ	
වෙණකුලෙ	206
වෙදකා	258, 316
වෙදකාතිරොධා තණනා- තිරොධො	318
වෙදකාපච්චයා තණනා	316
වෙදනියං	450
වෙදියති	228
වෙදියමානස්ස	316
වෙජුලං	248
වෙජුලුත්තං	218, 220
වෙය්‍යාකරණො	292
වෙරමිවානො	252
වෙරුනං පටිස්සානාය	192

වො	පිටුවකිනාති
වොක්කමති නියාමං	226
වොතිණණසුඛදුක්ඛං	228
වොතිණණො	268
වොස්සග්ගරතො	272, 400
ව්‍ය	
ව්‍යන්තිකතෙ	452
ව්‍යසනං ආපජ්ජති	362
ව්‍යසනාය	68, 516
ව්‍යා	
ව්‍යාකරිස්සති	224
ව්‍යාකාදාං	224
ව්‍යාකරෙය්‍යාසි	252, 302
ව්‍යාකරෙන්නති	290
ව්‍යාධිං අතතිතො	256
ව්‍යාධිධම්මො	256, 264
ව්‍යාධිතා	280
ව්‍යාධිපි දුක්ඛො	316
ව්‍යාධිහයං	320
ව්‍යාපන්නකායකම්මන්නාස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිත්තො	480, 482
ව්‍යාපන්නමනොකම්මන්නාස්ස	468
ව්‍යාපන්නවිකම්මන්නාස්ස	468
ව්‍යාපන්නො	468
ව්‍යාපාදවිතකෙකා	452
ව්‍යාපාදෙ ව සම්මුඤ්ඤෙහොති	542
ව්‍යාපාදෙ	8, 506
ස	
සංගහා	178
සංඝරුපෙය්‍ය	430
සංඛන්නං	452
සංයොජ්ජනං	246
සංවට්ඨිවට්ඨකපෙප	294
සංවත්තිස්සති	106
සංවත්තෙය්‍ය	114
සංවරුය	192
සංවුතං	14
සංවුතින්ද්‍රියො	476
සංවිභාගා	178
සංවෙගමාපාදි	506
සංවෙසිසමානං	256
සංවෙසෙකා	258
සංසද්දති	512

ස	පිට්ඨකයානි
සංසරිතො	412
සංසාදෙති	304, 518
සංසුඛගහණිකො	292
සංහරිතො	326
සඋත්තරවස්ථෙ	252
සඋත්තරං වා	454
සඋද්දෙසං	294, 454
සඋපද්දවො	196
සඋපනිසො සමානො	354
සඋපසංගො	196
සකකච්චං	218
සකකච්චාගරුකච්චා සෙවිතබ්බො	232
සකකරුනො	208
සකකසි පන චං භික්ඛු	408
සකකා	114
සකකායදිට්ඨි	430
සකෙකා දෙව්‍යානමිද්දෙ	262
සකබ්‍රකස්සලමි	18
සකබ්‍රකස්සලා	452
සකබ්‍රප්‍රවේශං	236
සකාසුලා	322
සකාසුලා පබ්බජනො	336
සකාසුත්තියානං	330
සකාසුත්තො	322, 336
සකඤ්ඤාව වාදං දිපෙනති	336
සකද්‍යාමි	224
සකද්‍යාමිඵලසම්මතියා	44, 90
සකද්‍යාමි භොති	410
සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය	364
සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්වා	410
සකෙ මුත්තකරිසෙ	256
සග්ගං	482, 486
සඛකසාරසමාවාරො	208, 232
සඛකසංයනති	134
සඛකාරකුට්ඨෙව	440
සඛකාරකුට්ඨෙව වා ඡබ්බිනති	438
සඛං	132
සඛං ගච්ඡති	434, 512
සඛිතලකම්ණාති	274
සඛිතාරමණො	160
සඛිතාරතිරොධො	318
සඛිතාරපච්චයා විඤ්ඤාණං	316
සඛිතිතනං වා චිතනං	454
සඛිතිතනවිප්ථාරෙනපි	246

ස	පිට්ඨකයානි
සඛිතිතෙනන	106
සඛිතිතෙනන භාසිතසං	112
සඛිතිතෙනන භාසිතසං-	
විප්ථාරෙන අත්ථං-	
විභජනානං	46
සඛිතිතෙනන පඤ්චපාදා-	
නකම්ණා	316
සඛිගාමං අභිවිජ්ඣිතියා	204
සඛිගාමො	212
සඛිසං භිද්දෙය්‍ය	56
සඛිසං සරණං ගතො	228
සඛිසං සරණං ගතො භොති	400
සඛිසථාසුතාය	192, 194
සඛිසානුසංගි	62
සඛිසුපට්ඨාකානං	50
සඤ්ඤා අවෙච්චපපසාදෙන	394
සඤ්ඤාන සද්ධිං සංවසති	372
සඤ්ඤා නං උභික්ඛිතියා	440
සච්චං	336
සච්චනො ථෙතනො	376
සච්චවාදී	376
සච්චසකා	376
සච්ඡිකතං	94
සච්ඡිකතො	230, 302, 482
සච්ඡිකරිසංගි	16
සච්ඡිකරොති ඵකං ධම්මං	354
සච්ඡිකරුනො	354
සච්චං	354
සච්චිතවොදනඤ්ච	176
සච්චිතවොදනාය	258
සඤ්ඤාප්‍රතිපත්තියා	334
සඤ්ඤායති	318
සඤ්ඤානති උපගච්ඡති	146
සඤ්ඤාච්චිට්ඨකුසලානං	46
සඤ්ඤාච්චිට්ඨකුසලානොධං	84
සඤ්ඤානො	430, 472
සඤ්ඤාප්‍රතිපත්තියා	472
සඤ්ඤාප්‍රතිපත්තියා පභිසංගාති	90
සඤ්ඤාප්‍රතිපත්තියා	430
සට්ඨං කප්පසභාසංගාති	478
සට්ඨිමපි හුතො	128
සණ්ඨාති	242
සණ්ඨාසෙන	456
සත්තකම්මනා	404

ස	පිටපතකොට
සත්තකඛනනුපරමො	412
සත්තතිපි දනතිහි යාපෙති	534
සත්තා	110
සත්තාගාරිකො	532
සත්තානං විසුද්ධියා	394
සත්තා තෙරසිකා	228
සත්තාලොපිකො	534
සත්තො පසානි	294
සත්ථා	302
සත්ථා දෙවමනුස්සානං	302, 322
සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණ්ණිති	424
සත්ථසාසතකරෙ	20, 80
සත්තං සමිතං	390
සත්තසහසානි	302
සතින්ද්‍රියං	82, 86, 536
සතිබලං	82, 86, 184, 536
සතිමනනානං	48
සතිමා	80, 106, 294, 536
සතිවිතයො	
සති සති ආයතනෙ	454, 456, 458
සතිසමපජ්ඣාදිය	88
සතිසමෝජ්ඣායං	82, 538
සතිසමෝසා	240
සතො	106, 276, 326
සතො ව සමපජානො	294
සද්දං සුඤ්ඤා	304
සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය	404
සද්ධං වා	294
සද්ධාමමං	134
සද්ධාමමං සොභුකාමො	272
සද්ධාමමගරා පරිසා	142, 144
සද්ධාමමට්ඨිනියා	192, 196
සද්ධාමමස්ස සිතියා	114
සද්ධාමමස්ස සමමොසාය	116
සද්ධාමමො චුට්ඨාපෙඤ්ඤා	68
සද්ධා	268
සද්ධාඋපාසිකා	172
සද්ධාබිමුත්තානං	46, 50
සද්ධානුසාරී	142, 144
සද්ධාපබ්බජිතානං	48
සද්ධාබලං	82, 86, 536
සද්ධා හිකමුති	172
සද්ධාය වසානි	276
සද්ධාවිමුත්තො	144, 222, 224

ස	පිටපතකොට
සද්ධාවිදුඤ්ඤා	518
සද්ධාසමපද	516
සද්ධාසමපදාය	122
සද්ධාය සමමුඛිභාවා	272
සද්ධං	110
සද්ධන්ද්‍රියං	82, 536
සද්ධන්ද්‍රියං අභිමතනං	222
සද්ධො	116, 170
සද්ධො කුලපුත්තො	272
සද්ධො පසනො	272
සදෙවකෙ	460
සදෙවමනුස්සාය	460, 462
සදෙසං වා විතනං	454
සදෙසා	212
සධමමුක්කංසනා	386
සත්තං	246
සත්තමානසා	128
සත්තසන්තිවාසං	150
සත්තසන්තිවාසො	152
සන්තිකෙ	512
සන්ති දෙවනා වාතුමමහාරජකා	374
සන්තින්ද්‍රියා	128
සත්තවසීතා	24, 30, 34, 38
සත්තො	452
සත්තො සංවිජ්ජමානා	226
සත්ථානං	100
සත්ථාරා	180
සත්ථස්සොති	420
සත්ථට්ඨිකං නිබ්බාණං	286
සත්ථට්ඨිකා නිජජරා	392
සත්ථට්ඨිකො	270, 370
සත්ථට්ඨිකො ධමමො	282, 284
සත්ථමති	452
සත්ථාය භාසිතා	378
සත්ථාවිඤ්ඤා සංසරිතා	414
සත්ථවිපි ඡිත්තං	276
සත්ථියති	512
සත්ථිවියා	182
සත්ථිපතිතානං	260, 304
සත්ථිසිත්තානං	260, 304
සත්ථිසිද්ධි	454
සත්ථාවති	452
සත්ථිසංඝායකෙට්ඨානං	292
සත්ථිදානා	158

ස	පිටුවකි
සනිමිතනා	158
සප්පවයා	158
සප්පවකමම ආපනති.	
ආප්පවකමම ආපනති	42
සප්පයානි හොජනානි	226
සප්පිතිකඤ්ච සුඛං	156
සප්පිතිකාරමමණඤ්ච සුඛං	156
සප්පුරිසප්පඤ්ඤානා	274
සප්පුරිසභූමි	122
සප්පුරිසො	166, 530
සප්පරිභයො	196
සපරිප්පාහං	360, 362
සප්පබ්බාවර්ගකානි	244
සඵලං	398
සබ්බං	398
සබ්බං ආකාසගතං	430
සබ්බං රූපං	512
සබ්බං වෛදනං	512
සබ්බවෙලානි නිකම්පිතා	366
සබ්බඤ්ඤා	390
සබ්බතතනාය	328, 342
සබ්බදස්සාචී	390
සබ්බධි	328, 342
සබ්බනිමිතෙනසු	244
සබ්බපාණ්ණුතනිනානුකම්පි	376
සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤං	86
සබ්බසම්ඛාරසම්පේ	246
සබ්බාවතනං	328
සබ්බාවතනං ලොකං	342
සබ්බුපට්ඨපටිතිස්සග්ගන්ථං	98
සබ්බුපට්ඨපටිතිස්සග්ගො	246
සබ්බෙතො	300
සබ්බෙතො සම්ඛාරා අනිවච්ඡා	514
සබ්බසංජනං	322
සබ්බසංජජ, ඵස්සා	228
සබ්බසංජකං	228
සබ්බසංජකං ලොකං	228
සබ්බසංජකං වෛදනං	228
සබ්බසංජකා	192
සබ්බසංජකින කායකමෙවන	202
සබ්බසංජකින මනොකමෙවන	202
සබ්බසංජකින වචිකමෙවන	202
සබ්බුතමකං	322
සබ්බුතමාරි	270

ස	පිටුවකි
සබ්බුතමාරිසුඛි	128
සභග්ගතො වා	236
සම්පජ්ඣඤ්ඤං	24, 32, 34, 38
සම්පජ්ජලිතාය	258
සම්පජ්ජානුසා	236
සම්පජ්ජානො	82, 126, 326, 342
	356, 476
සම්පන්නං සාලිකේනිතනං	430
සම්පන්නමෙව	132
සම්පරාසිකානං අකුසලානං	
ධම්මානං පටිසානාය	194
සම්පරාසිකානං ආසවානං	192
සම්පරාසිකානං ආසවානං	
පටිසානාය	194
සම්පරාසිකානං භයානං	192
සම්පස්සාමානො	120
සම්පසාදනං	106
සම්ප්පප්පාපා පටිච්චරතො	408
	484, 488
සම්ප්පප්පාපී	480, 486
සම්ප්පප්පාපීනො	310
සම්ප්පප්පාපෙ ව සමනුඤ්ඤා	542
සම්බහුලා	126
සමේධිධිපරායණො	410
සමිභවනති	316
සමේනාගා	178
සමිතනං	226
සමිදනකානා	392
සමිදඤ්ඤා විමුච්ඡෙතො	262
සමිදෙව	508
සමිප්පඤ්ඤාය	512
සමිමා	276, 452
සමිමාආජීවං	82, 538
සමිමාආජීවො	318, 488
සමිමා ආයාචමානො	120
සමිමාකමමනං	82, 318, 538
සමිමාදිවසි	62, 64, 318
සමිමාදිවසිකමමසමාදානා	294
සමිමාදිවසිකො	482, 484, 488
සමිමාදිවසියා උප්පාදිය	170
සමිමා දුක්ඛිකායාය	334
සමිමා දුක්ඛස්ස අනනාකිරියාය	442, 450
	248

ස	පිටපතකොට්ඨාස
සමමා පටිපඤ්චානො	174
සමමාපටිපත්‍යාධිකරණභෙත්‍ය	134
සමමාපටිපත්ති	134
සමමා පටිපනො	134
සමමා පඤ්චිතං	16
සමමා පඤ්චිතත්තං	16
සමමා මාතෘභිසමයො	246
සමමාචාරා	318
සමමාචාරායාමො	318
සමමාචිත්තනිං චූසති	354
සමමාසංකප්පො	318
සමමාසතිං	82, 538
සමමාසමුද්දො	42, 130, 148, 258, 302
සමමාසමොධිං	460
සමමාසමාධි	318
සමොධාරිය	82
සමමිඤ්ජනං	126
සමමිඤ්ජය්‍ය	126
සමමුඛා පටිග්ගතිතං	402
සමමුඛා මෙතං භන්තො	
භගවතො සුතං	402
සමමුඛාවිතයො	192
සමමුලුතා	72
සමමුලුභො කාලං කරෙති	114
සමමොදති	512
සමමොදතියං	110
සමමොදමානා	136
සමමොදි	110, 182
සමග්ගා පරිසා	432
සමග්ගා සමමොදමානා	432
සමවිත්තා	126
සමණකරණියාති	406
සමණපටිඤ්ඤා	208, 232
සමණත්‍රාගමණා	268
සමණසමමතා	462, 464
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි	314
සමණො බලු භො ගොතමො	336
සමණො ගොතමො	290
සමත්තා සමාදිත්තා	336, 338
සමතිකකන්තො	130
සමතිකකමාය සංවහන්තනි	320
සමපො	120, 186, 194

ස	පිටපතකොට්ඨාස
සමන්තපාසාදිකානං	48
සමන්තාගතං භවන්තං ගොතමං	308
සමන්තාගතො	290, 506
සමනුගාහති	254
සමනුගාහිත්‍යා	258
සමනුගාහියමානාති	310
සමනුගාහෙය්‍ය	332
සමනුඤ්ඤා සත්ථා	398
සමනුපසාරාමි	2, 10, 22
සමනුභාසති	254
සමනුභාසිත්‍යා	258
සමනුභාසියමානාති	310
සමනුභාසෙය්‍ය	332
සමනුසුඤ්ජති	254
සමනුසුඤ්ජය්‍ය	332
සමනුසුඤ්ජියමානාති	310
සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි	406
සමයො	452
සමානාප්‍රත්තිකං භයං	320
සමානාප්‍රත්තිකානිසෙව	320
සමාදපෙතබ්බා	392
සමාදපෙති	122
සමාදපෙති සමුද්දොපෙති	420
සමාදය	124
සමාදය වත්තිසාරාම	198
සමාදය සිකති සිකතිපදෙසු	410
	434
සමාධි	452
සමාධිකබ්බෙන	290
සමාධිකථා	232
සමාධිජං	106, 294, 326
සමාධිඤ්ඤං	82, 86, 536
සමාධිතිමිත්තං	456
සමාධි නු බො භන්තො පුබ්බො	
පච්ඡා ඤ්ඤං	388
සමාධිපටිලාභො	244
සමාධිබලං	82, 86, 184, 536
සමාධිඤ්ඤං	222
සමාධියති	454
සමාධියෙව ආසවානං බයාය	456
සමාධිසංවත්තනිකාති	372
සමාධිසමං පරිපුරකාරී	410
සමාධිසමිං මත්තසොකාරී	412
සමාධිසමපසන්නා	392

ස	පිටුවකිනාති
සමාධිසමෝචකඛං	82, 538
සමාධිසාමඤ්ඤාගතානං සතං	232
සමාධිසුඛඤ්ච	156
සමාපනතිකුසලතා	184
සමාපනතිවුට්ඨානකුසලතා	184
සමාපනනස්ස	306
සමා පරිසා	144
සමාරකෙ	460
සමාහිතෙ විතෙත	294
සමාහිතස්ස ඤ්ඤාණං තො	
අසමාහිතස්ස	388
සමාහිතො	476
සමුතෙතජේතෙත	
සමපහංසෙතෙත	420
සමුද්දඛිතමා	88
සමුද්දං පරිපූරෙනති	432
සමුදයාය	
සමෙත කායකමෙත	528
සමෙත මනෝකමෙත	528
සමෙත වජිකමෙත	528
සමොධානං ගච්ඡති	410
සමොහං වා විතනං	454
සයං	482
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා	206
	208, 322, 488, 508, 524
සකසාවා	212
සයෙය්‍ය	250
සරදසමයෙ	430
සරණං ගච්ඡාමි	110
සරණං ගතං	110, 196
සරණඤ්ච	280
සරගං වා විතනං	454
සරාවධොවනං	290
සරූපා	158
සරෙත විඤ්ඤාපෙසි	402, 404
සලාකාට්ඨතනං	288
සවඛතා	212
සවණාය	226
සවිසානං සුප්ප්‍රපායාසං	360, 362
සවිඤ්ඤාණකෙ	244
සවිචාරං	106, 294
සවිභාක්කං	106, 294, 326

ස	පිටුවකිනාති
සසාමණ්ඩ්‍රාහමණීයා පජාය	460
සසඛිධාරනිග්ගයහවාරිතො	452
සසඛිධාරපරිනිබ්බාසි	414
සසඛිධාරා	158
සසඤ්ඤා	158
සවිඤ්ඤාණා	160
සවෙදනා	158
සහදස්සනුපපාදා	430
සහධම්මකං පඤ්ඤං	304
සහධම්මකො	290
සහස්සං අපරගොයානානං	402
සහස්සං උතතරකුරුතං	402
සහස්සං වඤ්ඤං	402
සහස්සං වාතුමහාරාජිකානං	402
සහස්සං ජලේදිපානං	402
සහස්සං තාවතීසානං	402
සහස්සං තුසිතානං	402
සහස්සං නිමමාණරතීනං	402
සහස්සං පරනිමිතවසවනතීනං	402
සහස්සං පුබ්බවිදේහානං	402
සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං	402
සහස්සං යාමානං	402
සහස්සං ලොකං	508
සහස්සං සිතෙරූපබ්බතරාජානං	402
සහස්සං සුරියානං	402
සහස්සිට්ඨලිතිකා ලොකධාතු	402
සහස්සිලොකධාතු	402
සහව්‍යනං	476
සහව්‍යනං උපපජ්ජය්‍ය	378
සහෙතුකා	158
සලායතනං	316
සලායතනනිරෝධා ඵස්සනිරෝධො	318
සලායතනපච්චයා	316
සා	
සාකිරපසහෙදා	292
සාකහකකාපි	428
සාකහකෙකා හොති	534
සාකාරං	294, 454
සාධල්‍යඤ්ච	184
සාධාපලාසෙන	276
සායෙය්‍යං	118
සාණානිපි	534

සා	පිටුවලිකානි
සාණානිපි ධාරෙනානි	428
සානනනාය	66
සානසුබ්බද්ධ	156
සාතාරමමණඤ්ඤා සුබ්බං	156
සාතං සමාසඤ්ඤානං	240
සාපලිකා	138
සාධිකමිදං	408
සාධු	126
සාධුකං මහසිකරුහි	112, 292
සාධු මෙ භවං ගොහමො	292
සාධු වත භනෙන	356
සානුවජ්ජා	172, 202, 278, 528
සාපි හොති න බාහුලිකා	432
සාමං දිට්ඨං	258
සාමං විදිතං	258
සාමඤ්ඤං	258
සාමඤ්ඤානං	462, 464
සාමඤ්ඤා	260
සාමඤ්ඤාද්ධ	260
සාමාකභකකාපි	428
සාමාකභකකොපි හොති	534
සාමිකානං ගාමො	366
සාමිසඤ්ඤා සුබ්බං	154
සාමිතිකමමං	230
සාමිතිපටිපනො	370
සායනනියකමපි	534
සායනනසමයං	218, 366, 508, 532
සාරගණො	400
සාරජේෂ්ඨං	462
සාරතො පච්චාගච්ඡතං	310, 312
සාරප්පනො	428
සාරදං බද්ධපණ්ණිං	322
සාරමසා	194, 544
සාරුගො	472
සාරුණියං	110, 222, 280, 322, 336
සාරුද්ධි	248
සාරිපුත්තො	46
සාරෙනනිපි	258
සාරෙ පතිට්ඨිතො	428
සාලිබ්ථං	66
සාලිමංසොදනො	264
සාලිසුකං	16
සාලො වා	362
සාලොගිතා	392

සා	පිටුවලිකානි
සාවකං එවං සමාදපෙනානි	366
සාවකභාසිතා	140
සාවකසබ්බෙසා	370
සාවකානං	46
සාවජ්ජං	468, 470
සාවජ්ජං පජ්ඣති	268, 270
සාවජ්ජානවජ්ජ ධම්මෙ	238
සාවජ්ජෙන කායකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන චරිකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජා	172, 202, 278, 528
සාවඤ්ඤං	8
සාවසෙසං ආපනනිං-	
ආනවසෙසා ආපනනිති	42
සාවසෙසා ව ආපනනි	170
සාවිකානං භික්ඛුනිතං	172
සාසවං සුබ්බං	154
සාහුනෙය්‍යකානි	244
සි	
සිකං පච්චකාය	266
සිකනිනිති	410
සිකනනානි	410
සිකාකාමා	422
සිකාපදං පඤ්ඤානං	192
සිකාපදපටිසඤ්ඤානාය	420
සිකාපදානි වදම්භි	412
සිකාපදෙසු	124
සිකාය න සමාදපෙති	422
සිකාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදී	422
සිකිතිබ්බං	28, 98
සිකිතිස්ස	402
සිතං සිතමනනාය	464
සිප්පිසම්බුකමපි	18
සියා ආනන්ද	244
සියා නු බො භනෙන	244
සිලිට්ඨෙහි	200
සිංසපාවතෙ	252
සි	
සිසසිසං උබ්බාහාපෙනා	430
සිසසිසං ඔප්පනාපෙය්‍ය	430
සිසසිසං බෙනනං	426
සිසසිසං පලාලානි-	
උද්ධාරපෙය්‍ය	430

සි	පිටුවකිනාති
සිසසිසං මද්‍රපෙය්‍ය	430
සිසපඤ්ඤානාය	92
සිසසොනාය	250
සිතං	264
සිතිභූතො	350
සිලකථා ව	232
සිලකථා ව නො භවිසුනි	232
සිලකබ්‍රෙහිත	290
සිලබ්‍රතං	398
සිලබ්‍රතපරාමාසො	430
සිලවතො දිනනං	290
සිලවනනානං දස්සනකාමො	272
සිලවා	124, 144, 202
සිලවා කල්‍යාණධම්මො	142
සිලවිපතති	186, 480, 482
සිලවිපතතිහෙතු	480
සිලවිසුද්ධි	186, 518
සිලසම්පදා	186, 482, 484 516
සිලසම්පදහෙතු	482, 486
සිලසම්පන්නො	392
සිලසාමඤ්ඤගතානං සතං	232
සිලාති අනුස්සරති	372
සිලානුස්සාති	62, 86
සිලිපොසථං උපවසති	372
සිලෙන වසිති	276
සිලෙන සද්ධිං	872
සිසස්ස	368
සිහනාදිකානං	46
සිහනාදං නදිස්සාමි	334
සිහසෙය්‍යං	216
සිහො ව මගරජා	148

සු	පිටුවකිනාති
සුකකා	102
සුකට්ඨං කරොති	426
සුකට්ඨං කරොති සුමනිකතං	406
සුකතකම්මකාරි	198
සුකරං	224
සුඤ්ඤලසම්පහට්ඨං	324
සුබං අත්තානං පරිහරමි	342
සුබං විහරති	70, 188
සුබං වෙදියති	432
සුබං සෙනති	252, 460
සුබං වා සො සයෙය්‍ය	252

සු	පිටුවකිනාති
සුබඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙමි	294, 326
සුබපටිසංවෙදී	350
සුබමසසිත්ථ	252
සුබවිපාකා	194
සුබවිහාරි	106, 294
සුබස්ස ව පහාණං	292
සුබසම්පස්සඤ්ඤා	440
සුබසසිතාති	248
සුබාවහං	12
සුබිතො විතතං සමාධියති	432
සුබුද්ධො	192
සුබුද්ධං	512
සුබුද්ධවාරිකා	452
සුබුද්ධසහගතා උපකම්මෙසා	452
සුබුද්ධා	512
සුබුද්ධාලො	264
සුබෙතෙන	248
සුගගිතෙති	136
සුගතාති	384
සුගතිං සගගං ලොකං	190
සුගතෙ	294, 456
සුගතො	302, 322
සුඛකද්දයකං ව	108
සුචිතතිතචිතාති	198
සුචිතා කායකමෙත	528
සුචිතා මනොකමෙත	528
සුචිතා වචිකමෙත	528
සුච්ඡන්තො	466
සුඤ්ඤානා	140
සුඤ්ඤානො සමාධි	544
සුඤ්ඤාගාරගතො	268
සුඤ්ඤාය ගොසාලාය	334
සුණාති	112, 292
සුත්තනනා	140
සුත්තස්ස ව	390
සුතං	132
සුතප්පයා	168
සුතවතො අරියසාවකස්ස	478
සුතවා අරියසාවකො	20
සුතෙන සමන්තාගතා	374
සුදං(සුදහං)	100, 132, 264
සුදිට්ඨො	460
සුද්ධං	104, 474

සි	පිටුවකිනාති
සුද්ධං අත්තාතං පරිහරති	268, 270
සුද්ධො	428
සුධම්මායං සභායං	260
සුතකඛතතං සුමම්හලං	532
සුතිකඛිතතඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං	116
සුතිකඛිතතස්ස	116
සුප්පතිකාරං	122, 230
සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤච පතිට්ඨාති	484
සුප්පමේයො	476
සුපටිපන්නො භාගවතො සාවක-	
සබ්බො	370
සුපරිකමමකතාය	248
සුභන්නෙව අබිමුන්නො	24
සුභතිමිත්තං	6, 170, 356,
සුභතිමිත්තන්තරියං වචනියං	356
සුභාසිතං සුභාසිතකො නාබහනු-	
මොදසි	392
සුභාසිතතො නාබහනුමොදෙය	
	392
සුභාසිතභාසි	198
සුභිකතං	426
සුරතෙරයපානස්ස පටිසෙවනාය	
	464
සුරතෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	376
සුරියමණ්ඩලං	510
සුලභා වත මෙ	404
සුවණ්ණකාරනොවාසී	456
සුවණ්ණදුබ්බණ්ණාති	84
සුවණ්ණො	294, 456
සුවණ්ණසිකතාවසියස්සන්ති	452
සුසානං	428
සුසායනො	532
සුසුකාලකෙසො	132
සු	
සුරසෙත්තානං	378
සෙ	
සෙබ්බිලං	388
සෙබ්බිසිලං චුත්තං භගවතා	388
සෙබ්බමං	104
සෙබ්බස්ස භික්ඛුනො	188
සෙබ්බා පඤ්ඤා	388
සෙබ්බා පඤ්ඤා චුත්තා භගවතා	388
සෙබ්බො	124
සෙබ්බො ආනඤ්ඤා	393

සෙ	පිටුවකිනාති
සෙබ්බො පි සමාධි	388
සෙබ්බො පි සමාධි චුත්තො භගවතා	388
සෙබ්බො සෙබ්බොති	408
සෙභාලකඤ්ඤච	334
සෙට්ඨො දෙවමිත්තස්සානං	524
සෙනුච්ඡන්තං	264
සෙනුට්ඨිකං	
සෙනුසානො	464
සෙනාසිතපඤ්ඤාපකානං	48
සෙනාසිතපටිවෙකසමිං	428
සෙනාසිතභෙත්තු	268
සෙනාසිතං සංසාමේත්වා	420
සෙමානං	250
සෙය්‍යං කප්පෙති	534
සෙය්‍යථාපි 16, 18, 126, 132, 228, 240	
324, 332, 334, 362, 406, 516	
සෙය්‍යථාපි අපණ්ණකො මණි	484
සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ	454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ ලොබා	512
සෙය්‍යථාපි කුටාගාරෙ	466, 468
සෙය්‍යථාපි ගුත්තං	406
සෙය්‍යථාපි තං වක්කං	214
සෙය්‍යථාපි නලාගාරෙ	196
සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො	454
සෙය්‍යථාපි පඨවියං	454
සෙය්‍යථාපි පාසාණෙ ලොබා	510
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ තදිමුබ්බෙ බිපං	68
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ අප්පමත්තං	
කොපි ගුප්ථො	68, 70
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ අප්පමත්තං	
කමපි මුත්තං	72
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ උච්ඡුඛිපං	66
සෙය්‍යථාපි භික්ඛිවෙ පඨවියං ලොබා	
	510
සෙය්‍යථාපි භො ගොතම	110
සෙය්‍යථාපි සුවණ්ණකාරෙ	456
සෙය්‍යථිදං	294, 324
සෙය්‍යං කප්පෙමි	326, 330
සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යස්ස	206
සෙවිහබ්බො	232
සෙසා	
සො අජානං වා ආභ	236
සොකපරිද්දවානං සමතිකමාය	392

කො	පිටුව
සොකපරිදේවදුකබද්දෙමනසාපි-	
දුකබ	316
සොවෙය්‍යං	184
සොනං ඔදහනති	140
සොනං එසායනනං	316
සොනබබංචෙසෙසෙය්‍යං	392
සොනාපනතිඑලසව්‍යකිරියා	44
සොනාපනතිඑලසව්‍යකිරියාය	
සංවනනති	90
සොනාපනතො හොති	410
සොනතිඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච	370
සොතෙන සංග්ගං සුඤ්ඤා	316
සොපසාසං පටිසෙවනාය	464
සොපි ජානාති	368
සොමනසාධාරණියං ධම්මං	316
සොමනසාධාරණියං රූපං	316
සොමනසාදේවනසානං	294, 326
සොරච්චං	184
සො රුගො	252
සොවචසානා	162
සොව නං පටිසංවෙදෙති	306
සොලසනනං මහාජනපදනං	378
සොලසවසාසනසානාති	380
සො	
සොනනිතනනා හිකබ්බෙ	
ධම්මසං	70
සොනනිතො	270, 370
සොසං	224
සො	
සෙවදනාහං	366
සෙවදති ගාවො	366
සෙව ගබ්හිති හොනතු	426
හ	
හට්ඨා	126
හට්ඨනෙති හොති	534
හත්තරං	324

හ	පිටුව
හත්තපලෙබ්බො	534
හත්ත ගමෙනති	258
හත්ත	16
හත්තඤ්ච	236
හත්තං වා	450
හත්ත භුක්තො හු භුක්තො	366
හත්තං	254
හත්තං	264
හත්තභිකබ්බං	216
හත්තෙය්‍යාපි	216
හා	
හාසපඤ්ඤානාය	92
හා	
හිතානුකම්පි	150
හිතාය 40, 42, 114, 146, 204, 280	
හිතපානසමයො	252
හිතවනනං පබ්බතරුජං	276
හිතං	102, 128
හිතං ව ඔත්තපඤ්ඤා	162
පහිතං	512
හිතපඤ්ඤානෙ ධම්මෙ	238
හිතා	512
හිතාය ධාතුයා-	
විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං	394
හිතායවනනති	266
හිතෙ	456
හිතො හොති	232
හෙ	
හෙට්ඨාපාසාදං	264
හෙමනතිකා රුහති	252
හෙමනතිකො	264
හො	
හොති විවිකිච්ඡා	336
හොති සො සමයො	318, 426
හොතෙව කබ්බා	336

ශ්‍රද්ධි පත්‍රය.

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රද්ධි	ශ්‍රද්ධි
7.	18	හැකිළුනු	හැකිළුනු
12.	20	යථසිද්ධ	යථසිද්ධ
22.	13	ජට්ඨා	ජට්ඨා
35.	9	ධම්මයකුදු	ධම්මයකුදු
39.	28	මහණෙහි	මහණෙහි
40.	24	තථාගතෙත	තථාගතෙත
41.	4	තො තෙපලන	තෙපලන
51.	11	ශ්‍රාකවිකාචු	ශ්‍රාවිකා චු
56.	12	අතවකාසො	අතවකාසො
56.	13	උපපජ්ජය්‍යං	උපපජ්ජය්‍යං
58.	1	අට්ඨානපාලිය	අට්ඨානපාලි
60.	1	අට්ඨානපාලිය	අට්ඨානපාලි
62.	9	ආනාපානසති	ආනාපානසති
64.	17	යෙනෙවං	යෙනෙව
81.	15	චලදිකිසි	චලදිකිසි
83.	26	සම්මන්ගාථීවය	සම්මන්ගාථීවය
88.	28	අනුපනනා	අනුපනනා
96.	2	පණ්ණසකො	පණ්ණසකො
108.	13	අතතනා ච	අතතනා'ච
114.	18	කායසුචරිතං	කායසුචරිතං
116.	10	දුනතිකම්මතතසං	දුනතිකම්මතතසං
124.	11	ආහුණෙය්‍යා	ආහුතෙය්‍යා
125.	15	ආහුණෙය්‍යා	ආහුතෙය්‍යා
126.	12	අඤ්ඤතර	අඤ්ඤතරං
133.	35	පිරිසෙස්තට්	පිරිසෙස්තට්
152.	6	අභිතානුකප්පි	අභිතානුකප්පි
159.	18	තොවත්තාසි	තොවත්තාහ සි
159.	24	තොවත්තාසි	තො වත්තාහ සි
160.	10	අවිකෙඛපො	අවිකෙඛපො
208.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
210.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
211.	1	තිකතිපාතය	තිකතිපාතය
216.	1	තිකතිපාතො	තිකතිපාතො
218.	22	අබ්ගනතුං	අබ්ගනතුං
222.	1	...	[3. පුග්ගලවග්ගො]
226.	1	ගිලාන	ගිලානා
241.	2	දෙනකයත්:	දෙනෙක යත්:
250.	15	ඔපුණෙය්‍යා	ඔපුතෙය්‍යා
259.	16	පෙණ නංවමත්	පෙණබ්බු දෙහ අභිචා
260.	7	තෙ බොපපනනා	තෙ බොපපමනනා
283.	11	ගෙහිමිමහට්	ගෙහිමිහට්
286.	1	ජානුසෙසාණී	ජානුසෙසාණී

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
287.	1	ජානුසොංගේ	ජානුසොංගේ
297.	29	තෙව්විදු වේ	තෙව්විදු වේ
330.	5	බ්‍රාහ්මණ	බ්‍රාහ්මණ
344.	27	තෙත්‍රපසඛකමිත්‍රා	තෙත්‍රපසඛකමිත්‍රා උපසඛකමිත්‍රා
364.	22	ඔපුණෙය්‍ය	ඔපුනෙය්‍ය
382	1	...	[3. අංක 2 දවගො]
384.	22	කොසඛියං	කොසඛියං
390.	13	අපරිසෙසා	අපරිසෙසං
394.	29	ධාතුය	ධාතුය
416.	30	දුක්ඛස්සන්ත	දුක්ඛස්සන්තං
428.	30	විවිත්‍රා	විවිතෙත්‍රා
438.	29	උපකලිප්පරිමජ්ජනං	උපකලිප්පරිමජ්ජනං
448.	19	අමපමාණවිහාරී	අපමාණවිහාරී
448.	26	කථං රූපො	කථං රූපං
448.	30	ඵවරූපො	ඵවරූපං
452.	1	50	51
453.	1	50	51
456.	17	51	52
457.	21	51	52
458.	8	අජ්ඣුපෙකඛති	අජ්ඣුපෙකඛති
459.	9	කමිණ්‍ය	කමිණ්‍ය
464.	16	තින්තිති	තින්ති'ති
466.	16	අවස්සන	අවස්සනං
473.	12	නුකොට	නුකොට
477.	26	ආකාශානන්තරායතන- තයට	ආකාශානන්තරායතනසට
478.	12	තන්තිකාමෙති	තන්තිකාමෙති
479.	11	ආකාශානන්තරායතනස	ආකාශානන්තරායතනස
479.	12	විඤ්ඤානන්තරායතනසට	විඤ්ඤානන්තරායතනසට
480.	2	උපපත්තිය සති	උපපත්තියා සති
482.	7	අනභිජ්ඣාප්‍ර	අනභිජ්ඣාප්‍ර
487.	10	ඵලබ්බත්	ඵලබ්බත්
512.	31	දුරො	දුරෙ
525.	6	අභවජාතියයෙක්	අභවජාතියයෙක්
525.	36	පුට්ඨාමාජාතිය	පුට්ඨාමාජාතිය
530.	28	විඤ්ඤානං	විඤ්ඤානං
530.	28	පුඤ්ඤං	පුඤ්ඤං
538.	24	පාණාතිපාතා	පාණාතිපාතා
540.	10	මිච්ඡා රෙ	මිච්ඡා වා රෙ